A: 864
32F4.1

Δ:864 32P4.1
RAMAVARIER (K.)
Hovasastram.
Pt.1.

41941

MUL
041941

Madras University Library. A:864

Date Label.

32 F41

Ac. No. 41941. Cl. No.

This book should be returned on or before the date last marked below.

503—9-'25.

6 DEC 1927			
1 JUL 1929	30 APR		
AUG 1930	8 MAY 1941		
SEP 1930	18 MAR 1945		
MAR 1931	18SEP1945		
FEB 1935	27 MAR 1948		
7 MAR 1935	3 MAY 1951		
5 DEC. 1935	17 JUL 1951		
JULY 1936			
AUG. 1938	25 MAY 1958		
3 DEC	5 NOV 1961		

Horasastra V. 1

ശ്രീ

ഹോരാശാസ്ത്രം.

(ഒന്നാംഭാഗം)

Rare Com. of K. Rama Varyar

വിദ്വാൻ കുഞ്ഞുകുങ്ങരെ രാമവാരിയരവർകളുണ്ടാക്കിയ

ഹൃദ്യപഥം

എന്ന വ്യാഖ്യാനത്തോടു കൂടിയത്.

UNIVERSITY LIBRARY 18 NOV 19 MADRAS

2-ാം പതിപ്പ് — 1099

തൃശ്ശിവപേരൂർ
യോഗക്ഷേമം കമ്പനി (ക്ലൃപ്തം) വക
മംഗളോദയം പ്രസ്സിൽനിന്ന് അച്ചടിച്ച്
പ്രസിദ്ധപ്പെടുത്തിയത്.

(പകർപ്പവകാശം സ്വായത്തം.)

വില ക. 2-8-0) (രണ്ടര ഉറുപ്പിക

4194
Δ:844
32 F4·1

UNIVERSITY LIB
MADRAS

പ്രസ്താവന.

ഹോരാ എന്നു പറയുന്നതു ജ്യോതിശ്ശാസ്ത്രത്തിലെ ഒരു പ്രധാനമായ സ്കന്ധത്തെയാണ്. ജനനസമയത്തെ ഗ്രഹസ്ഥിതിയെ പ്രമാണമാക്കി മനുഷ്യന്റെ ജീവിതത്തിൽ അനുഭവിക്കുവാനുള്ള ഫലങ്ങളെ നിരൂപിക്കുകയാണ് ഹോരാസ്കന്ധത്തിലെ പ്രതിപാദ്യവിഷയം. ഈ സ്കന്ധത്തിൽ സ്കന്ദഹോര, പരാശരഹോര, പ്രാജാപത്യം, ബൃഹൽപ്രാജാപത്യം മുതലായി പ്രമാണഭൂതങ്ങളായ പല ആർഷഗ്രന്ഥങ്ങളും സംസ്കൃതത്തിലുണ്ട്. എങ്കിലും അതിവിസ്തൃതങ്ങളായ ആവക ഗ്രന്ഥങ്ങൾപഠിച്ച്, അവയിലുള്ള പരസ്പരവിരോധങ്ങളെ പരിഹരിച്ച് ഒരുജ്യോതിശ്ശാസ്ത്രജ്ഞനായിത്തീരുവാൻ വളരെ പ്രയാസമാകുന്നു. ആകയാൽ ക്ലേശാസഹിഷ്ണുക്കളായ ജ്യൌതിഷവിദ്യാർത്ഥികളെ അനുഗ്രഹിക്കേണമെന്ന ഉദ്ദേശത്തോടുകൂടി, മഹാവിദ്വാനായ വരാഹമിഹിരാചാര്യർപൂർവ്വഹോരകളെല്ലാം പരിശോധിച്ച് സ്വതന്ത്രമായിട്ടൊരു ഗ്രന്ഥമുണ്ടാക്കി. അതാണ് പ്രസ്തുതമായ "ഹോരാ" എന്ന വിശിഷ്ടഗ്രന്ഥം.

ഭാരതഖണ്ഡത്തിൽ എല്ലായിടത്തും പ്രചാരമുള്ളതും, വിശേഷിച്ച് കേരളത്തിലെ ജ്യൌതിഷക്കാർ പാരമ്പര്യമായി പഠിച്ചുവരുന്നതുമായ ഈ ഹോരയ്ക്ക്, മഹാവിദ്വാനായ കയ്യുളങ്ങരെ രാമവാരിയർ അവർകളുണ്ടാക്കിയ പ്രസ്തുതവ്യാഖ്യാനം ഏററവും വിസ്തൃതവും സ്കന്ദപരാശരാദിഹോരകളിൽനിന്നു സന്ദർഭാനുസാരേണ വേണ്ട പ്രമാണങ്ങളെ ഉദാഹരിച്ചുകൊണ്ടുള്ളതുമാകുന്നു. രാമവാരിയർ അനേകം പുസ്തകങ്ങൾക്കു ഭാഷാവ്യാഖ്യാനം ഉണ്ടാക്കീട്ടുണ്ടെങ്കിലും ഹോരയിൽ ചെയ്തിട്ടുള്ളത്ര പ്രയത്നം മറെറാന്നിലും ചെയ്തിട്ടില്ല എന്ന് ഈ വ്യാഖ്യാനം കണ്ടാൽ എവർക്കും ബോദ്ധ്യമാകുന്നതാണ്.

"അശോച്യാജനിഹോരേയമശോച്യാശ്ചാധുനാവയം, മാമദൃഷ്ടപാ
ഗതസ്യദ്യാമാചാര്യസ്യൈവശോച്യതാ." (ഇപ്പോൾ ഹോരയെപ്പററി
ആർക്കും വ്യസനിപ്പാനില്ലാതെയായി. ഞങ്ങളെപ്പററിയും വ്യസന
ത്തിനിടയില്ല. എന്നെക്കാണാതേകണ്ട് സ്വർഗ്ഗംപ്രാപിച്ചുപോയ
ഹോരാചാര്യന്നു മാത്രമേ ശോച്യതയുള്ളു) എന്നു വ്യാഖ്യാതാവ് പ
റഞ്ഞിട്ടുള്ളത് വളരെ വാസ്തവമാണ്.

ഈ വിശിഷ്ടഗ്രന്ഥത്തിൻെറ ആദ്യത്തെ പതിപ്പ് കേരളകല്പ
ദ്രുമം അച്ചുകൂടത്തിൽനിന്നു പ്രസിദ്ധംചെയ്തതിലെ കോപ്പികൾ എ
ല്ലാം വിററുതീൎന്നുപോയതുകൊണ്ടു വളരെ ആളുകൾക്കുണ്ടായിരുന്ന
ഇച്ഛാഭംഗം തീൎക്കുവാനായിട്ടാണ് ഞങ്ങൾ ഇതിൻെറ പരിഷ്കരിച്ച
ഈ പുതിയ പതിപ്പ് ഇങ്ങിനെ പ്രസിദ്ധംചെയ്യുന്നത്. ഇതുപോ
ലെ രാമവാരിയരുടെ വ്യാഖ്യാനത്തോടുകൂടിയ അഷ്ടാംഗഹൃദയത്തി
ൻെറ കോപ്പി തീൎന്നുപോയ ശാരീരം, ചികിത്സിതം എന്നീ സ്ഥാ
നങ്ങളും മററനേകം വിശിഷ്ടഗ്രന്ഥങ്ങളും ഞങ്ങൾ അടുത്തുതന്നെ അ
ച്ചടിച്ച് പ്രസിദ്ധംചെയ്യുന്നതാണ്. അതിലേക്ക് മാന്യന്മാരായ ഭാ
ഷാസ്നേഹികളുടെ സഹായസഹകാരങ്ങളെ പ്രാൎത്ഥിച്ചുകൊള്ളുന്നു.

എന്ന്

ഉജ്ജീവപേരൂർ
24—5—99

"മംഗളോദയം" അച്ചുകൂടം പ്രവൎത്തകന്മാർ

UNIVERSITY LI
1 NOV 19
MADRAS

ശ്രീരസ്തു

ഹോരാശാസ്ത്രം.

വ്യാഖ്യാനപീഠികാ പ്രാരഭ്യതേ

അരവിന്ദസുഹൃദ്ബിംബവർഗോഷ്ണനിചാസിനീം
വരദാംസുരഭിം വന്ദേ വചസാമധിദേവതാം.
യസ്സാക്ഷാൽസവിതാകിലാവനിഗതസ്തേനാനവദ്യാത്മനാ
സംക്ഷിപ്യാല്പധിയാംവരാഹമിഹിരാചാര്യേണനൂണാംകൃതേ
കാലംവീക്ഷ്യവൃഥാകൃതാമജഹതീമാദേയബഹ്വർത്ഥതാം
ഹോരാംകേരളഭാഷയാവിവൃണുതേകശ്ചിൽകൃതീകൌതുകാൽ
വിസ്തരാൽസംസ്കൃതൈശ്ശബ്ദൈസ്തസ്യാവിവൃതയഃകൃതാഃ
ഭട്ടോല്പലാദിഭിസ്തത്ര ബുദ്ധിമാൻ പരിതൃപ്യതു.
യെല്പപ്രജ്ഞാസ്തദർത്ഥേസൌ മൽപ്രയത്ന ഇഹാഖിലഃ
തസ്മാൽസാധാരണീംവാണീം ഗൃഹ്ണാമിസുഗമാശയാം.
മന്ദാൻ വീക്ഷ്യ മയാബ്ധൌ വ്യാഖ്യേയമിതരസ്യ ച
ഉപകുർവ്വീത ചേൽ കോ മേ പരിമാതും പ്രഭുസ്തവഃ.
ഹേജനാഃപ്രതിപദ്യദ്ധ്വമിതോഹോരാശയംരസാൽ
അനവർത്ഥനൈവനാന്യൈഷാ വേദ്യാഹൃദ്യവിധാസതാം.

ഹോരാശാസ്ത്രപ്രാരംഭഃ

ഹ. മൂർത്തിതേപരികല്പിതശ്ശശഭൃതോവർത്മാപുനർജ്ജന്മനാ-
മാത്മേത്യാത്മവിദാംകൃതുശ്ചയജതാംഭർത്താമരജ്യോതിഷാം
ലോകാനാംപ്രളയോദയസ്ഥിതിവിഭുശ്ചാനേകധായഃശ്രുതൌ
വാചന്യസ്തദതാപനേകകിരണസ്ത്രൈലോക്യദീപോരവിഃ.

അന്വയം—യഃ ശശഭൃതഃ മൂർത്തിതേ പരികല്പിതഃ അപുന
ർജ്ജന്മനാം വർത്മ ആത്മവിദാം ആത്മാ ഇതിമതഃ യജതാം കൃതുഃ
ചഅമരജ്യോതിഷാം ഭർത്താ ലോകാനാം പ്രളയോദയസ്ഥിതിവിഭുഃ

ശ്രുതൌ അനേകധാ പ്രസിദ്ധഃ ച ഭവതി അനേകകിരണഃ ത്രൈലോക്യദീപഃ സഃ രവിഃ നഃ വാചം ദദാതു.

അന്വയാർത്ഥം—യാവനൊരുത്തൻ ശംഭുത്തിന്റെ മൂർത്തിത്വത്തിങ്കൽ പരികല്പിതനായിട്ടും അപുനർജ്ജന്മാക്കളുടെ വർത്മാവായിട്ടും ആത്മവിത്തുകൾക്ക് ആത്മാവെന്നു മതനായിട്ടും യജത്തുകൾക്ക് ക്രതുവായിട്ടും അമരജ്യോതിസ്സുകളുടെ ഭർത്താവായിട്ടും ലോകങ്ങളുടെ പ്രളയോദയസ്ഥിതിവിഭവായിട്ടും ശ്രുതിയിങ്കൽ ബഹുപ്രകാരം പ്രസിദ്ധനായിട്ടു ഭവിക്കുന്നു. അനേകകിരണനായി ത്രൈലോക്യദീപനായിരിക്കുന്ന ആ രവി നമുക്കായിക്കൊണ്ടു വാക്കിനെ ദാനം ചെയ്യേണമേ.

പരിഭാഷ—മൂർത്തിത്വം=മൂർത്തിയാവു എന്നുള്ളത് മൂർത്തി=ശരീരം, (ഭട്ടോല്ലടശാധ്യായികളെ അനുസരിച്ചു പറയുമ്പോൾ ഇങ്ങിനെതന്നെ വേണമെന്നു തോന്നുന്നു) വിവരണത്തിൽ മൂർത്തിത്വമെന്നതിന്നു ദൃശ്യത്വകരണമെന്നു അർത്ഥത്തെ കാണിച്ചിരിക്കുന്നു. മൂർത്തിത്വം=മൂർത്തിയാവു എന്നുള്ളത്, മൂർത്തി=മൂർത്തനാകുന്നവൻ, മൂർത്തൻ=പ്രശംസായോഗ്യയായ മൂർത്തിയോടുകൂടിയവൻ, മൂർത്തി=ശരീരം, ഇങ്ങിനെ വ്യാഖ്യാനിക്കുന്നതു നല്ലതാണെന്നു ഞാൻ വിചാരിക്കുന്നു. പരികല്പിതൻ=പരികല്പിക്കപ്പെട്ടവൻ, പരികല്പിക്ക=സ്ഥിരപ്പെടുത്തുക, അപുനർജ്ജന്മാക്കൾ=പുനർജ്ജന്മത്തോടുകൂടാത്തവർ, പുനർജ്ജന്മം=പിന്നെയുള്ള ജന്മം, ജന്മം=ജനനം, വർത്മാവ്=വഴി, ആത്മവിത്തുക്കൾ=ആത്മാവിനെ വേദിക്കുന്നവർ, ആത്മാവ്=ആത്മാവെന്ന തത്ത്വം, (ജീവാത്മാവ് പരമാത്മാവ് ഇങ്ങിനെ രണ്ടുപ്രകാരം വ്യവഹരിക്കപ്പെടുന്നതായിയും ആത്മാവെന്നു സാധാരണമായ പേരോടുകൂടിയതായിയുമിരിക്കുന്ന വസ്തു എന്നു സാരം) വേദിക്ക=വിചാരിക്കുക, (മോക്ഷോപയോഗിയായ ബോധത്തിനായിക്കൊണ്ടു യത്നിച്ചുവരുന്നവരെന്നു സാരം) ആത്മാവ്=ദൃശ്യബ്രഹ്മം, മതൻ=മനനം ചെയ്യപ്പെടുന്നവൻ, മനനംചെയ്ക=നിശ്ചയിക്കുക, യജത്തുക്കൾ യജിച്ചിയങ്ങുന്നവർ, യജിക്ക=യാഗത്തെ ചെയ്ക, (കർമ്മനിഷ്ഠന്മാരെന്നു സാരം) ക്രതു=യാഗം, (യാഗഫലദാതാവെന്നു സാരം) അമരജ്യോതിസ്സുകൾ=അമരന്മാരും ജ്യോതിസ്സുകളും, അമരന്മാർ=ദേവന്മാർ, ജ്യോതിസ്സുകൾ=നക്ഷത്രങ്ങൾ, ഭർത്താവ്=ഭരണകർത്താവ്, ലോക

ങ്ങൾ=ഭൂലോകം മുതലായവ, പ്രളയോദയസ്ഥിതിവിഭു=പ്രളയോദയസ്ഥിതികൾക്കു വിഭു, പ്രളയോദയസ്ഥിതികൾ=പ്രളയവും ഉദയവും സ്ഥിതിയും, പ്രളയം, വിനാശം, ഉദയം=ഉൽപത്തി, സ്ഥിതി=നില്പ്, വിഭു=പ്രഭു, ശ്രുതി=വേദം, അനേകകിരണൻ=അനേകപ്രകാരങ്ങളായിരിക്കുന്ന കിരണങ്ങളോടുകൂടിയവൻ, അനേകപ്രകാരങ്ങൾ=അനേകമായിരിക്കുന്ന പ്രകാരത്തോടുകൂടിയവ, (ബഹുവിധങ്ങളെന്നു സാരം) കിരണങ്ങൾ=രശ്മികൾ, ത്രൈലോക്യദീപൻ=ത്രൈലോക്യത്തെ ദീപിപ്പിക്കുന്നവൻ, ത്രൈലോക്യം=മൂന്നുലോകങ്ങളുടെ സമുദായം, ദീപിപ്പിക്ക=പ്രകാശിപ്പിക്ക, രവി=ആദിത്യൻ. ഇനി മേല്പറഞ്ഞ വിശേഷണപദങ്ങളുടെ നിഷ്കൃഷ്ടാർത്ഥങ്ങളെ ഇതിന്നു താഴെ പറയുന്നു.

ശശ്വത്തഃ മൂർത്തിത്വേപരികല്പിതഃ എന്നുള്ള വിശേഷണത്തിന്നു അദൃശ്യനായ ചന്ദ്രനെ ദൃശ്യമായ ശരീരത്തോടുകൂടിയവനാക്കുക എന്നുള്ള ക്രിയയ്ക്കു കർത്താവാക്കി ആഗമപരിചയവും യുക്തിയുമുള്ളവരാൽ നിശ്ചയിക്കപ്പെട്ടവനാകുന്നു എന്നർത്ഥമാകുന്നു. അതിന്റെ ഉപപത്തിയെ താഴേ വിവരിക്കുംപ്രകാരം ഗ്രഹിച്ചുകൊൾക.

ചന്ദ്രൻ ജലമയനത്രേ ആകുന്നത്. തേജസ്വിയായി ഭവിച്ചില്ലാ എങ്കിൽ ജലമയനായിട്ടും നമുക്കു ദൃശ്യനാകയുമില്ല. നാം ദൂരസ്ഥന്മാരാകുന്നുവല്ലോ. ജലമയനായിരിക്കുന്ന ചന്ദ്രൻ ക്രമേണ തേജസ്വിയായിട്ടും ക്ഷീണതേജസ്സായിട്ടും ഭവിപ്പാൻ ഹേതു, ഗതിഭേദവശാൽ ചന്ദ്രന്റെ അധരാർദ്ധത്തിങ്കൽ ഉണ്ടാകുന്ന സൂര്യരശ്മിയുടെ സംയോഗവും തദഭാവവുമാകുന്നു. ഏതൊരുദിവസം ചന്ദ്രന്റെ അധരാർദ്ധം സൂര്യാഭിമുഖമായി ഭവിക്കുന്നുവോ, അന്നു സുഷുമ്നമെന്നു പേരോടുകൂടിയതായ സൂര്യന്റെ രശ്മി അതിങ്കൽ പ്രതിഫലിച്ചിട്ടു ആ ഭാഗത്തിങ്കൽ പ്രകാശത്തെ ജനിപ്പിക്കുന്നു. അധരാർദ്ധം സൂര്യന്നു അനഭിമുഖമായിട്ടു യാതൊരു ദിവസം ഭവിക്കുന്നുവോ, അന്നു അവിടെ പ്രകാശമുണ്ടാകുന്നില്ല. അധരാർദ്ധത്തിന്റെ ഏകദേശത്തിങ്കൽ മേൽപറഞ്ഞ രശ്മിയുടെ സംയോഗമുണ്ടായാൽ അവിടെ പ്രകാശം ഉണ്ടാകും. അധരാർദ്ധത്തിന്റെ ഏകദേശത്തിങ്കൽ അതിന്റെ സ്പർശം ഭവിച്ചില്ല എങ്കിൽ അവിടെ പ്രകാശം ഭവിക്കില്ല. അധരാർദ്ധ

ത്തിന്നുള്ള സൂര്യാഭിമുഖ്യം ഗതിഃഭേദവശാൽ അനേകവിധമായിരിക്കുകയും ചെയ്യും. ഇങ്ങിനെയാകയാൽ ശുക്ലപക്ഷത്തിങ്കൽ പ്രതിപദം മുതൽ ക്രമേണ കലാവൃദ്ധിയും കൃഷ്ണപക്ഷത്തിങ്കൽ അപ്രകാരം കലാക്ഷയവുമുണ്ടാകുന്നതാകുന്നു. ഇതിന്നു പ്രമാണമെന്തെന്നാൽ (ശ്ലോകം) സലിലമയേശശിനിരവേദീധിതയോ മൂർദ്ധിതാസ്തമോ നൈശം ക്ഷപയന്തിദപ്പണോദരനിഹിതാ ഇവമന്ദിരസ്യാന്തഃ. എന്നുള്ള സംഹിതാശ്ലോകവും, 'അർക്കാധസ്ഥസ്യേന്ദോരൂർദ്ധ്വാദ്ധ്യർക്കരശ്മയോ മാന്തേ ദൃശ്യാദ്ധമതഃകൃഷ്ണംതദാർക്കതഃപൂർവ്വഗേതു ചന്ദ്രമസി' 'പശ്ചിമഭാഗേർക്കരാലംബന്തേ തത്രശൌക്ല്യമതഇന്ദോഃ ഏവംക്രമവൃദ്ധിസ്ത്ര്യാച്ഛൌക്ല്യസ്യഹിപൂർണ്ണതാചപൂർണ്ണാന്തേ'. ഇത്യാദികളായ അന്യശ്ലോകങ്ങളുമാകുന്നു എന്നു ഗ്രഹിച്ചുകൊൾക.

മേൽ എഴുതിയ ശ്ലോകങ്ങളിൽവെച്ചു ആദ്യശ്ലോകത്തിങ്കലുള്ള ദീധിതിപദം ചന്ദ്രപ്രകാശകരേപന ശ്രുതിസിദ്ധമായിയും ബഹുഗ്രമായിയും സുഷുമ്നമെന്നു പേരോടുകൂടിയതായിയുമിരിക്കുന്ന രശ്മിയുടെ അഗ്രങ്ങളെ ലക്ഷണംകൊണ്ടു ബോധിപ്പിക്കുന്നതാകയാൽ ബഹുവചനാന്തമായി പ്രയോഗിച്ചിരിക്കുന്നു. എന്നുത്രേ താന്ത്രികസിദ്ധാന്തമാകുന്നത്. സുഷുമ്നമെന്ന രശ്മിയുടെ അഗ്രങ്ങൾ ജലമയമായ ചന്ദ്രബിംബത്തിന്നു ചില കാലത്തിങ്കൽ അഭിമുഖങ്ങളായി ഭവിക്കും. ഭൂമിയിലുള്ള ജലരാശികളെക്കുറിച്ചു ഒരു കാലത്തിങ്കലും അഭിമുഖങ്ങളായി വരുന്നതല്ല. അതു ഹേതുവായിട്ടു ജലമയവസ്തുവിങ്കൽ മേൽ പറഞ്ഞ രശ്മി സംയോഗിച്ചാൽ അതിന്നു തേജസ്സുണ്ടാകുമെങ്കിൽ ഭൂഗതകാകാദിജലരാശികളിലും തേജസ്സിനെ ഉണ്ടാക്കേണമെല്ലോ. അതില്ലായ്കകൊണ്ടുതന്നെ ഇപ്പറഞ്ഞതു അവിശ്വസനീയമാകുന്നു എന്നുള്ള മന്ദോൽഘോഷത്തിന്നു അവസരമില്ല. ജലമയഗോളങ്ങളിൽ അവഷ്ടംഭകമായ ഭൂതാന്തരസംയോഗവിശേഷംകൂടെ സൂര്യരശ്മിയിൽ നിന്നുള്ള തേജോലാഭത്തിന്നു ഹേതുവാകുന്നു എന്നും ചിലർ പറഞ്ഞിട്ടുണ്ട്. സൂര്യനേക്കാൾ ഉപരിയാകുന്ന ചന്ദ്രന്റെ സ്ഥിതി എന്നുള്ള പൌരാണികവചനം നമുക്കു ചാക്ഷുഷപ്രത്യക്ഷവിഷയമായ ചന്ദ്രന്റെ സ്ഥിതിയെ കുറിച്ചു പ്രവർത്തിച്ചതല്ല. അതിന്റെ അർത്ഥം ചന്ദ്രനെന്ന ദേവന്റെ സ്ഥിതി സൂര്യസ്ഥിതിയേ

ക്കാൾ ഉപരിയാകുന്നു എന്നുതന്നെ ഗ്രാഹ്യമാകുന്നു. ഇങ്ങിനെയാകയാൽ മേൽപറഞ്ഞതൊക്കെയും നിർബ്ബാധമായിട്ടുള്ളതു തന്നെ എന്നതു സിദ്ധമായി.

അപുനർജ്ജന്മനാം വർത്ത എന്നുള്ള വിശേഷണത്തിന്നു പുനർജ്ജനത്തോടുകൂടാതെ ഉള്ളവൎക്കു ദേഹോൽക്രമണാനന്തരമുള്ള പരലോകപ്രാപ്തിക്കു മാൎഗ്ഗത്തെ കൊടുക്കുന്നവനാകുന്നു എന്നു നിഷ്കൃഷ്ടാൎത്ഥമാകുന്നു. മേൽ പ്രകാരമുള്ളവൎക്കു പരലോകപ്രാപ്തിക്കായിക്കൊണ്ടുള്ള മാൎഗ്ഗം സൂൎയ്യബിംബത്തിലുള്ള ദ്വാരംതന്നെ എന്നു ശ്രുതിസ്മൃത്യാദിപ്രമാണവശാൽ അറിഞ്ഞുകൊൾകയും വേണം. സദ്യോമുക്തിയെ ഇച്ഛിച്ചവൎക്കു മോക്ഷലാഭത്തിനായിക്കൊണ്ടു് അന്യത്രഗമനത്തിന്റെ അപേക്ഷയില്ല. അവർ പ്രാരബ്ധകൎമ്മക്ഷയത്തിങ്കൽ ഇവിടെ തന്നെ ഐക്യത്തെ ലഭിക്കുന്നു. അതുകൊണ്ടു ഈ അപുനർജ്ജന്മപദം ജ്ഞാനികളായിയും ക്രമമുക്തിയെ ഇച്ഛിച്ചു് അതിനായിക്കൊണ്ടു യത്നിച്ചവരായിയുമുള്ളവരെ പറയുന്നതാകുന്നു. അങ്ങിനെ ഉള്ളവർ സൂൎയ്യദ്വാരേണ പോയി ബ്രഹ്മലോകത്തെ പ്രാപിച്ചതിന്റെശേഷം ഒരു കാലത്തിങ്കൽ മുക്തിയെ പ്രാപിക്കും. അപ്പോൾ തന്നെ എന്നില്ല. എങ്കിലും അവൎക്കു പുനർജ്ജനനമില്ല. അവരുടെ സകല കൎമ്മസംബന്ധവും ജ്ഞാനം ഹേതുവായിട്ടു നിവൎത്തിച്ചിരിക്കുന്നു. സൂക്ഷ്മദേഹത്തെ ഉപേക്ഷിച്ചാൽ അവർ മുക്തന്മാരായിട്ടു തന്നെ ഭവിക്കും. ഊൎദ്ധ്വലോകങ്ങളിലുള്ള കൌതുകവശാൽ അവർ അതിനെ ഉടനെ ഉപേക്ഷിക്കുന്നില്ല. ഈ വിധത്തിലല്ലാതെ പുനർജ്ജനനശൂന്യന്മാരായിരിക്കേണമെങ്കിൽ സദ്യോമുക്തന്മാർ തന്നെ വേണം. അവർ ഇവിടെ തന്നെ ബ്രഹ്മസായുജ്യത്തെ ലഭിക്കുമെന്നത്രെ വേദാന്തസിദ്ധാന്തമാകുന്നതു്. ഭട്ടോല്ലലാചാൎയ്യർ അപുനർജ്ജന്മ പദത്തിന്നു മുക്തന്മാർ എന്നു് അൎത്ഥത്തെ കാണിച്ചിരിക്കുന്നു. വിവരണത്തിങ്കൽ അപുനർജ്ജന്മനാമെന്നതിനെ പുനരാവൃത്തിശൂന്യാനാമെന്ന പദംകൊണ്ടു വിവരിക്കുകയും അപുനർജ്ജന്മനാം വർത്ത എന്ന സമുദായത്തിന്നു മുക്താനാംഗമനഭൂമിഃ എന്നു നിഷ്കൃഷ്ടാൎത്ഥത്തെ കാണിക്കുകയും ചെയ്തിരിക്കുന്നു. എങ്കിലും അവിടെ ഉള്ള മുക്തപദം ക്രമമുക്തിക്കു യാവചിലർ അധികാരികളോ, അവരെത്തന്നെ ബോധിപ്പിക്കുന്നതാകുന്നു. അല്ലാ എങ്കിൽ 'അത്രൈ

വബ്രഹ്മസംവദ്യതേ' എന്നുള്ള ഉപനിഷദഭിപ്രായത്തിന്നുംയുക്തിക്കും വിരോധം വരുമെന്നറിക. ഗമനഭ്രമിഃഎന്നുള്ള പദത്തിങ്കലെഭ്രമി പദോപാദാനത്തിന്നുകാരമെന്തെങ്കിലുമാകട്ടെ. ഭട്ടോല്ലലാചാര്യരാൽ വർത്തമഎന്ന പദത്തിൻെറഅർത്ഥബോധനത്തിന്നായിക്കൊണ്ടു പറകപ്പെട്ട മാർഗ്ഗത്തോടു സമാനമായിട്ടു തന്നെ ഇരുന്നാലും പുനർജ്ജന്മരഹിതന്മാർക്കു സൂര്യദ്വാരാത്മകമായിരിക്കുന്ന മാർഗ്ഗത്തിങ്കൽ സ്വാതന്ത്ര്യമുണ്ട് എന്ന തോന്നുന്നതിനെ നിഷേധിക്കാനല്ലാൽ അവർക്കു മാർഗ്ഗലാഭത്തിനായിക്കൊണ്ടും സൂര്യൻ പ്രാർത്ഥനീയനല്ല. ഒത്തവണ്ണം സൂര്യബിംബത്തിൻെറ പഴുതിൽക്കൂടെ ഗമിക്കാം എന്നഭിപ്രായമോ സൂര്യൻെറ ആനുകൂല്യവശാൽഅതിൽക്കൂടെ ഗമിക്കുന്നു എന്നഭിപ്രായമോ എന്നുസംശയിപ്പാൻ മേൽപറഞ്ഞ ഭട്ടോല്ലലവിവരണങ്ങൾ അന്തരത്തെ വെച്ചുകൊടുത്തിരിക്കുന്നു. വേദാന്തത്തെ അനുസരിച്ചു വിചാരിക്കേണം. എന്നാൽ ഈ സംശയത്തിന്നു നിവൃത്തിയുണ്ടാകും. ഏവ ചിലവർക്കു ഈ വിധമായ സംശമുണ്ടാകുന്നുവോ അവർ മേൽപ്രകാരം വിചാരിച്ചറിയട്ടെ എന്നായിരിക്കും ഭട്ടോല്ലലാദികളുടെ അഭിപ്രായം. ഇങ്ങിനെയാകയാൽ അപുനർജ്ജന്മാക്കൾക്കു മാർഗ്ഗപ്രദനാകുന്നു എന്നു പറഞ്ഞതു പൂർവ്വവ്യാഖ്യാനവിരുദ്ധമായിട്ടും നിഷ്പ്രയോജനമായിട്ടുമുള്ളതാകുന്നു എന്ന് ആരും സഹസാ വിചാരിച്ചു പോകരുത്. അതിൻെറ സംഗതിയെ സ്പഷ്ടമായി ഇതിന്നു താഴെ വിവരിക്കാം.

(ശ്ലോ)—ഹിരണ്മയേനപാത്രേണ സത്യസ്യാപിഹിതംമുഖം ।
തത്ത്വംപൂഷന്നപാവൃണു സത്യധർമ്മായദൃഷ്ടയേ ॥
പൂഷന്നേകർഷേയമസൂര്യപ്രാജാപത്യ വ്യൂഹരശ്മീൻസമൂഹതേ
ജോയത്തേരൂപംകല്യാണതമം തത്തേപശ്യാമിയോസാവസൌ
പുരുഷസ്സോഹമസ്മി ॥

ഇങ്ങിനെ രണ്ടു മന്ത്രങ്ങൾ ഉണ്ട്. ഇതുകൾ ക്രമമുക്തിക്കധികാരിയായവന്ന് അന്തകാലത്തിങ്കൽ ഉചിതമായ സൂര്യപ്രാർത്ഥനത്തെ ബോധിപ്പിക്കുന്നതുകളാകുന്നു. അതുകളിൽവെച്ച് ആദ്യമന്ത്രത്തിൻെറ അർത്ഥത്തെ ഇതിന്നു താഴെ വിവരിക്കുന്നു.

ഹിരണ്മയം=സ്വർണ്ണമയം, സത്യൻ=ആദിത്യൻ, അപിഹിതം=മറയ്ക്കപ്പെട്ടത്, മുഖം=ദ്വാരം, തൽ=അതിനെ, ത്വം=നിന്തിരുവടി,

പൂഷൻ=അല്ലയോ സൂര്യൻ, അപാവൃണു=വിവരിക്കേണമേ, സത്യധ
ർമ്മായ=സത്യധർമ്മനായിരിക്കുന്ന ഇനിക്കായിക്കൊണ്ടു, ദൃഷ്ടയേ=സ
ത്യസ്വരൂപനായ നിന്തിരുവടിയുടെ ദർശനത്തിന്നായിക്കൊണ്ട്, ഇ
ങ്ങിനെ പദാർത്ഥങ്ങളാകയാൽ ഇതിന്റെ സാരം, അല്ലയോ സൂ
ര്യൻ നിന്തിരുവടിയുടെ ഈ ബിംബത്തിന്റെ ദ്വാരം തേജോബാഹു
ല്യം ഹേതുവായിട്ടു കനകമായിരിക്കുന്ന പാത്രംകൊണ്ടു അടയ്ക്കപ്പെ
ട്ടിരിക്കുന്നുവോ എന്നുതോന്നുന്നു. അതിനെനിന്തിരുവടിസത്യധർമ്മനാ
യിരിക്കുന്ന ഇനിക്കായിക്കൊണ്ടു സത്യരൂപനായ നിന്തിരുവടിയുടെ
ഉപലബ്ധിക്കായിക്കൊണ്ടു വിവരിക്കേണമേ എന്നിപ്രകാരം ഗ്രാഹ്യ
മാകുന്നു.

ദ്വിതീയമന്ത്രപദാർത്ഥങ്ങൾ.

പൂഷൻ=അല്ലയോ ജഗൽപോഷണകർത്താവേ! ഏകർഷേ-ഏ
കനായി സഞ്ചരിക്കുന്നവനേ! യമ=സർവ്വസംയമനത്തെ ചെയ്യുന്നവ
നേ! സൂര്യ=ഭൂമിയിൽനിന്നു രസാംശത്തിന്റെ സ്വീകരണകർത്താവേ!
പ്രാജാപത്യ=പ്രജാപതിപുത്ര! വ്യൂഹ=വിഗമിക്കേണമേ,രശ്മീൻ=രശ്മി
കളെ, സമൂഹ=സമൂഹിക്കേണമേ, (ഏകീകരിക്കേണമേ) തേജഃതേ
ജസ്സാകുന്ന, യൽ=യാതൊന്നു, തേ=നിന്തിരുവടിയുടെ, രൂപം=സ്വ
രൂപം, കല്യാണതമം=ശോഭനതമം, തൽ=അതിനെ, തേ=നിന്തി
രുവടിയുടെ, പശ്യാമി=കാ[illegible], യഃയാവനൊരുത്തൻ, അസൌ
പുരുഷഃ=ഈ പുരുഷൻ, സഃ-അവനായിട്ട്, അഹം=ഞാൻ, അസ്മി=
ഭവിക്കുന്നു. ഇങ്ങിനെയാകയാൽ ഇതിന്റെ സാരം, അല്ലയോ ജ
ഗൽപോഷണകർത്താവായിയും ജഗൽപ്രകാശാദിപ്രയോജനനിർവ്വാ
ഹത്തിന്നായി[illegible]ണ്ട് ഏകനായിട്ടു സഞ്ചരിക്കുന്നവനായും സർവ്വസം
യമനായിയും ഭൂമിൽനിന്നു സാരാംശത്തെ ഉചിതമായ സമയത്തി
ങ്കൽ വേണ്ടുംവണ്ണം വർഷിപ്പാനായി സ്വീകരിക്കുന്നവനായിയും പ്ര
ജാപതിപുത്രനായിയുമിരിക്കുന്ന ഭഗവാനേ! നിന്തിരുവടി തന്റെ
ബിംബത്തിങ്കലുള്ള ദ്വാരത്തെ ഇനിക്കുവേണ്ടി വ്യക്തമാക്കി ചെയ്യാ
നായിക്കൊണ്ടു രശ്മികളെ അകത്തേണമേ. രശ്മികളെ ഏകീകരിക്കേ
ണമേ. ഞാൻ നിന്തിരുവടിയുടെ ശോഭനമായിരിക്കുന്ന തേജസ്സാകു
ന്ന രൂപം യാതൊന്നോ അതിനെ നിന്തിരുവടിയുടെ പ്രസാദം ഹേ
തുവായിട്ടു കാണുന്നു. ഞാൻ ഭൃത്യനെന്നപോലെ യാചിക്കുന്നവനോ

അങ്ങിനെയല്ല. ഈ മണ്ഡലത്തിങ്കൽ കാണപ്പെടുന്ന പുരുഷൻ യാവനൊരുത്തനോ ഞാൻ അവനാകുന്നു, എന്നിപ്രകാരം ഗ്രാഹ്യമാകുന്നു. അതു ഹേതുവായിട്ടു പുനർജ്ജന്മരഹിതന്മാർ മാർഗ്ഗലാഭത്തിന്നായിക്കൊണ്ടു ഇങ്ങിനെ പ്രാർത്ഥിക്കേണമെന്നതു ദൃഢമായിരിക്കുന്നു. ഈ അവസ്ഥ വിചാരിക്കുമ്പോൾ അവർക്കു മാർഗ്ഗപ്രദനാകുന്നു എന്നു തന്നെ വിശേഷണതാൽപര്യത്തെ പറയാം. അങ്ങിനെ പറയുന്നതു് ആവശ്യകവുമാണ് എന്നുള്ളതിന്നു വേറേയും യുക്തിയുണ്ട്. സൂര്യമണ്ഡലം മുഴുവനും മേൽപറഞ്ഞവർക്കു വഴിയല്ലായ്കയാൽ സൂര്യൻ അപുനർജ്ജന്മാക്കൾക്കു വർത്തമാവാകുന്നു എന്നുള്ളതു് ബാധിതമാകയാൽ അപുനർജ്ജന്മാക്കൾക്കു മാർഗ്ഗമായ ദ്വാരം യാതൊന്നോ അതുള്ളതെന്നോ അപ്രകാരമുള്ള ദ്വാരത്തോടുകൂടിയ മണ്ഡലമുള്ളവൻ എന്നോ താൽപര്യത്തെ അംഗീകരിക്കാതെ നിർവ്വാഹമില്ല. ഈ അവസ്ഥയിലും ലക്ഷണാശ്രയം വേണ്ടി വരുന്നു. എന്നാൽ അവർക്കു മാർഗ്ഗപ്രദനെന്നു തന്നെ താൽപര്യത്തെ പറയുന്നതു് യുക്തതരമാണ്. അപ്രകാരം പറഞ്ഞാൽ പുനർജ്ജനനശൂന്യന്മാരാലും മാർഗ്ഗലാഭത്തിന്നായിക്കൊണ്ടു അഭ്യർത്ഥനീയനാകുന്നു എന്നതും കൂടെ സിദ്ധമായ്വരുമല്ലോ. ഇതു തന്നെ യുക്തിയാകുന്നതു്. ദശാധ്യായിയിൽ ഉപനയനാനന്തരം പിതൃമുഖത്തിങ്കൽനിന്നു ഗായത്രിയെ കേട്ടു അനന്തരം ബ്രഹ്മചര്യത്തിങ്കലിരുന്നിട്ടോ ബ്രഹ്മചര്യത്തിങ്കലും ഗൃഹത്തിലുമിരുന്നിട്ടോ ബ്രഹ്മചര്യം ഗൃഹം ഇവ മൂന്നിലുമിരുന്നിട്ടോ ദിവസംതോറും സന്ധ്യകളിൽ ഗായത്രീദേവതയായിരിക്കുന്ന സൂര്യനെ ഉപാസിച്ചുംകൊണ്ടിരുന്നിട്ടു വൈരാഗ്യം യാതൊരു സമയം ഭവിക്കുന്നുവോ അപ്പോൾ അതാതു ആശ്രമത്തെ ഉപേക്ഷിച്ചും സന്ന്യാസത്തെ സ്വീകരിച്ചുമിരിക്കുന്ന വിപ്രക്ഷത്രിയവൈശ്യന്മാർക്കാണല്ലോ മോക്ഷം. അതു ഹേതുവായിട്ടു അപുനർജ്ജന്മാക്കൾക്കു മോക്ഷപ്രാപ്തിക്കായിക്കൊണ്ടുള്ള വർത്തമാവാകുന്നു എന്നു മേൽപറഞ്ഞ വിശേഷണതാൽപര്യത്തെ ത്രൈവർണ്ണികാനാമിത്യാദിഗ്രന്ഥംകൊണ്ടു കാണിച്ചിരിക്കുന്നു. ഇനി ഒരു വിശേഷംകൂടെ ഇതിൽ അന്തർഭൂതമായിട്ടുണ്ട്. അപുനർജ്ജന്മപദത്തിന്നു മുമുക്ഷുക്കൾ എന്ന അർത്ഥത്തെ സ്വീകരിച്ചിരിക്കുന്നു. ഈ മതം ആപാതതോരമണീയമെന്നു ചിലർക്കു തോന്നുമെങ്കിലും വിചാരസഹമായിട്ടുള്ളതല്ല. ഉപനയനം മുതൽ സന്ന്യാസംവരേ ഉള്ളകർമ്മംകൊണ്ടു

മുമുക്ഷുക്കൾക്കു മോക്ഷം സിദ്ധിക്കുമെന്നഭിപ്രായപ്പെട്ടാൽ ആയതു നില്ക്കുകയില്ല. 'തമേവംവിദിത്വാ അമൃതമിതി നാന്യഃപന്ഥാ വിദ്യതേയനായ' ഇത്യാദിശ്രുതികളാൽ മോക്ഷം പ്രതി സാധനം ജ്ഞാനമാത്രമാകുന്നു എന്നു നിയമിക്കപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു. 'ജ്ഞാനാദേവ തുകൈവല്യ'മെന്നതിനെ ഈ ഗ്രന്ഥകർത്താവു തന്നെ അനുവദിച്ചതായിട്ടും കാണുന്നു. അത്രതന്നെ അല്ല, സന്ന്യാസമെന്ന കർമ്മം ത്രൈവർണ്ണികസാധാരണമാകുന്നു എന്നുള്ള മതം വിവാദഗ്രസ്തമാകുന്നു. 'മുഖജാനാമയംധർമ്മോനവിദ്യതേ' എന്നു ദത്താത്രേയവചനമുണ്ടല്ലോ. ഇതുകൊണ്ടും കഴിഞ്ഞില്ല. ഗായത്രീദേവതാസമർപ്പകമായ സവിതൃപദത്തിന്റെ അർത്ഥത്തെക്കുറിച്ചും വ്യവഹാരമുണ്ട്. സൌരന്മാർ സൂര്യപരമാക്കിയും ഹൈരണ്യഗർഭന്മാർ ഹിരണ്യഗർഭപരമാക്കിയും വൈഷ്ണവന്മാർ വിഷ്ണുപരമാക്കിയും ശൈവന്മാർ ശിവപരമാക്കിയും ഇങ്ങിനെ നാനാമതസ്ഥന്മാർ നാനാപ്രകാരേണ അതിനെ വ്യാഖ്യാനിച്ചിരിക്കുന്നു. സൌരന്മാരിലും മുമുക്ഷുക്കളായിട്ടുള്ളവർ ഊർദ്ധ്വലോകകൌതുകമുള്ളവരായിരുന്നാൽ അവർ ലിംഗദേഹത്തോടുകൂടെതന്നെ പോകുന്നവരാകയാൽ അവർക്കു വർത്തമാനമായി ഭവിക്കുന്നു എന്നുള്ളത് മേൽപ്രകാരംതന്നെ ഉപപത്തിയുള്ളതാകുന്നു. സൌരന്മാരിൽ ചിലർ ഇവിടെത്തന്നെ മോക്ഷത്തെ ലഭിക്കുന്നവരായി ഉണ്ടായിരുന്നാൽ അവർക്കുള്ള മോക്ഷപ്രാപ്തിക്കു സൂര്യൻ വർത്തമാനമായി വരുന്നത് ഈ വിധമായിട്ടുതന്നെ വേണ്ടിവരും, അങ്ങിനെ ചിലർ സൌരന്മാരിൽ സംഭവിക്കുമെന്നു തോന്നുന്നില്ല. സംഭവിക്കുമെങ്കിലും ഗത്യന്തരമുള്ളപ്പോൾ ഇങ്ങിനെയുള്ള സംകോചകല്പനക്കു സാംഗത്യം ദുർല്ലഭമാകുന്നു. മേൽപറഞ്ഞ പ്രകാരമല്ലാതെ മോക്ഷസിദ്ധിയില്ലെന്നതുമില്ല. ഇങ്ങിനെ അനേകാനുപപത്തികൾ മേൽപറഞ്ഞ മതത്തിന്ന് ഉള്ളതുകളായിതോന്നുന്നു. അതുഹേതുവായിട്ടു ഞാൻ അതിനെ പ്രമാണിക്കുന്നില്ല. അഥവേത്യാദ്യുത്തരഗ്രന്ഥത്താൽ ഉപന്യസിക്കപ്പെട്ട കല്പാന്തരങ്ങളും ക്ലേശബഹുലങ്ങളാകയാൽ അരുചിയെ ഉണ്ടാക്കുന്നു. ഇങ്ങിനെ സൂക്ഷ്മമായ വിചാരത്തെ ചെയ്തു പാകപ്പെട്ടതാകയാൽ മേൽപറഞ്ഞ വിശേഷണത്തിന്റെ നിഷ്കൃഷ്ടാർത്ഥം മേൽപ്രകാരം തന്നെ ഗ്രാഹ്യമാകുന്നു.

ആത്മവിദാം ആത്മാ ഇതി മതഃ എന്ന വിശേഷണത്തിന്നു വൈരാഗ്യദാർഢ്യമില്ലായ്കയാൽ ഐഹികവിഷയങ്ങളിൽനിന്ന് അത്യന്തനിവൃത്തി വന്നിട്ടില്ലാ എങ്കിലും പാരലൌകികവിഷയങ്ങളിൽ നിന്നു നിവൃത്തമായ മനസ്സോടുകൂടിയവരായിയും കാമ്യകർമ്മപരിത്യാഗത്തെ ചെയ്ത് ആത്മബോധത്തിന്നായിക്കൊണ്ടു തദുപായഭൂതങ്ങളായ ശ്രവണാദികളിൽ പ്രവൃത്തന്മാരായിയും 'ഇദമിത്ഥമേവ' എന്നുള്ള നിശ്ചയത്തെ അനുഭവത്രുപേണ ലഭിക്കാത്തവരായിയും അതിന്നായിക്കൊണ്ടു യത്നിക്കുന്നവരായിയുമിരിക്കുന്നവർക്ക് ദൃശ്യബ്രഹ്മത്തേന ഉപാസ്യനാകുന്നു എന്ന് ഉപനിഷദർത്ഥത്തെ ഗ്രഹിച്ചവരാൽ നിശ്ചയിക്കപ്പെട്ടവനാകുന്നു എന്നു നിഷ്കൃഷ്ടാർത്ഥമാകുന്നു.

ശ്രു— 'സൂര്യ്യആത്മാജഗതസ്തസ്ഥുഷശ്ചസൂര്യ്യാദ്വൈഖല്വിമാനിഭൂതാനിജായന്തേ സൂര്യ്യാദ്യജ്ഞഃ പർജ്ജന്യോന്നമാത്മാ നമസ്തേആദിത്യത്വമേവ പ്രത്യക്ഷം കർമ്മകർത്താസി ത്വമേവ പ്രത്യക്ഷം ബ്രഹ്മാസി ത്വമേവ പ്രത്യക്ഷം വിഷ്ണുരസി ത്വമേവ പ്രത്യക്ഷം രുദ്രോസി' ഇത്യാദി ശ്രുതികൾ മേൽപറഞ്ഞ അർത്ഥത്തിന്നു മൂലമാകുന്നു. മേൽപ്രകാരമുള്ള ഉപാസനയുടെ ഫലം മനോനൈർമ്മല്യമാകുന്നു. മനസ്സു നിർമ്മലമായാൽ മേൽപ്രകാരമുള്ള നിശ്ചയം പ്രതിബന്ധകനിവൃത്തിസാഹായ്യേന ശ്രവണാദിസാമഗ്രിയിൽ നിന്നുതന്നെ ഉത്ഭവിക്കുകയും ചെയ്യും. വസ്തുസ്ഥിതി ഇപ്രകാരമായാലും ചിത്തശുദ്ധിക്കായിക്കൊണ്ടു സൂര്യ്യോപാസനതന്നെ വേണമെന്നുള്ള നിയമത്തിങ്കൽ ആസ്ഥയില്ലായ്കയാൽ അന്യമാർഗ്ഗവിധാനങ്ങളും യുക്തിയുള്ളതുകൾ തന്നെ. എങ്കിലും വ്രീഹിനീവാരന്യായേന വികല്പത്തിങ്കൽ പര്യ്യവസാനമാകയാൽ മേൽപറഞ്ഞ അർത്ഥം. പ്രമാണാനുഗൃഹീതമായിത്തീരുമെന്നറിക. വിവരണകാരൻ ആത്മവിദാമെന്ന സമാസത്തിങ്കൽ പ്രവിഷ്ടമായ ആത്മപദത്തിന്റെ അർത്ഥത്തെ ദേഹേന്ദ്രിയമനോബുദ്ധിപ്രാണേഭ്യോ ദൃശ്യേഭ്യോ വ്യതിരിക്ത' ഇത്യാദി ഗ്രന്ഥം കൊണ്ടു നിഷ്കൃഷ്ടമാക്കി കാണിക്കുകയും അപ്രകാരമുള്ള ആത്മാവിനെ അറിയുന്നവർക്കു വേദാന്തങ്ങളാൽ സിദ്ധാന്തത്രുപേണ പ്രതിപാദ്യനായ ആത്മാവു യാവനൊരുത്തനോ തദ്രൂപനാകുന്നു എന്നു മേൽപറഞ്ഞ വിശേഷണത്തിന്റെ നിഷ്കൃഷ്ടാർത്ഥത്തെപ്പറകയും ചെയ്തിരിക്കുന്നു. ദേഹേന്ദ്രിയമനോബുദ്ധിപ്രാണാത്മകങ്ങളായ ദൃശ്യങ്ങളിൽനി

ന്നഭേദം മുതലായ ധൎമ്മങ്ങൾ ഒക്കയും വേദാന്തങ്ങളാൽ സിദ്ധാന്ത രൂപേണ പ്രതിപാദ്യനായ ആത്മാവിങ്കൽ ഉള്ളതുകളാകുന്നു. ഇപ്പ കാരമിരിക്കുമ്പോൾ സമസ്തമായ ആത്മപദത്തിന്റെ അൎത്ഥത്തെ മേൽപ്രകാരം കാണിക്കുകയും വ്യസ്തമായ ആത്മപദത്തിന്റെ അൎത്ഥത്തെ പ്രകാരാന്തരേണ പറകയും ചെയ്തതിന്നു എങ്ങിനെ ഉപപത്തിഎ ന്നറിയുന്നില്ല. ദേഹേന്ദ്രിയാദിവ്യതിരിക്തതാദിധൎമ്മവിശിഷ്ടനാ യ ആത്മാവിനെ സൂൎയ്യഭിന്നതേന മുമ്പെ ഭ്രമിച്ചവരായും അതുഹേ തുവായിട്ടു അങ്ങിനെ ഉള്ള ആത്മാവിനെ വാസ്തവരൂപേണ അറി യേണമെന്നു വിചാരിച്ച് അതിന്നായിക്കൊണ്ടു യത്നത്തെ അവലം ബിച്ചവരായിയുമുള്ളവർ എപ്പോൾ ജിജ്ഞാസിതനായ ആ ആത്മാ വിനെ അറിയുന്നുവോ അപ്പോൾ അവൎക്കു ആത്മാവു സൂൎയ്യനാകുന്നു എന്നുള്ളബോധമുണ്ടാകുമെങ്കിൽ മേൽപ്പറഞ്ഞതു യുക്തംതന്നെ എ ന്നുപറയാം. അങ്ങിനെയുള്ള ബോധത്തിന്റെ സംഭവം ദുൎവ്വചമാകു ന്നു. ഇച്ഛാധീനമായിട്ടുള്ളതു മതിഎങ്കിൽ ആക്കെങ്കിലുമാം. ഉപനി ഷത്തുകളാൽ സിദ്ധാന്തരൂപേണ പ്രതിപാദ്യനായ ആത്മാവിന്റെ അഭേദത്തെ തദനന്യതാധികരണാനുരോധേന സൂൎയ്യങ്കൽ ഉപപാ ദിക്കാം. എങ്കിലും അങ്ങിനെയുള്ള അഭേദം ജന്യമാത്രസാധാര ണമാകയാൽ അവ്യാവൃത്തമാകുന്നു. അതുഹേതുവായിട്ടു മേൽപ്പറ ഞ്ഞ അൎത്ഥം വിവരണവിരുദ്ധമായിരുന്നാലും അനുപപത്തിയില്ലാ യ്കയാൽ അതുതന്നെ ഗ്രാഹ്യമായിട്ടുള്ളതെന്നു തോന്നുന്നു.

യജതാംക്രതുഃ എന്ന വിശേഷണത്തിന്നു കൎമ്മനിഷ്ഠന്മാർ യാ വചിലരോ അവൎക്കു അവരുടെ കൎമ്മങ്ങളിൽവെച്ചു മുഖ്യമായ യാ ഗത്തിന്റെ ഫലദാതാവെന്നു നിഷ്കൃഷ്ടാൎത്ഥമാകുന്നു. ക്രതുശബ്ദം ലക്ഷണയാ തൽഫലദാതാവിനെ പ്രതിപാദിക്കുന്നതാകയാൽ മേൽപ്പറഞ്ഞ അൎത്ഥത്തിന്നു ഉപപത്തിയുണ്ട്. ക്രതുവിന്റെ ഫല ദാതാവായ സൂൎയ്യനെ ക്രതുശബ്ദംകൊണ്ടു വിവക്ഷിച്ചതിന്റെ ഫലം ക്രതുസാധനങ്ങളായ മന്ത്രാദിസകലവസ്തുക്കളും സൂൎയ്യരൂപങ്ങളാകു ന്നു എന്നിപ്രകാരം ശ്രുതിസിദ്ധമായ വിശേഷത്തിന്റെ സൂചനമോ സൎവ്വകരണവ്യാപാരവും തദ്രൂപമായിട്ടുള്ളതുതന്നെ എന്നതിന്റെ സൂചനമോ രണ്ടിൽ വെച്ചൊന്നാകുന്നു. 'ത്വമേവ പ്രത്യക്ഷമൃഗ സി ത്വമേവ പ്രത്യക്ഷം യജുരസി ത്വമേവ പ്രത്യക്ഷം ഛന്ദോസി

സൂര്യോപനിഷത്തുതിൽ നിന്ന

ആദിത്യാദ്വായുർജ്ജായതെ ആദിത്യാൽഭൂമിർജ്ജായതേ ആദിത്യാദാപോജായന്തേ ആദിത്യാജ്ജ്യോതിർജ്ജായതേ ആദിത്യാദ്ദ്യൗർമ്മഹിശോജായന്തേ ആദിത്യാഃദ്ദ്രുവാജായന്തേ ആദിത്യാദ്ദേവാജായന്തേ' ഇങ്ങിനേയും 'ആദിത്യോവൈവചനാദാനഗമനവിസർഗ്ഗാനന്ദാഃ' ഇങ്ങിനേയും ശ്രുതിയുണ്ട്.

മേൽപ്പറഞ്ഞതുകൾ തദ്രൂപങ്ങളാകുന്നു എന്നുള്ളതിൻെറ സൂചനം മാഹാത്മ്യാതിശയബോധത്തിന്നായിക്കൊണ്ടാകുന്നു എന്നു അറിഞ്ഞുകൊൾകയും വേണം.

ക്രതുവിൻെറ ഫലദാതാവു സൂര്യനാകുന്നു എന്നതിന്നു ഏഷ ഹവാ ആദിത്യഏവാഗ്നിഃ യോവൈ ദേവൈഭ്യോ ഹവീംഷി പ്രണയതി അഗ്നിർവ്വാ അഗ്നിം പ്രണയതി സോയംവാ ആദിത്യസ്താനി ദേവേഭ്യഃ പ്രണയതി സവാ ഏഷഫലപ്രദാദിത്യഃ യോവൈയജ്ഞായമാനം ധിനോതി' എന്നുള്ള ശ്രുതിയും 'അഗ്നൌപ്രാസ്താഹുതിസ്സമ്യഗാദിത്യമുപതിഷ്ഠതേ ആദിത്യാജ്ജായതേ വൃഷ്ടിർവ്വൃഷ്ടേരന്നംതതഃപ്രജാ' ഇത്യാദി സ്മൃതികളും പ്രമാണമാകുന്നു.

അമാജ്യോതിഷാം ഭർത്താ എന്ന വിശേഷണത്തിന്നു അഗ്നിയാൽതന്നെ പ്രാപിക്കപ്പെട്ട ഹവിസ്സുകൾകൊണ്ടു ദേവന്മാരേയും പ്രഭാദാനംകൊണ്ടു നക്ഷത്രങ്ങളേയും ഭരിക്കുന്നവനെന്നു നിഷ്കൃഷ്ടാർത്ഥമാകുന്നു.

മേൽപ്പറഞ്ഞതിന്നു പ്രമാണം, മേൽപ്പറഞ്ഞശ്രുതിയും 'തേജസാംഗോളകസ്സൂര്യോഗ്രഹർക്ഷാണാംപ്രകാശകഃ പ്രഭാവന്തോഹിദൃശ്യന്തെ സൂര്യരശ്മിപ്രദീപിതാഃ' ഇത്യാദ്യാഷോക്തിയുമാകുന്നു.

ലോകാനാംപ്രളയോദയസ്ഥിതിവിഭുഃ എന്ന വിശേഷണത്തിന്നു ഭൂലോകം മുതലായ ലോകങ്ങളുടെ വിനാശത്തിന്നും ഉൽഭവത്തിന്നും സ്ഥിതിക്കും പ്രഭു എന്നുള്ള അർത്ഥം പറകപ്പെട്ടു. ഇവിടെ ലോകപദം അതാതുലോകങ്ങളേയും അതാതുലോകങ്ങളിലുള്ള ശരീരികളേയും ബോധിപ്പിക്കുന്നു എന്നു അംഗീകരിക്കുന്നതു യുക്തമാണ്. 'ആതിത്യാദ്ദേവാജായന്തേ' എന്നുമുണ്ടല്ലോ. അതുകൊണ്ടു യാവചില വസ്തുക്കൾ ഉൽപത്തിയോടുകൂടിയതുകളായിഭവിക്കുന്നുവോ, അതുകളുടെ സംഘാതത്തിന്നും സംഹതവസ്തുക്കളുടെസൃഷ്ടി

ക്കും സൃഷ്ടവസ്തുക്കളുടെ രക്ഷക്കുംനിപുണനായിട്ടുള്ളവനെന്നുനിഷ്കൃഷ്ടാർത്ഥത്തെ ഗ്രഹിച്ചുകൊൾക. സാംഖ്യന്മാരാൽ സൃഷ്ടിസ്ഥിതിസംഹാരകർത്തൃത്വേന പ്രതിപാദിതനായ ഈശ്വരൻയാവനൊരുത്തനോ തദ്ത്രുവനാകുന്നുഎന്നുമേല്പറഞ്ഞവിശേഷണസാരത്തെകാണിച്ചുതുവിവരണകാരന്റെ സാഹസംതന്നെഎന്നു ധരിച്ചുകൊൾകയുംവേണം. സാംഖ്യന്മാർ നിരീശ്വരന്മാരാകുന്നു. അവരുടെ നൈരീശ്വര്യംപ്രത്യക്ഷലക്ഷണത്തെ ഇങ്ങനെ അംഗീകരിച്ചാൽഈശ്വരപ്രത്യക്ഷത്തിങ്കൽ അവ്യാപ്തിവരുമെന്നുള്ള ശങ്കയെ ഈശ്വരാസിദ്ധേഃഎന്ന ഹേതുനിർദ്ദേശത്തെച്ചെയ്തു പരിഹരിച്ചതിനാലും ഈശ്വരാസിദ്ധേഃ എന്നതിന്റെ ഉപപാദകങ്ങളായ സൂത്രാന്തരോപാദാനത്താലും സ്പഷ്ടമാകുന്നു.

ശ്രുതൌ അനേകധാ പ്രസിദ്ധഃ എന്നതിനെക്കുറിച്ചു പറവാനില്ല. അതിന്റെ അർത്ഥം സ്പഷ്ടമാകുന്നു. ഇനി അതിന്റെ ഉപപത്തിയേയും പറയേണമെന്നില്ല. അനേകപ്രകാരേണ വേദത്തിങ്കൽ പ്രസിദ്ധിയുണ്ടു എന്നത് ഇതിന്നുമുമ്പു പറഞ്ഞ വിശേഷണാർത്ഥോപപാദനാദികൾ കൊണ്ടുതന്നെ സിദ്ധമായി.

അനേകകിരണഃ എന്ന വിശേഷണത്തിന്നു ബഹുപ്രകാരങ്ങളായിരിക്കുന്ന രശ്മികളോടുകൂടിയവൻ എന്നുള്ള അർത്ഥം പരിഭാഷകൊണ്ടുതന്നെ സ്ഫുടമാക്കി. ഇനി രശ്മികൾ ബഹുപ്രകാരങ്ങളായതു എങ്ങിനെ എന്നുള്ള ആകാംക്ഷാശാന്തിക്കായികൊണ്ടു രശ്മിയുടെ വിശേഷത്തെപ്പറയേണ്ടതാകയാൽ സംക്ഷേപിച്ചു ഇവിടെ പറയുന്നു. സൂര്യന്നു പൃഥക്സിദ്ധങ്ങളായിട്ടും അപൃഥക്സിദ്ധങ്ങളായിട്ടും രശ്മികൾഉണ്ട്. പൃഥക്സിദ്ധങ്ങളായ രശ്മികൾ ചന്ദ്രാദിജലഗോളങ്ങളിലും രത്നാദിപാർത്ഥിവവസ്തുക്കളിലും ദീപാദികളിലുമാകുന്നു. ഇതുകളിലുള്ള രശ്മികൾ സൂര്യസംബന്ധികളാകുന്നു എന്നതിന്നു പ്രമാണം, 'യാനിഹവാഅന്നാനാമീശിതരിയാനി ചരന്തേഷു യാനിഹവാഅഗ്നൌചരാന്യന്യതാന്യച്ചീംഷ്യസ്യൈവഖലുചാദിത്യസ്യ തസ്മാദാദിത്യ ഏവച്ചിഷ്മാൻ' എന്നുള്ള ശ്രുതിയാകുന്നു. അന്നാനാമീശിതരിസോമേ എന്ന ഭാഷ്യവുമുണ്ട്. അതുകൊണ്ടു മേൽപ്പറഞ്ഞ ശ്രുതിയിലുള്ള അന്നാനാം ഈശിതരി എന്നതിന്നു ചന്ദ്രങ്കൽ എന്ന അർത്ഥത്തെ ഗ്രഹിച്ചുകൊൾക. മേൽപ്രകാരമുള്ള രശ്മികൾ പൃഥക്സിദ്ധങ്ങളാകുന്നു എന്നുള്ള വിശേഷത്തിന്നു പുറമെ ചന്ദ്രങ്കലുള്ള രശ്മികൾ

ശീതങ്ങളാകയാലും രത്നങ്ങളിലുള്ള രശ്മികൾ അനുഷ്ണാശീതങ്ങളാകയാലും സ്പർശംകൊണ്ടുള്ള വിശേഷമുണ്ട്. ദീപരശ്മികൾക്കു ദാഹശക്തി എന്നൊരു വിശേഷം വേറെയുമുണ്ട്. അപൃഥക്സിദ്ധങ്ങളായ രശ്മികൾ ഇത്ര എന്നു നിശ്ചയിപ്പാൻ കഴിവില്ലായ്കയാൽ അസംഖ്യങ്ങളാകുന്നു. അപൃഥക്സിദ്ധങ്ങളായ രശ്മികൾ ആയിരമെന്നു പ്രസിദ്ധിയുണ്ട്. അതുകൾക്കു അപൃഥക്സിദ്ധത്വമെന്നൊരു വിശേഷം ഉണ്ട്. പൃഥക്സിദ്ധങ്ങളിൽനിന്നുള്ളതിന്നു പുറമെ അതുകളിൽതന്നെ ചില രശ്മികൾക്കു മററുള്ളതുകളിൽനിന്നു വിശേഷമുണ്ട്. അഞ്ഞൂറു രശ്മികൾകൊണ്ടു ഭൂമിയിൽനിന്നു ജലാംശത്തെ ഉദ്ധരിക്കുന്നു. അഞ്ഞൂറു രശ്മികൾകൊണ്ടു വർഷിക്കുന്നു. ഈ വിശേഷം ദശാധ്യായിയിലും സ്പഷ്ടമാകുന്നു. ഇതിന്നു പ്രമാണം 'സവാഎഷഖലുപാദിത്യഃപഞ്ചഭിരാദത്തേപഞ്ചഭിർവിസൃജതി ശതേഷുസ്ഥപതയഃപഞ്ചപഞ്ചവ്യാഖ്യാതാഃ' എന്ന ശ്രുതിയാകുന്നു. ഇങ്ങിനെ സൂര്യകിരണങ്ങളുടെ വിശേഷത്തെ സംക്ഷേപേണ പറഞ്ഞു. മിതബുദ്ധികൾക്കു ഭാരമായിത്തീരുമെന്നു വിചാരിക്കുകയാൽ മുഴുവനും പറഞ്ഞിട്ടില്ല. വിസ്തരത്തിങ്കൽ ആഗ്രഹമുള്ളവർ ബൃഹൽസൂര്യോപനിഷദാദികളിൽ നോക്കിക്കൊൾക.

വിവരണകാരൻ ഈ ശ്ലോകത്തിന്നു ഇരുപത്തേഴു പദങ്ങൾ ഉണ്ടാകയാൽ അതുകൾ ഇരുപത്തേഴു നക്ഷത്രങ്ങളുടെ സൂചകങ്ങളാകുന്നു എന്നും പറയാമെന്നു കരുതി ഭട്ടോല്പലപാഠം അനേകകിരണഃ എന്നായാലും ദശാധ്യായിയെ അനുസരിച്ചു നൈകകിരണഃ എന്ന പാഠത്തെ സ്വീകരിക്കുകയും ന ഏകകിരണഃ എന്ന് വിഭജിച്ചിട്ട് ഏകകിരണഃ ന എന്ന യോജനയെ പറകയും ചെയ്തിരിക്കുന്നു. അസ്മയത്തിന്നു ക്രിയാസാപേക്ഷത്വം നിയമേന ഉണ്ടാകയാൽ മേൽപ്രകാരമുള്ള യോജനയെ വൈയാകരണന്മാർ സമ്മതിച്ചിട്ടില്ല. നൈയായികാദികളുമങ്ങിനെ തന്നെ. 'വൃത്താനുപൂർവ്വേചനചാതിദീർഘേ' ഇത്യാദികൾക്കു ഗത്യന്തരം തന്നെ ആശ്രയണീയമാകുന്നു. ഇവിടെ യഃ ഏകകിരണഃ ന ഭവതി എന്നുള്ള അന്വയത്താൽ പൂർവ്വകല്പനയ്ക്കു ബാധകമുണ്ട്. വാചന്നസ്സദദാതു എന്ന തച്ഛബ്ദോപാദാനപൂർവ്വകമായി പറകപ്പെട്ട വാക്യത്താൽ വ്യവഹിതമായിട്ടാകുന്നു യ

ച്ഛബ്ദമിരിക്കുന്നത്. അതു ഹേതുവായിട്ടു നൈകകിരണഃ എന്ന് പറിക്കുന്നവർ നൈകകിരണൻ=നൈകങ്ങളായിരിക്കുന്ന കിരണങ്ങളോടുകൂടിയവൻ, നൈകങ്ങൾ=അനേകങ്ങൾ, കിരണങ്ങൾ രശ്മികൾ, ഇങ്ങിനേയോ നൈകകിരണൻ=നൈകപ്രകാരങ്ങളായിരിക്കുന്ന കിരണങ്ങളോടുകൂടിയവൻ, നൈകപ്രകാരങ്ങൾ=അനേകപ്രകാരങ്ങൾ, കിരണങ്ങൾ=രശ്മികൾ, ഇങ്ങിനെയോ ഗ്രഹിച്ചുകൊൾകയും വേണം.

ത്രൈലോക്യദീപഃ എന്ന വിശേഷണത്തിന്നു മൂന്നുലോകങ്ങളുടെ സമുദായത്തെ പ്രകാശിപ്പിക്കുന്നവൻ എന്നുള്ള അർത്ഥം പരിഭാഷകൊണ്ടുതന്നെ സ്പഷ്ടമാക്കി. ത്രൈലോക്യത്തിന്നു ദീപമാകുന്നു. ദീപം=വിളക്ക്, ഇങ്ങിനെ അതിന്ന് അർത്ഥത്തെ പറഞ്ഞാൽ ദീപശബ്ദത്തിങ്കൽനിന്നു ഝടിതി തോന്നുന്ന അർത്ഥത്തെ ഉപേക്ഷിക്കാതെ കഴിയും. തേജോബാഹുല്യപ്രതീതിക്കു വിരോധമില്ല എങ്കിലും എപ്പോൾ പ്രകാശിച്ചാലും ഏതൊരു തേജസ്സിൻെറ സംയോഗം ഹേതുവായിട്ടു പ്രകാശിച്ചാലും പ്രകാശകത്വമെന്നത് സൂര്യൻെറ ധർമ്മമെന്നല്ലാതെ അന്യധർമ്മമായി വരികയില്ല എന്ന വിശേഷം തോന്നേണമെന്നുള്ള ഇഷ്ടസിദ്ധിയ്ക്കു ദീപത്വാരോപം അനുപയോഗിയാകയാൽ അതിനെ ഉപേക്ഷിച്ചിരിക്കുന്നു. ത്രൈലോക്യത്തെ ദീപിപ്പിക്കുന്നവനെന്ന അർത്ഥത്തെ പരിഭാഷകൊണ്ട് സ്പഷ്ടമാക്കിയാലും ഇവിടെ വിചാര്യമായ അംശമുണ്ട്. മൂന്നുലോകങ്ങളുടെ സമുദായത്തെ സർവ്വത്ര ദീപിപ്പിക്കുന്നവനെന്നർത്ഥമോ ഏകത്ര ദീപിപ്പിക്കുന്നവനെന്നർത്ഥമോ? സർവ്വത്രദീപിക്കുന്നവനെന്നർത്ഥമാകുന്നു എങ്കിൽ സർവ്വത്ര ദീപിപ്പിക്കുന്നത് ഏകകാലത്തിങ്കലോ അതിന്നു കാലഭേദമുണ്ടോ? ഇങ്ങിനെ രണ്ടു വികല്പങ്ങൾ ആദ്യപക്ഷത്തിങ്കലെന്നപോലെ ദ്വിതീയപക്ഷത്തിങ്കലുമാം. സർവ്വത്രപ്രകാശകത്വംതന്നെ ബോധ്യമാകുന്നു. എങ്ങിനെ എന്നാൽ ത്രിലോകിയുടെ ഏകദേശത്തെ ഒരു കീടമണിയും പ്രകാശിപ്പിക്കും. ഒരു ലോകത്തെ മുഴുവൻ പ്രകാശിപ്പിക്കുമെന്നുള്ള ബോധത്തിങ്കലാകുന്നു താല്പര്യമെങ്കിൽ ലോകദീപഃ എന്ന് പറഞ്ഞാൽ മതിയായിരുന്നു. പറഞ്ഞത് അങ്ങിനെ അല്ല. മൂന്നുലോകങ്ങളുടേയും ചില ഭാഗങ്ങളിൽ പ്രകാശിപ്പിക്കുന്നവനാകുന്നു എന്നുള്ള അഭിപ്രായത്തെ കല്പിക്കുന്നതും ശ്ലാഘ്യമല്ല. യാതൊരുസ

ത്രത്തിങ്കൽ ബ്രാഹ്മണർ പോയാലും ക്ഷത്രിയർ പോയാലും വൈശ്യർ പോയാലും ശൂദ്രർപോയാലും അതാതുജാതിക്കാരിൽ എത്ര ജനങ്ങളുണ്ടോ അവരിൽ ചിലക്ക് അന്നംകിട്ടുമെന്നല്ലാതെ ഒരു ജാതിക്കാരിലും വന്നവക്ക് എല്ലാവക്കും കിട്ടുമെന്നുള്ള നിയമമില്ലയോ അങ്ങിനെ ഉള്ള സത്രം സൎവ്വന്മാക്കും അശ്ലാഘ്യമായിട്ടുള്ളതാണല്ലോ. അതു ഹേതുവായിട്ട് ഏകലോകത്തെ എങ്കിലും സൎവ്വപ്രദേശങ്ങളിലും പ്രകാശിപ്പിക്കുമെന്ന് തോന്നിക്കുന്നത് ഇതിനേക്കാൾ ശ്ലാഘ്യതരമായിട്ടുള്ളതാകുന്നു എന്നതിന്നു യാതൊരു സംശയവുമില്ല. അതിന്നു ലോകദീപഃ എന്നു പറഞ്ഞാലും മതി. ഇങ്ങിനെ ഇരിക്കുമ്പോൾ ത്രൈലോക്യദീപഃ എന്നുപറഞ്ഞതുകൊണ്ട് മൂന്നുലോകങ്ങളുടെ സൎവ്വാവയവങ്ങൾക്കും പ്രകാശത്തെ ജനിപ്പിക്കുന്നവൻ എന്നുതന്നെ താൽപൎയ്യത്തെ അംഗീകരിക്കണം. ഇങ്ങിനെ സൎവ്വപ്രകാശകത്വത്തിന്നുതന്നെ അതിങ്കൽനിന്ന് ബോധാൎഹത്വം; അഥവാ മൂന്നുലോകങ്ങളുടേയും പ്രകാശനീയങ്ങളായിരിക്കുന്ന അംശങ്ങൾ എത്രയുണ്ടായാലും അതിനെ പ്രകാശിപ്പിക്കുന്നവനെന്നുതന്നെ അതിങ്കൽനിന്നു ബോധ്യമാകുന്നു. മൂന്നുപൂങ്കാവുകളെ ഇവൾ ദിനംതോറും അന്യാപേക്ഷയോടുകൂടാതെ നനയ്ക്കുന്നവളാകുന്നു; എന്ന വാക്യത്തിൽനിന്നു മൂന്നു പൂങ്കാവുകളിലുംകൂടി സേകയോഗ്യങ്ങളായ ഭാഗങ്ങൾ എത്രയുണ്ടായാലും അതുകളെ നനയ്ക്കുന്നവളാകുന്നു എന്നുള്ള അൎത്ഥം തന്നെയാണ് തോന്നുന്നത്. അതുപോലെ ഇവിടെയും മേൽപ്രകാരമുള്ള അൎത്ഥം സ്വരസേന തോന്നുന്നതാകകൊണ്ട് അതിന്നുതന്നെ അതിങ്കൽനിന്നു ബോധാൎഹത്വമെന്നും പറയാം. ഇങ്ങിനെ യുക്തിസാമ്യം വരികയാൽ മേൽപറഞ്ഞ വികല്പങ്ങളിൽ ആദ്യത്തിന്നു സംഗതിയുണ്ട്. ഇങ്ങിനെ ദീപിപ്പിക്കുന്നത് ഏകകാലത്തിങ്കലോ ഒരു ഭാഗത്തെ പ്രകാശിപ്പിച്ചതിന്റെ ശേഷം ഒരു ഭാഗത്തെ പ്രകാശിപ്പിക്കുകയോ എന്നുള്ള ദ്വിതീയവികല്പത്തിന്നും സാഗതിയുണ്ട്. കാലവിശേഷബോധകമായ പദത്തെ പ്രയോഗിച്ചിട്ടില്ലല്ലോ. അതുകൊണ്ട് വിശേഷോപസ്ഥിതി വേണമെങ്കിൽ ആയത് പദാന്തരസാഹായ്യത്തോടുകൂടാതെ ദുൎല്ലഭമായ്വരുമെന്നു കരുതി ഗ്രന്ഥകൎത്താവിനാൽ അനേകകിരണഃ എന്ന പദംകൂടെ അടുക്കെ നിബന്ധിക്കപ്പെട്ടു. അതിന്നു സഹസ്രകിരണനെന്നൎത്ഥമായാൽ

മേൽപറഞ്ഞ വികല്പത്തിൻെറ ശമനം ദുർല്ലഭമാകുന്നു. അസംഖ്യ കിരണനെന്നുള്ള അൎത്ഥത്തെ സ്വീകരിച്ചാൽ അതിന്ന് സൌലഭ്യമുണ്ടോ ഇല്ലയോ എന്നാണ് പിന്നെ വിചാരിക്കേണ്ടത്. കിരണങ്ങൾ അസംഖ്യങ്ങൾ തന്നെ എന്നത് അതിന്നുമുമ്പേ തന്നെ ദൃഢമായിരിക്കേണം. എന്നാൽ അസംഖ്യകിരണത്വത്തെ അംഗീകരിച്ചും ഗതി പറയാം. കിരണസംഖ്യയെ സഹസ്രമെന്ന് വേദവും ലോകവും പറയുന്നു. ഈ അവസ്ഥയിൽ അസംഖ്യത്വം മുഖ്യമായിട്ടു തോന്നുകയുമില്ല. അതുകൊണ്ട് തന്നോടു വേർപെടാതെ ഇരിക്കുന്ന കിരണങ്ങൾ എന്ന പോലെ തന്നെ പിരിഞ്ഞു ചന്ദ്രാദികളിൽ ഇരിക്കുന്ന കിരണങ്ങളും തൻെറ കിരണങ്ങൾതന്നെ എന്നു കല്പിച്ചിട്ട് അനേകകിരണത്വം സൂൎയ്യങ്കൽ ഉപപാദ്യമാകുന്നു. അതിന്നു സഹായമായി മേൽപറഞ്ഞ ശ്രുതിയുമിരിക്കുന്നു. എങ്കിലും വന്നുകൂടുന്ന വിശ്രാന്തി മുൻപറഞ്ഞ അൎത്ഥത്തിങ്കൽതന്നെ. അനേകപ്രകാരങ്ങളായ കിരണങ്ങളോടുകൂടിയവൻ എന്നുള്ള അൎത്ഥത്തെ കാണിച്ചത് ഭാവപ്രതീതിസൌലഭ്യത്തിന്നായിക്കൊണ്ടാകുന്നു. വസ്തുസ്ഥിതി ഇപ്രകാരമാകയാൽ പ്രകാശകത്വമെന്നത് സൂൎയ്യൻെറ ധൎമ്മംതന്നെ എന്നത് സിദ്ധമായി. അനേകകിരണഃ എന്നുള്ള വിശേഷണവും സഫലമായി. ശശ്വതഃ മൂൎത്തിത്വേ പരികല്പിതഃ എന്ന വിശേഷണം അനേകകിരണത്വോപപത്തിയെ ദിങ്മാത്രംകൊണ്ടു കാണിക്കുവാൻവേണ്ടി പറഞ്ഞതാകുന്നു. അപുനൎജ്ജന്മനാംവർത്മ എന്ന വിശേഷണംകൊണ്ട് മുക്തന്മാൎക്കും, ആത്മവിദാം ആത്മാ ഇതിമതഃ എന്ന വിശേഷണംകൊണ്ട് മുമുക്ഷുക്കൾക്കും, യജതാംക്രതുഃ എന്ന വിശേഷണംകൊണ്ട് രാഗികൾക്കും സൂൎയ്യൻ ഉപാസ്യനാകുന്നു എന്നുള്ള ആശയത്തെ ബോധിപ്പിച്ചിരിക്കുന്നു. അമരജ്യോതിഷാംഭൎത്താ എന്ന വിശേഷണംകൊണ്ട് ദിവ്യന്മാരാലും ഉപാസ്യനാകുന്നു എന്നതിനെ ബോധിപ്പിച്ചിരിക്കുന്നു. ലോകാനാം പ്രളയോദയസ്ഥിതിവിഭുഃ എന്ന വിശേഷണംകൊണ്ട് സൎവ്വോപാസ്യത്വത്തിന്നുള്ള കാരണത്തെ പ്രതിപാദിച്ചിരിക്കുന്നു. ശ്രുതൌഅനേകധാപ്രസിദ്ധഃ എന്ന വിശേഷണംകൊണ്ടു സൎവ്വത്തിന്നും പ്രമാണത്വേന ശ്രുതിയെ ബോധിപ്പിച്ചിരിക്കുന്നു. ത്രൈലോക്യദീപഃ എന്ന വിശേഷണം പ്രകാശ്യമായ സകലത്തേയും പ്രകാശിപ്പിക്കുന്നവനാകയാൽ തനിക്ക് ചി

ആ = ശബ്ദോപദേശം

കീർത്തിതമായിരിക്കുന്ന ശാസ്ത്രത്തിങ്കൽ വക്തവ്യങ്ങളായിരിക്കുന്ന അർത്ഥങ്ങളെ ഒട്ടൊഴിയാതെ തന്റെ ഉള്ളിൽ സ്ഫുരിപ്പിപ്പാൻ സാമർത്ഥ്യമുള്ളവനാകുന്നു എന്നുള്ള വിശ്വാസത്തെ ബോധിപ്പിച്ചിരിക്കുന്നു. (7) രവിഃ എന്ന പദത്തെ തന്നെ വിശേഷ്യമാക്കി ഗ്രഹിച്ചതുകൊണ്ട് വാചം ദദാതു എന്നുള്ള അപേക്ഷായോഗ്യതയെ ബോധിപ്പിച്ചിരിക്കുന്നു. എങ്ങിനെ എന്നാൽ രവിശബ്ദം ശബ്ദാർത്ഥകമായ ധാതുവിൽനിന്ന് ഉണ്ടായതാകയാൽ സ്വവാച്യമായ ദേവതാവിശേഷത്തിങ്കൽ ശബ്ദബ്രഹ്മസ്വരൂപതാ എന്നൊരു ധർമ്മത്തെക്കൂടെ അതു ബോധിപ്പിക്കുന്നതാകുന്നു. ആദിത്യവാചകങ്ങളായ അര്യമാ അരുണഃ ഭഗഃ ഇത്യാദി ശബ്ദങ്ങൾ വൃത്താനുഗുണങ്ങളായിട്ടു തന്നെ ഇരിക്കുമ്പോൾ അതുകളിൽ ഒന്നിനെ പ്രയോഗിക്കാതെ അപ്രകാരമുള്ള രവിശബ്ദത്തെ തന്നെ പ്രയോഗിച്ചതുകൊണ്ട് മേൽപറഞ്ഞ അർത്ഥം സിദ്ധമായി എന്ന് ഗ്രഹിച്ചുകൊൾക. വാചംദദാതു എന്നത് കേട്ടാൽ തോന്നുന്നത് വാക്കിനെ ദാനം ചെയ്യേണമേ എന്നതു മാത്രമാണ്; എങ്കിലും വാങ്മാത്രം പ്രതി പ്രാർത്ഥനയുടെ അനുപയോഗം നിമിത്തമായിട്ട് യഥാകാലപ്രതിഭാനം, അപ്രതിഹതത്വം, സത്യത്വം, ശ്രോതൃമനോഹരത്വം ഇത്യാദി ഗുണങ്ങളോടുകൂടിയ വാക്കിനെ ദാനം ചെയ്യേണമേ എന്ന് അതിന്റെ നിഷ്കൃഷ്ടാർത്ഥത്തെ ഗ്രഹിച്ചുകൊൾക. ഇത് വിവരണത്തിങ്കൽ സ്പഷ്ടമാകുന്നു. ദശാധ്യായിയിൽ വിവക്ഷിതാർത്ഥസർവ്വസ്വഗർഭം എന്ന പദംകൊണ്ടു വാക്കിനെ വിശേഷിപ്പിച്ചു വിവരിച്ചിരിക്കുന്നു. ദദാതു എന്ന പദത്തിന്റെ സ്ഥാനത്തിങ്കൽ ദധാതു എന്ന പാഠത്തെ സ്വീകരിച്ചിരിക്കുന്നു എന്നു വർണ്ണദർശനംകൊണ്ടു ഗ്രഹിക്കാമെന്നല്ലാതെ വേറെ ഒരു ഗമകവും ദശാധ്യായിയിൽ ഇല്ല. വിവരണകാരന്റെ ദധാതു എന്നുള്ള പാഠപ്രകാരം പദത്തെ ഉപാദാനം ചെയ്യുകയും അതിന്റെ അർത്ഥത്തെ വിവരിക്കുകയും ചെയ്തിക്കുന്നു. എങ്കിലും ദധാതിക്കു ദാനാർത്ഥകത്വം പാക്ഷികമാകയാൽ ദദാതു എന്നുള്ള പാഠം സാധുതരമാകുന്നു എന്നു അറിഞ്ഞുകൊൾക. 'ഡുധാഞ് ധാരണപോഷണയോഃ ദാനഇത്യേകേ' എന്നുള്ള ധാതുപാഠവാക്യവും സിദ്ധാന്തകൌമുദിയും അതിന്റെ പാക്ഷികത്വത്തിന്നു പ്രമാണമാകുന്നു. ഡുധാഞ് ദാനധാരണയോഃ എന്നു വിവരണത്തിങ്കൽ കാ

ണന്നതിന്നു മൂലം മൃഗ്യമാകുന്നു. ഭട്ടോല്പലപാഠവും ദദാതു എന്നാകുന്നു.

വിവരണാചയ്യർ ത്രൈലോക്യദീപഃ എന്ന പദത്തെ ത്രൈലോക്യസ്യ പ്രകാശകത്വാൽ ദീപഭൂതഃ എന്നിപ്രകാരം വ്യഖ്യാനിച്ചിട്ട് 'അനന്തരം പ്രകാശകൌദ്വൌ പ്രഥമൌ ഗ്രഹാണാം' ഇത്യാദിവചനങ്ങളിൽ ചന്ദ്രന്നും പ്രകാശകത്വം പറകപ്പെട്ടു. അത് എങ്ങിനെ എന്നുള്ള ശങ്കയെ കാണിച്ചിട്ട് അതിൻെറ പരിഹാരത്തിന്നായിക്കൊണ്ടാകുന്നു, ശശഭൂതഃ മൂത്തിതേവ പരികല്പിതഃ എന്ന വിശേഷണോപാദനം എന്നുള്ള അഭിപ്രായം തോന്നുമാറ് ആ വിശേഷണത്തെ അവതരിപ്പിച്ചിരിക്കുന്നു. അതു യുക്തമായില്ല. നൈകകിരണഃ എന്നതിന്നു മേൽപ്രകാരം അൎത്ഥത്തെ സ്വീകരിച്ചാൽ ത്രൈലോക്യത്തെ പ്രകാശിപ്പിക്കുന്നതു രവിതന്നെ എന്നു തൽസാഹായ്യവശാൽ ത്രൈലോക്യദീപഃ എന്ന പദത്തിങ്കൽനിന്നു ലഭ്യമല്ലാ എന്നില്ല. അതു ഹേതുവായിട്ടു ശങ്കാപ്രദൎശനം യുക്തംതന്നെ. ലോകത്തിങ്കൽ പ്രകാശകമായിട്ടു വേറെ ഒരു വസ്തുവില്ലെന്നു അംഗീകരിച്ചിരിക്കുമ്പോൾ ചന്ദ്രൻ പ്രകാശകനാകുന്നു എന്നുപറഞ്ഞതിന്നു സംഗതി എന്ത്? എന്നു ആക്ഷേപം വരുമല്ലോ. അതു പോവേണമെന്നുണ്ട് എങ്കിൽ അതിനെ പോക്കുവാൻ ചന്ദ്രനെ ദൃശ്യനാക്കിയതു സൂൎയ്യനാകുന്നു എന്നു പറഞ്ഞാൽ മതിയാവുന്നതല്ല. വേറെ വല്ലതും പറയുന്നത് ആവശ്യകമാണ്. ചന്ദ്രനെ ദൃശ്യനാക്കിയത് സൂൎയ്യനാകുന്നു എന്നുള്ള നിശ്ചയമിരുന്നാലും, സൂൎയ്യനല്ലാതെ വേറെ പ്രകാശകനില്ലാ എങ്കിൽ ചന്ദ്രൻ പ്രകാശകനാകുന്നു എന്നു പറഞ്ഞതിന്നു സംഗതി എന്ത് എന്നുള്ള ചോദ്യത്തിന്നു അവസരമുണ്ടല്ലോ. വസ്തുസ്ഥിതി ഇങ്ങിനെയാകയാൽ വിശേഷണഫലവിചാരത്തിങ്കൽ മാൎഗ്ഗഭേദത്തെ ആശ്രയിച്ചതും യുക്തംതന്നെ എന്നു ബുദ്ധിമാന്മാർ ഗ്രഹിക്കുമെന്നു വിശ്വസിക്കുന്നു. ഇങ്ങിനെ സംക്ഷേപേണ ആദ്യശ്ലോകാൎത്ഥത്തെ വ്യാഖ്യാനിച്ചു. വിസ്തരിച്ചു അതിനെ വ്യാഖ്യാനിച്ചാൽ പരിമിതബുദ്ധികളായിട്ടുള്ളവൎക്കു ദുൎഗ്രഹമായിത്തീരുമെന്നു വിചാരിച്ചിട്ടത്രേ സംക്ഷേപിച്ച് പറഞ്ഞതെന്നു എല്ലാവരും ധരിച്ച് ഇതിങ്കൽ സന്തോഷിക്കുമെന്നു വിശ്വസിക്കുന്നു. ഈ ശ്ലോകം കൊണ്ടു പറഞ്ഞപ്രകാരം ഗ്രന്ഥകൎത്താവിൻെറ അഭ്യൎത്ഥന തൻെറ

പ്രസിദ്ധവാക്തൃത്വത്തെ നിരസിപ്പാനായിക്കൊണ്ടല്ല. താൻ സ്വതസ്സിദ്ധവാഗ്മിതാദിഗുണങ്ങളോടുകൂടിയവനാകുന്നു. അപ്രകാരമുള്ളവരല്ലാതെ ഗ്രന്ഥകരണത്തിങ്കൽ പ്രവൃത്തിച്ചു പെരുമാറില്ല എങ്കിലും വാഗ്മിത്വത്തിങ്കലുള്ള അതൃപ്തി ഹേതുവായിട്ടു മേൽപ്രകാരം പ്രാർത്ഥിക്കാം. പ്രാർത്ഥനയെ നിബന്ധിക്കേണമെന്നുണ്ടോ എന്നു ശങ്കിക്കുന്നവരെക്കുറിച്ചു പറയുന്നു. ഗ്രന്ഥാരംഭത്തിങ്കൽ ഇഷ്ടദേവതാസ്മരണാത്മകമായ മംഗളകർമ്മം എല്ലാവർക്കും ആവശ്യകമാകുന്നു എന്നതു ശിഷ്ടാചാരപ്രാമാണ്യബലാൽ പ്രാപ്തമായിരിക്കുന്നു. അതനെ താനും അനുസരിച്ചുവെന്നു ഇതുകൊണ്ടു ഈ ഗ്രന്ഥകർത്താവതൻെറ ശിഷ്യന്മാർക്കായിക്കൊണ്ടു അറിവ് കൊടുത്തിരിക്കുന്നു. അപ്രകാരം അറിവുകൊടുക്കുന്നത് അവരും മംഗലകർമ്മത്തെ ആചരിക്കേണമെന്നുള്ള അഭിപ്രായത്തെ ഗ്രഹിപ്പാനായിക്കൊണ്ടാകുന്നു. മംഗലാചരണത്തിൻെറ ഫലം നിർവ്വിഘ്നസമാപ്തിയത്രേ ആകുന്നത്. അതിനെ നിബന്ധിക്കുന്നത് യുഗ്മസംഖ്യങ്ങളായ പദങ്ങളോടുകൂടിയ പദ്യംകൊണ്ടും ഗദ്യംകൊണ്ടുമാം. ഇത് ഉത്തമപക്ഷമാകുന്നു. 'തദ്വാക്യേന വൃത്തവതാന്യേന വാപദൈർദ്വിവിഭാഗൈ ദ്വിശേഷൈഃ, അയമേവോത്തമഃ പക്ഷഃ' എന്നു സാഹിത്യസൂത്രമുണ്ട്. അതുകൊണ്ടും ഈ ശ്ലോകത്തിങ്കൽ നൈകകിരണഃ എന്നു പഠിക്കുന്നവരും നൈകകിരണഃ എന്നുള്ള അംശത്തിങ്കൽ പദദ്വയത്തെ സ്വീകരിക്കാതെ ഇരിക്കുന്നത് തന്നെ യുക്തമായിട്ടുള്ളത് എന്നെനിക്കു തോന്നുന്നു. മൂലത്തെക്കുറിച്ചു യാതൊന്നും പറവാനില്ല. ഇങ്ങിനെ സകലത്തിന്നും പ്രയോജനം സിദ്ധമായിരിക്കുകയാൽ ഇതിനെപ്പററി എല്ലാവരും സന്തോഷിക്കുന്നു. എന്നതു മാത്രമല്ല, ഈ ശ്ലോകത്തെ വൃദ്ധന്മാർ മന്ത്രത്തെ എന്നപോലെ ആചരിച്ചും വരുന്നു.

പാഠഭേദങ്ങൾ.

'മൂർത്തൈ പരികല്പിതഃ' എന്നു മിതാക്ഷരയിൽ. 'ശശിഭൃതഃ' എന്നു വാക്ഷികമായിട്ടു ചിന്താമണിയിൽ. 'ദധാതുനൈകകിരണഃ' എന്നു ദശാധ്യായീവിവരണങ്ങളിൽ. ഇനി ഏതേതുജനങ്ങൾക്കു നല്ലതായി തോന്നുന്നുവോ അതാതിനെ ഗ്രഹിച്ചുകൊൾക. എനിക്കു സമ്മതമായതിനെ ഞാൻ കാണിച്ചു എങ്കിലും ഭിന്നരുചിർഹി ലോകഃ എന്നുണ്ടല്ലോ എന്നു വിചാരിച്ചു സമപ്പിക്കുന്നു.

൨. ഭൂയോഭിഃപടുബുദ്ധിഭിഃപടുധിയാംഹോരാഫലജ്ഞപ്തയേ
ശബ്ദന്യായസമന്വിതേഷുബഹുശഃശാസ്ത്രേഷുദുഷ്ടേഷ്വപി
ഹോരാതന്ത്രമഹാർണ്ണവപ്രതരണേഭഗ്നോദ്യമാനാമഹം
സ്വല്പംവൃത്തവിചിത്രമർത്ഥബഹുലംശാസ്ത്രപ്ലവംപ്രാരഭേ

അ — അഹം ഭൂയോഭിഃ പടുബുദ്ധിഭിഃ പടുധിയാംഹോരാഫലജ്ഞപ്തയെ ശബ്ദന്യായ സമന്വിതേഷു ബഹുശഃ ശാസ്ത്രേഷു ദുഷ്ടേഷു അപി ഹോരാതന്ത്രമഹാർണ്ണവപ്രതരണേ ഭഗ്നോദ്യമാനാം സ്വല്പം അർത്ഥബഹുലം വൃത്തവിചിത്രം ശാസ്ത്രപ്ലവം പ്രാരഭേ.

അന്വ — ഞാൻ ഭൂയാന്മാരായിരിക്കുന്ന പടുബുദ്ധികളാൽ പടുധീയുകൾക്കു ഹോരാഫലജ്ഞപ്തിക്കായിശബ്ദന്യായസമന്വിതങ്ങളായി ബഹുക്കളായിരിക്കുന്ന ശാസ്ത്രങ്ങൾ ദുഷ്ടങ്ങളായിരിക്കും സമയത്തിങ്കലും ഹോരാതന്ത്രമഹാർണ്ണവപ്രതരണത്തിങ്കൽ ഭഗ്നോദ്യമന്മാരായിരിക്കുന്നവർക്കു സ്വല്പമായി അർത്ഥബഹുലമായി വൃത്തവിചിത്രമായിരിക്കുന്ന ശാസ്ത്രപ്ലവത്തെ പ്രാരംഭിക്കുന്നു.

പരി — ഭൂയാന്മാർ=ബഹുതരന്മാർ, (ഏററവും ബഹുക്കൾ) പടുബുദ്ധികൾ=പടുവായിരിക്കുന്ന ബുദ്ധിയോടുകൂടിയവർ, പടു=നിപുണാ, (സാമർത്ഥ്യത്തോടുകൂടിയത്) പടുധീകൾ=പടുവായിരിക്കുന്ന ധീയോടുകൂടിയവർ, ധീ=ബുദ്ധി, ഹോരാഫലജ്ഞപ്തി=ഹോരാഫലത്തിന്റെ ജ്ഞപ്തി, ഹോരാഫലം=ജാതകഫലം, ജ്ഞപ്തി=ബോധനം, ശബ്ദന്യായസമന്വിതങ്ങൾ=ശബ്ദന്യായങ്ങളോടു സമന്വിതങ്ങൾ, ശബ്ദന്യായങ്ങൾ=ശബ്ദങ്ങളും, ന്യായങ്ങളും, ശബ്ദങ്ങൾ=സച്ഛബ്ദങ്ങൾ, (നല്ല ശബ്ദങ്ങളെന്നു സാരം) ന്യായങ്ങൾ=യുക്തികൾ, സമന്വിതങ്ങൾ=വഴിപോലെ അന്വിതങ്ങൾ, അന്വിതങ്ങൾ=ചേർന്നവ, ബഹുക്കൾ=അനേകങ്ങൾ, ദുഷ്ടങ്ങൾ,ദർശിക്കപ്പെട്ടവ, ദർശിക്കുക=കാണുക, (ഉണ്ടാകുക എന്നു സാരം)ഹോരാതന്ത്രമഹാർണ്ണവപ്രതരണം= ഹോരാതന്ത്രമഹാർണ്ണവത്തിന്റെ പ്രതരണം, ഹോരാതന്ത്രമഹാർണ്ണവം=ഹോരാതന്ത്രമാകുന്ന മഹാർണ്ണവം, ഹോരാതന്ത്രം=ഹോരാശാസ്ത്രം, മഹാർണ്ണവം=മഹത്തായിരിക്കുന്നഅർണ്ണവം, മഹത്ത്=വലുതായിരിക്കുന്നത്,അർണ്ണവം=ജലാശയം,പ്രതരണം=വിലംഘനം, (കടക്കുക എന്ന ക്രിയാ) ഭഗ്നോദ്യമന്മാർ=ഭഗ്നമായിരിക്കുന്ന, ഉദ്യമത്തോടുകൂടി

യവർ, ഭഗ്നം=അവസന്നം, (നഷ്ടമെന്നു സാരം) ഉദ്യമം=ഉത്സാഹം, സ്വല്പം=അത്യല്പം,(ലാഘ്വ എന്നുമുണ്ട്)വൃത്തവിചിത്രം=വൃത്തങ്ങൾ ഹേതുവായിട്ടു വിചിത്രം, വൃത്തങ്ങൾ=ശാർദ്ദൂലവിക്രീഡിതം മുതലായവ, വിചിത്രം=നാനാവിധം, (വൃത്തവിചിത്രം=വൃത്തമായിയും വിചിത്രമായുമിരിക്കുന്നത്, വൃത്തം=ദൃഢം, വിചിത്രം=മനോഹരം, ഇങ്ങിനെയുമുണ്ട്) അർത്ഥബഹുലം=അർത്ഥങ്ങൾകൊണ്ടു ബഹുലം, അർത്ഥങ്ങൾ അഭിധേയങ്ങൾ, (ഉപയോഗമുള്ള വസ്തുക്കളെന്നുമുണ്ട്) ബഹുലം=ബഹു, ശാസ്ത്രപ്ലവം=ശസ്ത്രമാകുന്ന പ്ലവം, പ്ലവം=ഉഡുപം (പൊങ്ങുതടി എന്നു ഭാഷ) പ്രാരംഭിക്കുക=ഉണ്ടാക്കുക.

ഇനിമേൽ വിവരിക്കപ്പെട്ട അർത്ഥങ്ങളിൽ ചിലതിന്റെ വിശേഷവിവരണത്തെ ഇതിന്നുതാഴെ കാണിക്കുന്നു.

പടുബുദ്ധിഭിഃ പടുധിയാം ഇങ്ങിനെ രണ്ടു സമസ്തപദങ്ങളിൽ പടുശബ്ദം ചേർന്നിരിക്കുന്നു. പടുശബ്ദം സാമർത്ഥ്യവാചകമാകുന്നു എന്നതു കോശാദികൾകൊണ്ടു സിദ്ധമായിരിക്കുകയാൽ രണ്ടിന്നും സാമർത്ഥ്യത്തോടുകൂടിയത് എന്നുതന്നെ അർത്ഥമെന്നു ഗ്രഹിക്കാം. അപ്രകാരം ഗ്രഹിച്ചാൽ അതിന്നു ശക്തിഗ്രാഹകശാസ്ത്രവിരോധം വരുന്നതല്ല. എങ്കിലും ഉഭയത്ര സാമർത്ഥ്യത്തെ സമാനമാക്കി കല്പിക്കുമ്പോൾ ശാസ്ത്രനിർമ്മാതാക്കന്മാർക്കും, അവരാൽ നിർമ്മിക്കപ്പെട്ട ശാസ്ത്രത്തെ അവലംബിച്ചു ഹോരാഫലത്തെ ഇവർ അറിവാൻ അധികാരികളായി ഭവിക്കുമെന്നു ശാസ്ത്രനിർമ്മാതാക്കന്മാരാൽ ആലോചിക്കപ്പെട്ടവർക്കും വരുന്നതായ ബുദ്ധിസാമ്യം പ്രകൃതാനുകൂലമായി ഭവിക്കാത്തതാകയാൽ പടുബുദ്ധിഭിഃ എന്ന പദത്തിങ്കലെ പടുശബ്ദത്തിന്നു രാശിദ്രേക്കാണനവാംശകാദികളായിയും അതിബഹുലങ്ങളായിയുമിരിക്കുന്ന ജാതകഫലനിർണ്ണയസാധനങ്ങളേയും അതുകൾകൊണ്ട് അറിയേണ്ടതായ ഫലവിശേഷത്തേയും ഹസ്താമലകന്യായേന ഗ്രഹിപ്പാനും അതിനെ അനുസരിച്ച് അന്യദീയഗ്രന്ഥാപേക്ഷയോടു കൂടാതെ അനായാസേന ഗ്രന്ഥത്തെ നിർമ്മിപ്പാനും മതിയായ സാമർത്ഥ്യത്തോടു കൂടിയത് എന്നുള്ള അർത്ഥത്തേയും, പടുധിയാം എന്ന പദത്തിങ്കലെ പടുശബ്ദത്തിന്നു ശാസ്ത്രീയമായ ശബ്ദബാഹുല്യംകൊണ്ടും അർത്ഥദുരൂഹതകൊണ്ടും തളരാതെ ശാസ്ത്രം അതിബഹുലമായിരുന്നാലും അതിനെ അല്പമായ കാലംകൊണ്ട്

ഗ്രഹിപ്പാനും ധരിപ്പാനുംമതിയായ സാമൎത്ഥ്യത്തോടു കൂടിയത് എന്നുള്ള അൎത്ഥത്തെയും ഗ്രഹിക്കേണ്ടതാകുന്നു. ശബ്ദന്യായസമന്വിതേഷു എന്ന പദത്തിന്നു, വിവക്ഷിതമായ അൎത്ഥത്തെ ഗ്രഹിപ്പാൻ മതിയായ്വരുന്നതുകളായിയും ശ്രോതൃമനോഹരങ്ങളായിയുമിരിക്കുന്ന പദങ്ങളോടും യഥോക്തമായ അൎത്ഥത്തിന്റെ സംഭവത്തെ കുറിച്ചു മതിയായുള്ള സംഗതികഥനം മുതലായ യുക്തിയോടും കൂടിയവ എന്നു സാരമാകുന്നു.

ഉദാഹരണം

കാലാത്മാചദിവാനാഥോ മനഃകുമുദബാന്ധവഃ
സത്വംകുജോവിജാനീയാൽ ബുദ്ധിവാണീപ്രദായകഃ
ദേവേഡ്യോജ്ഞാനസുഖദോഭൂവ്വീൎയ്യപ്രദായകഃ
വിചാൎയ്യതാമിദംസൎവ്വം ഛായാസൂനുശ്ചദുഃഖദഃ

മേൽ എഴുതിയ ബൃഹൽപരാശരഹോരാശ്ലോകങ്ങളിലെ പദങ്ങളെ നോക്കിക്കൊൾക. കാലാത്മാ ഇത്യാദികളായ പദങ്ങളിൽ ഒന്നിനെങ്കിലും യാതൊരു അസാധുത്വത്തെയും ശങ്കിപ്പാൻ അന്തരമില്ല. മേൽപറഞ്ഞ പദങ്ങളുടെ ശ്രവണത്തിങ്കൽ സൂൎയ്യൻ കാലസ്വരൂപനാകുന്നു ഇത്യാദികളായ വിവക്ഷിതാൎത്ഥങ്ങൾ സുഖേന ഗ്രഹിക്കപ്പെടുന്നു. രമ്യതയ്ക്കും കുറവില്ല. ഇങ്ങിനെ സ്ഥലാന്തരങ്ങളിലും പരീക്ഷിച്ചുകൊൾക.

ഉദാഹരണം

അഹോരാത്രാദ്യന്തലോപാദ്ധോരേതിപ്രോച്യതേബുധൈഃ
തസ്യാഹിജ്ഞാനമാത്രേണ ജാതകൎമ്മഫലംവദേൽ

മേൽ എഴുതിയ ബൃഹൽപരാശരഹോരാശ്ലോകത്തിങ്കൽ ഉദയരാശി മുതൽ ദ്വാദശരാശ്യാത്മകമായ കാലത്തെ ഹോരാശബ്ദംകൊണ്ടു പറയുന്നു എന്നിപ്രകാരം പൂൎവ്വശ്ലോകത്തിങ്കലെ പദങ്ങളുടെ അൎത്ഥാനുഷംഗവശാൽ ഹോരെതി പ്രോച്യതെ ബുധൈഃ എന്ന പദംകൊണ്ടു പറകപ്പെട്ട അൎത്ഥത്തിന്റെ സംഭവത്തെക്കുറിച്ച് അഹോരാത്രാദ്യന്തലോപാൽ എന്നൊരു യുക്തികഥനം കൂടെ ഉണ്ട്. ഇങ്ങിനെ ആവശ്യകമായ സ്ഥലങ്ങളിൽ ഇങ്ങിനേയും മററുള്ള പ്രകാരവും യുക്തിമത്ത്വം ഗ്രാഹ്യമാകുന്നു. ഇങ്ങിനെ പാരാശരഹോര

യിൽ മാത്രമെന്നല്ല പൂർവ്വതന്ത്രങ്ങളിൽ സർവ്വത്ര ശബ്ദന്യായസമന്വ യമുണ്ട്. അതു ഹേതുവായിട്ട് ശബ്ദന്യായസമന്വിതേഷു എന്നു പ റഞ്ഞിരിക്കുന്നു. ഇതുകൊണ്ട് പൂർവ്വതന്ത്രങ്ങൾക്കു ശബ്ദസാധുത്വമി ല്ലാ എന്നും യുക്തിയില്ലാ എന്നും ഉള്ള അന്യഥാജ്ഞാനം എന്റെ ഈ ആരംഭത്തിന്നു ഹേതുവല്ല. അതു വേറെ ഒന്നാകുന്നു എന്നതി നെ സൂചിപ്പിച്ചിരിക്കുന്നു എന്നും കൂടെ ഗ്രഹിച്ചുകൊൾകയും വേ ണം.

ശബ്ദന്യായസമന്വിതങ്ങൾ=ശബ്ദന്യായത്തോടു സമന്വിത ങ്ങൾ, ശബ്ദന്യായം=ശബ്ദങ്ങളുടെ ന്യായം, (ശബ്ദങ്ങളുടെ അർത്ഥ ബോധത്തിങ്കലുള്ള മര്യാദാ എന്നത്രെ സാരമാകുന്നത്) സമന്വിത ങ്ങൾ=വഴിപോലെ അന്വിതങ്ങൾ, (സർവ്വത്ര ചേർന്നിരിക്കുന്നവ എ ന്നു സാരം) ഇങ്ങിനെ ഒരു മതാന്തരത്തെ വിവരണകാരൻ ആശ്ര യിക്കുകയും ഈ വിശേഷണംകൊണ്ട് പൂർവ്വഗ്രന്ഥങ്ങളെ വിശേഷി ച്ചതിന്റെ ഫലം തന്റെ ഗ്രന്ഥത്തിങ്കൽ ശബ്ദന്യായത്തെ വിട്ടും ചി ലേടത്തു ചില അർത്ഥങ്ങൾ ഗ്രാഹ്യങ്ങളായിട്ടുണ്ട് എന്നതിന്റെ സൂ ചന തന്നെ എന്ന് അഭിപ്രായപ്പെടുകയും ചെയ്തിരിക്കുന്നു. എ ന്നാൽ അങ്ങിനെ ഉള്ള അർത്ഥം ഏതെന്നാൽ—മൂർത്തിത്വപരിക ല്പിതഃ എന്ന സ്ഥലത്തിങ്കൽ മൂർത്തിത്വ അപരികല്പിതഃ എന്നു മ ാറിച്ചിട്ട് അനന്തരം ശശഭൂതഃ ആത്മാ ഭവതി എന്ന പദങ്ങളെ ചേ ർത്താൽ ഒരു വാക്യാന്തരമുണ്ടാകും. അതിന്റെ അർത്ഥം മൂർത്തിത്വ എന്ന അക്ഷരസംഖ്യ പരികല്പിത എന്ന അക്ഷരസംഖ്യയോടുകൂടാ ത്തതായിയും ശശ എന്ന അക്ഷരസംഖ്യയോടുകൂടിയതായിയും ജാ തമായാൽ ഈ ഹോരയുടെ ശരീരമായി എന്നാകുന്നു. ഇതിന്റെ സാരം:— മൂർത്തിത്വ എന്ന അക്ഷരസംഖ്യാ (൪൩൪) ഇരിൽനി ന്നു പരികല്പിത എന്ന അക്ഷരസംഖ്യയെ കളയേണം. പരികല്പിത എന്ന അക്ഷരസംഖ്യാ (൩൫,൫൨൫) ഈ സംഖ്യയെ മേൽപറഞ്ഞ സംഖ്യയിൽനിന്നു കളയുവാൻ നിർവ്വാഹമില്ലായ്കയാൽ മുമ്പെപരിക എന്ന അക്ഷരസംഖ്യയേയും പിന്നെ ല്പിത എന്ന അക്ഷരസംഖ്യയേ യും കളഞ്ഞുകൊൾക. പരിക എന്ന അക്ഷരസംഖ്യാ (൫൨൫) ഈ സംഖ്യയെ മേൽപറഞ്ഞ നാന്നൂററുപത്തഞ്ചിൽ നിന്നു കള ഞ്ഞാൽ ശേഷിക്കുന്നത് മുന്നൂററി നാല്പത്തുനാല്. ഇതിൽനിന്നു

ല്ലിത എന്ന അക്ഷരസംഖ്യയെ കളയുന്നേടത്ത് ഒരു വിശേഷം കൂടെ ഉണ്ട്. ല്ലിത എന്ന അക്ഷരത്തിന്നു വിന്യാസമര്യാദയെ അനുസരിച്ചാൽ വരുന്ന സംഖ്യ അറുപത്തൊന്നാകുന്നു. അതിനെ വിട്ട് വിപരീതമായി വെച്ചാൽ വരുന്ന സംഖ്യയെ വാങ്ങേണം. ഇതുതന്നെ വിശേഷമാകുന്നത്. അതു ഹേതുവായിട്ട് മേല്പറഞ്ഞ സംഖ്യയിൽനിന്നു പതിനാറും കൂടെ കളഞ്ഞുകൊൾക. എന്നാൽ ശേഷിക്കുന്നത് മുന്നൂററിരുപത്തെട്ട്-ഈ സംഖ്യയിൽ ശശ എന്ന അക്ഷരസംഖ്യയെ ചേൎത്തുകൊൾക. ശശ എന്ന അക്ഷരത്തിൻെറ സംഖ്യാ (൩൫)-ഈ സംഖ്യയെ മേൽപറഞ്ഞതിനോടു ചേൎത്താൽ വരുന്ന സംഖ്യാ (൩൨൩) ഇതു തന്നാൽ ഉണ്ടാക്കപ്പെടുന്നതായ ഈ ഹോരയിൽ ആകെ ഉള്ള ശ്ലോകങ്ങളുടെ സംഖ്യയായി ഭവിക്കും. എന്നിപ്രകാരമത്രെ മേൽപ്രകാരം കല്പിക്കപ്പെട്ട വാക്യാന്തരത്തിങ്കൽനിന്നു ലഭിക്കപ്പെട്ട അൎത്ഥം. ഇങ്ങിനെ അനേകാൎത്ഥങ്ങളെ പ്രഥമശ്ലോകത്തിങ്കൽ തന്നെയും സ്ഥലാന്തരങ്ങളിലും വിവരണകാരൻ കാണിച്ചിരിക്കുന്നു. സൎവ്വമായ അതിന്നും ശബ്ദന്യായ സമനപിതേഷു എന്ന വിശേഷണം തനിക്ക് അവലംബമെന്ന് അദ്ദേഹത്തിൻെറ അഭിമാനം. യഥാൎത്ഥവിചാരത്തിങ്കൽ മേൽപറഞ്ഞ മതം സ്ഥിരപ്പെടുന്നതല്ല. എന്തു ഹേതുവായിട്ടെന്നാൽ യാതൊരൎത്ഥവും ശബ്ദമര്യാദയെ അപേക്ഷിക്കാത്തതായാൽ ഈ എൎത്ഥം കൂടെ ഈ ശബ്ദത്തിന്നു ഉണ്ട് എന്ന വ്യാഖ്യാനകൎത്താക്കന്മാൎക്ക് അംഗീകരിക്കപ്പെട്ടുകൂട. അവർ മൂലഗ്രന്ഥത്തിൻെറ അൎത്ഥവിചാരത്തിങ്കൽനിന്നു യാതൊരൎത്ഥം വിചാരത്തിങ്കൽ അവരാൽ ലഭിക്കപ്പെടുന്നുവോ അതു ശബ്ദന്യായത്തെ അനുസരിച്ചതായിരിക്കും, അതിന്നു സംശയമില്ല. അങ്ങിനെ ഉള്ള നിയമമില്ലാ എങ്കിൽ അതാത് അൎത്ഥവിശേഷത്തിൻെറ ഉപസ്ഥിതിക്ക് ശരണമെന്താകുന്നു? വേറെ ഒന്നും തഥാവിധമായി വരികയില്ലെല്ലോ. അതുഹേതുവായിട്ട് മേൽപ്രകാരം വിവരിക്കപ്പെട്ട അൎത്ഥം മേൽപറഞ്ഞ ശബ്ദങ്ങളിൽനിന്നു കിട്ടിയതാകുന്നു. എങ്കിൽ ആയതും ശാബ്ദമാകയാൽ ശബ്ദന്യായത്തെ അനുസരിച്ചതുതന്നെ എന്നു ഞാൻ വിചാരിക്കുന്നു. മൂൎത്തിതൈ എന്ന പദത്തിന്ന് മൂൎത്തിതൈ എന്നുള്ള അക്ഷരങ്ങളെ വിന്യാസപ്രകാരേണ വെച്ചാൽ ജ്യൌതിഷികന്മാൎക്ക് സുഖേന ഗ്രഹിക്കപ്പെടുവാൻ

യോഗ്യയായ സംഖ്യയുടെ ബോധകത്വം വാസ്തവമായിട്ട്തന്നെ ഉണ്ട് എന്ന് അംഗീകരിക്കുന്നതിന്നു വിരോധമില്ല. അപരികല്പിതഃ എന്നതിന്ന് പരികല്പിതങ്ങളോടു കൂടാത്തത് എന്നും പരികല്പിതങ്ങൾ=പരികവും ല്പിതവുമെന്നും, പരികം=പരിക എന്ന അക്ഷരസംഖ്യാ എന്നും, ല്പിതം=ല്പിതമെന്ന അക്ഷരസംഖ്യാ എന്നും, ശശം=ശശ എന്ന അക്ഷരസംഖ്യാ എന്നും, ഭൂതം=പൂരിതമെന്നും ഉള്ള അർത്ഥങ്ങളുടെ ഗ്രഹണവും ശബ്ദമയ്യാദയെ ആശ്രയിച്ചിട്ടുതന്നെ നിർവ്വാഹ്യമാകുന്നു; എങ്കിലും സംഖ്യാബോധകമായ മൂർത്തിതൈ എന്ന ശബ്ദം അവിഭക്തികമായി പ്രയോഗിച്ചത് യുക്തമായില്ല എന്നുള്ള ആക്ഷേപത്തെ തടുപ്പാനായിക്കൊണ്ട് മേൽപറഞ്ഞ അഭിപ്രായത്തെ കല്പിക്കേണമെങ്കിൽ തഥാസ്തു എന്നു ഞാൻ അനുവദിക്കാം. എപ്പോൾ എന്നാൽ-ല്പിത എന്ന അക്ഷരങ്ങളെ വിപരീതമാക്കിയാലുള്ള സംഖ്യയെ ഗ്രഹിക്കേണമെന്നുള്ള വിശേഷോപസ്ഥിതിക്കു മതിയായ സംഗതിയെ എപ്പോൾ പറയുന്നുവോ അപ്പോൾ എന്നു അറിഞ്ഞുകൊൾക. പൂർവ്വഗ്രന്ഥങ്ങളുടെ വിശേഷത്തെ കുറിച്ചു ശബ്ദന്യായസമനപേക്ഷ എന്നൊരു വചനം പ്രവൃത്തമായതുകൊണ്ടുതന്നെ ഇങ്ങിനെ ഉള്ള വിശേഷം ബോധവിഷയമായി ഭവിക്കുമെന്നതു ദുർവ്വചമാകുന്നു. ഇനി അക്ഷരങ്ങൾക്കു സംഖ്യാബോധകത്വമെന്ന അവസ്ഥയിൽ വിന്യാസക്രമവും ശബ്ദന്യായാന്തർഭൂതമാകുന്നു. ചിലേടത്തു അതിനെ ഉപേക്ഷിച്ചിട്ടും വിചാരിക്കേണമെന്നുള്ള അവാന്തരാഭിപ്രായകല്പനയെ ആശ്രയിച്ചിട്ടു വിപരീതന്യാസകല്പനയെ സാധിപ്പാനായിക്കൊണ്ടു നമുക്കു വഴിയുണ്ട്. നിണക്കും ആ അംശത്തിങ്കൽ ഗത്യന്തരമില്ലായ്കയാൽ ഇതുതന്നെ ശരണമെന്നു പറയുന്നുവോ എന്നാൽ:മൂർത്തിതൈ എന്ന അക്ഷരസംഖ്യയിൽനിന്നു പരികല്പിത സംഖ്യയുടെ വ്യപകലനത്തിന്നു സാധ്യത്വമില്ല എന്നുള്ള അസംഭവത്തെ പരിഹരിപ്പാനായിക്കൊണ്ടു പരിക എന്ന അക്ഷരസംഖ്യയെ മുമ്പെ അതിൽനിന്നു കളയേണമെന്നും ല്പിതസംഖ്യയെ അനന്തരം കളയേണമെന്നും കല്പിച്ചതുപോലെ ഹോരാപ്രമാണത്വകഥനത്തിന്റെ അന്യഥാനുപപത്തി ഹേതുവായിട്ടു വിപരീതവിന്യാസേന മേൽ പറഞ്ഞ അക്ഷരങ്ങൾ യാതൊരു സംഖ്യയെ ബോധിപ്പിക്കുന്നു

വോ അതിനെ ഗ്രഹിക്കേണമെന്നുള്ള കല്പനം എനിക്കും സുകരമാകുന്നു എന്നു പറകയുമാം. എന്നാലും ഈ അംശത്തിങ്കൽ അനുപയോഗം ഭവിക്കുന്നതുപോലെ സൎവ്വത്ര ഭവിക്കാത്തതാകയാൽ നമ്മുടെ മതം സ്വസ്ഥംതന്നെ എന്നോ ഇപ്പോൾ ഉള്ള വിചാരം ഇതിന്നു ബാധമെന്നൊ ഉള്ള ഉത്തരം പൎയ്യാലോചനപൂൎവ്വകമായി പറയേണ്ടതാകുന്നു. എന്തു ഹേതുവായിട്ടെന്നാൽ-മൂൎത്തിതൊ എന്നുള്ള അവിഭക്തികനിൎദ്ദേശത്തിന്നു എൻെറ മതത്തിലും ഉപപത്തി ഇല്ലെന്നില്ല. എങ്ങിനെ എന്നാൽ അപശബ്ദത്തെ പ്രയോഗിക്കതന്നെ എന്നു നിശ്ചയിച്ചു പുറപ്പെടുന്നവൎക്കു ശാസ്ത്രത്തെ അനുസരിച്ചേ കഴിയൂ എന്നില്ല. ഇതുതന്നെ ഉപപത്തിയാകുന്നത്. ഇതിനെ കേട്ടിട്ടു മഹദപരാധി എന്നു എന്നെക്കുറിച്ചു മാത്രമായിപ്പറയുവാനും സംഗതിയില്ല. ആചാൎയ്യൻ അപശബ്ദത്തെയും പ്രയോഗിക്കമെന്നതു സ്വമതസാധാരണമായിട്ടുള്ളതാകുന്നുവല്ലോ. വിശേഷിച്ചു വിവക്ഷിതാൎത്ഥവിശേഷത്തെ സംഗ്രഹിപ്പാനായിക്കൊണ്ടു ഞാൻ ചില അപശബ്ദങ്ങളേയും പ്രയോഗിക്കമെന്നുള്ള സൂചനത്തെ ചികീൎഷിതപ്രതിജ്ഞാവാക്യാന്തൎഭൂതമായ പദംകൊണ്ടോ പദാന്തരംകൊണ്ടോ ബോധിപ്പിക്കുന്നതിനേക്കാൾ അങ്ങിനെ ഉള്ള അൎത്ഥവിശേഷത്തെ നല്ല ശബ്ദങ്ങൾകൊണ്ടു പറയുന്നതു വിസ്തരത്തിന്നു കാരണമായാലും പ്രേക്ഷകന്മാരുടെ ഹൃദയത്തിന്നു അനുദ്വേഗകരമായിട്ടുള്ളതാകുന്നു എന്നുള്ള യഥാൎത്ഥാനുഭവത്തെ എല്ലാവരും അനുരോധിക്കേണ്ടവരാകുന്നു എന്നു ഞാൻ പറയേണമെന്നില്ലല്ലോ. അത്യന്തസംക്ഷേപേച്ഛയുള്ളവർ തന്മാത്രദൃഷ്ടികളായിട്ടു സംഖ്യാവിശേഷത്തെ ബോധിപ്പാനായിക്കൊണ്ടു മുമ്പെ അറിവു കൊടുക്കാതെ തന്നെ അവിഭക്തികനിൎദ്ദേശത്തെ ചെയ്യുവരുമാറുണ്ട്. ഇതു ആൎയ്യഭട്ടീയാദികളിൽ സ്പഷ്ടമാകുന്നു. അതുകൊണ്ടു ഈ അംശത്തിങ്കൽ വിവരണം അനുസരണീയമല്ല എന്നു എല്ലാവരും ഗ്രഹിച്ചു മേൽപ്രകാരംതന്നെ ഈ വിശേഷണതാല്പൎയ്യത്തെ ഗ്രഹിച്ചുകൊൾകയും വേണം. പൂൎവ്വാചാൎയ്യപ്രണീതങ്ങളായിരിക്കുന്ന ശാസ്ത്രങ്ങൾക്കു ശബ്ദബാഹുല്യമുണ്ടാകയാൽ അതുകളെ ഗ്രഹിപ്പാൻ മതിയായ്വരാത്തവരായ മന്ദമതികളെ അനുഗ്രഹിപ്പാൻ പുറപ്പെട്ട ഈ ഗ്രന്ഥകൎത്താവ് തൻെറ ഗ്രന്ഥത്തിങ്കൽ ശബ്ദന്യായത്തെ വെടിഞ്ഞിട്ടും വിചാരിച്ചു അറിയേണ്ടതാ

യ ചില അൎത്ഥവിശേഷത്തെ ആവശ്യകതാബുദ്ധ്യാ അവിടവിടെ നിക്ഷേപിച്ചിരിക്കുന്നു എന്നതു വാസ്തവമായിരുന്നാൽ ഈ ഹോരാശാസ്ത്രത്തെ ഗ്രഹിപ്പാൻ പുറപ്പെട്ടവൎക്കു ഇങ്ങിനെ ഉള്ള ദുരൂഹാൎത്ഥങ്ങളേയും ഇതിൽനിന്നു ഗ്രഹിക്കേണമെന്നുള്ള ആചാൎയ്യാഭിപ്രായത്തെ അറിയുന്ന സമയം ഉണ്ടാകുന്ന വൈമനസ്യത്തിന്റെ അവസ്ഥയേയും ഭട്ടോൽപലാദികളായ അന്യവ്യാഖ്യാതാക്കന്മാർ ഇങ്ങിനെ ഉള്ള അൎത്ഥത്തെ സ്പൎശിച്ചിട്ടുണ്ടോ ഇല്ലയോ എന്നുള്ള പരീക്ഷയിൽ കണ്ടെന്ന വസ്തുസ്ഥിതിയേയും പൎയ്യാലോചിച്ചപ്പോൾ വിവരണപ്രലാപങ്ങൾ അനുപാദേയങ്ങളാകുന്നു എന്നു ഇനിക്കു തോന്നുകയാൽ ആദ്യശ്ലോകവ്യാഖ്യാനത്തിങ്കൽ ഞാൻ ആ മാൎഗ്ഗത്തിങ്കൽ കരേടത്തും പദക്ഷേപത്തെ ചെയ്തില്ല, എന്നതല്ലാതെ ആ വഴി കാണാഞ്ഞിട്ടും നല്ലവണ്ണം അറിവില്ലാഞ്ഞിട്ടും മേൽപ്രകാരം വന്നുകൂടിയതല്ല എന്നുള്ള ബോധനവും ഇതുകൊണ്ടു തന്നെ സിദ്ധമായി. ഇനി പ്രകൃതത്തെ അനുസരിക്കുന്നു.

മഹാൎണ്ണവമെന്ന പദത്തിന്നു ഭട്ടോൽപലാചാൎയ്യപ്രദൎശിതമായ അൎത്ഥം മഹാസമുദ്രമെന്നു തന്നെ എങ്കിലും, സമുദ്രതരണത്തിങ്കൽ പ്ലവം പൎയ്യാപ്തമോ അപൎയ്യാപ്തമോ എന്നു സംശയിപ്പാൻ അവസരമിപ്പോൾ പ്രാപ്തമായി എന്നു വരും. എന്തുഹേതുവായിട്ടെന്നാൽ, ഈ ഗ്രന്ഥകൎത്താവ് ഹോരാതന്ത്രസമുദ്രത്തിന്റെ തരണത്തിങ്കൽ പ്ലവത്തിന്നു സാധനതയെ സമ്മതിച്ചിരിക്കുന്നു. അതിന്നുതന്നെ തൽസാധനത്വം സംഭവിക്കുന്നതല്ലെന്നു കാളിദാസപ്രയോഗവശാൽ പ്രാപ്തമായിട്ടുമിരിക്കുന്നു. 'തിതീൎഷുൎദുസ്തരംമോഹാദുഡുപേനാസ്മി സാഗര'മെന്ന് രഘുവംശത്തിങ്കൽ ഉണ്ട്. അതിന്നു ഉഡുപംകൊണ്ടു സാഗരതാണം ശക്യമല്ലെന്നുള്ള അഭിപ്രായമുണ്ട്. ഉഡുപപ്ലവശബ്ദങ്ങൾ ഏകാൎത്ഥവാചകങ്ങളാകുന്നു എന്നതു 'ഉഡുപം തു പ്ലവഃ' എന്നുള്ള കോശംകൊണ്ടും വന്നിരിക്കുന്നു. ഇപ്രകാരമാകയാൽ മേൽപറഞ്ഞ സംശയത്തിന്നു അവസരം വരുമല്ലോ. അതു ഹേതുവായിട്ടു അൎണ്ണസ്സുള്ളതു അൎണ്ണവമെന്നിപ്രകാരമുള്ള യോഗമാത്രത്തെ സ്വീകരിച്ചു ജലാശയമെന്നുള്ള അൎത്ഥത്തെ പരിഭാഷയിൽ കാണിച്ചിരിക്കുന്നു. ത്രുഡിപരിത്യാഗത്തിന്റെ ബീജത്തെ കുറിച്ചു ഒന്നും പറഞ്ഞിട്ടില്ല. ഇപ്പോൾ പറയുന്നു- മഹാൎണ്ണവമെന്നിപ്രകാരമു

ള്ള മഹച്ഛബ്ദസമഭിവ്യാഹാരംതന്നെ ത്രുഡിപരിത്യാഗത്തിങ്കൽ ബീജമാകുന്നത്. സമുദ്രത്തിന്നു മഹത്വം സംഭവമുള്ളതുതന്നെ എങ്കിലും വ്യഭിചാരമില്ലായ്കയാൽ അതു പറഞ്ഞുവരുമാറില്ല. ഇവിടെ മഹച്ഛബ്ദം സമുദ്രത്തിങ്കൽ എന്നും വാസ്തവമായുള്ള മഹത്വത്തെ ബോധിപ്പിക്കുന്നതായാൽ അതിന്നു നൈഷ്ഫല്യം ഭവിക്കും. അതു മഹത്തുക്കൾക്കു അനിഷ്ടമാകുന്നു. അതു ഹേതുവായിട്ടു അതുതന്നെ താൽപര്യാന്തരകല്പനയ്ക്കു ബീജമാകുന്നു എന്നു അറിഞ്ഞുകൊൾക. അഥവാ ഘോരാതന്ത്രമഹാർണ്ണവപ്രതരണം=ഘോരാതന്ത്രമഹാർണ്ണവപ്രത്തിൻെറ തരണം, ഘോരാതന്ത്രമഹാർണ്ണവപ്രം=ഘോരാതന്ത്രമഹാർണ്ണത്തിൻെറ വപ്രം, ഘോരാതന്ത്രമഹാർണ്ണം=ഘോരാതന്ത്രമാകുന്ന മഹാർണ്ണം, ഘോരാതന്ത്രം=ഘോരാശാസ്ത്രം, മഹാർണ്ണം=മഹത്തായിരിക്കുന്ന അർണ്ണം, മഹത്ത്=വലുതായിരിക്കുന്നത്, അർണ്ണം=ജലം (പ്രമാണം-'അർണ്ണോർണ്ണമൂണമംഭശ്ചപാനീയം തോയപാഥസീ' എന്നുള്ള ശബ്ദവ്യുത്പത്തരംഗിണിയാകുന്നു) വപ്രം=തീരം, (പ്രമാണം-'വപ്രൊസ്ത്രിയാംതീരഃസതു പ്രാകാരക്ഷേത്രവാചകഃ' എന്നുള്ള നാനാർത്ഥരത്നമാലയാകുന്നു, തീരമെന്നതു സാമാന്യവാചകമായിരുന്നാലും ഇവിടെ വപ്രശബ്ദംകൊണ്ടു പരതീരത്തെ ഗ്രഹിക്കേണമെന്നു വക്തൃതാൽപര്യമുണ്ടാകയാൽ അതിനെ തന്നെ ഗ്രഹിക്കുകയുമാം. വക്തൃതാൽപര്യം തരണശബ്ദസാഹായ്യവശാൽ സുഗമതയെ പ്രാപിച്ചിരിക്കുന്നു. തരണം=പ്രാപ്തി, (പ്രാപ്തിക്കായിക്കൊണ്ടുള്ള അവാന്തരവ്യാപാരമെന്നു സാരം) ഇങ്ങിനെ മഹാർണ്ണവപ്രതരണപദാർത്ഥത്തെ ഗ്രഹിച്ചുകൊൾക- എന്നാൽ യാതൊരു വിരോധവും വരുന്നതല്ല. മഹാസമുദ്രമെന്നർത്ഥമായാൽ ഈ ആചാര്യപ്രതിജ്ഞയ്ക്കോ രഘുവംശത്തിങ്കൽ മേൽപ്രകാരമുള്ള കാളിദാസപ്രയോഗത്തിന്നോ രണ്ടിൽവെച്ചു ഒന്നിന്നു അനുപപത്തി ഭവിക്കുന്നതാകുന്നു. ഇതിന്നു പരിഹാരം ദുർല്ലഭമായി തോന്നുകയാൽ ഈ അംശത്തിങ്കൽ സ്വാതന്ത്ര്യത്തെ തന്നെ ഞാൻ അവലംബിച്ചിരിക്കുന്നു. ഉഡുപന്തുപ്ലവഃ എന്ന അമരവും അതിനെ അനുസരിച്ചിട്ടുതന്നെ 'ഉഡുഃപവാനരേഭേ കേ പ്ലുതേകാരണ്ഡഃവപ്ലവഃ' എന്ന നാനാർത്ഥമാലയുമുണ്ടായിരുന്നാലും പ്ലവശബ്ദത്തിന്നു അർത്ഥാന്തരത്തെ കല്പിക്കാമെങ്കിൽ മഹാർണ്ണവം സമുദ്രമെന്നുള്ള വിവരണത്തിന്നുതന്നെ സൌന്ദര്യം. പ്ലവം=

തോന്നി എന്ന് വിവരിച്ചാൽ മതി. ഇങ്ങിനയും ഒരു വഴി തോന്നുന്നുണ്ട്. വൃത്തവിചിത്രമെന്ന വിശേഷണത്തിന്നും പ്ലവപക്ഷത്തിങ്കൽ അർത്ഥത്തെ വിചരിച്ചിട്ടുണ്ട്. വൃത്തം=ദുഗ്ധം, ഇങ്ങിനെയാകുന്നു പ്രമാണം 'വൃത്തംപദ്യേചരിത്രെ ത്രിഷ്വതീതദുഗ്ധനിസ്തലെ' എന്നുള്ള അമരം തന്നെ എന്നറിഞ്ഞുകൊൾക.

അനന്വയഭേദം.

ദശാദ്ധ്യായിയിൽ ഹോരാതന്ത്രമഹാർണ്ണവപ്രതാണെ, ഭഗൊദ്ദ്യമാനാം, ഹോരാഫലജ്ഞപ്തയേ, അഹം, ശാസ്ത്രപ്ലവം, പ്രാരഭേ എന്ന അനന്വയത്തെ സ്വീകരിച്ചിരിക്കുന്നു. അപ്രകാരമായാൽ വ്യവഹിതാനന്വയമെന്നൊരു ദോഷത്തെ പറവാൻ വഴിയുണ്ട്. എന്നു തന്നെ അല്ല, ശാസ്ത്രപ്ലവപ്രാരംഭത്തിന്റെ ഫലത്തെ പറയേണ്ടതു ഹോരാതന്ത്രമഹാർണ്ണവപ്രതരണത്തിങ്കൽ ഭഗൊദ്യമന്മാക്ക് ഹോരാഫലബോധനംകൊണ്ടു ഫലമെന്ത് എന്നും ഹോരാഫലബോധനത്തിന്നു പ്ലവാരംഭം എങ്ങിനെ ഉപയോഗിയായ്യുമെന്നും രണ്ടു പ്രകാരേണ ആക്ഷേപം പ്രാപിക്കും. അത്രതന്നെ അല്ല- പട്ടധിയാം ഹോരാഫലജ്ഞപ്തയെ എന്നിപ്രകാരം പൂർവ്വത്ര അനന്വയത്തെ സ്വീകരിക്കാതെ ഗതിയില്ല എന്നത് തനിക്കും സമ്മതമാകുന്നു എന്ന് പൂർവ്വാപരഗ്രന്ഥപരിപാടിവശാൽ തോന്നുന്നു. ആ അവസ്ഥയ്ക്ക് അതിനെ അന്യസ്ഥലത്തിങ്കലും സംബന്ധിപ്പിക്കേണമെങ്കിൽ ആവർത്തനത്തെ ആശ്രയിക്കേണം. നിഷ്ഫലമായിരിക്കുന്ന ആവർത്തനാശ്രയവും ഗൌരവഗ്രസ്തമായിട്ടുള്ളതാകുന്നു. ഹോരാതന്ത്രമഹാർണ്ണവപ്രതരണെ ഭഗോദ്യമാനാം ശാസ്ത്രപ്ലവം പ്രാരഭെ എന്നു അന്വയിച്ചാൽ തന്നെ മതി. എന്തിനായിക്കൊണ്ടു ശാസ്ത്രപ്ലവത്തെ പ്രാരംഭിക്കുന്നു എന്നുള്ള ആകാംക്ഷയ്ക്ക് അപ്രകാരം അന്വയിച്ചാൽ അന്യാപേക്ഷയോടുകൂടാതെ തന്നെ ശമനമുണ്ടാകും. എങ്ങിനെ എന്നാൽ, ഹോരാതന്ത്രമഹാർണ്ണവത്തിന്റെ സുഖതരണത്തെ സാധിപ്പാനായിക്കൊണ്ട് എന്നുള്ള അർത്ഥത്തിന്നു വാചകശബ്ദത്തോടുകൂടാതെത്തന്നെ അവിടെ പ്രതീതിയുണ്ടല്ലൊ. അതു ഹേതുവായിട്ടുതന്നെ എന്നു ഗ്രഹിച്ചുകൊൾക.

സാ—പരാശരപ്രഭൃതികളായ അനേകാചാര്യന്മാർ നിപുണമതികളായിരിക്കുന്ന അവക്ക് ജാതകഫലജ്ഞാപനത്തിന്നായിക്കൊ

ണ്ട് അനേകഗ്രന്ഥങ്ങളെ നിർമ്മിച്ചു എങ്കിലും അതുകളിൽവെച്ച് ഒന്നിന്നും ചുരുക്കമില്ലായ്കയാൽ അങ്ങിനെ ഉള്ള അതുകളിൽ പരിചയിച്ചു മുഴുവനും ഗ്രഹിപ്പാൻ തങ്ങൾക്ക് ശക്തിയില്ലെന്ന് അറിഞ്ഞു, മദ്ധ്യത്തിങ്കൽ മടങ്ങിയ മനസ്സോടുകൂടിയവരായ മന്ദമതികൾക്കു സുഖേന പൂർവ്വഗ്രന്ഥങ്ങളുടെ സാരാംശത്തെ വിഷയീകരിച്ചുള്ള ബോധത്തെ സിദ്ധമാക്കുവാനായിക്കൊണ്ടു ശബ്ദസംക്ഷേപത്തോടും അർത്ഥബാഹുല്യത്തോടും പല വൃത്തങ്ങളോടും കൂടിയതായ ഒരു ശാസ്ത്രത്തെ ഞാൻ നിർമ്മിക്കുന്നു.

മേൽ വിവരിച്ച പ്രകാരമായ സാരത്തോടുകൂടിയതായ ഈ ശ്ലോകംകൊണ്ടുതന്നെ ഈ ശാസ്ത്രത്തിന്നു വിഷയം ജാതകഫലനിർണ്ണയത്തിന്നു ഉപയോഗികളായ രാശിദ്രേക്കാണാദിസ്വരൂപം മുതലായതാകുന്നു എന്നും പ്രയോജനം, ജാതകഫലജ്ഞാനമാകുന്നു എന്നും, സംബന്ധം പ്രതിപാദ്യപ്രതിപാദകഭാവമാകുന്നു എന്നും സൂചിപ്പിക്കപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു. എങ്കിലും അധികാരി ഇന്നവനെന്നു തിട്ടയായിട്ടില്ല, ആരെന്നു നല്ലവണ്ണം വിചാരിച്ചു നിശ്ചയിക്കേണ്ടതാകുന്നു.

ജാതകഫലജ്ഞാപനത്തിന്നായിക്കൊണ്ട് ആരംഭിക്കപ്പെട്ടതായ ശാസ്ത്രമാകയാൽ ജാതകഫലത്തെ അറിവാനായിക്കൊണ്ടു താല്പര്യമുള്ളവർ സാമാന്യേന അധികാരികളാകുന്നു എന്നു തോന്നുന്നു എങ്കിലും ദ്വിജന്മാർ തന്നെ അധികാരികൾ എന്നു ഭട്ടോൽപലവ്യാഖ്യാനത്തിങ്കൽ സ്പഷ്ടമാകയാൽ അധികാരിനിശ്ചയവും സിദ്ധാന്തന്നെ എന്നു പറയാം. 'തേനൈവ ഷഡംഗൊവെദൊധ്യെതവ്യൊ ജ്ഞാതവ്യശ്ച' എന്നാകുന്നു അതിൽ പറഞ്ഞിരിക്കുന്നത്. ജ്യൊതിഷം വേദാംഗമാകയാൽ നിരുക്താദികളിൽ എന്നപോലെ അതിങ്കലും ത്രൈവർണ്ണികന്മാർക്കുതന്നെ അധികാരമെന്നത്രെ ഈ വിഷയത്തിങ്കൽ മിക്കതും വ്യാഖ്യാതാക്കന്മാരുടേയും സിദ്ധാന്തം. ഈ സിദ്ധാന്തം ജാതകശാസ്ത്രം വേദാംഗമാകുന്നു എന്നത് സ്ഥിരപ്പെടുന്നതുവരെ സന്ദിഗ്ദ്ധമായിട്ടുള്ളതുതന്നെ.

ജാതകശാസ്ത്രത്തിന്നു വേദാംഗത്വമില്ല. എന്തു ഹേതുവായിട്ടെന്നാൽ, വേദോക്തകർമ്മങ്ങളിൽ ഒന്നിന്നും ജാതകശാസ്ത്രാപേക്ഷയില്ല. അതുതന്നെ മേല്പറഞ്ഞതിന്നു സാധകമാകുന്നത്. യാതൊ

രു വസ്തു യാതൊന്നിനെക്കുറിച്ച് അനുപയോഗിയായിവരുന്നുവൊ അതും അതിൻെറ അംഗമാകുന്നു എന്നു പറഞ്ഞാൽ അംഗാംഗി ഭാവത്തിന്നു വ്യവസ്ഥയില്ലെന്നു വന്നുപോകുമല്ലൊ. അതു ഹേതുവായിട്ട് 'ശിക്ഷാകല്പംവ്യാകരണം നിരുക്തം ജ്യോതിഷാംഗതിഃ ഛന്ദസാംലക്ഷണംചേതി ഷഡംഗോവേദഉച്യതെ' ഇത്യാദിവചനങ്ങളിൽ ജ്യോതിഷാംഗതിഃ ഇത്യാദി ശബ്ദങ്ങളെക്കൊണ്ടു വിവക്ഷിതമായ അർത്ഥം വസന്തെ ബ്രാഹ്മണ ഇത്യാദിവാക്യങ്ങളാൽ അഗ്ന്യാധാനാദിയോഗ്യതേപന ബോധിക്കപ്പെട്ടതായ കാലത്തിൻെറ അറിവിന്നു ഉപയോഗിയായ ഭാഗമാത്രമാകുന്നു എന്നു നിസ്സംശയമായി പറയാം. ജ്യോതിഷം വേദാംഗമാകുന്നു എന്നുള്ള വ്യവഹാരത്തിന്നു നിയാമകം ജ്യൌതിഷത്വമാകുന്നു എന്നു വിവക്ഷിതമല്ല. കാലവിധാനശാസ്ത്രത്വമാകുന്നു മേൽപ്രകാരമുള്ള വ്യവഹാരത്തിന്നു നിയാമകമെന്നു മറെറാരു പ്രമാണത്താൽ സ്പഷ്ടമായറിയുന്നതുമാണ്. 'വേദാഹിയജ്ഞാർത്ഥമഭിപ്രവൃത്താഃ കാലാനുപൂർവ്യാവിഹിതാശ്ചയജ്ഞാഃ തസ്മാദിദം കാലവിധാനശാസ്ത്രം യോജ്യൌതിഷം വേദസവേദയജ്ഞാൻ' എന്നു കാണ്മാനുണ്ട്. കാലജ്ഞാപകശാസ്ത്രത്തിന്നു വേദംപ്രതി ഉപയോഗമുള്ളതുപോലെ ജാതകശാസ്ത്രത്തിന്നും പ്രശ്നശാസ്ത്രാദികൾക്കും ഉപയോഗം ദുർല്ലഭമാകയാൽ അതിനെ കുറിച്ചു വേദാംഗമെന്നുള്ള വ്യവഹാരമുണ്ടെങ്കിൽ ആയതു ഗൌണമായിട്ടുള്ളതുതന്നെ എന്നതുകൂടാതെ അതിന്നു മുഖ്യമായിട്ടുതന്നെ വേദാംഗത്വമുണ്ട് എന്നതിന്നു വ്യവഹാരവും മതിയാകുന്നതല്ല. ഗൌണമായ വേദാംഗത്വം കാര്യകരമല്ല എന്നുള്ളത് അനുഭവവേദ്യവുമാകുന്നു. 'അഗ്നിർമ്മാണവകഃ' എന്നു ലോകത്തിങ്കൽ ഗൌണവ്യവഹാരമുണ്ടാകയാൽ മാണവകങ്കൽ ഗൌണമായ അഗ്നിത്വമില്ലെന്നു പറഞ്ഞുകൂടാ. എങ്കിലും മാണവകൻെറ അഗ്നിത്വം അവങ്കൽ പാകാനുകൂലശക്തിയുണ്ട് എന്നതിനെ സാധിപ്പിക്കുവാൻ മതിയെന്നുള്ള ബോധം യാതൊരുത്തർക്കുമുണ്ടാകുന്നില്ല. ഇതുതന്നെ ഗൌണത്തിന്നു കാര്യകരത്വമില്ലെന്നതിനെക്കുറിച്ചു സാധകമായഭിപ്രായപ്പെട്ട അനുഭവമാകുന്നത്. അതു ഹേതുവായിട്ട് ഹോരാശാസ്ത്രത്തിങ്കൽ വേദാംഗത്വപുരസ്കാരേണ അധികാരിനിയമത്തെ ആരു പറഞ്ഞാലും അതു അവിശ്വസനീയമാകുന്നു എന്നു കരുതിനോക്കു

യാൽ ഭട്ടോൽപലാദികൾ സ്ഥിരപ്പെടുത്തിയതു മേൽപ്രകാരമായാലും ഇവിടെ അധികാരിനിശ്ചയത്തെ പററിയുള്ള വിചാരത്തിൻെറ ഉപക്രമം ശോഭനംതന്നെ എന്നു എല്ലാവക്കും സുഗമമാവുന്നതാകുന്നു. ഇനിയും സൂക്ഷ്മമായാലോചിച്ചാൽ ഇതിനെക്കുറിച്ചു ശങ്കിക്കാവുന്നതായ ഒരു ദോഷമുണ്ടായിരിക്കും. ആയതെന്തെന്നു താഴെ വിവരിക്കാം.

കേരളത്തിങ്കൽ ഒരു വിവാഹം നടക്കേണമെങ്കിൽ സ്ത്രീപുരുഷന്മാരുടെ ജാതകങ്ങളെ പരീക്ഷിച്ചിട്ടു വേണമെന്നൊരു നിയമം ഇന്നും നടന്നുവരുന്നു. വിവാഹമെന്നതു വേദോക്തമായൊരു കൎമ്മമാകുന്നു. ഇങ്ങിനെ ജാതകശാസ്ത്രത്തിന്നും വേദാംഗത്വത്തെ സാധിക്കാമെന്നു ചിലക്കു ഭവിക്കാവുന്നതായ അന്യഥാബുദ്ധിവശാൽ മേൽ സ്ഥാപിക്കപ്പെട്ടതിനെപ്പററി അങ്ങിനെ ഉള്ളവർ ദോഷത്തെ കല്പിക്കും. അതിനെ പരിഹരിപ്പാനായിക്കൊണ്ടു കുറച്ചു ഞാൻ പറയുന്നു.

മേല്പറഞ്ഞ നിയമം വിധിബലാൽ നടന്നുവരുന്നതല്ല. ജാതകപരീക്ഷ ചെയ്തിട്ടുവേണം വേളികഴിപ്പാൻ എന്നതു വേദങ്ങളിൽ എവിടെ അന്വേഷിച്ചാലും അതുകളിൽനിന്നു ദുർല്ലഭമാകുന്നു. ഗൃഹ്യകാരന്മാക്കു ജാതകപരീക്ഷയെക്കുറിച്ചുള്ള ആവശ്യകതാബുദ്ധി ഉണ്ടായിട്ടില്ലെന്നതു അവരുടെ ശബ്ദനിബന്ധനത്തിങ്കൽ പരിചയമുള്ളവക്കു സുഗമമാകുന്നു. ജാതകപരീക്ഷയ്ക്കു ആവശ്യകത്വമുണ്ടായിരുന്നാൽ അതുകൊണ്ടുതന്നെ ഗുണദോഷഗ്രഹണം ഭവിക്കുന്നതായ്യിരുന്നു. ആ അവസ്ഥക്കു ആശ്വലായനഗൃഹ്യത്തിൽ വിധിക്കപ്പെട്ട മൂൽപിണ്ഡപരീക്ഷയ്ക്കു അത്യാവശ്യകതയില്ല, എന്നൊരു ശൈഥില്യം വരുന്നതാകയാൽ ജാതകാപേക്ഷ ഇല്ല എന്നാകുന്നു ആശ്വലായനമതമെന്നു കല്പിക്കാം. ആപസ്തംബമുനിയുടെ മതം: യാവളൊരുത്തിയിൽ മാനാനയനങ്ങൾക്കു സക്തി ഭവിക്കുന്നുവൊ അവൾ തന്നെക്കുറിച്ചു സമാനയായിരുന്നാൽ അവളെ വേൾക്കാമെന്നാകുന്നു. അത്രതന്നെ അല്ല 'തസ്യാമൃദ്ധിൎന്നേതരാമാദ്രിയേത' എന്നുള്ള വാക്യത്തിങ്കൽ അന്തർഭൂതമായിട്ടുള്ള 'നേതരാമാദ്രിയേത' എന്ന അംശംകൊണ്ടു യാവളൊരുത്തി മാനാന്തരവശാൽതന്നെ വിവാഹാ

യോഗ്യയാകുന്നു എന്നതു സിദ്ധമായിരിക്കുന്നുവെ അവളെ ആദരിക്കരുത് എന്നു അതിന്റെ അർത്ഥമാകയാൽ ജാതകശാസ്ത്രാദ്യനപേക്ഷയെ സൂചിപ്പിച്ചിരിക്കുന്നു എന്നുകൂടെ പറകയുമാം. ഇതരഗ്രന്ഥകാരന്മാരുടെ മതവും ഇങ്ങിനെത്തന്നെ ആയിരിക്കുമെന്നു മേൽ വിവരിക്കപ്പെട്ട ഉഭയസംവാദംകൊണ്ടു ഊഹ്യമാകുന്നു. അതു ഹേതുവായിട്ടു വിവാഹമെന്ന വൈദികകർമ്മത്തെക്കുറിച്ചും ജാതകശാസ്ത്രംകൊണ്ടു ഉപയോഗമില്ല എന്നതു സിദ്ധമായി. ഇനി വേദാംഗത്തെക്കുറിച്ചു വേറെ പറയേണമെന്നില്ലല്ലോ. അതുകൊണ്ടു ജാതകഫലജ്ഞാനംപ്രതി ഇച്ഛയുള്ളവർ ഒക്കേയും അധികാരികൾതന്നെ. എതദഭിപ്രായത്തോടു യോജിക്കുന്നതായ വചനം പ്രശ്നമാർഗ്ഗത്തിലുണ്ട്. 'ജ്ഞേച്ഛാഹിയവനാസ്തേഷുസമ്യക്കച്ഛാസ്ത്രമിദംസ്ഥിതംഋഷിവത്തേപിപൂജ്യന്തേകിംപുനർദ്ദൈവവിദ്ദ്വിജഃ' എന്നുള്ളവചനം അതിൽ ഉദാഹരിക്കപ്പെട്ടതാകുന്നുവല്ലോ. അതിനേയും മേൽപ്പറഞ്ഞയുക്തികളേയുംനോക്കാതെ ദ്വിജന്മാർക്കു മാത്രമേ അധികാരമുള്ളു എന്നുള്ള നിയമം വ്യാഖ്യാതൃഗ്രന്ഥാരൂഢമായാലും ജനങ്ങൾക്കു അശ്രദ്ധേയമായിട്ടുള്ളതാകുന്നു. ആചാരവും അന്യാദൃശമായിട്ടു കാണുന്നു. ഇങ്ങിനെയാകയാൽ ഇവിടെ യാതൊരു പ്രകാരത്തിലും അന്യഥാ സംഭവത്തിന്നു വഴി കാണുന്നില്ല. ഇപ്രകാരം ചിലർ ഈ വിഷയത്തിൽ അന്യഥാപ്രതിപത്തിയോടുകൂടിയവരായി ഭവിച്ചേക്കാം. അതു ഹേതുവായിട്ടു അധികാരിനിയമത്തെക്കുറിച്ചു തോന്നിയ സിദ്ധാന്തത്തെ താഴേ വിവരിക്കുന്നു.

അംഗിയായ വേദത്തിന്നു യാവനൊരുത്തൻ അധികാരിയോ അവൻതന്നെ അംഗങ്ങൾക്കും അധികാരി എന്നുള്ള അംശം അബാധിതമായിട്ടുണ്ടല്ലോ. ഇനി ഇതരങ്ങളായ ശിക്ഷാദികൾക്കെന്നപോലെ ജ്യൌതിഷശാസ്ത്രത്തിന്നും ജ്യൌതിഷത്വേന വേദാംഗത്വത്തെ വ്യവസ്ഥിതമാക്കിയാൽ മതിയെന്നിരിക്കയാൽ അതി ഭാരമായി തോന്നുന്നില്ല. ജ്യൌതിഷത്തിന്നു സർവ്വാംശത്തിങ്കലും വേദാംഗത്വമുണ്ടു എന്നുതന്നെ അംഗീകരിക്കണം. മററുള്ളതുകൾക്കു വേദാംഗത്വം സർവ്വാംശത്തിങ്കലുമുള്ളതാകുന്നുവല്ലോ. വേദാകൃതകർമ്മാനുഷ്ഠാനംപ്രതി സാക്ഷാദുപയോഗിത്വമില്ല എന്നുള്ള അഭാവപ്രത്യയവാദിയെ നിരസിപ്പാൻ ശക്യമല്ലാ എന്നുതന്നെവരികിലും ച

രംപരയാ വേദോക്തകർമ്മാനുഷ്ഠാനത്തെ കുറിച്ചും സംഭവിക്കത്തക്കതായ ഉപയോഗത്തെ പുരസ്കരിച്ചു വേദാംഗത്വത്തെ സാധിക്കാം. 'വേദാഹി യജ്ഞാർത്ഥമഭിപ്രവൃത്താഃ' ഇത്യാദി വചനത്തിന്റെ അഭിപ്രായം വേദങ്ങൾ യജ്ഞത്തിന്നായിക്കൊണ്ടു പ്രവൃത്തങ്ങളാകുന്നു. യജ്ഞങ്ങൾ കാലാനുപൂർവ്വിയോടുകൂടെ വിഹിതങ്ങളായിട്ടും ഭവിക്കുന്നു. അതു ഹേതുവായിട്ടു കാലവിധാനശാസ്ത്രമായിരിക്കുന്ന ജ്യൌതിഷത്തെ ആർ അറിയുന്നുവോ, അവൻ യജ്ഞത്തെ അറിയുന്നു, എന്നിപ്രകാരം യഥാശ്രുതമായി വിചാരിച്ചാൽ ജ്യൌതിഷാന്തർഗ്ഗതമായ കാലവിധാനശാസ്ത്രത്തിന്റെ മാഹാത്മ്യത്തെ ബോധിപ്പിക്കുന്നതായി തോന്നുന്നു. അതിന്നു സർവ്വജനസാധാരണ്യവുമുണ്ട്. അതിനെ അവലംബിച്ചിട്ടു അംഗത്വവുമതിന്നുതന്നെ എന്നുള്ള കല്പന യുക്തിശൈഥില്യത്തോടുകൂടിയതാകുന്നു. അംഗത്വമെന്നതു സർവ്വാംശസാധാരണമായിരുന്നാലും സാക്ഷാദുപയോഗം യാതൊന്നിന്നു ഭവിക്കുന്നുവോ, അതിന്നു മാഹാത്മ്യാതിശയത്തെ പറയാം. ഇങ്ങിനെ ഉപപത്തിയുള്ളപ്പോൾ മേൽപ്രകാരമുള്ള കല്പനം വേണമെന്നില്ല. ജാതകശാസ്ത്രത്തിന്നു പരംപരയായുള്ള ഉപയോഗം എങ്ങിനെ എന്നുണ്ട് എങ്കിൽ പറയാം.

യജ്ഞത്തിന്നായിക്കൊണ്ടു ഇപ്പോൾ ഉത്സാഹിച്ചാൽ സാധ്യമോ അസാധ്യമോ എന്ന് അറിവാൻ കരുത്തന്നു ഇച്ഛ ഉണ്ടായാൽ അവൻ ദൈവജ്ഞനോടു ചോദിക്കും. എന്നാൽ ദൈവജ്ഞൻ ജാതകപരീക്ഷയെ ചെയ്തിട്ടു അക്കാലത്തിങ്കൽ അതു നീർവ്വിഘ്നമായി നിർവ്വഹിക്കപ്പെടുന്നതാകുന്നു എങ്കിൽ അപ്രകാരം പറയും. എന്നാൽ യജ്ഞാനുഷ്ഠാനതല്പരനായിരിക്കുന്ന അവന്റെ സംശയത്തിന്നു നിവൃത്തിയുണ്ടാകും. എന്നാൽ അവന്നു യജ്ഞത്തിങ്കൽ പ്രവൃത്തിയുമുണ്ടാകും. ഇപ്രകാരമാകുന്നു ബഹുവിത്തവ്യയായാസസാദ്ധ്യമായ കർമ്മത്തിങ്കൽ സാധ്യത്വസംശയവും ഉത്സാഹപ്രതിബന്ധകംതന്നെ എന്നു ലോകാനുഭവസിദ്ധമാകുന്നത്. ഇനി വേറെ ഒരു വിധത്തിൽ പറയാം.

ഇഷ്ടിചെയ്താലല്ലാതെ പുത്രലാഭമില്ലാത്തവനും മനോരഥവശാൽ കാലയാപനത്തെ ചെയ്തുംകൊണ്ടു ഒട്ടുകാലം കഴിയുമ്പോൾ

വൃദ്ധനായിട്ടു ഇനി ഈ ജന്മത്തിങ്കൽ എനിക്കു എങ്ങിനെ ഔരസ പുത്രലാഭമെന്നുള്ള വിചാരം ഹേതുവായിട്ടു പുത്രകാമേഷ്ടിയിൽനിന്നു നിവൃത്തമനസ്സായി ദത്തപുത്രസ്വീകാരത്തിങ്കൽ പ്രവൃത്തിക്കുന്നു. ഇഷ്ടികൊണ്ടു പുത്രലാഭം ഭവിക്കുമെന്നും വേറെ ഒരു വിധത്തിലുമില്ല എന്നും മുമ്പേതന്നെ അറിഞ്ഞാൽ അവന്നു യഥാകാലമായി ഇഷ്ടിയിൽ പ്രവൃത്തിയുണ്ടാകും. അപ്രകാരമുള്ള അറിവിന്നു സാധനം ജാതകശാസ്ത്രമാകുന്നു. ഇങ്ങിനെ പരംപരയാ വേദോക്തകർമ്മാനുഷ്ഠാനംപ്രതി ജാതകശാസ്ത്രത്തിന്നുള്ള ഉപയോഗം ബഹുധാ സ്ഥിതമാകുന്നു എന്നു അറിഞ്ഞുകൊൾക. ഇപ്രകാരം സംഹിതാശാസ്ത്രം വർഷാഭാവാദിബോധത്തെ യഥാകാലമായി ജനിപ്പിച്ചു തദ്വാരേണ കാരീരിപ്രഭൃതികളായ ഇഷ്ടികളിൽ പ്രവൃത്തിയെ ഉണ്ടാക്കുന്നതാകയാൽ അതും വേദാംഗമാകുന്നു എന്നു പറയാം. ഇങ്ങിനെ പരംപരയാ ഉപയോഗമുള്ളതുകൾ ഒക്കെയും വേദാംഗങ്ങളാകുന്നു എന്നു പറയുന്നത് അതിപ്രസംഗത്തെ ആപതിപ്പിക്കുന്നതാകയാൽ വേദാംഗശബ്ദം സംകേതവിശേഷസംബന്ധേന യാവചില ശാസ്ത്രങ്ങളിൽ വർത്തിക്കുന്നുവോ അതുകൾ വേദാംഗങ്ങളാകുന്നു എന്നുള്ളതുതന്നെ ഇവിടെ പരമസിദ്ധാന്തം. അതു ഹേതുവായിട്ടു ശീക്ഷാകല്പമിത്യാദി സ്മൃതിബലേന ജ്യൌതിഷത്വാവച്ഛേദേനതന്നെ വേദാംഗത്വമുണ്ടു എന്നു ഞാൻ അറിയുന്നു. എങ്കിലും ഭട്ടോൽപലാദിഗ്രന്ഥം ഈ വരാഹമിഹിരഹോരയെക്കുറിച്ചുള്ള അധികാരിനിയമത്തിന്നു മതിയാകുന്നതല്ലാ എന്നുതന്നെ എന്റെ പക്ഷമാകുന്നത്. എന്തു ഹേതുവായിട്ടെന്നാൽ, ഗണിതസ്കന്ധത്തിന്റേയൊ ഹോരാസ്കന്ധത്തിന്റേയൊ സംഹിതാസ്കന്ധത്തിന്റേയൊ വിഷയങ്ങളെ പ്രകാശിപ്പിക്കുന്നതായ നിബന്ധങ്ങൾ പൂർവ്വകൃതങ്ങളായിട്ടും ഇപ്പോളുള്ളവരാൽ ഉണ്ടാക്കപ്പെടുന്നതുകളായിട്ടും ഭാവികളായ വിദ്വാന്മാരാൽ ഉണ്ടാക്കപ്പെടുവാൻ പോകുന്നതുകളായിട്ടും മൂന്നു പ്രകാരേണ സംഭവമുള്ളതുകളാകുന്നു. ഇതുകൾ ഒക്കയും ജ്യൌതിഷശബ്ദവാച്യങ്ങളാകയാൽ അംഗസാകല്യത്തിന്റെ ദുർല്ലഭതയ്ക്കു അവസാനമില്ലാ എന്നു വരുന്നതാകുന്നു. അതു ഹേതുവായിട്ട് സാംഗവേദാദ്ധ്യയനത്തെ ചെയ്തവർ ഒരു കാലത്തിങ്കലും ഉണ്ടായിട്ടില്ല, ഇനി ഉണ്ടാകുവാനും വഴിയില്ല, ഇപ്പോഴും ഇല്ലാ. ഇങ്ങിനെ ഉള്ള അനിഷ്ടാപ

ത്തിയെ തടുപ്പാനായിക്കൊണ്ടു ജ്യൌതിഷശബ്ദത്തിന്നു വ്യവസ്ഥയെ കല്പിക്കേണം. ആധുനികങ്ങളായ താദൃശഗ്രന്ഥങ്ങളിൽ ജ്യൌതിഷത്വവ്യവഹാരം ഗൌണമാകുന്നു എന്നും പറയേണം. ഈ അവസ്ഥയ്ക്കു പുരാതനങ്ങളായ ആർഷഗ്രന്ഥങ്ങൾതന്നെ ജ്യൌതിഷത്വവ്യവഹാരത്തിന്റെ മുഖ്യാസ്പദമെന്നും ജ്യൌതിഷത്വാവച്ഛേദേന സിദ്ധമായ അംഗത്വത്തിന്റെ മുഖ്യാസ്പദമെന്നും സമ്മതിക്കേണ്ടതാകയാൽ ഈ ഹോരാശാസ്ത്രത്തെക്കുറിച്ച് ജ്യൌതിഷമെന്നുള്ള ഗൌണവ്യവഹാരമുണ്ടായിരുന്നാലും അതിനെ പ്രമാണിച്ച് വേദാംഗത്വമൂലകമായ അധികാരനിയമവും ഇതിന്ന് സാധാരണമാകുന്നു എന്നു പറവാൻ വഴിയില്ല. ധർമ്മത്തിന്റെ സ്ഥിതി അന്നന്നുള്ള മഹാജനസമ്മതിയെ അനുസരിച്ചു ഭേദിക്കുന്നതാകയാൽ മേൽപറഞ്ഞ അധികാരിനിയമം നമുക്കു ആദരണീയമല്ലെന്നില്ലാ. എങ്കിലും ഈ ശാസ്ത്രത്തെ സംബന്ധിച്ചിട്ടുള്ള അധികാരിനിയമോക്തിക്കു മൂലം ഇതിന്നുള്ള വേദാംഗത്വമാകുന്നു എന്നുള്ള അഭിപ്രായം ശിഥിലംതന്നെ എന്നു അറിഞ്ഞുകൊള്ളുകയും വേണം. ഇതുകൊണ്ടു മേൽപ്രകാരമുള്ള നിയമം വ്യാഖ്യാനങ്ങളിൽ സ്പഷ്ടമായിരുന്നാലും ത്രൈവർണ്ണികഭിന്നന്മാർ ഈ ഹോരയെ പഠിച്ചുവരുന്നതിന്നും ബ്രാഹ്മണർ അതിനെ അഭിനന്ദിച്ചുവരുന്നതിന്നും ഉള്ള ഉപപത്തിയെ കാണിക്കുകയും ചെയ്തു. ഇനി ഇതിന്നു അനുകൂലമായ ശബ്ദപ്രമാണത്തെ പറയുന്നു.

'ചത്വാരോവേദസംപന്നാ വിപ്രായൽബ്ബ്രുയുരത്രസഃ
ധർമ്മോന്യത്രാപ്യസംദേഹഎകോവാബ്രഹ്മവിത്തമഃ'— എന്നുള്ള സ്മൃതി മേൽപറഞ്ഞതിന്നു അവലംബമാകുന്നു എന്നു അറിഞ്ഞുകൊൾകയും വേണം.

൩. ഹോരേത്യഹോരാത്രവികല്പമേകേ
വാഞ്ഛന്തി പൂർവ്വാപരവർണ്ണലോപാൽ
കർമ്മാർജ്ജിതം പൂർവ്വഭവേസദാദി
യത്തസ്യപക്തിം സമഭിവ്യനക്തി

അ—ഏകേ അഹോരാത്രവികല്പം പൂർവ്വാപരവർണ്ണലോപാൽ ഹോരാ ഇതി വാഞ്ഛന്തി. പൂർവ്വഭവേ സദാദി യൽ കർമ്മ ആർജ്ജിതം തൽ യാ സമഭിവ്യനക്തി സാ ഹോരാ ഭവതി.

അന്വ— ചിലർ അഹോരാത്രവികല്പത്തെ പൂർവ്വാപരവർണ്ണലോപത്തെ സ്വീകരിച്ചിട്ട് 'ഹോരാ' എന്നിപ്രകാരം വാഞ്ഛിക്കുന്നു. പൂർവ്വഭവത്തിങ്കൽ സദാദിയായിരിക്കുന്ന യാതൊരു കർമ്മം ആർജ്ജിതമായിയൊ അതിൻെറ പക്തിയെ യാതൊന്നു സമഭിവ്യഞ്ജിപ്പിക്കുന്നുവൊ അതു ഹോരയായി ഭവിക്കും.

പരി— അഹോരാത്രവികല്പം=അഹോരാത്രത്തിൻെറ വികല്പം, അഹോരാത്രം=അഹോരാത്രമെന്നുള്ള ശബ്ദം, വികല്പം=അർത്ഥവിശേഷം, ('വിശിഷ്ടേതരഭിധേയേസ്യാദ്വികല്പസ്സംശയേ തഥാ വിവിധവ്യവഹാരേച വിരുദ്ധമതകല്പനെ' എന്നുള്ള കോശം മേല്പറഞ്ഞ അർത്ഥത്തിങ്കൽ പ്രമാണമാകുന്നു.) പൂർവ്വാപരവർണ്ണലോപം=പൂർവ്വാപരവർണ്ണങ്ങളുടെ ലോപം, പൂർവ്വാപരവർണ്ണങ്ങൾ=പൂർവ്വാപരങ്ങളായിരിക്കുന്ന വർണ്ണങ്ങൾ, പൂർവ്വാപരങ്ങൾ=പൂർവ്വവും അപരവും, പൂർവ്വം=ആദ്യം, അപരം=അന്ത്യം, വർണ്ണങ്ങൾ=അക്ഷരങ്ങൾ, ലോപം=അദർശനം, വാഞ്ഛിക്ക=ഇച്ഛിക്ക, പൂർവ്വഭവം=പ്രാഗ്ജന്മം, സദാദി=സത്തുടങ്ങിയുള്ളത്, സത്ത്=നന്നായിട്ടുള്ളത്, (ആദിപദാർത്ഥം നന്നല്ലാതെ ഉള്ളതും മിശ്രമായിട്ടുള്ളതുമാകുന്നു.) ആർജ്ജിതം=ആർജ്ജിക്കപ്പെട്ടത്, ആർജ്ജിക്ക=സംപാദിക്കുക, അതു=മേൽപ്രകാരമുള്ള കർമ്മം, പക്തി=പാകം, (ഫലമെന്നു സാരം) സമഭിവ്യഞ്ജിപ്പിക്ക=നല്ലവണ്ണം പ്രകാശിപ്പിക്കുക.

ഇനി മേല്പറഞ്ഞ പദാർത്ഥങ്ങളിൽ ചിലതിനെക്കുറിച്ചു സാപേക്ഷമായുള്ളതിനെ ഇതിന്നു താഴെ കാണിക്കുന്നു. ഇവിടെ ഏകെ എന്നുള്ള പദത്തിന്നു 'ചിലർ' എന്ന ഭാഷയെ അന്വയാർത്ഥത്തിങ്കൽ കാണിച്ചു. അതുകൊണ്ടു ഗ്രഹിക്കേണ്ടതു പാരാശര പ്രഭൃതികളായ ആചാര്യന്മാർ എന്നത്രെ ആകുന്നതു എന്നു ധരിച്ചുകൊൾക. 'അഹോരാത്രാദ്യന്തലോപാദ്ധോരേതി പ്രോച്യതേബുധൈഃ തസ്യാ വിജ്ഞാനമാത്രേണ ജാതകർമ്മഫലംവദേൽ' എന്നു പാരാശരഹോരയിൽ കാണ്മാനുണ്ട്. മേല്പറഞ്ഞ പാരാശരവാക്യത്തിൻെറ അർത്ഥം 'അഹോരാത്ര'ശബ്ദത്തിൻെറ ആദ്യന്തവർണ്ണലോപം ഹേതുവായിട്ടു നിഷ്പന്നമായിട്ടുള്ള ഹോരാ എന്ന ശബ്ദം മേഷാദി ദ്വാദശരാശ്യാത്മകമായ പദാർത്ഥമാകുന്നു എന്നു ബുധന്മാർ പറയുന്നു എന്നിപ്രകാരമാകുന്നു.

ഹോരാശബ്ദത്തിന്നും മേഷാദി ദ്വാദശരാശ്യാത്മകമായ അർത്ഥത്തിന്നും തമ്മിൽ അഭേദത്തെ പറഞ്ഞതു ശബ്ദാർത്ഥങ്ങൾക്കു താദാത്മ്യമുണ്ടാകയാൽ ഉപപന്നം തന്നെ എന്നു അറിഞ്ഞുകൊൾക യും വേണം. മേഷാദി രാശ്യാത്മകമായ അർത്ഥത്തിന്റെ ലാഭം 'മേഷോവൃഷശ്ചമിഥുനഃ കർക്കിസിംഹകുമാരികാഃ തുലാളിധനുഷോ നക്രകുംഭമീനാസ്തുതഃപരെ' എന്നുള്ള പൂർവ്വശ്ലോകസാഹായ്യവശാൽ ഉണ്ടായതാകുന്നു. ഇതുകൊണ്ടു സിദ്ധമായതു എന്തെന്നാൽ-മേൽ പറഞ്ഞ പന്ത്രണ്ടു രാശികളും ഹോരാശബ്ദവാച്യങ്ങളാകുന്നു എന്നു ള്ളതു തന്നെ എന്നു ധരിച്ചുകൊൾക. മേഷാദിരാശികൾ ഒക്കെ യും ഒന്നായിട്ടു ചേർന്നാൽ അതുതന്നെ ദിനരാത്രിരൂപമായ പദാ ർത്ഥമായി ഭവിക്കും. ദിനരാത്രിരൂപമായ പദാർത്ഥം അഹോരാത്ര ശബ്ദത്താൽ പറകപ്പെടുന്നതാകുന്നു. അഹോരാത്രശബ്ദത്തിന്നു പാക്ഷികമായ ആദ്യന്തലോപത്തെ സ്വീകരിച്ചാൽ ഹോരാ എ ന്നൊരു ശബ്ദത്തെ സിദ്ധിപ്പിക്കാം. അതിന്നും അഹോരാത്രശബ്ദ ത്തിന്നും അഭിധേയം ഒന്നായിരിക്കുകയും ചെയ്യും. അതു ഹേതുവാ യിട്ടു ഹോരാശബ്ദം മേല്പറഞ്ഞ അർത്ഥവിശേഷത്തെ പറയുന്നതാകു ന്നു എന്ന് അതിന്റെ ആശയമാകുന്നു. ഇതുകൊണ്ടു ഇവിടെ ഏ കെ എന്നതുകൊണ്ടുള്ള വിവക്ഷ മേൽപ്രകാരംതന്നെ എന്നതിനെ സിദ്ധമാക്കി. ഇനി അനന്തരപദത്തിങ്കൽ ശബ്ദപരത്വത്തെ സ്വീ കരിച്ചതിനെ ഉപപാദിക്കുന്നു. ഇവിടെ അഹോരാത്രപദത്തിന്നു 'അഹശ്ചരാത്രിശ്ച' ഇത്യാദിവിഗ്രഹവാക്യപ്രദർശനംകൊണ്ടു ഭ ട്ടോൽപലനാൽ ധ്വനിതമായിയും അഹോരാത്രസ്യ ദ്വാദശരാശി പരിവർത്തനകാലസ്യ എന്നിപ്രകാരം ദശാധ്യായീകൃത്തിനാൽ സ്ഫു ടീകൃതമായിയുമിരിക്കുന്നതായ അർത്ഥപരത്വത്തെ ഉപേക്ഷിച്ചതിനു കാരണം പൂർവ്വാപരവർണ്ണസംബന്ധിത്വേന അഹോരാത്രശബ്ദത്തി ന്റെ ഉപസ്ഥിതിസൌലഭ്യേച്ഛയാകുന്നു. അഹോരാത്രപദത്തി ന്റെ വികല്പമെന്നതിന്നു മേൽപ്രകാരമുള്ള അർത്ഥത്തെ സ്വീകരിച്ച പ്പോൾ മേൽപറഞ്ഞ പരാശരവാക്യത്തിന്റെ അനുരോധവും സി ദ്ധമായി. അഹോരാത്രമെന്ന പദത്തിന്റെ അർത്ഥം ദിനരാത്ര്യാ ത്മകകാലമായിരുന്നാലും ദ്വാദശരാശികൾ ദിനരാത്രികളിൽ അ ന്തർഭവിച്ചിരിക്കുകയാൽ അതുകളും മേൽപറഞ്ഞ ശബ്ദത്തിന്റെ അ

ത്ഥമായി ഭവിക്കാം. ആങ്കിലും വാച്യമായ അൎത്ഥത്തിങ്കൽ ഉള്ള വിശേഷത്തെ സൂചിപ്പിപ്പാനായിക്കൊണ്ടു വിശബ്ദോപാദനത്തിന്നു ചരിതാൎത്ഥത്വമെന്നതും ഈ മതത്തിങ്കൽ സിദ്ധിക്കും. വിവിധയായ കല്പന എന്നുള്ള അൎത്ഥത്തിന്നു ചേൎച്ചയുമില്ല എന്നാലോചിച്ചിട്ടു വികല്പപദത്തിന്നും വേറെ ഒരു അൎത്ഥത്തെ സപ്രമാണമാക്കി കാണിച്ചിരിക്കുന്നു. ഈ വിവരത്തെ അറിഞ്ഞ് എല്ലാവരും മേൽ വിവരിച്ച ശബ്ദപരത്വസ്വീകാരത്തെക്കുറിച്ചും വികല്പശബ്ദത്തിന്നു അൎത്ഥാന്തരത്തെ സ്വീകരിച്ചതിനെക്കുറിച്ചും സന്തോഷിക്കുമെന്നു ഞാൻ വിശ്വസിക്കുന്നു. ഈ ശ്ലോകത്തിന്റെ പൂൎവ്വാൎദ്ധംകൊണ്ടു പരാശരമുനിയാൽ ദൎശിപ്പിക്കപ്പെട്ട മതത്തെ കാണിച്ചു. ഉത്തരാൎദ്ധം സ്വമതപ്രദൎശനത്തിനായിക്കൊണ്ടു ആരംഭിക്കപ്പെട്ടതാകുന്നു എന്നു വക്ഷ്യമാണയുക്തിബലംകൊണ്ടു അറിയാവുന്നതാകുന്നു. ഭട്ടോല്ലലാദികൾ പൂൎവ്വാൎദ്ധംകൊണ്ടു പറയപ്പെട്ടതുതന്നെ ആചാൎയ്യമതമെന്ന് അംഗീകരിച്ചിരിക്കുന്നു. 'ഏതദേവാചാൎയ്യസ്യാഭിപ്രായം യതഃ പരമതമപ്രതിഷിദ്ധം സ്വമതമിതി' ഇങ്ങിനെ ഭട്ടോല്ലലഗ്രന്ഥങ്ങൾ കാണ്മാനുണ്ട്. അന്യമതത്തെ കാണിച്ചിട്ടു അതിനെ നിഷേധിക്കാതെ ഇരുന്നാൽ അതുതന്നെ സ്വമതമെന്നു കല്പിക്കാവുന്നതാകയാൽ ഹോരേത്യഹോരാത്രവികല്പമിത്യാദി പൂൎവ്വാൎദ്ധംകൊണ്ടു യാതൊന്നു പരമതത്വേന ഉചന്യസിക്കപ്പെട്ടുവോ അതുതന്നെ സ്വമതമെന്നു കല്പിക്കാം എന്നു മേൽ പറഞ്ഞ വാക്യത്തിന്റെ അഭിപ്രായമാകുന്നു. ഇതിന്നു ഹെത്വസിദ്ധി എന്നൊരു ദൂഷണമുണ്ട്. എങ്ങിനെയെന്നാൽ, ജാതകമെന്നു ലോകത്തിങ്കൽ പ്രസിദ്ധമായിട്ടുള്ളതു യാതൊന്നോ അതുതന്നെ ഹോരാപദാൎത്ഥം എന്നതിനെ ഗ്രഹിപ്പിപ്പാനായിക്കൊണ്ടു കൎമ്മാൎജ്ജിതം പൂൎവ്വഭവേ ഇത്യാദി ഗ്രന്ഥകരണത്തിങ്കൽ ആചാൎയ്യപ്രവൃത്തി ഉണ്ടായതുകൊണ്ടു പൂൎവ്വോക്തമതത്തിങ്കൽ സമ്മതി ഇല്ലാ എന്നു നിസ്സംശയമായി ഗ്രഹിക്കാം. ഋഷിവാക്യത്തിന്നു ദോഷം സ്പഷ്ടമായിട്ടുതന്നെ പറഞ്ഞു എന്നുള്ള സാഹസികത്വശങ്കയ്ക്കു കാരണമായി തീരുമെന്നുള്ള ആലോചന ഹേതുവായിട്ടു അതിനേ കുറിച്ചു യാതൊരു ദോഷത്തേയും പറയാതെ മതാന്തരത്തെ അവലംബിച്ചിരിക്കുന്നു എന്നത് ഇവിടെ വാസ്തവമായിട്ടുള്ളതാകുന്നു. അതു ഹേതുവായിട്ടു പരമതം പ്രതിഷിദ്ധംതന്നെ

എന്നു വരുന്നു. അഥവാ പൂർവ്വോക്തപ്രകാരേണ മേഷാദിദ്വാദശ രാശികൾക്കു ഹോരാപദവാച്യത്വത്തെ സ്വീകരിച്ചാലും തന്മാത്രം കൊണ്ടു ഫലനിർദ്ദേശം സാദ്ധ്യമല്ലായ്കയാൽ ത്രുഡിയെ സ്വീകരിക്കേണം. മുനിയുടെ അഭിപ്രായവും ഇപ്രകാരം തന്നെ എന്നുള്ളതു 'ഹോരേതിപ്രോച്യതെ ബുധൈഃ' എന്നുള്ളേടത്തു മേൽപ്രകാരമുള്ള വചനക്രിയയ്ക്കു തനിക്കു കർത്തൃത്വത്തെ നിബന്ധിക്കാതെ അന്യന്മാർക്കു കർത്തൃത്വത്തെ നിബന്ധിച്ചതുകൊണ്ടുതന്നെ അറിയാവുന്നതാകുന്നു. ബുധൈഃ എന്നതിന്നു വിദ്വൽ ബ്രുവൈഃ എന്നുള്ള അർത്ഥത്തെ ഗ്രഹിച്ചുകൊൾകയും വേണം. ഇതിന്നു ഗമകം 'തസ്യാഹിജ്ഞാനമാത്രേണ ജാതകർമ്മഫലംവദേൽ' എന്നുള്ള വാക്യശേഷമാകുന്നു. ഹോരാജ്ഞാനമാത്രംകൊണ്ടു ജാതന്റെ കർമ്മഫലത്തെ വദിക്കാം എന്നു അതിന്റെ അർത്ഥമാകുന്നു. മേഷാദിദ്വാദശരാശ്യാത്മികയായ ഹോരയുടെ ജ്ഞാനംകൊണ്ടുതന്നെ ജാതന്റെ കർമ്മഫലം ദ്യോതമായിട്ടുള്ളതുമാകുന്നു. അതുകൊണ്ടു ഈ വാക്യശേഷബലാൽ ഹോരാപദാർത്ഥത്തെ അന്യാദൃശമായിട്ടുതന്നെ കല്പിക്കേണം. എങ്ങിനെയെന്നാൽ, യാതൊന്നിന്റെ ജ്ഞാനമാത്രംകൊണ്ടു ജാതന്റെ കർമ്മഫലത്തെ വദിപ്പാൻ കഴിയുമോ അതു ഹോരാപദാർത്ഥമാകുന്നു എന്നുള്ള അഭിപ്രായം കൂടെ ഈ വചനശേഷത്തിങ്കൽ നിന്നു സുലഭമായി തോന്നുന്നു. വചനശേഷത്തിന്റെ സ്ഥിതി ഈ വിധമാകയാൽ ബുധബ്രുവൈഃ എന്നുള്ള അർത്ഥകല്പനയ്ക്കു ഇതുതന്നെ ഗമകമെന്നതും സിദ്ധമായി. എന്തിനു വളരെ പറയുന്നു? 'അഹോരാത്രാദ്യന്തലോപാൽ' ഇത്യാദി പാരാശരവചനത്തിന്റെ അഭിപ്രായം യാതൊന്നോ അതിനെത്തന്നെ ഈ ഗ്രന്ഥകർത്താവു 'ഹോരൈത്യ ഹോരാത്രവികല്പമേകേ' ഇത്യാദി ശ്ലോകംകൊണ്ടു അനുവദിച്ചിരിക്കുന്നു. വേറെ ഒരു വിശേഷവും ഇതിലില്ല. ഇതുകൊണ്ടു 'വികല്പോ വിവിധഃ കല്പഃ' എന്നുപക്രമിച്ചിട്ടു ആ പ്രകരണത്തിങ്കൽ ദ്വാദശരാശിവ്യതിരിക്തങ്ങളായിരിക്കുന്ന നവാംശദ്വാദശാംശാദികളുടെ സംഗ്രഹത്തിന്നായിക്കൊണ്ടും കല്പാന്തരത്തിങ്കൽ 'അഹനിനിശിചേത്യാദി' വാക്യംകൊണ്ടു ഗുളികയമകണ്ടകാദികളെ സംഗ്രഹിപ്പാനായിക്കൊണ്ടും ദശാദ്ധ്യായീകൃത്തിനാൽ ആശ്രയിക്കപ്പെട്ട യ

ത്തം പ്രകൃതത്തിങ്കൽ അത്യന്താവശ്യകമായിട്ടുള്ളതല്ല എന്നു വിചാരിച്ചിട്ടു അതിനെ ഉപേക്ഷിച്ചിരിക്കുന്നു എന്നതു കണ്ണോക്തിയോടു കൂടാതെതന്നെഅറിയത്തക്ക വിധത്തിലാകയും ചെയ്തു. ജനിച്ചവന്റെ കർമ്മഫലത്തെ ബോധിപ്പിക്കുന്നതു ജാതകമാകയാൽ അതുതന്നെ ഹോരാപദാർത്ഥമാകുന്നത് എന്നു ഉത്തരാർദ്ധത്തിന്റെ സാരമാകുന്നു. 'ജാതകമിതിപ്രസിദ്ധം യല്ലോകേതദിഹകീർത്ത്യതെ ഹോരാ' എന്നുസാരാവലിയിലുംപറഞ്ഞിട്ടുണ്ട്. ഇതുമാത്രംകൊണ്ടുതന്നെശ്ലോകാഭിപ്രായസർവ്വസ്വവും വ്യക്തമാകയാൽ സാരലേഖനത്തെ വേറെ ചെയ്യുന്നില്ലാ.

4. "കാലാംഗാനിവരാംഗമാനനമുരോഹൃൽക്രോഡവാസോഭൃതോ
വസ്തിവ്യഞ്ജനമൂരുജാനുയുഗളേ ജംഘേതതോംഘ്രിദ്വയം
മേഷാശ്വിപ്രഥമാനവർക്ഷചരണാശ്ചക്രസ്ഥിതാരാശയോ
രാശിക്ഷേത്രഗൃഹർക്ഷഭാനി ഭവനാന്യേകാർത്ഥസംപ്രത്യയാഃ"

അ—മേഷാശ്വിപ്രഥമാഃ നവർക്ഷചരണാഃ ചക്രസ്ഥിതാഃ രാശയഃ വരാംഗം ആനനം ഉരഃ ഹൃൽക്രോഡവാസോഭൃതഃ വസ്തിവ്യഞ്ജനം ഊരുജാനുയുഗളേ ജംഘേ തതഃ അംഘ്രിദ്വയം കാലാംഗാനി ഭവന്തി രാശിക്ഷേത്രഗൃഹർക്ഷഭാനി ഭവനം ച ഏകാർത്ഥസംപ്രത്യയാഃ ഭവന്തി.

അന്വ—മേഷാശ്വിപ്രഥമങ്ങളായി നവർക്ഷചരണങ്ങളായി ചക്രസ്ഥിതങ്ങളായിരിക്കുന്ന രാശികൾ വരാംഗവും ആനനവും ഉരസ്സും ഹൃൽക്രോഡവാസോഭൃത്തുകളും വസ്തിവ്യഞ്ജനവും ഊരുജാനുയുഗളങ്ങളും ജംഘകളും അതിങ്കൽനിന്നു പരമായ അംഘ്രിദ്വയവുമാകുന്ന കാലാംഗങ്ങളായി ഭവിക്കുന്നു. രാശിക്ഷേത്രഗൃഹർക്ഷഭങ്ങളും ഭവനവും ഏകാർത്ഥസംപ്രത്യയങ്ങളായി ഭവിക്കുന്നു.

പരി—മേഷാശ്വിപ്രഥമങ്ങൾ=മേഷാശ്വികളാകുന്ന പ്രഥമങ്ങളോടു കൂടിയവ, മേഷാശ്വികൾ=മേഷവും അശ്വിയും, മേഷം=മേഷരാശി, (മേടം)അശ്വി=അശ്വിദേവതാകമായ നക്ഷത്രം, (അശ്വതി) പ്രഥമങ്ങൾ=ആദ്യങ്ങൾ, നവർക്ഷചരണങ്ങൾ=ഒമ്പത് ഋക്ഷചരണങ്ങളാകുന്നപ്രമാണത്തോടു കൂടിയവ. ഋക്ഷചരണങ്ങൾ=ഋക്ഷങ്ങളുടെ ചരണങ്ങൾ, ഋക്ഷങ്ങൾ=നക്ഷത്രങ്ങൾ, ചരണ

ങ്ങൾ=പാദങ്ങൾ, ചക്രസ്ഥിതങ്ങൾ=ചക്രത്തിങ്കൽ സ്ഥിതങ്ങൾ, ചക്രം=ജ്യോതിശ്ചക്രം, സ്ഥിതങ്ങൾ=സ്ഥിതിചെയ്തവ, സ്ഥിതി ചെയ്ക=നില്ക്കുക, (ജ്യോതിശ്ചക്രത്തെ ആശ്രയിച്ചിട്ടു വർത്തമാനങ്ങളെന്നു സാരം) രാശികൾ=മേഷാദികൾ, (മേടം മുതലായവ) വരാംഗം=മുഖാവ്, ആനനം=മുഖം, ഉരസ്സ്=മാറിടം, ഹൃൽ:ക്രോഡവാസോഭൃത്തുകൾ=ഹൃത്തുക്രോധവും വാസോഭൃത്തും, ഹൃത്ത്=ഹൃദയം, ക്രോഡം=ഉദരം, വാസോഭൃത്ത്=കടിപ്രദേശം, (അര) വസ്തിവ്യഞ്ജനം=വസ്തിയും വ്യഞ്ജനവും, വസ്തി=നാഭ്യധോഭാഗം.(പൊക്കിളിങ്കൽനിന്നു താഴെ ഉള്ള ഭാഗം) വ്യഞ്ജനം=ലിംഗം, ഊരുജാനുയുഗളങ്ങൾ=ഊരുജാനുവിന്റെ യുഗളങ്ങൾ, ഊരുജാനു=ഊരുക്കളുംജാനുക്കളും, ഊരുക്കൾ=തുടകൾ, ജാനുക്കൾ=മുട്ടുകൾ, യുഗളങ്ങൾ=യുഗങ്ങൾ, (ഊരുയുഗവും ജാനുയുഗവുമെന്നു സാരം) ജംഘകൾ=കണങ്കാലുകൾ, വാരം=ശിഷ്ടം, അംഘ്രിദ്വയം=അംഘ്രികളുടെ ദ്വയം, അംഘ്രികൾ=ചരണങ്ങൾ, ദ്വയം=രണ്ടവയവങ്ങളോടു കൂടിയ സമുദായം, കാലാംഗങ്ങൾ=കാലാവയവങ്ങൾ; രാശിക്ഷേത്രഗൃഹർക്ഷഭങ്ങൾ=രാശിയും ക്ഷേത്രവും ഗൃഹവും ഋക്ഷവും ഭവും, രാശി=രാശി എന്ന ശബ്ദം, ഗൃഹം=ഗൃഹമെന്ന ശബ്ദം, ഋക്ഷം=ഋക്ഷമെന്ന ശബ്ദം, ഭം=ഭമെന്ന ശബ്ദം, ഭവനം=ഭവനമെന്ന ശബ്ദം. ഏകാർത്ഥസംപ്രത്യയങ്ങൾ=ഏകാർത്ഥത്തിന്റെ സംപ്രത്യയങ്ങൾ, ഏകാർത്ഥം=ഏകമായിരിക്കുന്ന അർത്ഥം, ഏകം=ഒന്ന്, അർത്ഥം=പദാർത്ഥം, സംപ്രത്യയങ്ങൾ=ബോധഹേതുക്കൾ. ഇനി മേൽ പറഞ്ഞ പദാർത്ഥങ്ങളിൽ ചിലതിനെക്കുറിച്ചു വക്തവ്യാംശം പരിശേഷിച്ചിരിക്കയാൽ അതിനെപ്പറയുന്നു. മേഷാശ്വിപ്രഥമാഃ എന്ന പദം കൊണ്ടു രാശിസംബന്ധിയായ ആദ്യത്വത്തെ മേഷരാശിക്കും അശ്വതി നക്ഷത്രത്തിന്നും പറകപ്പെട്ടു. അവിടെ രാശിഗണനാക്രമം മേടം, ഇടവം, മിഥുനം, കർക്കടകം, ചിങ്ങം, കന്നി, തുലാം, വൃശ്ചികം, ധനു, മകരം, കുംഭം, മീനം ഇങ്ങിനെ ഒരു പ്രകാരം ലോകത്തിങ്കൽ പ്രസിദ്ധമാകയാൽ രാശിസംബന്ധിയായ ആദ്യത്വം മേഷത്തിന്നു ഉള്ളതുതന്നെ. അശ്വതി നക്ഷത്രത്തിന്നു എങ്ങിനെയെന്നാൽ, മേഷാദിരാശിപ്രമാണങ്ങളായ നക്ഷത്രപാദനവകങ്ങളു

ടെ ഗണനം അശ്വതി നക്ഷത്രത്തിങ്കൽനിന്നു തുടങ്ങിട്ടു വേണ്ടതാകയാൽ അതിന്നും രാശിസംബന്ധിയായ ആദ്യത്വത്തെ പറയാമെന്നു ഗ്രഹിച്ചുകൊൾക. വേറെ ഒരു പ്രകാരം രാശിസംബന്ധിയായ ആദ്യത്വം മേൽപ്പറഞ്ഞ നക്ഷത്രത്തിന്നു ഭവിക്കാത്തതാകയാലും മേൽപ്രകാരമാകുന്നു ആശയമെന്നതിന്നു നവർക്ഷചരണാഃ എന്ന പദത്തിന്റെ സാഹായ്യമുള്ളപ്പോൾ വേറെ ഒന്നിന്റെ അപേക്ഷയോടുകൂടാതെ തന്നെ സുഗമതയുണ്ടാകയാലും മേഷാദിപ്രമാണങ്ങളായ നക്ഷത്രപാദങ്ങളെ അശ്വതി നക്ഷത്രത്തിങ്കൽനിന്നു തുടങ്ങി ഗണിക്കേണമെന്നതിന്നും ഇതിങ്കൽനിന്നു വേറെ ഒരു ശാസ്ത്രത്തിന്റെ അപേക്ഷയുള്ള പ്രകാരം തോന്നുന്നില്ല. എങ്കിലും ഈ വചനം സമൂലമായിട്ടുള്ളതാകുന്നു എന്നതിനെ ഗ്രഹിപ്പിപ്പാനായിക്കൊണ്ടു ചില ശാസ്ത്രാന്തരശ്ലോകങ്ങളെ ഇനി കരേടത്തു കാണിക്കും. നവർക്ഷചാണാഃ എന്ന പദത്തിന്നു ഒമ്പതു നക്ഷത്രപാദങ്ങളാകുന്ന പ്രമാണത്തോടുകൂടിവ എന്നുള്ള അർത്ഥം പരിഭാഷകൊണ്ടു വ്യക്തമാക്കപ്പെട്ടു. ഒമ്പതു നക്ഷത്രപാദങ്ങൾക്കു മേഷാദിരാശികളുടെ പരിമാണത്വം രണ്ടു പ്രകാരേണ ഊഹിക്കാം. എങ്ങിനെ എന്നാൽ, മേടം മുതലായ പന്ത്രണ്ടു രാശികൾക്കും കൂടി ആകെയുള്ള പരിമാണം ഒമ്പതു ജ്ഞക്ഷചരണങ്ങളായാലും പ്രത്യേകമുള്ള പരിമാണം മേൽപ്രകാരമായാലും നവർക്ഷചരണാഃ എന്നുള്ള വിശേഷത്തിന്നു ഗതിയുണ്ട് എങ്കിലും വിവക്ഷിതമായ അർത്ഥം ഒമ്പതീത ജ്ഞക്ഷചരണങ്ങളാകുന്ന പ്രമാണത്തോടു കൂടിയവ എന്നുതന്നെ ആകയാൽ നവർക്ഷചാണത്വത്തെ പ്രത്യേകം കണ്ടുകൊൾകയും വേണം. 'അശ്വതിയും ഭാണിയും കാർത്തികക്കാലും മേടക്കൂറ്' ഇത്യാദി വ്യവഹാരമുണ്ടാകയാൽ മേൽപ്പറഞ്ഞ നിയമം സുപ്രസിദ്ധമായിട്ടുള്ളതാകുന്നു. അതിന്നു പ്രമാണത്തേയും ഉടനെ കാണിക്കും. 'ചക്രസ്ഥിതാഃ' എന്ന പദത്തിന്നു ജ്യോതിശ്ചക്രത്തെ ആശ്രയിച്ചു വർത്തമാനങ്ങൾ എന്നുള്ള അർത്ഥത്തെ പരിഭാഷകൊണ്ടു വ്യക്തമാക്കിയിരിക്കുന്നു. അവിടെ ജ്യോതിശ്ചക്രമെന്നതുകൊണ്ടു വിവക്ഷിതമായിട്ടുള്ളത് ഇന്നതെന്നു വിവരിക്കായ്കയാൽ അതിന്റെ വിവരണത്തെ ഇതിന്നു താഴെ കാണിക്കുന്നു.

ജ്യോതിശ്ചക്രമെന്നതു സൂര്യാദിഗ്രഹങ്ങൾക്കും അശ്വിന്യാദിനക്ഷത്രങ്ങൾക്കും ആധാരമായിയും വൃത്താകാരമായിയും ദ്വാദശരാശ്യാശ്രയമായിയും ഗഗനമദ്ധ്യസ്ഥമായിയും അദൃശ്യമായിയുമുള്ള ഒരു വസ്തുവിശേഷമാകുന്നു. ഇനി ഇതിന്നു താഴെ മേഷാശ്വിപ്രഥമാഃ എന്നതിന്നും നവർക്ഷചാരണാഃ എന്നതിന്നും ചക്രസ്ഥിതാഃ എന്നതിന്നും സാധകമായ ചിന്തനവചനത്തെ കാണിക്കുന്നു.

സ്കന്ദഃഹാരയിൽ രണ്ടാമത്തെ അദ്ധ്യായത്തിൽ ആദിയിൽ "സത്യേനാനാഭിതം ചക്രമനാലംബേനഭസ്ഥലേ ജ്യോതിഷാമേകമാധാരമാസ്ഥിതം പരിവർത്തതേ. ഇതഃ പരിവഹേണേദംതതശ്ചപ്രൌഢമുത്ഥിതം നാഭ്രതഃപതതി ക്വാപി നേമിശ്ചനമതിക്വചിൽ. ശക്രൈരാദിത്യസപ്തീനാംക്ഷുണ്ണമേതദഹന്നിശം രഥ്യയാപാംസുമത്യുല്ലമപിനൊദ്ഗിരതിക്വചിൽ. നതൽഭ്രമിരുപാദത്തേനചാപോനമതൽ ഖ നവായുന്ന ചകിന്നുദ്യൌരേഷാസൃഷ്ടിവിലക്ഷണാ. തസ്യസംസ്ഥാനമാശ്ചര്യമൃഷയഃ പരിമാർഗ്ഗിണഃ പ്രസ്ഥിതാനനിവർത്തന്തേശാർദ്ദൂലഃ കല്പലക്ഷണൈഃ. തമഃകുസുമയൂഥാനി ബിഭർത്ത്യേതദിതസ്തതഃ അമ്ലാനാനിസുഗന്ധീനി കേശഭ്രഷാഃ പിനാകിനഃ. പ്രാജാപത്യാശ്ചതുഷ്പദ്യഃസ്കന്ധേഷ്വൈ സപ്തവിംശതിഃ ആഹ്ലന്തിതാശ്ചസംഭ്രയനവഭിന്നവഭിഃപദൈഃ. രാശയോനാമഗീയന്തേതദാവഹനഭ്രമഃ ദ്വാദശാവധിഃരകസ്യ പ്രാണാനാംസപ്തവിംശതിഃ. ശതാന്യഷ്ടൌസഹസ്രം ച കലാസ്താ ഇഹലിപ്തികാഃ ലിപ്താവിലിപ്തികാശ്ചേതി സംജ്ഞാഭിസ്സംപ്രഗീയതേ" എന്നിപ്രകാരമുള്ള ശ്ലോകങ്ങൾ കാണാമാനുണ്ട്.

മേലെഴുതിയ ശ്ലോകങ്ങളിൽ പഞ്ചമാന്തങ്ങളായിരിക്കുന്നതുകൾ ചക്രസത്വസ്വരൂപപ്രദർശനപരങ്ങളാകുന്നു. ആറാമത്തേതു അതിന്നുതന്നെ അനേകനക്ഷത്രസമൂഹങ്ങളുടെ ആധാരതയെ ബോധിപ്പിക്കുന്നതാകുന്നു. മററുള്ളതുകൾ രാശിസ്വരൂപപ്രമാണങ്ങളെ ബോധിപ്പിക്കുന്നതുകളാകുന്നു. മേൽപ്പറഞ്ഞതൊക്കയും മേൽപ്പറഞ്ഞപ്രകാരമായതെങ്ങിനെ എന്നുള്ള ശങ്ക നിവർത്തിക്കേണമെങ്കിൽ മേൽപ്പറഞ്ഞ ശ്ലോകങ്ങളിൽ ഇന്നതിന്നിന്നതെന്നു വിസ്പഷ്ടമാക്കി കാണിക്കാന്നിനുള്ള സാരത്തെ പറയേണം. അതുകൊണ്ടു പറയുന്നു. ക

ന്നാമത്തെ ശ്ലോകത്തിന്നു ആലംബത്തോടുകൂടാതെ ഉള്ള ആകാശത്തിന്റെ ഒരു പ്രദേശത്തിങ്കൽ സൂര്യാദികൾക്കാധാരമായിരിക്കുന്ന ഒരു ചക്രം ഈശ്വരശക്തിയാൽ അങ്ങോട്ടുമിങ്ങോട്ടും അനാശ്രയമായിയുമനിഷ്ടമായിയുമുള്ള ഗമനം ഭവിക്കാത്തവിധത്തിൽ സ്ഥാപിക്കപ്പെട്ടതാകയാൽ ഇന്നുമപ്രകാരം തന്നെ നില്ക്കുന്നു എന്ന സാരമാകുന്നു. (൨) പരിവഹനെന്ന വായുവിനാൽ സർവ്വത്ര വഹിക്കപ്പെട്ടതായിയും ഉയന്നു നില്ക്കുന്നതായിയുമിരിക്കുന്ന മേൽ പറഞ്ഞ ചക്രം ഒരു കാലത്തിങ്കലും താഴെ വീഴുന്നില്ല. അതിന്റെ നേമി ഒരേടത്തും താഴുന്നില്ല. (൩) സൂര്യാശ്വങ്ങളുടെ കുളമ്പുകൾകൊണ്ടുള്ള മർദ്ദനത്തെ പിന്നെയും പിന്നെയും അനുഭവിക്കുന്നതായാലും മേൽപറഞ്ഞ ചക്രത്തിങ്കൽ സൂര്യന്റെ തേർവഴിയിൽനിന്ന് അത്യല്പമായിട്ടും പൊടി ഉൽഗമിക്കുന്നില്ല. (൪) മേൽ പറഞ്ഞ ചക്രം പാർത്ഥിവമായിട്ടു ഭവിക്കുന്നില്ല. ജലമയമായിട്ടും അഗ്നേയമായിട്ടുംഭവിക്കുന്നില്ല. വായുമയമായിട്ടുംഭവിക്കുന്നില്ല. ആകാശമായിട്ടും ഭവിക്കുന്നില്ല. ഭൌതികമല്ലായ്കയാൽ വിലക്ഷണസൃഷ്ടിയാകുന്നു. (൫) ആശ്ചര്യകരമായിരിക്കുന്ന അതിന്റെ ആകൃതിയെ അന്വേഷിച്ചറിവാനായി പുറപ്പെട്ട ഋഷിമാർ ഒരു കല്പം മുഴുവൻ കഴിഞ്ഞിട്ടും നിവൃത്തിക്കുന്നില്ല. (൬) മേൽപറഞ്ഞ ചക്രം അവിടവിടെ വാട്ടത്തോടുകൂടാത്തതുകളായിയും . സുഗന്ധത്തോടുകൂടിയതുകളായിയും പരമേശ്വരന്റെ കേശാഭരണങ്ങളായിയുമിരിക്കുന്ന അന്ധകാരവൃക്ഷത്തിൻ പൂക്കളുടെ സമൂഹങ്ങളെ (നക്ഷത്രസമൂഹങ്ങളെ) ധരിക്കുന്നു. അതുകളിൽ ചേർന്നവയായ ഇരുപത്തേഴു നക്ഷത്രങ്ങൾ ബ്രഹ്മപുത്രികളായിയും ചതുഷ്പദികളായിയും ഭവിക്കുന്നു. അശ്വിന്യാദികളായ അവർ സംഘമായി ഭവിച്ചിട്ട് ഒമ്പതീത കാലുകൾകൊണ്ടു മേൽപറഞ്ഞ ചക്രത്തെ ചവിട്ടുന്നു. (൭, ൮) അശ്വിന്യാദികളായ അവരുടെ ഒമ്പതീതകാലുകൾകൊണ്ടു യാതൊരിടങ്ങളിൽ ചവിട്ടുന്നുവൊ ആ പ്രദേശങ്ങൾ മേഷാദിരാശികളാകുന്നു. യാതൊരു കലകളിൽവെച്ച് ഒന്നിന്ന് ഇരുപത്തേഴു പ്രാണൻ പ്രമാണമാകുന്നുവോ അങ്ങിനെയുള്ളകലകൾ ആയിരത്തിമെണ്ണൂറുംകൂടിയാൽ ഒരു രാശിയുടെ അവധിയായിഭവിക്കും. മേൽപറഞ്ഞശ്ലോകങ്ങളുടെ സാരങ്ങൾ ഇങ്ങിനെയാകയാൽ അതുകൾ മേഷാശ്വിപ്രഥമഃ ഇത്യാദികളായ ആചാര്യാ

കൃതികൾക്കു മൂലമാകുന്നു എന്നതു സിദ്ധമായി. സ്കന്ദഃഹാരയ്ക്കു ജ്യോതിഷ്മതി എന്നൊരു നാമാന്തരമുണ്ട്. ഇതു ഹോരാകൎത്താക്കന്മാരായ പരാശരാദികൾക്കും മൂലമാകുന്നു. ഇതിനെക്കുറിച്ച് ഉപനിഷത്തുതന്നെ എന്നും വ്യവഹാരമിരിക്കുന്നു. സ്കന്ദഃഹാരാ എന്നുള്ള വ്യവഹാരം സ്കന്ദദേവൻ ഇതിനെ മുമ്പെ അറികകൊണ്ടു തുടങ്ങിയതാകുന്നു. പാദാദ്ധ്യായാവസാനങ്ങളിൽ ഇന്നും സ്കന്ദോപജ്ഞേ അഥൎവ്വഖിലെ ജ്യോതിഷ്മത്യാമുപനിഷദി എന്ന് അദ്ധ്യയനം ചെയ്യുവരുന്നു. ഇങ്ങിനെയുള്ള മഹത്വാതിശയം ഹേതുവായിട്ട് അതിനെത്തന്നെ ആചാൎയ്യോക്തിയ്ക്ക് ഇവിടെ മൂലമാക്കിക്കാണിച്ചു. ഇതിന്നു പുറമെ ഭട്ടോല്പലാദികളാൽ ഉദാഹരിക്കപ്പെട്ട വചനങ്ങൾക്കും ഈ ആചാൎയ്യോക്തിമൂലത ചേരുന്നതാകയാൽ അതുകളേയും നോക്കിക്കൊൾക വരാംഗം ഇത്യാദി പദങ്ങൾക്കു മൂൎദ്ധാവ് എന്നു തുടങ്ങിയ യഥാശ്രുതമായ അൎത്ഥത്തെ പരിഭാഷകൊണ്ടു വിവരിച്ചു എങ്കിലും കാലത്തിന് അവയവമില്ലായ്കകൊണ്ടും വിശേഷിച്ചു കാഷ്ഠാകലാദികളെ അവയവത്വേന ഗ്രഹിക്കുന്നവൎക്കും അങ്ങിനെയുള്ള അവയവങ്ങൾക്കു ശിരസ്സു മുഖമിത്യാദി വ്യവഹാരം യോജിക്കുന്നതല്ലായ്കകൊണ്ടും ഇവിടെ വാരംഗമിത്യാദിപദങ്ങൾ ആരോപിതമായിരിക്കുന്ന ശിരസ്ത്വം മുതലായതിന്റെ അപേക്ഷാവശാൽ പ്രവൃത്തങ്ങളാകുന്നു എന്ന് അറിഞ്ഞുകൊൾക.

തതഃ എന്നുള്ള ശബ്ദം തതഃ പരമെന്നുള്ള അൎത്ഥത്തെ ബോധിപ്പിക്കേണം എന്നുള്ള താൽപൎയ്യത്തോടുകൂടി ഉച്ചരിതമാകുന്നു എന്ന് അന്യഥാനുപപത്ത്യാ കല്പിക്കാം. പരമെന്നുള്ള ശബ്ദത്തെ പ്രയോഗിച്ചിട്ടില്ല എങ്കിലും അതിന്റെ അൎത്ഥം ഇവിടെ സുഖോപസ്ഥിതമായി ഭവിക്കുന്നതാകയാൽ ന്യൂനപദത്വമെന്ന ദോഷത്തെ ആപാദിപ്പാൻ അവസരമില്ല എന്നു ഞാൻ വിചാരിക്കുന്നു. എങ്കിലും തതഃ എന്നുള്ള പദഗ്രഹണത്തിന്നു ഫലം എന്ത്? ഒന്നുമുള്ള പ്രകാരം തോന്നുന്നില്ല. മാസ്തു എന്നു പറഞ്ഞാൽ 'സ്വല്പം വൃത്തവിചിത്ര' മിത്യാദിസ്വോക്തിവിരോധം ഭവിക്കുകയും ചെയ്യും. എന്ന് ഇവിടെ ഒരു ശങ്കയ്ക്ക് അവസരമുണ്ടു. അതിന്റെ പരിഹാരത്തിന്നായിക്കൊണ്ടും ശാസ്ത്രാൎത്ഥത്തിന്റെ യഥാവൽഗ്രഹണസിദ്ധിക്കായി

ക്കൊണ്ടും തത്ശബ്ദോപാദാനസിദ്ധമായ വിശേഷത്തെ ഇനി പറയുന്നു. ജംഘയുടെ അവസാനം മുതൽ അംഗുല്യഗ്രംവരെ ഉള്ള ഭാഗത്തെ അംഘ്രിശബ്ദംകൊണ്ടു ഗ്രഹിക്കേണം. ഈ ആശയത്തിന്റെ സൂചനം തൽഫലമാകുന്നു. ഇതുകൊണ്ടു ഗുൾഫങ്ങളേയും അംഘ്രിത്വേന ഗ്രഹിക്കാമെന്നതു സിദ്ധമായി. തത്ശബ്ദം ഇവിടെത്തന്നെ ഉച്ചരിതമായിരുന്നാലും അതു മററുള്ള പദങ്ങളുടെ അർത്ഥഗ്രഹണത്തിങ്കലും വിശേഷത്തെ ബോധിപ്പിക്കുന്നതാകുന്നു. ഇതു ഹേതുവായിട്ടുതന്നെ ദശാദ്ധ്യായിയിൽ ഗുരാംഗാൽ പ്രഭൃതി യാവദ്വദനമിത്യാദി വാക്യംകൊണ്ടു മൂർദ്ധാവിങ്കൽനിന്നു തുടങ്ങി മുഖത്തോളമുള്ള അംഗം മേഷമെന്നും മുഖത്തിങ്കൽനിന്നു തുടങ്ങി മാറിടത്തോളം ഉള്ള അംഗം വൃഷഭമെന്നും ഇക്രമേണ ഹൃദാദികളേയും കണ്ടുകൊള്ളണമെന്നും പറഞ്ഞിരിക്കുന്നു. ഇങ്ങിനെ ഉള്ള അർത്ഥകല്പനയെ സ്വീകരിക്കാതെ ഇരുന്നാൽ കാലപുരുഷന്നു കണ്ഠാദ്യവയവങ്ങൾ ഇല്ല എന്നു വരും. എന്നാൽ വരുന്ന ദോഷം ഇനിയൊരേടത്തു സ്പഷ്ടമാകുവാൻ പോകുന്നു.

ഉരശ്ശബ്ദംകൊണ്ടു വിവക്ഷിതമായ അർത്ഥം മാറിടം തന്നെ അല്ല. കൈകൾരണ്ടും ചുമലുകൾരണ്ടും അതിന്റെ മദ്ധ്യദേശവും അതുകൊണ്ടു ഗ്രാഹ്യമാകുന്നു. ഈ വിശേഷവും തത്ശബ്ദഗ്രഹണബലാൽ സിദ്ധമാകുന്നു. അതു ഹേതുവായിട്ടു സാരാവലിയിൽ 'ശിഷ്ടാസ്യബാഹ്വഹൃദയം ജഠരകടീവസ്തിമേഢ്രനേത്രയുഗം ജാനു ജംഘേചരണൌകാലസ്യാംഗാനിരാശയോജാദ്യാഃ' എന്നുള്ള വചനത്താൽ ഗ്രഹിപ്പിക്കപ്പെടുന്നതായ ബാഹ്വക്കളെ പറയാതെ ഉരസ്സിനെ എന്തുകൊണ്ടു പറഞ്ഞു എന്നുള്ള ചോദ്യത്തിന്നും മേൽപറഞ്ഞ വചനത്തിൽ ബാഹ്വഗ്രഹണം ഉപലക്ഷണവിധയാസ്കന്ധാദികളേയും ബോധിപ്പിക്കുന്നതാകയാൽഉരസ്സിനെയും സ്കന്ധത്തേയും പറയാതെ ബാഹ്വമാത്രത്തെ പറഞ്ഞതു മതിയായില്ല എന്നുമുള്ള ദൂഷണങ്ങൾക്കും അവസരമില്ല എന്നു അറിഞ്ഞുകൊൾകയും വേണം. മേൽ എഴുതിയ സാരാവലിയിൽ വിശേഷോപസ്ഥിതിക്ക് ഇവിടെ ഉള്ളതുപോലെ യാതൊരു ഗമകവുമില്ലാ എങ്കിലും പരസ്പരസംവാദത്തിന്നായിക്കൊണ്ടു ചരണശബ്ദാർത്ഥഗ്രഹണത്തിങ്കലും മേൽപറഞ്ഞ വിശേഷത്തെ സ്മരിച്ചുകൊൾക.

ഇനി മേൽപറഞ്ഞ രാശികളെ വരാംഗപ്രഭൃതികളായ കാലാവയവങ്ങളാക്കിപ്പറഞ്ഞതുകൊണ്ടു സാദ്ധ്യമായ ഫലത്തെ ദിങ്മാത്രമായിപ്പറയുന്നു.

കാലാവയവങ്ങൾക്കും പുരുഷാവയവങ്ങൾക്കും പാരസ്പര്യമഭേദത്തെ അംഗീകരിച്ചിട്ടു നോക്കുമ്പോൾ യാതൊരു പുരുഷന്റെ ജനനകാലത്തിങ്കൽ യാതൊരു രാശിയെ ആശ്രയിച്ചു ശുഭഗ്രഹത്തിന്റെ സ്ഥിതി കാണുന്നുവൊ അവന്റെ ആ രാശികൊണ്ടു കല്പിക്കപ്പെട്ടതായ അവയവത്തിന്നു പുഷ്ടിയെപ്പറയാം. അശുഭഗ്രഹത്തിന്റെ സ്ഥിതികൊണ്ടു കാശ്യരോഗാദികളെയും പറയാം. അംഗസ്പർശംകൊണ്ടു ലഗ്നരാശിയെ ഊഹിക്കാമെന്നതു നഷ്ടജാതകാദ്ധ്യായത്തിങ്കൽ സ്പഷ്ടമാകയും ചെയ്യും. ഇതിനെ ഉള്ളത് ഒക്കയും ഈ വചനത്തിന്റെ പ്രയോജനമാകുന്നു. ഇപ്രകാരം ഈ വചനം പ്രശ്നത്തിങ്കലും ഉപയോഗമുള്ളതുതന്നെ. ഇതിന്റെ വിവരവും വിശേഷിച്ചു രാശിരാശ്യധിപന്മാർക്കുള്ള അഭേദം ഹേതുവായിട്ടു രാശിസ്ഥാനങ്ങൾതന്നെ ശരീരത്തിങ്കൽ ഗ്രഹങ്ങളുടെ സ്ഥാനങ്ങൾ എന്നും മററുമുള്ള വിവരങ്ങളും ദശാദ്ധ്യായിയാൽ സ്പഷ്ടങ്ങളാകുന്നു. വിസ്താരഭയം ഹേതുവായിട്ട് അതിനെപ്പററിയുള്ള വിചാരത്തെ ഞാൻ ഉപേക്ഷിച്ചിരിക്കുന്നു എന്ന് അറിഞ്ഞുകൊൾകയും വേണം. സാരത്തെ സിദ്ധവൽകരിച്ചു ഞാനിപ്രകാരം പറഞ്ഞതുകൊണ്ടുതന്നെ ആദിവാക്യത്തിന്റെ സാരം മന്ദമതികൾക്കും സുഗമമായി. ഇനി രാശിക്ഷേത്രത്യാദി വാക്യസാരത്തെ പറയുന്നു.

രാശി എന്ന പദം മേഷാദിരാശികളിൽ പ്രസിദ്ധമാകുന്നുവല്ലൊ. അങ്ങിനെ ഉള്ള രാശിപദവും ക്ഷേത്രം, ഗൃഹം, ഋക്ഷം, ഭം, ഈ അഞ്ചുപദങ്ങളും തുല്യാർത്ഥങ്ങളാകുന്നു എന്നിപ്രകാരം ദ്വിതീയവാക്യസാരമെന്നറിക. ഋക്ഷശബ്ദത്തെ രാശിസംജ്ഞാതേന പറഞ്ഞതിന്റെ ഫലം അതുകൊണ്ടു രാശിഗ്രഹണസിദ്ധി മാത്രമാകുന്നു. അതു ഹേതുവായിട്ടു നവർക്ഷചരണാഃ എന്നുള്ള സ്ഥലത്തിങ്കൽ ഋക്ഷശബ്ദത്തിന്നു 'നക്ഷത്രഋക്ഷംഭംതാര' മെന്നുള്ള കോശപ്രാമാണ്യാൽ സിദ്ധമായ നക്ഷത്രവാചകതയ്ക്കു വിരോധമില്ലാ എന്ന് അറിഞ്ഞുകൊൾകയും വേണം. 'രാശിക്ഷേത്രംഗൃഹംഭഞ്ചേ പര്യായാ ഋക്ഷപഞ്ചമാഃ' എന്നുള്ള സ്കന്ദഹോരയുടെ അഭിപ്രായവും ഇങ്ങി

നെ തന്നെ. അല്ലാ എങ്കിൽ 'അശ്വിനൊരംഭ്രയോമേഷേ ചത്വാ രോത്രയമസ്യച ചത്വാര ഏകആഃഗ്നയഃ പരേഷാഞ്ചാനയാദിശാ ജ്ഞക്ഷാംഭ്രിനവകംബോദ്ധ്യം' എന്നുള്ള സ്ഥലത്തിങ്കൽ നക്ഷത്രബോ ധകത്വാഭിപ്രായേണ ജ്ഞക്ഷശബ്ദപ്രയോഗത്തിന്ന് അനുപപത്തി ഭ വിക്കുമെന്നു കണ്ടുകൊൾകയും വേണം. മേൽ എഴുതിയ ഹോ രയിൽ ഭവനശബ്ദത്തെ പറഞ്ഞിട്ടില്ല. ഇവിടെ അതു കൂടെപ്പറ കപ്പെട്ടു. സ്കന്ദഹോരാ എന്ന ശാസ്ത്രം സംക്ഷേപനിബ്ബന്ധേന പ്രവൃത്തിതമാകുന്നു എന്നതിങ്കൽ പ്രമാണമില്ല. അതിവിസ്താം പ്രായേണ അതിങ്കൽ സ്പഷ്ടമായിരിക്കുകയാൽ സംക്ഷേപനിബ്ബന്ധം ലേശമായിട്ടെങ്കിലുമില്ലാ എന്നത് അനുഭവവേദ്യമായിട്ടുമിരിക്കുന്നു. ഈ അവസ്ഥയിൽ സ്വല്പത്വപ്രതിജ്ഞകൊണ്ടു തൻെറ സംക്ഷേപ നിബ്ബന്ധത്തെ പ്രകാശിപ്പിച്ചിരിക്കുന്ന ഈ ആചാര്യൻ 'ഇവിടെ ഭ വനപദോപാദാനത്തെച്ചെയ്യുതിന്നുള്ള ചേച്ചകേടു പോകേണമെ ങ്കിൽ അതിന്നു മഹത്തായൊരു ഫലമുണ്ടായിരിക്കണം അതെന്തെ ന്നാൽ, ഗ്രന്ഥാരംഭത്തിങ്കൽ പ്രതിജ്ഞാതങ്ങളായ പദാർത്ഥങ്ങളിൽ സ്വല്പത്വംകൂടെ അന്തർഭൂതമായിരുന്നാലും വൃത്താൻകുലങ്ങളായി യും പ്രയോഗയോഗ്യങ്ങളായിയുമിരിക്കുന്ന പദങ്ങളുടെ വർണ്ണാധിക്യ പ്രയുക്തമായ ഗൌരവത്തെ താൻ ആദരിക്കുന്നില്ലാ എന്നതിൻെറ സൂചനം തൽഫലമാകുന്നു. രാശ്യാദിഗ്രഹണം രചനാസൌകര്യ സിദ്ധികൊണ്ടു ചരിതാർത്ഥമാകയാൽ ഇതിന്നു അന്യഥാസിദ്ധി ഉ ണ്ടായെന്നു വാദിക്കുന്നതു യുക്തമല്ലാ എന്നു അറിഞ്ഞുകൊൾകയും വേണം. ഇതുകൊണ്ടു 'ദുഷ്ടമരരാജമന്ത്രിണാ' എന്ന ശ്ലോകത്തി ങ്കൽ അമരരാജമന്ത്രി എന്ന ശബ്ദത്തെ പ്രയോഗിച്ചതിന്നും സംഗ തി സിദ്ധിപ്പിക്കപ്പെട്ടു. ഏകാർത്ഥസംപ്രത്യയേ എന്നും പാഠമുണ്ട്, ഇതു ദശാധ്യായിയിൽ സ്പഷ്ടമാകുന്നു.

൪. മത്സ്യൌഘടീനൃമിഥുനംസഗദംസവീണം
ചാപീനരോശ്വജഘനോമകരോമൃഗാസ്യഃ
തൌലീസസസ്യദഹനാപ്ലവഗാചകന്യാ-
ശേഷാഃസ്വനാമസദൃശാഃസ്വചരാശ്ചസർവ്വേ

അ— മീനഃ രാശിഃ മത്സ്യൌ കുംഭഃ ഘടീ നൃമിഥുനം സഗദം സവീണം ച ധനുഃ ചാപീ നരഃ അശ്വജഘനഃ ച മകരഃ മൃഗാസ്യഃ

തുലാ തൌലീ കന്യാ സസസ്യദഹനാപ്ലവഗാ ച ശേഷാഃ സ്വനാമ സദൃശാഃ സർവേ സ്വചരാഃ ച

അന്വ— മീനമാകുന്ന രാശി മത്സ്യങ്ങളായി ഭവിക്കുന്നു. നൃമിഥുനം സഗദമായിട്ടും സവീണമായിട്ടും ഭവിക്കുന്നു. ധനുസ്സ് ചാപിയായിട്ടും നരനായിട്ടും അശ്വജഘനമായിട്ടും ഭവിക്കുന്നു. മകരം മൃഗാസ്യമായി ഭവിക്കുന്നു. തുലാ തൌലിയായി ഭവിക്കുന്നു. കന്യാ സസസ്യദഹനയായിട്ടും പ്ലവഗയായിട്ടും ഭവിക്കുന്നു. ശേഷങ്ങളായിരിക്കുന്ന രാശികൾ സ്വനാമസദൃശങ്ങളായി ഭവിക്കുന്നു. സർവങ്ങളായിരിക്കുന്ന രാശികൾ സ്വചരങ്ങളായിട്ടും ഭവിക്കുന്നു.

പരി— മത്സ്യങ്ങൾ=അന്യോന്യപുച്ഛാഭിമുഖങ്ങളായ രണ്ടുമത്സ്യങ്ങൾ, കുംഭം=കുംഭമെന്ന രാശി, ഘടി=ഘടവാൻ, നൃമിഥുനം=മിഥുനമെന്ന രാശി, സഗദം=ഗദയോടുകൂടിയത്, സവീണം=വീണയോടുകൂടിയത്, ധനുസ്സ്=ധനുവെന്ന രാശി, ചാപീ=ചാപമുള്ളത്, ചാപം=വില്ല്, നരൻ=പുരുഷൻ, അശ്വജഘനം=അശ്വത്തിന്റെ ജഘനംപോലെ ഇരിക്കുന്ന ജഘനത്തോടുകൂടിയത്, അശ്വം=കുതിര, ജഘനം=ജഘനമെന്ന ശരീരാവയവം, (ഇവിടെ ജഘനശബ്ദംകൊണ്ടു അമയിൽനിന്നു താഴേയുള്ള ശരീരഭാഗം മുഴുവനും ഗ്രാഹ്യമാകുന്നു.) മകരം=മകരമെന്ന രാശി, മൃഗാസ്യം=മൃഗത്തിന്റെ ആസ്യമെന്നപോലെ ഇരിക്കുന്ന ആസ്യത്തോടുകൂടിയ്, ആസ്യം=മുഖം, തൌലി=തുലാസംബന്ധിയായ കമ്മമുള്ളവൻ. കന്യാ=കന്നി എന്ന രാശി, സസസ്യദഹനാ=സസ്യദഹനന്മാരോടുകൂടിയവൾ, സസ്യദഹനന്മാർ=സസ്യവും ദഹനനും, സസ്യം=വ്രീഹ്യാദി, ദഹനൻ=അഗ്നി, പ്ലവഗാ=പ്ലവത്തെ ഗമിച്ചവൾ, പ്ലവം=തോണി, ഗമിച്ചു=പ്രാപിച്ചു, (തോണിയിലിരിക്കുന്നവൾ എന്നു സാരം.) ശേഷങ്ങൾ=ശിഷ്ടങ്ങൾ, സ്വനാമസദൃശങ്ങൾ= സ്വനാമങ്ങൾക്കു സദൃശങ്ങൾ, സ്വനാമങ്ങൾ= തങ്ങളുടെ നാമങ്ങൾ, നാമങ്ങൾ=സംജ്ഞാശബ്ദങ്ങൾ, സദൃശങ്ങൾ= അനുരൂപങ്ങൾ, സർവങ്ങൾ=ഒട്ടൊഴിയാതെ ഉള്ളവ, സ്വചരങ്ങൾ= സ്വങ്ങളിൽ ചരിക്കുന്നവ, സ്വങ്ങൾ=അവരവരുടെ സ്ഥാനങ്ങൾ, ചരിച്ചു= സഞ്ചരിച്ചു.

സാ— മീനരാശി അന്യോന്യപുച്ഛാഭിമുഖമായ മത്സ്യദ്വയത്തിന്റെ ആകൃതിപോലെ ഉള്ള ആകൃതിയോടുകൂടിയതാകുന്നു. കുംഭരാ

ശിരികതഘടത്തെച്ചുമലിൽ വഹിച്ചിയങ്ങുന്ന ഒരു പുരുഷന്റെ ആകൃതിപോലെ ഉള്ള ആകൃതിയോടുകൂടിയതാകുന്നു. മിഥുനരാശി അന്യോന്യം ഗാഢമായ ചേർച്ചയോടുകൂടിയ നാരിയുടെയും നാണ്ടെയും ആകൃതിപോലെ ഉള്ള ആകൃതിയോടുകൂടിയതായിട്ടും അതിൽ നാരീസാമ്യത്തോടുകൂടിയ ആകൃതിയിൽ അന്തർഭൂതമായ ഒരു കയ്യിൽ വീണയോടും നാസാമ്യത്തോടുകൂടിയ ആകൃതിയിൽ അന്തർഭൂതമായ ഒരു കയ്യിൽ ഗദയോടും കൂടിയതായിട്ടുമുള്ളതാകുന്നു. ധനുരാശി നാണ്ടെറ ആകൃതിയോടും അശ്വത്തിന്റെ ആകൃതിയോടും കൂടിയതാകുന്നു. അരയിൽനിന്നു മേലെ നരാകൃതി എന്നും താഴെ അശ്വാകൃതി എന്നും ഗ്രഹിച്ചുകൊൾക. ഇത്രമാത്രമല്ല, കയ്യിൽ വില്ലോടുകൂടിയതായിട്ടും ഭവിക്കുന്നു. മകരമെന്ന രാശി മൃഗത്തിന്റെ മുഖംപോലെ ഇരിക്കുന്ന മുഖത്തോടുകൂടിയതാകുന്നു. മുഖത്തെ ഒഴിച്ചു മററുള്ള ശരീരം മകരമെന്ന ജലജന്തുവിന്റെ ശരീരത്തോടു സദൃശമാകുന്നു എന്നുള്ളത് തന്റെ നാമധേയമായ മകരപദത്തിങ്കൽനിന്നുതന്നെ ലബ്ധമായിരിക്കുന്നു. തുലാരാശി തുലയെ ധരിച്ചു എന്ന കർമ്മത്തോടുകൂടിയ ഒരു പുരുഷന്റെ ആകൃതിപോലെ ഉള്ള ആകൃതിയോടുകൂടിയതാകുന്നു. കന്യാരാശി കന്യകയുടെ ആകൃതിയോടും കയ്യിൽ സസ്യാഗ്രികളുടെ ധാണത്തോടും തോണിയിൽ സ്ഥിതിയോടും കൂടിയതാകുന്നു. ശേഷങ്ങളായിരിക്കുന്ന രാശികൾ തന്റെ തന്റെ പേരിന്നു ചേർച്ചയുള്ളതായ ആകൃതിയോടുകൂടിയതായി ഭവിക്കുന്നു. എല്ലാ രാശികളും തന്റെ തന്റെ സ്ഥാനങ്ങളിൽ സഞ്ചരിക്കുന്നതുകളുമാകുന്നു. ഇനി മേൽ വിവരിക്കപ്പെട്ട വാക്യാർത്ഥങ്ങളുടെ ഉപപത്തിയെ ഇതിന്നു താഴെ കാണിക്കുന്നുണ്ട്.

മീനഃ എന്നുള്ള പദവും രാശിഃ എന്നുള്ള പദവും കുംഭഃ ഇത്യാദി പദങ്ങളും മേൽവിവരിക്കപ്പെട്ട ശ്ലോകത്തിങ്കൽ അന്തർഭൂതങ്ങളല്ല എങ്കിലും അതുകളെ അധ്യാഹരിച്ചു വാക്യപൂരണത്തെ ചെയ്തിരിക്കുന്നു. ഇവിടെ ന്യൂനപദത്വമെന്നൊരു ദോഷത്തെ ആരും ശങ്കിക്കരുത്. മേൽപറഞ്ഞ പദങ്ങൾ ഇതിൽ അന്തർഭവിച്ചിട്ടില്ല എങ്കിലും അതുകളുടെ അർത്ഥങ്ങൾക്കു സുഖാവസ്ഥിതി ഉണ്ടല്ലോ. ഇതുതന്നെ മേൽപ്രകാരം പറഞ്ഞതിന്നു നിമിത്തം. ഇനി മേൽപറഞ്ഞ വാക്യങ്ങളുടെ ഫലത്തെ ദൃഢമാക്കുന്നു. മീനരാശിമ്മത്സ്യൌ എന്നി

പ്രകാരം പറഞ്ഞതിന്റെ ഫലം മീനരാശി അന്യോന്യപുച്ഛാഭിമുഖ മത്സ്യദ്വയാകൃതിയാകുന്നു എന്നുള്ള ശിഷ്യബോധം തന്നെ. എന്നാൽ ഇതിനായിക്കൊണ്ടു മേൽപറഞ്ഞ വാക്യത്തിന്നു ആവശ്യകത്വം ദുർവ്വചമാകുന്നു. മീനശബ്ദംകൊണ്ടു മീനരാശിയെ കുറിച്ചുള്ള ലൌകികവ്യവഹാരവശാൽ ആ രാശിയ്ക്കും മീനാകൃതിത്വം സിദ്ധമായിരുന്നാലും അന്യോന്യപുച്ഛാഭിമുഖമീനദ്വയാത്മകത്വത്തിന്നു ലൌകികവ്യവഹാരവശാൽ സിദ്ധിയില്ലല്ലോ എന്നു പറയുന്നു എങ്കിൽ അതിന്റെ സിദ്ധി മേൽപറഞ്ഞ വാക്യത്തിങ്കൽനിന്നും സംഭവിക്കുന്നില്ല. മീനരാശി മത്സ്യദ്വയാത്മകമാകുന്നു എന്നതുമാത്രം അതിങ്കൽ നിന്നു സിദ്ധിക്കും. അന്യോന്യപുച്ഛാഭിമുഖത്വത്തിന്റെബോധത്തിന്നു 'ലഗ്നംസമേത്യുഭയതഃപൃഥുരോമയുഗ്മം' എന്നുള്ള ആചാര്യവചനം തന്നെ ഗതിയെങ്കിൽ സർവ്വത്തിന്നും അതുതന്നെ ഗതിയായിരിക്കട്ടെ. മീനാരാശിമത്സ്യൌ എന്നു പറഞ്ഞിട്ടെന്ത് എന്നൊരു ശങ്കയ്ക്കു ഇവിടെ അന്തരമുണ്ട്. അതിനെ നിരസിപ്പാനായിക്കൊണ്ടുള്ള വഴി എന്തെന്നാൽ, വാസ്തവത്തിങ്കൽ അന്യോന്യപുച്ഛാഭിമുഖത്വത്തെ കൂടെ ഇതുകൊണ്ടു ബോധിപ്പിക്കേണമെന്നുള്ള ഇച്ഛയില്ല. മീനദ്വയാത്മകത്വത്തെ ബോധിപ്പിക്കേണമെന്നതു തന്നെ ആചാര്യതാൽപര്യത്തിന്നു വിഷയമായിട്ടുള്ളത്. അതിന്റെ ബോധത്തിന്നും മേൽപറഞ്ഞ ആചാര്യവചനംതന്നെ ഗതിയെന്നുള്ള കല്പനയ്ക്കു അന്യാദൃശമായ ഗൌരവം സ്പഷ്ടമായിരിക്കുന്നതിനെ അറിയാതെ മത്സ്യൌ എന്നുള്ള അക്ഷാദ്വയാത്മകമായ വാക്യത്തെക്കുറിച്ചു ഗൌരവകല്പനം യുക്തമല്ല. അതു ഹേതുവായിട്ടു മീനരാശി മത്സ്യദ്വയാത്മകമാകുന്നു എന്നതിന്നു പ്രമാണം മത്സ്യൌ എന്നുള്ള വാക്യവും മീനരാശി കേവലം ശീർഷോദയവുമല്ല പൃഷ്ഠോദയവുമല്ല അത് ഉഭയോദയവുമാകുന്നു എന്നതിന്നു പ്രമാണം ലഗ്നം സമേത്യുഭയതഃ പൃഥുരോമയുഗ്മമെന്നുള്ള വാക്യവും ഇങ്ങിനെ രണ്ടിന്നും ഉപപത്തിയെ ഗ്രഹിക്കുന്നതുതന്നെ യുക്തമെന്നുള്ള വിചാരം മേൽപറഞ്ഞ ശങ്കയെ നിരസിപ്പാൻ മതിയായതാകുന്നു. അന്യോന്യപുച്ഛാഭിമുഖത്വത്തിന്റെ ബോധം തന്ത്രാന്തരലബ്ധമായിട്ടുള്ളതുതന്നെ. സർവ്വാംശബോധത്തെ കുറിച്ചു ആചാര്യന്നു ഇച്ഛയുണ്ടായിട്ടില്ലായ്കയാൽ ഈ വിഷയത്തിങ്കലും സാരാംശമാത്രത്തെ ബോധിപ്പിച്ചു. ഇങ്ങിനെ സി

ദ്ധാന്തസ്ഥിതിയാകയാൽ ആദ്യവാക്യം സർവ്വഥാ നിരാക്ഷേപമായിട്ടുള്ളതുതന്നെ എന്നു അറിഞ്ഞുകൊൾക.

'കുംഭഃകുംഭധരോനരോഥമിഥുനം വീണാഗദാഭൃന്നരോ മീനോ മീനയുഗം ധനുശ്ച സധനുഃ പശ്ചാച്ഛരീരോഹയഃ' എന്നുള്ള സാരാവലിയും അന്യോന്യപുച്ഛാഭിമുഖത്വത്തെ പറഞ്ഞിട്ടില്ല. അതിന്നും ഹേതു മേൽപ്രകാരം ഊഹ്യമാകുന്നു. ഇതുകൊണ്ട് 'ഏതത്തുകുതൊലഭ്യത' ഇത്യാദി ഭട്ടോല്പലഗ്രന്ഥം പ്രത്യുക്തമായി. 'ലഗ്നംസമേത്യഭയതഃ പൃഥുരോമയുഗ്മം' എന്നുള്ള വചനംകൊണ്ടു മീനാകൃതിയായ മത്സ്യദ്വയത്തിന്നു അന്യോന്യപുച്ഛാഭിമുഖത്വത്തെ പറഞ്ഞാൽ അതു നില്ക്കുന്നതല്ല. ശീർഷോദയങ്ങളെന്നും പൃഷ്ഠോദയങ്ങളെന്നും രണ്ടു പ്രകാരേണ ചില രാശികളെ വിഭജിച്ചപ്പോൾ തന്നെ ഉദയമെന്നുള്ള വ്യാപാരം മുഖസാദ്ധ്യമായിട്ടുള്ളതാകുന്നു എന്നുള്ള നിയമമില്ലാ എന്നതു സിദ്ധമായി. അനന്തരം മീനരാശി ഉഭയോദയമാകുന്നു എന്നു പറഞ്ഞാൽ മുഖംകൊണ്ടുതന്നെ ഉള്ള ഉദയത്തെ അവിടെ ഗ്രഹിപ്പാൻ വഴിയില്ല. പിന്നെ മേൽപ്രകാരം പറഞ്ഞാൽ അതെങ്ങിനെ സ്ഥിരമായി ഭവിക്കുമെന്നു ഞാൻ അറിയുന്നില്ല. അതുകൊണ്ടു മീനരാശി മീനദ്വയാത്മകമാകുന്നു എന്നു മാത്രമല്ലാതെ ആചാര്യതാല്പര്യത്തിന്നു വിഷയമില്ലാ എന്ന് എല്ലാവരും ധരിക്കേണം. ഉഭയതൊമുഖത്വബോധനത്തെ കുറിച്ചുള്ള ഔദാസീന്യം മേൽ പ്രദർശിതയായ സാരാവലിക്കും തുല്യംതന്നെ. എങ്കിലും അപ്രകാരമുള്ള വ്യവഹാരം പ്രാമാണികമായിട്ടുള്ളതു തന്നെ. പ്രമാണമെന്തെന്നാൽ, 'സ്വച്ഛാവിപ്രവധൂന്ത്യഃ ക്രീഡന്തീസലിലോപരി ദ്വിമുഖീമത്സ്യസംസ്ഥാനാദ്വിപദീനചതുഷ്പദീ. ഗീയതേഗൂഢപദ്യൈഷാ വേദാദ്ധ്യയനതല്പരാ ജ്ഞേചാവൈവാച ഏതസ്യാ അന്നംക്ഷൈരേയമുച്യതേ'. ഇത്യാദി സ്കന്ദഹോരയും 'മീനൌപുച്ഛാസ്യസംലഗ്നൌ മീനരാശിർദ്വിബാലീ' ഇത്യാദി പരാശരഹോരയുമാകുന്നു. ഈ വാക്യത്തെപ്പററി ഇനിയും വക്തവ്യാംശം പരിശേഷമായിക്കാണുന്നു. എങ്കിലും ഞാൻ അതിവിസ്താരത്തിന്നു പുറപ്പെടുന്നില്ല. ദ്വിതീയവാക്യോപപത്തിയെ അനന്തരം കാണിക്കുന്നു.

'കുംഭഃഘടീ' എന്നുള്ള വാക്യത്തിന്നു കുംഭരാശി ഘടവാനാക

ന്നു എന്നതു മാത്രം ശബ്ദലഭ്യമായ അർത്ഥമാകുന്നു. ഇതരാംശം 'സ്കന്ധാവസക്തരിക്തഘടധാരിപുരുഷഃ' എന്നിപ്രകാരമുള്ളഭട്ടോല്ലലവാക്യം മുതലായതിനെ പ്രമാണിച്ചു പറഞ്ഞതാകുന്നു. സ്കന്ദഹോരയിൽ 'ദ്വിപാൽകുംഭധരഃകുംഭഃ' എന്നും പരാശരഹോരയിൽ 'കുംഭഃകുംഭീനരോബഭ്രുഃ' എന്നും പറഞ്ഞിട്ടുണ്ട്. സാരാവലിയിലും 'കുംഭഃകുംഭധരഃ' എന്നതുമാത്രം പറഞ്ഞിട്ടുണ്ട്. 'ഹരാഗോവൃഷഭാവീണാ ഗദാധരംമിഥുനമംഭസികുളീരഃ. സിംഹശ്ചൈലേകന്യാനൈസംസ്ഥാദിവസസ്യകരാ. പുരുഷസ്ഥലാധരോ വൃശ്ചികോഥധനുർഹയാന്ത്യാദ്ധഃ. മകരാദ്ധംമൃഗപൂർവ്വംകുംഭിപുരുഷോ ഝഷാകൃതിർമ്മീനഃ' എന്നുള്ള സത്യാചാര്യവചനവും മേൽപ്രകാരം തന്നെ. ഈ വചനങ്ങളിൽ ഒന്നുകൊണ്ടും സ്കന്ധാവസക്തരിക്തഘടധാരിപുരുഷഃ എന്നുള്ള അംശം തികച്ചും കിട്ടുന്നില്ല. എങ്കിലും സ്കന്ദഹോരയിൽ 'വൃഷലസ്സരിതസ്തീരംജലാർത്ഥിസംപ്രതിഷ്ഠതേ' എന്ന് ഉത്തരവാക്യമുണ്ടാകയാൽ ധരിക്കപ്പെട്ടിരിക്കുന്ന ഘടം രിക്തമായിട്ടുള്ളതുതന്നെ എന്നതു സുലഭമാകുന്നു. ജലാർത്ഥിയായവന്റെ നദിതീരത്തെക്കുറിച്ചുള്ള യാത്രാസമയത്തിങ്കൽ ഘടവഹനം സ്കന്ധംകൊണ്ടാകുന്നു എന്നതു ലോകസ്വഭാവാനുരോധേന സുഗമമായിട്ടുള്ളതുമാകുന്നു. ഇങ്ങിനെ ഉഭയാവലംബേന മേൽ പറകപ്പെട്ട അർത്ഥത്തിന്ന് ഉപപത്തിയെ ഗ്രഹിക്കാമെന്ന് അറിഞ്ഞുകൊൾകയും വേണം. ആചാര്യതാല്പര്യം കുംഭരാശി ഘടത്തെ ധരിച്ചിരിക്കുന്ന പുരുഷന്റെ ആകൃതിപോലെ ഇരിക്കുന്ന ആകൃതിയോടുകൂടിയതാകുന്നു എന്നുള്ളതു ശിഷ്യന്മാർ എന്റെ വാക്യത്തിങ്കൽനിന്നു ഗ്രഹിക്കട്ടെ എന്നതു മാത്രമാകുന്നു. ഇതരാംശത്തിങ്കൽ തനിക്കു ആഗ്രഹമില്ല എന്നു കല്പിക്കുന്നതു യുക്തതരമായി തോന്നുന്നു. എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ ആവശ്യകാംശത്തിങ്കലും വിസ്തരഭയം പ്രതിബന്ധകമായി ഭവിക്കുന്നതല്ല. അതുകൊണ്ടുതന്നെ എന്നു അറിഞ്ഞുകൊൾക. വേറെയും സംഗതിയുണ്ട്. 'ദ്രുവീയോജലമദ്ധ്യസ്ഥഃ' എന്ന പരാശരഹോരാവാക്യവും വൃഷലസ്സരിതസ്തീരമിത്യാദി സ്കന്ദഹോരാവാക്യവും പരസ്പരവിരുദ്ധമാകുന്നു. ഈ അവസ്ഥയ്ക്ക് നമുക്ക് അനുരൂപമായിട്ടുള്ളതു മാധ്യസ്ഥ്യം തന്നെ. ഇതുതന്നെ വേറെയുള്ള സംഗതിയാകുന്നത്. അതു ഹേതുവായിട്ട് രണ്ടാംവാക്യത്തി

ൻെറ നിഷ്കൃഷ്ടമായ അർത്ഥം കുംഭരാശി കടത്തെ ധരിച്ചിയങ്ങുന്ന വനായ ഒരു പുരുഷനാകുന്നു എന്നതു മാത്രമാകുന്നു എന്ന് അറിഞ്ഞുകൊൾക. തൃതീയവാക്യത്തിങ്കൽ അന്തർഭൂതമായ സഗദപദാർത്ഥത്തിൻേറയും സവീണപദാർത്ഥത്തിൻേറയും സംബന്ധത്തെ വ്യക്തിവിശേഷത്തിങ്കൽ നിയമേന ഗ്രഹിപ്പിക്കുന്നതായ ചിഹ്നത്തെ ഈ വാക്യത്തിങ്കൽ നിബന്ധിച്ചിട്ടില്ല. 'ഇതോനന്തരിതഃകീരച്ഛ്ദ്ദ വിഃക്രൂരഃപുമാനയം ന്യൂഗ്രഹംവപുരസ്ഥായ ഗദാംധത്തേചവല്ലകീം' എന്നുള്ള സ്കന്ദഹോരയിലും 'ശീഷോദയീന്യമിഥുനംസഗദഞ്ച സവീണകം' എന്നുള്ള പരാശരഹോരയിലുമപ്രകാരംതന്നെ. എങ്കിലും യോഗ്യതാവശാൽ സവീണപദാർത്ഥത്തിൻെറ സംബന്ധം സ്ത്രീവ്യക്തിയിലാകുന്നു എന്നും സഗദപദാർത്ഥത്തിൻെറ സംബന്ധം പുരുഷവ്യക്തിയിലാകുന്നു എന്നും ഗ്രഹിക്കാവുന്നതാകുന്നു. ഇതു ഭട്ടോല്പലവ്യാഖ്യാനത്തിങ്കലും ദശാദ്ധ്യായിയിലും സ്പഷ്ടമായിട്ടുള്ളതുമാകുന്നു. അതു ഹേതുവായിട്ടു തൃതീയവാക്യാർത്ഥവും ഉപപത്തിയുള്ളതു തന്നെ എന്നു ഗ്രഹിച്ചുകൊൾക.

സപ്തമവാക്യത്തിലെ പ്ലവഗാ എന്ന പദത്തിന്ന് തോണിയിലിരിക്കുന്നവൾ എന്നുള്ള അർത്ഥത്തെ പറഞ്ഞു. അതിന്നുമൂലം നൌകാസ്ഥാ എന്നുള്ള ഭട്ടോല്പലവചനവും നൌസ്ഥാജലെ ഇതിശേഷഃ എന്നുള്ള ദശാദ്ധ്യായിയുമാകുന്നു. അനേകാചാര്യസമ്മതിയുണ്ടാകയാൽ പ്ലവശബ്ദത്തിന്നു തോണി എന്നുള്ള അർത്ഥത്തെ സ്വീകരിക്കുന്നു. ഉഡുപന്തുപ്ലവ ഇത്യാദി കോശകാരവചനത്തിന്ന് ഈ രണ്ടു ശബ്ദങ്ങൾ സമാനാർത്ഥങ്ങളാകുന്നു എന്നതിങ്കൽ തന്നെ വിശ്രാന്തിയെ കല്പിക്കണം. എന്നാൽ അതുകൊണ്ടു തദ്വിരോധപരിഹാരവും സുകരമായി ഭവിക്കുമെന്നു തോന്നുന്നു. ചാപീനരോശ്വജംഘന ഇത്യാദി വാക്യാർത്ഥങ്ങൾക്കും സ്കന്ദഹോരാപ്രഭൃതികളായ പൂർവ്വതന്ത്രങ്ങളുടെ അനുരോധം യഥാസംഭവമായി കാണിപ്പാൻ കഴിയുന്നതാകുന്നു എങ്കിലും വിസ്തരഭയം ഹേതുവായിട്ടു കാണിച്ചിട്ടില്ലാ എന്നു ഗ്രഹിച്ചുകൊൾകയും വേണം. ശേഷാഃസ്വനാമസദൃശാഃ എന്ന വാക്യം ലോകസിദ്ധാർത്ഥത്തെ ഗർഭീകരിച്ച് നിബന്ധിക്കപ്പെട്ടതാകുന്നു. അതിൻെറ ആശയത്തെപ്പറയാം. മേൽപറഞ്ഞ രാശികളിൽനിന്നു ശേഷങ്ങളായ രാശികൾ മേഷം, വൃഷഭം, കർക്കടകം,

സിംഹം, വൃശ്ചികം ഇതുകളല്ലോ ആകുന്നത്. അതുകളിൽ മേഷാ മേഷാകൃതിയാകുന്നു. (മേഷം=ആട്) വൃഷഭം വൃഷഭാകൃതിയാകുന്നു. (വൃഷഭം=കാള) കർക്കടകം=കർക്കടാകൃതിയാകുന്നു (കർക്കടകം=ഞണ്ട്) സിംഹം=സിംഹാകൃതിയാകുന്നു (സിംഹം=സിംഹമെന്ന വനജന്തു) വൃശ്ചികം വൃശ്ചികാകൃതിയാകുന്നു. (വൃശ്ചികം=തേൾ) ഈ രാശ്യാകൃതി വിശേഷങ്ങൾ അതാതുരാശിയുടെ നാമധേയങ്ങളായ മേഷാദിശബ്ദങ്ങൾക്ക് ആട മുതലായ ജന്തുക്കളെ ബോധിപ്പിപ്പാനുള്ള സാമർത്ഥ്യംകൂടെ ഉണ്ട് എന്നുള്ളതു ലോകസിദ്ധമായിട്ടുള്ളതാകയാൽ വിവരണത്തെ ആശ്രയിക്കാതെത്തന്നെ ഗ്രാഹ്യങ്ങളാകുന്നു. അതു ഹേതുവായിട്ട് ഇത്ര പറഞ്ഞാൽ മതി എന്ന് ആചാര്യാശയമാകുന്നു എന്നു ഗ്രഹിച്ചുകൊൾക. മേടം ഇടവം ഇത്യാദി ഭാഷാവാക്കുകൾകൊണ്ടു നാം പറഞ്ഞുവരുന്ന പന്ത്രണ്ടു രാശികൾക്കു യഥാക്രമമായി പണ്ടുള്ളവരാൽ നിശ്ചയിക്കപ്പെട്ടതായ മേഷാദിസംജ്ഞാശബ്ദങ്ങൾ തന്റേതന്റെ ശക്യമായ അർത്ഥത്തിന്റെ സംബന്ധത്തെ മൂലമാക്കി നിശ്ചയിക്കപ്പെട്ടതാകുന്നു. ഒന്നാമത്തെ രാശി മേഷാകൃതിയാകയാൽ അതിന്നു മേഷമെന്നും രണ്ടാമത്തെ രാശി വൃഷഭാകൃതിയാകയാൽ അതിന്നു വൃഷഭമെന്നും മൂന്നാമത്തെ രാശി മിഥുനാകൃതിയാകയാൽ അതിന്നു മിഥുനമെന്നും തുടങ്ങി അതാതിന്റെ സാദൃശ്യം നിമിത്തമായി തദ്വാചകശബ്ദത്തെ അതാതു രാശികൾക്കു നാമധേയമാക്കി നിയമിച്ചിരിക്കുന്നു. എന്നത്രെ ലൌകികസിദ്ധാന്തമാകുന്നത്. അതിനെത്തന്നെ സർവ്വത്ര പ്രമാണിച്ചാൽ മീനരാശി മത്സ്യദ്വയാത്മകമാകുന്നു ഇത്യാദി ജ്യോതിഷശാസ്ത്രപ്രസിദ്ധമായ വിശേഷം ദുർഗ്രഹമായിത്തീരും. അതു ഹേതുവായിട്ടു യാതൊന്നിനു തന്റെ ശാസ്ത്രത്തിങ്കൽതന്നെ സിദ്ധമായൊരു വിശേഷം ഭവിക്കുന്നുവോ അതിനെ കൂടെ ബോധിപ്പിപ്പാനായിക്കൊണ്ട് ആ രാശികളുടെ സ്വരൂപബോധം പ്രതി ഈ ആചാര്യൻ ലോകത്തെ ശരണമാക്കാതെ ഉപായാന്തരത്തെആശ്രയിച്ചു. മേഷാദിരാശികൾക്ക് അപ്രകാരമുള്ള വിശേഷം യാതൊന്നും ഇവിടെ ആവശ്യബോധമായിത്തോന്നായ്കയാൽ അതുകളുടെ സ്വരൂപം ലോകസിദ്ധമായിട്ടുള്ളതു യാതൊന്നോ അതിനെത്തന്നെ ഈ വാക്യംകൊ

ണ്ട് അനുവദിച്ചു. വസ്തുസ്ഥിതി ഇങ്ങിനെയാകയാൽ ശേഷാഃ സ്വനാമസദൃശാഃ എന്ന വാക്യാർത്ഥവും ഉപപന്നം തന്നെ.

സ്കന്ദഹോരയിൽ ൧൩ാമത്തെ അദ്ധ്യായത്തിന്റെ ആദ്യപാദത്തിൽ ഇരുപതാമത്തെ ശ്ലോകത്തിന്നു മേൽ ഉള്ള ഗ്രന്ഥം കൊണ്ടു മേഷരാശിയ്ക്കു ചില വിശേഷത്തെ പറഞ്ഞിട്ടുണ്ട്. അതിനെ ഇതിന്നു താഴെ മേൽപ്രകാരമുള്ള ഗ്രന്ഥത്തെത്തന്നെ എഴുതി വിവരിക്കുന്നു.

൨൧. അഗ്രേഷ്വഎഷുനിഷ്ഠാതി ലോഹിമംശ്ചാതെപുമാൻ
ഊർണ്ണായൊരാസ്യമുന്നേതി ചതുശ്ശൃംഗംഹിരണ്മയം

൨൨. ഉന്നദിഷ്ണുരഭിഷ്ടൌതി ചതുഷ്പാൽക്രൂരഉച്ചകൈഃ
സ്തേനാനാമധിപംദാക്ഷ്യാ യാജ്ഞഷിഃപ്രായശോഗിരിഃ

൨൩. സോന്ധാസികടുതിക്താനി ക്ഷണാദത്തിബുഭുക്ഷിതഃ
പ്രപ്രാചീംദിശമാശാസ്തി രാജന്യോമുസലായുധഃ

൨൪. ആക്രാമതിബലോദ്ധിക്ത എകോരോമവതിംപുരീം
നിവൃതശ്ചാന്ധ്രകശ്മീരമദ്രവംഗകലിംഗകാൻ

൨൫. അഗ്നിസ്വപതിനക്തഞ്ച ജാഗത്തിപ്രഹരാവുഭൌ
പ്രഥമംപശ്ചിമംചാസ്യ ദേശസ്സാധാരണോമതഃ

മേൽ എഴുതിയതൊക്കയും മേഷരാശിയുടെ സ്വഭാവപ്രതിപാദനമാകുന്നു. ഇതുകൊണ്ടു മേഷരാശിയുടെ മുഖം മേഷമുഖത്തോടു സദൃശമാകുന്നു എന്നതുതന്നെ അല്ല, മുഖം ചതുശ്ശൃംഗമാകുന്നു എന്നും സ്വർണ്ണമയമാകുന്നു എന്നും ഉള്ള രണ്ടു വിശേഷങ്ങൾകൂടെ സ്പഷ്ടങ്ങളാക്കപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു. അതുകൾ രണ്ടും ചതുശ്ശൃംഗം ഹിരണ്മയമെന്നതിന്റെ അനന്തരമുള്ള ശ്ലോകങ്ങളാൽ പ്രതിപാദിക്കപ്പെടുന്ന വിശേഷങ്ങൾപോലെ അല്ല, ആകൃതിയിൽ അന്തർഭൂതങ്ങളായിട്ടുള്ളതുകൾതന്നെ എങ്കിലും ആദ്യരാശി മേഷാകൃതി തന്നയൊ അല്ലയൊ എന്നു വികല്പിച്ചിട്ട് 'ആസ്യഗ്രഹണമിതരാംഗസ്യാപ്യുപലക്ഷണം ഭവതി തസ്മാന്മേഷാകൃതിത്വസ്യസർവ്വാംശതസ്സിദ്ധിഃ' എന്നുള്ള ഭാഷ്യത്താൽ മേഷാകൃതിതന്നെ എന്നതു ദൃഢമാക്കപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു. അതു ലോകവ്യവഹാരമാത്രംകൊണ്ടും സിദ്ധമായിട്ടുള്ളതാകയാൽ ആദിതന്ത്രവിരുദ്ധമാകുന്നു എന്നുള്ള ആക്ഷേപത്തിന്നും ഇവിടെ അവസരമില്ല എന്ന് അറിഞ്ഞുകൊൾകയും വേണം. ഈ

അവസ്ഥയ്ക്കു മത്സ്യൗ എന്നതുകൊണ്ടുള്ള ദ്വിതീയബോധത്തിന്ന് ആവശ്യകതയില്ല. ഇതുകൊണ്ടുള്ള ഝഷാമീനഃ എന്നുള്ള സത്യോക്തിയുടെ ആശയവും വ്യക്തമാക്കപ്പെട്ടു. സ്വതന്ത്രദ്രഷ്ടാവായ ആചാര്യൻ ഇവിടെ മീനരാശിഃയെയും ശേഷാസ്സ്വനാമസദൃശാഃ എന്നതുകൊണ്ടു സംഗ്രഹിക്കാമെന്നുള്ളതിനെ ആദരിക്കാതെ മത്സ്യൌ എന്നു പറഞ്ഞതിന്റെ ഫലം മേൽപറഞ്ഞതു മാത്രമല്ല എന്നതു താമസിയാതെ സ്പഷ്ടമായി ഭവിക്കുന്നതാകയാൽ അതിനെ അവലംബിച്ചിട്ടു ശേഷാസ്സ്വനാമസദൃശാഃ എന്ന വാക്യത്തിന്നാ ഇതിനെ അവലംബിച്ചിട്ടു മററതിന്നോ വ്യാകുലത്വം ഭവിക്കുമെന്നതു നിർവിവാദം തന്നെ എന്നുള്ള ഭാവവശേന പുരോഭാഗികളുടെ ഉത്ഥാനത്തിന്നും ഇവിടെ അന്തരമില്ല. സർവ്വസ്വചാരാഃച എന്നതിന്റെ ആശയത്തെ പറയുന്നു. എല്ലാ രാശികളും സ്വാകൃതികൾക്ക് അനുരൂപങ്ങളായ സ്ഥാനങ്ങളിൽ സഞ്ചരിക്കുന്നതുകളാകുന്നു എന്നത്രേ അതിന്റെ ആശയമാകുന്നത്. അതു ഹേതുവായിട്ടു എല്ലാ രാശികളും തന്റെ സ്ഥാനങ്ങളിൽ സഞ്ചരിക്കുന്നതുകളാകുന്നു എന്നുള്ള വചനംകൊണ്ടു രാശിസഞ്ചാരഭ്രമിഗ്രഹണമെങ്ങിനെ എന്നുള്ള അനുപപത്തിശങ്കയ്ക്കു അവസരമില്ല എന്ന് അറിഞ്ഞുകൊൾക. മേൽപ്രകാരം പദാർത്ഥപരിഷ്കാരത്തെ സ്വീകരിച്ചാലും വന്നുകൂടിയത് എന്തെന്നാൽ, മേഷരാശി ആടിന്റെ ആകൃതിയെ ധരിച്ചിരിക്കുന്നതാകയാൽ വനചാരമാകുന്നു. വൃഷഭരാശി കാളയുടെ ആകൃതിയെ ധരിച്ചിരിക്കുന്നതായാൽ അതും വനചരമാകുന്നു-ഇത്യാദികളായ വിശേഷങ്ങൾ മേൽപ്രകാരമായപ്പോൾ സുഗമങ്ങളായി എന്നു ഗ്രഹിച്ചുകൊൾക. സ്വചരാഃ എന്നതിന്നു സ്വങ്ങളെന്നപോലെ ചരിക്കുന്നവ എന്നുള്ള അർത്ഥാന്തരത്തെ ഉപാദാനം ചെയ്തിട്ട് ഈ വാക്യത്തിങ്കൽനിന്നുതന്നെ മേഷരാശി ആടെന്നപോലെ സഞ്ചരിക്കുന്നതാകുന്നു ഇത്യാദിയായ വിശേഷവും ചരധാതുവിന്നു ഭക്ഷണമെന്നും അർത്ഥമുണ്ടാകയാൽ അതിനെ ഉപാദാനം ചെയ്തിട്ട് ഈ വാക്യത്തിങ്കൽനിന്നുതന്നെ മേഷരാശി തന്റെ അന്നമായ കടുതികതവസ്തുക്കളെ ഭക്ഷിക്കുന്നതാകുന്നു ഇത്യാദിയായ വിശേഷവും സ്വങ്ങളെന്നപോലെ ഭക്ഷിക്കുന്നവ എന്നുള്ള അർത്ഥത്തെ ഉപാദാനം ചെയ്തിട്ട് ഇതിങ്കൽനിന്നുതന്നെ മേഷരാശി ആടെന്നപോലെ ഭക്ഷിക്കുന്നതാ

കുന്നു ഇത്യാദിയായ വിശേഷവും ഗ്രാഹ്യമാകുന്നു. ഇങ്ങിനെ മേഷാദിരാശികളുടെ ആകൃതി മുതലായതിനെ പറഞ്ഞത് എന്തിനായിക്കൊണ്ടെന്നാൽ, എപ്പോൾ ഒന്നിൻെറ ആകൃതി മുതലായതിനെക്കുറിച്ചുള്ള ജിജ്ഞാസയുണ്ടാകുന്നുവൊ അപ്പോൾ ഇതിനെ അനുസരിച്ച് ഊഹിക്കാം. ഇതുതന്നെ ഫലമെന്നു ധരിച്ചുകൊൾക. മേൽപറഞ്ഞ രാശികളിൽ അന്ത്യരാശി മത്സ്യദ്വയാകൃതിയായാലും മത്സ്യാകൃതിത്വത്തിന്നു ഭംഗമില്ലല്ലൊ എന്നുള്ള ആലോചനാമൂലകമായി ലോകത്തിങ്കലും ശാസ്ത്രത്തിങ്കലും അതിനെ ഏകവചനാന്തമായ മത്സ്യപദംകൊണ്ടു തന്നെ വ്യവഹരിച്ചു വരുമാറുണ്ട് എങ്കിലും മത്സ്യയുഗ്മമിത്യാദി പദങ്ങൾകൊണ്ടുള്ള വ്യവഹാരസിദ്ധിക്കായിക്കൊണ്ടു മത്സ്യൌ എന്നുള്ള 'ദ്വിവചനാന്തപദോപദാനം' ആവശ്യകമായിട്ടുള്ളതുതന്നെ. യാവചില ആചാര്യന്മാർ മത്സ്യയുഗ്മമിത്യാദി പദങ്ങൾ അന്ത്യരാശിയെ പറയുന്നതാകുന്നു എന്നുള്ളതു തന്ത്രാന്തരത്തിങ്കൽനിന്നുതന്നെ അറിയട്ടെ എന്നിപ്രകാരമിച്ഛിച്ചുവൊ അവർ 'ഝഷാമീനഃ' ഇത്യാദി ഏകവചനാന്തമായ പദത്തെ പ്രയോഗിച്ചിരിക്കുന്നു. ഇതുകൊണ്ടു തൻെറ തന്ത്രത്തിങ്കൽനിന്നുതന്നെ അതിനെ അറിയട്ടെ എന്നിപ്രകാരമിച്ഛിക്കുന്നവൎക്കു മത്സ്യൌ ഇത്യാദി പ്രയോഗം സംഗതമല്ലെന്നതു വരുന്നതല്ല. ഏകവചനാന്തമായ മത്സ്യാദിശബ്ദം പന്ത്രണ്ടാമത്തെ രാശിയെ പറയുന്നതാകുന്നു എന്നതു ലോകസിദ്ധമായാലും 'ശേഷാസ്സ്വനാമസദൃശാഃ' എന്നുള്ള ന്യായത്തെ അവലംബിച്ചിട്ട് അതു മത്സ്യാകൃതിയാകുന്നു എന്നുള്ള ബോധം സുലഭമാകുന്നു എന്നതു സൎവ്വസാധാരണമാകയാലും 'ഝഷാമീനഃ' ഇത്യാദി പ്രയോഗം നിഷ്ഫലംതന്നെ എന്നതു വരുന്നതുമാകുന്നു. ഗ്രഹണസൌകൎയ്യം തന്നെ ഫലമെന്നുള്ളതു സാധാരണമാകുന്നു. അതുഹേതുവായിട്ടു 'മീനോരാശിൎമ്മത്സ്യൌ' ഇത്യാദികളായ സൎവ്വങ്ങളും സാൎത്ഥങ്ങൾതന്നെ എന്നും വിവക്ഷിതാൎത്ഥം പ്രതി സകലങ്ങളും പൎയ്യാപ്തങ്ങൾതന്നെ എന്നും നിശ്ചയിച്ച് ഇവിടെ സമപ്പിക്കുന്നു.

൯. ക്ഷിതിജസിതജ്ഞചന്ദ്രാൎക്കിസൌമ്യസിതാവനിജാ-
സ്സൂരഗുരുമന്ദസൌരിഗുരവശ്ചഗ്രഹാംശകപാഃ

അജമൃഗതൌലിചന്ദ്രഭവനാദിനവാംശവിധി-
ഭവനസമാംശകാധിപതയസ്സ്വഗൃഹാൽക്രമശഃ

അ—ക്ഷിതിജസിതജ്ഞചന്ദ്രാർവിസൌമ്യസിതാവനിജാഃ സുരഗുരുമന്ദസൌരിഗുരവഃ ച ഗൃഹാംശകപാഃ ഭവന്തി. നവാംശവിധിഃ അജമൃഗതൌലിചന്ദ്രഭവനാദി ഭവതി. ഭവനസമാംശകാധിപതയഃ സ്വഗൃഹാൽ ക്രമശഃ ഭവന്തി.

അന്വ— ക്ഷിതിജസിതജ്ഞചന്ദ്രാർവിസൌമ്യസിതാവനിജന്മാരും സുരഗുരുമന്ദസൌരിഗുരുക്കളും ഗൃഹാംശകപന്മാരായി ഭവിക്കുന്നു. നവാംശവിധി അജമൃഗതൌലിചന്ദ്രഭവനാദിയാകുംവണ്ണം ഭവിക്കുന്നു. ഭവനസമാംശകാധിപതികൾ സ്വഗൃഹത്തിങ്കൽനിന്നു ക്രമേണ ഭവിക്കുന്നു.

പരി—ക്ഷിതിജസിതജ്ഞചന്ദ്രാർവിസൌമ്യസിതാവനിജന്മാർ= ക്ഷിതജനും സിതനും ജ്ഞനും ചന്ദ്രനും രവിയും സൌമ്യനും സിതനും അവനിജനും. ക്ഷിതിജൻ=ഭൌമൻ, (ചൊവ്വ) സിതൻ=ശുക്രൻ, ജ്ഞൻ=ബുധൻ, രവി=ആദിത്യൻ, സൌമ്യൻ=ബുധൻ, സിതൻ=ശുക്രൻ, അവനിജൻ=ചൊവ്വ, സുരഗുരുമന്ദസൌരിഗുരുക്കൾ= സുരഗുരുവും മന്ദനും സൌരിയും ഗുരുവും, സുരഗുരു-ബൃഹസ്പതി,(വ്യാഴം)മന്ദൻ=ശനി, സൌരി=ശനി, ഗുരു=ബൃഹസ്പതി, ഗൃഹാംശകപന്മാർ=ഗൃഹാംശകങ്ങളെ രക്ഷിക്കുന്നവർ,ഗൃഹാംശകങ്ങൾ=ഗൃഹങ്ങളും അംശകങ്ങളും,ഗൃഹങ്ങൾ=രാശികൾ, അംശകങ്ങൾ=രാശ്യംശങ്ങൾ, നവാംശവിധി=നവാംശങ്ങളുടെ വിധി, നവാംശങ്ങൾ=നവഭാഗങ്ങൾ, അജമൃഗതൌലിചന്ദ്രഭവനാദി= അജമൃഗതൌലിചന്ദ്രഭവനങ്ങൾ ആകുന്ന ആദികളോടുകൂടിയത്, അജമൃഗതൌലി ചന്ദ്രഭവനങ്ങൾ=അജവും മൃഗവുംതൌലിയും ചന്ദ്രഭവനവും, അജം= മേടം,മൃഗം=മകരം,തൌലി=തുലാം,ചന്ദ്രഭവനം=കർക്കടകം, ഭവനസമാംശകാധിപതികൾ=ഭവനസമാംശകങ്ങളുടെ അധിപതികൾ, ഭവനസമാംശകങ്ങൾ= ഭവനസമങ്ങളായിരിക്കുന്ന അംശങ്ങൾ, ഭവനസമങ്ങൾ=ഭവനങ്ങളോടു സമങ്ങൾ, ഭവനങ്ങൾ=രാശികൾ, സമങ്ങൾ=സമസംഖ്യങ്ങൾ, അംശകങ്ങൾ=ഭാഗങ്ങൾ അധിപതികൾ=സ്വാമികൾ, സ്വഗൃഹം=സ്വമായിരിക്കുന്ന ഗൃഹം, സ്വം=തങ്ങളെ സംബന്ധിച്ചത്, ഗൃഹം=രാ

MUL
041941

സാ—മേൽപ്രകാരം വിവരിക്കപ്പെട്ടതും മേൽ എഴുതിയതുമായ ശ്ലോകംകൊണ്ടു മേഷാദി രാശ്യധിപന്മാർ ഇന്നവരെന്നും നവാംശകങ്ങളുടെ അധിപന്മാർ ഇന്നവരെന്നും നവാംശകകല്പന ഇന്നപ്രകാരമെന്നും ദ്വാദശാംശാധിപത്യം ഇന്നപ്രകാരമെന്നും പറഞ്ഞിരിക്കുന്നു. അതിനെ സ്പഷ്ടമായി ഇതിന്നു താഴെ വിവരിക്കുന്നു. ക്ഷിതിജൻ (ഭൌമൻ) ഈ ഗ്രഹം മേഷരാശിയുടേയും മേഷാംശകത്തിൻറെയും അധിപനാകുന്നു. സിതൻ (ശുക്രൻ) ഈ ഗ്രഹം വൃഷഭരാശിയുടേയും വൃഷഭാംശകത്തിൻറെയും അധിപനാകുന്നു. ജ്ഞൻ (ബുധൻ) ഈ ഗ്രഹം മിഥുനരാശിയുടേയും മിഥുനാംശകത്തിൻറെയും അധിപനാകുന്നു. ചന്ദ്രൻ കർക്കടകരാശിയുടേയും കർക്കടകാംശകത്തിൻറെയും അധിപനാകുന്നു. രവി (ആദിത്യൻ) ഈ ഗ്രഹം സിംഹരാശിയുടേയും സിംഹാംശകത്തിൻറെയും അധിപനാകുന്നു. സൌമ്യൻ (ബുധൻ) ഈ ഗ്രഹം കന്യാരാശിയുടേയും കന്യാംശകത്തിൻറെയും അധിപനാകുന്നു. സിതൻ (ശുക്രൻ) ഈ ഗ്രഹം തുലാരാശിയുടേയും തുലാംശകത്തിൻറെയും അധിപനാകുന്നു. അവനിജൻ (ഭൌമൻ) ഈ ഗ്രഹം വൃശ്ചികരാശിയുടേയും വൃശ്ചികാംശകത്തിൻറെയും അധിപനാകുന്നു. സുരഗുരു(വ്യാഴം)ഈ ഗ്രഹം ധനുരാശിയുടേയും ധനുരംശകത്തിൻറെയും അധിപനാകുന്നു. മന്ദൻ (ശനി, സൌരിയും ശനിതന്നെ) ഈ ഗ്രഹം മകരം കുംഭം ഈ രാശികളുടേയും തദംശകങ്ങളുടേയും അധിപനാകുന്നു. ഗുരു(വ്യാഴം) ഈ ഗ്രഹം മീനരാശിയുടേയും മീനാംശകത്തിൻറെയും അധിപനാകുന്നു. മേൽ പറഞ്ഞതിൻെറ സംക്ഷേപം: ചൊവ്വ മേടത്തിൻേറയും വൃശ്ചികത്തിൻേറയും അധിപനാകുന്നു. ശുക്രൻ ഇടവത്തിൻേറയും തുലാത്തിൻേറയും അധിപനാകുന്നു. ബുധൻ മിഥുനത്തിൻേറയും കന്നിയുടേയും അധിപനാകുന്നു. ശനി മകരത്തിൻേറയും കുംഭത്തിൻേറയും അധിപനാകുന്നു. ഇങ്ങിനെ ധരിച്ചുകൊൾക.

ഒരു രാശിയെ ഒമ്പതാക്കി ഭാഗിച്ചാൽ വരുന്ന ഭാഗങ്ങൾക്കു പേർ നവാംശകമെന്നാകുന്നു. അങ്ങിനെ ഉള്ള അംശങ്ങൾ മുമ്മൂന്നു തിയ്യതിയോടും ഇരുപതിത ഇലിയോടും കൂടിയതായിരിക്കും. അതുകൾ യാതൊരു രാശിയിൽ ചെന്നു ഭാഗവശാൽ ഉണ്ടാകുന്നുവോ ആ രാശിയുടെ അംശങ്ങൾതന്നെ എന്നുള്ള ഗ്രഹണംകൊണ്ടു ഫ

ലനിദ്ദേശത്തിങ്കൽ ഉപയോഗമില്ല. മേഷാദിയായിട്ടും മകരാദിയായിട്ടും തുലാദിയായിട്ടും കർക്കാദിയായിട്ടും തത്തദ്രാശ്യാത്മകങ്ങളായി ഭവിക്കുന്നതുകളായ അതാതു രാശിയിൽ ചെന്ന അംശങ്ങളെ തത്തദ്രൂപേണ ഗ്രഹിക്കണം. എങ്ങിനെയെന്നാൽ മേടം രാശിയിൽ മേഷാദിയായിട്ടും ഇടവം രാശിയിൽ മകരാദിയായിട്ടും മിഥുനം രാശിയിൽ തുലാദിയായിട്ടും കർക്കടകം രാശിയിൽ കർക്കാദിയായിട്ടും ഗ്രഹിച്ചുകൊൾക. സിംഹാദി നാലു രാശികളിലും ധനു മുതലായ ശിഷ്ടരാശികളിലും മേൽപ്രകാരം തന്നെ. എന്നാൽ വന്നുകൂടിയതിനെ ജ്ഞാനമാർഗ്ഗേണ ഗ്രഹിപ്പിക്കാം. മേടം ചിത്രം ധനു ഈ മൂന്നു രാശികളിൽ മേഷാദിയായിട്ടും, ഇടവം കന്നി മകരം ഈ മൂന്നുരാശികളിൽ മകരാദിയായിട്ടും, മിഥുനം തുലാം കുംഭം ഈ മൂന്നു രാശികളിൽ തുലാദിയായിട്ടും, കർക്കടകം വൃശ്ചികം മീനം ഈ മൂന്നു രാശികളിൽ കർക്കാദിയായിട്ടും നവാംശകങ്ങളെ ഗ്രഹിച്ചുകൊൾക. ഇങ്ങിനെയാകയാൽ മേഷരാശിയിൽ ആദ്യനവാംശകം മേഷം തന്നെ. രണ്ടാമത്തതു വൃഷഭം, മൂന്നാമത്തതു മിഥുനം, നാലാമത്തതു കർക്കടകം, അഞ്ചാമത്തതു സിംഹം, ആറാമത്തതു കന്യാ, ഏഴാമത്തതു തുലാ, എട്ടാമത്തതു വൃശ്ചികം, ഒമ്പതാമത്തതു ധനു, ഇങ്ങിനെ മേഷാദികളായ അംശങ്ങൾ ഒമ്പതും ക്രമേണ തന്നെ. വൃഷഭരാശിയിൽ ആദ്യാംശകം മകരം, രണ്ടാമത്തതു കുംഭം, മൂന്നാമത്തതു മീനം, നാലാമത്തതു മേഷം, അഞ്ചാമത്തതു വൃഷഭം, ആറാമത്തതു മിഥുനം, ഏഴാമത്തതു കർക്കടകം, എട്ടാമത്തതു സിംഹം, ഒമ്പതാമത്തതു കന്യാ ഇങ്ങിനെ മകരാദികളായ അംശങ്ങൾ ഒമ്പതു ഭവിക്കും. മിഥുനരാശിയിൽ ആദ്യാംശകം തുലാം, രണ്ടാമത്തതു വൃശ്ചികം, മൂന്നാമത്തത് ധനു, നാലാമത്തത് മകരം, അഞ്ചാമത്തത് കുംഭം, ആറാമത്തത് മീനം ഏഴാമത്തത് മേഷം, എട്ടാമത്തത് ഇടവം, ഒമ്പതാമത്തത് മിഥുനം, ഇങ്ങിനെ തുലാദികളായ അംശങ്ങൾ ഒമ്പത് ഭവിക്കും. കർക്കടകരാശിയിൽ ആദ്യാംശകം കർക്കടകം തന്നെ. രണ്ടാമത്തതു സിംഹം, മൂന്നാമത്തതു കന്യാ, നാലാമത്തതു തുലാ, അഞ്ചാമത്തതു വൃശ്ചികം, ആറാമത്തതു ധനു, ഏഴാമത്തതു മകരം, എട്ടാമത്തതു കുംഭം, ഒമ്പതാമത്തതു മീനം, ഇങ്ങിനെ കർക്കാദികളായ അംശങ്ങൾ ഒമ്പതു ഭവിക്കും. ശിഷ്ടങ്ങളായ രാശികളിലും ഈ രീതിയെ അനുസരിച്ചു ഊഹിച്ചുകൊൾക.

മേൽ പറഞ്ഞ അംശകങ്ങൾക്കു തത്തദ്രാശ്യാത്മകത്വേന വ്യവഹാരമുണ്ട് എങ്കിലും അതുകൾ വാസ്തവത്തിങ്കൽ രാശികളല്ല. അതു ഹേതുവായിട്ടു ഭൌമാദികൾക്കു മേഷാദിരാശ്യാധിപത്യത്തിനു പുറമെ അംശകാധിപത്യത്തെ പറഞ്ഞതും സഫലം തന്നെ എന്നു ഗ്രഹിച്ചുകൊൾക.

ഈ രാശിയെ പന്ത്രണ്ടാക്കി ഭാഗിച്ചാൽ വരുന്ന ഭാഗങ്ങൾക്കു ദ്വാദശാംശകങ്ങളെന്നു പേരാകുന്നു. അങ്ങിനെയുള്ള അംശങ്ങൾ യാതൊരു രാശിയിൽ ചേർന്നിരിക്കുന്നുവോ ആ രാശി മുതൽ തദധിപന്മാർ ക്രമേണ തന്നെ. ഇങ്ങിനെയാകയാൽ മേഷരാശിയിലെ ആദ്യാംശകം മേഷമാകയാൽ അതിൻെറ അധിപൻ ഭൌമൻ തന്നെ. ഇങ്ങിനെ ശിഷ്ടാംശകങ്ങളുടെ ആധിപത്യത്തേയും ഗ്രഹിച്ചുകൊൾക.

വൃഷഭാദിരാശികളിൽ വരുന്ന അംശകങ്ങളുടെ ആധിപത്യവും ഈ രീതിയെ അനുസരിച്ചു ഊഹ്യമാകുന്നു. ഭൌമാദികൾക്കു മേഷാദിരാശ്യാധിപത്യത്തെ പറഞ്ഞതിന്നു ഫലം 'ഹോരാസ്വാമിഗുരുജ്ഞവീക്ഷിതയുതാ' ഇത്യാദിവക്ഷ്യമാണരീത്യാ ലഗ്നാദിഭാവങ്ങളുടെ ബലാബലവിചാരം മുതലായതിനെക്കുറിച്ചുള്ള ഉപയോഗമാകുന്നു. ഇങ്ങിനെ നവാംശകവിധാനക്രമത്തെ പറഞ്ഞതിന്നും നവാംശകാധിപത്യത്തെ പറഞ്ഞതിന്നും ദ്വാദശാംശങ്ങളെ കല്പിച്ചതിന്നും ദ്വാദശാംശങ്ങളുടെ ആധിപത്യത്തെ പറഞ്ഞതിന്നും ഫലമിന്നതെന്നു വക്ഷ്യമാണസ്ഥലങ്ങളിൽ അവിടവിടെ സ്പഷ്ടമായി ഭവിക്കുന്നതാകുന്നു. അതു ഹേതുവായിട്ടു ഇവിടെ വിവരിക്കുന്നില്ല.

൧ കുജരവിജഗുരുജ്ഞശുക്രഭാഗാഃ
പവനസമീരണകൌപ്പിജ്ജകലേയാഃ
അയുജിയുജിതുതേവിപര്യയസ്ഥാ-
ശ്ശശിഭവനാളിഝഷാന്തമൃക്ഷസന്ധിഃ.

അ—അയുജി പവനസമീരണകൌപ്പിജ്ജകലേയാഃ കുജരവിജഗുരുജ്ഞശുക്രഭാഗാഃ ഭവന്തി. യുജിതു തേ വിപര്യയസ്ഥാഃ സ്യുഃ. ശശിഭവനാളിഝഷാന്തം ഋക്ഷസന്ധിഃ ഭവതി.

അന്വ—അയുക്കിങ്കൽ പവനസമീരണകൌപ്പിജ്ജകലേയങ്ങൾ കുജരവിജഗുരുജ്ഞശുക്രഭാഗങ്ങളായി ഭവിക്കുന്നു. യുക്കിങ്കലാകട്ടെ

അതുകൾ വിപര്യയസ്ഥങ്ങളായി ഭവിക്കും. ശശിഭവനാളിഢ്യഷാന്തം ജ്ഞക്ഷസന്ധിയായി ഭവിക്കുന്നു.

പരി—അയുക്=ഓജരാശി, (മേഷം, മിഥുനം, സിംഹം, തുലാം, ധനു, കുംഭം, ഈ രാശികൾ ഓജങ്ങളാകുന്നു) പവനസമീരണകൌപ്പിജ്ജകലേയങ്ങൾ=പവനനും സമീരണനും കൌപ്പിയും ജ്ജകവും ലേയവും, പവനൻ=വായു, സമീരണൻ=വായു, കൌപ്പി=വൃശ്ചികരാശി, ജ്ജകം=തുലാരാശി, ലേയം=സിംഹരാശി, (പവനസംഖ്യാ അഞ്ചാകയാൽ പവനശബ്ദംകൊണ്ടു അഞ്ചു വരെ ഉള്ള തിയ്യതിയേയും, സമീരണശബ്ദംകൊണ്ടു പിന്നെ അഞ്ചു വരെ ഉള്ള തിയ്യതിയേയും, വൃശ്ചികരാശി എട്ടാമത്തതാകയാൽ തദ്വാചകമായ കൌപ്പിശബ്ദംകൊണ്ടു പിന്നെ എട്ടുവരെ ഉള്ള തിയ്യതിയേയും, തുലാരാശി ഏഴാമത്തതാകയാൽ തദ്വാചകമായ ജ്ജകശബ്ദംകൊണ്ടു പിന്നെ ഏഴ വരെ ഉള്ള തിയ്യതിയേയും, സിംഹരാശി അഞ്ചാമത്തതാകയാൽ തദ്വാചകമായ ലേയശബ്ദംകൊണ്ടു പിന്നെ അഞ്ചു വരെ ഉള്ള തിയ്യതിയേയും ഇവിടെ ഗ്രഹിക്കേണം) കുജരവിജ്ഞഗുജ്ഞശുക്രഭാഗങ്ങൾ=കുജരവിജ്ഞഗുജ്ഞശുക്രന്മാരുടെ ഭാഗങ്ങൾ, കുജരവിജ്ഞഗുജ്ഞശുക്രന്മാർ=കുജനും രവിജനും ഗുരുവും ജ്ഞനും ശുക്രനും, കുജൻ=ഭൌമൻ, (ചൊവ്വ) രവിജൻ=ശനി, ഗുരു=ബൃഹസ്പതി, (വ്യാഴം) ഭാഗങ്ങൾ=അംശങ്ങൾ, യുക്=സമരാശി,(വൃഷഭം, കർക്കിടകം, കന്ന്യാ, വൃശ്ചികം, മകരം, മീനം, ഇതുകൾ സമരാശികളാകുന്നു) അതുകൾ=മേൽപറഞ്ഞ തിയ്യതികളും മേൽ പറഞ്ഞ ഗ്രഹങ്ങളും, വിപര്യയസ്ഥങ്ങൾ=വിപര്യയേണ സ്ഥിതി ചെയ്യുന്നവ, വിപര്യയം=വൈപരീത്യം,(ലേയജ്ജകകൌപ്പിസമീരണപവനാഃ ശുക്രജ്ഞഗുരുരവിജകുജഭാഗാഃ എന്നുള്ള വാക്യത്തെ ഇതുകൊണ്ടു ഊഹിച്ചുകൊൾക) ശശിഭവനാളിഢ്യഷാന്തം=ശശിഭവനാളിഢ്യഷങ്ങളുടെ അന്തം, ശശിഭവനാളിഢ്യഷങ്ങൾ=ശശിഭവനവും അളിയും ഢ്യഷവും, ശശിഭവനം=കർക്കടകം, അളി=വൃശ്ചികം, ഢ്യഷം=മീനം, അന്തം=അവസാനം, (ഒമ്പതാമത്തെ നവാംശകമെന്നു സാരം) ജ്ഞക്ഷസന്ധി=ജ്ഞക്ഷസന്ധി എന്നു പേരോടു കൂടിയത്.

സാ—മേടം, മിഥുനം, ചിങ്ങം, തുലാം, ധനു, കുംഭം, ഈ രാശികളിൽ ഒന്നുമുതൽ അഞ്ചുവരെ ഉള്ള തിയ്യതി ചൊവ്വയുടെ

ഭാഗമാകുന്നു. ആറുമുതൽ പത്തുവരെ ഉള്ള തിയ്യതി ശനിയുടെ ഭാഗമാകുന്നു. പതിനൊന്നുമുതൽ പതിനെട്ടുവരെ ഉള്ള തിയ്യതി വ്യാഴത്തിൻെറ ഭാഗമാകുന്നു. പത്തൊമ്പതുമുതൽ ഇരുപത്തഞ്ചുവരെ ഉള്ള തിയ്യതി ബുധൻെറ ഭാഗമാകുന്നു. ഇരുപത്താറുമുതൽ ശേഷമായ തിയ്യതി അഞ്ചും ശുക്രൻെറ ഭാഗമാകുന്നു.

ഇടവം, കർക്കടകം, കന്നി, വൃശ്ചികം, മകരം, മീനം ഈ രാശികളിൽ ഒന്നുമുതൽ അഞ്ചുവരെ ഉള്ള തിയ്യതി ശുക്രൻെറ ഭാഗമാകുന്നു. ആറുമുതൽ പന്ത്രണ്ടുവരെ ഉള്ള തിയ്യതി ബുധൻെറ ഭാഗമാകുന്നു. പതിമൂന്നുമുതൽ ഇരുപതുവരെ ഉള്ള തിയ്യതി വ്യാഴത്തിൻെറ ഭാഗമാകുന്നു. ഇരുപത്തൊന്നുമുതൽ ഇരുപത്തഞ്ചുവരെ ഉള്ള തിയ്യതി ശനിയുടെ ഭാഗമാകുന്നു. ശേഷമായ തിയ്യതി അഞ്ചും ചൊവ്വയുടെ ഭാഗമാകുന്നു.

മേൽപ്രകാരം ഓജരാശിയിലും യുഗ്മരാശിയിലുള്ള അംശകങ്ങൾക്കു ത്രിംശാംശകമെന്നു പേരെന്നും ധരിച്ചുകൊൾക. ഇതിൻെറ പ്രയോജനവും ഇനി പറവാൻ പോകുന്ന സ്ഥലങ്ങളിൽ അവിടവിടെ വ്യക്തമായി ഭവിക്കും.

ചില വിദ്വാന്മാർ അയുജിതേ വിഷ്യയസ്ഥാഃ എന്നു പറഞ്ഞു അനന്വയത്തിങ്കലുള്ള 'തേ' എന്ന പദം അതിൻെറ അത്യന്ത സമീപവർത്തിയായ (പവനസമീരണകൌപ്പിളകലെയാഃ) എന്ന പദത്താൽ ബോധിപ്പിക്കപ്പെട്ടതുകളായ ഭാഗവിശേഷങ്ങളെ തന്നെ ഗ്രഹിപ്പിക്കുന്നതാകുന്നു എന്നു നിശ്ചയിച്ചിട്ടു ഇടവം മുതലായ യുഗ്മരാശികളിൽ ഒന്നുമുതൽ അഞ്ചുവരെ ഭൌമഭാഗങ്ങളാകുന്നു എന്നുതുടങ്ങി ഭാഗകല്പനയിൽ ക്രമഭേദത്തെ അംഗീകരിച്ചിരിക്കുന്നു. അതു തന്ത്രാന്തരവിരുദ്ധമാകയാൽ ഉപേക്ഷ്യമാകുന്നു. തന്ത്രാന്തരമെന്നാൽ 'പഞ്ചാഥപഞ്ചചാഷ്ടൌസപ്തചപഞ്ചൈവചാജഭവനേഷു ധരണിസുതമന്ദസുരഗുരുബുധശുക്രാണാംക്രമേണാംശാഃ പഞ്ചൈവസപ്തചാഷ്ടൌപഞ്ചചപഞ്ചാഥയുഗ്മഭവനേഷു ഭാഗാഭാഗ്വശശിസുതസുരേഡ്യശനിഭ്രമിപുത്രാണാം' എന്നുള്ള ശ്രുതകീർത്തി ഗ്രന്ഥവും 'ത്രിംശാംശപാഭൌമശനീഡ്യസൌമ്യശുക്രാഭവന്ത്യോജഗൃഹസമേതു വിലോമതഃ പഞ്ചശരാഷ്ടസപ്തബാണാഃ ക്രമാദ്ഭാഗനേകശാസ്ത്രൈഃ' എന്നുള്ള സർവ്വാർത്ഥചിന്താമണിയും 'ത്രിംശാംശേശാശ്ചവിഷമേക

ജാക്കീഡ്യൂജ്ഞഭാർഗ്ഗവാഃ പഞ്ചപഞ്ചാഷ്ടസപ്താക്ഷാഭാഗാവ്യ ത്യയത സ്സമേ വഹ്നിസ്സമീംശക്രൌചധനദോജലദസ്ഥാ വിഷമേഷുക്രമാ ജ്ഞേയാസ്സമരാശൌവിപര്യ്യയാൽ' എന്നുള്ള പരാശരാഘോരമുതലാ യതുമാകുന്നു എന്നു അറിഞ്ഞുകൊൾക കർക്കടവൃശ്ചികമീനങ്ങളുടെ ഒടുക്കത്തെ നവാംശകങ്ങൾക്കു ജ്ഞക്ഷസന്ധി എന്നു പേരാകുന്നു. അ വിടെ രാശിയുടേയും നക്ഷത്രത്തിൻെറയും കൂടിയുള്ള അവസാനമാക യാൽ അതുകൾക്കു ജ്ഞക്ഷസന്ധി എന്ന പേർ നിശ്ചയിക്കപ്പെട്ടിരിക്കു ന്നു. ഇതു ഭട്ടോല്പലാദി ഗ്രന്ഥങ്ങളിൽ സ്പഷ്ടമാകുന്നു. ത്രിംശാംശക കഥനത്തിൻെറയും ജ്ഞക്ഷസന്ധികഥനത്തിൻെറയും പ്രയോജനം വക്ഷ്യമാണസ്ഥലങ്ങളിൽ അവിടവിടെ സ്പഷ്ടമായി ഭവിക്കും.

വ ക്രിയതാവുരുജ്ജുതുമകുളീരലേയപാത്ഥാനജുകകോർപ്യാഖ്യാഃ
തൌക്ഷികആകോകേരോഹ്യദ്രോഗശ്ചാന്ത്യഭഞ്ചേത്ഥം

അ—മേഷാദ്യാഃ രാശയഃ ക്രിയതാവുരുജ്ജുതുമകുളീരലേയപാത്ഥാ നജുകകൊർപ്യാഖ്യാഃ തൌക്ഷികഃ ആകോകേരഃ ഹ്യദ്രോഗഃ ച അ ന്ത്യഭം ച ഇത്ഥം വിജ്ഞേയാഃ ഭവന്തി.

അനു—മേഷാദ്യങ്ങളായിരിക്കുന്ന രാശികൾ ക്രിയതാവുരു ജ്ജുതുമകുളീരലേയപാത്ഥാനജുകകോർപ്യാഖ്യങ്ങൾ എന്നും തൌക്ഷി കമെന്നും ആകോകേരമെന്നും ഹ്യദ്രോഗമെന്നും അന്ത്യഭമെന്നും വി ജ്ഞേയങ്ങളായി ഭവിക്കുന്നു.

പരി—മേഷാദ്യങ്ങൾ=മേഷം തുടങ്ങിയുള്ളവ, മേഷം=മേടം, ക്രിയതാവുരുജ്ജുതുമകുളീരലേയ പാത്ഥാനജുകകോർപ്യാഖ്യങ്ങൾ = ക്രിയമെന്നും താവുരുവെന്നും ജുതുമമെന്നും കുളീരമെന്നും ലേയമെന്നും പാത്ഥാനമെന്നും ജുകമെന്നും കോപ്പിയെന്നും ഉള്ള ആഖ്യയോടുകൂ ടിയവ, ആഖ്യാ=പേര്, തൌക്ഷികം=തൌക്ഷികമെന്ന പേരോടുകൂ ടിയത്, ആകോകേരം=ആകോകേരമെന്ന പേരോടുകൂടിയത്, ഹ്യ ദ്രോഗം ഹ്യദ്രോഗമെന്ന പേരോടുകൂടിയത്, അന്ത്യഭം=അന്ത്യഭമെ ന്നപേരോടുകൂടിയതത്, വിജ്ഞേയങ്ങൾ=അറികപ്പെടുവാൻ യോ ഗ്യങ്ങൾ.

സാ—മേഷാദി രാശികൾ ക്രമേണ ക്രിയം, താവുരു, ജുതുമം, കുളീരം, ലേയം, പാത്ഥാനം, ജുകം, കോപ്പി, തൌക്ഷികം, ആ

കോകേരം, ഹൃദ്രോഗം, അന്ത്യഭം, ഇങ്ങിനെയുള്ള പേരോടുകൂടിയ തുകളാകുന്നു. ഈ ശ്ലോകത്തിങ്കൽ ക്രിയാദ്യഷ്ടകത്തെ സമസ്തമായിട്ടും തൊക്ഷികാദിചതുഷ്കത്തെ വ്യസ്തമായിട്ടും പറഞ്ഞതുകൊണ്ടു ലഗ്നാദികളായ എട്ടു ഭാവങ്ങൾ തന്നെ വിചാരയോഗ്യങ്ങളായിട്ടുള്ളതുകളെന്നും അതുകളുടെ വിചാരത്തിങ്കൽ ഇതരഭാവവിചാരംകൂടെ അന്തർഭവിച്ചു വരുന്നതാകയാൽ അതുകൾക്കു പൃഥഗ്വിചാരയോഗ്യതാമില്ല എന്നും സൂചിപ്പിച്ചിരിക്കുന്നു. എങ്ങിനെ എന്നാൽ ആത്മാവിന്നു ധർമ്മത്തോടും ധനത്തിന്നു കർമ്മത്തോടും സഹായത്തിന്നു ലാഭത്തോടും സുഖത്തിന്നു ധനവ്യയത്തോടും പുത്രന്നു ധർമ്മത്തോടും ശത്രുക്ഷയത്തിന്നു കർമ്മത്തോടും ഭാര്യാസുഖത്തിന്നു ധനാഗമത്തോടും മാണരോഗപരാഭവാദികൾക്കു ധനവ്യയത്തോടും സാപേക്ഷതാമുണ്ടാകയാൽ അഷ്ടമാന്ത ഭാവങ്ങളിൽ ഇതരങ്ങൾ അന്തർഭവിക്കുമെന്നു ഗ്രഹിച്ചുകൊൾക. ഇതിനെ ഒരു വിശേഷംകൂടെ ദശാദ്ധ്യായിയിലുണ്ട്. കുളീരശബ്ദത്തേയും അന്ത്യഭ ശബ്ദത്തേയും കർക്കടകമീനങ്ങളുടെ സംജ്ഞാതേന നിർദ്ദേശിപ്പാൻ കാരണമെന്ത് എന്നുള്ള ചിന്തയെ ആരും ചെയ്തിട്ടില്ല. കുളീരശബ്ദോപാദാനം രാശിവാചകശബ്ദങ്ങൾ ശക്ത്യന്തരവശാൽ യാതൊരർത്ഥത്തിങ്കൽ വർത്തിക്കുന്നുവോ അതിനെ പറയുന്നതായ അന്ത്യശബ്ദംകൊണ്ടും ആ രാശിയെപ്പറയാമെന്നുള്ളതു സിദ്ധം തന്നെ എന്നിരിക്കിൽ നിരർത്ഥകമാകുന്നു. അതു സിദ്ധമല്ലാ എങ്കിൽ ശേഷാസ്സ്വനാമസദൃശാസ്സ്വചരാശ്ചസർവേ എന്നതുകൊണ്ടു വിവക്ഷിതമായ അർത്ഥം ചേരുകയില്ല. അതുകൊണ്ടു സിദ്ധം തന്നെ എന്നു സമ്മതിക്കേണം. എന്നാൽ കുളീരശബ്ദോപാദാനത്തിന്റെ ഫലമിന്നതെന്നു പറകയും വേണം. അന്ത്യഭ ശബ്ദത്തിന്നു ഒടുക്കത്തെ രാശി എന്നർത്ഥമാകയാൽ അതു മീനം രാശിയെ പറയുന്നതാകുന്നു എന്നതിനെ ഗ്രഹിപ്പാനായിക്കൊണ്ടു ഇവിടെ യാതൊരു യത്നവും വേണമെന്നില്ല. അതു ഹേതുവായിട്ടു അന്ത്യഭശബ്ദോപാദാനത്തിന്നും ഫലമിന്നതെന്നു പറയേണം. ഭട്ടോല്പലാദികൾ ഈ അംശത്തെ എന്തു ഹേതുവായിട്ടു ഉപേക്ഷിച്ചു എന്നു ഞാൻ അറിയുന്നില്ല. ഇതിന്നു പുറമെ ഈ ശ്ലോകം ആചാര്യകൃതികളിൽ അന്തർഭൂതമോ അല്ലയോ എന്നും തീർച്ചപ്പെടുത്തേണ്ടതാകുന്നു. എന്തു ഹേതുവായിട്ടെന്നാൽ ഇങ്ങിനെ തന്നെ പരാശര

ഹോരയിലും കാണ്മാനുണ്ട്. അതു ഹേതുവായിട്ടു പരാശരഹോരയിലെ ശ്ലോകത്തെ ഈ ആചാര്യൻ അപഹരിച്ചുയോ, ഈ ആചാര്യഗ്രന്ഥത്തെ പരാശരഹോരാ ശ്ലോകങ്ങളുടെ ഇടയിൽ ഒരുത്തൻ എഴുതിച്ചേർക്കയോ ഏതാകുന്നു ഇതിൽ വാസ്തവമായിട്ടുള്ളത് എന്നു സംശയിപ്പാൻ വഴികാണുന്നു. പരാശരഹോരാശ്ലോകങ്ങളുടെ ഇടയിൽ ഈആചാര്യശ്ലോകത്തെഒരുത്തൻ എഴുതിച്ചേർത്തതാകുന്നെന്നു പറയുന്നുഎങ്കിൽ ക്രിയാദി ശബ്ദങ്ങൾ മേഷാദിരാശിവാചകങ്ങളാകുന്നു എന്നതിന്നു ഒരു കോശമോ ആർഷഗ്രന്ഥമോ മൂലമായി ഉണ്ടായിരിക്കേണം. വല്ലൊരു കോശത്തിങ്കലോ ആർഷതന്ത്രത്തിങ്കലോ തദനുകൂലമായ വചനമുണ്ടായിരുന്നാലും അതു യാതൊരു സമയം സ്പഷ്ടമായി ഭവിക്കുന്നുവോ അതുവരെ മേൽപറഞ്ഞ വചനം ആചാര്യകൃതിയിൽ അന്തർഭൂതമാകുന്നു എന്നതു ദൃഢമാവുന്നതല്ല. ഇപ്രകാരമാകയാൽപരാശരഗ്രന്ഥത്തെ ഈ ആചാര്യൻ അപഹരിച്ചുവെന്നു പറയുന്നത് അതിസാഹസമായ യുക്തിതരമാകുന്നു എന്നു പറവാനും വഴിയുണ്ട്. ഏതുപ്രകാരമായാലും കുളീരശബ്ദോപാദാനത്തിന്നും അന്ത്യഭശബ്ദോപാദാനത്തിന്നും ഫലമില്ല. ഇങ്ങിനെ ശങ്കിക്കുന്നവരെക്കുറിച്ചു പറയുന്നു 'കുളീരൈ നക്രകർക്കടൈ' എന്നു ശബ്ദവ്യൂഹതരംഗിണിയിൽ ഉണ്ടാകകൊണ്ടു കുളീരശബ്ദം കർക്കടകരാശിയെ പറയുന്നതാകുന്നു എന്നും മകരരാശിയെ പറയുന്നതാകുന്നു എന്നും ഗ്രഹിക്കാം. കർക്കടകരാശിയെ തന്നെ അതിങ്കൽനിന്നു ഗ്രഹിക്കുന്നത് ഇഷ്ടമാകുന്നു. അതിനായിക്കൊണ്ടാകുന്നു ഈ ശ്ലോകത്തിങ്കൽ കുളീരശബ്ദോപാദാനമെന്നു അറിഞ്ഞുകൊൾകയും വേണം. നക്രത്തിങ്കൽ കുളീരശബ്ദം പ്രസിദ്ധമല്ലാ എന്നു പറയുന്നു എങ്കിൽ അതു നിസ്സാരമായിട്ടുള്ളതാകുന്നു. സ്യാൽ കുളീരഃ കർക്കടഃ എന്നുള്ള അമരഗ്രന്ഥത്തിന്നു മേൽപറഞ്ഞ ധാരാനാഥഗ്രന്ഥത്തിന്നും പ്രസിദ്ധിയിങ്കൽ യാതൊരു വൈഷമ്യവും എനിക്കു തോന്നുന്നില്ല. പാഠകന്മാർ അലസത ഹേതുവായിട്ട് ഒരു ശാസ്ത്രത്തെ ഗ്രഹിച്ചുകൊണ്ടു അതിന്റെ അപ്രസിദ്ധിയെ ആപാദിപ്പിക്കാൻ കഴിയുന്നതല്ല. കാവ്യാദികളിൽ കുളീരശബ്ദം നക്രവാചകമായി പ്രയോഗിക്കപ്പെട്ടു കാണുന്നില്ലാ എങ്കിൽ കർക്കടവാചകമായിട്ടും പ്രയോഗിക്കപ്പെട്ടുകാണുന്നില്ല. അതുകൊണ്ടു ഈ അപ്രസിദ്ധി രണ്ടർത്ഥങ്ങളിലും സമാനമാകുന്നു. അ

ത്രതന്നെ അല്ല, ചിലർ കുളീരശബ്ദത്തെത്തന്നെ സ്വീകരിച്ചിട്ടില്ല. സ്യാൽകുടീരഃകർക്കടകഃ എന്നാകുന്നു അവർ പഠിക്കുന്നത്. അവരുടെ പക്ഷത്തിങ്കൽ എവിടെ ഉകാരമദ്ധ്യമായ കുളീരശബ്ദം കാണുന്നുവൊ അവിടെ ടകാരമദ്ധ്യമായ കുടീരശബ്ദം സാർത്ഥകമാകുന്നു. കുടീരൌകർക്കടാലയൌ എന്നു നാനാർത്ഥരത്നമാലയിലുണ്ടാകയാൽ വരുന്ന അർത്ഥസന്ദേഹനിവൃത്തിതന്നെ അതിൻെറ ഫലമെന്ന് അറിഞ്ഞുകൊൾകയും വേണം. അന്ത്യഭശബ്ദോപാദാനത്തെക്കുറിച്ച് മേല്പറഞ്ഞ ദോഷശങ്കക്ക് വഴി ഭട്ടോല്പലാനുരോധേന പ്രാപ്തമായിട്ടുള്ളതാകയാൽ അതിൻെറ അകരണം തന്നെ ഗതിയെന്ന് അറിഞ്ഞുകൊൾകയും വേണം. എന്നാലെങ്ങിനെ സാഫല്യമെന്ന് ചോദിക്കുന്നു എങ്കിൽ പറയാം. അന്ത്യഭം ചേത്ഥമെന്നതിന്നു അന്ത്യരാശി ചേത്ഥമെന്നു സംജ്ഞയോടു കൂടിയതാകുന്നു എന്നുള്ള അർത്ഥത്തെ ഗ്രഹിച്ചാൽ മതി. എന്നാൽ അതിന്നു സാഫല്യം സിദ്ധമായി ഭവിക്കുമല്ലൊ.

താവുരുസ്സ്യൌരഭേയശ്ച വൃഷോവൃഷഭവാചകഃ
മിഥുനംജ്ജുതുമംപ്രാഹുന്ന്യുഗ്മമിതിചാപരെ.
കുടീരഃകർക്കടഃകർക്കീകൃകാടശ്ചാഭിധീയതെ
സിംഹോലേയോമൃഗേന്ദ്രശ്ച കന്യാസ്ത്രീകന്യകാപിച.
വൃശ്ചികോമധുപഃകോപ്പീധനുർദ്ധന്വീചതൌക്ഷികഃ
ആകോകേരോമൃഗാനക്രോ മകരസ്സംപ്രഗീയതെ.
കുംഭഃകലശനാമാസഹൃദ്രോഗഇതിചോച്യതെ
അനിമേഷാഹ്വയോമീനോ ബോദ്ധ്യശ്ചേത്ഥസിരിത്യപി.

എന്നുള്ള സ്കന്ദഹോരയിൽ ഇത്യപി എന്ന ശബ്ദംകൊണ്ട് ചേത്ഥസിശബ്ദത്തിൻെറ സാദൃശ്യമുള്ള ചേത്ഥശബ്ദത്തെ സംഗ്രഹിച്ചിരിക്കുന്നു. ഹൃദ്രോഗശ്ച എന്നതുവരേയുള്ള വാക്യം മേടം മുതൽ കുംഭം വരേയുള്ള രാശികൾക്കു ക്രിയമിത്യാദിസംജ്ഞകളെ ബോധിപ്പിക്കുന്നതാകുന്നു. ഈ ബോധത്തിന്നും അന്ത്യഭഞ്ചേത്ഥമെന്നുള്ള വാക്യാന്തരം സഹായിക്കുന്നു. അതു ഹേതുവായിട്ടു പദനൈഷ്ഫല്യത്തെക്കുറിച്ചുള്ള ആക്ഷേപത്തിന്ന് ഇപ്പോൾ മാർഗ്ഗമില്ല എന്ന് അറിഞ്ഞുകൊള്ളുകയും വേണം. ചില ഹോരാപുസ്തകങ്ങളിൽ ഹൃദ്രോഗശ്ചേത്ഥസിഃ ക്രമശഃ എന്നുതന്നെ പാഠം കാണുന്നു. അങ്ങിനെയുള്ള

പാഠത്തെ അംഗീകരിച്ചാൽ ഈ ശങ്കക്കുതന്നെ സംഭവമില്ല എന്നുള്ളതു വിശദമായി ഭവിക്കുന്നതാകയാൽ അതുതന്നെ യുക്തതരമായിട്ടുള്ളതെന്നു തോന്നുന്നു. ചില അദ്ധ്യേതാക്കന്മാർ താവുരുശബ്ദത്തിന്റെ സ്ഥാനത്തിങ്കൽ താവുരിശബ്ദത്തേയും ജുതുമശബ്ദത്തിന്റെ സ്ഥാനത്തിങ്കൽ ജിതുമ ശബ്ദത്തേയും പാഠോന ശബ്ദത്തിന്റെ സ്ഥാനത്തിങ്കൽ പാഠോനശബ്ദത്തേയും കോപ്പിശബ്ദത്തിന്റെ സ്ഥാനത്തിങ്കൽ കൌപ്പിശബ്ദത്തേയും അദ്ധ്യയനംചെയ്തുവരുമാറുണ്ടെന്ന് മേൽ എഴുതിയ ആദിഹോരാശ്ലോകങ്ങളുടെ ഭാഷ്യത്തിങ്കൽ സ്പഷ്ടമാകുന്നു. വിശേഷിച്ച് ഹ്യദ്യോഗഞ്ചേത്ഥസിഃ ക്രമശഃ എന്നുള്ള പാഠത്തെ സ്വീകരിച്ചാൽ അപഹാരമെന്നുള്ള നിബന്ധദോഷത്തെ ആപാദിപ്പാനുള്ള വഴി അടഞ്ഞുപോകയും ചെയ്യും. അല്പമായിട്ടെങ്കിലും വർണ്ണാനുപൂർവ്വിക്കു ഭേദമുണ്ടാകയാൽ അങ്ങിനെയുള്ള നിബന്ധനംകൊണ്ട് അപഹാരദോഷത്തെ പറഞ്ഞുകൂടാ എന്നത്രെ സാഹിത്യശാസ്ത്രസിദ്ധാന്തമാകുന്നത്. ഈ സിദ്ധാന്തം അപഹാരഃ പരസ്യം സ്വതന്ത്ര എന്നുള്ള ഭാഗുരിസൂത്രത്തെപ്പററിയുള്ള വിചാരത്തിങ്കൽ,

അദ്യപ്രഭൃത്യനവമാംഗിതവാസ്മിദാസഃ
ക്രീതസ്ത്വയോഭിരിതിവാദിനിചന്ദ്രമൌലൌ
അഹ്നായസാനിയമജംക്ലമമുത്സസർജ്ജ
ക്ലേശഃഫലഞ്ഹിപുനർന്നവതാംവിധത്തേ.

എന്ന കാളിദാസഗ്രന്ഥത്തെ ഉദാഹരിച്ചു വാമനാചാര്യരാൽ സ്ഥാപിതമാകുന്നു എന്നറിഞ്ഞുകൊൾകയും വേണം.

൯. ദ്രെക്കാണഹോരാനവഭാഗസംജ്ഞാ-
സ്ത്രിംശാംശകോദ്വാദശസംജ്ഞിതശ്ച
ക്ഷേത്രംചയദ്യസ്യസതസ്യവർഗ്ഗോ
ഹോരേതിലഗ്നംഭവനസ്യചാർദ്ധം.

അ— ദ്രേക്കാണഹോരാനവഭാഗസംജ്ഞാഃ ത്രിംശാംശകഃ ദ്വാദശസംജ്ഞിതഃ ച ക്ഷേത്രം ച വർഗ്ഗഃ ഭവതി യൽ യസ്യ സതസ്യ വർഗ്ഗഃ ഭവതി ലഗ്നം ഭവനസ്യ അർദ്ധം ച ഹോരാ ഇതി ഉച്യതേ.

അന്വ— ദ്രേക്കാണഹോരാനവഭാഗസംജ്ഞകങ്ങളായിരിക്കുന്ന പദാർത്ഥങ്ങളും ത്രിംശാംശകവും ദ്വാദശസംജ്ഞിതമായിരിക്കുന്ന പദാർത്ഥവും ക്ഷേത്രവും വർഗ്ഗമായി ഭവിക്കുന്നു. യാതൊന്നു യാതൊരു ഗ്രഹസംബന്ധിയായിട്ടു ഭവിക്കുന്നുവോ അതു അതിന്റെ വർഗ്ഗമായി ഭവിക്കുന്നു. ലഗ്നവും ഭവനത്തിന്റെ അർദ്ധവും ഹോരാ എന്നു വചിക്കപ്പെടുന്നു.

പരി— ദ്രേക്കാണഹോരാനവഭാഗസംജ്ഞകങ്ങൾ=ദ്രേക്കാണമെന്നും ഹോരായെന്നും നവഭാഗമെന്നുമുള്ള സംജ്ഞയോടുകൂടിയവ, സംജ്ഞാ=പേർ, അപ്രകാരമുള്ള പദാർത്ഥങ്ങൾ=രാശിത്രിഭാഗവും രാശ്യർദ്ധവും നവാംശകവും. ത്രിംശാംശകം=കുജരവിജഗുരുജ്ഞശുക്രഭാഗാഃ ഇത്യാദി ശ്ലോകംകൊണ്ടു മുൻ പറഞ്ഞതുതന്നെ. ദ്വാദശസംജ്ഞിതമായിരിക്കുന്ന പദാർത്ഥം=ദ്വാദശാംശകം, ക്ഷേത്രം=രാശി, വർഗ്ഗം=വർഗ്ഗം എന്നു പേരോടുകൂടിയത്, ലഗ്നം=ജനനരാശി, ഭവനം=രാശി, വചിക്ക=പറയുക.

സാ—ദ്രേക്കാണം, ഹോരാ, നവാംശകം, ത്രിംശാംശകം, ദ്വാദശാംശകം ഇവ ആറും വർഗ്ഗമെന്നു പേരോടുകൂടിയതാകുന്നു എന്നു ആദ്യവാക്യത്തിന്റെ അക്ഷരാർത്ഥം. ഇതുകൊണ്ടു ഗ്രഹിക്കേണ്ടതിനെ പറയാം. ഒരു രാശിയെ മൂന്നാക്കി ഭാഗിച്ചാൽ ഉണ്ടാകുന്ന ദ്രേക്കാണമെന്നു പേരോടുകൂടിയ ഭാഗവും രണ്ടാക്കി ഭാഗിച്ചാൽ ഉണ്ടാകുന്ന ഹോരാ എന്ന പേരോടുകൂടിയ ഭാഗവും ഒമ്പതാക്കി ഭാഗിച്ചാൽ ഉണ്ടാകുന്നതായ നവാംശകവും കുജരവിജഗുരുജ്ഞശുക്രഭാഗാ ഇത്യാദി ശ്ലോകംകൊണ്ടു പറഞ്ഞ പ്രകാരം സംഭവിക്കുന്ന ത്രിംശാംശകവും ഒരു രാശിയെ പന്ത്രണ്ടാക്കി ഭാഗിച്ചാൽ ഉണ്ടാകുന്ന ദ്വാദശാംശകവും ആ രാശിയും വർഗ്ഗമെന്നു പേരോടുകൂടിയതാകുന്നു. എന്നിപ്രകാരം പറഞ്ഞിരിക്കയാൽ ലഗ്നരാശിയേയും സൂര്യാദിഗ്രഹങ്ങളുടെ താൽക്കാലികസ്പഷ്ടാശ്രയരാശികളേയും പരീക്ഷിച്ചു അതുകൾക്കു ആ സ്ഥിതിയിൽ കാണപ്പെടുന്ന ദ്രേക്കാണം മുതലായ അഞ്ചും അതാതു രാശിയുമിങ്ങിനെ ആറു കൂട്ടത്തെ വർഗ്ഗമാക്കി ഗ്രഹിക്കേണം. അനന്തരം യാതൊന്നു യാതൊരു ഗ്രഹസംബന്ധിയായി ഭവിക്കുന്നുവോ അത് അതിന്റെ വർഗ്ഗമാകുന്നു എന്ന് ൧ണ്ടാം വാക്യാർത്ഥത്തെ ഓർത്തു ദ്രേക്കാണം ആരുടെ ശുഭഗ്രഹത്തി

ന്റേയോ അശുഭഗ്രഹത്തിന്റേയോ തന്റേയൊ എന്നു തുടങ്ങി മേൽ പറഞ്ഞതുകളുടെ അവസ്ഥകളെ സൂക്ഷ്മമായി ഗ്രഹിച്ചു ശുഭ സംബന്ധിയായ വർഗ്ഗത്തെ ശുഭവർഗ്ഗമെന്നും പാപസംബന്ധിയായ വർഗ്ഗത്തെ പാപവർഗ്ഗമെന്നും സ്വസംബന്ധിയായ വർഗ്ഗത്തെ സ്വവർഗ്ഗമെന്നും ധരിച്ചുകൊൾക.

ഒരു രാശിയെത്തന്നെ ആശ്രയിച്ചിട്ടു ഗ്രഹിക്കുമ്പോൾ ക്ഷേത്രം തന്നെ വർഗ്ഗമായിട്ടും അതുതന്നെ വർഗ്ഗിയായിട്ടും ഭവിക്കുന്നത് എങ്ങിനെയെന്നാൽ, ജനനകാലത്തിങ്കൽ മേഷാദിരാശികളിൽ ചെന്ന നാഴിക മുതലായതുകളെക്കൊണ്ടു ഉണ്ടാക്കപ്പെടുന്നതായ ലഗ്നാദിരാശികൾതന്നെ അവിടെ വർഗ്ഗികളെന്നും സാകല്യേന മേഷാദിരാശികൾ വർഗ്ഗങ്ങളെന്നും സിദ്ധാന്തമാകയാൽ മേൽ പറഞ്ഞ ഐക്യത്തിന്റെ പ്രസക്തിതന്നെ ഇല്ല എന്നറിഞ്ഞുകൊൾക. ഇതുകൊണ്ടു കജക്ഷേത്രേ അയം ലഗ്നരാശിഃ ഇത്യാദി ദൈവജ്ഞവ്യവഹാരം യുക്തിയുള്ളതുതന്നെ എന്നതും പറകപ്പെട്ടു. അവിടെ രാശിപദത്തിന്നു രാശ്യംശമെന്നു അർത്ഥമാകയാൽ അപ്രകാരമുള്ള വ്യവഹാരത്തിന്നു യാതൊരു വിരോധവുമില്ല എന്നു അറിഞ്ഞുകൊൾകയും വേണം.

വർഗ്ഗത്തിന്നുള്ള രാശിസംബന്ധവും ഗ്രഹസംബന്ധവും അന്യാദൃശമാകയാൽ അതാതിന്റെ ആധിപത്യമെന്നുള്ള സംബന്ധവശാൽ ശുഭവർഗ്ഗം പാപവർഗ്ഗം സ്വവർഗ്ഗം ഇങ്ങിനെയുള്ള വ്യവഹാരവും യുക്തംതന്നെ ഇപ്രകാരമാകയാൽ ആദ്യവാക്യാർത്ഥത്തെപ്പററിയും ദ്വിതീയവാക്യാർത്ഥത്തെപ്പററിയും ഇനി ബോദ്ധ്യമായ അംശമില്ലാ എന്നു തോന്നുന്നു. ഹോരാതിലഗ്നം ഭവനസ്യചാർദ്ധമെന്ന മൂന്നാമത്തെ വാക്യം ഹോരാശബ്ദശക്തിഗ്രാഹകമാകുന്നു ഹോരാശബ്ദത്തിന്റെ അർത്ഥങ്ങൾ അനേകങ്ങളാകുന്നു. അപ്രകാരമുള്ള അതുകളിൽവെച്ചു ഹോരാഫലം ഹോരാതന്ത്രമിത്യാദി വ്യവഹാരം പ്രതി ഹേതുഭൂതമായ അർത്ഥത്തെ ഹോരേത്യഹോരാത്രവികല്പമേകേ ഇത്യാദി ശ്ലോകംകൊണ്ടു പറഞ്ഞുവെങ്കിലും ഹോരാസ്വാമിഗുരുജ്ഞവീക്ഷിതയുതാ ഇത്യാദിസ്ഥലങ്ങളിലുംമാർത്താണ്ഡേന്ദ്വാരയജിസമഭേചന്ദ്രഭാനോശ്ചഹോരാ ഇത്യാദിസ്ഥലങ്ങളിലും ഉപയോഗിയ അർത്ഥത്തെ അതുകൊണ്ടു പറഞ്ഞിട്ടില്ലായ്കയാൽ ഇവിടെ പ്രസം

ഗവശാൽ അതിനെ ഈവാക്യംകൊണ്ടു പറഞ്ഞിരിക്കുന്നു. ലഗ്നത്തെയും രാശ്യർദ്ധത്തേയും ഹോരാ എന്നിപ്രകാരം പറയുന്നു എന്നു അതിന്റെ അക്ഷരാർത്ഥമാകയാൽ ദ്രേക്കാണഹോരാ എന്നു ഇവിടെത്തന്നെയുള്ള ഹോരാശബ്ദത്തിന്നു രാശ്യർദ്ധമെന്നുള്ള അർത്ഥത്തേയുംഹോരാസ്വാമിഗുരുജ്ഞവീക്ഷിതഎന്ന സ്ഥലത്തിങ്കൽ ലഗ്നമെന്നുള്ള അർത്ഥത്തേയും ഔചിത്യാനുരോധന ഗ്രഹിച്ചുകൊൾക. ഇങ്ങിനെത്തന്നെ സ്ഥലാന്തരങ്ങളിലുമെന്നു അതിന്റെ താല്പര്യത്തെ കല്പിച്ചുകൊൾക.

൫൦. ഗോജാശ്വികർക്കിമിഥുനാസ്സമൃഗാനിശാഖ്യാഃ
പൃഷ്ഠോദയാവിമിഥുനാഃകഥിതാസ്തഎവ
ശീർഷോദയാദിനബലാശ്ചഭവന്തിശേഷാ-
ലഗ്നംസമേത്യഭയതഃപൃഥുരോമയുഗ്മം.

അ—സമൃഗാഃ ഗോജാശ്വികർക്കിമിഥുനാഃ നിശാഖ്യാഃ ഭവന്തി വിമിഥുനാഃ തേ എവ പൃഷ്ഠോദയാഃ കഥിതാഃ ശേഷാഃ ശീർഷോദയാഃ ദിനബലാഃ ച ഭവന്തി പൃഥുരോമയുഗ്മം ഉഭയതഃ ലഗ്നം സമേതി.

അന്വ—സമൃഗങ്ങളായിരിക്കുന്ന ഗോജാശ്വികർക്കിമിഥുനങ്ങൾ നിശാഖ്യങ്ങളായി ഭവിക്കുന്നു. വിമിഥുനങ്ങളായിരിക്കുന്ന അതുകൾ തന്നെ പൃഷ്ഠോദയങ്ങൾ എന്നു കഥിതങ്ങളായി ഭവിക്കുന്നു. ശേഷങ്ങൾ ശീർഷോദയങ്ങളായിട്ടും ദിനബലങ്ങളായിട്ടും ഭവിക്കുന്നു. പൃഥുരോമയുഗ്മം ഉഭയംകൊണ്ടു ലഗ്നത്തെ പ്രാപിക്കുന്നു.

പരി—സമൃഗങ്ങൾ=മൃഗത്തോടുകൂടിയവ, മൃഗം=മകരം, ഗോജാശ്വികർക്കിമിഥുനങ്ങൾ, ഗോവും അജവും അശ്വിയും കർക്കിയും മിഥുനവും, ഗോവ്=ഇടവം, അജം=മേടം, അശ്വി=ധനു, കർക്കി=കർക്കിടകം, നിശാഖ്യങ്ങൾ—നിശാഘടിതയായിരിക്കുന്ന ആഖ്യയോടുകൂടിയവ, നിശാഘടിതാ=നിശയോടുഘടിതാ, നിശാ=നിശാ എന്ന ശബ്ദം, ഘടിതാ=കൂടിയത്, ആഖ്യാ=പേർ, വിമിഥുനങ്ങൾ=മിഥുനത്തോടു കൂടാത്തവ, മിഥുനം മിഥുനരാശി, അതുകൾ ഗോജാശ്വികർക്കിമിഥുനങ്ങൾ, പൃഷ്ഠോദയങ്ങൾ=പൃഷ്ഠംകൊണ്ടു ഉദിക്കുന്നവ, പൃഷ്ഠം=പുറം, കഥിതങ്ങൾ=കഥിക്കപ്പെട്ടവ, കഥിക്ക=പറയുക, ശേഷങ്ങൾ=ശിഷ്ടങ്ങളായ രാശികൾ, ശീർഷോദയങ്ങൾ=ശീർഷംകൊണ്ടു ഉദിക്കുന്ന

വ, ശീഷം=ശിരസ്സ്, ദിനബലങ്ങൾ=ദിനത്തിങ്കൽ ബലത്തോടുകൂടിയതുകളാകയാൽ ദിനബലമെന്നു പേരോടുകൂടിയവ, പൃഷ്ഠഃരാമയുഗം=മത്സ്യയുഗം, (മീനരാശി എന്നു സാരം) ഉഭയം=രണ്ട്, (വൃഷ്ഠവും ശീഷവും എന്നു സാരം) ലഗ്നം=ഉദയം.

സാ— ഇടവം, മേടം, ധനു, കർക്കടകം, മിഥുനം, മകരം ഈ ആറു രാശികൾ നിശാബലമെന്നു പേരോടുകൂടിയതുകളാകുന്നു. മേല്പറഞ്ഞ രാശികൾ മിഥുനത്തെ ഒഴിച്ചു ശിഷ്ടങ്ങൾ പൃഷ്ഠോദയങ്ങളാകുന്നു. മിഥുനം ശീഷോദയമാകുന്നു. ചിങ്ങം, കന്നി, തുലാം, വൃശ്ചികം, കുംഭം ഇതുകൾ ശീഷോദയങ്ങളായിട്ടും ദിനബലമെന്നു പേരോടുകൂടിയതുകളായിട്ടും ഭവിക്കുന്നു. മീനം ഉഭയോദയമാകുന്നു. ഇങ്ങിനെ മേൽപറഞ്ഞശ്ലോകത്തിന്റെ അക്ഷരാർത്ഥം.

ഇവിടെ ഗോജാശ്വികർക്കിമിഥുനമകരങ്ങൾക്കുള്ള നിശാബലസംജ്ഞാവിധാനം സംജ്ഞാന്തരങ്ങളുടെ ഉപലക്ഷണമാകയാൽ അതുകളെ നിശാരാശികളെന്നും പറഞ്ഞുവരുമാറുണ്ട്. ശേഷങ്ങളുടെ ദിനബലസംജ്ഞവിധാനവും മേൽപ്രകാരമാകയാൽ അതുകളെ ദിനരാശികളെന്നും പറഞ്ഞുവരുമാറുണ്ട്. ഇതുകൾക്കു പുറമെ ഗോജാശ്വ്യാദികൾ ആറും ചന്ദ്രരാശികളെന്നും ശിഷ്ടങ്ങൾ സൂര്യരാശികളെന്നും ഗ്രാഹ്യമാകുന്നു. 'സിംഹകന്യോതുലാളീചകുംഭാന്ത്യൗസൂര്യരാശയഃ അന്യേതുരാശയശ്ചാന്ദ്രാദ്യനിശാരാശയശ്ചതേ' എന്നുള്ള വചനാനുരോധവും മേൽപ്രകാരമാകയാൽ സിദ്ധംതന്നെ. നിശാരാശികൾ രാത്രിയിലും ദിനരാശികൾ ദിനത്തിങ്കലും ഫലത്തെ ദാനം ചെയ്യുന്നതുകളാകുന്നു. പൃഷ്ഠോദയരാശികളെ അശുഭങ്ങൾ എന്നും ശീഷോദയരാശികളെ ശുഭങ്ങൾ എന്നും ഗ്രഹിക്കേണം. 'പൃഷ്ഠോദയേഷുസിദ്ധ്യന്ത്യശുഭം മൂർദ്ധോദയേഷുവിപരീതം ഉഭയോദയേ വിമിശ്രംഗ്രഹാഹാതേഭ്യഃ ഫലംവാച്യം' എന്നുള്ള കൃഷ്ണീയഗ്രന്ഥം മേൽപറഞ്ഞതിന്നു മൂലമാകുന്നു. പൃഷ്ഠോദയങ്ങൾ ശുഭഗ്രഹസംബന്ധവശാൽ ശുഭഫലങ്ങളായാലും വളരെ കാലംകൊണ്ടല്ലാതെ യഥോക്തഫലദാനത്തെ ചെയ്യുകയില്ല. ഇതു ഹേതുവായിട്ടും അതുകൾ അശുഭങ്ങൾതന്നെ. ശീഷോദയങ്ങൾ പാപഗ്രഹസംബന്ധവശാൽ അശുഭഫലദങ്ങളായാലും യഥോക്തഫലത്തെ അല്പമാക്കി തീർക്കുന്നതല്ലാതെ ആധിക്യേന ദാനം ചെയ്യുകയില്ല. ഇതുകൊണ്ടും അതുകൾ ശുഭങ്ങളാകുന്നു. ഇ

ങ്ങിനെ തുടങ്ങിയുള്ള വിസ്തരം ദശാദ്ധ്യായി തുടങ്ങിയുള്ള വ്യാഖ്യാനങ്ങളിൽ സ്പഷ്ടമാകുന്നു. മിഥുനരാശി ശീർഷോദയമാകുന്നു എന്നു പറഞ്ഞതിന്റെ സിദ്ധി എങ്ങിനെ എന്നു ഭട്ടോദിഗ്രന്ഥംകൊണ്ടു സ്പഷ്ടമായി അറിയുന്നില്ല. അതു ഹേതുവായിട്ടു അതിന്റെ ഉപപാദനത്തെ ഇതിന്നുതാഴെ കാണിക്കുന്നു.

ഗോജാശ്ചികക്കി മിഥുനാ ഇത്യാദി ഗ്രന്ഥംകൊണ്ടു മേടം, ഇടവം, മിഥുനം, കർക്കിടകം, ധനു, മകരം ഈ ആറു രാശികൾക്കു നിശാബലമെന്നൊരു സംജ്ഞയെ ഇവിടെ ഒന്നാമത് പറഞ്ഞു. അനന്തരം മേൽപറഞ്ഞ രാശികളിൽ മിഥുനത്തെ ഒഴിച്ച് ശിഷ്ടങ്ങൾ പൃഷ്ഠോദയങ്ങളാകുന്നു എന്നു പറഞ്ഞു. അനന്തരം ശേഷങ്ങൾ ശീർഷോദയങ്ങളായിട്ടും ദിനബലങ്ങളായിട്ടും ഭവിക്കുന്നു എന്നും മീനരാശി ഉഭയോദയമാകുന്നു എന്നും പറഞ്ഞു. ഇങ്ങിനെ ഉള്ള ആചാര്യനിർദ്ദേശത്തിങ്കൽ ശേഷപദാർത്ഥം എന്ത് എന്നു സൂക്ഷ്മമായി ഗ്രഹിക്കുമ്പോൾ ശീർഷോദയവിധായക വാക്യത്തിങ്കൽ മിഥുനത്തിന്റെ സംഗ്രഹം ദുർല്ലഭമായി തോന്നുന്നു. എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ, ശേഷശബ്ദംകൊണ്ടു ഗോജാശ്ചികക്കി മിഥുനമകരങ്ങളിൽനിന്നു ആദ്യങ്ങളെ ഗ്രഹിച്ചാൽ മിഥുനം ബഹിർഭൂതം തന്നെ എന്നത് പറയേണമെന്നില്ല. വിമിഥുനങ്ങളായിരിക്കുന്ന മേൽപറഞ്ഞ രാശികളിൽനിന്നു അന്യങ്ങളെ ഗ്രഹിക്കുന്ന പക്ഷത്തിൽ മിഥുനത്തിന്നു സംഗ്രഹം ഭവിക്കുമെങ്കിലും അതു നിശാബലമാകുന്നു എന്നു പൂർവ്വവാക്യംകൊണ്ടു സിദ്ധമായിരിക്കയാൽ ശീർഷോദയാഃ ദിനബലാഃ ച എന്നിപ്രകാരം സമച്ചയേന ഉള്ള വിധാനം മിഥുനത്തെ സ്പർശിക്കയില്ല. അതുഹേതുവായിട്ടു യാവചില രാശികൾക്കു പൃഷ്ഠോദയത്വം പറകപ്പെട്ടുവോ അതുകളിൽനിന്നു അന്യങ്ങളായ രാശികളിൽ മിഥുനത്തെ ഒഴിച്ചു ശിഷ്ടങ്ങളായ സിംഹകന്യാതുലാവൃശ്ചികകുംഭങ്ങൾ ഇവിടെ ശേഷപദാർത്ഥമാകുന്നു എന്നും ശീർഷോദയാദിനബലാശ്ച എന്നുള്ള വിധാനം തന്മാത്രോദ്ദേശ്യകമാകുന്നു എന്നും പറയാതെ നിർവ്വാഹമില്ല. ഈ അവസ്ഥക്കു മിഥുനരാശി പൃഷ്ഠോദയമല്ലാ എന്നതും പൃഷ്ഠോദയത്വവിധായകവാക്യത്തിങ്കലെ വിമിഥുനഗ്രഹണംകൊണ്ടു സിദ്ധമായിരുന്നാലും ശീർഷോദയത്വവിധാനത്തിങ്കൽ അതു ശീർഷോദയം തന്നെ എന്നുള്ള നിശ്ചയം എങ്ങിനെ ലബ്ധമായി ഭവിക്കുന്നു എന്ന ആക്ഷേപ

ത്തിന്നു വഴിയുണ്ട്. മിഥുനരാശി നിരുദയമായി ഭവിക്കുന്നു എന്നു ആ ചാര്യാശയത്തെ കല്പിക്കാമല്ലോ. ഇങ്ങിനെ പൂർവ്വപക്ഷഗ്രന്ഥോപപത്തിയെ ഗ്രഹിച്ചുകൊൾക.

ഇനി ഇതിന്റെ സമാധാനത്തെ പറയുന്നു. ഇവിടെ മൂന്നാം വാക്യത്തിങ്കൽ ഉള്ള ശേഷപദംകൊണ്ടു ഗോജാശ്വികക്രിമകരങ്ങളിൽനിന്നു ശിഷ്ടങ്ങളായ മിഥുനസിംഹകന്യാതുലാവൃശ്ചികകുംഭങ്ങളേയും ഗോജാശ്വികക്രിമിഥുനമകരങ്ങളിൽനിന്നു അന്യങ്ങളായ സിംഹകന്യാതുലാവൃശ്ചികകുംഭങ്ങളേയും ആവർത്തനയെ കല്പിച്ചിട്ടു വെവ്വേറെ ഗ്രഹിക്കേണം എന്നാൽ ശീഘ്രോദയത്വവിധാനത്തിങ്കൽ ഉദ്ദേശ്യത്വേനമിഥുനസിംഹകന്യാതുലാവൃശ്ചികകുംഭങ്ങൾക്കും ദിനബലത്വവിധാനത്തിങ്കൽ ഉദ്ദേശ്യത്വേനസിംഹകന്യാതുലാവൃശ്ചികകുംഭങ്ങൾക്കും അനന്വയബോധം ഔചിത്യബലാൽ സിദ്ധമായി ഭവിക്കുകയും ചെയ്യും. അതുഹേതുവായിട്ടു മിഥുനത്തിന്നു ശീഘ്രോദയത്വവും നിശാബലത്വവിധാനത്തിന്നു അവ്യാകൃതിയും ഇങ്ങിനെയുള്ള രണ്ടു പദാർത്ഥങ്ങളുടെ സിദ്ധിയെ കുറിച്ചും ധീഘ്രോദയാദിനബലശ്ച എന്നുള്ള അംശം അനുകൂലം തന്നെ എന്നു അറിഞ്ഞുകൊൾക യും വേണം.

ഹ ക്രൂരസ്സൌമ്യഃപുരുഷവനിതേതേചരാഗദ്വിദേഹാഃ
പ്രാഗാദീശാഃക്രിയവൃഷനൃയുക്കർക്കടാസ്സത്രികോണാഃ
മാർത്താണ്ഡേന്ദ്വോരയുജിസമഭേചന്ദ്രഭാനേപ്രാശ്ചഹോരേ
ദ്രേക്കാണാസ്സ്വസ്സ്വഭവനസുതത്രിത്രികോണാധിപാനാം.

അ—തേ ക്രൂരഃ സൌമ്യഃ പുരുഷവനിതേ ചരാഗദ്വിദേഹാഃ ച ഭവന്തി ക്രിയവൃഷനൃയുക്കർക്കടാഃ സത്രികോണാഃ പ്രാഗാദീശാഃ ഭവന്തി അയുജിഹോരേമാർത്താണ്ഡേന്ദ്വോഃ സമഭേചന്ദ്രഭാനേപ്രാഃ ച ദ്രേക്കാണാഃ സ്വഭവനസുതത്രിത്രികോണാധിപാനാം സ്യുഃ

അന്വ—അതുകൾ ക്രൂരമായിട്ടും സൌമ്യമായിട്ടും പുരുഷവനിതകളായിട്ടും ചരാഗദ്വിദേഹങ്ങളായിട്ടും ഭവിക്കുന്നു. ക്രിയവൃഷനൃയുക്കർക്കടങ്ങൾ സത്രികോണങ്ങളായിട്ടു പ്രാഗാദീശന്മാരായി ഭവിക്കുന്നു. അയുക്കിങ്കിലെ ഹോരകൾ മാർത്താണ്ഡേന്ദുക്കളുടേയും സമഭത്തിങ്കൽ ചന്ദ്രഭാനുക്കളുടേയുമായി ഭവിക്കും. ദ്രേക്കാണങ്ങൾ സ്വഭവനസുതത്രിത്രികോണാധിപന്മാരുടെയായി ഭവിക്കും.

പരി:—അതുകൾ=മേഷാദിരാശികൾ, ക്രൂരം=ക്രൂരമെന്നു പേരോടുകൂടിയത്, സൌമ്യം=സൌമ്യമെന്നു പേരോടുകൂടിയത്, ചരാഗദ്വിദേഹങ്ങൾ=ചരങ്ങളായിയും അഗങ്ങളായിയും ദ്വിദേഹങ്ങളായിയും ഇരിക്കുന്നവ, ചരങ്ങൾ=ചരിക്കുന്നവ, ചരിക്കുക, അഗങ്ങൾ=സ്ഥിരങ്ങൾ, ദ്വിദേഹങ്ങൾ=ദ്വിസ്വഭാവങ്ങൾ, ക്രിയവൃഷനൃയുക്കർക്കടങ്ങൾ=ക്രിയവും, വൃഷവും, നൃയുക്കും, കർക്കടവും, ക്രിയം=മേടം, വൃഷം=ഇടവം, നൃയുക്ക്=മിഥുനം, കർക്കടം=കർക്കടകം, സത്രികോണങ്ങൾ=ത്രികോണങ്ങളോടുകൂടിയവ, ത്രികോണങ്ങൾ=അതാതുരാശിയുടെ അഞ്ചാം രാശിയും ഒമ്പതാം രാശിയും, പ്രാഗാദീശന്മാർ=പ്രാഗാദികളുടെ ഈശന്മാർ, പ്രാഗാദികൾ=കിഴക്കു മുതലായ ദിക്കുകൾ, ഈശന്മാർ=സ്വാമികൾ, അയുക്ക്=ഓജരാശി, ഹോരകൾ=രാശ്യർദ്ധങ്ങൾ, മാർത്താണ്ഡേന്ദുക്കൾ=മാർത്താണ്ഡനും ഇന്ദുവും, മാർത്താണ്ഡൻ=ആദിത്യൻ, ഇന്ദു=ചന്ദ്രൻ, സമഭം=യുഗ്മരാശി, ചന്ദ്രഭാനുക്കൾ=ചന്ദ്രനും ഭാനുവും, ഭാനു=ആദിത്യൻ ദ്രേക്കാണങ്ങൾ=രാശിത്രിഭാഗങ്ങൾ, സ്വഭവനസുതത്രിത്രികോണാധിപന്മാർ=സ്വഭവനസുതത്രിത്രികോണങ്ങളുടെ അധിപന്മാർ, സ്വഭവനസുതത്രിത്രികോണങ്ങൾ=സ്വഭവനവും സുതനും ത്രിത്രികോണവും, സ്വഭവനം=സ്വരാശി, സുതൻ=പഞ്ചമരാശി, ത്രിത്രികോണം=നവമരാശി, അധിചന്മാർ=സ്വാമികൾ.

സാ—മേഷാദിരാശികളിൽവെച്ചു മേടം ഇടവം ഇങ്ങിനെ തുടങ്ങി ഈ രണ്ടുരാശികൾ ക്രമേണ ക്രൂരമെന്നും സൌമ്യമെന്നും പേരോടുകൂടിയതുകളായിട്ടും പുരുഷനെന്നും സ്ത്രീയെന്നും പേരോടുകൂടിയതുകളായിട്ടും ഭവിക്കുന്നു. ഇതുകൊണ്ടു മേടം മിഥുനം ഇങ്ങിനെ തുടങ്ങിയുള്ള ഓജരാശികൾ ഒക്കെയും ക്രൂരങ്ങളാകുന്നു എന്നും ഇടവം കർക്കടം ഇങ്ങിനെ തുടങ്ങിയുള്ള യുഗ്മരാശികളൊക്കെയും സൌമ്യങ്ങളാകുന്നു എന്നും മേൽപ്രകാരംതന്നെ ഓജങ്ങൾ പുരുഷരാശികളാകുന്നു എന്നും യുഗ്മങ്ങൾ സ്ത്രീരാശികളാകുന്നു എന്നും ഗ്രാഹ്യമാകുന്നു. മേടം ഇടവം മിഥുനം ഇങ്ങിനെ തുടങ്ങി മൂന്നു രാശികൾ ക്രമേണ ചരങ്ങളായിട്ടും സ്ഥിരങ്ങളായിട്ടും ഉഭയങ്ങളായിട്ടും ഭവിക്കുന്നു. മേടം ഇടവം മിഥുനം കർക്കടകം ഈ നാലു രാശികൾ തൻെറ തൻെറ അഞ്ചാം രാശികളോടും ഒമ്പതാം രാശികളോടും ക്ര

ടെ ക്രമേണ കിഴക്കു മുതലായ ദിക്കുകളുടെ സ്വാമികളാകുന്നു. മേടം മുതലായ ഓജരാശികളിലെ ആദ്യഹോരകൾ സൂര്യൻേറയും ദ്വിതിയഹോരകൾ ചന്ദ്രൻേറയുമാകുന്നു. ഇടവം മുതലായ യുഗ്മരാശികളിലെ ആദ്യഹോരകൾ ചന്ദ്രൻേറയും ദ്വിതീയഹോരകൾ സൂര്യൻേറയുമാകുന്നു. എല്ലാ രാശികളുടേയും ആദ്യദ്രേക്കാണങ്ങൾ അതാതു രശ്യധിപന്മാരുടേയും രണ്ടാംദ്രേക്കാണങ്ങൾ അതാതു രാശിയുടെ പഞ്ചമരാശ്യധിപന്മാരുടേയും മൂന്നാം ദ്രേക്കാണങ്ങൾ അതാതു രാശിയുടെ നവമരാശ്യധിപന്മാരുടേയുമാകുന്നു. ഇങ്ങിനെ പറഞ്ഞതുകൊണ്ടുള്ള ഫലത്തെ ഇതിന്നു താഴെ വിവരിക്കുന്നു.

ക്രൂരരാശികളിൽ ജനിച്ചവർ ക്രൂരസ്വഭാവന്മാരായിരിക്കും, സൌമ്യരാശിയിൽ ജനിച്ചവർ സൌമ്യസ്വഭാവന്മാരായിരിക്കും എന്നിപ്രകാരം തുടങ്ങിയുള്ള അറിവും പുരുഷരാശികളിൽ ജനിച്ചവർ തേജസ്വികളായിട്ടും സ്ത്രീരാശികളിൽ ജനിച്ചവർ മൃദുക്കളായിട്ടും ഭവിക്കുമെന്നിപ്രകാരം തുടങ്ങിയുള്ള അറിവും ചരരാശികളിൽ ജനിച്ചവർ സഞ്ചാരശീലന്മാരായിട്ടും സ്ഥിരരാശികളിൽ ജനിച്ചവർ സ്ഥിതിശീലന്മാരായിട്ടും ഉഭയരാശികളിൽ ജനിച്ചവർ ഉഭയശീലന്മാരായിട്ടും ഭവിക്കുമെന്നിപ്രകാരം തുടങ്ങിയുള്ള അറിവും മേഷം ചിങ്ങം, ധനു ഇങ്ങിനെ തുടങ്ങിയുള്ള രാശികൾ കൊണ്ടു സൂതികാഗൃഹദ്വാരാദികളുടെ ദിക്പരിജ്ഞാനവും ഹോരാദ്രേക്കാണങ്ങളുടെ ആധിപത്യവിവേകവും മേൽപ്രകാരം പറഞ്ഞതിൻെറ ഫലമാകുന്നു.

൧൮. കേചിന്നുഹോരാം പ്രഥമാം ഭവസ്യ
വാഞ്ഛന്തി ലാഭാധിപതേർദ്ദ്വിതീയാം
ദ്രേക്കാണസംജ്ഞാമപി വർണ്ണയന്തി
സ്വദ്വാദശൈകാദശരാശിപാനാം.

അ—കെചിൽ തു പ്രഥമാം ഹോരാം ഭവസ്യ വാഞ്ഛന്തി ദ്വിതീയാം ഹോരാം ലാഭാധിപതേഃ വാഞ്ഛന്തി ദ്രേക്കാണസംജ്ഞാം സ്വദ്വാദശൈകാദശരാശിപാനാം അപി വർണ്ണയന്തി.

അന്വ—ചിലരാകട്ടെ പ്രഥമയായിരിക്കുന്ന ഹോരയെ ഭവൻെറയാക്കി വാഞ്ഛിക്കുന്നു. ദ്വിതീയയായിരിക്കുന്ന ഹോരയെ ലാഭാധിപതിയുടെയാക്കി വാഞ്ഛിക്കുന്നു. ദ്രേക്കാണസംജ്ഞയെ സ്വദ്വാദശൈകാദശരാശിപന്മാരുടെയാക്കിയും വർണ്ണിക്കുന്നു.

പരി — പ്രഥമം=കന്നാമത്തത്, ഹോരാ=രാശ്യർദ്ധം, ഭവൻ=രാശ്യധിപൻ, വാഞ്ഛിക്ക=ഇച്ഛിയ്ക്കുക, ദ്വിതീയാ=രണ്ടാമത്തത്, ലാഭാധിപതി=ലാഭത്തിൻെറ അധിപതി, ലാഭം=പതിനൊന്നാം രാശി, അധിപതി=സ്വാമി, ദ്രേക്കാണസംജ്ഞാ=ദ്രേക്കാണാധിപത്യം, സ്വദ്വാദശൈകാദശരാശിപന്മാർ=സ്വദ്വാദശൈകാദശരാശികളെ പാലനം ചെയ്യുന്നവർ, സദ്വാദശൈകാദശരാശികൾ=സ്വമായിയും ദ്വാദശമായിയും ഏകാദശമായിയും ഇരിയ്ക്കുന്ന രാശികൾ, സ്വം=തന്നെ സംബന്ധിച്ചത്, ദ്വാദശം=പന്ത്രണ്ടാമത്തത്, ഏകാദശം=പതിനൊന്നാമത്തത്, പാലനംചെയ്ക=രക്ഷിയ്ക്കുക, വർണ്ണിക്ക=പറയുക.

സാ — ചില ആചാര്യന്മാർ ആദ്യഹോരാ രാശ്യധിപൻേറയും ദ്വിതീയഹോരാ ഏകാദശസ്ഥാനാധിപതിയുടേയുമാകുന്നു എന്നു പറയുന്നു. അവർ തന്നെ ദ്രേക്കാണാധിപത്യം സ്വരാശ്യധിപന്നും ദ്വാദശരാശ്യധിപന്നും ഏകാദശരാശ്യധിപന്നുമുള്ളതാകുന്നു എന്നും പറയുന്നു. ചിലർ എന്നതുകൊണ്ടു യവനേശ്വരാദികളെ ഗ്രഹിക്കേണം. എങ്ങിനെയെന്നാൽ,

'ആദ്യാചഹോരാഭവനസ്യപത്യ-
രേകാദശക്ഷേത്രപതേർദ്വിതീയാ
സ്വദ്വാദശൈകാദശരാശിപാനാം
ദ്രേക്കാണസംജ്ഞാക്രമശോത്രചോക്താ'

എന്നു തുടങ്ങിയുള്ള വചനങ്ങൾ യവനേശ്വരതന്ത്രാദികളിൽ സ്ഥിതങ്ങളാകയാൽ അവരെ ഇതുകൊണ്ടു ഗ്രഹിയ്ക്കാമെന്ന് അറിഞ്ഞുകൊൾക. ദ്രേക്കാണസംജ്ഞാമപി എന്നുള്ള അപിശബ്ദം 'ലഗ്നപുത്രശുഭപാശ്വരേഗൃഹേ പുത്രധർമ്മതനുപായുഗേഗൃഹേ ധർമ്മലഗ്നസുതപാസ്ഥിരെഗൃഹേ ജാതകേഖലുദുഗാണഉച്യതേ' എന്നും

'സർവ്വരാശിസുദുഗാണഉച്യതേ ലഗ്നപസ്യ സുതപസ്യചാപ്യഥ
ധർമ്മപസ്യസുവിധാനകർമ്മണി പ്രശ്നഏവതനുരിഃഫലാഭവഃ'

എന്നും തുടങ്ങിയുള്ള വചനങ്ങൾ കൊണ്ടു യവനേശ്വരാദികളാൽ പാകപ്പെട്ട പക്ഷാന്തരങ്ങളുടേയും വിഷയവിഭാഗത്തിൻേറയും സമുച്ചയത്തിന്നായിക്കൊണ്ടു നിബന്ധിക്കപ്പെട്ടതാകുന്നു.

ഹോരാധിപത്യത്തിങ്കൽ ഈ ശ്ലോകത്താൽ കാണിക്കപ്പെട്ട മതഭേദം പ്രശ്നത്തിങ്കൽ ആദരിക്കപ്പെടുവാൻ യോഗ്യമാകുന്നു എന്ന് ആചാര്യമതത്തേന ദശാദ്ധ്യായിയിൽ ഉപാസിക്കുകയും

രവീന്ദുവിഷമേചന്ദ്രരവീചാത്രസമേക്രമാൽ
ഹോരാസ്യാല്ലഗ്നപസ്യാദ്യാ ദ്വിതീയാലാഭപസ്യതു
ആദ്യാതുജാതകേപ്രോക്താ ദ്വിതീയാപ്രശ്നകർമ്മണി

എന്നുള്ള ഒരു ശാസ്ത്രകാരവചനത്തെ ഉദാഹരിച്ചിട്ട് അതിനെത്തന്നെ ഉറപ്പിക്കുകയും ചെയ്തിരിക്കുന്നു. അത്രതന്നെയല്ല യവനേശ്വരവചനാനുരോധേന മൂന്നു പ്രകാരമുള്ള രാശിത്രിഭാഗാധിപത്യവും വിഷയവ്യവസ്ഥയോടുകൂടെ അംഗീകരിക്കപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു എന്നതിനെ മിക്കതും സ്പഷ്ടമാക്കിയിരിക്കുന്നു. ഭട്ടോല്പലഗ്രന്ഥത്തിങ്കൽ ഹോരാധിപത്യാദികളിൽ മേൽപ്രകാരം കാണിച്ചിട്ടുള്ള മതഭേദം ഒരേടത്തു ഗ്രാഹ്യമാകുന്നു എന്നുള്ള അഭിപ്രായം ഈ ആചാര്യന് ഇല്ലാ എന്നതിനെ ഏതദാചാര്യസ്യനാഭിപ്രേതമെന്നുള്ള വചനംകൊണ്ടു വ്യക്തമാക്കുകയും 'ഓജഷുവേഹോരാ പ്രഥമായുശേഷുചൊത്തരാ ശ്ലേഷാഃ ഇന്ദോഃക്രമശോജ്ഞേയാഃ' എന്നും 'രാശിസ്ത്രിദ്രേക്കാണസ്തൂൽ പഞ്ചമനവമദ്വയനവതയസ്തേഷാമധിപതയഃസ്യുഃ സ്വദ്രേക്കാണെ ഗ്രഹാബലിനഃ' എന്നുമുള്ള സത്യാചാര്യവചനങ്ങളെകാണിച്ച് അതിനെത്തന്നെ ഉറപ്പിക്കുകയും ചെയ്തിരിക്കുന്നു.

'സൂര്യേന്ദ്വോർവിഷമേരാശൌ സമേതദ്വിപരീതകം
പിതരശ്ചന്ദ്രഹോരേശാ ദേവാസ്സൂര്യസ്യകീർത്തിതാഃ'

എന്നും

'രാശിത്രിഭാഗാദ്രേക്കാണാസ്തേചഷൽത്രിംശദീരിതാഃ
പരിവൃത്തിത്രയംതഷാം മേഷാദേഃക്രമശോഭവേൽ
സ്വപഞ്ചനവപാനാംച വിഷമേഷുസമേഷുച

എന്നുമുള്ളപരാശരഹോരയും ഭട്ടോല്പലഗ്രന്ഥത്തിന്ന് അനുകൂലമാകുന്നു. അതുഹേതുവായിട്ട് ഈ അംശത്തിങ്കൽ ഭട്ടോല്പലാഭിപ്രായംതന്നെ എല്ലാവരാലും അനുസരണീയമാകുന്നു എന്ന് എനിക്കു തോന്നുന്നു.

൧൩. അജവൃഷഭമൃഗാംഗനാകുളീരാ
ഘടഷവണിജൌചദിവാകരാദിതുംഗാഃ

ദശശിഖിമനുയുക്തിഥീന്ദ്രിയാംശ-
ത്രിനവകവിംശതിഭിശ്ചതേസ്തനീചാഃ

അ—അജവൃഷഭമൃഗാംഗനാകുളീരാഃ ഝഷവണിജൌ ച ദിവാകരാദിതുംഗാഃ ഭവന്തി ദശശിഖിമനുയുക്തിഥീന്ദ്രിയാംശത്രിനവകവിംശതിഭിഃ ച തേ അസ്തനീചാഃ ഭവന്തി.

അന്വ—അജവൃഷഭമൃഗാംഗനാകുളീരങ്ങളും ഝഷവണിക്കുകളും ദിവാകരാദിതുംഗങ്ങളായി ഭവിക്കുന്നു. ദശശിഖിമനുയുക്തിഥീന്ദ്രിയാംശത്രിനവകവിംശതികൾകൊണ്ടും ദിവാകരാദിതുംഗങ്ങളായി ഭവിക്കുന്നു. അതുകൾ അസ്തനീചങ്ങളായിട്ടും ഭവിക്കുന്നു.

പരി—അജവൃഷഭമൃഗാംഗനാകുളീരങ്ങൾ=അജവും, വൃഷഭവും, മൃഗവും, അംഗനയും, കുളീരവും. അജം=മേഷരാശി, വൃഷഭം=വൃഷഭരാശി, മൃഗം=മകരരാശി, അംഗനാ=കന്യാരാശി, കുളീരം=കർക്കടകരാശി, ഝഷവണിക്കുകൾ=ഝഷവും, വണിക്കും, ഝഷം=മീനരാശി, വണിക്ക്=തുലാരാശി, ദിവാകരാദിതുംഗങ്ങൾ=ദിവാകരാദികളുടെ തുംഗങ്ങൾ, ദിവാകരാദികൾ=ദിവാകരൻ തുടങ്ങിയുള്ളവ, ദിവാകരൻ=ആദിത്യൻ, തുംഗങ്ങൾ=ഉച്ചങ്ങൾ, ദശശിഖിമനുയുക്തിഥീന്ദ്രിയാംശത്രിനവകവിംശതികൾ= ദശശിഖിമനുയുക്തിഥീന്ദ്രിയാംശങ്ങളും ത്രിനവകവിംശതികളും, ദശശിഖിമനുയുക്തിഥീന്ദ്രിയാംശങ്ങൾ= ദശശിഖിമനുയുക്തിഥീന്ദ്രിയപൂരകങ്ങളായിരിക്കുന്ന അംശങ്ങൾ, ദശശിഖിമനുയുക്തിഥീന്ദ്രിയപൂരകങ്ങൾ= ദശശിഖിമനുയുക്തിഥീന്ദ്രിയസംഖ്യകളെ പൂരിക്കുന്നവ, ദശശിഖിമനുയുക്തിഥീന്ദ്രിയസംഖ്യകൾ=ദശസംഖ്യയും, ശിഖിസംഖ്യയും, മനുയുക്തസംഖ്യയും, ഇന്ദ്രിയസംഖ്യയും. ദശസംഖ്യാ=പത്തു, ശിഖിസംഖ്യാ=മൂന്നു, മനുയുക്തസംഖ്യാ=ഇരിപത്തെട്ട്, തിഥിസംഖ്യാ=പതിനഞ്ച്, ഇന്ദ്രിയസംഖ്യാ=അഞ്ച്, പൂരിക്കുക=തികക്കുക, അംശങ്ങൾ=ഭാഗങ്ങൾ, ത്രിനവകവിംശതികൾ=ത്രിനവകവും വിംശതിയും, ത്രിനവകം=ഇരിപത്തേഴ സംഖ്യയെ തികക്കുന്നതായ അംശം, വിംശതി=പത്തിമ്മത്തെ അംശം, അതുകൾ=അജവൃഷഭാദിരാശികൾ, അസ്തനീചങ്ങൾ=അസ്തങ്ങളാകുന്ന നീചങ്ങളോടുകൂടിയവ, അസ്തങ്ങൾ=ഏഴാം രാശികൾ, നീചങ്ങൾ=ദിവാകരാദിനീചസ്ഥാനങ്ങൾ.

സാ—മേടം, ഇടവം, മകരം, കന്നി, കർക്കടകം, മീനം, തുലാം, ഈ ഏഴ രാശികൾ ക്രമേണ സൂര്യാദിഗ്രഹങ്ങളുടെ ഉച്ചങ്ങളാകുന്നു.

മേൽപറഞ്ഞ രാശികൾ സാകല്യേന തുംഗങ്ങളാകുന്നു എന്നതു മേൽപറഞ്ഞ വാക്യംകൊണ്ടുതന്നെ. സിദ്ധമായിരിക്കുംസമയത്തിങ്കൽ ദശശിഖിമനുയുക്തിഥിന്ദ്രിയാംശത്രിനവകവിംശതിഭിഃച എന്നുള്ള പുനവിധാനം പരമോച്ചതപ്രജ്ഞാപനാർത്ഥമാകയാൽ മേടത്തിൽ പത്താമത്തെ തിയ്യതി ആദിത്യന്നു പരമോച്ചമെന്നും ശേഷമായ അംശം ആദിത്യന്ന് ഉച്ചമെന്നും ഗ്രഹിച്ചുകൊൾക. ഇടവം മുതലായ രാശികളിലും ഇങ്ങിനെ യഥോക്തമായ അംശഭേദത്തെ ആശ്രയിച്ചിട്ട് ചന്ദ്രാദികളുടെ പരമോച്ചത്വവും ഉച്ചത്വവും ഗ്രാഹ്യമാകുന്നു. മേൽപറഞ്ഞ അജവൃഷഭാദിരാശികളുടെ ഏഴാം രാശികൾ ക്രമേണ നീചസ്ഥാനങ്ങളാകുന്നു. അതുകളിലും ദശമാദി ഭാഗങ്ങൾ അതിനീചങ്ങളാകുന്നു. എങ്ങിനെയെന്നാൽ ദശശിഖിമനുയുക്തിഥിന്ദ്രിയാംശത്രിനവകവിംശതിഭിഃ ച എന്നുള്ളതിന്റെ അനുഷംഗം തേസ്തനീചാഃ എന്നുള്ള വാക്യത്തിങ്കലുമുണ്ടാകയാൽ എന്നു ധരിച്ചുകൊൾക.

'അജോവൃഷമൃഗൌകന്യാകുളീരധ്വഷതൌലികാഃ
സൂര്യാദീനാംക്രമാദേതേ തുംഗസംജ്ഞാഃപ്രകീർത്തിതാഃ'
നീചാസ്തത്സപ്തമാജ്ഞേയാഃ

എന്നും, സൂര്യസ്യ ഭാഗേദശമേതുതിഃയ
ചന്ദ്രസ്യജീവസ്യതുപംചമേംശേ
സൌരസ്യവിംശെത്വധിസപ്തകേതു
വിദ്യാൽഭൃഗോഃപഞ്ചദശേബുധസ്യ
ഭൌമസ്യവിംശേഷ്ടയുതേപരോച്ചൈഃ

എന്നും പരാശര ഹോരയിൽ പറഞ്ഞിരിക്കുകയാൽ അജാദി രാശികൾ സൂര്യാദിഗ്രഹങ്ങളുടെ ഉച്ചങ്ങളാകുന്നു എന്നും അതുകൾ തന്നെ അംശഭേദേന പരമോച്ചങ്ങളാകുന്നു എന്നുമുള്ള അർത്ഥകല്പനം ഇവിടെ യോഗ്യമായിട്ടുള്ളതാകുന്നു എന്നും ദശാദിപദങ്ങൾകൊണ്ട് പത്താമത്തെ തിയ്യതി മുതലായ അർത്ഥങ്ങൾതന്നെ ഗ്രാഹ്യങ്ങളാകുന്നു എന്നും ധരിച്ചുകൊൾക. തേസ്തനീചാഃ എന്നുള്ള

വാക്യത്തിങ്കൽ 'ദശശിഖിമനുയുക്തിഥിന്ദ്രിയാംശത്രിനവകവിംശതിഭിഃ ച' എന്നതിന്റെ അനുഷംഗത്തെ കല്പിച്ചിട്ട് ഭാഗഭേദേന മേഷാദിരാശികളുടെ ഏഴാം രാശികളെ അതിനീചത്വേന ഗ്രഹിക്കുന്നത് ഔചിത്യവശാൽ ആവശ്യകമായി തോന്നുന്നതാകുന്നു. ഭട്ടോല്പലാദിഗ്രന്ഥങ്ങളിൽ കണ്ടോക്തമായിട്ടുള്ളതുമാകുന്നു. ചില ഹോരാപുസ്തകങ്ങളിൽ 'ദശശിഖിമനുയുക്തിഥിന്ദ്രിയാംശൈസ്ത്രിനവകവിംശതിഭിശ്ച' എന്ന അംശാന്തങ്ങളായ ശബ്ദങ്ങളേയും ത്രിനവകവിംശതി ശബ്ദങ്ങളേയും വെവ്വേറെ സമസ്തങ്ങളാക്കിയുള്ള പാഠം കാണുന്നു. ഭട്ടോല്പലദശാധ്യായികാ അക്ഷരക്രമബോധനത്തിങ്കൽ ഔദാസീന്യത്തെ ആശ്രയിച്ചുമിരിക്കുന്നു. എങ്കിലും മിതാക്ഷരയിൽ കാണിച്ചിരിക്കുന്ന വിഗ്രഹവാക്യപ്രകാരം സിദ്ധമായിരിക്കുന്ന പാഠം 'ദശശിഖിമനുയുക്തിഥിന്ദ്രിയാംശത്രിനവകവിംശതിഭിശ്ച' എന്നു തന്നെ എന്നു ഞാൻ അറിയുന്നു. അത്രതന്നെ അല്ല, ത്രിനവകവിംശതിഭിഃ എന്നുള്ള പദം വേറെയായാൽ ബഹുവചനം ചേരുകയില്ല. ത്രിനവകശബ്ദംകൊണ്ടു ഗ്രാഹ്യമായിട്ടുള്ളത് ഇരുപത്തേഴാമത്തെ തിയ്യതിയും വിംശതി ശബ്ദംകൊണ്ടു ഗ്രാഹ്യമായിട്ടുള്ളത് ഇരിപതാമത്തെ തിയ്യതിയുമാകയാൽ ദ്വിവചനത്തിന്നുതന്നെ ഉപപത്തി എന്നതു സ്പഷ്ടമായിട്ടുള്ളതാകുന്നു. ഇതിന്നുംപുറമെ ദശശിഖിമനുയുക്തിഥിന്ദ്രിയാംശൈഃത്രിനവകവിംശതിഭിശ്ച എന്നു യഥാശ്രുതമായിട്ടുതന്നെ സമുച്ചയാർത്ഥകചകാരത്തിന്ന് അന്വയയോഗ്യതയുള്ളപ്പോൾ അപ്രകാരംതന്നെ അതു യോജ്യമാകയാൽ വാക്യാന്തരോപസ്ഥിതിയ്ക്കു ബീജമില്ല എന്നുള്ള ഒരു ദോഷവും പ്രസംഗിക്കും. ആയത് ഇഷ്ടമാകുന്നു എങ്കിൽ 'അജവൃഷഭമൃഗാംഗനാകുളീരാഃഝഷവണിജൌച ദശശിഖിമനുയുക്തിഥിന്ദ്രിയാംശൈഃത്രിനവകവിംശതിഭിഃ ച സഹിതാഃസന്തഃ ദിവാകരാദിതുംഗാഃ' എന്നുതന്നെ അന്വയസ്വീകാരം പ്രാപ്തമായിഭവിക്കുന്നതാകയാൽ മേഷാദിരാശികളുടെ ദശമാദികളായ അംശങ്ങൾ ഒഴിയെ ശിഷ്ടങ്ങൾ തുംഗങ്ങളല്ല എന്നുതന്നെ പറയേണ്ടിവരും. അപ്രകാരം പറയുന്നതു പൂർവ്വതന്ത്രവിരോധം ഹേതുവായിട്ട് ഉപപന്നമായി ഭവിക്കുകയുമില്ല. ഇങ്ങിനെ ഉള്ള ദോഷങ്ങളിൽ ഒന്നും ദശശിഖിമനുയുക്തിഥിന്ദ്രിയാംശത്രിനവകവിംശതിഭിശ്ച എന്നുള്ള പാഠത്തെ സ്വീകരിച്ചാൽ വരു

ന്നതല്ലായ്കയാൽ അതുതന്നെ ശ്ലാഘ്യമാകുന്നു എന്ന് അറിഞ്ഞു കൊൾകയും വേണം.

൧൪. വർഗ്ഗോത്തമാശ്ചരഗൃഹാദിഷുപൂർവ്വമദ്ധ്യ-
പര്യന്തഗാശ്ശുഭഫലാനവഭാഗസംജ്ഞാഃ
സിംഹോവൃഷഃപ്രഥമഷഷ്ഠഹയാംഗതൌലി-
കുംഭാസ്ത്രികോണഭവനാനിഭവന്തിസൂര്യാൽ

അ— ചരഗൃഹാദിഷുപൂർവ്വമദ്ധ്യപര്യന്തഗാഃ നവഭാഗസംജ്ഞാഃ പദാർത്ഥാഃ വർഗ്ഗോത്തമാഃ ഭവന്തി തേ ശുഭഫലാഃ സിംഹഃ വൃഷഃ പ്രഥമഷഷ്ഠഹയാംഗതൌലികുംഭാഃ സൂര്യാൽ ത്രികോണഭവനാനി ഭവന്തി.

അന്വ— ചരഗൃഹാദികളിൽ പൂർവ്വമദ്ധ്യപര്യന്തഗങ്ങളായിരിക്കുന്ന നവഭാഗസംജ്ഞങ്ങളായ പദാർത്ഥങ്ങൾ വർഗ്ഗോത്തമങ്ങളായി ഭവിക്കുന്നു. അതുകൾ ശുഭഫലങ്ങളാകുന്നു. സിംഹവും വൃഷവും പ്രഥമഷഷ്ഠഹയാംഗതൌലികുംഭങ്ങളും സൂര്യങ്കൽനിന്ന് തുടങ്ങി ത്രികോണഭവനങ്ങളായി ഭവിക്കുന്നു.

പരി— ചരഗൃഹാദികൾ= ചരഗൃഹങ്ങൾ തുടങ്ങിയുള്ളവ, ചരഗൃഹങ്ങൾ= ചരരാശികൾ, പൂർവ്വമദ്ധ്യപര്യന്തങ്ങൾ= പൂർവ്വമദ്ധ്യപര്യന്തങ്ങളെ ഗമിച്ചവ. പൂർവ്വമദ്ധ്യപര്യന്തങ്ങൾ=പൂർവ്വവും മദ്ധ്യവും പര്യന്തവും. പൂർവ്വം=ആദി മദ്ധ്യം=നടു. പര്യന്തം=അവസാനം. നവഭാഗസംജ്ഞങ്ങളായ പദാർത്ഥങ്ങൾ=നവാംശകങ്ങൾ, വർഗ്ഗോത്തമമെന്നു പേരോടുകൂടിയവ, അതുകൾ=വർഗ്ഗോത്തമാംശകങ്ങൾ, ശുഭഫലങ്ങൾ=ശുഭമായിരിക്കുന്ന ഫലത്തോടുകൂടിയവ, സിംഹം= ചിങ്ങം. വൃഷം=ഇടവം. പ്രഥമഷഷ്ഠഹയാംഗതൌലികുംഭങ്ങൾ=പ്രഥമവും ഷഷ്ഠവും ഹയാംഗവും തൌലിയും കുംഭവും, പ്രഥമം=പ്രഥമരാശി, മേടം, ഷഷ്ഠം=ആറാംരാശി. കന്നി, ഹയാംഗം=ധനുരാശി, തൌലി=തുലാരാശി, കുംഭം=കുംഭരാശി, സൂര്യൻ= ആദിത്യൻ, ത്രികോണഭവനങ്ങൾ=ത്രികോണരാശികൾ.

സാ— ചരരാശികളിൽ ആദ്യങ്ങളായ നവാംശകങ്ങളും സ്ഥിരരാശികളിൽ അഞ്ചാമത്തെ നവാംശകങ്ങളും ഉഭയരാശികളിൽ കമ്പതാമത്തെ നവാംശകങ്ങളും വർഗ്ഗോത്തമങ്ങളാകുന്നു. വർഗ്ഗോത്തമങ്ങളായിരിക്കുന്ന അംശങ്ങൾ ശുഭഫലത്തെ ദാനം ചെയ്യും. ഈ

അവസ്ഥയെ ഇവിടെ ആചാര്യൻ ശുഭഫലാഃ എന്നുള്ള പദംകൊണ്ടു അറിയിച്ചു. ആദരാതിശയം ഹേതുവായിട്ട് ഇനിയൊരിടത്ത് ശുഭം വർഗ്ഗോത്തമേജന്മ എന്നു പറകയും ചെയ്യും. 'ചരഭവനഷ്ടാദ്യാംശാഃസ്ഥിരഷുമദ്ധ്യാദിമൂർത്തിഷുതഥാന്ത്യാഃ- വർഗ്ഗോത്തമാഃപ്രദിഷ്ടാസ്തേഷ്വിഹജാതാഃകാലമുഖ്യാഃ' എന്നു സത്യാചാര്യവചനമുണ്ട്. ചിങ്ങം, ഇടവം, മേടം, കന്നി, ധനു, തുലാം, കുംഭം ഈ രാശികൾ ക്രമേണ സൂര്യാദികളായ സപ്തഗ്രഹങ്ങളുടെ ത്രികോണരാശികളാകുന്നു. ഇതുകളെ മൂലത്രികോണങ്ങളെന്നും പറഞ്ഞുവരുമാറുണ്ട്. ഈ ശ്ലോകത്തിങ്കൽ ശുഭഫലാഃ എന്നതിന്റെ സ്ഥാനത്തിങ്കൽ സുശുഭദാഃ എന്നും പാഠമുണ്ട്. ഗതിനെ ആശ്രയിച്ചിട്ടു ദശാധ്യായിയിൽ വർഗ്ഗോത്തമങ്ങൾ ഏററവും ശുഭദങ്ങളാകുന്നു എന്നു പറഞ്ഞതുകൊണ്ടു ദ്വാദശാംശങ്ങളിൽ ചിലതു ശുഭദങ്ങളായിട്ടുണ്ട് എന്നതിനെ സൂചിപ്പിച്ചിരിക്കുന്നു എന്നു പറകയും അതിനെ ദൃഢീകരിപ്പാനായിക്കൊണ്ടു വർഗ്ഗോത്തമാനവാംശാഃ ഇത്യാദിസാരാവലീ ഗ്രന്ഥത്തെ കാണിക്കുകയും ചെയ്തിരിക്കുന്നു എങ്കിലും പ്രദർശിതമായ സാരാവലീഗ്രന്ഥത്തിങ്കൽ സൂതൌകുലമുഖ്യകരാദ്വാദശഭാഗശ്ചരാശ്യാദ്യാ എന്നിപ്രകാരം കുലമുഖ്യകരത്വത്തെ അവിശേഷേണ പറഞ്ഞിരിക്കുകയാൽ വർഗ്ഗോത്തമങ്ങൾ ഏററവും ശുഭദങ്ങളാകുന്നു എന്നും ദ്വാദശാംശങ്ങൾ ശുഭദങ്ങളാകുന്നു എന്നുമുള്ള വൈഷമ്യകല്പനയെ കുറിച്ച് അതിന്ന് അനുകൂലം പര്യാപ്തമായി തോന്നുന്നില്ല. ശുഭദമായിരിക്കുന്ന ഗതിനെ അപേക്ഷിച്ചിട്ടു വർഗ്ഗോത്തമങ്ങൾക്കുള്ള അതിശുഭദത്വത്തെ സുശുഭദഃ എന്നുള്ള പദംകൊണ്ട് ആചാര്യൻ ഇപ്പോൾ വിവക്ഷിച്ചു എങ്കിൽ ഇനിയൊരിടത്ത് ശുഭം വർഗ്ഗോത്തമേജന്മ എന്നു പറയാതെ അത്യന്തശുഭവാചകമായ ശബ്ദാന്തരത്തോടു ഘടിതമായ ഒരു നിബന്ധനത്തെ ചെയ്യാൻ സംഗതിയുണ്ടായിരുന്നു. അതിനെ ചെയ്തതുമില്ല. അതുഃഹേതുവായിട്ട് ഈ വചനംതന്നെ ഉപലക്ഷണത്വേന സാരാവലീപ്രോക്തവിശേഷത്തെ കൂടെ അവഗമിപ്പിക്കുന്നതാകുന്നു എന്നുതന്നെ പറയുന്നതാകുന്നു ഇവിടെ ഉചിതമായിട്ടുള്ളതെന്നു തോന്നുന്നു. അതിനെക്കുറിച്ചു ഭട്ടോല്പലപാഠവും അനുകൂലംതന്നെ എന്ന് അറിഞ്ഞുകൊൾകയും വേണം.

൧൪. ഹോരാദയസ്തനുകുഡുംബസഹോത്ഥബന്ധു-
പുത്രാരിപത്നിമരണാനിശുഭാസ്പദായഃ
രിഃഫാഖ്യമിത്യുപചയാന്യരികർമ്മലാഭ-
ദുശ്ചിൽക്കസംജ്ഞിതഗൃഹാണിനനിത്യമേകേ.

അ—ഹോരാദയഃ ഭാവഃ തനുകുടുംബസഹോത്ഥബന്ധുപുത്രാരിപത്നിമരണാനിശുഭാസ്പദായഃ ച ഭവന്തി അന്ത്യം രിഃഫാഖ്യം ഇതി ഉച്യതെ അരികർമ്മലാഭദുശ്ചിൽകസംജ്ഞിതഗൃഹാണി ഉപചയാനി വിദ്വാൽ ഏകേനനിത്യം ഉപചയാനി കഥയന്തി.

അനു—ഹോരാദികളായിരിക്കുന്ന ഭാവങ്ങൾ തനുകുടുംബസഹോത്ഥബന്ധുപുത്രാരിപത്നിമരണങ്ങളായിട്ടും ശുഭാസ്പദായങ്ങളായിട്ടും ഭവിക്കുന്നു. അന്ത്യം രിഃഫാഖ്യമെന്നു വിചിക്കപ്പെടുന്നു. അരികർമ്മലാഭദുശ്ചിൽകസംജ്ഞിത ഗൃഹങ്ങളെ ഉപചയങ്ങളെന്നു അറിയേണം. ചിലർ നനിത്യമാകുംവണ്ണം ഉപചയങ്ങളെന്നു കഥിക്കുന്നു.

പരി—ഹോരാദികൾ=ഹോര തുടങ്ങിയുള്ളവ, ഹോരാ=ലഗ്നം, തനുകുടുംബസഹോത്ഥബന്ധുപുത്രാരിപത്നിമരണങ്ങൾ= തനുവും കുഡുംബവും സഹോത്ഥനും ബന്ധുവും പുത്രനും അരിയും പത്നിയും മരണവും, തനു=തനുവെന്നപേരോടുകൂടിയത്, കുഡുംബം= കുഡുംബമെന്നപേരോടുകൂടിയത്, ബന്ധു=ബന്ധുവെന്നപേരോടുകൂടിയത്, അരി=അരിയെന്നപേരോടുകൂടിയത്, പത്നി=പത്നി എന്നപേരോടുകൂടിയത്, മരണം=മരണമെന്നപേരോടുകൂടിയത്, ശുഭാസ്പദായങ്ങൾ=ശുഭവും ആസ്പദവും ആയവും, ശുഭം=ശുഭമെന്നപേരോടുകൂടിയത്, ആസ്പദം=ആസ്പദമെന്നപേരോടുകൂടിയത്, ആയം=ആയം എന്നപേരോടുകൂടിയത്, അന്ത്യം=ഒടുക്കത്തത്, (ദ്വാദശഭാവമെന്നു സാരം) രിഃഫാഖ്യം=രിഃഫമെന്ന ആഖ്യയോടുകൂടിയത്, ആഖ്യാ=പേർ, അരികർമ്മലാഭദുശ്ചിൽകസംജ്ഞിതഗൃഹങ്ങൾ=അരികർമ്മലാഭദുശ്ചിൽകസംജ്ഞിതങ്ങളായിരിക്കുന്ന ഗൃഹങ്ങൾ, അരികർമ്മലാഭദുശ്ചിൽകസംജ്ഞിതങ്ങൾ=അരിയെന്നും കർമ്മമെന്നും ലാഭമെന്നും ദുശ്ചിൽകമെന്നും സംജ്ഞയോടുകൂടിയവ, (ആറാമത്തതും പത്താമത്തതും പതിനൊന്നാമത്തതും മൂന്നാമത്തതുമെന്നു സാരം) ഗൃഹങ്ങൾ=രാശികൾ ഉപചയങ്ങൾ=ഉപചയമെന്ന പേരോടുകൂടിയവ, നനിത്യം=നിത്യമല്ലാത്തത്, നിത്യം=നിയമത്തോടുകൂടിയത്, കഥിക്കുന്നു=പറയുക.

സാ—ലഗ്നാദിദ്വാദശഭാവങ്ങൾക്കു ക്രമേണ തനു, കുഡുംബം, സഹോത്ഥൻ, ബന്ധു, പുത്രൻ, അരി, പത്നീ, മരണം, ശുഭം, ആസ്പദം, ആയം, രിഷ്ഫം ഇങ്ങിനെ ഓരോ പേരുണ്ട്. മൂന്നാംരാശിക്കും ആറാംരാശിക്കും പത്താംരാശിക്കും പതിനൊന്നാംരാശിക്കും ഉപചയമെന്നൊരു പേരുണ്ട്. ചിലർ മേൽപറഞ്ഞ രാശികൾക്ക് ഉപചയമെന്ന പേർ എന്നുമില്ല, ചില സമയത്തിങ്കൽ മാത്രമെ ഉള്ളു എന്നു പറയുന്നു.

ഇനി മേൽപ്രകാരം പറഞ്ഞതുകൊണ്ടുതന്നെ ഗ്രാഹ്യങ്ങളായ വിശേഷങ്ങളെ ഇതിന്നു താഴെ വിവരിക്കുന്നു. ലഗ്നത്തിന്നു തനു എന്നൊരു പേർ ഈ വചനംകൊണ്ടു സാധിക്കപ്പെട്ടു എന്നതുതന്നെ അല്ല, തനുവാദിശബ്ദങ്ങൾ ദേഹാദിവാചികളാകയാൽ ദേഹാദിവാചികളായ ശബ്ദങ്ങൾ ലഗ്നാദികളുടെ സംജ്ഞകളാകുന്നു എന്നത്രെ ആദിവാക്യംകൊണ്ടു വിവക്ഷിതമായതെന്നു ഗ്രഹിച്ചുകൊൾക. എന്നാൽ ലഗ്നത്തിന്നു കായം ദേഹം കളേബരം മൂർത്തി ഇത്യാദികളും ദ്വിതീയഭാവത്തിന്നു കുഡുംബശബ്ദവും കുഡുംബവാചിയായ ശബ്ദാന്തരവും തൃതീയഭാവത്തിന്നു സഹോത്ഥശബ്ദവും സഹോത്ഥനെ പറയുന്ന സഹോദരാദിശബ്ദങ്ങളും ചതുൎത്ഥഭാവത്തിന്നു ബന്ധുശബ്ദവും ജ്ഞാത്യാദിശബ്ദങ്ങളും പഞ്ചമഭാവത്തിന്നു പുത്രശബ്ദവും പുത്രവാചികളായ സുതാദിശബ്ദങ്ങളും ഷഷ്ഠഭാവത്തിന്നു അരിശബ്ദവും അരി എന്ന അൎത്ഥത്തോടുകൂടിയ ശത്രു ഇത്യാദി ശബ്ദങ്ങളും സപ്തമഭാവത്തിന്നു പത്നീശബ്ദവും കളത്രാദിശബ്ദങ്ങളും അഷ്ടമഭാവത്തിന്നു മരണശബ്ദവും മരണമെന്ന അൎത്ഥത്തോടുകൂടിയ മൃത്യു ഇത്യാദിശബ്ദങ്ങളും നവമഭാവത്തിന്നു ശുഭശബ്ദവും ശുഭവാചികളായ ശബ്ദാന്തരങ്ങളും ദശമഭാവത്തിന്നു ആസ്പദശബ്ദവും ആസ്പദവാചികളായ ശബ്ദാന്തരങ്ങളും ഏകാദശഭാവത്തിന്ന് ആയശബ്ദവും ആയമെന്ന അൎത്ഥത്തോടുകൂടിയ ലാഭാദിശബ്ദങ്ങളും ദ്വാദശഭാവത്തിന്നു രിഷ്ഫശബ്ദവും പാപവാചികളായ ശബ്ദാന്തരങ്ങളും സംജ്ഞകളാകുന്നു എന്നിപ്രകാരം ആദിവാക്യത്തിന്റെ ഭാവപൎയ്യവസാനം വന്നുകൂടുകയും ചെയ്യും.

മേൽപറഞ്ഞതിന്നു ഗമകമെന്തെന്നാൽ, അരികൎമ്മലാഭത്യാദി ദ്വിതീയവാക്യത്തിങ്കലെ ലാഭപദോപദാനംതന്നെ എന്ന് അ

റിഞ്ഞുകൊൾക. തൃതിയഷഷ്ഠദശമൈകാദശങ്ങൾക്കു ചിലരുടെ മതത്തിങ്കൽ ഉപചയമെന്ന പേർ അനിത്യമായി ഭവിപ്പാനുള്ള സംഗതിയെ അവരുടെ അഭിപ്രായത്തെ അനുസരിച്ച് അനന്തരം വിവരിക്കുന്നു.

മേൽപറഞ്ഞ രാശികൾ പാപഗ്രഹങ്ങളാലോ മേൽപറഞ്ഞ രാശികളുടെ അധിപന്മാരായ ഗ്രഹങ്ങളുടെ ശത്രുക്കളാലൊ ദൃഷ്ടങ്ങളല്ലാതേയും അവരോടു യുക്തങ്ങളല്ലാതേയുമിരുന്നാൽ ഉപചയമെന്ന പേരോടുകൂടിയതായി ഭവിക്കുമെന്നും പാപഗ്രഹാദികളുടെ ദൃഷ്ടിയൊ യോഗമൊ ഉണ്ടായാൽ അതുകൾക്ക് ഉപചയമെന്നു പേരില്ല എന്നുമാകുന്നു അവർ പറയുന്നത്. 'അഥൊപചയസംജ്ഞാസ്യാൽ ത്രിലാഭരിപുകർമ്മണാം നചോദ്യവന്തി ദൃഷ്ടാസ്തെപാപസ്വസ്വാമിശത്രുഭിഃ' ഇത് അവരുടെ വചനമാകുന്നു. ഈ വചനത്തിങ്കൽ ദൃഷ്ടാഃ എന്നത് ഉപലക്ഷണമാകയാൽ ദൃഷ്ടിയോഗഭയഗ്രാഹകമാകുന്നു എന്നതു ഭട്ടാല്പലവ്യാഖ്യാനത്തിങ്കൽ നോക്കിയാൽ അറിയാവുന്നതാകയാൽ മേൽപറഞ്ഞതിന്നു കുരംശത്തിങ്കലും നിർമ്മൂലതയില്ല.

ആചാര്യമതത്തിങ്കൽ മേൽപറഞ്ഞ രാശികൾക്ക് ഉപചയമെന്ന പേർ നിത്യം തന്നെ എന്നതു അരികർമ്മലാഭദുശ്ചിൽകസംജ്ഞിതഗ്രഹാണി ഉപചയാനി എന്നുള്ള വചനബലാൽസ്പഷ്ടമായിട്ടുതന്നെ അറിയാവുന്നതാകുന്നു എങ്കിലും അനിത്യമെന്നുള്ള പക്ഷത്തെ വിട്ടു നിത്യമെന്നുള്ള പക്ഷത്തെ സ്വീകരിച്ചതിന്നു കാരണമെന്ത് എന്ന് ചോദിക്കുന്നു എങ്കിൽ ബാഹ്യാചാര്യസമ്മതിതന്നെ എന്ന് അറിഞ്ഞുകൊൾക. 'ദശമൈകാദശഷഷ്ഠകതൃതീയസംജ്ഞാനിജന്മലഗ്നാഭ്യാം ഉപചയഭവനാനിസ്യുശ്ശേഷാണ്യൃക്ഷാണ്യുപചയാഖ്യാനി' എന്നുള്ള സത്യാചാര്യവചനവും 'ഷഷ്ഠംതൃതീയംദശമഞ്ചരാശി മേകാദശഞ്ചോപചയർക്ഷമാഹുഃ' എന്നുള്ള യവനേശ്വരവചനവും ഇതുകൾക്കു പുറമെ അനേകാചാര്യഗ്രന്ഥങ്ങളും മേൽപറഞ്ഞ രാശികൾക്കു ഉപചയമെന്ന പേർ നിത്യംതന്നെ എന്നതിന്നു അനുകൂലങ്ങളാകുന്നു. ഇനി ലഗ്നാദിഭാവങ്ങൾക്കു തനുവാദിശബ്ദങ്ങളെ സംജ്ഞാത്വേന വിധിപ്പാനുള്ള സംഗതി പറയാം. ലഗ്നാദിഭാവങ്ങൾ ദേഹാദിസ്വരൂപങ്ങളാകുന്നു, ഇതുതന്നെ സം

ഗതിയാകുന്നത്. അതുഹേതുവായിട്ടു ജാതകവിചാരത്തിലൊ പ്രശ്നവിചാരത്തിങ്കലൊ ദേഹാദികളെ ലഗ്നാദിദ്വാദശഭാവങ്ങൾ കൊണ്ടു ക്രമേണ നിരൂപിക്കേണമെന്നു ധരിച്ചുകൊൾക.

ഹന്ത കല്യസ്വവിക്രമഗൃഹപ്രതിഭാക്ഷതാനി
ചിത്തോത്ഥരന്ധ്രഗുരുമാനഭവവ്യയാനി
ലഗ്നാച്ചതുർത്ഥനിധനേചതുരശ്രസംജ്ഞേ
ദ്യൂനഞ്ചസപ്തമഗൃഹംദശമർക്ഷമാജ്ഞാ

അ—ഹോരാദയഃ കല്യസ്വവിക്രമഗൃഹപ്രതിഭാക്ഷതാനി ചിത്തോത്ഥരന്ധ്രഗുരുമാനഭവവ്യയാനിച ഭവന്തി ലഗ്നാൽ ചതുർത്ഥനിധനേ ചതുരശ്രസംജ്ഞേ ഭവതഃ സപ്തമഗൃഹം ദ്യൂനം ദശമർക്ഷം ആജ്ഞാ ച.

അന്വ—ഹോരാദികൾ കല്യസ്വവിക്രമഗൃഹപ്രതിഭാക്ഷതങ്ങളായിട്ടും ചിത്തോത്ഥരന്ധ്രഗുരുമാനഭവങ്ങളായിട്ടും ഭവിക്കുന്നു. ലഗ്നത്തിങ്കൽനിന്നു ചതുർത്ഥനിധനങ്ങൾ ചതുരശ്രസംജ്ഞങ്ങളായി ഭവിക്കുന്നു. സപ്തമഗൃഹം ദ്യൂനമായിട്ടും ദശമർക്ഷം ആജ്ഞയായിട്ടും ഭവിക്കുന്നു.

പരി—ഹോരാദികൾ= ഹോര തുടങ്ങിയുള്ളവ, ഹോര=ലഗ്നം, കല്യസ്വവിക്രമഗൃഹപ്രതിഭാക്ഷതങ്ങൾ=കല്യവും സ്വവും വിക്രമവും ഗൃഹവും പ്രതിഭയും ക്ഷതവും, കല്യം=കല്യമെന്ന പേരോടുകൂടിയത്, സ്വം=സ്വമെന്ന പേരോടുകൂടിയത്, വിക്രമം=വിക്രമമെന്ന പേരോടുകൂടിയത്, ഗൃഹം=ഗൃഹമെന്ന പേരോടുകൂടിയത്, പ്രതിഭാ=പ്രതിഭാ എന്ന പേരോടുകൂടിയത്, ക്ഷതം=ക്ഷതമെന്ന പേരോടുകൂടിയത്, ചിത്തോത്ഥരന്ധ്രഗുരുമാനഭവവ്യയങ്ങൾ=ചിത്തോത്ഥവും രന്ധ്രവും ഗുരുവും മാനവും ഭവവും വ്യയവും, ചിത്തോത്ഥം=ചിത്തോത്ഥമെന്ന പേരോടുകൂടിയത്, രന്ധ്രം=രന്ധ്രമെന്ന പേരോടുകൂടിയത്, ഗുരു=ഗുരു എന്ന പേരോടുകൂടിയത്, മാനം=മാനമെന്ന പേരോടുകൂടിയത്, ഭവം=ഭവമെന്ന പേരോടുകൂടിയത്, വ്യയം=വ്യയമെന്ന പേരോടുകൂടിയത്, ചതുർത്ഥനിധനങ്ങൾ=ചതുർത്ഥവും നിധനവും, ചതുർത്ഥം=നാലാം രാശി, നിധനം=അഷ്ടമരാശി, ചതുരശ്രസംജ്ഞങ്ങൾ=ചതുരശ്രമെന്ന സംജ്ഞയോടുകൂടിയവ, സംജ്ഞാ=പേർ, സപ്തമഗൃഹം=ഏഴാം രാശി, ദ്യൂനം=ദ്യൂനമെന്ന പേ

ടോടുകൂടിയത്, ദശമർക്ഷം=ദശമമായിരിക്കുന്ന ഋക്ഷം, ദശമം=പത്താമത്തത്, ഋക്ഷം=രാശി, ആജ്ഞാ=ആജ്ഞാ എന്ന പേരോടുകൂടിയത്.

സാ—ലഗ്നത്തിന്നു കല്യമെന്നും ദ്വിതീയത്തിന്നു സ്വമെന്നും തൃതീയത്തിന്നു വിക്രമമെന്നും ചതുർത്ഥത്തിന്നു ഗൃഹമെന്നും പഞ്ചമത്തിന്നു പ്രതിഭാ എന്നും ഷഷ്ഠത്തിന്നു ക്ഷതമെന്നും സപ്തമത്തിന്നു ചിന്തോത്ഥമെന്നും അഷ്ടമത്തിന്നു രന്ധ്രമെന്നും നവമത്തിന്നു ഗുരു എന്നും ദശമത്തിന്നു മാനമെന്നും ഏകാദശത്തിന്നു ഭവമെന്നും ദ്വാദശത്തിന്നു വ്യയമെന്നും പേരുണ്ട്. ലഗ്നത്തിങ്കൽനിന്നു നാലാംരാശിയ്ക്കും അഷ്ടമരാശിയ്ക്കും ചതുരശ്രമെന്നു പേരുണ്ട്. ഏഴാംരാശിയ്ക്കു ദ്യൂനമെന്നും പത്താംരാശിയ്ക്കു ആജ്ഞാ എന്നും പേരുണ്ട്.

൫. കണ്ടകകേന്ദ്രചതുഷ്ടയസംജ്ഞാ-
സ്സപ്തമലഗ്നചതുർത്ഥഖഭാനാം
തേഷ്വയഥാഭിഹിതേഷ്വബലാഢ്യാഃ
കീടനരാംബുചരാഃപശവശ്ച

അ—സപ്തമലഗ്നചതുർത്ഥഖഭാനാം കണ്ടകകേന്ദ്രചതുഷ്ടയസംജ്ഞാഃ ഭവന്തി യഥാഭിഹിതേഷു തേഷു കീടനരാംബുചരാഃ പശവഃ ച ബലാഢ്യാഃ ഭവന്തി.

അന്വ—സപ്തമലഗ്നചതുർത്ഥഖഭങ്ങൾക്കു കണ്ടകകേന്ദ്രചതുഷ്ടയസംജ്ഞകൾ ഭവിക്കുന്നു. യഥാഭിഹിതങ്ങളായിരിക്കുന്ന അതുകളിൽ കീടനരാംബുചരങ്ങളും പശുക്കളും ബലാഢ്യങ്ങളായി ഭവിയ്ക്കുന്നു.

പരി—സപ്തമലഗ്നചതുർത്ഥഖഭങ്ങൾ=സപ്തമവും ലഗ്നവും ചതുർത്ഥവും ഖഭവും, സപ്തമം=ഏഴാംരാശി, ലഗ്നം=ലഗ്നരാശി, ചതുർത്ഥം=നാലാംരാശി, ഖഭം=പത്താംരാശി, കണ്ടകകേന്ദ്രചതുഷ്ടയസംജ്ഞകൾ=കണ്ടകമെന്നും കേന്ദ്രമെന്നും ചതുഷ്ടയമെന്നും ഉള്ള സംജ്ഞകൾ, സംജ്ഞകൾ=പേരുകൾ, യഥാഭിഹിതങ്ങൾ=യഥോക്തങ്ങൾ, അതുകൾ=സപ്തമാദികൾ=(ഏഴാംരാശി മുതലായ രാശികളുടെ സ്ഥാനങ്ങളെന്നു സാരം) കീടനരാംബുചരങ്ങൾ=കീടവും നരനും അംബുചരവും, കീടം=വൃശ്ചികം, നരൻ=നരരാശി, അംബുചരം=ജലരാശി, പശുക്കൾ=ചതുഷ്പാദരാശികൾ, ബലാഢ്യങ്ങൾ=ബലികൾ.

സാ — ഏഴാമത്തെ രാശിയ്ക്കും ലഗ്നത്തിന്നും നാലാംരാശിയ്ക്കും പത്താംരാശിയ്ക്കും കണ്ടകമെന്നും കേന്ദ്രമെന്നും ചതുഷ്ടയമെന്നും പേരുണ്ട്. ഏഴാംരാശി വൃശ്ചികമായിട്ടും ലഗ്നം നരരാശിയായിട്ടും നാലാമത്തതു ജലരാശിയായിട്ടും പത്താമത്തതു ചതുഷ്പാദ്രാശിയായിട്ടും വരികിൽ അതുകൾക്കു ബലം വേണ്ടേടത്തോളമുണ്ടെന്നറിക. ഇങ്ങിനെത്തന്നെ ഗാർഗ്ഗിവാക്യവുമുണ്ട്. അതിനെ ഇതിന്നു താഴെ കാണിയ്ക്കുന്നു.

'ന്യൂയുക് തുലാഘടഃ കന്യാപൂർവ്വാർദ്ധംധനുഷസ്ഥഥാ
ലഗ്നസ്ഥാബലിനോജ്ഞേയാഏതേഹിനരരാശയഃ
ചതുർത്ഥകർക്കടാമീനോമകരാർദ്ധംചപശ്ചിമം
ഭവന്തിബലിനോനിത്യമേതേഹിജലരാശയഃ
സപ്തമേവൃശ്ചികോരാശിർബ്ബലവാൻപരികീർത്തിതഃ
ധനുർന്ത്യന്താർദ്ധാജഗോസിംഹാബലിനഃഖേചതുഷ്പദഃ'

മേൽ എഴുതിയതൊക്കയും ഗാർഗ്ഗിവാക്യമാകുന്നു. അതിൽ ഒന്നാമത്തെ ശ്ലോകത്തിന്റെ അർത്ഥം — മിഥുനതുലാകുംഭങ്ങളും കന്നിരാശിയും ധനുരാശിയുടെ പൂർവ്വാർദ്ധവും ലഗ്നമായാൽ അതുകൾ ബലത്തോടുകൂടിയതുകളായി ഭവിക്കുമെന്നും, മേൽപറഞ്ഞതുകളൊക്കയും നരരാശികളാകുന്നു എന്നുമാകുന്നു.

രണ്ടാമത്തെ ശ്ലോകത്തിന്റെ അർത്ഥം — കർക്കടകം, മീനം, മകരത്തിന്റെ ഉത്തരാർദ്ധം ഈ രാശികൾ നാലാമത്തതായാൽ ബലമുള്ളതുകളാകുന്നു എന്നും മേൽപറഞ്ഞതുകൾ ജലരാശികളാകുന്നു എന്നുമാകുന്നു.

മൂന്നാമത്തെ ശ്ലോകത്തിന്റെ അർത്ഥം — വൃശ്ചികരാശി ഏഴാമത്തതായാൽ ബലമുള്ളതാകുന്നു എന്നും ധനുവിന്റെ ഉത്തരാർദ്ധം, മകരത്തിന്റെ പൂർവ്വാർദ്ധം, മേടം, ഇടവം, ചിങ്ങം ഈ രാശികൾ പത്താമത്തതായി വന്നാൽ ബലയുക്തങ്ങളായി ഭവിയ്ക്കുന്നു എന്നും ധനുവിന്റെ ഉത്തരാർദ്ധം മുതലായി മേൽപറഞ്ഞ രാശികൾ ഒക്കയും ചതുഷ്പാദ്രാശികളാകുന്നു എന്നുമാകുന്നു.

മേൽപറഞ്ഞ ശ്ലോകങ്ങൾ ഗാർഗ്ഗിഗ്രന്ഥത്തിങ്കൽ ഉള്ളതുകളാകുന്നു എന്നും മൂന്നാംശ്ലോകത്തിന്റെ ഉത്തരാർദ്ധത്തിങ്കൽ ഉള്ള അർദ്ധപദത്തിന്നു മകരപൂർവ്വാർദ്ധമെന്നർത്ഥമാകുന്നു എന്നും ഭട്ടോല്പലഗ്രന്ഥത്തെ പ്രമാണിച്ചു ഞാൻ വിശ്വസിക്കുന്നു.

ഫ്യ. കേന്ദ്രാൽപരാപണപരംപരതസ്തുസവ്വ-
മാപോക്ലിമംഹിബുകമംബുസുഖംചവേശ്മ
ജാമിത്രമസ്തഭവനംസുതഭംത്രികോണം
മേഷ്യൂണംദശമമത്ര ചകമ്മവിദ്യാൽ

അ—കേന്ദ്രാൽ പരം സവ്വം പണപരം ഭവതി തസ്മാൽ പരതഃ സവ്വം തു ആപോക്ലിമം ഭവതി വേശ്മ ഹിബുകം അംബു സുഖം ച അസ്തഭവനം ജാമിത്രം ഭവതി സുതഭം ത്രികോണം ഭവതി ദശമം മേഷ്യൂണം ഭവതി അത്ര ച കമ്മവിദ്യാൽ.

അനു—കേന്ദ്രത്തികൽനിന്നു പരമായിരിക്കുന്ന സവ്വം പണപരമായി ഭവിക്കുന്നു. അതികൽനിന്ന് പരമായിരിക്കുന്ന സവ്വം ആപോക്ലിമമായി ഭവിക്കുന്നു വേശ്മം ഹിബുകമായിട്ടും അംബുവായിട്ടും സുഖമായിട്ടും ഭവിക്കുന്നു. അസ്തഭവനം ജാമിത്രമായി ഭവിക്കുന്നു. സുതഭം ത്രികോണമായി ഭവിക്കുന്നു. ദശമം മേഷ്യൂണമായി ഭവിക്കുന്നു. ഇതികൽ തന്നെ കമ്മത്തെ വേദിക്കുണം.

പരി കേന്ദ്രം=കേന്ദ്രമെന്ന പേരോടുകൂടിയ രാശി(ലഗ്നവും നാലാംരാശിയും ഏഴാംരാശിയും പത്താംരാശിയുമെന്നു സാരം) പരം=ഉത്തരം, സവ്വം=ഒട്ടൊഴിയാതെ ഉള്ളത്, പണപരം=പണപരമെന്ന പേരോടുകൂടിയത്, അത്=പണപരം, പരം=ഉത്തരം, സവ്വം=ഒട്ടൊഴിയാതെ ഉള്ളത്, ആപോക്ലിമം=ആപോക്ലിമമെന്ന പേരോടുകൂടിയത്, വെശ്മം=ഗൃഹം,(നാലാംരാശി എന്നു സാരം) ഹിബുകം ഹിബുകമെന്ന പേരോടുകൂടിയത്, അംബു=അംബു എന്ന പേരോടു കൂടിയത്, സുഖം=സുഖമെന്ന പേരോടുകൂടിയത്, അസ്തഭവനം=ഏഴാംരാശി, (ഉദയരാശിയുടെ ഏഴാംരാശിയിൽ അസ്തമമാകയാൽ ഏഴാംരാശിക്ക് അസ്തമെന്നും പേരുണ്ട് എന്നു അറിഞ്ഞുകൊൾക) ജാമിത്രം=ജാമിത്രമെന്ന പേരോടുകൂടിയത്, സുതഭം=അഞ്ചാംരാശി, ത്രികോണം=ത്രികോണമെന്ന പേരോടുകൂടിയത്, ദശമം=പത്താംരാശി, മേഷ്യൂണം=മെഷ്യൂണമെന്ന പേരോടുകൂടിയത്, ഇത്=ദശമരാശി, കമ്മം=കമ്മമെന്നുള്ള പേർ, വെദിക്കുക=അറിക.

സാ—ലഗ്നത്തികൽനിന്നും നാലാമേടത്തികൽനിന്നും പത്താമേടത്തികൽ നിന്നും പരങ്ങളായ സ്ഥാനങ്ങൾക്കു പണപരമെന്നു

പത്താമേടത്തികൽ നിന്നും

പേരുണ്ട്. എന്നാൽ, പണപരങ്ങളാകുന്നതു രണ്ടാമേടവും അഞ്ചാമേടവും അഷ്ടമവും പതിനൊന്നാമേടവുമാകുന്നു. അങ്ങിനെ ഉള്ള പണപരങ്ങളിൽനിന്നു പരങ്ങളായ സ്ഥാനങ്ങൾ ആപോക്ലിമമെന്ന പേരോടു കൂടിയതുകളായി ഭവിക്കും. എന്നാൽ ആപോക്ലിമങ്ങളാകുന്നതു മൂന്നാമേടവും ആറാമേടവും പത്താമേടവും പന്ത്രണ്ടാമേടവുമാകുന്നു. ഇങ്ങിനെയാകയാൽ ലഗ്നാദികളായ മൂന്നു രാശികളേയും ചതുർത്ഥാദികളായ മൂന്നു രാശികളേയും സപ്തമാദികളായ മൂന്നു രാശികളേയും ദശമാദികളായ മൂന്നു രാശികളേയും ക്രമേണ കേന്ദ്രം, പണപരം, ആപോക്ലിമം ഇങ്ങിനെ ഗണിച്ചാൽ പണപരസംജ്ഞ ഇന്നതിനെന്നും ആപോക്ലിമസംജ്ഞ ഇന്നതിനെന്നും സുഖേന ഗ്രഹിക്കാമെന്നറിഞ്ഞുകൊൾക.

നാലാമേടത്തിന്നു ഖിബുകമെന്നും അംബു എന്നും സുഖമെന്നും പേരുണ്ട്. ഏഴാമേടത്തിന്നു ജാമിത്രമെന്നും അഞ്ചാമേടത്തിന്നു ത്രികോണമെന്നും പത്താമേടത്തിന്നു മേഷ്യരണമെന്നും പേരുണ്ട്. പത്താമേടത്തിന്നു കർമ്മമെന്നൊരു പേർ കൂടെ ഉണ്ടു എന്നറിഞ്ഞുകൊൾക.

൧൯. ഹോരാസ്വാമിഗുരുജ്ഞവീക്ഷിതയുതാ
നന്യൈശ്ചവീര്യോല്ക്കടാ
കേന്ദ്രസ്ഥാദ്വിപദാദയോഹ്നിനിശിച
പ്രാപ്തേച സന്ധ്യാദ്വയേ
പൂർവ്വാദ്ധ്വിഷയാദയഃകൃതഗുണാ-
മാനംപ്രതീപംതതോ
ദൃശ്യിൽകം സഹജം തപശ്ചനവമം
ത്ര്യാദ്യംത്രികോണഞ്ചതൽ.

അ—സ്വാമിഗുരുജ്ഞവീക്ഷിതയുതാ ഹോരാ വീര്യോല്ക്കടാ ഭവതി അന്യൈഃ വീക്ഷിതയുതാ ഹോരാ വീര്യോല്ക്കടാ ന ച കേന്ദ്രസ്ഥാഃ രാശയഃ വീര്യോല്ക്കടാഃ ഭവന്തി ദ്വിപദാദയഃ അഹ്നി നിശി സന്ധ്യാദ്വയേ പ്രാപ്തേ ച വീര്യോല്ക്കടാഃ ഭവന്തി കൃതഗുണാഃ വിഷയാദയഃ പൂർവ്വാദ്ധ്വേ മാനം ഭവന്തി ततः പ്രതീപം മാനം ഭവന്തി സഹജം ദൃശ്യിൽകം ഭവതി നവമം തപഃ ച ഭവതി तत् ത്ര്യാദ്യം ത്രികോണം ച ഭവതി.

അന്വ — സ്വാമിഗുരുജ്ഞവീക്ഷിതയുതയായിരിക്കുന്ന ഹോരാ വീര്യോല്ക്കടയായി ഭവിക്കുന്നു. അന്യന്മാർ ഹേതുവായിട്ടു വീക്ഷിതയുതയായിരിക്കുന്ന ഹോരാ വീര്യോല്ക്കടയായി ഭവിക്കുന്നില്ല. കേന്ദ്രസ്ഥങ്ങളായിരിക്കുന്ന രാശികൾ വീര്യോല്ക്കടങ്ങളായി ഭവിക്കുന്നു. ദ്വിപദാദികൾ അഹസ്സിങ്കലും നിശയിങ്കലും സന്ധ്യാദ്വയം പ്രാപ്തമായിരിക്കും സമയത്തിങ്കലും വീര്യോല്ക്കടങ്ങളായി ഭവിക്കുന്നു. കൃതഗുണങ്ങളായിരിക്കുന്ന വിഷയാദികൾ പൂർവ്വാദ്ധ്യത്തിങ്കൽ മാനമായി ഭവിക്കുന്നു. അനന്തരം പ്രതീപമാകുംവണ്ണം മാനമായി ഭവിക്കുന്നു. സഹജം ദുശ്ചിൽകമായി ഭവിക്കുന്നു. നവമം തപസ്സായിട്ടും ഭവിക്കുന്നു. അതു ത്ര്യാദ്യമായിരിക്കുന്ന ത്രികോണമായിട്ടും ഭവിക്കുന്നു.

പരി — സ്വാമിഗുരുജ്ഞവീക്ഷിതയുതാ= സ്വാമിഗുരുജ്ഞന്മാർ ഹേതുവായിട്ടു വീക്ഷിതയുതാ, സ്വാമിഗുരുജ്ഞന്മാർ=സ്വാമിയും ഗുരുവും ജ്ഞനും, സ്വാമി=അധിപതി, ഗുരു=ബൃഹസ്പതി, (വ്യാഴം) ജ്ഞൻ=ബുധൻ, വീക്ഷിതയുതാ=വീക്ഷിതയായിട്ടും യുതയായിട്ടുമിരിക്കുന്നത്, വീക്ഷിതാ=വീക്ഷിക്കപ്പെട്ടത്, വീക്ഷിക്ക=ദർശിക്കുക, യുതാ=ചേർന്നത്, (ഗ്രഹയോഗത്തോടുകൂടിയതായി ഭവിച്ചത് എന്നു സാരം) ഹോരാ=ലഗ്നം, വീര്യോല്ക്കടാ=ബലാധികാ, (അധികമായ ബലത്തോടുകൂടിയത്) കേന്ദ്രസ്ഥങ്ങൾ=കേന്ദ്രത്തിങ്കൽ സ്ഥിതി ചെയ്യുന്നവ, കേന്ദ്രം=കേന്ദ്രസ്ഥാനം, വീര്യോല്ക്കടങ്ങൾ=ബലാദികൾ, ദ്വിപദാദികൾ=ദ്വിപദങ്ങൾ തുടങ്ങിയുള്ളവ, ദ്വിപദങ്ങൾ= ദ്വിപദരാശികൾ, അഹസ്സ്=പകൽ, നിശാ=രാത്രി, സന്ധ്യാദ്വയം=സന്ധ്യകളുടെ ദ്വയം, (രണ്ടു സന്ധ്യകളെന്നു സാരം) പ്രാപ്തം പ്രാപിച്ചത്, കൃതഗുണങ്ങൾ=കൃതമാകുന്ന ഗുണത്തോടുകൂടിയത്, കൃതം=കൃതമെന്ന സംഖ്യാ, (കൃതമെന്ന സംഖ്യ നാലാകുന്നു) ഗുണം=ഗുണകാരം, (നാലുകൊണ്ടു ഗുണിക്കപ്പെട്ടവ എന്നു സാരം) വിഷയാദികൾ=വിഷയം തുടങ്ങിയുള്ളവ, വിഷയം=വിഷയസംഖ്യ (അഞ്ച്) പൂർവ്വാദ്ധ്യം പൂർവമായിരിക്കുന്ന അദ്ധ്യം (മേഷാദിരാശിഷൾക്കമെന്നു സാരം) മാനം=പ്രമാണം, പ്രതീപം=വിപരീതം, സഹജം= തൃതീയം= മൂന്നാമേടം, ദുശ്ചിൽകം=ദുശ്ചിൽകമെന്ന പേരോടുകൂടിയത്, നവമം=ഒമ്പതാമേടം, തപസ്സ്=തപസ്സെന്ന പേരോടുകൂടിയത്, അതു=നവമം, ത്ര്യാദ്യമായിരിക്കുന്ന ത്രികോണം=ത്രി ത്രികോണം.

സാ_ലഗ്നത്തിന്നു ലഗ്നാധിപദൃഷ്ടിയും ലഗ്നാധിപയോഗവും ഗുരുദൃഷ്ടിയും ഗുരുയോഗവും ബുധദൃഷ്ടിയും ബുധയോഗവും ബലാധിക്യകരമാകുന്നു.

ലഗ്നാധിപൻ മുതലായ മേല്പറഞ്ഞ ഗ്രഹങ്ങളിൽ നിന്നു അന്യന്മാരായിരിക്കുന്ന ഗ്രഹങ്ങളുടെ ദൃഷ്ടിയും യോഗവും ലഗ്നത്തിന്നു ബലഹാനികരങ്ങളാകുന്നു. ഇതുകൊണ്ടു എല്ലാ രാശികളുടെയും ബലത്തിന്റെ ആധിക്യം, ന്യൂനതാ, മദ്ധ്യാവസ്ഥാ ഇവ മൂന്നും പറകപ്പെട്ടു എന്നു അറിഞ്ഞുകൊൾകയും വേണം.

'ജീവസ്വനാഥശശിജ്ഞൈർയ്യുക്തദൃഷ്ടാച ബലവതീഭവതി
ശൈഷൈർബ്ബലഹീനാസ്യാദേവംമിശ്രൈസ്തുമധ്യമാബലിനീ.'
എന്നു ബാദരായണവാക്യവുമുണ്ട്.

മേൽ എഴുതിയ ബാദരായണ വാക്യത്തിന്നു 'ബലഹീനായദിസ്യാദ്വൈന്നവീക്ഷിതാനൈവയുക്തതാവാ' എന്നു ശേഷമുണ്ടാകയാൽ ഒരു ഗ്രഹത്തിന്റേയും ദൃഷ്ടിയോഗങ്ങളില്ലാ എന്നു വരികിലും ബലഹീനം തന്നെ എന്നു ഗ്രഹിച്ചുകൊൾക.

എല്ലാ രാശികളും കേന്ദ്രസ്ഥാനത്തിങ്കലായി വരികിൽ ബലാധികങ്ങളായി ഭവിക്കും. ഇതുകൊണ്ടുതന്നെ പണപരസ്ഥാനത്തിങ്കലാകിൽ മദ്ധ്യബലങ്ങളായി ഭവിക്കുമെന്നതും ആപോക്ലിമസ്ഥാനത്തിങ്കലാകിൽ ഹീനബലങ്ങളായി ഭവിക്കുമെന്നതും ഗ്രാഹ്യമാകുന്നു.

'കേന്ദ്രസ്ഥാഃ പ്രബലാഃസ്യുർമ്മദ്ധ്യബലാഃ പണപരസ്ഥിതാഃജ്ഞേയാഃ ആപോക്ലിമഗാസ്സ്യുർവ്വ ബലഹീനാരാശയഃ കഥിതാഃ' എന്നു ബാദരായണവാക്യവുമുണ്ട്.

ദ്വിപദരാശികൾ പകലാകിൽ ബലാധികങ്ങളായി ഭവിക്കും. ചതുഷ്പദരാശികൾ രാത്രിയിൽ ബലാധികങ്ങളായി ഭവിക്കും. കിടരാശികൾ രാവിലേയും വൈകുന്നേരവുമുള്ള സന്ധ്യകളിൽ ബലാധികങ്ങളായി ഭവിക്കും.

വൃശ്ചികവും, മീനവും, കർക്കടകവും, മകരത്തിന്റെ അന്ത്യാർദ്ധവും കീടരാശികളാകുന്നു. 'മിഥുനതുലാഘടകന്യാദിവ:ബലാധനവിനശ്ചപൂർവ്വാർദ്ധം അജവൃഷസിംഹാരാത്രൌ മൃഗഹയയൊഃ പൂർവ്വപശ്ചാർദ്ധം. വൃശ്ചികമീനകളിരാ മകരാന്ത്യാർദ്ധശ്ച സന്ധ്യായാം' എന്നു ശ്രീദേവകീർത്തിയുടെ വചനവുമുണ്ട്.

വിഷയാദികളായ സംഖ്യകൾ എന്നതുകൊണ്ടു ഗ്രഹിക്കേണ്ടത് അഞ്ച്, ആറ്, ഏഴ്, എട്ട്, ഒമ്പത്, പത്ത്, ഈ സംഖ്യകളാകുന്നു. അതുകളെ നാലുകൊണ്ടു പെരുക്കിയാൽ ഇരുപത്, ഇരുപത്തുനാലു, ഇരുപത്തെട്ടു, മുപ്പത്തിരണ്ടു, മുപ്പത്താറു, നാല്പത്, ഈ സംഖ്യകളായി തീരും. അതുകൾ ക്രമേണ മേടം മുതലായ ആറു രാശിയുടേയും വിപരീതമായിട്ടു തുലാദിരാശികളുടേയും പ്രമാണങ്ങളാകുന്നു. 'ചതുരുത്തരോത്തരാഃ സ്യുവിംശതിഭാഗാഃ ക്രമേണമേഷാദ്യേ മാനമിഹാദ്ധ്യേപൂർവ്വേ മീനാദ്യേചാൽക്രമാദ്ധ്യ' എന്ന സത്യാചാര്യവചനം മുതലായതു മേൽ പറഞ്ഞതിന്നു അനുകൂലമാകുന്നു. ഇങ്ങിനെയാകയാൽ മേഷമീനങ്ങളുടെ പ്രമാണം ഇരുപതെന്നും, വൃഷകുംഭങ്ങളുടെ പ്രമാണം ഇരുപത്തിനാലെന്നും, മിഥുനമകരങ്ങളുടെ പ്രമാണം ഇരുപത്തെട്ടെന്നും, കർക്കടധനുക്കളുടെ പ്രമാണം മുപ്പത്തുരണ്ടെന്നും, സിംഹവൃശ്ചികങ്ങളുടെ പ്രമാണം മുപ്പത്താറെന്നും, കന്യാതുലകളുടെ പ്രമാണം നാല്പതെന്നും ഗ്രഹിച്ചുകൊൾക.

രാശിപ്രമാണത്തെ അനുസരിച്ച് അവയവത്തിന്റെ ദീർഘത്വം മുതലായതിനെപ്പറയേണം. അതിന്നുവേണ്ടി ഇങ്ങിനെ മേഷാദികളും തുലാദികളുമായ രാശികളുടെ പ്രമാണത്തെ ഇവിടെ പറഞ്ഞു. ഇതിന്റെ ഉപയോഗമുള്ള വിഷയങ്ങൾ ഇനി സ്പഷ്ടങ്ങളാകയും ചെയ്യും.

തൃതീയരാശിക്കു ദൃശ്ചിൽക്കമെന്നൊരു പേരുണ്ട്. നവമരാശിക്കു തപസ്സെന്നും ത്രിത്രികോണമെന്നും പേരുണ്ട്. ത്രികോണമെന്നും പേരുണ്ട്. ത്രികോണമെന്നതു പഞ്ചമനവമസാധാരണമായ പേരാകുന്നു. അതിനെ തപശ്ച എന്ന ചശബ്ദംകൊണ്ടു സമുച്ചയിച്ചിരിക്കുന്നു എന്നറിഞ്ഞുകൊൾകയും വേണം.

സ്വാമിഗുരുജ്ഞവീക്ഷിതയുതാ എന്നതിന്നു സ്വാമിദൃഷ്ടിയോടൊ സ്വാമിയോഗത്തോടൊ ശുഭദൃഷ്ടിയോടൊ ശുഭയോഗത്തോടൊ കൂടിയത് എന്നത്രെ നിഷ്കൃഷ്ടാർത്ഥമാകുന്നത്. ഗുരുജ്ഞഗ്രഹണം ശുഭമാത്രബോധനപരമാകുന്നു. എങ്കിലും ഒരു വിശേഷമുണ്ട്. ഗുരുജ്ഞപദംകൊണ്ടു നവമാധിപൻ എന്നുള്ള അർത്ഥവും സംഗ്രഹീതമാകുന്നു. ഗുരും ജാനാതീതി ഗുരുജ്ഞഃ എന്നു വിഗ്രഹി

ച്ചുകൊൾക. ഗുരുശബ്ദംകൊണ്ടു നവമരാശിയെ ഗ്രഹിക്കാമെന്നതു സിദ്ധംതന്നെ. അതുഹേതുവായിട്ട് ലഗ്നാധിപദൃഷ്ടിയും ലഗ്നാധിപയോഗവും ശുഭദൃഷ്ടിയും ശുഭയോഗവും ഭാഗ്യാധിപദൃഷ്ടിയും ഭാഗ്യാധിപയോഗവും ലഗ്നപ്രാബല്യസൂചകമാകുന്നു എന്നത്രെ അതിൻെറ പരമാർത്ഥമാകുന്നത്. ഇതു മിതാക്ഷരയിൽ 'ലഗ്നാൽപുത്രകളത്രഭുഭുഭവതിപ്രാപ്തേഥവാലോകിതെ' ഇത്യാദിശ്ലോകവ്യാഖ്യാനാവസരത്തിങ്കൽ ത്രിവിക്രമപണ്ഡിതാചാര്യരാൽ ഉപപാദിക്കപ്പെട്ടതാകുന്നു എന്ന് അറിഞ്ഞുകൊൾകയും വേണം. ദശാദ്ധ്യായിയിൽ കൃതഘ്നാ എന്ന പദം പ്രകാരാന്തരേണ വ്യാഖ്യാതമായിരിക്കുന്നു എങ്കിലും ബഹുവ്യാഖ്യാതൃസമ്മതിയെ അനുസരിച്ച് മേൽപ്രകാരം പറയപ്പെട്ടു.

൨൦ രക്തഃശ്വേതഃശുകതനുനിഭഃ പാടലോധൂമ്രപാണ്ഡു-
ശ്ചിത്രഃകൃഷ്ണഃകനകസദൃശഃപിംഗലഃകർബുരശ്ച
ബഭ്രുഃസ്വച്ഛഃപ്രഥമഭവനാദ്യേഷുവർണ്ണാഃപ്ലവത്വം
സ്വേശാശാഖ്യംദിനകരയുതാൽഭാൽദ്വിതീയഞ്ചവേസിഃ

അ — പ്രഥമഭവനാദ്യേഷു വർണ്ണാഃ രക്തഃ ശ്വേതഃ ശുകതനുനിഭഃ പാടലഃ ധൂമ്രപാണ്ഡുഃ ചിത്രഃകൃഷ്ണഃ കനകസദൃശഃ പിംഗലഃ കർബുരഃ ബഭ്രുഃ സ്വച്ഛഃ ച പ്ലവത്വം സ്വേശാശാഖ്യം ഭവതി ദിനകരയുതാൽ ഭാൽ ദ്വിതീയം വേസിഃ ച.

അന്വ — പ്രഥമഭവനാദ്യങ്ങളിലെ വർണ്ണങ്ങൾ രക്തമായിട്ടും ശ്വേതമായിട്ടും ശുകതനുനിഭമായിട്ടും പാടലമായിട്ടും ധൂമ്രപാണ്ഡുവായിട്ടും ചിത്രമായിട്ടും കൃഷ്ണമായിട്ടും കനകസദൃശമായിട്ടും പിംഗലമായിട്ടും കർബുരമായിട്ടും ബഭ്രുവായിട്ടും സ്വച്ഛമായിട്ടും ഭവിക്കുന്നു. പ്ലവത്വം സ്വേശാശാഖ്യമായിഭവിക്കുന്നു. ദിനകരയുതമായിരിക്കുന്ന ഭത്തിങ്കൽനിന്നു ദ്വിതീയം വേസിയായിട്ടും ഭവിക്കുന്നു.

പരി — പ്രഥമഭവനാദ്യങ്ങൾ=പ്രഥമഭവനം തുടങ്ങിയുള്ളവ, പ്രഥമഭവനം=പ്രഥമരാശി, (മേടം) വർണ്ണങ്ങൾ=നിറങ്ങൾ, രക്തഃ=ചുവപ്പ്, ശ്വേതഃ=വെളുപ്പ്, ശുകതനുനിഭഃ=ശുകതനുവിനോടു സദൃശം, ശുകതനു=ശുകത്തിൻെറ തനു, ശുകം=തത്ത, തനു=ശരീരം, പാടലം=ശ്വേതരക്തം, (വെളുപ്പോടുമിശ്രമായ ചുവപ്പെന്നു സാരം) ധൂമ്രപാണ്ഡു=ധൂമ്രമായിയും പാണ്ഡുവായിയും ഇരിക്കുന്നത്. ധൂമ്രം=

കറുപ്പോടുകൂടിയ ചുവപ്പ്, പാണ്ഡു=വെളുപ്പ്, ചിത്രം=വ്യാമിശ്രം (പലതും തമ്മിൽ ചേരുകയാൽ നാനാപ്രകാരമായിട്ടുള്ളത്) കൃഷ്ണം= കറുപ്പ്, കനകസദൃശം=കനകത്തോടു സദൃശം, കനകം=സ്വർണ്ണം, പിംഗലം=പിംഗം, കർബ്ബുരം=ചിത്രം, ബഭ്രു=പിംഗലം, സ്വച്ഛം= ഏററവും അച്ഛം, അച്ഛം=ധവളം, (ഇങ്ങിനെ അവയവാർത്ഥം) ഇതുകൊണ്ടു ഇവിടെ ഗ്രഹിക്കേണ്ടതു ഭാസ്വരമായ ധാവല്യമത്രെ ആകുന്നത്, പ്ലവതാം=പ്ലുതി, (നിമ്നഗാ എന്നു സാരം) സേവശാശാഖ്യം സേവശാശയാകുന്ന ആഖ്യയോടുകൂടിയത്. സേവശാശാ=സേവശന്റെ ആശാ, സേവശൻ=തന്റെ ഈശൻ, ഈശൻ=സ്വാമി, ആശാ=ദിക്ക് ആഖ്യാ=ആഖ്യാനസാധനം (തന്റെ സ്വാമിയുടെ ദിക്കുകൊണ്ടു പറകപ്പെടേണ്ടത് എന്നു സാരം) ദിനകരയുതം=ദിനകരനോടു യുതം, ദിനകരൻ=ആദിത്യൻ, യുതം=കൂടിയത്, ഭം=രാശി, ദ്വിതീയം=രണ്ടാമത്തത്, വേസി=വേസി എന്ന പേരോടുകൂടിയത്.

സാരം — മേഷാദിരാശികളുടെ നിറം ക്രമേണ ചുവപ്പ് വെളുപ്പ്, പച്ച, വെളുപ്പോടുകൂടിയ ചുവപ്പ്, കറുപ്പോടും ചുവപ്പോടും കൂടിയ വെളുപ്പ്, ചിത്രം, കറുപ്പ്, സ്വർണ്ണസദൃശമായിട്ടുള്ളത്, പിംഗളം, ചിത്രം, പിംഗളം, ഭാസ്വരമായ ധാവല്യം ഇവയാകുന്നു എന്ന് ആദിവാക്യത്തിന്റെ അഭിപ്രായം. ഇങ്ങിനെത്തന്നെ പരാശരഹോരയിലും പറഞ്ഞിട്ടുണ്ട്.

പരാശരഹോരാ

ശ്ലോ — രക്തവർണ്ണോബ്ജഫൽഗാത്രശ്ചതുഷ്പാദ്രാത്രിചിക്രമീ
പൂർവ്വവാസീനൃപോജാത്യാ ശൈലചാരീരജാഗ്നിജീ.
പൃഷ്ഠോദയീപാവകിച മേഷരാശികജാധിപഃ
ശ്വേതഃശുക്രാധിപോദീർഘശ്ചതുഷ്പാച്ഛ്വവരിബലീ
യാമ്യേർഗ്രാമ്യോവണിക്ഭൂമീരജീപൃഷ്ഠോദയോവൃഷഃ
ശീർഷോദയംനൃമിഥുനം സഗദഞ്ചസവീണകം
പ്രത്യഗ്രാമിദ്വിപാദ്രാത്രിബലിഗ്രാമ്യോരജോനിലീ
സമഗാത്രോഹരിദ്വർണ്ണോ മിഥുനാഖ്യോബുധാധിപഃ
പാടലോവനചാരീച ബ്രാഹ്മണോനിശിവീര്യവാൻ
ബഹുപാദുത്തരസ്ഥൂലതനുസ്സ്വതജ്ഞനീജലി
പൃഷ്ഠോദയീകർക്കരാശിർമ്മൃഗാംകാധിപതിഃസ്മൃതഃ

സിംഹസൂര്യാധിപസ്സ്ത്രീ ചതുഷ്പാൽക്ഷത്രിയോജലീ
ശീഷോദയീബ്രഹ്മഗാത്രഃപാണ്ഡുഃപൂർവ്വദ്വിവീര്യവാൻ
പാർവ്വതശ്ചാഥകന്യാഃഖ്യാ രാശിർദ്ദിനബലാന്വിതഃ
ശീഷോദയീചമദ്ധ്യാംഗോ ദ്വിപാദ്ദ്യാമ്യചരശ്ചസഃ
സസസ്യദഹനാവൈശ്യാ ചിത്രവർണ്ണാപ്രഭഞ്ജിനീ
കുമാരിതമസായുക്താബാഹുഭാവാബുധാധിപാ
ശീഷോദയീദ്വിവീര്യാഢ്യസ്തൌലികൃഷ്ണോരജോഗുണീ
പശ്ചിമോഭൂചരോവാതീശൂദ്രോമദ്ധ്യതനുർദ്ദ്വിപാൽ
ശുക്രാധിപോഥസപ്തപാംഗോ ബഹുപാൽബ്രാഹ്മണസ്തഥാ
സൌമ്യഃസ്ഥാദിനവീര്യാഢ്യഃപിശംഗോജലഭൂവഹഃ
താമസാഖ്യോതിതിക്ഷ്ണാംഗോ വൃശ്ചികശ്ചകുജാധിപഃ
പൃഷ്ഠോദയീതഥധനുർഗ്ഗുരുസാമീചസാത്വികഃ
പിംഗലോനിശിവീര്യാഢ്യഃ പാവകീക്ഷത്രിയോദ്വിപാൽ
ആദാവന്തെചതുഷ്പാച്ച സമഗാത്രോധനുർദ്ധരഃ
പൂർവ്വഃസ്ഥാവസുഹാചാരീ തേജസ്വാൻപൃഷ്ഠകോൽഗമീ
മന്ദാധിപസ്ഭൂമിഭൌമീയാമ്യേൽചനിശിവീര്യവാൻ
പൃഷ്ഠോദയീബ്രഹ്മഗാത്രഃകർബുരോവനഭൂചരഃ
ആദൌചതുഷ്പാദന്തേതു ദ്വിപദോജലഗോചരഃ
കുംഭഃകുംഭീനരോബഭ്രുവർണ്ണോമദ്ധ്യതനുർദ്ദ്വിപാൽ
ദ്വിവീര്യോജലമദ്ധ്യഃസ്ഥാ വാതശീഷോദയീതമഃ
ശൂദ്രഃപശ്ചിമദേശസ്യ സ്വാമിദൈവകരിപ്രഭുഃ
മീനെപുച്ഛാസ്യസംലഗ്നൌമീനരാശിർദ്ദ്വിബാഹുഃ
ജലീസത്ത്വഗുണാഢ്യശ്ച സ്വച്ഛോജലചരോദ്വിജഃ
അപദോമദ്ധ്യദേഹീച സൌമ്യസ്ഥാഢ്യഭയോദയീ
സുരാചാര്യോധിപശ്ചാസ്യ

ഇത്യാദി മേൽ എഴുതിയ പരാശരഹോരാവാക്യങ്ങളിൽ മേഷാദിരാശികളുടെ വർണ്ണനിർദ്ദേശത്തിന്നായിക്കൊണ്ടു രക്തഃ ശ്വേതഃ ഇത്യാദിപദങ്ങളെത്തന്നെ പ്രായേണ നിവേശിപ്പിച്ചിരിക്കുന്നു.

സിംഹരാശിയുടെ വർണ്ണത്തെ പ്രതിപാദിപ്പാനായിക്കൊണ്ടു പാണ്ഡുശബ്ദമാത്രത്തെ ഉപാദാനം ചെയ്തിരുന്നാലും അതുകൊണ്ടുതന്നെ ഉപലക്ഷണവിധയാധൂമ്രവർണ്ണത്തിന്റെ ഗ്രഹണം കൂടെ ആവ

ശ്യകമാകുന്നു. ധൂമ്രവർണ്ണത്തെക്കൂടെ ഗ്രഹിയ്ക്കാതെ വെളുപ്പുതന്നെ എന്നുള്ള നിയമപാതത്തെ സ്വീകരിച്ചാൽ ഘോരാന്തരവിരോധം വരികയും ചെയ്യും. 'സിംഹശ്ചതുഷ്പാൽ സിംഹാത്മാപുരുഷൊധൂമ്രപാണ്ഡുഃ' എന്നു സ്കന്ദഃഹാരയിൽ പറഞ്ഞിട്ടുണ്ട്. അതുഹേതുവായിട്ട് ധൂമ്രവർണ്ണവും അതുകൊണ്ടു അവശ്യഗ്രാഹ്യമാകുന്നു. ഇങ്ങിനെയാകയാൽ പ്രഥമവാക്യാർത്ഥം സർവ്വഥാ ഉപപത്തിയോടുകൂടിയതുതന്നെ എന്ന് അറിഞ്ഞുകൊൾക.

മേഷരാശിയുടെ വർണ്ണം രക്തമെന്നും വൃഷഭരാശിയുടെ വർണ്ണം ശ്വേതമെന്നും മിഥുനരാശിയുടെ വർണ്ണം പച്ച എന്നും കർക്കടകരാശിയുടെ വർണ്ണം പാടലമെന്നും സിംഹരാശിയുടെ വർണ്ണം ധൂമ്രപാണ്ഡു എന്നും കന്യാരാശിയുടെ വർണ്ണം ചിത്രമെന്നും തുലാരാശിയുടെ വർണ്ണം കറുപ്പെന്നും വൃശ്ചികരാശിയുടെ വർണ്ണം സ്വർണ്ണസദൃശമെന്നും ധനുരാശിയുടെ വർണ്ണം പിംഗലമെന്നും മകരരാശിയുടെ വർണ്ണം കർബുരമെന്നും കുംഭരാശിയുടെ വർണ്ണം ബഭ്രു എന്നും മീനരാശിയുടെ വർണ്ണം സ്വച്ഛമെന്നും മേൽപറഞ്ഞതുകൊണ്ടു സിദ്ധമായി. അവിടെരക്തശ്വേതശബ്ദങ്ങൾ ലോകപ്രസിദ്ധമായ അർത്ഥത്തെപറയുന്നതുകളാകുന്നു എന്നുള്ളതിങ്കൽ എല്ലാവർക്കും ഐകകണ്ഠ്യം തന്നെ. രക്തശബ്ദത്തിന്നു ലോഹിതഃരാഹ്തോരക്തഃ എന്ന കോശം മുതലായതുകൊണ്ടു ചുവപ്പ് എന്നുള്ള അർത്ഥം ലോകത്തിങ്കൽ പ്രസിദ്ധമാകുന്നു. വിശദഃശ്വേതപാണ്ഡരഃ എന്ന കോശം മുതലായതുകൊണ്ടു ശ്വേതശബ്ദത്തിന്നു വെളുപ്പ് എന്നുള്ള അർത്ഥവും പ്രസിദ്ധമാകുന്നു. ശുകതരുനിഭഃ എന്നതുകൊണ്ടു ഹരിതവർണ്ണത്തെ വിവക്ഷിച്ചിരിക്കുന്നു എന്നതു ശുകാംഗം ഹരിതമാകയാൽ സ്പഷ്ടമായിട്ടുള്ളതുതന്നെ. പാടലശബ്ദത്തിന്നു വെളുപ്പോടുകൂടിയ ചുവപ്പ് എന്നുള്ള അർത്ഥം ശ്വേതരക്തസ്തുപാടലഃ എന്ന കോശവശാൽ പ്രസിദ്ധമാകുന്നു. എങ്കിലും ശ്വേതാംശത്തിന്നു ആധിക്യമുണ്ടായാലും ശ്വേതരക്തം തന്നെ എന്നുവെച്ച് ആരുണ്യത്തിങ്കൽ വിശ്രാന്തിയെ കല്പിക്കാം. എന്നാൽ 'അരുണാബ്രാഹ്മ നിർഗ്ഗിസ്തൂരിഃയാരാശിമണ്ഡലേ' എന്നുള്ള സ്കന്ദഃഹാരയുടെ സംവാദം ഭവിയ്ക്കുമെന്നൊരു ഗുണവും സിദ്ധിക്കും. അതുകൂടാതെ പാടലപുഷ്പവർണ്ണമെന്നു പാടലപദാർത്ഥത്തെ വിവരിക്കുകയും ഇഷേൽകൃഷ്ണാകൃതഃ എന്ന് അതിൻെറ

ഭാവത്തെ പറകയും ചിലർ ചെയ്തതു കോശവിരോധം ഹേതുവായിട്ടും മേൽ എഴുതിയ ഹോരാവാക്യത്തിന്റെ വിസംവാദം ഹേതുവായിട്ടും സംവാദിയായിയും ദ്വന്ദ്വമായിയുമുള്ളശാസ്ത്രാന്തരത്തെ കാണിക്കായ്കയ്ക്കു ഹേതുവായിട്ടും അത്യന്തോപേക്ഷ്യം തന്നെ എന്നു അറിഞ്ഞുകൊൾകയും വേണം. ധൂമ്രപാണ്ഡുഃ എന്ന പദത്തിന്നു ധൂമ്രധൂമളൌ കൃഷ്ണലോഹിതേ ഇത്യാദി കോശവിരുദ്ധമായ ഇഷ്ടച്ഛായകൾ എന്നുള്ള അർത്ഥകല്പനവും മേൽപ്രകാരം തന്നെ. ചിത്രകൃമ്മീരകൽമാഷശബലൈതാശ്ച കർബുരേ എന്നു കോശമുണ്ടാകയാൽ ചിത്രകർബുരശബ്ദങ്ങൾ പര്യായങ്ങളാകുന്നു. അതു ഹേതുവായിട്ടു അതുകളിൽവെച്ച് ഒന്നിന്നു ഭിന്നാർത്ഥകത്വത്തെ സ്വീകരിച്ചതും യുക്തമല്ല. കനകസദൃശഃ എന്നതുകൊണ്ടു പിശംഗവർണ്ണത്തെ ഗ്രഹിക്കണമെന്നതു മേൽ എഴുതിയ പരാശരഹോരകൊണ്ടു സിദ്ധമായി. പിംഗലശബ്ദാർത്ഥവും അതുതന്നെ. പിംഗപിശംഗൌകദ്രുപിംഗലൌ എന്നു കോശമുണ്ട്. ബഭ്രുശബ്ദാർത്ഥവും പിംഗലശബ്ദാർത്ഥവും ഒന്നു തന്നെ. ബഭ്രുഃ സ്യാൽപിംഗലേത്രിഷു എന്നു കോശമുണ്ട്. നകുലവർണ്ണസദൃശഃ എന്നു ചിലർ പറഞ്ഞതു മൂലശൈഥില്യം ഹേതുവായിട്ടു ഗ്രാഹ്യമല്ല. മീനരാശിമീനവർണ്ണമാകുന്നു എന്നതും മേൽപ്രകാരം തന്നെ. സ്വച്ഛശബ്ദത്തിന്നു ഭാസ്വരശുക്ലമെന്ന അർത്ഥം സ്വച്ഛാവിപ്രവധൂരന്ത്യാ എന്നുള്ള സ്കന്ദഹോരയുടെ ഭാഷ്യത്തിങ്കൽ സ്പഷ്ടമാകുന്നു. മേൽപ്രകാരമുള്ള വർണ്ണോക്തിതന്നെ ഉപലക്ഷണവിധയാ അനുക്തങ്ങളായ സർവ്വങ്ങളേയും ബോധിപ്പിക്കുന്നു. അനുക്തപദാർത്ഥങ്ങളെ പ്രാചീനഹോരാശാസ്ത്രാനുരോധേന ഗ്രഹിച്ചുകൊൾക. പരാശരഹോരയിൽ പ്രകൃതോപയോഗിയായ അംശങ്ങളെ മുന്നോരടത്തു കാണിച്ചു. അനുക്തപദാർത്ഥബാഹുല്യത്തെ ഗ്രഹിപ്പിപ്പാനായിക്കൊണ്ടു ഇവിടെ സ്കന്ദഹോരയിൽ ചില ഭാഗങ്ങളെ താഴെ കാണിക്കുന്നു.

ദ്വിതീയാദ്ധ്യായപ്രഥമപാദേ.

൨൧. അഗ്രേഷ്വഷ്ടസുനിഷ്ഠാതി ലോഹിമംശ്ചാരതേപുമാൻ
ഊർണ്ണായുരാസ്യമുന്നേതി ചതുശ്ശൃംഗംഹിരണ്മയം

൨൨. ഉന്നദിഷ്ണരഭിഷ്ടൌരി ചതുഷ്പാൽക്രൂരഉച്ചകൈഃ
സ്ഥൂനാനാമധിപംഗാക്ഷ്യായാജ്ഞഷീഃപ്രായശോഗിരഃ

൨൨. സൊന്ധാംസികടുതിക്താനിക്ഷണാദത്തിബുഭുക്ഷിതഃ
പ്രപ്രാചിന്ദിശമാശാസ്തിരാജന്യാമുസലായുധഃ
൨൪. ആക്രാമതിബലോത്സിക്തഏഃകാരോമവതിംപുരീം
നിവൃതഃശ്ചാന്ധ്രകശ്മീരമദ്രവംഗകലിംഗകാൻ
൨൫. അഹ്നിസ്വപിതിനക്തഞ്ച ജാഗത്തിപ്രഹരാവുഭൌ
പ്രഥമംപശ്ചിമഞ്ചാസ്യദേശസ്സാധാരണൊമതഃ
൨൬. അതിഷ്ഠത്യന്തരേ തസ്യ പാണ്ഡിമാനംസ്ഥിരാതനുഃ
രാജതംഷ്ഠമശൃംഗംചാധിനൊവ്യഥതിമസ്തകം
൨൭. ചതുഷ്പദിപരിക്ലിഷ്ടാഗ്രവ്വിണിചകകുദ്മതീ
സംഭാഷതേശ്രിയംസൌമ്യാവാഗ്ഭിരാത്മനആശിഷഃ
൨൮. വാചാസ്സാമാനിസാഭക്ത്യാവന്യാനിമധുരാണിച
ശനൈശ്ശനൈരഭിപ്രേത്യ സമവാചിംസ്ഥിതാദിശം
൨൯. ഏഷാവൈശ്യാകുശാംധത്തെവേത്രയഷ്ടിമനുത്തമാം
അനുപ്രശാസ്തിപ്രാണാദ്ധ്യാത്വൈകാസംയമിനീ പുരീം
൩൦. നിവൃതഃകുരുപാഞ്ചാലഃകകയാനത്തകാനപി
അഹ്നിജാഗത്തിനിദ്രാതിനക്തംചപ്രഹരാവുഭൌ
൩൧. പ്രഥമംപശ്ചിമഞ്ചാസ്യ ദേശൊജാംഗലഉച്യതെ
പ്രാഗ്ഭക്തകാജാംശിഃമ്മയുരാശിരിയംമതാ
൩൨. ഇതൊനന്തരിതഃകിംച്ചിദ്ദുഃക്രൂരഃപുരുഷാനയം
മാനുഷംവപുരാസ്ഥായഗദാംധഃത്ത്വചവല്ലകിം
൩൩. ദ്വിപാൽപ്രണാദ വത്യാ ച വാചാസ്സംസഈസ്സതി
അഥവ്വാണൊഗിരസ്ഥ്യസ്സാന്നമത്തികഷായകം
൩൪. പ്രതീചീന്ദിശമാശാസ്തി ശൂദ്രആക്രാമതിപ്രഭുഃ
പുരീംഭൊഗവതിമേഷനീച്ചതൊശൂകസ്സഞ്ജയാൻ
൩൫. അവന്തീംശ്ചവിരാടാംശ്ചമഗധാനപിനാഹനി
ജാഗത്തിനക്തംനാനിദ്രാം ഭജതേചൊഭയാകൃതിഃ
൩൬. ആനുപൊദേശആഖ്യാതകാജത്വംചാസ്യധാരയ
ഏതേഷാമീദൃശാധർമ്മാസ്സ്വയംബൊധ്യഃപരത്രച
ദ്വിതീയാദ്ധ്യായേദ്വിതീയവൃദേ.

൧. അരുണാബ്രാഹ്മണിരാശിസ്ഥിരീയാരാശിമണ്ഡലേ
ജലേചാതിസന്തപ്താവരുണംസ്തൌതിസ്തുന്നതൈഃ

൨. വാചശ്ചിത്രാജ്ജചസ്തസ്യ്യാ ലവണാമ്ലാന്നമത്തിസാ
സൈഷാബലവതീഭൂത്വ്വേ സാധ്വീസിദ്ധവതിംപുരീം
൩. ദിശഞ്ചസൌമ്യാമാശാസ്തേ ദുർബ്ബലാഖ്യാംബ്ബുധാരിണീ
ആക്രാമതിമദോത്സിക്താ സ്വയമേതാംശ്ചനിർവ്വൃതഃ
൪. പാണ്ഡ്യകേരളസൌവീരനിഷധാൻപുണ്ഡ്രപഞ്ചമാൻ
ക്ഷണംജാഗർത്തിനിദ്രാതി ക്ഷണംനിശിചവാസരേ
൫. അവടോദേശആനൂപസ്തസ്യ്യാശ്ശാസ്ത്രേഭിധീയതേ
നസാചതുഷ്പദീനാപിദ്വിപദീബഹുപാൽപരം
൬. സിംഹശ്ചതുഷ്പാൽ സിംഹാത്മപുരുഷോധൂമ്രപാണ്ഡുഃ
ആക്രോശന്നസുരാനേഷ സംരംഭീചകർത്തുമിച്ഛതി
൭. വാചോസ്യയാജ്ഞഷീന്നാം ഷഡ്രസംമധുരാധികം
പ്രാചീംശാസ്ത്യഹിരാത്രൌച നാഡീദ്ദശദശാദിമഃ
൮. പ്രാസായുധോയംരാജന്യഃ പാതിരോമവതീംപുരീം
അഹിരാത്രൌചമദ്ധ്യസ്ഥാനാഡീദ്ദശദശാന്തരാഃ
൯ ആക്രാമത്യംഗകംബോജദ്രമിഡാംട്ടകാഥവയാൻ
നിർവ്വൃതോഹിനിസജാഗർത്തി നകതംസ്വപിതിസർവ്വദാ
൧൦. ആനൂപോഗിരിഗർത്തോസ്യദേശഏതദനന്തരഃ
ദ്വിപദീകനകാദോർഭ്യാം സസ്യമഗ്നിഞ്ചബിഭ്രതീ
൧൧. ബ്രഹ്മാണംഹോതുകാമാതമാവർത്തയതിസൂനൃതൈഃ
സാമാനിഗിരംഏതസ്യ്യാ അന്നമമ്ലംസോത്തരം
൧൨. അവാചീംസാപ്രശാസ്ത്യാശാമഹിരാത്രൌചമദ്ധ്യമാഃ
നാഡീദ്ദശദശാദ്യാസ്തഃപാതിസംയമിനീംപുരീം
൧൩ ആക്രാമതിബലോന്മത്താ കർണ്ണാടാനുത്തമാൻകുരൂൻ
കാമരൂപാൻവിദർഭാംശ്ചനിർവ്വൃതാമത്സ്യപഞ്ചമാൻ
൧൪. അഹിസ്വപിതിനകതഞ്ചജാഗർത്തിത്ര്യംശമാദിമം
ദേശോജാംഗലആരാമസ്തസ്യ്യാഃപുഷ്പഫലായുതഃ
൧൫. വർണ്ണശ്ചിത്രാന്തികസ്ഥോസ്യ്യാ വൈശ്യായാഅന്ത്യജഃപുമാൻ
ദ്വിപാൽകൃഷ്ണതനുഃപാണൌ തുലാംവഹതിലോലുഭഃ
൧൬. സ്തോതാവൈശ്രവണസ്ത്യായം വാഗഥവ്വാസ്യഗീയതേ
ലവണോത്തരമന്നഞ്ച ദിവാനകതഞ്ചമദ്ധ്യമാഃ

൧൬. നാഡീദ്ദശദശാശാസ്തിപ്രതീചീംസബലോത്തരഃ
ചരമാസ്ഥാവതിന്നാഡീഃ പാതിഭോഗവതീംതയോഃ
൧൭. ആക്രാമതിദശാർണ്ണാൻ സ ബാഹീകാൻഃകാംകണാനപി
ചേദീംശ്ചകന്തീം ജാഗത്തിത്ര്യംശേഷസ്ത്ര്യമദ്ധ്യമേ
൧൮. ചരമേചക്ഷുപായാന്തു പ്രഥമേസുഷ്ടിരന്യദാ
ദേശസ്സാധാരണസ്തസ്യ നഗരാദിഃപ്രഗീയതേ
൧൯. ഹിരണ്യവർണ്ണാതസ്യാനു ദ്വീപദീനചതുഷ്പദീ
ബ്രാഹ്മണീപുഷ്കരപദ്യേകഃ കീടാത്മാമധുചാകൃതിഃ
൨൦. അഗ്നിംപ്രതിഷ്ഠതേവാഗ്ഭിരുശതീഭിഃക്ഷുധാതുരാ
സ്വശ്ചരാവാഗ്ഭഃഥവാസ്യാസ്തിക്കോദ്ദിക്കുശ്ചദീദിചിഃ
൨൧. ഉത്തരാംദിശമാശാസ്തിബലദ്ദ്വാംഹിനിശ്ശ്രുപി
നാഡീദ്ദശദശാന്തസ്ഥാസ്ഥാവതിസ്ത്ര്യനാഡികാഃ
൨൨. ആദ്ര്യംസിദ്ധവതീംപാതി സചാക്രാമതിനിവൃതഃ
കോസലാംശ്ചകൃഷ്ണാംശ്ച മലദാനുൽകലാനപി
൨൩. ത്ര്യംശേഹനശ്ചരഃമരാത്രേഃ പ്രഥമേചസ്വപിത്ര്യസൌ
ദേശോമുഷ്യാസ്ഥവിജ്ഞേയാ ആനൂപാഃകാടരാദയഃ
൨൪. തസ്യാശ്ചതസ്രശ്ശസ്ത്രാണി ക്ഷുരികാദാത്രികാശനിഃ
ആരാചതാസ്ഥപക്ഷാഭ്യാം ബിഭ്രതീസംപ്രപിസതി
൨൫. രാജന്യോനന്തരസ്തസ്യാഃ പൂർവ്വകായേദ്വിപാദസൌ
ചതുഷ്പാദന്യഃതാമുഷ്യ മാനുഷംവദനംവിദുഃ
൨൬. ജഘനന്ത്വന്ത്യഗാന്ധർവ്വം ഹസ്തേവഹതികാമ്മുകം
രക്ഷോഹണമഭിഷ്ടൌതി ജേതുകാമോനിശാചരാൻ
൨൭. വാഗന്ത്യയാജ്ഞുഷീചർണ്ണഃ പിംഗലോന്നംകട്ടൽബണം
പ്രാചീംശാസ്ത്യഹിരാത്രൌച നാഡീദ്ദശദശാന്തിമാഃ
൨൮. തയോസ്ഥാസ്ഥാവതീരാദ്യാഃ പാതിഃരാമവതീംപുരീം
ആക്രാമതിബലോന്നഃദ്ധാനീവൃതഃ സിന്ധുഹേഹയാൻ
൨൯. വനായൂൻപാരസീകാംശ്ച സപ്രാഗ്ജ്യോതിഷപഞ്ചമാൻ
മദ്ധ്യത്രിംശനിശീഥിന്യാംനിദ്രാംഭജതിനാന്യദാ
൩൦. സാധാരണോസ്യവിജ്ഞേയോ ദേശഉൽഖാതവജ്ജിതഃ
തമനുസ്ത്രീവഹത്ര്യസ്ത്ര്യം മൃഗസ്ത്ര്യാത്രചതുഷ്പദീ
൩൧. തോയാശ്രയാചവർണ്ണോസ്യാഃ കർബ്ബുഃകാമപീഡിതാ

ഉപേന്ദ്രശ്ചയത്ര്യസ്യാ വാക്ലാഃന്നംശനൈഃശനൈഃ
൩൩. കഷായരസഭൂയിഷ്ഠമത്തിരക്ഷതിദക്ഷിണാം
ദിശമഹിചരാത്രൌച നാഡീദ്ദശദശാദിമാഃ
൩൪. പുരിംസംയമിനീമന്ത്ര്യാ ബലാഹംകൃതിശാലിനീ
ആക്രാമതിയംമടലാടഗൌഡോഷ്ടമൈഥിലാൻ
൩൫. അഹ്നിസാപ്രഥമേത്ര്യംശേ നിദ്രാതിനിശിചാന്തിമ
ദേശോജാംഗലഎവാസ്യാ ഭൂവേശ്മാദിപ്രഗീയതേ
൩൬. ദ്വിപാൽകുംഭധരഃകുംഭോ ബഭൂസ്താമൂരജാമനു
വൃഷവസ്സരിതസ്തീരം ജലാത്ഥിസംപ്രതിഷ്ഠിത
൩൭. പ്രസ്തൌതിവാരുണിംദേവീം ധ്യാനാവിഷ്ടനഃചതസാ
വാഗഥവ്യാസ്യഭക്തേന്തു കടപല്ലവണോത്തരം
൩൮. വാരുണീന്ദിശമാശാസ്തി ദിവാനക്തഞ്ചനാഡികാഃ
ആദ്യാദശദശാന്ത്യാസ്തഃ പാതിഃഭാഗവതീംപുരീം
൩൯ ആക്രാമതിബഃലാദ്രിക്ഷേതാനീവൃതസ്സഉശീനരാൻ
വനവാസാൻവിദൂരാംശ്ച ബ്രഹ്മാവത്ത്ചതുത്ഥകാൻ
൪൦. ത്ര്യംശേമദ്ധ്യേസനിദ്രാതി നിശായാഅഹ്നഎവ ച
ദേശസ്സാധാരണസ്തസ്യ ഗോഷ്ഠകേദാരകാദയഃ
൪൧. സച്ഛാവിപ്രവധൂരന്ത്യഃ ക്രീഡന്തീസലിലേചരീ
ദ്വിമുഖീമത്സ്യസംസ്ഥാനാദ്വിപദീനചതുഷ്പദീ
൪൨. ഗീയതേഗ്ഗുഡപദ്യേഷാ വേദാധ്യയനതൽപരാ
ഗ്ലുചാവൈവാചഏതസ്യാ അന്നംക്ഷൌരേയമുച്യതേ
൪൩. പവിത്രംബിഭ്രതീശാസ്തി രാത്രാവഹ്നിചമധ്യമാഃ
നാഡീദ്ദശദശാശ്ചാ കൌബേരീംബലഗർവ്വിതാ
൪൪. ചരമാസ്താവതീഃപാതി സൈഷസിദ്ധവതീംപുരീം
പ്രസ്വാപഃക്ഷണികസ്തദ്വൽ പ്രബോധശ്ചാനുഭൂയതേ
൪൫. സംപ്രബുദ്ധാപ്രബുദ്ധൈഷാ പഞ്ചാക്രാമതിനീവൃതഃ
ശൂരസേനാനരണ്യാംശ്ച കൂപകാൻകാശിചോളകാൻ
൪൬. പ്രഗീതോദേശഎതസ്യാ ആനൂപാഃകച്ഛകാദയഃ

മേൽഎഴുതിയപ്രകാരം ദ്വിതീയാദ്ധ്യായത്തിന്റെ പ്രഥമദ്വിതീയപാദങ്ങളിൽ പഠിതങ്ങളായ വാക്യങ്ങളിൽനിന്നു ഇവിടെ

അനുക്തങ്ങളായ പദാൎത്ഥങ്ങളെ പ്രായേണ ഗ്രഹിപ്പാൻ കഴിയുന്നതാകുന്നു. ഇങ്ങിനെ ആതാതു ഹോരകൾ നോക്കുമ്പോൾ രാശിസ്വഭാവത്തെക്കുറിച്ചു ഇവിടെ പറഞ്ഞതു് ഏതും മതിയായില്ല എന്നു തോന്നും. എങ്കിലും ആചാൎയ്യൻ മന്ദബുദ്ധ്യനുരോധേന അത്യന്ത സംക്ഷേപത്തെ ആദരിച്ചു പുറപ്പെട്ടിരിക്കുകയാൽ എത്രയും ചുരുക്കിപ്പറഞ്ഞതു യുക്തം തന്നെ എന്നും വ്യാഖ്യാതാക്കന്മാർ വിശാലബുദ്ധികളായിരുന്നാൽ ഈ സംക്ഷേപോക്തിക്കു തന്നെ ഉപലക്ഷണവിധയാ അനുക്തസംഗ്രാഹകതയെ അംഗീകരിച്ചു അവർ ന്യൂനതകളെ പരിഹരിക്കുമെന്നും ഗ്രഹിച്ചുകൊൾക. മേൽ എഴുതിയ ഹോരാവാക്യങ്ങളിൽ ദുരൂഹാൎത്ഥങ്ങളായ പദങ്ങളുടെ അൎത്ഥങ്ങളെ ഇതിന്നു താഴെ ചേൎക്കുന്നു.

അഗ്രേഷും=അഗ്രത്തിങ്കൽ സ്ഥിതിചെയ്യുന്നതു്, (ഏഷു അഗ്രേഷു എന്നതിന്നു മേഷാദികളിൽ വെച്ചു ഒന്നാമത്തേതു് എന്നു അൎത്ഥമാകുന്നു. അതുകൊണ്ടു മേടമെന്നു അതിന്റെ സാരത്തെ ഗ്രഹിച്ചുകൊൾക)

നിഷ്ഠാതി ലോഹിമൻ എന്ന പദങ്ങളുടെ അന്വയം, ലോഹിമൻ നിഷ്ഠാതി എന്നാകുന്നു. ലോഹിമാവിങ്കൽ സ്ഥിതിചെയ്യുന്നു എന്നു അതിന്റെ അൎത്ഥം. ലോഹിമാവ=ലൌഹിത്യം, ചുവപ്പു (ചുവപ്പുനിറത്തോടു കൂടിയതെന്നു സാരം) ഊൎണ്ണായുഃ എന്നതിന്നു (മേഷാകൃതി എന്നു സാരം) ഉന്നേതി എന്നതിന്നു ഉദ്വഹിക്കുന്നു എന്നു അൎത്ഥം. സ്തേനന്മാരുടെ അധിപൻ=രുദ്രൻ, ദാക്ഷികൾ=ദക്ഷപ്രജാപതിയാൽ പ്രോക്തകൾ, യാജുഷീഃ എന്നതു പ്രഥമാബഹുവചനമാകുന്നു യജുൎവ്വേദസംബന്ധിനികൾ എന്നു അതിന്റെ അൎത്ഥം. അന്ധസ്സുകൾ=അന്നങ്ങൾ, പ്രപ്രാചീംദിശമാശാസ്തി എന്നതിന്റെ അന്വയം, പ്രപ്രാചീംദിശം ആശാസ്തി എന്നാകുന്നു. (കിഴക്കു ദിക്കിന്റെ അധിപതി എന്നു സാരം) പ്രഹരങ്ങൾ=യാമങ്ങൾ, പാണ്ഡിമാനം ആതിഷ്ഠതി എന്നതിന്നു പാണ്ഡിമാവിനെ ആശ്രയിക്കുന്നു എന്നു അൎത്ഥം. (വെളുപ്പുനിറത്തോടു കൂടിയതു് എന്നു സാരം) സംഭാഷതേ എന്നതിന്നു സംസ്കൃത്യ യാചതേ എന്നു ഭാഷ്യോക്തമായ അൎത്ഥം. പ്രാണാഢ്യാ=ബലവതി, കിംശുവിതത്തയുടെ നിറംപോലെ ഇരിയ്ക്കുന്ന നിറത്തോടുകൂടിയതു്, മാനുഷം=

മാനുഷിയേയും മാനഷനേയും സംബന്ധിച്ചിരിയ്ക്കുന്നത്. (മിഥുനാത്മകമെന്നു സാരം) അന്ത്യജൻ=ശൂദ്രൻ, ലോലുഭൻ=അധികമായ ലോഭത്തോടുകൂടിയവൻ, ലോഭം=ധനത്യാഗാസഹത്വം, ദീദിവി=അന്നം, പ്രബുദ്ധാ=നിമേഷരഹിതാ, ഇങ്ങിനെ ചില പദങ്ങളുടെ അർത്ഥങ്ങളെ വിവരിച്ചു. മററുള്ളതുകൾ സുഗമാർത്ഥങ്ങളാകയാൽ ഇത്രമാത്രം പറഞ്ഞാൽ മേൽ എഴുതിയ വചനങ്ങളുടെ അഭിപ്രായം പ്രായേണ ഗ്രഹിക്കാവുന്നതാകുന്നു എന്നു വിചാരിച്ചു ഇവിടെ സമപ്പിക്കുന്നു.

രാശികളുടെ നിമ്നതാ അതാതുരാശികൾക്കു ഏതു ദിക്കിൻെറ ആധിപത്യം വഹിയ്ക്കുന്നുവോ ആ ദിക്കിലാകുന്നു എന്നു രണ്ടാം വാക്യത്തിൻെറ സാരം.

ആദിത്യൻ നില്ക്കുന്നതു യാതൊരു രാശിയിലോ അതിൻെറ രണ്ടാം രാശിയ്ക്കു വേസി എന്നു പേരുണ്ടു എന്നു മൂന്നാം വാക്യത്തിൻെറ സാരം.

ചശബ്ദമുണ്ടാകകൊണ്ടു ആദിത്യാധിഷ്ഠിതരാശിയുടെ പന്ത്രണ്ടാം രാശിക്കു വാസി എന്നു പേരുണ്ടു എന്നതു സൂചിതമായി എന്നും ഗ്രഹിക്കണമെന്നു ദശാദ്ധ്യായിയിൽ കാണുന്നുണ്ടു.

ഇതി വാദ്ദാസോപനാമകരാമാനന്ദനാഥപണ്ഡിതപാരശവേന്ദ്രകൃതൌ ഹോരാവ്യാഖ്യായാം ഹൃദ്യപഥാഖ്യായാം രാശിഭേദഃ പ്രഥമോദ്ധ്യായഃ

ദ്വിതീയാദ്ധ്യായപ്രാരംഭഃ.

കാലാത്മാദിനകൃന്മനസ്തുഹിനഗ്രസ്സത്വം കുജോജ്ഞോവചാ
ജീവോജ്ഞാനസുഖേസിതശ്ചമദനോദുഃഖം ദിനേശാത്മജഃ
രാജാനൌ രവിശീതഗുക്ഷിതിസുതോനേതാകുമാരോ ബുധഃ
സൂരിർദ്ദാനവപൂജിതശ്ചസചിവൌപ്രേഷ്യസ്സഹസ്രാംശുജഃ ൧

അ—ദിനകൃൽകാലാത്മാ തുഹിനഗ്രഃ മനഃകുജഃ സത്വം ജ്ഞഃ വചഃ ജീവഃ ജ്ഞാനസുഖേ സിതഃ മദനഃ ച ദിനേശാത്മജഃ ദുഃഖം

ച രവിശീതഗ്ഗ രാജാനൌ ക്ഷിതിസുതഃ നേതാ ബുധഃ കുമാരഃ സൂരിഃ ദാനവപൂജിതഃ ച സചിവൌ സഹസ്രാംശുജഃ പ്രേഷ്യഃ

അനു—ദിനകൃത്തു കാലാത്മാവായിട്ടും തുഹിനഗ്ഗ മനസ്സായിട്ടും കുജൻ സത്വമായിട്ടും ജ്ഞൻ വചസ്സായിട്ടും ജീവൻ ജ്ഞാനസുഖങ്ങളായിട്ടും സിതൻ മദനനായിട്ടും ദിനേശാത്മജൻ ദുഃഖമായിട്ടും ഭവിക്കുന്നു. രവിശീതഗ്ഗൾ രാജാക്കന്മാരായിട്ടും ക്ഷിതിസുതൻ നേതാവായിട്ടും ബുധൻ കുമാരനായിട്ടും സൂരിയും ദാനവപൂജിതനും സചിവന്മാരായിട്ടും സഹസ്രാംശുജൻ പ്രേഷ്യനായിട്ടും ഭവിക്കുന്നു.

പരി—ദിനകൃത്ത്=ആദിത്യൻ, കാലാത്മാവ്=കാലപുരുഷന്റെ ആത്മാവ്, തുഹിനഗ്ഗ=ചന്ദ്രൻ, കുജൻ=ഭൌമൻ, (ചൊവ്വ) സത്വം=മനോഗ്രഹണവിശേഷം, (യാതൊന്നു ഹേതുവായിട്ടു സംപദാപത്തുകളിൽ മനസ്സു വികാരത്തെ പ്രാപിക്കാതെ ഇരിക്കുന്നുവൊ അങ്ങിനെയുള്ള മനോഗ്രഹണത്തെ സത്വമെന്നു പറയുന്നു.) 'അവികാരകാംസത്വം വ്യസനാഭ്യുദയാഗമേ' എന്നുണ്ട്. ജ്ഞൻ=ബുധൻ വചസ്സ്=വാക്ക്, ജീവൻ=ബൃഹസ്പതി, (വ്യാഴം) ജ്ഞാനസുഖങ്ങൾ=ജ്ഞാനവും സുഖവും, സിതൻ=ശുക്രൻ, മദനൻ=കാമദേവൻ, (കാമമെന്നു സാരം) ദിനേശാത്മജൻ=ശനി, രവിശീതഗ്ഗൾ=രവിയും ശീതഗ്ഗവും, രവി=ആദിത്യൻ, ശീതഗ്ഗ=ചന്ദ്രൻ, ക്ഷിതിസുതൻ=ഭൌമൻ, (ചൊവ്വ) നേതാവ്=സേനാപതി, (പടനായകൻ) കുമാരൻ=യുവരാജൻ, (ഇളയ രാജാവ്) സൂരി=ബൃഹസ്പതി, (വ്യാഴം) ദാനവപൂജിതൻ=ശുക്രൻ, സചിവന്മാർ=മന്ത്രിമാർ, സഹസ്രാംശുജൻ=ശനി, പ്രേഷ്യൻ=ദാസപ്രേഷ്യൻ.

സാ—മേഷാദിരാശികളാകുന്ന മൂർദ്ധാദ്യവയവങ്ങളോടുകൂടിയ ഹോരാപുരുഷന്റെ ആത്മാവു സൂര്യനാകുന്നു. മനസ്സ് ചന്ദ്രനാകുന്നു. സത്വം ചൊവ്വയാകുന്നു. വാക്ക് ബുധനാകുന്നു. ജ്ഞാനസുഖങ്ങൾ വ്യാഴമാകുന്നു. കാമമെന്ന അപരപര്യായം കൊണ്ടു മേൽ വിവരിക്കപ്പെട്ടതായിയും, 'കാലാത്മാചദിവാനാഥോമനഃകുമുദബാന്ധവഃ സത്വംകുജഃവിജാനീയാൽ ബുദ്ധിവാണീപ്രദായകഃ ദേവേഡ്യോജ്ഞാനസുഖദോ ഭൃഗുർവീര്യപ്രദായകഃ വിചാര്യ്യതാമിദംസർവ്വം ഹോരായാസൂനുശ്ചദുഃഖദഃ' എന്നുള്ള പരാശരഹോരാനുരോധേന

വിചാരിക്കുമ്പോൾ വസ്തുതോവീര്യമാത്രമായി തോന്നുന്നതായിയുമിരിക്കുന്ന മദനപദാർത്ഥം ശുക്രനാകുന്നു. ദുഃഖം ശനിയാകുന്നു. ഇങ്ങിനെ ഒന്നാംവാക്യത്തിന്റെ സാരം. ഈ വാക്യത്തിന്ന് ഫലനിർദ്ദേശത്തെക്കുറിച്ചുള്ള ഉപയോഗമെങ്ങിനെ എന്നാൽ, ആത്മാദിഭൂതങ്ങളായിരിക്കുന്ന ഗ്രഹങ്ങളുടെ ബലാബലങ്ങളെ അനുസരിച്ചിട്ടുജാതനായ പുരുഷന്റെ ആത്മാദികൾക്ക് ബലത്തേയും ബലഹാനിയേയും പറയേണം. ഇങ്ങിനെ അതിന്റെ ഉപയോഗമെന്നു ഗ്രഹിച്ചുകൊൾക. ആത്മബലം സർവ്വസിദ്ധിക്കും ഹേതുവാകയാൽ ആദിത്യബലം വിശേഷിച്ചും ചിന്ത്യമാകുന്നു. മനോബലവുമപ്രകാരമാകയാൽ ചന്ദ്രബലവും മേൽപ്രകാരം തന്നെ. എങ്കിലും ആത്മമനസ്സുകൾ ഇതരേതരാശ്രയങ്ങളാകയാൽ സൂര്യചന്ദ്രന്മാരിൽ ഏകഗ്രഹത്തിന്റെ ബലമാത്രം കൊണ്ട് ഉഭയബലത്തെ ഊഹിക്കാം. ഇത്യാദിവിസ്തരം ദശാദ്ധ്യായിയിൽ ഉണ്ട്. അത്രതന്നെയല്ല, സിതശബ്ദമെന്നുള്ള ചശബ്ദംകൊണ്ടു ശുക്രൻ ജ്ഞാനസുഖാത്മകനായിട്ടും ഭവിക്കുന്നു എന്നുള്ള അർത്ഥത്തെ സൂചിപ്പിച്ചിരിക്കുന്നു. ജ്ഞാനസുഖങ്ങൾ സാത്വികമായിട്ടും രാജസമായിട്ടുമുണ്ട്. വേദശാസ്ത്രാദിജ്ഞാനം സാത്ത്വികമാകുന്നു. സംഗീതസാഹിത്യാദിജ്ഞാനം രാജസമാകുന്നു. അതുകളിൽ വെച്ചു സാത്ത്വികജ്ഞാനം ജീവനെന്നും രാജസജ്ഞാനം സിതനെന്നും ഗ്രാഹ്യമാകുന്നു. ഇങ്ങിനെത്തന്നെ സുഖാത്മകതയേയും വിഭജിച്ചു ഗ്രഹിക്കേണം. ഗുരുശുക്രന്മാരിൽ ഗുരു സത്ത്വഗുണപ്രധാനനാകയാലും മേൽപറഞ്ഞതു ചേരുന്നതുതന്നെ. ഇത്യാദി പലതും ദശാദ്ധ്യായിയിൽ ഉണ്ട്. അതൊക്കെയും അതിങ്കൽനിന്നു തന്നെ ഗ്രാഹ്യങ്ങളാകുന്നു. ആദിത്യചന്ദ്രന്മാർ രാജാക്കന്മാരായിയും ചൊവ്വ പടനായകനായിയും ബുധൻ യുവരാജാവായിയും ഗുരുശുക്രന്മാർ മന്ത്രിമാരായിയും ശനി പരിചാരകനായിയും ഭവിക്കുന്നു എന്ന് രണ്ടാംവാക്യത്തിന്റെ സാരം. ഈ വാക്യത്തിന്നും പൂർവ്വവൽ ഫലനിർദ്ദേശോപയോഗം സുലഭമാകുന്നു. സഹാസ്ഥാനത്തിങ്കൽ ആദിത്യൻ ബലവാനായി നിന്നാൽ രാജസാഹായ്യത്തെ പറയാം. ഇങ്ങിനെ തുടങ്ങി ബഹുധാ അതിനെ ഊഹിച്ചുകൊൾകയും വേണം. സ്വതഃക്ഷേത്രാധിപത്യമൊ ഹേതുവശാൽ സിദ്ധമായതൊ ഇങ്ങിൽ വെച്ചൊന്നുള്ള ഗ്രഹങ്ങളുടെ സ്വഭാവത്തെ

പറയേണം. അന്യാദൃശഗ്രഹസ്വഭാവകഥനം അത്യാവശ്യകമല്ലാ എന്നുള്ള അഭിപ്രായവശാൽ 'രാജാനൌസൂര്യഹിമഗ്ഗ നേതാ ജ്ഞേയോ ധരാത്മജഃ ബുധോ രാജകുമാരശ്ച സചിവൌഗുരുഭാർഗ്ഗവൌ പ്രേഷ്യകോ രവിപുത്രശ്ച സേനാ സ്വഭാനുപൂർവ്വകൌ' എന്നുള്ള പാരാശരഹോരയേയും 'വിവസ്വാനേഷകോരാജാ രാജാസോമശ്ചതാവുഭൌ സ്വതഃക്ഷത്രാധിപാവന്യൌ താഭ്യാംദത്തഗൃഹാ മതാഃ ആരോ നേതാ യുവാസൌമ്യസ്സചിവൌ ജീവഭാർഗ്ഗവൌ പ്രേഷ്യാമന്ദ ഇഹാന്യൌദ്വൌ പ്രേഷ്യവാശൌ മതൌമമ' എന്നുള്ള സ്കന്ദഹോരയേയും ഈ ആചാര്യൻ രാഹുകേതുസ്വരൂപകഥനാംശത്തിങ്കൽ അനുസരിക്കാതെ മേൽപ്രകാരം വാക്യസമാപ്തിയെ ചെയ്തിരിക്കുന്നു എന്ന് അറിഞ്ഞുകൊൾകയും വേണം. സൂര്യാദിഗ്രഹങ്ങളിൽ സ്വതഃക്ഷത്രാധിപത്യമുള്ളവർ സൂര്യചന്ദ്രന്മാർമാത്രമാകുന്നു. സൂര്യൻ സിംഹാദികളായ ആറു രാശികളുടേയും അധിപതിയായിരുന്നു. ചന്ദ്രൻ വ്യുൽക്രമേണ കർക്കിടകാദികളായ ആറു രാശികളുടേയും അധിപതിയായിരുന്നു. പിന്നെ ഇരിവരും ക്രമാൽക്രമേണ തന്റെ തന്റെ ദ്വിതീയ രാശികളെ യുവരാജാവായ ബുധനായിക്കൊണ്ടും തൃതീയരാശികളെ വിക്രമസചിവനായ ശുക്രനായിക്കൊണ്ടും ബന്ധുസ്ഥാനങ്ങളായ നാലാം രാശികളെ നേതാവായ ഭൌമനായിക്കൊണ്ടും ബുദ്ധിസ്ഥാനങ്ങളായ അഞ്ചാം രാശികളെ ബുദ്ധിസചിവനായ ബൃഹസ്പതിക്കായിക്കൊണ്ടും പ്രേഷ്യസ്ഥാനങ്ങളായ ആറാം രാശികളെ ശനിക്കായിക്കൊണ്ടും ദാനംചെയ്തു. ഇങ്ങിനെ ആകയാൽ ഭൌമാദികളുടെ ആധിപത്യം ഹേതുവശാൽ സിദ്ധമായിട്ടുള്ളതാകുന്നു. ഇത് ഇങ്ങിനെ വാങ്മാത്രല്ല എന്നതിന്നു മേൽപറഞ്ഞ സ്കന്ദഹോരാവാക്യംതന്നെ സാക്ഷിയാകുന്നു അതുഹേതുവായിട്ടു രാഹുകേതുക്കൾ സൂര്യാദികളോടു സമാനകക്ഷ്യതയെ പ്രാപിക്കായ്കയാൽ അവരെ ഈ പ്രസംഗത്തിങ്കൽ പറയേണമെന്നില്ല. എന്നിപ്രകാരമാകുന്നു ആചാര്യാശയമെന്നുള്ളതു യുക്തംതന്നെ എന്നു ഞാൻ വിചാരിക്കുന്നു. അത്രതന്നെ അല്ല, പരാശരഹോരയിൽ രാഹുകേതുക്കൾ സേനാ എന്നും സ്കന്ദഹോരയിൽ പ്രേഷ്യവാശന്മാർ എന്നും പറഞ്ഞിരിക്കുന്നു. ഇങ്ങിനെ മതഭേദം ഭവിക്കുകയാൽ അതിങ്കൽ ഔദാസീന്യംതന്നെ ശോഭനമാ

യിട്ടുള്ളത് എന്നുമുണ്ട്. ഇതുകൊണ്ടു ആചാര്യവചനം ന്യൂനമായി എന്നുള്ള ശങ്കാവസരത്തെ പരിഹരിച്ചു എന്നു ഗ്രഹിച്ചുകൊൾകയും വേണം.

൨. ഹേലിസ്സൂര്യശ്ചന്ദ്രമാശ്ശീതരശ്മി-
ഹേമാവിൽജ്ഞോബോധനശ്ചേന്ദുപുത്രഃ
ആരോവക്രഃക്രൂരദൃക്കശ്ചാവനേയഃ
കോണോമന്ദഃസൂര്യപുത്രാസിതശ്ച

അന്വ—സൂര്യഃ ഹേലിഃ ചന്ദ്രമാഃ ശീതരശ്മിഃ ഇന്ദുപുത്രഃ ഹേമാവിൽജ്ഞഃ ബോധനഃ ച ആവനേയഃ ആരഃ വക്രഃ ക്രൂരദൃക് ച സൂര്യപുത്രഃ കോണഃ മന്ദഃ അസിതഃ ച.

അന്വ—സൂര്യൻ ഹേലിയായി ഭവിക്കുന്നു. ചന്ദ്രമസ്സ് ശീതരശ്മിയായി ഭവിക്കുന്നു. ഇന്ദുപുത്രൻ ഹേമാവായിട്ടും വിത്തായിട്ടും ജ്ഞാനിയായിട്ടും ബോധനനായിട്ടും ഭവിക്കുന്നു. ആവനേയൻ ആരനായിട്ടും വക്രനായിട്ടും ക്രൂരദൃക്കായിട്ടും ഭവിക്കുന്നു. സൂര്യപുത്രൻ കോണനായിട്ടും മന്ദനായിട്ടും അസിതനായിട്ടും ഭവിക്കുന്നു.

പരി—സൂര്യൻ=ആദിത്യൻ, ഹേലി=ഹേലി എന്ന പേരോടുകൂടിയവൻ, 'ഹേലിഃപ്രഭാകരോഭാസ്വാൻ' എന്നു ശബ്ദവ്യുത്പത്തരംഗിണിയിൽ ഉണ്ട്. ചന്ദ്രമസ്സ്=ചന്ദ്രൻ, ശീതരശ്മി=ശീതരശ്മി എന്ന പേരോടുകൂടിയവൻ, (ശീതരശ്മി) എന്ന പദം ശീതങ്ങളായിരിക്കുന്ന രശ്മികളോടുകൂടിയവൻ എന്നുള്ള അർത്ഥത്തോടുകൂടിയതാകയാൽ അതു ചന്ദ്രന്റെ പേരായി ഭവിക്കുമെന്ന് അറിഞ്ഞുകൊൾക. ഇന്ദുപുത്രൻ=ബുധൻ, ഹേമാവ്=ഹേമാവെന്ന പേരോടുകൂടിയവൻ, 'ഹേമാബുദ്ധംബികായാംസ്ത്രീ സുവർണ്ണേഹേമനദ്വയോഃ' എന്നു ശബ്ദവ്യുത്പത്തരംഗിണിയിലുണ്ട്. വിത്ത്=വിത്തെന്ന പേരോടുകൂടിയവൻ, ജ്ഞൻ=ജ്ഞനെന്നപേരോടുകൂടിയവൻ, ബോധനൻ=ബോധനനെന്ന പേരോടുകൂടിയവൻ, (വിൽജ്ഞഃ ബോധനഃ ഈ മൂന്നു പദങ്ങൾക്കും ജ്ഞാതാവെന്നർത്ഥമാകയാൽ ബുധസംജ്ഞാത്വം അതുകൾക്കു യുക്തംതന്നെ എന്ന് അറിഞ്ഞുകൊൾക) ആവനേയൻ=ആവനീപുത്രൻ, (ചൊവ്വ) ആരൻ=ആരനെന്ന പേരോടുകൂടിയവൻ, വക്രൻ=വക്രനെന്ന പേരോടുകൂടിയവൻ, ക്രൂരദൃക്=ക്രൂരദൃക് എന്ന

പേരോടുകൂടിയവൻ, മന്ദൻ=മന്ദനെന്ന പേരോടുകൂടിയവൻ, അസിതൻ=അസിതനെന്ന പേരോടുകൂടിയവൻ

സാ—സൂര്യന്നു ഹേലി എന്നും, ചന്ദ്രന്നു ശീതരശ്മി എന്നും ബുധന്നു ഹേമാവെന്നും വിത്തെന്നും ജ്ഞനെന്നും ബോധനനെന്നും, ചൊവ്വയ്ക്കു ആരനെന്നും വക്രനെന്നും ക്രൂരദൃക്കെന്നും, ശനിയ്ക്കു കോണനെന്നും മന്ദനെന്നും അസിതനെന്നും പേരുണ്ട്.

൩. ജീവോംഗിരാസ്സുരഗുരുർവചസാംപതിർജ്ജ്യോക്
ശുക്രോഭൃഗുർഭൃഗുസുതസ്സിതആസ്ഫുജിച്ച
രാഹുസ്തമോഹരസുരശ്ചശിഖീതികേതുഃ
പര്യ്യായമന്യ്യമുപലഭ്യവദേച്ചലോകാൽ

അ—ജീവഃ അംഗിരാഃ സുരഗുരുഃ വചസാം പതിഃ ജ്യോക് ച ശുക്രഃ ഭൃഗുഃ ഭൃഗുസുതഃസിതഃആസ്ഫുജിൽ ചരാഹുഃ തമഃ അഹുഃ അസുരഃ ച കേതുഃ ശിഖീ ഇതി ഉച്യതെ. അന്യം പര്യ്യായം ലോകാൽ ഉപലഭ്യ വദേൽ ച.

അനു—ജീവൻ അംഗിരസ്സായിട്ടും സുരഗുരുവായിട്ടും വചസ്സുകളുടെ പതിയായിട്ടും ജ്യോക്കായിട്ടും ഭവിക്കുന്നു. ശുക്രൻ ഭൃഗുവായിട്ടും ഭൃഗുസുതനായിട്ടുംസിതനായിട്ടും ആസ്ഫുജിത്തായിട്ടുംഭവിക്കുന്നു. രാഹു തമസ്സായിട്ടും അഹുവായിട്ടും അസുരനായിട്ടും ഭവിക്കുന്നു. കേതു ശിഖി എന്നു വചിക്കപ്പെടുന്നു. അന്യമായിരിക്കുന്ന പര്യ്യായത്തെ ലോകത്തിങ്കൽ നിന്ന് ഉപലഭിച്ചിട്ടു വദിക്കുകയുമാം.

പരി—ജീവൻ=ബൃഹസ്പതി, (വ്യാഴം) അംഗിരസ്സ്=അംഗിരസ്സെന്ന പേരോടുകൂടിയവൻ. സുരഗുരു=സുരഗുരു എന്ന പേരോടുകൂടിയവൻ, (ദേവഗുരു ദേവാചാര്യൻ ഇത്യാദികളായ പേരുകളുമുണ്ട് എന്നതും ഇതുകൊണ്ടുതന്നെ സിദ്ധമായി) വചസ്സുകൾ=വാക്കുകൾ, പതി=അധിപതി, (ഇതുകൊണ്ടു വാക്പതിവാചസ്പതി ഇത്യാദികളായ സംജ്ഞകളോടു കൂടിയവനാകുന്നു എന്നുള്ള അർത്ഥത്തെ ഗ്രഹിച്ചുകൊൾക. വചസാംപതിഃ എന്ന പദവും വ്യാഴത്തിന്റെ സംജ്ഞതന്നെ) ഭട്ടോല്പലപാഠം വചസാംപതിജ്ജ്യൌ എന്നാകുന്നു എന്നും വചസാംപതിഃ ഇജ്യഃ ഇങ്ങിനെ ജീവന്നു രണ്ടു സംജ്ഞകളെ മേല്പറഞ്ഞ സമസ്തപദംകൊണ്ടു ഭട്ടോല്പലർ പറഞ്ഞിരിക്കുന്നു എന്നും ഗ്രഹിച്ചുകൊൾക. ജ്യോക്ക്=ജ്യോക്ക് എന്ന പേരോടുകൂടിയ

വൻ, (ജ്യോക്ക് ശബ്ദം അവ്യയമത്രേ ആകുന്നത്) ഭൃഗു=ഭൃഗു എന്ന പേരോടുകൂടിയവൻ, ഭൃഗുസുതൻ=ഭൃഗുസുതനെന്ന പേരോടുകൂടിയവൻ, (ഇതുകൊണ്ടു തന്നെ ഭൃഗുപുത്രഃ ഭാർഗ്ഗവഃ ഇത്യാദികളും ശുക്രന്റെ സംജ്ഞകളാകുന്നു എന്നതും സിദ്ധമായി) സിതൻ=സിതനെന്ന പേരോടുകൂടിയവൻ, ആസ്ഫുജിത്ത്=ആസ്ഫുജിത്തെന്ന പേരോടുകൂടിയവൻ, തമസ്സ്=തമസ്സെന്ന പേരോടുകൂടിയവൻ, 'രാഹൌധ്വാന്തേഭൃണേതമഃ' എന്ന് സാന്തങ്ങളിൽ പഠിച്ചിരിക്കുകയാൽ സകാരാന്തമാകുന്നു എന്നു ഗ്രഹിച്ചുകൊൾകയും വേണം. അഭ്ര=അഭ്ര എന്ന പേരോടുകൂടിയവൻ, (അഭ്ര എന്ന് പദത്തിന്നു ഗോക്കളോടുകൂടാത്തവനെന്നും ഗോക്കൾ എന്നതിന്നു രശ്മികളെന്നും അർത്ഥത്തെ ഗ്രഹിച്ചുകൊൾക) വചിയ്ക്ക=പറയുക, അന്യം=അപരം, ഉപലഭിയ്ക്ക=അറിയുക, വദിയ്ക്ക=പറയുക

സാ—അംഗിരസ്സ് സുരഗുരു ദേവഗുരു സുരാചാര്യൻ ദേവാചാര്യൻ ഇത്യാദികൾ വ്യാഴത്തിന്റെ സംജ്ഞകളാകുന്നു. ഭൃഗു ഭൃഗുസുതൻ (ഭൃഗുപുത്രൻ) സിതൻ ആസ്ഫുജിത്ത് ഇത്യാദികൾ ശുക്രന്റെ സംജ്ഞകളാകുന്നു. തമസ്സ് അഭ്ര ഇവ രണ്ടും രാഹുവിന്റെ സംജ്ഞയാകുന്നു ശിഖി എന്നതു കേതുവിന്റെ സംജ്ഞയാകുന്നു. മേല്പറഞ്ഞ സംജ്ഞാശബ്ദങ്ങളോടു സമാനാർത്ഥങ്ങളായ ശബ്ദങ്ങൾ അന്യങ്ങളായിട്ടുമുണ്ട്. അതുകളെ ലോകത്തിങ്കൽ നിന്നു ഗ്രഹിച്ചിട്ട് അതുകളെക്കൊണ്ടു സൂര്യാദികളെ പറയാം. അപ്രകാരം മേഷാദിരാശികളേയും പറയാമെന്നതും ഇതുകൊണ്ടു തന്നെ സിദ്ധമായി. 'പര്യായമന്യമുപലഭ്യവദേച്ചലോകാൽ' എന്നു പറഞ്ഞത് ഈ പ്രകരണത്തിങ്കലായാലും ഈ ന്യായം സാർവ്വത്രികമാകുന്നു എന്നു അറിഞ്ഞുകൊൾക.

൪. രക്തശ്യാമോഭാസ്കരോഗൌരഇന്ദു-
ന്നാത്യുച്ചാംഗോരക്തഗൌരശ്ചവക്രഃ
ദൂർവ്വാശ്യാമോജ്ഞോഗുരുർഗ്ഗൌരഗാത്രഃ
ശ്യാമശ്ശുക്രോഭാസ്കരിഃകൃഷ്ണദേഹഃ

അ—ഭാസ്കരഃ രക്തശ്യാമഃ ഇന്ദുഃ ഗൌരഃ വക്രഃ നാത്യുച്ചാംഗഃ രക്തഗൌരഃ ച ജ്ഞഃ ദൂർവ്വാശ്യാമഃ ഗുരുഃ ഗൌരഗാത്രഃ ശുക്രഃ ശ്യാമഃ ഭാസ്കരിഃ കൃഷ്ണദേഹഃ.

അനു—ഭാസ്കരൻ രക്തശ്യാമനായി ഭവിയ്ക്കുന്നു. ഇന്ദു ഗൌരനായി ഭവിയ്ക്കുന്നു. വക്രൻ നാത്യുച്ചാംഗനായിട്ടും രക്തഗൌരനായിട്ടും ഭവിയ്ക്കുന്നു. ജ്ഞൻ ദൂർവ്വാശ്യാമനായി ഭവിക്കുന്നു. ഗുരു ഗൌരഗാത്രനായി ഭവിക്കുന്നു. ശുക്രൻ ശ്യാമനായി ഭവിക്കുന്നു. ഭാസ്കരി കൃഷ്ണദേഹനായി ഭവിക്കുന്നു.

പരി—ഭാസ്കരൻ=ആദിത്യൻ, രക്തശ്യാമൻ=രക്തനായിയും ശ്യാമനായിയുമിരിക്കുന്നവൻ, രക്തൻ=ചുവന്നിരിക്കുന്നവൻ, ശ്യാമൻ=കറുത്തിരിക്കുന്നവൻ, ഇന്ദു=ചന്ദ്രൻ, ഗൌരൻ=ധവളവർണ്ണൻ, വക്രൻ=ഭൌമൻ, (ചൊവ്വ) നാത്യുച്ചാംഗൻ=നാത്യുച്ചമായിരിക്കുന്ന അംഗത്തോടുകൂടിയവൻ, നാത്യുച്ചം=അത്യുച്ചമല്ലാത്തത്, അത്യുച്ചം=അതിദീർഘം, രക്തഗൌരൻ=രക്തനായിയും ഗൌരനായിയുമിരിക്കുന്നവൻ, ജ്ഞൻ=ബുധൻ, ദൂർവ്വാശ്യാമൻ=ദൂർവ്വാ എന്നപോലെ ശ്യാമൻ, ദൂർവ്വാ=കറുക, ശ്യാമൻ=ശ്യാമവർണ്ണൻ, ഗുരു=ബൃഹസ്പതി, (വ്യാഴം) ഗൌരഗാത്രൻ=ധവളശരീരൻ, ശ്യാമൻ=ശ്യാമവർണ്ണൻ, ഭാസ്കരി=ശനി, കൃഷ്ണദേഹൻ=കൃഷ്ണമായിരിക്കുന്ന ദേഹത്തോടുകൂടിയവൻ, കൃഷ്ണം=കറുത്തത്, ദേഹം=ശരീരം.

സം—ആദിത്യൻ ചുവപ്പ് കറുപ്പ് ഈ രണ്ടു നിറത്തോടും കൂടിയവനാകുന്നു. ഇങ്ങിനെത്തന്നെ പരാശരഹോരയിലും പറഞ്ഞിട്ടുണ്ട്. വചനം 'രക്തശ്യാമോദിവാധീശഃ' എന്നാകുന്നു. രക്തശ്യാമഃ എന്നതിന്നു പാടലപുഷ്പവർണ്ണഃ എന്ന അർത്ഥത്തെ ഭട്ടോല്പലർ അംഗീകരിച്ചിരിക്കുന്നു. ദശാദ്ധ്യായിയിൽ ആദിത്യൻ ഉച്ചസ്ഥനായാൽ രക്തവർണ്ണനെന്നും നീചസ്ഥനായാൽ ശ്യാമവർണ്ണനെന്നും പറഞ്ഞിരിക്കുന്നു. ഇതിന്നു മൂലമെന്ത് എന്ന് അറിയുന്നില്ല. അത്ര തന്നെ അല്ല. ഉച്ചസ്ഥനല്ലാതേയും നീചസ്ഥനല്ലാതേയും ഇരിക്കുന്ന ആദിത്യന്റെ വർണ്ണമെന്ത് എന്നു ഒരു ആകാംക്ഷയെ മേല്പറഞ്ഞ വചനം ജനിപ്പിക്കുന്നു. അതിന്റെ ശമനത്തിന്നും വഴി കാണുന്നില്ല.

മേൽപ്രകാരമുള്ള ആദിത്യൻ അരൂപനൊ സരൂപനൊ എന്നു ചോദിക്കുന്നു. അരൂപനാകുന്നു എങ്കിൽ അരൂപതയ്ക്കു കാരണമെന്തു? ഫലനിർദ്ദേശത്തിന്നായിക്കൊണ്ട് ആഹാര്യമായ അരൂപത്വജ്ഞാനത്തെ ആശ്രയിച്ചു പറയുന്നതാകുന്നു എങ്കിൽ അപ്രകാര

മുള്ള ആദിത്യനെ അരൂപനാക്കിയതുകൊണ്ടുതന്നെ സാദ്ധ്യമായ ഉപയോഗം എന്ത്? ഇങ്ങിനെയുള്ള ചോദ്യങ്ങൾ മേൽപറഞ്ഞതിന്നു പുറമേയും വരുന്നു.

രക്തവും ശ്യാമവുമല്ലാതെ വേറെ ഒരു രൂപം സ്വാഭാവികമായിട്ടുണ്ട് എന്നു പറയുന്നു എങ്കിൽ അതിന്റെ നാശം ഉച്ചനീചസ്ഥിതിയിങ്കൽ സംഭവിക്കുമൊ ഇല്ലയൊ എന്നു വികല്പിക്കാം. സംഭവിക്കുമെന്നു പറഞ്ഞാൽ അതു സിദ്ധാന്തവിരുദ്ധമായി ഭവിക്കും. എങ്ങിനെയെന്നാൽ 'ആത്മാകൃതിവർണ്ണാദിർഗ്രഹസ്യനജഘാതിപാഗ്രഹസ്ഥാപി' എന്നിപ്രകാരം സാരാവലീപ്രോക്തമായ സിദ്ധാന്തത്തെ താൻ അനുസരിച്ചിരിക്കുന്നു. ഇതു തന്നെ മേല്പറഞ്ഞതിന്നു കാരണമെന്നു ഗ്രഹിച്ചുകൊൾക. ഇതിന്നുംപുറമെ ഇവിടെ ഈവിധമായ അർത്ഥത്തെ ഗ്രഹിച്ചവർ തൃതീയവാക്യത്തിന്റെ അർത്ഥവർണ്ണനത്തിങ്കലും ഈ രീതിയെ അനുസരിപ്പാൻ സംഗതിയുണ്ടായിരുന്നു. അവിടേയും വക്രൻ ഉച്ചസ്ഥനായാൽ രക്തനാകുന്നു എന്നും നീചസ്ഥനായാൽ ഗൌരനാകുന്നു എന്നുമുള്ള വിശേഷത്തെ കല്പിക്കാമല്ലൊ. ചൊവ്വക്ക് അങ്ങിനെ ഒരു വിശേഷമുണ്ട് എന്നതിന്നു പ്രമാണമില്ല, എങ്കിൽ ആദിത്യനായാലും ഇതു സമാനമായിരിക്കുമെന്നു തോന്നുന്നു. ആദിത്യന്നു മേൽപറഞ്ഞ വിശേഷമുണ്ട് എന്നതിനെക്കുറിച്ചു യാതൊരു പ്രമാണത്തേയും കാണിക്കായ്കയാൽ അതും നിഷ്പ്രമാണംതന്നെ എന്നു പറഞ്ഞുകൂടാ എന്നില്ല. അതു ഹേതുവായിട്ട് ആദിത്യന്റെ സ്വാഭാവികമായ നിറം ചുവപ്പോടുകൂടിയ കറുപ്പുതന്നെ എന്നു ഗ്രഹിച്ചുകൊൾകയും വേണം. ദ്വിതീയവാക്യത്തിന്റെ സാരം വിസ്പഷ്ടമായിയും പരാശരാദിസമ്മതമായിയുമുള്ളതാകുന്നു. 'ഗൌരഗാത്രാ നിശാകരഃ' എന്നു പരാശരഹോരയിൽ ഉണ്ട്.

ചൊവ്വയുടെ ശരീരം അതിദീർഘമല്ലെന്നും നിറം ചുവപ്പോടുകൂടിയ വെളുപ്പാകുന്നു എന്നും മൂന്നാം വാക്യത്തിന്റെ സാരം. 'നാത്യുച്ചാംഗഃ കുജോരക്തഃ' എന്നുള്ള പരാശരഹോരാവാക്യത്തിങ്കലെ രക്തപദം ഉപലക്ഷണവിധയാഗൌരവർണ്ണത്തേയും ഗ്രഹിപ്പിക്കുന്നതാകുന്നു എന്നത 'ആരോത്രാരക്തഗൌരാഭഃ' എന്ന സ്കന്ദഹോരയുടെ അനുരോധത്തിന്നായിക്കൊണ്ടു ക്ലിപ്തമാകയാൽ അധികോക്തിശങ്കയ്ക്ക് അവകാശമില്ലെന്നു അറിഞ്ഞുകൊൾകയും വേണം.

ബുധൻ കറുക എന്നപോലെ ശ്യാമവർണ്ണനാകുന്നു എന്നു നാലാം വാക്യത്തിന്റെ സാരം. 'ശ്യാമൌഹരിതഃമേചകൌ' എന്നു കോശമുണ്ടാകയാൽ ശ്യാമശബ്ദം പച്ചനിറത്തേയും കറുപ്പിനേയും പറയും. അപ്രകാരം പ്രയോഗവുമുണ്ട്. 'ശുകോദരശ്യാമമിദം സ്ഥനാംശുകം' 'വീക്ഷ്യാരാമം ഘനശ്യാമം സീതാജാതാനമനുഖീ' ഇത്യാദികളെ കണ്ടുകൊൾക. ഇപ്രകാരമാകയാൽ ഇവിടെ വിവക്ഷിതാർത്ഥാഭിവ്യക്തിയ്ക്കായിക്കൊണ്ടു കൃതമായ ദൂർവ്വാഗ്രഹണവും സാർത്ഥകം തന്നെ. 'പാലാശാംഗോജ്ഞാഗുരുർഗ്ഗൌരഗാത്രഃ' എന്നു പറയാതെ 'ദൂർവ്വാശ്യാമോജ്ഞാഗുരുർഗ്ഗൌരഗാത്രഃ' എന്നു പറഞ്ഞതു പാരാശരഹോരയുടെ അത്യന്ത സാദൃശ്യത്തിന്നായിക്കൊണ്ടാകുന്നു. 'ദൂർവ്വാശ്യാമോബുധസ്ഥഗ്ഗ' എന്നു പാരാശരഹോര. ഇതിന്റെ ആത്യന്തികമായ സാദൃശ്യത്തിന്നായിക്കൊണ്ടു ദൂർവ്വാശ്യാമഃ എന്നു പറയുന്നതു യുക്തം തന്നെ. സ്കന്ദഹോരയിൽ ഹരിദ്വർണ്ണോബുധോമതഃ എന്നാകുന്നു എങ്കിലും പ്രചാരാധിക്യാദിഹേതുവാൽ പാരാശരഹോരാനുരോധവും ശ്ലാഘ്യം തന്നെ എന്നു അറിഞ്ഞുകൊൾക.

വ്യാഴം ധവളശരീരനാകുന്നു എന്നു അഞ്ചാം വാക്യത്തിന്റെ സാരം. 'ഗൌരഗാത്രോഗുരുർജ്ഞേയഃ' എന്നുള്ള പാരാശരഹോരയുടെ അത്യന്താനുസരണം ഇവിടേയുമുണ്ട്. ശുക്രൻ ശ്യാമവർണ്ണനാകുന്നു എന്നു ആറാം വാക്യത്തിന്റെ സാരം. ഇവിടെ ശ്യാമപദം നൈല്യമാത്രബോധകമായിരുന്നാലും അതിന്നു ഇരുനിറമെന്നു കേരളസ്ഥന്മാർ സ്വഭാഷയാൽ വ്യവഹരിച്ചുവരുന്ന വർണ്ണവിശേഷമെന്നുള്ള അർത്ഥത്തെ ഗ്രഹിക്കേണമെന്നു ഭട്ടോല്പലരുടെ അഭിപ്രായം.

മേൽ പറഞ്ഞ അഭിപ്രായബോധകമായ വചനം, നാതിഗൌരോനാതികൃഷ്ണഃ എന്നാകുന്നു. 'ശുക്രഃശ്യാമസ്തഥൈവച' എന്നു പരാശരഹോരയിലും 'ഗൌരോവാചസ്പതിശ്ശുക്രഃ ശ്യാമഃകൃഷ്ണതനുശ്ശനിഃ'' എന്നു സ്കന്ദഹോരയിലും മേൽ പറഞ്ഞ വിശേഷത്തിന്നു ഗമകമായിട്ടു ഒന്നും കാണുന്നില്ല. ശ്യാമശബ്ദം നൈല്യമാത്രബോധകമാകുന്നു എന്നതു 'കൃഷ്ണനീലാസിതശ്യാമകാളശ്യാമളമേചകാഃ' എന്ന കോശബലാൽ സിദ്ധമാകുന്നു. അതു ഹേതുവായിട്ടു ശുക്രന്റെ നിറം കറുപ്പുതന്നെ എന്നു ഇവിടെ ഗ്രാഹ്യമാകുന്നു.

ശനിയുടെ നിറം കറുപ്പാകുന്നു എന്നു ഏഴാം വാക്യത്തിന്റെ

സാരം. 'അസിതശരീരഃ' എന്നു ഭട്ടോല്പലഗ്രന്ഥത്തിലും പറഞ്ഞിട്ടുണ്ട്. ദശാദ്ധ്യായിയിൽ 'അസച്ഛ്വഇത്യർത്ഥഃ' എന്നു കാണുന്നു. വർണ്ണോക്തിപ്രയോജനം ചന്ദ്രസമേതനവാംശപവർണ്ണ' ഇത്യാദി പ്രമാണാനുരോധേന ജാതനായ പുരുഷന്റെയും ചോരാദികളുടേയും വർണ്ണജ്ഞാനം തന്നെ എന്നു അറിഞ്ഞുകൊൾക

൪. വർണ്ണാസ്താമ്രസിതാതിരക്തഹരിതവ്യാപീതചിത്രാസിതാ
വഹ്ന്യംബുഗിജകേശവേന്ദ്രശചികാസ്സൂര്യാദിനാഥാഃ ക്രമാൽ
പ്രാഗാദ്യാരവിശുക്രലോഹിതതമസ്സൌരേന്ദുവിൽസൂര്യഃ
ക്ഷീണേന്ദ്വർക്കമഹീസുതാർക്കതനയഃ പാപാബുധസ്തൈർയ്യുതഃ

അ—താമ്രസിതാതിരക്തഹരിതവ്യാപീതചിത്രാസിതാഃ വർണ്ണാഃ ക്രമാൽ സൂര്യാദിനാഥാഃ ഭവന്തി. വഹ്ന്യംബുഗിജകേശവേന്ദ്രശചികാഃ ക്രമാൽ സൂര്യാദിനാഥാഃ ഭവന്തി. പ്രാഗാദ്യാഃ ദിശഃ രവിശുക്രലോഹിതതമസ്സൌരേന്ദുവിൽസൂര്യഃ ഭവന്തി. ക്ഷീണേന്ദ്വർക്കമഹീസുതാർക്കതനയഃ പാപാഃ ഭവന്തി. ബുധഃ തൈഃ യുതഃ പാപഃ ഭവതി.

അനു— താമ്രസിതാതിരക്തഹരിതവ്യാപീതചിത്രാസിതങ്ങളായിരിക്കുന്ന വർണ്ണങ്ങൾ ക്രമേണ സൂര്യാദിനാഥങ്ങളായി ഭവിക്കുന്നു. വഹ്ന്യംബുഗിജകേശവേന്ദ്രശചികന്മാർ ക്രമേണ സൂര്യാദിനാഥന്മാരായി ഭവിക്കുന്നു. പ്രാഗാദ്യകളായിരിക്കുന്ന ദിക്കുകൾ രവിശുക്രലോഹിതതമസ്സൌരേന്ദുവിൽ സൂര്യകളായി ഭവിക്കുന്നു. ക്ഷീണേന്ദ്വർക്കമഹീസുതാർക്കതനയന്മാർ പാപന്മാരായിഭവിക്കുന്നു. ബുധൻ അവരോടു യുതനായാൽ പാപനായി ഭവിക്കുന്നു.

പരി — താമ്രസിതാതിരക്തഹരിതവ്യാപീതചിത്രാസിതങ്ങൾ=താമ്രവും സിതവും അതിരക്തവും ഹരിതവും വ്യാപീതവും ചിത്രവും അസിതവും, താമ്രം=ചെമ്പുനിറം, സിതം=വെളുപ്പ്, അതിരക്തം=കടുംചുവപ്പ്, ഹരിതം=പച്ച, വ്യാപീതം=മഞ്ഞൾനിറം, ചിത്രം=പലതുംകൂടിയത്, അസിതം കറുപ്പ്, വർണ്ണങ്ങൾ=നിറങ്ങൾ, സൂര്യാദിനാഥങ്ങൾ=സൂര്യാദികളാകുന്ന നാഥന്മാരോടു കൂടിയവ, സൂര്യാദികൾ=സൂര്യൻ തുടങ്ങിയുള്ളവർ, നാഥന്മാർ=സ്വാമികൾ, വഹ്ന്യംബുഗിജകേശവേന്ദ്രശചികന്മാർ=വഹ്നിയും അംബുവും അഗിജനും കേശവനും ഇന്ദ്രനും ശചിയും കാരം, വഹ്നി=അഗ്നി, അം

ബ്ദ=ജലം, അഗ്നിജൻ=സുബ്രഹ്മണ്യൻ, കേശവൻ=വിഷ്ണു, ഇന്ദ്രൻ=ദേവേന്ദ്രൻ, ശചി=ഇന്ദ്രാണി, കൻ=പ്രജാപതി, സൂര്യാദിനാഥന്മാർ=സൂര്യാദികളുടെ നാഥന്മാർ, സൂര്യാദികൾ=സൂര്യൻ തുടങ്ങിയുള്ളവർ, സൂര്യൻ=ആദിത്യൻ, നാഥന്മാർ=സ്വാമികൾ, പ്രാഗാദ്യകൾ=കിഴക്കു മുതലായവ, രവിശുക്രലൊഹിതതമസ്സൌരേന്ദുവിൽ സൂരികൾ=രവിയും ശുക്രനും ലോഹിതനും തമസ്സും സൌരനും ഇന്ദുവും വിത്തും സൂരിയും, രവി=ആദിത്യൻ, ലോഹിതൻ=ഭൌമൻ, (ചൊവ്വ) തമസ്സ്=രാഹു, സൌരൻ=ശനി, ഇന്ദു=ചന്ദ്രൻ, വിത്ത്=ബുധൻ, സൂരി=ബൃഹസ്പതി,(വ്യാഴം) ക്ഷീണോന്ദ്വർക്കമഹിസുതാർക്കതനയന്മാർ=ക്ഷീണേന്ദുവും അർക്കനും മഹീസുതനും അർക്കതനയനും, ക്ഷീണേന്ദു=ക്ഷീണചന്ദ്രൻ, അർക്കൻ=ആദിത്യൻ, മഹീസുതൻ=ഭൌമൻ, (ചൊവ്വ) അർക്കതനയൻ=ശനി, പാപന്മാർ=അശുഭന്മാർ,അവർ=ക്ഷീണേന്ദ്വർക്കമഹീസുതാർക്കതനയന്മാർ, യുതൻ=കൂടിയവൻ, പാപൻ=അശുഭൻ.

സാ—ചെമ്പുനിറം, വെളുപ്പ്, കടുഞ്ചുവപ്പ്, പച്ച, മഞ്ഞൾനിറം, ചിത്രം, കറുപ്പ് ഈ ഏഴ വർണ്ണങ്ങൾക്കു സൂര്യൻ, ചന്ദ്രൻ, ചൊവ്വ, ബുധൻ, വ്യാഴം, ശുക്രൻ, ശനി, ഈ ഏഴ ഗ്രഹങ്ങൾ ക്രമേണ അധിപതികളാകുന്നു എന്നു ആദ്യവാക്യത്തിന്റെ സാരം. സൂര്യാദിഗ്രഹപ്രീതിക്കായിക്കൊണ്ടു ചെയ്യുന്ന കർമ്മങ്ങളിൽ താമ്രാദി വർണ്ണങ്ങളായ കുസുമാദികളുടെ ഉപയോഗത്തിന്നുള്ള മുഖ്യത്വം മുതലായതിന്റെ അറിവു മേൽ പറഞ്ഞ വാക്യത്തിന്റെ ഫലമാകുന്നു.

അഗ്നി, ജലം, സുബ്രഹ്മണ്യൻ, വിഷ്ണു, ഇന്ദ്രൻ, ശചി, ബ്രഹ്മാവ് ഇവർ സൂര്യാദിഗ്രഹദേവതകളാകുന്നു എന്നു ദ്വിതീയവാക്യത്തിന്റെ സാരം. പ്രയോജനം, ഗ്രഹപ്രീതിക്കായിക്കൊണ്ടു അതാതു ദേവതകളെ ആരാധിക്കേണമെന്നു തുടങ്ങി ഉള്ള അറിവത്രേ ആകുന്നത്. 'ദേവാൻഗ്രഹാണാംജലവഹ്നിവിഷ്ണുപ്രജാപതിസ്കന്ദമഹേന്ദ്രദേവീഃ ചന്ദ്രാർക്കചാന്ദ്ര്യർക്കജഭൌമജീവ ശുക്രാശ്രയർക്ഷേഷു യജേത ശശ്വൽ' എന്നുള്ള യവനേശ്വരവചനം മേൽ പറഞ്ഞതിങ്കൽ പ്രമാണമാകുന്നു. മഹേന്ദ്രശബ്ദപ്രത്യാസത്തിഹേതുവായിട്ടും 'വഹ്ന്യംബുശിഖിജാവിഷ്ണുവിഡൌജശ്ശചികാദ്വിജ സൂര്യാദീനാംഖഗാനാഞ്ചനാഥാജ്ഞേയാഃക്രമേണച' എന്ന പരാശരഹോരാവാക്യപ്രമാണ്യം

ഹേതുവായിട്ടും മേൽ പറഞ്ഞ വചനത്തിങ്കലുള്ള ദേവീപദം ശചീ പരമാകുന്നു എന്നു അറിഞ്ഞുകൊൾകയും വേണം. ഏതൊരു ദിക്കിനെക്കുറിച്ചു ഗമിക്കുന്നുവോ ആ ദിക്കിന്റെ അധിപതിയായ ഗ്രഹത്തിന്റെ ദേവതയെ പൂജിച്ചു ഗമിച്ചാൽ അവക്കു ശുഭമാകുന്നു എന്നുണ്ടാകയാൽ അവിടേയും ഗ്രഹദേവതാജ്ഞാനം ആവശ്യകമാകുന്നു. 'താമ്രസിതാരക്തഹരിതാസ്സപീത ചിത്രാസിതാ ഇന്ദ്രാദീനാം പാവകജലഗ്രഹകേശവശക്രശചീവേധസഃപതയഃ പൂർവ്വാദിഗ്രഹദേവാംസ്തത്തന്മന്ത്രൈഃപ്രപൂജ്യ താമാശാം കനകഗജവാഹനാദിൻപ്രാപ്നോതിനൃപോഗതശ്ശിഷ്യം' എന്നുള്ള സാരാവലി മേൽ പറഞ്ഞതിന്നു അനുകൂലമാകുന്നു.

ആദിത്യൻ, ശുക്രൻ, ചൊവ്വ, രാഹു, ശനി, ചന്ദ്രൻ, ബുധൻ, വ്യാഴം ഈ എട്ടു ഗ്രഹങ്ങൾ ക്രമേണ കിഴക്കു മുതലായ എട്ടു ദിക്കുകളുടെ അധിപതികളാകുന്നു എന്നു തൃതീയവാക്യത്തിന്റെ സാരം. 'രവികുജഗുരുശശിനന്ദനഭൃഗുസുതസൈരേന്ദുസൈംഹികേയാനാം പ്രാദക്ഷിണ്യേനദിശഃപ്രാച്യാദ്യാഃ കല്പിതാശ്ചാന്യൈഃ' എന്നിപ്രകാരം കൃഷ്ണീയത്തിങ്കൽ പറഞ്ഞ മതാന്തരം പ്രശ്നമാത്രവിഷയമാകുന്നു എന്നു അറിഞ്ഞുകൊൾകയും വേണം.

ക്ഷീണചന്ദ്രനും ആദിത്യനും ചൊവ്വയും ശനിയും പാപന്മാരാകുന്നു എന്നു ചതുർത്ഥവാക്യത്തിന്റെ സാരം. ക്ഷീണചന്ദ്രൻ എന്നതുകൊണ്ടു ഗ്രഹിക്കേണ്ടതു ഭട്ടോൽപ്പലഗ്രന്ഥം നോക്കുമ്പോൾ കറുത്ത അഷ്ടമിയുടെ ഉത്തരാർദ്ധം മുതൽ വെളുത്ത അഷ്ടമിയുടെ പൂർവ്വാർദ്ധം വരെ ഉള്ള ചന്ദ്രൻ ആയുർദ്ദായഭിന്നഫലത്തങ്കലും ആയുർദ്ദായത്തിങ്കൽ കൃഷ്ണത്രയോദശി മുതൽ കറുത്ത വാവിന്റെ അവസാനം വരെ ഉള്ള ചന്ദ്രനാകുന്നു എന്നു തോന്നുന്നു. ഇതിന്നു പ്രമാണം ഇന്നതെന്നു കാണിച്ചിട്ടില്ല. 'മാസേതു ശുക്ലപ്രതിപൽപ്രവൃത്തേഃ പൂർവ്വേശശിമദ്ധ്യബലോദശാഹേ ശ്രേഷ്ഠോദിതിഃയല്ല ബലസ്തൃതീയേ സൌമ്യൈസ്തു ദൃഷ്ടോബലവാൻ സദൈവ' എന്നു യവനേശ്വരവചനത്തിങ്കൽ ചന്ദ്രന്നു സൌമ്യദൃഷ്ടിവിഭാഗത്തിങ്കൽ മദ്ധ്യബലത്വവും അല്പബലത്വവും സ്ഥിതിഭേദവശാൽ ഉണ്ടാകുമെന്നത് സ്പഷ്ടംതന്നെ എങ്കിലും അങ്ങിനെ ഉള്ള അല്പബലത്വവും മേൽപ്രകാരമല്ലാത്തതാകയാൽ ഒരു പ്രമാണ

ത്തെ കാണിപ്പാൻ സംഗതി നല്ലവണ്ണം ഉണ്ടായിരുന്നു. അഥവാ വ്യാഖ്യാതൃവചനംതന്നെ പ്രമാണമായിരിക്കട്ടെ ഇവിടെ 'ഇന്ദുഃകൃഷ്ണചതുർദ്ദശ്യാംക്ഷീണോഭവതിനാന്യദാ അഥയാവൽ കുഹൂസ്ഥാവൽ സമേ ക്ഷീണതരോമതഃ' എന്നു സ്കന്ദഃഹാരയിൽ ഉണ്ടാകകൊണ്ടും അതിനെ അനുസരിച്ച് 'അമാവാസ്യാം ചതുർദ്ദശ്യാംക്ഷീണശ്ചന്ദ്രോനസർവ്വദാ' ഇത്യാദി ശാസ്ത്രാന്തരങ്ങൾ ഉണ്ടാകകൊണ്ടും ബൃഹന്നതവിരോധം പ്രാപ്തമായിരിക്കുന്നു എന്ന് അറിഞ്ഞുകൊൾകയും വേണം. ക്ഷീണനായാലും ക്ഷീണതരനായാലും ക്ഷീണശബ്ദവാച്യത്വമുണ്ടാകയാൽ മൂലം സുസ്ഥംതന്നെ. ദശാധ്യായി ഈ അംശത്തിങ്കൽ ഉദാസീനയാകുന്നു. യവനേശ്വരവചനം 'ക്രൂരഗ്രഹോക്ഷഃ കുജസൂര്യജ്ഞൌതുപാപൌശുഭാശ്ശുക്രശശാംകജീവാഃ' എന്നാകയാൽ ക്ഷീണന്ദുക്കമഹീസുതാക്കതനയഃ പാപാഃ എന്നുള്ള ചതുർത്ഥവാക്യത്തിന്റെ അർത്ഥം സർവ്വസമ്മതമായിട്ടുള്ളതല്ല എങ്കിലും 'ക്ഷയസേമേസ്യസൂര്യസ്യബ്ബലിനോപിബലച്യുതഃ തസ്യക്ഷീണത്വമേതാവൽ പാപത്വമപ്യുപൈതി അതഃക്ഷീണസ്സപാപസ്യാൽ ക്രൂരഇത്യുമാപുനഃ തസ്മാൽപാപതരാഃജ്ഞേയസ്താഭ്യാംഭൌമസ്തഥാവിധഃ തേഭ്യശ്ശനിശ്ചതാദൃക്ഷ ഇത്യേതേപാപസംജ്ഞിതാഃ' എന്നു സ്കന്ദഃഹാരയിൽ ഉണ്ടാകയാലും അപ്രകാരംതന്നെ അനേകഹോരാന്തരസംവാദമുണ്ടാകയാലും മേൽപറഞ്ഞ വാക്യാർത്ഥം സുസ്ഥമാകുന്നു.

ബുധൻ ക്ഷീണചന്ദ്രനോടുകൂടിയാലും സൂര്യനോടുകൂടിയാലും ചൊവ്വയോടുകൂടിയാലും ശനിയോടുകൂടിയാലും പാപനായി ഭവിക്കുമെന്നു പഞ്ചമവാക്യത്തിന്റെ സാരം.

മേൽപറഞ്ഞ പാപന്മാരിൽ ക്ഷീണചന്ദ്രന്റെ പാപത്വം അത്യല്പമാകുന്നു. ആദിത്യന്റെ പാപത്വം അതിനേക്കാൾ അധികമാകുന്നു. ഇങ്ങിനെ കുജമന്ദന്മാരുടെ പാപത്വത്തെയും ഗ്രഹിച്ചുകൊൾക. ഈ വിശേഷം സ്കന്ദഃഹാരയിൽ വിസ്പഷ്ടമാകുന്നു. ഇവിടെ അതു നിർദ്ദേശക്രമംകൊണ്ട് ആചാര്യനാൽ സൂചിതമായിരിക്കുന്നു എന്നു ദശാധ്യായിയിൽ പറഞ്ഞിട്ടുണ്ട്. ഇനി ക്ഷീണചന്ദ്രാദികളോടുകൂടിയ ബുധന്റെ പാപത്വം ഏതൊരു വിധമാണ് എ

ന്നുള്ള ജിജ്ഞാസയ്ക്കാണ് ഉത്ഥിതി ഉള്ളത്. അതുഹേതുവായിട്ടു ബുധന്റെ പാപത്വം ഇന്നവിധമെന്നു തീർച്ചപ്പെടുത്തുന്നു.

ബുധന്റെ പാപത്വം ക്ഷീണചന്ദ്രാദി പാപത്വത്തിങ്കൽനിന്നു വിലക്ഷണമാകുന്നു. എങ്ങിനെ എന്നാൽ, ക്ഷീണചന്ദ്രന്റെ പാപത്വത്തിന്നു ബലഹാനിയും ആദിത്യന്റെ പാപത്വത്തിന്നു ക്രൂരതയും ചൊവ്വയുടെ പാപത്വത്തിന്നു തമോഗുണപ്രധാനതയും ശനിയുടെ പാപത്വത്തിന്നു തമോഗുണപ്രധാനതയും ദുഃഖകാരിത്വവും ഹേതുവാകുന്നു.

ബുധന്റെ പാപത്വത്തിന്നു ബലഹാനി കാരണമല്ല. എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ, ബലഹീനനായിരിക്കുന്ന ബുധൻ പാപനാകുന്നു എന്നു പറയായ്കകൊണ്ടും ക്ഷീണേന്ദ്വാദിയോഗത്തിങ്കൽ ബുധന്നു ബലഹാനി നിയമേന ഭവിക്കുമെന്നില്ലായ്കകൊണ്ടുമാകുന്നു മേൽപ്രകാരം പറഞ്ഞതെന്നു ഗ്രഹിച്ചുകൊൾക. ഇപ്രകാരം ക്രൂരത്വാദിധർമ്മങ്ങളും ബുധസാധാരണമല്ലായ്കയാൽ മററുള്ളവരുടെ പാപത്വത്തിങ്കൽനിന്നും വൈലക്ഷണ്യം ഊഹ്യമാകുന്നു.

അതുഹേതുവായിട്ടു ബുധന്റെ പാപത്വം യൌഗികംതന്നെ. അപ്രകാരമാകയാലത്രെ, ബുധസ്യൈഷ്യതഃ എന്ന ഭിന്നവാക്യം കൊണ്ടു അതിനെ ആചാര്യൻ പറഞ്ഞത്. എന്നാലും അതു മേല്പറഞ്ഞ ഗ്രഹങ്ങളിൽ ഏതുഗ്രഹത്തിന്റെ പാപത്വത്തോടു സമാനമായിരിക്കുമെന്നു ചോദിക്കുന്നു എങ്കിൽ പറയാം. 'തേഭ്യഃസ്തുനിശ്ചിതാദ്ദക്ഷ ഇത്യേതേപാപസംജ്ഞിതാഃ' എന്നതിന്റെ ശേഷം 'സൌമ്യോജഹാതിതദ്യോഗശുഭതാമിയതൈവസഃ ഉച്യതേപാപഇത്യേഷദൈവിദ്ധ്യേപയ്യവസ്ഥയാ' എന്നു സ്കന്ദഹോരയിൽ ഒരു വചനമുണ്ടാകയാൽ അതു ശുഭത്വാഭാവത്രുപമാകുന്നു. അതുഹേതുവായിട്ടു ശുഭയോഗദൃഷ്ട്യാദികൾ അപ്രകാരമുള്ള ബുധനെക്കൊണ്ടു പറഞ്ഞുകൂടാ എന്നതു തുടങ്ങിയുള്ളതു മാത്രം പഞ്ചമവാക്യത്തിന്റെ സാരമാകുന്നു എന്നു ഗ്രഹിച്ചുകൊൾക. ഇതു മിതാക്ഷരയിൽ വിസ്പഷ്ടമാകുന്നു.

൩. ബുധസൂര്യസുതൌനപുംസകാവ്യൌ
ശശിശുക്രൌയുവതീനരാസ്തുശേഷാഃ

ശിഖിഭ്രുവപയോമരുൽഗണാനാം
വശിനോഭൂമിസുതാദയഃക്രമേണ.

അ—ബുധസൂര്യസുതൌ നപുംസകാഖ്യൌ. ശശിശുക്രൌയുവതീ. ശേഷാഃ തു നരാഃ. ഭൂമിസുതാദയഃ ക്രമേണ ശിഖിഭ്രുവപയോമരുൽഗണാനാം വശിനഃ ഭവന്തി.

അന്വ—ബുധസൂര്യസുതന്മാർ നപുംസകാഖ്യന്മാരായി ഭവിക്കുന്നു. ശശിശുക്രന്മാർ യുവതികളാകുന്നു. ശേഷന്മാർതന്നെ നരന്മാരായി ഭവിക്കുന്നു. ഭൂമിസുതാദികൾ ക്രമേണ ശിഖിഭ്രുവപയോമരുൽഗണങ്ങളുടെ വശികളായി ഭവിക്കുന്നു.

വരി—ബുധസൂര്യസുതന്മാർ=ബുധനും സൂര്യസുതനും, സൂര്യസുതൻ=ശനി, നപുംസകാഖ്യന്മാർ=നപുംസകമെന്ന ആഖ്യയോടുകൂടിയവർ, ആഖ്യാ=പേർ, ശശിശുക്രന്മാർ=ശശിയും ശുക്രനും, ശശി=ചന്ദ്രൻ, യുവതികൾ=സ്ത്രീകൾ, ശേഷന്മാർ=ശിഷ്ടന്മാർ, (ആദിത്യനും ചൊവ്വയും വ്യാഴവുമെന്നർത്ഥം) നരന്മാർ=പുരുഷന്മാർ, ഭൂമിസുതാദികൾ=ഭൂമിസുതൻ തുടങ്ങിയുള്ളവർ, ഭൂമിസുതൻ=ചൊവ്വ, ശിഖിഭ്രുവപയോമരുൽഗണങ്ങൾ= ശിഖിഭ്രുവപയോമരുത്തുകളുടെ ഗണങ്ങൾ, ശിഖിഭ്രുവപയോമരുത്തുകൾ=ശിഖിയും ഭ്രുവും ഖവും പയസ്സും മരുത്തും, ശിഖി=അഗ്നി, ഭ്രു=ഭൂമി, ഖം=ആകാശം, പയസ്സ്=ജലം, മരുത്ത്=വായു, ഗണങ്ങൾ= സമുദായങ്ങൾ, വശികൾ= സ്വാമികൾ.

സാരം—പ്രായേണ സ്പഷ്ടമാകുന്നു.

ശേഷാഃ തു നരാഃ ഭവന്തി എന്ന വാക്യത്തിങ്കൽ തുശബ്ദത്തെ പ്രയോഗിച്ചതിന്റെ ഫലം 'ന തു ലൌകികവ്യവഹാരാനുരോധേ നബുധസൂര്യസുതാദയോപി' എന്നുള്ളതിന്റെ ഉപസ്ഥിതിയാകുന്നു. 'ശശിശുക്രൌയുവതീ ശേഷാഃ തു നരാഃ' എന്നുള്ള വചനത്തിങ്കലെ ക്രമത്തെ അനുസരിച്ചിട്ടു ബുധൻ സ്ത്രീനപുംസകമെന്നും ശനി പുന്നപുംസകമെന്നും ഗ്രഹിച്ചുകൊൾക.

ശിഖിഭ്രുവപയോമരുൽഗണാനാമെന്ന പദത്തിങ്കലെ ഗണശബ്ദോപാദാനം പാദപൂരണാർത്ഥമാകുന്നു എന്നു ഭട്ടോല്ലലമതം. ദശാദ്ധ്യായിയിൽ ഗണശബ്ദം പാദപൂരണാർത്ഥമാകുന്നു എന്നു പറ

ഞ്ഞതു നന്നായില്ല എന്നും 'സ്വല്പംവൃത്തവിചത്രമർത്ഥബഹുലം ശാസ്ത്രപ്രപംപ്രാരഭേ' എന്നു പറഞ്ഞിരിക്കുകയാൽ അതും സാർത്ഥകമായിരിക്കേണമെന്നും ഗണശബ്ദം പ്രത്യേകാന്വയിയാകയാൽ ശിഖിഗണം ഭൃഗണമിത്യാദി ക്രമേണ തദ്വൽഗണത്തെ ഗ്രഹിക്കുന്നതു തന്നെ അതിൻെറ ഫലമെന്നും ശിഖിഗണമെന്നതു വഹ്നിയും ത്രുപവും ചക്ഷുസ്സും പാദവും വ്യാനനും മനോമയകോശവുമാകുന്നു എന്നും പറഞ്ഞ് അനന്തരം ഇങ്ങിനെ തന്നെ മററുള്ള ഗണങ്ങളേയും വിവരിച്ചിരിക്കുന്നു.

സ്കന്ദഹോരയിൽ 'ഭൌമാദ്യാഃപഞ്ചവഹ്നിക്ഷ്മാഖാംഭോവായ്വധിപാഃക്രമാൽ' എന്നതുമാത്രം കാണുന്നു. പരാശരഹോരയിലും 'അഗ്നിഭൂമിനഭസ്തോയവായവഃക്രമതോ:ദ്വിജ ഭൌമാദീനാംഗ്രഹാണാഞ്ചതത്പാശ്ചാമീപ്രകീർത്തിതാഃ' എന്നതുമാത്രമാണ് കാണുന്നത്. ഗണശബ്ദമോ ഗണാർത്ഥകമായ ശബ്ദാന്തരമോ ഭൂതകളിൽ മേൽപറഞ്ഞ വാക്യാന്തർഭൂതമായിട്ടു കാണുന്നില്ല. ഭൂതകാര്യങ്ങളെ ഭൂതത്വേന പറഞ്ഞിട്ട് ഭൂതകളുടെ ആധിപത്യത്തെക്കൂടെ ഭൌമാദികളിൽ പറയേണമെന്നുള്ള ഇച്ഛ സ്കന്ദപരാശരന്മാർക്ക് ഇല്ലാ എന്നു പറയുന്നു എങ്കിൽ ഈ ആചാര്യൻ എന്തിനെ പ്രമാണിച്ചിട്ടാണ് ഇപ്രകാരം പറഞ്ഞത് എന്നു പറയണം. ഭൂതഗ്രഹണം കൊണ്ടുതന്നെ ഭൌതികഗ്രഹണവും സിദ്ധമായി. കാര്യകാരണങ്ങൾക്ക് അഭേദമുണ്ടല്ലോ എന്നുള്ള സിദ്ധാന്തപദവിയെത്തന്നെ ആശ്രയിക്കുന്നു എങ്കിൽ ഇവിടേയും ശിഖ്യാദിപദങ്ങൾ അഗ്ന്യാദികളേയും അഗ്ന്യാദികാര്യങ്ങളേയും ബോധിപ്പിക്കുന്നു എന്നു പറയുവാൻ സംഗതിയുള്ളപ്പോൾ അതിനെ വിസ്മരിച്ചത് നന്നായില്ല എന്നാകുന്നു വരുന്നത്. അതുഹേതുവായിട്ടു പാദപൂരണാർത്ഥമാകുന്നു എന്നു പറഞ്ഞത് അത്യന്തസംഗതമാകുന്നു എന്നു തോന്നുന്നില്ല. ശിഖ്യാദിപദങ്ങൾകൊണ്ടുതന്നെ ആഗ്നേയാദികാര്യങ്ങളെ ഗ്രഹിക്കാം. ഇതിൽ ദശാദ്ധ്യായിക്കും പ്രാതികൂല്യം ദുർഘടമാകുന്നു.

൧. വിപ്രാദിതശ്ശുക്രഗുരുകജാക്ക്യൌ
ശശീബുധശ്ചേത്യസിതോന്ത്യജാനാം
ചന്ദ്രാർക്കജീവാജ്ഞസുതൌകജാർക്കി
യഥാക്രമംസത്വജസ്മമാംസി

അ—വിപ്രാദിതഃ ശുക്രഗുരു കുജാക്കൌ ശശിബുധഃ ച ഇതി ഉച്യതേ. അന്ത്യജാനാം അസിതഃ. ചന്ദ്രാർക്കജീവാഃ ജ്ഞസിതൌ കുജാക്കി യഥാക്രമം സത്ത്വരജസ്തമാംസി ഭവന്തി.

അന്വ—വിപ്രാദികളുടെ അധിപതികൾ ശുക്രഗുരുക്കളും കുജാക്കന്മാരും ശശിയും ബുധനുമാകുന്നു എന്നു വിചാരിക്കപ്പെടുന്നു. അന്ത്യജന്മാരുടെ അധിപതി അസിതനെന്നു വചിക്കപ്പെടുന്നു. ചന്ദ്രാർക്കജീവന്മാരും ജ്ഞസിതന്മാരും കുജാക്കികളും ക്രമേണ സത്ത്വരജസ്തമസ്സുകളായി ഭവിക്കുന്നു.

വരി—വിപ്രാദികൾ=വിപ്രന്മാർ തുടങ്ങിയുള്ളവർ, വിപ്രന്മാർ=ബ്രാഹ്മണർ, (വിപ്രക്ഷത്രിയവൈശ്യന്മാരെന്നു സാരം) ശുക്രഗുരുക്കൾ=ശുക്രനും ഗുരുവും, ഗുരു=ബൃഹസ്പതി, (വ്യാഴം) കുജാക്കന്മാർ=കുജനും അർക്കനും, കുജൻ=ഭൌമൻ, (ചൊവ്വ) അർക്കൻ=ആദിത്യൻ, ശശി=ചന്ദ്രൻ, വചിക്ക=പറയുക, അന്ത്യജന്മാർ=ശൂദ്രന്മാർ, അധിപതി=സ്വാമി, അസിതൻ=ശനി, ചന്ദ്രാർക്കജീവന്മാർ=ചന്ദ്രനും അർക്കനും ജീവനും, അർക്കൻ=ആദിത്യൻ, ജീവൻ=ബൃഹസ്പതി, (വ്യാഴം) ജ്ഞസിതന്മാർ=ജ്ഞനും സിതനും, ജ്ഞൻ=ബുധൻ, സിതൻ=ശുക്രൻ, കുജാക്കികൾ=കുജനും ആർക്കിയും, സത്ത്വരജസ്തമസ്സുകൾ=സത്ത്വവും രജസ്സും തമസ്സും, സത്ത്വം=സത്ത്വമെന്ന ഗുണം, രജസ്സ്=രജോഗുണം, തമസ്സ്=തമോഗുണം.

സാ—ശുക്രനും വ്യാഴവും ബ്രാഹ്മണാധിപതികളാകുന്നു. ചൊവ്വയും ആദിത്യനും ക്ഷത്രിയാധിപതികളാകുന്നു. ചന്ദ്രനും ബുധനും വൈശ്യാധിപതികളാകുന്നു. ശനി ശൂദ്രാധിപതിയാകുന്നു. ചന്ദ്രൻ, ആദിത്യൻ, വ്യാഴം ഇവർ സത്ത്വഗുണത്തിന്റെ അധിപതികളാകുന്നു. ബുധശുക്രന്മാർ രജോഗുണാധിപതികളാകുന്നു. ചൊവ്വയും ശനിയും തമോഗുണാധിപതികളാകുന്നു. ഇങ്ങിനെതന്നെ പരാശരഹോരാദികളായ പൂർവ്വശാസ്ത്രങ്ങളിലും പറഞ്ഞിട്ടുണ്ട്. അതുകളിൽ പരാശരഹോരയെ ഇതിന്നു താഴെ കാണിക്കുന്നു.

ഗുരുശുക്രൌവിപ്രവർണ്ണൌ കുജാക്കൌക്ഷത്രിയൌദ്വിജാ
ശശിസൌമ്യൌവൈശ്യവർണ്ണൌ ശനിഃശൂദ്രോദ്വിജോത്തമ.

മേൽപറഞ്ഞ പരാശരഹോരാവാക്യത്തിൽ അന്തർഭൂതമായ ശൂദ്രപദം ഉപലക്ഷണവിധയാ സങ്കരജാതിയേയും ബോധിപ്പിക്ക

ന്നു എന്നത്രെ സിദ്ധാന്തമാകുന്നത്. അതു ഹേതുവായിട്ടു സങ്കരാധിപത്യവും ശനിയ്ക്കുതന്നെ എന്നു അറിഞ്ഞുകൊൾക.

"വിപ്രൌഭൂഗ്രഃദവഗ്രത്രക്ഷത്രിയഭാവൌദിവാകരാവ്വിജ്ഞൌ
വൈശ്യൌബുധചന്ദ്രമസൌ ശനൈശ്ചരശ്ശൂദ്രസംകരകൂൽ" എന്നിപ്രകാരം പറഞ്ഞിരിക്കുന്ന കൃഷ്ണാചാര്യ്യാൽ മേൽപറഞ്ഞ സിദ്ധാന്തം സ്പഷ്ടമാക്കി ചെയ്യപ്പെട്ടിരിയ്ക്കുന്നു.

ശുക്രനും വ്യാഴത്തിന്നും വിപ്രാധിപത്യം സമാനമാകുന്നു എങ്കിലും, വ്യാഴത്തിന്നു സത്ത്വപ്രാധാന്യമുണ്ടാകയാൽ ഉത്തമവിപ്രാധിപത്യമെന്നും ശുക്രന്നു ഇതരവിപ്രാധിപത്യമെന്നും വിഃവചിച്ചു ധരിച്ചുകൊൾക. കുജാൎക്കന്മാരിൽവെച്ചു കുജന്നു മാണ്ഡലികക്ഷത്രിയധിപത്യവും അൎക്കന്നു സാൎവ്വഭൌമക്ഷത്രിയാധിപത്യവും ഇങ്ങിനെ ഉള്ള വിഃവചനത്തെ കുജാൎക്കന്മാരുടെ ആധിപത്യചിന്തയിലും ചെയ്തുകൊൾക. ഇപ്രകാരം ചന്ദ്രൻ സാത്വികവൈശ്യനാകുന്നു എന്നും ബുധൻ രാജസവൈശ്യനാകുന്നു എന്നുമുള്ള വിഭാഗം ചന്ദ്രബുധന്മാരുടെ ആധിപത്യത്തിങ്കലുമുണ്ട്. യാതൊരു വൈശ്യന്നു ഗോരക്ഷണം പ്രധാനമായിട്ടും കൃഷിവാണിജ്യങ്ങൾ അപ്രധാനമായിട്ടും ഭവിക്കുന്നുവോ, അവനത്രെ സാത്വികവൈശ്യനാകുന്നത്. രാജസവൈശ്യൻെറ ലക്ഷണത്തെ ഇതുകൊണ്ടുതന്നെ വൈപരീത്യേന ഗ്രഹിച്ചുകൊൾക.

മേൽപറഞ്ഞ വിഭാഗങ്ങൾ ഒക്കെയും സ്കന്ദഃഹോരയിൽ സ്പഷ്ടമാകുന്നു. സ്കന്ദഹോരാവാക്യത്തെ ഇതിന്നു താഴെ കാണിക്കുന്നു.

പ്രഥമോബ്രാഹ്മണോജീവസ്തതോന്യോഭൂഗ്രനന്ദനഃ
ജീവസ്സാത്വികഇത്യന്യോ രാജാഗ്രാഹീതിചോച്യതേ.
രാജാമാണ്ഡലികോഭൌമസ്സാൎവ്വഭൌമോദിനേശ്വരഃ
ഭൌമോനേതാസഃതാന്യസ്തു രാജൈവസ്വതഇത്യപി
ഇന്ദുസ്സത്വേനവൈശ്യോത്രസേവനസാത്വികഉച്യതേ
ബുധസ്തുരാജസോവൈശ്യസ്സന്ധിവ്യാഖ്യാതആദിമഃ
ഗവ്യാംവൈരക്ഷണംനാമയസ്യമുഖ്യതമംമതം
സവൈശ്യസ്സാത്ത്വികസ്തസ്യരാജസസ്ത്വ്യാദിലക്ഷണഃ

ഇതിൻെറ അൎത്ഥം പ്രായേണ സുഗമമാകയാലും അതിവിസ്തരം ശിഷ്യന്മാൎക്കു ഭാരാവഹമായി വരുമെന്നുള്ള സുംന്നമുണ്ടാകയാ

ലും അതിന്റെ വിവരണത്തെ കുറിച്ച ഞാൻ യതിക്കുന്നില്ല. ചന്ദ്രൻ വൈശ്യാധിപതി എന്നും ബുധൻ ശൂദ്രാധിപതി എന്നും ശനി സങ്കരജാത്യധിപതി എന്നുമുള്ള അർത്ഥഭേദത്തെ അനപയഭേദകല്പനകൊണ്ടു ഭട്ടോപ്പാദികൾ സാധിക്കുകയും 'ഗുരുശുക്രൌ രവിഭൌമൌചന്ദ്രസ്സൌമ്യശ്ശനൈശ്ചരശ്ചേതി വിപ്രക്ഷത്രിയവിൾശൂദ്രസംകരജാംപ്രസൂതികരാഃ' എന്നുള്ള സത്യാചാര്യവചനത്തെ അതിന്ന് അവലംബമാക്കി ഉപന്യസിക്കുകയും ചെയ്തിരിക്കുന്നു. സത്യാചാര്യവചനാദികൾ അനുകൂലങ്ങളായിട്ടു തന്നെ ഇരുന്നാലും സ്കന്ദഃഹോരാ, പരാശരഹോരാ, കൃഷ്ണീയം ഇത്യാദി ശാസ്ത്രങ്ങൾ മേൽപറഞ്ഞ മതത്തിന്നു വിരോധികൾ തന്നെ. ചന്ദ്രബുധന്മാർ വൈശ്യാധിപതികളാകുന്നു എന്നു പറയുന്നക്കു സത്യാചാര്യോക്തി വിരോധവും വരുന്നതാണ് എങ്കിലും അതിന്നു ശിഥിലതയെ പറയാം. പരിഹരിക്കേണമെന്നുണ്ടെങ്കിൽ പരിഹരിക്കുകയുമാം. 'ശൂദ്രസഹിതാഃസംകരാഃശൂദ്രസംകരാഃ, വിപ്രശ്ചക്ഷത്രിയാശ്ച വിശശ്ചശൂദ്രസംകരാശ്ചവിപ്രക്ഷത്രിയവിൾശൂദ്രസംകരാഃ' എന്നിപ്രകാരം വിഗ്രഹഭേദത്തേയും ചന്ദ്രസൌമ്യന്മാർ അസമസ്തപദനിർദ്ദിഷ്ടന്മാരായിരുന്നാലും അവക്ക് ഏകകോടിപ്രവേശത്തേയും കല്പിച്ചാൽ അതിന്റെ വിരോധം തീരുമെന്നറിക. മേൽപറഞ്ഞ മാർഗ്ഗംഘിതസ്യഗതിശ്ചിന്തനീയാ എന്നുള്ള ന്യായമാത്രത്തെ അംഗീകരിച്ചു പറഞ്ഞതാകുന്നു.

അങ്ങിനെ ഉള്ള മാർഗ്ഗവും സ്കന്ദഃഹോരാദിവിരോധപരിഹാരത്തിങ്കൽ സുലഭമായി തോന്നുന്നില്ല. ദശാദ്ധ്യായിയിൽ മതാന്തരത്തേപ്പറ്റി ചന്ദ്രബുധന്മാർ ഇരുവരും വൈശ്യാധിപതികളാകുന്നു എന്നു പറഞ്ഞിരിക്കുന്നു; അവിടേയും പൂർവ്വോക്തമായ വക്ഷത്തിന്നു ആസ്പദമെന്തെന്നും സ്കന്ദഹോരാദിവിരോധപരിഹാരമെങ്ങിനെ എന്നും ചോദിക്കുന്നവരോടു വഴി പറവാൻ മതിയതായ സംഗതിയെ കാണിച്ചിട്ടില്ല. ശശീബുധശ്ച എന്നുള്ള വ്യസ്തനിർദ്ദേശം ഉഭയപക്ഷാനുരോധത്തിനായിക്കൊണ്ടാകുന്നു എന്നതുമാത്രമുണ്ട്. ഇതുകൊണ്ടു മേൽപറഞ്ഞ വിരോധം പോകുന്നതല്ലാ എന്നു ഏവക്കും വിസ്പഷ്ടമാകുന്നു. അതു ഹേതുവായിട്ടു വർണ്ണാധിപത്യത്തെ മേൽവിവരിച്ചതു പ്രകാരം തന്നെ ഗ്രഹിച്ചുകൊൾകയും വേണം.

൨. മധുപിംഗലദൃക് ചതുരശ്രതനുഃ
പിത്തപ്രകൃതിസ്സവിതാല്പകചഃ
തനുവൃത്തതനുർബ്ബഹുവാതകഫഃ
പ്രാജ്ഞശ്ചശശീമൃദുവാക്ശുഭദൃക്.

അ—സവിതാ മധുപിംഗലദൃക് ചതുരശ്രതനുഃ പിത്തപ്രകൃതിഃ അല്പകചഃ ഭവതി. ശശീ തനുവൃത്തതനുഃ ബഹുവാതകഫഃ പ്രാജ്ഞഃ മൃദുവാക് ശുഭദൃക് ച ഭവതി.

അനു—സവിതാവു മധുപിംഗലദൃക്കായിട്ടും ചതുരശ്രതനുവായിട്ടും പിത്തപ്രകൃതിയായിട്ടും അല്പകചനായിട്ടും ഭവിക്കുന്നു. ശശി തനുവൃത്തതനുവായിട്ടും ബഹുവാതകഫനായിട്ടും പ്രാജ്ഞനായിട്ടും മൃദുവാക്കായിട്ടും ശുഭദൃക്കായിട്ടും ഭവിക്കുന്നു.

പരി—സവിതാവ്=ആദിത്യൻ, മധുപിംഗലദൃക്=മധുപിംഗലകളായിരിക്കുന്ന ദൃക്കുകളോടുകൂടിയവൻ, മധുപിംഗലകൾ=മധു എന്നപോലെ പിംഗലകൾ, മധു=തേൻ, പിംഗലകൾ=പിംഗലവർണ്ണകൾ, ദൃക്കുകൾ=കണ്ണുകൾ, ചതുരശ്രതനു=ചതുരശ്രയായിരിക്കുന്ന തനുവിനോടുകൂടിയവൻ, ചതുരശ്രാ=ചതുഷ്കോണാ, തനു=ശരീരം, പിത്തപ്രകൃതി=പിത്താത്മികയായിരിക്കുന്ന പ്രകൃതിയോടുകൂടിയവൻ, അല്പകചൻ=അല്പമായിരിക്കുന്ന കചങ്ങളോടുകൂടിയവൻ, കചം=തലമുടി, ശശി=ചന്ദ്രൻ, തനുവൃത്തതനു=തനുവിയായിയും വൃത്തയായിയുമിരിക്കുന്ന തനുവിനോടുകൂടിയവൻ, തനുവി=ലഘു, (ലാഘവമുള്ളത്) വൃത്താ=വട്ടത്തുള്ളാ, (വട്ടത്തിലുള്ളത്) തനു=ശരീരം, ബഹുവാതകഫൻ=ബഹുക്കളായിരിക്കുന്ന വാതകഫങ്ങളോടുകൂടിയവൻ, ബഹുക്കൾ=വളരെ ഉള്ളവ, വാതകഫങ്ങൾ=വാതവും കഫവും, പ്രാജ്ഞൻ=മേധാവി, (ത്രികാലജ്ഞനെന്നു ദശാദ്ധ്യായി) മൃദുവാക്=മൃദുക്കളായിരിക്കുന്ന വാക്കുകളോടുകൂടിയവൻ, മൃദുക്കൾ=മധുരകൾ, ശുഭദൃക്=ശുഭകളായിരിക്കുന്ന ദൃക്കുകളോടുകൂടിയവൻ, ശുഭകൾ=ദർശനീയകൾ, ദൃക്കുകൾ, കണ്ണുകൾ.

സാരം—സ്പഷ്ടമാകുന്നു.

'മധുപിംഗലദൃക്സൂര്യശ്ചതുരശ്രശ്ശുചിർദ്വിജഃ പിത്തപ്രകൃതികോധീമാൻപുമാനല്പകചോദ്വിജഃ ബഹുവാതകഫഃപ്രാജ്ഞശ്ചന്ദ്രോവൃത്തതനുർദ്വിജ ശുഭംമധുരവാക്യശ്ചപഞ്ചമൊമദനാതുരഃ' എന്നു പരാശരഹോരാനുരോധേന ആദിത്യന്നു ശുചിതാധീമ

ത്വങ്ങളേയും ചന്ദ്രനു ചഞ്ചലത്വാദികളേയും മേല്പറഞ്ഞതുകളോടുകൂടെ ഗ്രഹിച്ചുകൊൾക.

൯. ക്രൂരദ്ധ്യക്തരുണമൂർത്തിരുദാരഃ
വൈത്തികസ്സുചപലഃകൃശമദ്ധ്യഃ
ശ്ലിഷ്ടവാക്കസതതഹാസ്യരുചിർജ്ഞഃ
പിത്തമാരുതകഫപ്രകൃതിശ്ച.

അ—ക്രൂരദൃക് തരുണമൂർത്തിഃ ഉദാരഃ വൈത്തികഃ സുചപലഃ കൃശമദ്ധ്യഃ ച ഭവതി. ജ്ഞഃ ശ്ലിഷ്ടവാക് സതതഹാസ്യരുചിഃ പിത്തമാരുതകഫപ്രകൃതിഃ ച ഭവതി.

അന്വ — ക്രൂരദൃക് തരുണമൂർത്തിയായിട്ടും ഉദാരനായിട്ടും വൈത്തികനായിട്ടും സുചപലനായിട്ടും കൃശമദ്ധ്യനായിട്ടും ഭവിക്കുന്നു. ജ്ഞൻ ശ്ലിഷ്ടവാക്കായിട്ടും സതതഹാസ്യരുചിയായിട്ടും പിത്തമാരുതകഫപ്രകൃതിയായിട്ടും ഭവിക്കുന്നു.

പരി—ക്രൂരദൃക്-ഭൌമൻ, (ചൊവ്വ) തരുണമൂർത്തി-തരുണിയായിരിക്കുന്ന മൂർത്തിയോടുകൂടിയവൻ, തരുണി-താരുണ്യത്തോടുകൂടിയത്, താരുണ്യം-യൌവനം, മൂർത്തി-ശരീരം, ഉദാരൻ-ദാതാവ്, വൈത്തികൻ-പിത്തബഹുലൻ, സുചപലൻ-ഏററവും ചപലൻ, ചപലൻ-അസ്ഥിരൻ, കൃശമദ്ധ്യൻ-കൃശമായിരിക്കുന്ന മദ്ധ്യത്തോടുകൂടിയവൻ, ജ്ഞൻ-ബുധൻ, ശ്ലിഷ്ടവാക്ക്-ശ്ലിഷ്ടകളായിരിക്കുവാക്കുകളോടുകൂടിയവൻ, ശ്ലിഷ്ടകൾ-നാനാർത്ഥസംശ്രയവതികൾ (അനേകങ്ങളായ അർത്ഥങ്ങളോടുകൂടിയവ എന്നു സാരം) ഭട്ടോല്പല ഗ്രന്ഥത്തിങ്കൽ ശ്ലിഷ്ടവാക്ക് എന്ന പദത്തിന്നു ഗദ്ഗദഭാഷി എന്ന അർത്ഥത്തെ പറഞ്ഞിരിക്കുന്നു. ദശാദ്ധ്യായിയിൽ ശ്ലിഷ്ടാ എന്നതിന്നു പ്രിയാ എന്നും യുക്തിയുക്താ എന്നും യഥാസ്ഥാനപ്രാപ്താക്ഷരാ എന്നും ഉള്ള അർത്ഥങ്ങളെ വികല്പേന പറഞ്ഞിരിക്കുന്നു. ഈ അവസ്ഥയിൽ നാനാർത്ഥസംശ്രയവതികൾ എന്നു പറഞ്ഞതിന്റെ കാരണം താമസിയാതെ വ്യക്തമാകയും ചെയ്യും. സതതഹാസ്യരുചി-സതതയായിരിക്കുന്ന ഹാസ്യരുചിയോടുകൂടിയവൻ, സതതാ-നിത്യാ, ഹാസ്യരുചി-ഹാസ്യാഭിലാഷം, പിത്തമാരുതകഫപ്രകൃതി-പിത്തമാരുതകഫജന്യയായിരിക്കുന്ന പ്രകൃതിയോടുകൂടിയവൻ, പിത്തമാരുതകഫജന്യാ - പിത്തമാരുതകഫങ്ങളിൽനിന്നു ജനിച്ചത്, പിത്തമാരുതകഫങ്ങൾ-പിത്തവും മാരുതനും കഫവും, മാരുതൻ-വായു.

സം — ചൊവ്വ എന്നും താരുണ്യത്തോടുകൂടിയ ശരീരമുള്ളവനായിട്ടും ദാനശീലനായിട്ടും പിത്തപ്രകൃതിയായിട്ടും വളരെ അസ്ഥിരചിത്തനായിട്ടും കൃശമദ്ധ്യനായിട്ടുമിരിക്കുന്നവനാകുന്നു. ബുധൻ അ

നേകാൎത്ഥകളായ വാക്കുകളോടുകൂടിയവനായിട്ടും എല്ലാസമയത്തിങ്കലും ഹാസ്യാഭിലാഷത്തോടുകൂടിയവനായിട്ടും സമധാതുവായിരിക്കുന്ന ദേഹപ്രകൃതിയോടുകൂടിയവനായിട്ടുമിരിക്കുന്നവനാകുന്നു.

പരാശരഹോരയിൽ 'ക്രൂരരക്താരുണോഭൂമശ്ചപലോദാരമൂൎത്തികഃ' എന്നു പറഞ്ഞിട്ടുണ്ട്. അതിൽ പ്രഥമവിശേഷണാന്തൎഭൂതമായ ക്രൂരത്വമെന്ന ധൎമ്മം ഇവിടെ ക്രൂദ്ധകഃ എന്ന് അനുവൎത്തനാമപദംകൊണ്ടു ചൊവ്വയെ പറഞ്ഞതുകൊണ്ടുതന്നെ സിദ്ധമായി എന്ന് അറിഞ്ഞുകൊൾക. മേൽപറഞ്ഞ പരാശരവാക്യത്തിന്റെ ശേഷം 'പിത്തപ്രകൃതികഃക്രോധീകൃശമദ്ധ്യതനൂൎദ്ദ്വിജഃ' എന്നാകയാൽ സുചപലഃ എന്ന പദംകൊണ്ടു പറഞ്ഞ ചാപല്യാതിശയം ക്രോധാതിരേകമൂലമാകുന്നു എന്നു കല്പിക്കുകയും വേണം. ക്രോധീ എന്നു പറയാതെ സുചപലഃ എന്നു പറഞ്ഞതു സ്കന്ദഹോരാനുരോധേന ഉണ്ടായതാകുന്നു.. സ്കന്ദഹോരയെ ഇതിന്നു താഴെ കാണിക്കുന്നു.

'ആരോഗ്യവാചദാതാചപൈത്തികഃപ്രാജ്യചാപലഃ । മാനീദയാവാനഭ്ഭൃത്യദീനേഷു ബഹുഭാഷണഃ' മേൽപറഞ്ഞ വചനത്തെ അനുസരിച്ചു മാനാദിധൎമ്മങ്ങളെക്കൂടെ ഉപലക്ഷണവിധയാ ക്രൂരഗിത്യാദി വാക്യംകൊണ്ടുതന്നെ ഗ്രഹിച്ചുകൊള്ളുന്നതു യുക്തമാകുന്നു.

'വപുശ്രേഷ്ഠഃശ്ലിഷ്ടവാക്കുചനിത്യഹാസ്യരുചിൎബുധഃ' എന്നു പരാശരഹോരയേയും 'നിത്യംഹാസ്യരസാസക്തോഹൃഷ്ടാത്മാകാവ്യശില്പവിൽ, സമപ്രകൃതികോവാത്തസ്സൌമ്യോനാനാൎത്ഥഭാഷണഃ' എന്നു സ്കന്ദഹോരയേയും അനുസരിച്ചു വപുഃശ്രേഷ്ഠത്വം മുതലായ ധൎമ്മങ്ങളെക്കൂടെ മേൽപ്രകാരം ഗ്രഹിക്കുന്നതുമപ്രകാരമാകുന്നു. പരാശരഹോരയിൽ 'നിത്യഹാസ്യരുചിൎബുധഃ' എന്നതിന്റെ ശേഷം 'പിത്തവാൻ കഫവാൻ വിപ്രവാതപ്രകൃതികസ്സുഖീ' എന്ന വാക്യംകൊണ്ടു പിത്തകഫങ്ങളുടെ ബാഹുല്യത്തേയും വാതാത്മകപ്രകൃതിയേയും ബുധനു പറഞ്ഞിരിക്കുന്നു എന്നു യഥാശ്രുതമായ വിചാരത്തിങ്കൽ തോന്നും എങ്കിലും സ്കന്ദഹോരയിൽ സമപ്രകൃതിയെ പറഞ്ഞിരിക്കുകകൊണ്ടു പിത്തകഫങ്ങളുടെ ബാഹുല്യത്തെ പറഞ്ഞതു ജന്മാദികാലത്തിങ്കൽ പ്രകൃതിനിഷ്പാദകങ്ങളായിരുന്ന പിത്തകഫങ്ങളുടെ ബാഹുല്യത്തെ മനസ്സിൽ വെച്ചിട്ടാകുന്നു എന്നു കല്പിക്കേണം. അതു ഹേതുവായിട്ടു പിത്തമാരുതകഫപ്രകൃതിശ്ച എന്നു പറഞ്ഞതു യുക്തം തന്നെ എന്നു ധരിച്ചുകൊൾക.

൧൦. ബൃഹത്തനുഃപിംഗലമൂൎദ്ധജേക്ഷണോ
ബൃഹസ്പതിഃശ്രേഷ്ഠമതിഃകഫാത്മകഃ

ഭൃഗുസ്സുഖീകാന്തവപുസ്സുലോചനഃ
കഫാനിലാത്മാസിതവക്രമൂർദ്ധജഃ.

അ—ബൃഹസ്പതിഃ ബൃഹത്തനുഃ പിംഗലമൂർദ്ധജേക്ഷണഃ ശ്രേഷ്ഠമതിഃ കഫാത്മകഃ ച ഭവതി. ഭൃഗുഃ സുഖീ കാന്തവപുഃ സുലോചനഃ കഫാനിലാത്മാ അസിതവക്രമൂർദ്ധജഃ ച ഭവതി.

അന്വ—ബൃഹസ്പതിബൃഹത്തനുവായിട്ടും പിംഗലമൂർദ്ധജേക്ഷണനായിട്ടും ശ്രേഷ്ഠമതിയായിട്ടും കഫാത്മകനായിട്ടും ഭവിക്കുന്നു. ഭൃഗു സുഖിയായിട്ടും കാന്തവപുസ്സായിട്ടും സുലോചനനായിട്ടും കഫാനിലാത്മാവായിട്ടും അസിതവക്രമൂർദ്ധജനായിട്ടും ഭവിക്കുന്നു.

പരി—ബൃഹസ്പതി—വ്യാഴം, ബൃഹത്തനു—ബൃഹതിയായിരിക്കുന്ന തനുവിനോടുകൂടിയവൻ, ബൃഹതീ—വലുതായിരിക്കുന്നത്, തനു—ശരീരം, പിംഗലമൂർദ്ധജേക്ഷണൻ—പിംഗലങ്ങളായിരിക്കുന്ന മൂർദ്ധജേക്ഷണങ്ങളോടുകൂടിയവൻ, പിംഗലങ്ങൾ—പിംഗലവർണ്ണങ്ങൾ, മൂർദ്ധജേക്ഷണങ്ങൾ—മൂർദ്ധജവും ഈക്ഷണവും, മൂർദ്ധജം—തലമുടി, ഈക്ഷണം—കണ്ണ്, ശ്രേഷ്ഠമതി—ശ്രേഷ്ഠയായിരിക്കുന്ന മതിയോടുകൂടിയവൻ, ശ്രേഷ്ഠാ—ശ്ലാഘ്യതമ, മതി—ബുദ്ധി, കഫാത്മകൻ—കഫപ്രകൃതി, ഭൃഗു—ശുക്രൻ, സുഖീ—സുഖമുള്ളവൻ, കാന്തവപുസ്സ്—കാന്തമായിരിക്കുന്ന വപുസ്സോടുകൂടിയവൻ, കാന്തം—മനോഹരം, വപുസ്സ്—ശരീരം, സുലോചനൻ—ശോഭനങ്ങളായിരിക്കുന്ന ലോചനങ്ങളോടുകൂടിയവൻ, ശോഭനങ്ങൾ—ശോഭയോടുകൂടിയവ, ലോചനങ്ങൾ—കണ്ണുകൾ, കഫാനിലാത്മാവ്—കഫവാതപ്രകൃതി, അസിതവക്രമൂർദ്ധജൻ—അസിതമായിയും വക്രമായിയുമിരിക്കുന്ന മൂർദ്ധജത്തോടുകൂടിയവൻ, അസിതം—കറുത്തത്, വക്രം—വളവോടുകൂടിയത്, മൂർദ്ധജം—തലമുടി.

സാരം—സ്പഷ്ടമാകുന്നു.

൧൧. മന്ദോലസഃകപിലദൃക്കൃശദീർഘഗാത്രഃ
സ്ഥൂലദ്വിജഃപരുഷരോമകചോനിലാത്മാ
സ്നായ്വസ്ഥ്യസൃക്ത്വഗഥശുക്രവസേചമജ്ജാ
മന്ദാർക്കചന്ദ്രബുധശുക്രസുരേഡ്യഭൌമാഃ.

അ—മന്ദഃ അലസഃ കപിലദൃക് കൃശദീർഘഗാത്രഃ സ്ഥൂലദ്വിജഃ പരുഷരോമകചഃ അനിലാത്മാ ച ഭവതി. സ്നായ്വസ്ഥ്യസൃക്ത്വക് അഥ ശുക്രവസേ മജ്ജാ ച മന്ദാർക്കചന്ദ്രബുധശുക്രസുരേഡ്യഭൌമാഃ ഭവന്തി.

അന്വ—മന്ദൻ അലസനായിട്ടും കപിലദൃക്കായിട്ടും കൃശദീർഘഗാത്രനായിട്ടും സ്ഥൂലദ്വിജനായിട്ടും പരുഷരോമകചനായിട്ടും അനിലാത്മാവായിട്ടും ഭവിക്കുന്നു. സ്നായ്വസ്ഥ്യസൃക്ത്വക്കും പിന്നെ ശു

ക്ലീവസകളും മജ്ജാവും മന്ദാൎക്കചന്ദ്രബുധശുക്രസൂൎയ്യഭൌമന്മാരായി ഭവിക്കുന്നു.

പരി—മന്ദൻ-ശനി; അലസൻ-ക്രിയകളിൽ അസമൎത്ഥൻ, കപിലദൃക്-കപിലകളായിരിക്കുന്ന ദൃക്കുകളോടുകൂടിയവൻ, കപിലകൾ-കപിലവൎണ്ണങ്ങൾ, ദൃക്കുകൾ-കണ്ണുകൾ, കൃശദീൎഘഗാത്രൻ-കൃശമായിയും ദീൎഘമായിയുമിരിക്കുന്ന ഗാത്രത്തോടുകൂടിയവൻ, ഗാത്രം-ശരീരം, സ്ഥൂലദ്വിജൻ-സ്ഥൂലങ്ങളായിരിക്കുന്ന ദ്വിജങ്ങളോടുകൂടിയവൻ, സ്ഥൂലങ്ങൾ-ബൃഹത്തുകൾ (വലുതായിരിക്കുന്നവ) ദ്വിജങ്ങൾ-പല്ലുകൾ, പരുഷരോമകചൻ-പരുഷങ്ങളായിരിക്കുന്ന രോമകചങ്ങളോടുകൂടിയവൻ, പരുഷങ്ങൾ-രൂക്ഷങ്ങൾ, രോമകചങ്ങൾ-രോമവും കചവും, കചം-തലമുടി, അനിലാത്മാവ്-വാതപ്രകൃതി, സ്നായ്വസ്ഥ്യസൃക്ത്വചകൾ-സ്നായുവും അസ്ഥിയും അസൃക്കും ത്വക്കും, സ്നായു-സിരാവിശേഷം, അസൃക്-രക്തം, ത്വക്-ചൎമ്മം, ശുക്ലവസകൾ-ശുക്ലവും വസയും, ശുക്ലം-ശുക്രമെന്ന ധാതു, വസാ-വസാ എന്ന ധാതു, മജ്ജാവ്-മജ്ജാവെന്ന ധാതു, മന്ദാൎക്കചന്ദ്രബുധശുക്രസൂൎയ്യഭൌമന്മാർ-മന്ദനും അൎക്കനും ചന്ദ്രനും ബുധനും ശുക്രനും സൂൎയ്യനും ഭൌമനും, മന്ദൻ-ശനി, അൎക്കൻ-ആദിത്യൻ, സൂൎയ്യൻ-ബൃഹസ്പതി, (വ്യാഴം) ഭൌമൻ-ചൊവ്വ.

സാ—ശനി ആലസ്യത്തോടുകൂടിയവനായിട്ടും കപിലവൎണ്ണങ്ങളായ കണ്ണുകളോടുകൂടിയവനായിട്ടും കൃശമായിയും ദീൎഘമായിയുമിരിക്കുന്ന ശരീരത്തോടുകൂടിയവനായിട്ടും മഹത്തുകളായ ദന്തങ്ങളോടുകൂടിയവനായിട്ടും രൂക്ഷങ്ങളായ രോമങ്ങളോടും തലമുടിയോടും കൂടിയവനായിട്ടും വാതപ്രകൃതിയായിട്ടുമുള്ളവനാകുന്നു എന്ന് ആദ്യവാക്യത്തിന്റെ സാരം. സ്നായു അസ്ഥി രക്തം ത്വക് ശുക്ലം വസാ മജ്ജാ; ഈ ഏഴ ധാതുക്കൾ മന്ദാദിഗ്രഹസ്വരൂപങ്ങളാകുന്നു എന്നു ദ്വിതീയവാക്യത്തിന്റെ സാരം. ഗ്രഹസ്വരൂപകഥനത്തിന്റെ പ്രയോജനം 'ലഗ്നനവാംശപതുല്യതനുസ്യാൽ' ഇത്യാദിപ്രമാണാനുരോധേന ഉള്ള വിചാരത്തിങ്കൽ സദൃശവൎണ്ണാദി കല്പനാസൌകൎയ്യം മുതലായതാകുന്നു. സ്നായ്വാദിധാതുക്കൾ മന്ദാദിഗ്രഹസ്വരൂപങ്ങളാകുന്നു എന്നു പറഞ്ഞതുകൊണ്ടു നിഷ്ക്കൃഷ്ടമായി ഗ്രഹിക്കേണ്ടതു, ശനി സ്നായുസാരനാകുന്നു. ആദിത്യൻ അസ്ഥിസാരനാകുന്നു, ചന്ദ്രൻ അസൃക്സാരനാകുന്നു, ബുധൻ ത്വക്സാരനാകുന്നു, ശുക്രൻ ശുക്ലസാരനാകുന്നു, വ്യാഴം വസാസാരനാകുന്നു, ചൊവ്വ മജ്ജസാരനാകുന്നു എന്നുള്ള ഈ അൎത്ഥംതന്നെ എന്ന് അറിഞ്ഞുകൊൾക. മേൽപറഞ്ഞ വാക്യാൎത്ഥഗ്രഹണവും മേൽപ്രകാരം ഫലനിൎദ്ദേശത്തിങ്കൽ ഉപയോഗിക്കുന്നതാകുന്നു.

സ്നായ്വാദികൾ നാലും ആഗ്നേയങ്ങളാകുന്നു എന്നും ശുക്ലാദികൾ മൂന്നും സൌമ്യങ്ങളാകുന്നു എന്നും ഉള്ള വിഭാഗസൂചനയ്ക്കായിക്കൊണ്ടു മദ്ധ്യത്തിങ്കൽ അഥശബ്ദത്തെ പ്രയോഗിച്ചിരിക്കുന്നു ഇവിടെ 'ആഗ്നേയാധാതവഃസ്നായുകീകസാസൃഞ്ജി ചമ്മ ച ശുക്ലംവസാ ചമജ്ജാ ചത്രയോമീസൌമ്യധാതവഃ' ഇത്യാദി സ്കന്ദഃഹാരയാൽ ഈ അർത്ഥം അനുഗ്രഹീതമാകുന്നു.

൧൮. ദേവാംബ്വഗ്നിവിഹാരകോശശയനക്ഷിത്യൽകാഃസ്യുഃ ക്രമാ-
ദ്വസ്ത്രംസ്ഥൂലമഭുക്തമഗ്നികഹതംമദ്ധ്യംദ്രുഘംപാടിതം
താമ്രംസ്യാന്മണിഹേമയുക്തിരജതാന്യക്കാച്ചമുക്താമയസീ
ദ്രേക്കാണൈശ്ശിശിരാദയശ്ശശ്രുരുചജ്ഞഗ്വാദിഷ്വുദ്ഭൂൽസുവാ.

അ—അക്കാൽ സ്ഥാനാനി ക്രമാൽ ദേവാംബ്വഗ്നിവിഹാരകോശശയനക്ഷിത്യൽകാഃസ്യുഃ വസ്ത്രം സ്ഥൂലം അഭുക്തം അഗ്നികഹതം മദ്ധ്യം ദ്രുഘം പാടിതം ച താമ്രം സ്യാൽ മണിഹേമയുക്തിരജതാനി മുക്താമയസീ ച ശശ്രുരുചജ്ഞഗ്വാദിഷു ഉദ്ഭൂൽസു ശിശിരാദയഃ ദ്രേക്കാണൈഃ വാ.

അനു—അക്കങ്കൽനിന്നു തുടങ്ങി സ്ഥാനങ്ങൾ ക്രമേണദേവാംബ്വഗ്നിവിഹാരകോശശയനക്ഷിത്യൽകരങ്ങളായി ഭവിക്കും. വസ്ത്രം സ്ഥൂലമായിട്ടും അഭുക്തമായിട്ടും അഗ്നികഹതമായിട്ടും മദ്ധ്യമായിട്ടും ദ്രുഘമായിട്ടും പാടിതമായിട്ടും ഭവിക്കും. താമ്രം ഭവിക്കും. മണിഹേമയുക്തിരജതങ്ങളും മുക്താമയസ്സുകളും ഭവിക്കും. ശശ്രുരുചജ്ഞഗ്വാദികൾ ഉദ്ഭൂത്തുകളായിരിക്കും വിഷയത്തിങ്കൽ ശിശിരാദികൾ ജ്ഞേയങ്ങളായി ഭവിക്കുന്നു. ദ്രേക്കാണങ്ങൾകൊണ്ടും ജ്ഞേയങ്ങളായി ഭവിക്കുന്നു.

വരി—അക്കൻ=ആദിത്യൻ, ദേവാംബ്വഗ്നിവിഹാരകോശശയനക്ഷിത്യൽകരങ്ങൾ=ദേവസ്ഥാനവും അംബുസ്ഥാനവും അഗ്നിസ്ഥാനവും വിഹാരസ്ഥാനവും കോശസ്ഥാനവും ശയനസ്ഥാനവും ക്ഷിത്യൽകരസ്ഥാനവും, ദേവസ്ഥാനം=ദേവാലയം, (അമ്പലം) അംബുസ്ഥാനം=ജലസ്ഥാനം, അഗ്നിസ്ഥാനം=അഗ്നിയുടെ സ്ഥാനം, വിഹാരസ്ഥാനം=ക്രീഡാസ്ഥലം, കോശസ്ഥാനം=ധനഗൃഹം, ശയനസ്ഥാനം=ശയനസ്ഥലം, ക്ഷിത്യല്ലൂരസ്ഥാനം=ക്ഷിത്യല്ലൂരത്തിന്റെ സ്ഥാനം, ക്ഷിത്യല്ലൂരം=അവകരരാശി, (അടിച്ചുകൂട്ടിയ കരട്) ഇതു ഭട്ടോല്പലമതമാകുന്നു. ദശാദ്ധ്യായിയിൽ പാംസൂൽകരമെന്നാകുന്നു. സ്ഥൂലം=തടിച്ചത്, (വണ്ണമുള്ള നൂൽകൊണ്ടു നെയ്തതു) അഭുക്തം=നൂതനം, അഗ്നികഹതം=അഗ്നികങ്ങളാൽ ഹതം, അഗ്നികങ്ങൾ=അഗ്നിയും കവും, അഗ്നി=തീയ്, കം=ജലം, ഹതം=ഹനിക്കപ്പെട്ടത്,

ഹനിയ്ക്കുന്നു=ദുഷ്ടമാക്കുക, മദ്ധ്യം=കോടിയും പഴകിയതുമല്ലാത്തത്, ദൃഢം=ഉറപ്പോടുകൂടിയത്, പാടിതം=പഴകിയത്, താമ്രം=ചെമ്പ്, മണിഹേമയുക്തിരജതങ്ങൾ=മണിയും ഹേമവും യുക്തിയും രജതവും മണി=രത്നം, ഹേമം=സ്വർണ്ണം, യുക്തി=രീതികാംസ്യാദി, (പിച്ചള, ഓട് ഇങ്ങിനെ തുടങ്ങിയുള്ളത്) രജതം=വെള്ളി, മുക്താപ്രവാളകൾ=മുക്തയും, അയസ്സും, മുക്താ=മുത്ത്, അയസ്സ്=ഇരിമ്പു, ശുക്രരുചജ്ഞഗ്വാദികൾ=ശുക്രരുചജ്ഞഗ്രക്കളാകുന്ന ആദിയോടുകൂടിയവർ, ശുക്രരുചജ്ഞഗ്രക്കൾ=ശ എന്ന ശബ്ദവും ക്ര എന്ന ശബ്ദവും രു എന്ന ശബ്ദവും ച എന്ന ശബ്ദവും ജ്ഞ എന്ന ശബ്ദവും ഗ്ര എന്നശബ്ദവും (ശനിയും ശുക്രനും രുധിരനും ചന്ദ്രനും ജ്ഞാതാവും ഗ്രരുവുമെന്നുസാരം) ജ്ഞാതാവ് എന്നതുകൊണ്ട് ബുധനെ ഗ്രഹിച്ചുകൊൾക. ഉദ്യത്തുകൾ=ഉദിച്ചിരുന്നവർ, ഉദിക്ക=ലഗ്നസ്ഥന്മാരായി ഭവിയ്ക്കുക. ശിശിരാദികൾ=ശിശിരം മുതലായ ഋതുക്കൾ, വിജ്ഞേയങ്ങൾ=അറിയപ്പെടുവാൻ യോഗ്യങ്ങൾ, ദ്രേക്കാണങ്ങൾ=രാശിത്രൃംശങ്ങൾ, ചന്ദ്രൻ മുതലായ ഗ്രഹങ്ങളാകുന്ന അധിപന്മാരോടുകൂടിയ രാശിത്രിഭാഗങ്ങളെന്നു ഗ്രഹിച്ചുകൊൾകയും വേണം.

സാ — ആദിത്യൻ ദേവാലയത്തിന്റെ അധിപതിയാകുന്നു. ദേവശബ്ദം ലക്ഷണയാ ദേവാലയത്തെ ബോധിപ്പിയ്ക്കുന്നതാകയാൽ ഇപ്പറഞ്ഞത് ഉപപന്നം തന്നെ എന്ന് അറിഞ്ഞുകൊൾക. അംബ്വാദി പദങ്ങൾക്ക് അംബുസ്ഥാനം എന്നു തുടങ്ങിയുള്ള അർത്ഥങ്ങളും മേൽപ്രകാരം കിട്ടിയതാകുന്നു.

ദേവാലയമെന്നതുകൊണ്ട് അമ്പലത്തെയും രാജഗൃഹത്തെയും ഗ്രഹിയ്ക്കണമെന്നു ദശാദ്ധ്യായി. ചന്ദ്രൻ ജലസ്ഥാനാധിപതിയാകുന്നു. ചൊവ്വ അഗ്നിസ്ഥാനാധിപതിയാകുന്നു. ബുധൻ ക്രീഡാസ്ഥാനാധിപതിയാകുന്നു. വ്യാഴം ധനലാഭാധിപതിയാകുന്നു. ശുക്രൻ ശയനാലയാധിപതിയാകുന്നു. ശനി അവകരസ്ഥാനാധിപതിയാകുന്നു. അഥവാ പാംസുസ്ഥാനാധിപതിയാകുന്നു. പ്രയോജനം പ്രസവസ്ഥാനവിചാരം മുതലായതുകളിലാകുന്നു

ആദിത്യന്റെ വസ്ത്രം സ്ഥൂലതന്തുകൃതമാകുന്നു. ചന്ദ്രന്റെ വസ്ത്രം നൂതനമാകുന്നു. ചൊവ്വയുടെ വസ്ത്രം കീറിത്തുടങ്ങിയതാകുന്നു. ബുധന്റെ വസ്ത്രം നനഞ്ഞതാകുന്നു. വ്യാഴത്തിന്റെ കോടിയും പഴകിയതുമല്ലാത്തതാകുന്നു. ശുക്രന്റെ വസ്ത്രം ഈടേറിയതാകുന്നു. ശനിയുടെ വസ്ത്രം പഴകിയതാകുന്നു. പ്രയോജനം സൂതികാ വസ്ത്രപരിജ്ഞാനം മുതലായതാകുന്നു.

ആദിത്യൻ ചെമ്പിന്റെ അധിപതിയാകുന്നു. ചന്ദ്രൻ രത്നാധിപതിയാകുന്നു. ചൊവ്വ സ്വർണ്ണാധിപതിയാകുന്നു. ബുധൻ പിച്ചള മുതലായതിന്റെ അധിപതിയാകുന്നു. വ്യാഴം വെള്ളിയുടെ

അധിപതിയാകുന്നു. ശുക്രൻ മുത്തിന്റെ അധിപതിയാകുന്നു. ശനി ഇരിമ്പിന്റെ അധിപതിയാകുന്നു.

"അക്കാദിതാമ്രമണിഹേമയുക്തിരജതാനിമൌക്തികംലോഹം വക്തവ്യംബലവത്ഭിസ്സ്വസ്ഥാനേഹേമജീവേപി" എന്നു ലാഘജാതകവും "അക്കസ്യതാമ്രംമണയോഹിമാംശോർഹേമസ്യഹേമേന്ദുസുതസ്യയുക്തിഃ ജീവസ്വരൂപംസ്വഗൃഹേസ്ഥിതസ്യതസ്യൈവഹേമോശനസസ്മൃതിഃ തീക്ഷ്ണാംശുദേഹപ്രഭവസ്യസീസംകൃഷ്ണായസഞ്ചപ്രവദന്തിതജ്ഞാഃ" എന്നു ബാദരായണഹോരയുമുണ്ടാകയാൽ സ്വക്ഷേത്രസ്ഥനായ വ്യാഴം ഹേമാധിപതിയാകുന്നു എന്നും ശനിയ്ക്കു് സീസാധിപത്യംകൂടെ ഉണ്ട് എന്നും ധരിച്ചുകൊൾക. ഇതിന്റെ ഉപയോഗം സൂതികാഗൃഹഗതദ്രവ്യചിന്താദികളിലാകുന്നു.

ശനിയുടെ ലഗ്നസ്ഥിതികൊണ്ടും ശനിദ്രേക്കാണംകൊണ്ടും ശിശിരജതുവിനെ അറിഞ്ഞുകൊൾക. ശുക്രന്റെ ലഗ്നസ്ഥിതികൊണ്ടും ശുക്രദ്രേക്കാണംകൊണ്ടും വസന്തത്തെ അറിഞ്ഞുകൊൾക. ചൊവ്വയുടെ ലഗ്നസ്ഥിതികൊണ്ടും ചൊവ്വയുടെ ദ്രേക്കാണംകൊണ്ടും ഗ്രീഷ്മത്തെ അറിഞ്ഞുകൊൾക. ചന്ദ്രന്റെ ലഗ്നസ്ഥിതികൊണ്ടും ചന്ദ്രദ്രേക്കാണംകൊണ്ടും വർഷജതുവിനെ അറിഞ്ഞുകൊൾക. ബുധന്റെ ലഗ്നസ്ഥിതികൊണ്ടും ബുധദ്രേക്കാണംകൊണ്ടും ശരത്തിനെ അറിഞ്ഞുകൊൾക. വ്യാഴത്തിന്റെ ലഗ്നസ്ഥിതികൊണ്ടും വ്യാഴത്തിന്റെ ദ്രേക്കാണംകൊണ്ടും ഹേമന്തത്തെ അറിഞ്ഞുകൊൾക.

ലഗ്നത്തിങ്കൽ ഗ്രഹമുണ്ട് എങ്കിൽ ഗ്രഹത്തെക്കൊണ്ടും ഗ്രഹമില്ലാ എങ്കിൽ ദ്രേക്കാണംകൊണ്ടും മേൽ പറഞ്ഞ ജതുക്കളെ കല്പിച്ചുകൊൾക. ലഗ്നത്തിങ്കൽ അനേകഗ്രഹങ്ങളുണ്ടായാൽ അവിടേയും ദ്രേക്കാണംകൊണ്ട് ജതുകല്പനയെ ചേയ്യേണമെന്നു ചിലർ പറയുന്നു. ബലവദ്ഗ്രഹംകൊണ്ട് ജതുവിനെ കല്പിയ്ക്കണമെന്ന് അന്യന്മാർ പറയുന്നു. 'ദ്ര്യാദ്യൈർല്ലഗ്നോപഗതൈയ്യോബലവാംസ്തൽഗ്രഹത്തുനിർദ്ദേശഃ' എന്ന മണിസ്ഥവാക്യം ദ്വിതീയപക്ഷത്തിന്ന് അനുകൂലമാകുന്നു. സാദ്ധ്യമെന്തെന്നാൽ, നഷ്ടജാതകാദികളിലുള്ള ജതുകല്പനതന്നെ എന്ന് അറിഞ്ഞുകൊൾക.

൧൩. ത്രിദശത്രികോണചതുരശ്രസപ്തമാ-
നവലോകയന്തിചാണാഭിവൃദ്ധിതഃ
രവിജാമരേഡ്യരുധിരാഃപരേചയേ
ക്രമശോഭവന്തികിലവീക്ഷണേധികാഃ

അ—ഗ്രഹാഃ ത്രിദശത്രികോണചതുരശ്രസപ്തമാൻ ചാണാഭിവൃദ്ധിതഃ അവലോകയന്തി. രവിജാമരേഡ്യരുധിരാഃ യേ പരേ തേ ചക്രമശഃ വീക്ഷണേ അധികാഃ ഭവന്തി കില.

അന്യ—ഗ്രഹങ്ങൾ ത്രിദശത്രികോണചതുരശ്രസപ്തമങ്ങളെ ചരണാഭിവൃദ്ധിയെ അനുസരിച്ച് അവലോകനംചെയ്യുന്നു. രവി ജാമരേഡ്യരുധിരന്മാരും യാവചിലർ പരന്മാരായി ഭവിക്കുന്നുവോ അവരും ക്രമേണ വീക്ഷണത്തിങ്കൽ അധികന്മാരായി ഭവിക്കുന്നു പോൽ.

പരി—ഗ്രഹങ്ങൾ=സൂര്യാദികൾ, ത്രിദശത്രികോണചതുരശ്ര സപ്തമങ്ങൾ=തൃതീയവും ദശമവും ത്രികോണവും ചതുരശ്രവും സപ്തമവും, തൃതീയം=മൂന്നാംരാശി, ദശമം=പത്താംരാശി, ത്രികോണം=അഞ്ചാംരാശിയും ഒമ്പതാംരാശിയും, ചതുരശ്രം=നാലാംരാശിയും എട്ടാംരാശിയും, സപ്തമം=ഏഴാംരാശി, ചരണാഭിവൃദ്ധി=ചരണസംബന്ധിനിയായിയിരിക്കുന്ന അഭിവൃദ്ധി, ചരണം=പാദം, അഭിവൃദ്ധി=സർവ്വത്രയുള്ള വൃദ്ധി, അവലോകനംചെയ്യ=ദർശിക്കുക, രവിജാമരേഡ്യരുധിരന്മാർ=രവിജനും അമരേഡ്യനും രുധിരനും, രവിജൻ=ശനി, അമരേഡ്യൻ=ബൃഹസ്പതി, രുധിരൻ=ചൊവ്വ, പരന്മാർ=അന്യന്മാർ, വീക്ഷണം=ദർശനം, അധികന്മാർ=അധികഫലപ്രദന്മാർ, സംപൂർണ്ണമായ ഫലത്തെ ദാനംചെയ്യുന്നവരെന്നു ഗ്രഹിച്ചുകൊൾക.

സാ—എല്ലാ ഗ്രഹങ്ങളും തൃതീയദശമരാശികളേയും പഞ്ചരാശികളേയും ചതുർത്ഥാഷ്ടമരാശികളേയും സപ്തമരാശിയേയും മേൽപറഞ്ഞ രാശികളിൽ നില്ക്കുന്ന ഗ്രഹങ്ങളേയും പൂർവ്വപൂർവ്വദൃഷ്ടിയേക്കാൾ ഉത്തരോത്തരദൃഷ്ടിക്കു കാലംശംകൊണ്ടുള്ള വൃദ്ധിവരുമാറു ദർശിക്കുന്നു എന്ന് ആദ്യവാക്യത്തിന്റെ അർത്ഥം. ഇതുകൊണ്ടു വന്നുകൂടിയത് എന്തെന്നാൽ, ലഗ്നസ്ഥിതന്മാരായിരിക്കുന്ന എല്ലാ ഗ്രഹങ്ങൾക്കും തൃതീയദശമരാശികളെക്കുറിച്ചും തൃതീയദശമരാശികളിൽ നില്ക്കുന്ന ഗ്രഹങ്ങളെക്കുറിച്ചും കാൽദൃഷ്ടി ഉണ്ട് എന്നും പഞ്ചമനവമങ്ങളിൽ അർദ്ധദൃഷ്ടി ഉണ്ട് എന്നും ചതുർത്ഥാഷ്ടമങ്ങളിൽ മുക്കാൽദൃഷ്ടി ഉണ്ടെന്നും സപ്തമത്തിങ്കൽ പൂർണ്ണദൃഷ്ടി ഉണ്ട് എന്നുമാകുന്നു എന്നു ഗ്രഹിച്ചുകൊൾക.

ചരണാഭിവൃദ്ധി എന്നതിന്നു ചരണസംബന്ധിനിയായ അഭിവൃദ്ധി എന്നുള്ള അർത്ഥം പരിഭാഷകൊണ്ടു വ്യക്തമാക്കപ്പെട്ടു. ചരണത്തിങ്കൽനിന്നു തുടങ്ങിയ വൃദ്ധിയായാലും ചരണംകൊണ്ടുള്ള വൃദ്ധിയായാലും വൃദ്ധിക്കു ചരണസംബന്ധം ഭവിക്കുകയും ചെയ്യും. ഇവിടെ രണ്ടുവിധമായ ചരണസംബന്ധത്തെ മേൽപ്രകാരം മേൽപറഞ്ഞ പദംകൊണ്ടു ഗ്രഹിച്ചുകൊൾകയും വേണം. ഇതുകൊണ്ടു വൃദ്ധിയുടെ അവധിയായി ഭവിക്കേണ്ടതായ തൃതീയദശമങ്ങളിലെ ദൃഷ്ടിയുടെ പ്രമാണം പാദമാകുന്നു എന്നതു സിദ്ധമായി എന്ന് അറിഞ്ഞുകൊൾക.

ശനിഗുരുഭൌമന്മാരും അക്ക്ചന്ദ്രബുധശുക്രന്മാരും മേൽപറഞ്ഞ സ്ഥാനങ്ങളിൽ ക്രമേണ പൂർണ്ണദൃഷ്ടിഫലത്തെ ദാനംചെയ്യുന്നവരാകുന്നു എന്നു രണ്ടാംവാക്യത്തിന്റെ അർത്ഥം. കല എന്നതുകൊണ്ടു തന്റെ ആഗമമാത്രശരണതയെ സൂചിപ്പിച്ചിരിക്കുന്നു.

മേൽപറഞ്ഞതുകൊണ്ടു സിദ്ധമായത് എന്തെന്നാൽ, തൃതീയദശമരാശികളേയൊ അതുകളിൽ നില്ക്കുന്ന ഗ്രഹങ്ങളേയൊ ശനി നോക്കുന്നവനായാൽ പൂർണ്ണദൃഷ്ടിഫലത്തെ ചെയ്യും. പഞ്ചമനവമങ്ങളിൽ നില്ക്കുന്ന ഗ്രഹങ്ങളേയൊ പഞ്ചമനവമരാശികളേയൊ വ്യാഴം നോക്കുന്നതായാൽ പൂർണ്ണദൃഷ്ടിഫലത്തെ ചെയ്യും. ചതുർത്ഥാഷ്ടമരാശികളേയൊ അതുകളിൽ നിൽക്കുന്ന ഗ്രഹങ്ങളേയൊ ചൊവ്വ നോക്കുന്നതായാൽ പൂർണ്ണദൃഷ്ടിഫലത്തെ ചെയ്യും. സൂര്യേന്ദുബുധശുക്രന്മാർ സപ്തമരാശിയേയൊ അതിങ്കൽ നില്ക്കുന്ന ഗ്രഹങ്ങളേയൊ നോക്കുന്നതായാൽ അവർ പൂർണ്ണദൃഷ്ടിഫലത്തെ ചെയ്യും. ഇപ്രകാരംതന്നെ ഗാർഗ്ഗ്യാചാര്യവാക്യമുണ്ട്. അതിനെ താഴെ കാണിക്കുന്നു.

ദൃശ്യിൽകപഗതാൻസൌരിസ്ത്രികോണസ്ഥാൻബൃഹസ്പതിഃ
ചതുർത്ഥാഷ്ടമഗാൻഭൌമഃശ്ശേഷാസ്സംപൂർണ്ണമസം സ്ഥിതാൻ

മേൽ എഴുതിയ ഗാർഗ്ഗിവാക്യത്തിങ്കൽ തൽഗതഗ്രഹണംതന്നെ ഉപലക്ഷണവിധയാ തദ്രാശികളേയും ബോധിപ്പിക്കുന്നു. സപ്തമരാശിയെക്കുറിച്ചും അതിങ്കലുള്ള ഗ്രഹത്തെക്കുറിച്ചും സർവ്വദൃഷ്ടിഫലവും പൂർണ്ണമാകുന്നു. മുഹൂർത്തവിചാരോപയോഗിനിയായ ദൃഷ്ടി ഇതു മാത്രമാകുന്നു. തൃതീയദശമരാശികളിലെ ദൃഷ്ടിയെ സ്വീകരിക്കുന്നില്ല എന്ന് അറിഞ്ഞുകൊൾകയും വേണം.

൧൮. അയനക്ഷണവാസരർത്തവോ മാസോർദ്ധഞ്ചസമാചഭാസ്കരാൽ കടുകലവണതിക്തമിശ്രിതാമധുരാമ്ലൌചകഷായഇത്യപി.

അ—ഭാസ്കരാൽ അയനക്ഷണവാസരർത്തവഃ മാസഃ അർദ്ധം ച സമാ ച കാലഃ നിർദ്ദേശ്യഃ ഭവതി കടുകലവണതിക്തമിശ്രിതഃ മധുരാമ്ലൌ കഷായഃ ച ഇതി രസാഃ അപി നിർദ്ദേശ്യാഃ ഭവന്തി.

അനു—ഭാസ്കരങ്കൽനിന്നു തുടങ്ങി അയനക്ഷണവാസരർത്തുക്കളും മാസവും അർദ്ധവും സമയുമാകുന്ന കാലം നിർദ്ദേശ്യമായി ഭവിക്കുന്നു. കടുകലവണതിക്തമിശ്രിതങ്ങളും മധുരാമ്ലങ്ങളും കഷായവും ഇങ്ങിനെ രസങ്ങളും നിർദ്ദേശ്യങ്ങളായി ഭവിക്കുന്നു.

പരി—ഭാസ്കരൻ=ആദിത്യൻ, അയനക്ഷണവാസരർത്തുക്കൾ= അയനവും ക്ഷണവും വാസരവും ഋതുവും, അയനം=ആറുമാസം, ക്ഷണം=മുഹൂർത്തം, വാസരം=ഒരു ദിവസം, ഋതു=രണ്ടുമാസം, അർദ്ധം=അർദ്ധമാസം, (പതിനഞ്ചുദിവസം) സമാ=സംവത്സരം, നി

ദ്ദേശ്യം = നിർദ്ദേശിക്കപ്പെടുവാൻ യോഗ്യം, നിർദ്ദേശിക്ക=പറയുക, കടുകലവണതിക്തമിശ്രിതങ്ങൾ = കടുകവും ലവണവും തിക്തവും മിശ്രിതവും, കടുകം=കടുരസം (എരു) ലവണം=ലവണരസം, തിക്തം=തിക്തരസം, (കയ്പ്) മിശ്രിതം=മിശ്രരസം, മധുരാമ്ലങ്ങൾ=മധുരവും അമ്ലവും മധുരം=മധുരരസം, അമ്ലം=അമ്ലരസം, (പുളി) കഷായം=കഷായരസം, (ചവർപ്പ്) നിർദ്ദേശ്യങ്ങൾ=പറകപ്പെടുവാൻ യോഗ്യങ്ങൾ.

സം—ആദിത്യനെക്കൊണ്ട് ആറുമാസത്തേയും ചന്ദ്രനെക്കൊണ്ടു രണ്ടു നാഴികനേരത്തേയും ചൊവ്വയെക്കൊണ്ട് ഒരു ദിവസത്തേയും ബുധനെക്കൊണ്ടു രണ്ടു മാസത്തേയും വ്യാഴത്തെക്കൊണ്ട് ഒരു മാസത്തേയും ശുക്രനെക്കൊണ്ട് അര മാസത്തേയും ശനിയെക്കൊണ്ട് സംവത്സരത്തേയും കാലനിർദ്ദേശം ആവശ്യകമായി വരുമ്പോൾ പറയണം. രസനിർദ്ദേശം ആവശ്യകമായി വരുമ്പോൾ പറയണം. രസനിർദ്ദേശം വേണ്ടിവരികിൽ ആദിത്യനെക്കൊണ്ടു കടുരസത്തേയും ചന്ദ്രനെക്കൊണ്ടു ലവണരസത്തേയും ചൊവ്വയെക്കൊണ്ടു തിക്തരസത്തേയും ബുധനെക്കൊണ്ടു മിശ്രരസത്തേയും വ്യാഴത്തെക്കൊണ്ടു മധുരരസത്തേയും ശുക്രനെക്കൊണ്ട് അമ്ലരസത്തേയും ശനിയെക്കൊണ്ടു കഷായരസത്തേയും പറയണം.

൧൩. ജീവോജീവബുധൌസിതദ്യുതനയൌ വ്യക്താവിഭൌമാഃ ക്രമാദ്വീന്ദ്രക്താവികജേന്ദ്രിനാശ്ചസുഹൃദഃകേഷാഞ്ചിദേവം മതം സത്യോക്തസുഹൃദസ്ത്രികോണഭവനാൽസ്വാത്സാന്ത്യധീധർമ്മപാൽ സ്വച്ഛായുസ്സുഖപാശ്ചലക്ഷണവിധേർന്നാന്യേവിരോധാദിതി.

അ—ജീവഃ ജീവബുധൌ സിതദ്യുതനയൌ വ്യക്താഃ സർവ്വേ വിഭൌമാഃ സർവ്വേ വീന്ദ്രക്താഃ സർവ്വേ വികജേന്ദ്രിനാഃ സർവ്വേ ച ക്രമാൽ സുഹൃദഃ കേഷാഞ്ചിൽ മതം ഏവം സത്യോക്ത സുഹൃദഃ സ്വാൽ ത്രികോണഭവനാൽ സ്വാന്ത്യധീധർമ്മപാഃ സ്വാച്ഛായുസ്സുഖപാഃ ച ലക്ഷണവിധേഃ വിരോധാൽ അന്യേ ന ഇതി.

അനു—ജീവനും ജീവബുധന്മാരും സിതദ്യുതനയന്മാരും വ്യക്തന്മാരായിരിക്കുന്ന സർവ്വന്മാരും വിഭൌമന്മാരായിരിക്കുന്ന സർവ്വന്മാരും വീന്ദ്രക്തന്മാരായിരിക്കുന്ന സർവ്വന്മാരും വികജേന്ദ്രിനന്മാരായിരിക്കുന്ന സർവ്വന്മാരും ക്രമേണ സുഹൃത്തുക്കളായി ഭവിക്കുന്നു. ചിലരുടെ മതം ഇങ്ങിനെയാകുന്നു. സത്യോക്തത്തിങ്കൽ സുഹൃത്തുക്കൾ സ്വമായിരിക്കുന്ന ത്രികോണഭവനത്തിങ്കൽനിന്നു സ്വാന്ത്യധീധർമ്മപന്മാരും സ്വാച്ഛായുസ്സുഖപന്മാരുമാകുന്നു. ലക്ഷണവിധിയുടെ വിരോധം ഹേതുവായിട്ട് അന്യന്മാർ സുഹൃത്തുക്കളായി ഭവിക്കുന്നില്ല, ഇപ്രകാരമാകുന്നു.

പരി—ജീവൻ=ബൃഹസ്പതി (വ്യാഴം) ജീവബുധന്മാർ=ജീവനും ബുധനും, സിതേന്ദുതനയന്മാർ=സിതനും ഇന്ദുതനയനും, സിതൻ=ശുക്രൻ, ഇന്ദുതനയൻ=ബുധൻ, വ്യക്കന്മാർ=അക്കനോടുകൂടാത്തവർ, അക്കൻ=ആദിത്യൻ, സവ്വന്മാർ=ഒട്ടൊഴിയാതെ ഉള്ളവർ, വിഭൌമന്മാർ=ഭൌമനോടുകൂടാത്തവർ, ഭൌമൻ=ചൊവ്വ, വീന്ദ്വക്കന്മാർ=ഇന്ദ്വക്കന്മാരോടുകൂടാത്തവർ, ഇന്ദ്വക്കന്മാർ=ഇന്ദുവും അക്കനും, ഇന്ദു=ചന്ദ്രൻ, അക്കൻ=ആദിത്യൻ, വികുജേന്ദ്വിനന്മാർ=കുജേന്ദ്വിനന്മാരോടു വേർപെട്ടവർ, കുജേന്ദ്വിനന്മാർ=കുജനും ഇന്ദുവും ഇനനും, കുജൻ—ചൊവ്വ, ഇന്ദു—ചന്ദ്രൻ, ഇനൻ—ആദിത്യൻ, സുഹൃത്തുക്കൾ—ബന്ധുക്കൾ, സത്യോക്തം—സത്യനാൽ ഉക്തം, സത്യൻ—സത്യാചാര്യൻ, ഉക്തം—വചിക്കപ്പെട്ടത്, (ഉണ്ടാക്കപ്പെട്ട ശാസ്ത്രമെന്നു സാരം) സ്വം—തന്നെ സംബന്ധിച്ചത്, ത്രികോണഭവനം—മൂലത്രികോണമായ രാശി, സ്വാന്ത്യധീധമ്മപന്മാർ—സ്വാന്ത്യധീധമ്മങ്ങളെ പാനം ചെയ്യുന്നവർ, സ്വാന്ത്യധീധമ്മങ്ങൾ—സ്വവും അന്ത്യവും ധീയും ധമ്മവും, സ്വ=ദ്വിതീയം, അന്ത്യം—ദ്വാദശരാശി—(പന്ത്രണ്ടാമേടം) ധീ—പഞ്ചമരാശി, ധമ്മം—നവമരാശി, പാനംചെയ്ക—രക്ഷിക്ക, സ്വോച്ചായുസ്സുഖപന്മാർ=സ്വോച്ചായുസ്സുഖങ്ങളെ പാനംചെയ്യുന്നവർ സ്വോച്ചായുസ്സുഖങ്ങൾ—സ്വങ്ങളായിരിക്കുന്ന ഉച്ചായുസ്സുഖങ്ങൾ, സ്വങ്ങൾ—തന്നെ സംബന്ധിച്ച, ഉച്ചായുസ്സുഖങ്ങൾ—ഉച്ചവും ആയുസ്സും സുഖവും, ഉച്ചം—തുംഗരാശി, ആയുസ്സ്—അഷ്ടമരാശി, സുഖം—ചതുത്ഥരാശി, പാനംചെയ്ക—രക്ഷിക്ക, ലക്ഷണവിധി—ശാസ്ത്രവിധി, അന്യന്മാർ=മററുള്ളവർ, സുഹൃത്തുകൾ—ബന്ധുക്കൾ.

സാ—ആദിത്യനു ബൃഹസ്പതിയും, ചന്ദ്രനു ബൃഹസ്പതിയും ബുധനും, ചൊവ്വയ്ക്കു ശുക്രനും ബുധനും, ബുധന് ആദിത്യനൊഴികെ ശേഷമുള്ളവരും, വ്യാഴത്തിനു ചൊവ്വ ഒഴികെ ശേഷമുള്ളവരും, ശുക്രനു ആദിത്യചന്ദ്രന്മാരൊഴികെ ശേഷമുള്ളവരും ശനിക്കു ചൊവ്വയും ചന്ദ്രനുമാദിത്യനുമല്ലാതെ ഉള്ളവരും ബന്ധുക്കളായി ഭവിക്കുന്നു എന്നു ചിലരുടെ മതമാകുന്നു. 'രവേഗ്ഗുരുമ്മിത്രമതോന്യഥാന്യേ ഗുരോസ്തുഭൌമാവിഹ്യത്യസവ്യേ ചാന്ദ്രേരനക്കാഭൃഗുനന്ദനസ്യ വ്യക്കേന്ദവോവൈസുഹൃദഃപ്രദിഷ്ടാഃ. ഭൌമസ്യശുക്രജ്ഞശിജശ്ചമിത്രമിന്ദോർബുധംദേവഗുരുംചവിദ്യാൽ സൌരസ്യമിത്രാണ്യുകുജേന്ദുസൂര്യാശ്ശേഷാൻരിപൂൻവിദ്ധിനൃണാഞ്ചതദ്വൽ.' എന്നു യവനേശ്വരഹോരയിലുണ്ടാകയാൽ ചിലർ എന്നവർ യവനേശ്വരാദികളാകുന്നു എന്ന് അറിഞ്ഞുകൊൾക.

എല്ലാ ഗ്രഹങ്ങൾക്കും തന്റെ ത്രികോണരാശിയുടെ പന്ത്രണ്ടാംരാശി, രണ്ടാംരാശി, അഞ്ചാംരാശി, ഒമ്പതാംരാശി, തന്റെ

ഉച്ചരാശി, മേൽപ്പറഞ്ഞ രാശിയുടെ അഷ്ടമരാശി, അതിൻെറ നാലാംരാശി, ഇത്തരങ്ങളുടെ അധിപന്മാർ ബന്ധുക്കളാകുന്നു. ശാസ്ത്രവിധിക്കു വിരോധം വരുന്നതാകയാൽ മററുള്ളവർ ബന്ധുക്കളല്ല. സത്യാചാര്യമതം ഇങ്ങിനെ ആകുന്നു. 'രവേസ്സമോജ്ഞസ്സിതിസൂര്യ്യപുത്രാവരീപരേയേസുഹൃദസ്തഥൈവ ചന്ദ്രസ്യനാരീരവിചന്ദ്രപുത്രൌ മിത്രേസമാശ്ലേഷനഭശ്ചരാസ്യഃ. സമൌസിതാക്കീശശിജശ്ചശത്രൂ മ്മിത്രാണിശേഷാഃപൃഥിവീസുതസ്യ ശത്രുശ്ശശീസൂര്യ്യസിതൌചമിത്രേ സമാഃപരേസ്യുശ്ശശിനന്ദനസ്യ. ഗുരോർജ്ഞശുക്രൌരിപുസംജ്ഞകൌതു ശനിസ്സമോന്യേസുഹൃദോഭവന്തി ശുക്രസ്യമിത്രേസിതസൂര്യ്യപുത്രൌ സമൌകജാര്യ്യാവിതരാവരീതൌ. ശനേസ്സമോവാകുപതിരിന്ദുസൂരശുക്രൌചമിത്രരിപവഃപരേസ്യുഃ' എന്നുള്ള പരാശരഹോരാവാക്യം മുതലായതിനെ ലക്ഷണവിധി എന്ന പദംകൊണ്ടു ഗ്രഹിച്ചുകൊൾക. സത്യാചാര്യഹോരയെ ഇതിന്നു താഴെ കാണിക്കുന്നു. 'സുഹൃദസ്ത്രികോണഭവനാൽഗ്രഹസ്യ സുതഭേവ്യയേഥധനഭവനേ! സ്വജനനിധനേധർമ്മേ സ്വോച്ചേചഭന്തിനാശേഷാഃ'. മേൽ എഴുതിയ സത്യാചാര്യമതത്തെ അനുസരിക്കുമ്പോൾ സൂര്യ്യന്നു ബന്ധുക്കൾ ചന്ദ്രനും ചൊവ്വയും വ്യാഴവുമാകുന്നു. എങ്ങിനെ എന്നാൽ, ചന്ദ്രൻ ആദിത്യൻെറ ത്രികോണമായ സിംഹരാശിയുടെ പന്ത്രണ്ടാമേടത്തിന്റെ അധിപതിയാകയാലും ചൊവ്വ നാലാമേടത്തിൻെറയും ഒമ്പതാമേടത്തിൻെറയും സ്വോച്ചരാശിയുടെയും അധിപതിയാകയാലും വ്യാഴം അഞ്ചാംരാശിയുടെയും അഷ്ടമരാശിയുടെയും അധിപതിയാകയാലുമാകുന്നു എന്ന് അറിഞ്ഞുകൊൾക.

ശനിയും ശുക്രനും ആദിത്യന്നു ശത്രുക്കളാകുന്നു. എങ്ങിനെയെന്നാൽ, ശനിക്കും ശുക്രന്നും തൻെറ മൂലത്രികോണമായ ചിങ്ങത്തിൻെറ ധനാധിപത്യവും വ്യയാധിപത്യവും പഞ്ചമാധിപത്യവും നവമാധിപത്യവും ആദിത്യൻെറ ഉച്ചരാശ്യാധിപത്യവും ആദിത്യമൂലത്രികോണത്തിൻെറ അഷ്ടമാധിപത്യവും നാലാംരാശിയുടെ ആധിപത്യവുമില്ലായ്കയാലെന്നു ഗ്രഹിച്ചുകൊൾക.

ബുധൻ ആദിത്യന്നു സമനാകുന്നു. എങ്ങിനെ എന്നാൽ, ബുധന്നു ചിങ്ങത്തിൻെറ ദ്വിതിയരാശിയുടെ ആധിപത്യമുണ്ടെങ്കിലും സ്വാന്ത്യാദിരാശികളിൽവെച്ചു വേറെ ഒന്നിൻെറ ആധിപത്യമില്ലായ്കയാലെന്നു ഗ്രഹിച്ചുകൊൾക.

സ്വാന്ത്യാദിരാശികളിൽവെച്ചു രണ്ടു രാശികളുടെ അധിപതി ബന്ധുവെന്നും ഒരു രാശിയുടേയും ആധിപത്യമില്ലാത്തവൻ ശത്രു എന്നും ഒരു രാശിയുടെ ആധിപത്യമുള്ളവൻ സമനെന്നും സിദ്ധാന്തമാകുന്നു. ഇത് ഇനിയൊരേടത്തു വ്യക്തമായി ഭവിക്കും. സൂര്യ്യന്നു ചന്ദ്രൻ ബന്ധുവായതു എങ്ങിനെ എന്നാൽ, ചന്ദ്രൻ സ്വാന്ത്യാദി

രാശികളിൽവെച്ച രണ്ടു രാശികളുടെ അധിപതിയല്ല എങ്കിലും ഏകക്ഷേത്രനാകകൊണ്ട് ഉഭയാധിപത്യം അസംഭവമാകുന്നു എന്നും അസംഭവമായിട്ടുള്ളതു സംഭവിക്കായ്കയാൽ ഒരുത്തനും സമത്വത്തെ കല്പിച്ചുകൂടാ എന്നും ഉള്ള സംഗതിവശാൽ ചന്ദ്രൻ ബന്ധു തന്നെ എന്ന് അറിഞ്ഞുകൊൾക.

ചന്ദ്രന് ആദിത്യനും ബുധനും ബന്ധുക്കളാകുന്നു. എങ്ങിനെ എന്നാൽ, ചന്ദ്രന്റെ മൂലത്രികോണമായ ഇടവത്തിന്റെ ദ്വിതീയരാശിയുടെയും അഞ്ചാം രാശിയുടെയും ആധിപത്യം ബുധന്നു ഉണ്ടാകയാലും ആദിത്യന്നു ചതുർത്ഥരാശ്യാധിപത്യമുണ്ടാകയാലുമാകുന്നു എന്ന് അറിഞ്ഞുകൊൾക. ആദിത്യന്നു ഏകക്ഷേത്രത ഹേതുവായിട്ടു ഉഭയരാശ്യാധിപത്യം ചന്ദ്രന്ന് എന്നപോലെ അസംഭവമാകുന്നു. മററുള്ള ഗ്രഹങ്ങളിൽ ഒന്നിന്നും സ്വാന്ത്യാദിസ്ഥാനങ്ങളിൽ ഒന്നിന്റെയും ആധിപത്യമില്ലാ എന്നതു വരുന്നതല്ലായ്കയാൽ അവർ ചന്ദ്രന്നു സമന്മാരാകുന്നു. ചൊവ്വയ്ക്കു വ്യാഴവും ചന്ദ്രനും ആദിത്യനും ബന്ധുക്കളാകുന്നു. ബുധൻ ശത്രുവാകുന്നു. ശുക്രനും ശനിയും സമന്മാരാകുന്നു. സംഗതിയെ മേൽപ്രകാരം ഊഹിച്ചുകൊൾക. ബുധന്ന് ആദിത്യശുക്രന്മാർ ബന്ധുക്കളാകുന്നു. ചന്ദ്രൻ ശത്രുവാകുന്നു. മററുള്ളവർ സമന്മാരാകുന്നു. വ്യാഴത്തിന്ന് ആദിത്യനും ചന്ദ്രനും ചൊവ്വയും ബന്ധുക്കളാകുന്നു. ബുധശുക്രന്മാർ ശത്രുക്കളാകുന്നു. ശനി സമനാകുന്നു. ശുക്രന്നു ബുധനും ശനിയും ബന്ധുക്കളാകുന്നു. ആദിത്യനും ചന്ദ്രനും ശത്രുക്കളാകുന്നു. ചൊവ്വയും വ്യാഴയും സമന്മാരാകുന്നു. ശനിക്കു ബുധശുക്രന്മാർ ബന്ധുക്കളാകുന്നു. ആദിത്യനും ചന്ദ്രനും ചൊവ്വയും ശത്രുക്കളാകുന്നു. വ്യാഴം സമനാകുന്നു. മേൽ എഴുതിയ പരാശരഹോരാഭിപ്രായവുമിപ്രകാരം തന്നെ. അതു മുതലായ പൂർവ്വതന്ത്രങ്ങൾക്കു വിരോധമുണ്ടാകയാൽ വേറെ ഒരു പ്രകാരമുള്ള ബന്ധാദികല്പനയെ വളരെ ആളുകൾ സമ്മതിച്ചിട്ടില്ല എന്ന് അറിഞ്ഞുകൊൾകയും വേണം.

൧൯. ശത്രുമന്ദസിതൌസമശ്ശശിസുതോമിത്രാണിശേഷാരവേ
സ്തീക്ഷ്ണാംശുഹിമരശ്മിജശ്ചസുഹൃദൌശേഷാസ്സമാശ്ശീതഗോഃ
ജീവേന്ദ്വർക്കകുജാഃകുജസ്യസുഹൃദോജ്ഞേജ്ഞാർക്കിസിതാർക്കിസമൌ
മിത്രസൂര്യസിതൌബുധസ്യഹിമഗുശ്ശത്രുസ്സമാശ്ചാപരേ.

൨൦. സൂര്യേസ്സൌമ്യസിതാവരിർവിസുതോമധ്യഃപരേചാന്യഥാ
സൌമ്യാർക്കിസുഹൃദൌസമൌകുജഗുരുശുക്രസ്യശേഷാവരീ
ശുക്രജ്ഞൌസുഹൃദൌസമസ്സുഗുരുസ്സൌരസ്യചാന്യോരയോ
യേപ്രോക്താസ്സുഹൃദസ്ത്രികോണഭവനാത്തേമീമയാകീർത്തിതാഃ.

അ—രവേഃ മന്ദസിതൌ ശത്രുശശിസുതഃ സമഃ ശേഷാഃ മിത്രാണി ശീതഗോഃ തീക്ഷ്ണാംശുഃ ഹിമരശ്മിജഃ ച സുഹൃദൌ ശേഷാഃ സ

മാഃ കുജസ്യ ജീവസൂര്യാഗ്നികരാഃ സുഹൃദഃ ജ്ഞഃ അരിഃ സിതാർക്കീ സമൌ ബുധസ്യ സൂര്യസിതൌ മിത്രേ ഹിമഗുഃ ശത്രുഃ അപരേ സമാഃ ച സൂരേഃ സൌമ്യസിതൌ അരീ രവിസുതഃ മദ്ധ്യഃ പരേ തു അന്യഥാ ശുക്രസ്യ സൌമ്യാർക്കീ സുഹൃദൌ കുജഗുരു സമൌ ശേഷൌ അരീ സൌരസ്യ ശുക്രജ്ഞൌ സുഹൃദൌ സുഗുരുഃ സമഃ അന്യേ അരയഃ ച യേ ത്രികോണഭവനാൽ സുഹൃദഃ പ്രോക്താഃ തേ അമീ മയാ കീർത്തിതാഃ.

അനു — രവിക്കു മന്ദസിതന്മാർ ശത്രുക്കളായിട്ടും ശശിസുതൻ സമനായിട്ടും ശേഷന്മാർ മിത്രങ്ങളായിട്ടും ഭവിക്കുന്നു. ശീതഗുവിന്നു തീക്ഷ്ണാംശുവും ഹിമരശ്മിജനും സുഹൃത്തുക്കളായിട്ടും ശേഷന്മാർ സമന്മാരായിട്ടും ഭവിക്കുന്നു. കുജന്നു ജീവസൂര്യാഗ്നികരന്മാർ സുഹൃത്തുക്കളായിട്ടും ജ്ഞൻ അരിയായിട്ടും സിതാർക്കികൾ സമന്മാരായിട്ടും ഭവിക്കുന്നു. ബുധന്നു സൂര്യസിതന്മാർ മിത്രങ്ങളായിട്ടും ഹിമഗു ശത്രുവായിട്ടും അപരന്മാർ സമന്മാരായിട്ടും ഭവിക്കുന്നു. സൂരിക്കു സൌമ്യസിതന്മാർ അരികളായിട്ടും രവിസുതൻ മദ്ധ്യനായിട്ടും പരന്മാർ മറ്റൊരു പ്രകാരത്തിലും ഭവിക്കുന്നു. ശുക്രന്നു സൌമ്യാർക്കികൾ സുഹൃത്തുക്കളായിട്ടും കുജഗുരുക്കൾ സമന്മാരായിട്ടും ശേഷന്മാർ അരികളായിട്ടും ഭവിക്കുന്നു. സൌരന്നു ശുക്രജ്ഞന്മാർ സുഹൃത്തുക്കളായിട്ടും സുഗുരുസമനായിട്ടും അന്യന്മാർ അരികളായിട്ടും ഭവിക്കുന്നു. യാവചിലർ ത്രികോണഭവനത്തെ ആശ്രയിച്ചിട്ടു സുഹൃത്തുക്കളായി പ്രോക്തന്മാരായി ഭവിക്കുന്നുവോ ആ ഇവർ എന്നാൽ കീർത്തിതന്മാരായി.

പരി — രവി - ആദിത്യൻ, മന്ദസിതന്മാർ - മന്ദനും സിതനും, മന്ദൻ = ശനി, സിതൻ - ശുക്രൻ, ശശിസുതൻ - ബുധൻ, ശേഷന്മാർ - ശേഷിച്ചവർ, (ചന്ദ്രൻ ചൊവ്വ വ്യാഴം ഇവർ) മിത്രങ്ങൾ - ബന്ധുക്കൾ, ശീതഗു - ചന്ദ്രൻ, തീക്ഷ്ണാംശു - ആദിത്യൻ, ഹിമരശ്മിജൻ - ബുധൻ, സുഹൃത്തുകൾ . ബന്ധുക്കൾ, കുജൻ - ചൊവ്വ, ജീവസൂര്യാഗ്നികരന്മാർ - ജീവനും ഇന്ദുവും ഉഷ്ണകരനും, ജീവൻ - വ്യാഴം, ഇന്ദു - ചന്ദ്രൻ; ഉഷ്ണകരൻ - ആദിത്യൻ, ജ്ഞൻ - ബുധൻ, അരി = ശത്രു, സിതാർക്കികൾ - സിതനും ആർക്കിയും, സിതൻ - ശുക്രൻ, ആർക്കി - ശനി, സൂര്യസിതന്മാർ - സൂര്യനും സിതനും, സൂര്യൻ - ആദിത്യൻ, സിതൻ - ശുക്രൻ, മിത്രങ്ങൾ - ബന്ധുക്കൾ, അപരന്മാർ - അന്യന്മാർ, സൂരി - വ്യാഴം, സൌമ്യസിതന്മാർ - സൌമ്യനും സിതനും, സൌമ്യൻ - ബുധൻ, സിതൻ - ശുക്രൻ, അരികൾ - ശത്രുക്കൾ, രവിസുതൻ - ശനി, മദ്ധ്യൻ - സമൻ, പരന്മാർ - അന്യന്മാർ, (മറ്റൊരു പ്രകാരത്തിലും ഭവിക്കുന്നു എന്നതിന്നു ശത്രുക്കളായിട്ടും ഭവിക്കുന്നു എന്നു സാരം) സൌമ്യാർക്കികൾ - സൌമ്യനും ആർക്കിയും, സൌമ്യൻ - ബുധൻ, ആർക്കി - ശനി, കുജഗുരുക്കൾ - കുജനും ഗുരുവും, കുജൻ - ചൊവ്വ, ഗുരു - വ്യാഴം, അരി

കൾ-ശത്രുക്കൾ, സൌരൻ-ശനി, ശുക്രജ്ഞന്മാർ-ശുക്രനും ജ്ഞനും, ജ്ഞൻ-ബുധൻ, സുരഗുരു-വ്യാഴം, അന്യന്മാർ-മററുള്ളവർ, അരികൾ-ശത്രുക്കൾ, ത്രികോണഭവനം-മൂലത്രികോണരാശി, സുഹൃത്തുകൾ-ബന്ധുക്കൾ, പ്രോക്തന്മാർ-പ്രവചിക്കപ്പെട്ടവർ, പ്രവചിക്കപറയുക, കീർത്തിതന്മാർ-കീർത്തിക്കപ്പെട്ടവർ, കീർത്തിക്കപറയുക.

സാരം—സ്പഷ്ടമാകുന്നു.

൧൮. അന്യോന്യസ്യധനവ്യയായ സഹജവ്യാപാരബന്ധുസ്ഥിതാ
സ്തൽകാലേസുഹൃദഃസ്വതുംഗഭവനേപ്യേകായസ്ത്വന്യഥാ
ദ്വ്യേകാനുക്തഭവാൻസുഹൃൽസമിധൂൻ സഞ്ചിന്ത്യനൈസർഗ്ഗി-
സ്തൽകാലേനപുനശ്ചതാനതിസുഹൃന്മിത്രാദിഭിഃകല്പയേൽ.(കാ

അ—അന്യോന്യസ്യ ധനവ്യയായ സഹജ വ്യാപാരബന്ധുസ്ഥിതാഃ തൽകാലേ സുഹൃദഃ ഭവന്തി സ്വതുംഗഭവനേ സ്ഥിതഃ അപി ഇതി ഏകേ ആഹുഃ അന്യഥാ സ്ഥിതാഃ തു അരയഃ ഭവന്തി. ദ്വ്യേകാനുക്തഭവാൻ നൈസർഗ്ഗികാൻ സുഹൃൽസമിധൂൻ സഞ്ചിന്ത്യ താൻ പുനഃ തൽകാലേന അതിസുഹൃന്മിത്രാദിഭിഃ കൽപ്പയേൽ ച.

അനു—അന്യോന്യത്തിൻെറ ധനവ്യയായ സഹജവ്യാപാരബന്ധുസ്ഥിതന്മാരായിരിക്കുന്ന ഗ്രഹങ്ങൾ തല്കാലത്തിങ്കൽ സുഹൃത്തുകളായി ഭവിക്കുന്നു. സ്വതുംഗഭവനത്തിങ്കൽ സ്ഥിതനുമെന്നു ചിലർ പറയുന്നു. ദ്വ്യേകാനുക്തഭവന്മാരെ നൈസർഗ്ഗികന്മാരായിരിക്കുന്ന സുഹൃൽസമിധുക്കളായി സഞ്ചിന്തിച്ചിട്ട് അവരെ പിന്നെ തല്കാലംകൊണ്ടു അതിസുഹൃന്മിത്രാദികളോട് ഉപലക്ഷിതന്മാരാക്കി കല്പിക്കുകയും വേണം.

പദ—അന്യോന്യം=പരസ്പരം, ധനവ്യയായ സഹജവ്യാപാരബന്ധുസ്ഥിതന്മാർ=ധനവ്യയായ സഹജവ്യാപാരബന്ധുക്കളിൽ സ്ഥിതന്മാർ, ധനവ്യയായ സഹജ വ്യാപാരബന്ധുക്കൾ=ധനവും വ്യയവും ആയവും സഹജവും വ്യാപാരവും ബന്ധുവും,ധനം=രണ്ടാമേടം, വ്യയം=പന്ത്രണ്ടാമേടം, ആയം=പതിനൊന്നാമേടം, സഹജം=മൂന്നാമേടം, വ്യാപാരം=പത്താമേടം, ബന്ധു=നാലാമേടം, സ്ഥിതന്മാർ=സ്ഥിതിചെയ്യുവർ, തൽക്കാലം=ആ കാലം, കാലം=സമയം, സുഹൃത്തുകൾ=ബന്ധുക്കൾ, സ്വതുംഗഭവനം=തൻെറ തുംഗഭവനം, തുംഗഭവനം=ഉച്ചരാശി, സ്ഥിതൻ=സ്ഥിതിചെയ്യുവൻ, സ്ഥിതിചെയ്ക=നില്ക്കുക, ദ്വ്യേകാനുക്തഭവന്മാർ=ദ്വിഭവന്മാരും ഏകഭവന്മാരും അനുക്തഭവന്മാരും, ദ്വിഭവന്മാർ=ദ്വിഭത്തെ പാനംചെയ്യുന്നവർ, ദ്വിഭം=രണ്ടു ഭങ്ങളുടെ സമാഹാരം, ഭങ്ങൾ=രാശികൾ, പാനംചെയ്ക=രക്ഷിക്ക, ഏകഭവന്മാർ=ഏകഭത്തെ പാനംചെയ്യുന്നവർ, ഏകഭം=ഒരുരാശി, അനുക്തഭവന്മാർ=അനുക്തഭത്തെ പാനംചെയ്യുന്നവർ, അനുക്തഭം=അനുക്തമായിരിക്കുന്ന ഭം, അനുക്തം=ഉക്തമല്ലാത്തത്,

ഉക്തം=വചിക്കപ്പെട്ടത്, വചിക്ക=പറയുക, നൈസർഗ്ഗികന്മാർ=സ്വാഭാവികന്മാർ, സുഹൃൽസമരിപുക്കൾ=സുഹൃത്തുകളും സമന്മാരും രിപുക്കളും, സുഹൃത്തുക്കൾ=ബന്ധുക്കൾ, സമന്മാർ=ഉദാസീനന്മാർ, രിപുക്കൾ=ശത്രുക്കൾ, സഞ്ചിന്തിക്ക=അറിക, അവർ=സുഹൃത്തുകളായിയും സമന്മാരായിയും രിപുക്കളായിയുമിരിക്കുന്ന ഗ്രഹങ്ങൾ, തൽക്കാലം=തൽസമയം, അതിസുഹൃന്മിത്രാദികൾ =അതിസുഹൃന്മിത്രങ്ങൾ തുടങ്ങിയുള്ളവ, അതിസുഹൃന്മിത്രങ്ങൾ=അതിസുഹൃത്തുകളും അതിമിത്രങ്ങളും, അതിസുഹൃത്തുകൾ = അതിബന്ധുക്കൾ, മിത്രങ്ങൾ=ബന്ധുക്കൾ, (അതിസുഹൃത്തുകളാവൂ എന്നുള്ളതും മിത്രങ്ങളാവൂ എന്നുള്ളതും ആകുന്ന ധർമ്മദ്വയത്തെ ലക്ഷണകൊണ്ടു ഗ്രഹിച്ചുകൊൾക) ഉപലക്ഷിതന്മാർ=കൂടിയവർ, കല്പിക്ക=നിശ്ചയിക്കുക.

സാ—ഒരു ഗ്രഹത്തിന്റെ രണ്ടാമേടത്തോ പന്ത്രണ്ടാമേടത്തോ പതിനൊന്നാമേടത്തോ മൂന്നാമേടത്തോ പത്താമേടത്തോ നാലാമേടത്തോ നില്ക്കുന്ന ഗ്രഹം മേൽപറഞ്ഞ ഗ്രഹത്തിന്നും ആ ഗ്രഹം ഈ ഗ്രഹത്തിന്നും ജനനകാലം മുതലായ തൽക്കാലത്തിങ്കൽ ബന്ധുവായി ഭവിക്കുന്നു. തന്റെ തുംഗരാശിയിൽ നില്ക്കുന്നവനും തൽക്കാലബന്ധുവാകുന്നു എന്നു വേറേ ചിലരുടെ മതം. സ്വമതം മേൽപ്രകാരംതന്നെ. ധനവ്യയാദിസ്ഥാനങ്ങളിലല്ലാതെ ഇതരത്ര നില്ക്കുന്ന ഗ്രഹങ്ങൾ തൽക്കാലത്തിങ്കൽ ശത്രുകളാകുന്നു. 'സത്യേക്കേ സുഹൃദസ്ത്രികോണഭവനാൽ' എന്നു ചൊല്ലിപ്പറഞ്ഞുതുടങ്ങിയ ധനവ്യയാദിസ്ഥാനങ്ങളിൽവെച്ചു ഈ രണ്ടു രാശികളുടെ അധിപന്മാർ സ്വഭാവേന ബന്ധുക്കൾ എന്നും ഒരു രാശിയുടെ അധിപന്മാർ സമന്മാരെന്നും അവിടെ പറയാത്ത രാശിയുടെ ആധിപത്യമാത്രത്തോടു കൂടിയവർ ശത്രുക്കളെന്നും അറിഞ്ഞിട്ടു പിന്നെ തൽക്കാലാവസ്ഥയെ അനുസരിച്ചിട്ട് അവരെ അതിബന്ധുത്വത്തോടും കൂടിയവരാക്കിഗ്രഹിക്കേണം. നിസർഗ്ഗബന്ധുവിന്നു തൽക്കാലബന്ധുത്വമുണ്ടായാൽ അതിബന്ധു എന്നും നിസർഗ്ഗസമന്നു തൽക്കാലബന്ധുത്വമുണ്ടായാൽ ബന്ധുവെന്നും നിസർഗ്ഗശത്രുവിന്നു തൽക്കാലബന്ധുത്വമുണ്ടായാൽ സമനെന്നും നിസർഗ്ഗശത്രുവിന്നു തൽക്കാലശത്രുത്വമുണ്ടായാൽ അതിശത്രു എന്നും നിസർഗ്ഗസമന്നു തൽക്കാലശത്രുത്വമുണ്ടായാൽ ശത്രു എന്നും നിസർഗ്ഗബന്ധുവിന്നു തൽകാലശത്രുത്വമുണ്ടായാൽ സമനെന്നും ഗ്രഹിച്ചുകൊൾക. ഒരു ഗ്രഹത്തിന്റെ ധനസ്ഥാനത്തിങ്കൽ മറ്റൊരു ഗ്രഹം നിന്നാൽ അവന്നു മുൻപറഞ്ഞവൻ വ്യയസ്ഥാനത്തിങ്കൽ നില്ക്കുന്നവനായി ഭവിക്കും. ആയസ്ഥനും വ്യയസ്ഥനും തങ്ങളിലും മേൽപറഞ്ഞതു തുല്യമാകുന്നു. ധനസ്ഥസഹജസ്ഥന്മാർക്കും മേൽപ്രകാരം തന്നെ. സഹജചതുർത്ഥസ്ഥിതന്മാരായാലും അങ്ങിനെതന്നെ. ഇങ്ങിനെ നോക്കുമ്പോൾ ധനവ്യയാദികളിൽവെ

ച്ച ഒന്നിങ്കൽ ഒരു ഗ്രഹം നിന്നാൽ മററെതിന്നും ധനവ്യയാദികളിൽവെച്ച് ഒന്നിങ്കൽ സ്ഥിതി എങ്ങിനെയായാലും വരുന്നതാകയാൽ തൽക്കാലബന്ധുത്വം പാസ്പരമുള്ളതാകുന്നു. തൻെറ ഉച്ചരാശിയിൽ നില്ക്കുന്ന ഗ്രഹവും തല്ക്കാലബന്ധുവാകുന്നു എന്നു ചില ആചാര്യന്മാർ പറഞ്ഞിരിക്കുന്നു. അവരുടെ വചനം 'ദശായബന്ധുസഹജസ്വാന്ത്യസ്ഥാസ്തേപരസ്പരം' എന്നുള്ള പരാശരാദിഹോരമുതലായ പൂർവ്വതന്ത്രങ്ങൾക്ക് അനുകൂലമല്ലായ്കയാൽ അതു ഗ്രാഹ്യമല്ലാ എന്നു അറിഞ്ഞുകൊൾക.

൧൯. സ്വോച്ചസുഹൃൽസ്വദൃഗാണനവാംശൈഃ
സ്ഥാനബലംസ്വഗൃഹോപഗതേച
ദിക്ഷുബുധാംഗിരസൌരവിഭൌമൌ
സൂര്യസുതസ്സിതശീതകരൌച.

അ—സ്വോച്ചസുഹൃൽസ്വദൃഗാണനവാംശൈഃ സ്ഥാനബലം ജ്ഞേയം സ്വഗൃഹോപഗതേ സതി ച ദിക്ഷു. ബുധാംഗിരസൌ രവിഭൌമൌ സൂര്യസുതഃ സിതശീതകരൌ ച ബലിനഃഭവന്തി.

അന്വ—സ്വോച്ചസുഹൃൽസ്വദൃഗാണനവാംശങ്ങൾ കൊണ്ടു സ്ഥാനബലം ജ്ഞേയമായി ഭവിക്കുന്നു. സ്വഗൃഹോപഗതനായി സന്നായിരിക്കും സമയത്തിങ്കലും സ്ഥാനബലം ജ്ഞേയമായി ഭവിക്കുന്നു. ദിക്കുകളിൽ ബുധാംഗിരസ്സുകളും രവിഭൌമന്മാരും സൂര്യസുതനും സിതശീതകരന്മാരും ബലികളായി ഭവിക്കുന്നു.

വിവ—സ്വോച്ചസുഹൃൽസ്വദൃഗാണനവാംശങ്ങൾ = സ്വോച്ചവും സുഹൃത്തും സ്വദൃഗാണവും സ്വനവാംശവും, സ്വോച്ചം=തൻെറഉച്ചം, ഉച്ചം=ഉച്ചരാശി, സുഹൃത്ത്=ബന്ധുക്ഷേത്രം, സ്വദൃഗാണം=തൻെറ ദൃഗാണം, ദൃഗാണം=ദ്രേക്കാണം, സ്വനവാംശം=തൻെറ നവാംശം, സ്ഥാനബലം=സ്ഥാനകൃതമായിരിക്കുന്ന ബലം, സ്ഥാനകൃതം=സ്ഥാനത്താൽകൃതം, സ്ഥാനം=സ്ഥിതി, കൃതം=ഉണ്ടാക്കപ്പെട്ടത്, ജ്ഞേയം=അറിക്കപ്പെടുവാൻ യോഗ്യം, സ്വഗൃഹോപഗതൻ=സ്വഗൃഹത്തെ ഉപഗതൻ, സ്വഗൃഹം=സ്വക്ഷേത്രം, ദിക്കുകൾ=കിഴക്കുമുതലായ നാലുദിക്കുകൾ, ബുധാംഗിരസ്സുകൾ=ബുധനും അംഗിരസ്സും, അംഗിരസ്സ്=വ്യാഴം, രവിഭൌമന്മാർ=രവിയും ഭൌമനും, രവി=ആദിത്യൻ, ഭൌമൻ=ചൊവ്വ, സൂര്യസുതൻ=ശനി, സിതശീതകരന്മാർ=സിതനും ശീതകരനും, സിതൻ=ശുക്രൻ, ശീതകരൻ=ചന്ദ്രൻ, ബലികൾ=ബലവാന്മാർ.

സാ—തൻെറ ഉച്ചരാശിയിൽ നിന്നാലും ബന്ധുക്ഷേത്രത്തിൽ നിന്നാലും സ്വദ്രേക്കാണത്തിങ്കൽനിന്നാലും സ്വനവാംശകത്തിങ്കൽ നിന്നാലും സ്വക്ഷേത്രത്തിങ്കൽ നിന്നാലും സ്ഥാനബലമുണ്ട് എന്നു അറിഞ്ഞുകൊൾക. ബുധനും വ്യാഴവും, ആദിത്യനും, ചൊവ്വയും, ശനിയും, ചന്ദ്രശുക്രന്മാരും ക്രമേണ പൂർവ്വാദികളായ നാലുദിക്കുക

ളിൽ ബലവാന്മാരായി ഭവിക്കും. ഇതുകൊണ്ടു വന്നുകൂടിയത് എന്തെന്നാൽ, കിഴക്കേ ദിക്കിൽ ബുധനും വ്യാഴവും തെക്കേദിക്കിൽ ആദിത്യനും ചൊവ്വയും പടിഞ്ഞാറേ ദിക്കിൽ ശനിയും വടക്കേദിക്കിൽ ചന്ദ്രശുക്രന്മാരും ബലവാന്മാരായി ഭവിക്കും; ഇതുതന്നെ എന്നു അറിഞ്ഞുകൊൾക. കിഴക്കേദിക്ക് ലഗ്നമെന്നും തെക്കേദിക്ക് ദശമരാശി എന്നും പടിഞ്ഞാറേ ദിക്ക് സപ്തമരാശി എന്നും വടക്കേദിക്ക് ചതുർത്ഥരാശി എന്നും ദിഗ്ബലവിചാരത്തിങ്കൽ സ്മരിച്ചുകൊൾകയും വേണം.

൨൦. ഉദഗയനേരവിശീതമയൂഖൌ
വക്രസമാഗമഗാഃപരിശേഷാഃ
വിപുലകരായുധിചോത്തരസംസ്ഥാ-
ശ്ചേഷ്ടിതവീര്യയുതാഃപരികല്പ്യാഃ

അ—രവിശീതമയൂഖൌ ഉദഗയനേ പരിശേഷാഃ വക്രസമാഗമഗാഃ വിപുലകരാഃ യുധി ഉത്തരസംസ്ഥാഃ ച ചേഷ്ടിതവീര്യയുതാഃ പരികല്പ്യാഃ.

അന്വ—രവിശീതമയൂഖന്മാർ ഉദഗയനത്തിങ്കലും പരിശേഷന്മാർ വക്രസമാഗമഗന്മാരായിട്ടും വിപുലകരന്മാരും യുത്തിങ്കൽ ഉത്തരസംസ്ഥന്മാരും ചേഷ്ടിതവീര്യയുതന്മാരായിട്ടും പരികല്പ്യന്മാരായി ഭവിക്കുന്നു.

പരി—രവിശീതമയൂഖന്മാർ=രവിയും ശീതമയൂഖനും, രവി=ആദിത്യൻ, ശീതമയൂഖൻ=ചന്ദ്രൻ, ഉദയഗയനേ=മകരാദിരാശിഷഡ്കം, (മകരം മുതൽ ആറു രാശികൾ) പരിശേഷന്മാർ=ശേഷിച്ചവർ, (ചൊവ്വ, ബുധൻ, വ്യാഴം, ശുക്രൻ, ശനി ഇവർ) വക്രസമാഗമഗന്മാർ=വക്രഗന്മാരായിയും സമാഗമഗന്മാരായിയുമിരിക്കുന്നവർ, വക്രഗന്മാർ=വക്രത്തെ പ്രാപിച്ചവർ, വക്രം=വക്രഗതി, സമാഗമഗന്മാർ=സമാഗമത്തെ പ്രാപിച്ചവർ, സമാഗമം=ചന്ദ്രസംയോഗം, വിപുലകരന്മാർ=വിപുലമായിരിക്കുന്ന കരത്തോടു കൂടിയവർ, വിപുലം=പരപ്പോടുകൂടിയത്, കരം=രശ്മി, യുത്തി=യുദ്ധം, ഉത്തരസംസ്ഥന്മാർ=ഉത്തരഭാഗത്തിങ്കൽ സംസ്ഥിതിചെയ്യുന്നവർ, ഉത്തരഭാഗം=വടക്കുള്ള ഭാഗം, സംസ്ഥിതിചെയ്ക=നില്ക്കുക, ചേഷ്ടിതവീര്യയുതന്മാർ=ചേഷ്ടിതവീര്യത്തോടു കൂടിയവർ, ചേഷ്ടിതവീര്യം=ചേഷ്ടാബലം, പരികല്പ്യന്മാർ=പരികല്പിക്കപ്പെടുവാൻ യോഗ്യന്മാർ, പരികല്പിക്ക=നിശ്ചയിക്കുക.

സാ—ഉത്തരമാർഗ്ഗേണ ഗതിയോടു കൂടിയവരായ സൂര്യചന്ദ്രന്മാരും വക്രഗതിയോ ചന്ദ്രസംയോഗമോ ഉള്ള ഭൌമാദികളും രശ്മിബാഹുല്യത്തോടുകൂടിയവരും യുദ്ധത്തിങ്കൽ ഉത്തരഭാഗത്തിങ്കൽ നില്ക്കുന്നവരും ചേഷ്ടാബലത്തോടുകൂടിയവരാകുന്നു. 'ദിവസകരേണാസ്തമയസ്സമാഗമശ്ശീതരശ്മിസഹിതാനാം കസ്യതാദീനാംയുദ്ധംനിഗ

ദ്യതേന്യോന്യയുകുതാനാം' ഇത്യാദി പ്രമാണബലാൽ സമാഗമപദാർത്ഥം ചന്ദ്രസംയോഗംതന്നെ ആകുന്നു എന്നും ഭൌമാദിഗ്രഹങ്ങൾ പരസ്പരം ചേൎന്നാൽ അവ്യ യുദ്ധമുണ്ടാകുമെന്നും ഗ്രഹിച്ചുകൊൾക.

൨൧. നിശിശശികുജസൌരാസ്സൎവ്വദാജ്ഞോഹ്നിചാന്യേ
ബഹുലസിതഗതാഃസ്യുഃക്രൂരസൌമ്യാഃക്രമേണ
ദ്വ്യയനദിവസഹോരാമാസപൈഃകാലവീൎയ്യം
ശകുബുധശുചരാദ്യാവൃദ്ധിതോവീൎയ്യവന്തഃ

അ—ശശികുജസൌരാഃ നിശി ജ്ഞഃ സൎവ്വദാ അന്യേ അഹ്നി ച ക്രൂരസൌമ്യാഃ ക്രമേണ ബഹുലസിതഗതാഃ ബലിനഃ സ്യുഃ ദ്വ്യയനദിവസഹോരാമാസപൈഃ കാലവീൎയ്യം ജ്ഞേയം ശകുബുധശുചരാദ്യഃ വൃദ്ധിതഃ വീൎയ്യവന്തഃ ഭവന്തി.

അനു—ശശികുജസൌരന്മാർ നിശയിങ്കലും ജ്ഞൻ സൎവ്വകാലത്തിങ്കലും അന്യന്മാർ അഹസ്സിങ്കലും ക്രൂരസൌമ്യന്മാർ ക്രമേണ ബഹുലസിതഗതന്മാരായിട്ടും ബലികളായി ഭവിക്കും. ദ്വ്യയനദിവസഹോരാമാസപന്മാരെക്കൊണ്ടും കാലവീൎയ്യം ജ്ഞേയമായി ഭവിക്കുന്നു. ശകുബുധശുചരാദ്യന്മാർ ആധിക്യന വീൎയ്യവാന്മാരായി ഭവിക്കുന്നു.

വരി—ശശികുജസൌരന്മാർ-ശശിയും കുജനും സൌരനും, ശശി-ചന്ദ്രൻ, കുജൻ-ചൊവ്വ, സൌരൻ-ശനി, നിശാ-രാത്രി, ജ്ഞൻ-ബുധൻ, അന്യന്മാർ-മററുള്ളവർ, (ആദിത്യനും വ്യാഴവും ശുക്രനുമെന്നു സാരം) അഹസ്സ്-പകൽ, ക്രൂരസൌമ്യന്മാർ-ക്രൂരന്മാരും സൌമ്യന്മാരും, ക്രൂരന്മാർ-പാപന്മാർ, സൌമ്യന്മാർ-ശുഭന്മാർ, ബഹുലസിതഗതന്മാർ-ബഹുലസിതങ്ങളെ ഗമിച്ചവർ, ബഹുലസിതങ്ങൾ-ബഹുലവും സിതവും, ബഹുലം-കൃഷ്ണപക്ഷം, സിതം-ശുക്ലപക്ഷം, ഗമിക്ക-പ്രാപിക്ക, ബലികൾ-ബലവാന്മാർ, ദ്വ്യയനദിവസഹോരാമാസപന്മാർ, ദ്വ്യയനദിവസഹോരാമാസങ്ങളെ പാനം ചെയ്യുന്നവർ, ദ്വ്യയനദിവസഹോരാമാസങ്ങൾ-ദ്വ്യയനവും ദിവസവും ഹോരയും മാസവും, ദ്വ്യയനം=സംവത്സരം, ദിവസം=വാസരം, ഹോരാ=കാലഹോരാ, പാനംചെയ്ക=രക്ഷിക്ക, കാലവീൎയ്യം=കാലബലം, ശകുബുധശുചരാദ്യന്മാർ = ശകുബുധശുചരങ്ങളാകുന്ന ആദ്യങ്ങളോടുകൂടിയവർ, ശകുബുധശുചരങ്ങൾ=ശ എന്ന ശബ്ദവും കു എന്ന ശബ്ദവും ബു എന്ന ശബ്ദവും ശു എന്ന ശബ്ദവും ച എന്ന ശബ്ദവും ര എന്ന ശബ്ദവും, ആദ്യങ്ങൾ=ആദ്യാവയവങ്ങൾ, (തങ്ങളുടെ സംജ്ഞാശബ്ദങ്ങളുടെ ആദ്യാക്ഷരങ്ങളെന്നു സാരം) വീൎയ്യവത്തുകൾ=ബലവാന്മാർ.

സാ—ചന്ദ്രനും ചൊവ്വയും ശനിയും രാത്രിയിൽ ബലവാന്മാരാകുന്നു. ബുധൻ എല്ലാ സമയത്തിങ്കലും ബലവാനാകുന്നു. ആദിത്യൻ, വ്യാഴം, ശുക്രൻ ഇവർ പകൽ ബലവാന്മാരാകുന്നു. ക്രൂരന്മാർ കൃഷ്ണപക്ഷത്തിലും സൌമ്യന്മാർ ശുക്ലപക്ഷത്തിങ്കലും ബലവാന്മാരാകുന്നു. യാതൊരു സംവത്സരത്തിന്നു യാവനൊരുത്തൻ അധിപതിയോ അവൻ ആ സംവത്സരത്തിങ്കൽ ബലവാനാകുന്നു. യാതൊരു ആഴ്ചക്കു യാവനൊരുത്തൻ അധിപതിയോ അവൻ ആ ദിവസം ബലവാനാകുന്നു. യാതൊരു കാലഹോരയ്ക്കു യാവനൊരുത്തൻ അധിപതിയോ അവൻ ആ കാലഹോരയിങ്കൽ ബലവാനാകുന്നു. യാതൊരു മാസത്തിന്നു യാവനൊരുത്തൻ അധിപതിയോ ആ മാസത്തിങ്കൽ അവൻ ബലവാനാകുന്നു. ഇപ്പറഞ്ഞതൊക്കെയും കാലബലമാകുന്നു.

ശനി അല്പബലനാകുന്നു. ചൊവ്വ ശനിയേക്കാൾ ബലവാനാകുന്നു. ബുധൻ ചൊവ്വയെക്കാൾ ബലവാനാകുന്നു. വ്യാഴം ബുധനേക്കാൾ ബലവാനാകുന്നു. ശുക്രൻ വ്യാഴത്തേക്കാൾ ബലവാനാകുന്നു. ചന്ദ്രൻ ശുക്രനേക്കാൾ ബലവാനാകുന്നു. ആദിത്യൻ ചന്ദ്രനേക്കാൾ ബലവാനാകുന്നു. ഇതിന്നു പേർ നൈസർഗ്ഗികബലമെന്നാകുന്നു. ഇത് ഈ ആചാര്യന്നാൽ സ്വല്പജാതകമെന്ന ഗ്രന്ഥത്തിങ്കൽ 'മന്ദാരസൌമ്യവാകുപതിസിതചന്ദ്രാക്കായഥോത്തരം ബലിനഃനൈസർഗ്ഗികബലമേതൽബലസാമ്യേ സ്യാദധികചിന്താ' എന്ന വചനംകൊണ്ടു സ്പഷ്ടമാക്കപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു.

സ്വോച്ചസുഹൃൽസ്വദൃഗാണ്യേത്യാദി ശ്ലോകത്തിന്റെ പൂർവ്വാർദ്ധംകൊണ്ടു സ്ഥാനബലത്തേയും ഉത്തരാർദ്ധംകൊണ്ടു ദിഗ്ബലത്തേയും ഉദഗയനേരവിശീതമയൂഖൌ എന്ന ശ്ലോകംകൊണ്ടു ചേഷ്ടാബലത്തേയും നിശിശശികുജസൌരാ ഇത്യാദി ശ്ലോകത്തിന്റെ മൂന്നു പാദങ്ങൾകൊണ്ടു കാലബലത്തേയും നാലാംപാദംകൊണ്ടു നൈസർഗ്ഗബലത്തേയും പറഞ്ഞു. ഇപ്പറഞ്ഞ ബലങ്ങൾകൊണ്ടുള്ള ഫലഭേദത്തെ പറഞ്ഞില്ല എങ്കിലും അതുകൾക്കു ഫലഭേദമുണ്ട് എന്നതു പലർക്കും സമ്മതമാകുന്നു. അതിനെ വ്യക്തമാക്കുവാനായിക്കൊണ്ടു ശാസ്ത്രാന്തരത്തിങ്കലുള്ള ചില വചനങ്ങളെ ഇതിന്നു താഴെ കാണിക്കുന്നു.

സാരാവലി.

ഉച്ചബലേനസമേതഃ പരാംവിഭൂതിംഗ്രഹഃപ്രസാധയതി
സസ്വത്രികോണബലവാൻപുംസാംസംപാദയതിബലവത്ത്വം.
സ്വർക്ഷബലേനചസഹിതഃപ്രമുദിതധനധാന്യസംപദാക്രാന്തം
മിത്രസുബലസംയുക്തോജനയതികീർത്ത്യാനപിതംപുരുഷം.

തേജസ്വിനമതിസുഖിനംസ്സ്ഥിരവിഭവംന്യുപാച്ചലബ്ധധനം.
സ്വനവാംശകബലയുക്തഃകരോതിപുരുഷംപ്രസിദ്ധംച.

മേൽ എഴുതിയ സാരാവലീശ്ലോകങ്ങളിൽ ഒന്നാമത്തേതിന്റെ പൂർവ്വാർദ്ധംകൊണ്ട് ഉച്ചബലത്തിന്റെ ഫലവും ഉത്തരാർദ്ധംകൊണ്ടു ത്രികോണബലത്തിന്റെ ഫലവും രണ്ടാമത്തേതിന്റെ പൂർവ്വാർദ്ധം കൊണ്ടു സ്വക്ഷേത്രബലത്തിന്റെ ഫലവും ഉത്തരാർദ്ധംകൊണ്ടു ബന്ധുക്ഷേത്രബലത്തിന്റെ ഫലവും മൂന്നാമത്തേതുകൊണ്ടു നവാംശക ഫലവും വെവ്വേറെ പറകപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു. മേൽപറഞ്ഞതുകൊണ്ടു സ്ഥാനബലങ്ങൾക്കതന്നെ ഇത്ര ഭേദമുണ്ട് എന്നു സിദ്ധിച്ചിരിക്കുന്നു. ഇതുപോലെ മററുള്ളതിങ്കൽനിന്നു ഭേദം മുതലായതും ശാസ്ത്രാന്തരദർശനവശാൽ ഗ്രാഹ്യമാകുന്നു.

ഇതി ദ്വിതീയാദ്ധ്യായഃ.

തൃതീയാദ്ധ്യായപ്രാരംഭഃ.

ക. ക്രൂരഗ്രഹൈസ്സുബലിഭിർവ്വിബലൈശ്ചസൌമ്യൈഃ
ക്ലീബേചതുഷ്ടയഗതേതദവേക്ഷണാദ്വാ
ചന്ദ്രാപഗദ്വിരസഭാഗസമാനരൂപം
സത്വംവദേദ്യദിഭവേൽസവിയോനിസംജ്ഞഃ.

അ—സുബലിഭിഃക്രൂരഗ്രഹൈഃ വിബലൈഃസൌമ്യൈഃ ച ക്ലീബേ ചതുഷ്ടയഗതേ തദവേക്ഷണാൽ വാ ചന്ദ്രാപഗദ്വിരസഭാഗസമാനരൂപം സത്വം സഃ വിയോനിസംജ്ഞഃ ഭവേൽ യദി വദേൽ.

അന്വ—സുബലികളായിരിക്കുന്ന പാപഗ്രഹങ്ങളെക്കൊണ്ടും വിബലന്മാരായിരിക്കുന്ന സൌമ്യന്മാരെക്കൊണ്ടും ക്ലീബൻ ചതുഷ്ടയഗതനായിരിക്കും സമയത്തിങ്കലൊ തദവേക്ഷണം ഹേതുവായിട്ടാ ചന്ദ്രാപഗദ്വിരസഭാഗസമാനരൂപനായിരിക്കുന്ന സത്വത്തെ അതു വിയോനിസംജ്ഞമായി ഭവിക്കുമെങ്കിൽ വദിക്കേണം.

പദ—സുബലികൾ=നല്ല ബലത്തോടുകൂടിയവർ, ക്രൂരഗ്രഹങ്ങൾ=പാപഗ്രഹങ്ങൾ, വിബലന്മാർ = ബലത്തോടുകൂടാത്തവർ, സൌമ്യന്മാർ=ശുഭഗ്രഹങ്ങൾ, ക്ലീബൻ=നപുംസകഗ്രഹം, ചതുഷ്ടയഗതൻ=ചതുഷ്ടയത്തെ പ്രാപിച്ചവൻ, ചതുഷ്ടയം=കേന്ദ്രസ്ഥാനം, (ലഗ്നവും നാലാമേടവും ഏഴാമേടവും പത്താമേടവും കേന്ദ്രസ്ഥാനമാകുന്നു) തദവേക്ഷണം=അവന്റെ അവേക്ഷണം, അവൻ=ക്ലീബഗ്രഹം, അവേക്ഷണം=ദൃഷ്ടി, ചന്ദ്രാപഗദ്വിരസഭാഗസമാനരൂപം=ചന്ദ്രാപഗദ്വിരസഭാഗസമാനമായിരിക്കുന്ന രൂപത്തോടുകൂടി

യത്, ചന്ദ്രോപഗദ്വിരസഭാഗസമാനം= ചന്ദ്രോപഗദ്വിരസഭാഗത്തോടു സമാനം, ചന്ദ്രോപഗദ്വിരസഭാഗം=ചന്ദ്രോപഗമായിരിക്കുന്ന ദ്വിരസഭാഗം, ചന്ദ്രോപഗം=ചന്ദ്രാധിഷ്ഠിതം, ദ്വിരസഭാഗം= ദ്വാദശാംശം, സമാനം=തുല്യം, സത്വം=പ്രാണി, അത്=ചന്ദ്രോപഗദ്വിരസഭാഗം, വിയോനിസംജ്ഞം=വിയോനി എന്ന സംജ്ഞയോടുകൂടിയത്, സംജ്ഞാ=പേർ, വദിക്കുക=പറയുക.

സാ—പാപഗ്രഹങ്ങൾ ബലവാന്മാരായിട്ടും ശുഭഗ്രഹങ്ങൾ ബലരഹിതന്മാരായിട്ടുമിരിക്കുമ്പോൾ ശനിയെ ബുധനെ കേന്ദ്രത്തിങ്കൽ നിന്നാലും അവരുടെ ദൃഷ്ടി ലഗ്നത്തെ ഉറിച്ചുണ്ടായാലും ചന്ദ്രന്റെ സ്ഥിതി യാതൊരു ദ്വാദശാംശത്തിങ്കലൊ അതിനോടു തുല്യമായ ത്രുവത്തോടുകൂടിയ ഒരു ജന്തുവിന്റെ ജനനത്തെ പറയേണം. ചന്ദ്രദ്വാദശാംശം വിയോനി എന്ന പേരോടുകൂടിയതായിരിക്കുകയും വേണം. എങ്ങിനെ എന്നാൽ മേഷദ്വാദശാംശസ്ഥിതനാകുന്നു ചന്ദ്രനെങ്കിൽ മേഷം വിയോനിയാകയാൽ ചന്ദ്രദ്വാദശാംശകവും വിയോനിതന്നെ. ഇങ്ങിനെ ചന്ദ്രദ്വാദശാംശം വിയോനിയായി വരികിൽ മാത്രം മേഷദ്വാദശാംശംകൊണ്ട് ആടു മുതലായ വിയോനികളുടെ ജന്മത്തെയും വൃഷദ്വാദശാംശംകൊണ്ടു മേൽപറഞ്ഞ യോഗത്തിങ്കൽ ഗോമഹിഷാദികളുടെ ജന്മത്തെയും കർക്കടകദ്വാദശാംശംകൊണ്ടു ഞണ്ടു മുതലായതുകളുടേയും സിംഹദ്വാദശാംശംകൊണ്ടു സിംഹം പുലി ഇത്യാദികളുടേയും വൃശ്ചികദ്വാദശാംശംകൊണ്ടു സർപ്പകീടാദികളുടേയും ധനുവിന്റെ അപരാർദ്ധദ്വാദശാംശംകൊണ്ട് അശ്വഗർദ്ദഭാദികളുടേയും മകരത്തിന്റെ പൂർവ്വാർദ്ധദ്വാദശാംശംകൊണ്ടു മൃഗങ്ങളുടേയും അപരാർദ്ധദ്വാദശാംശംകൊണ്ടു മണ്ഡൂകാദി ജലജന്തുക്കളുടേയും മീനദ്വാദശാംശംകൊണ്ടു മത്സ്യങ്ങളുടെയും ജനനത്തെ പറയേണമെന്നറിക.

മേൽപറഞ്ഞ മേഷാദിദ്വാദശാംശങ്ങൾ മേഷാദ്യാകാരങ്ങളാകയാൽ മനുഷ്യർക്കു വിയോനികളാകുന്നു. മിഥുനാദിദ്വാദശാംശങ്ങൾ വിയോനികളല്ലായ്കയാൽ അതുകളെക്കൊണ്ടു പറയരുത്. മേൽപറഞ്ഞ യോഗങ്ങളില്ലായ്കയും ചന്ദ്രസ്ഥിതി ദ്വിപദദ്വാദശാംശത്തിങ്കലാകയും കൂടി വന്നാൽ നരജന്മത്തെ പറയേണമെന്നത് അർത്ഥാൽ സിദ്ധമായി. സാരാവലിയിൽ,

ക്രൂരൈസ്സബലസമേതൈർവ്വിബലൈസ്സൌമ്യൈർവ്വിയോനിഭാഗഗതേ
ചന്ദ്രജ്ഞശനീകേന്ദ്രേതദീക്ഷിതേചോദയേവിയോനിഃസ്യാൽ.
മേഷേശശിനിതദംഗേഛാഗാദിപ്രസവമാഹുരാചാര്യാഃ
ഗോമഹിഷാണാംഗോംശേനരാസ്സ്യാദാത്രിതീയേംശേ.
തത്രചതുർത്ഥേഭാഗേകൃമ്മ്യാദിനാംഭവേദുദകജാനാം

വ്യാഘ്രാദീനാംചതതഃപരതോജ്ഞേയാനരാണാഞ്ച.
വണിഗംശേനരരൂപാവൃശ്ചികഭാഗേതഥാഭുജംഗാദ്യാഃ
ധനുഃഗാദ്യാനവമേമൃഗശിഖിനാംസ്യാത്തഥാദശമേ.
ജ്ഞേയാശ്ചതത്രവിവിധാവൃക്ഷാസ്തൃണജാതയശ്ചിത്രാഃ
ഏകാദശേചപുരുഷാജലജാനാനാവിധാശ്ചാന്ത്യേ.

എന്നുള്ള വചനങ്ങൾകൊണ്ടു മേൽപറഞ്ഞതൊക്കയും സ്പഷ്ടമാക്കിയിരിയ്ക്കുന്നു. മേൽപ്രകാരം ഉള്ള സത്വത്തെ ആധാനലഗ്നത്തേയൊ ജനനലഗ്നത്തേയൊ പ്രശ്നലഗ്നത്തേയോ പിടിച്ചുപറകയുമാം.

'ചന്ദ്രാംശഗദ്വിരസഭാഗസമാനരൂപം' എന്നതിന്നു ചന്ദ്രദ്രേക്കാണത്തോടു സമാനമായ രൂപത്തോടുകൂടിയത് എന്നും അർത്ഥമുണ്ട്. എങ്ങിനെ എന്നാൽ രസഭാഗത്തിന്ന് ഒന്നിനെ ആറാക്കിയാൽ ഉണ്ടാകുന്ന ഒരംശമെന്ന് അർത്ഥമാകയാൽ ദ്വിരസഭാഗമെന്നതിന്നു ഷഷ്ഠാംശം രണ്ടുകൂടിയത് എന്നർത്ഥമാകുന്നു. ഷഷ്ഠാംശം രണ്ടുകൂടിയാൽ അതുതന്നെ ദ്രേക്കാണമാകയും ചെയ്യും. ഇങ്ങിനെ മേല്പറഞ്ഞതു സംഭവിയ്ക്കാമെന്നു ഗ്രഹിച്ചുകൊൾക. അതുകൊണ്ടു ചന്ദ്രദ്രേക്കാണത്തോടു സമാനമായ ആകൃതിയോടുകൂടിയ സത്വത്തേയും പറയാം എന്നതു സിദ്ധമായി. ഇതുകൊണ്ടു ചോരപ്രശ്നത്തിങ്കൽ ചോരാകൃതിയെ ഊഹിയ്ക്കാം ഇത്യാദികളായ വിശേഷങ്ങളെ ദശാദ്ധ്യായിയിൽനിന്നു ഗ്രഹിച്ചുകൊൾകയും വേണം.

൨. പാപാബലിനസ്സ്വഭാഗഗാഃ
പാരക്യേവിബലാശ്ചശോഭനാഃ
ലഗ്നഞ്ചവിയോനിസംജ്ഞകം
ദൃഷ്ട്വാത്രാപിവിയോനിമാദിശേൽ.

അ—പാപാഃ ബലിനഃ സ്വഭാഗഗാഃ ശോഭനാഃ വിബലാഃ പാരക്യേ ച യദി വിയോനിസംജ്ഞകം ലഗ്നം ച ദൃഷ്ട്വാ അത്ര അപി വിയോനിം ആദിശേൽ.

അനു—പാപന്മാർ ബലികളായിട്ടും സ്വഭാഗഗന്മാരായിട്ടും ശോഭനന്മാർ വിബലന്മാരായിട്ടും പാരക്യത്തിങ്കൽ സ്ഥിതന്മാരായിട്ടും ഭവിയ്ക്കുന്നു എങ്കിൽ വിയോനിസംജ്ഞകമായിരിയ്ക്കുന്ന ലഗ്നത്തയും ദർശിച്ചിട്ട് ഇവിടേയും വിയോനിയെ ആദേശിക്കണം.

പരി—പാപന്മാർ=പാപഗ്രഹങ്ങൾ, ബലികൾ=ബലവാന്മാർ, സ്വഭാഗഗന്മാർ=സ്വഭാഗങ്ങളെ ഗമിച്ചവർ, സ്വഭാഗങ്ങൾ=തങ്ങളുടെ ഭാഗങ്ങൾ, ഭാഗങ്ങൾ=നവാംശങ്ങൾ, ശോഭനന്മാർ=ശുഭഗ്രഹങ്ങൾ, വിബലന്മാർ=ബലത്തോടുകൂടാത്തവർ, പാരക്യം=അന്യനവാംശകം, സ്ഥിതന്മാർ=സ്ഥിതിചെയ്യുവർ, സ്ഥിതിചെയ്യ=നില്ക്കുക, വിയോനിസംജ്ഞകം=വിയോനി എന്ന സംജ്ഞയോടുകൂടിയത്,

സംജ്ഞാ=പേർ, വിയോനി=നാല്ക്കാലി മുതലായ ജന്തു, ആദേശിക്ക=പറയുക.

സാ—പാപഗ്രഹങ്ങൾ ബലവാന്മാരായിട്ടു തൻെറ തൻെറ നവാംശകങ്ങളിൽ നില്ക്കുകയും ശുഭഗ്രഹങ്ങൾ ബലവാന്മാരായിട്ട് അന്യനവാംശകങ്ങളിൽ നില്ക്കുകയും ലഗ്നം വിയോനിയായിരിക്കുകയും കൂടി വന്നാൽ ഈ യോഗത്തിങ്കലും വിയോനിജന്മത്തെ പറയേണം. ചന്ദ്രോപഗദ്വിരസഭാഗസമാനത്രുപമെന്നതിൻെറ സംബന്ധത്തെ ഈ വിയോനിപദത്തോടും ഭട്ടോല്പലാദികൾ അംഗീകരിച്ചിരിക്കുന്നു. അന്യന്മാർ ഇവിടെ അതിനെ അംഗീകരിക്കുന്നില്ല എന്നതു മിതാക്ഷരയിൽ സ്പഷ്ടമാകുന്നു. അതിന്ന് അനുകൂലമായിട്ട് അതിങ്കൽതന്നെ 'ഖരാശ്ചേൽ പ്രാണിനസ്സ്വാംശേപരാംശേന്ത്യേഹതൌ ജസഃ ലഗ്നേലഗ്നസ്യ വാക്കാംശേവിയോനൌചസജായതേ' എന്നുള്ള സ്കന്ദഃഹോരാവാക്യവും 'പാപാശ്ചേൽബലിനസ്സ്വാംശേ പരേന്ത്യത്രുചദ്വിബ്ബലഃ ലഗ്നേലഗ്നാംശഭാഗേവാതത്തദ് ഭാഗ സമംവദേൽ' എന്ന ശൌനകഹോരാവാക്യവും കാണിക്കപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു. അതുതന്നെയുക്തതരമെന്നു തോന്നുന്നു. എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ യാതൊന്നിൻെറ വിയോനിത്വം വിയോനിജന്മയോഗത്തിങ്കൽ അപേക്ഷിതമാകുന്നുവോ അതിനോടുസമാനത്രുപത്വംവക്ഷ്യമാണമാണ്.സത്വത്തിങ്കൽ കല്പിക്കാമെന്നു പൂർവ്വശ്ലോകരീതിയെ ആലോചിക്കുമ്പോൾ തോന്നുന്നു. അതുകൊണ്ടു ലഗ്നം വിയോനിയായിരുന്നാൽ അതിനോടും ലഗ്നദ്വാദശാംശകം വിയോനിയായിരുന്നാൽ അതിനോടും തുല്യത്രുപമായ സത്വത്തെ പറയേണമെന്നുള്ള അർത്ഥഗ്രഹണത്തിന്നു സൌകര്യവും ചേർച്ചയുമുണ്ടാകകൊണ്ടും ചന്ദ്രോപഗദ്വിരസഭാഗസമാനത്രുപമെന്നതുകൂടെ ഉണ്ടായാൽ ലഗ്നത്തിൻെറ വിയോനിത്വത്തെ അപേക്ഷിച്ചത് എന്തിനായിക്കൊണ്ട് എന്നുള്ള ആക്ഷേപത്തിന്ന് അവകാശമുണ്ടാകകൊണ്ടും ചന്ദ്രോപഗദ്വിരസഭാഗം വിയോനി അല്ലാ എങ്കിൽ അവിടെ മൌനാവലംബംതന്നെ കർത്തവ്യമാകുന്നു എന്നതിൻെറ ഗ്രഹണത്തിനായിക്കൊണ്ടും യദിഭവേൽ സവിയോനി സംജ്ഞഃ എന്നതിൻെറ സംബന്ധംകൂടെ കല്പിക്കപ്പെടേണ്ടതാകകൊണ്ടുള്ള ഭാരാധിക്യം ഭട്ടോല്പലമതത്തിന്ന് ഉണ്ടാകകൊണ്ടും മേൽ എഴുതിയ ഹോരാവാക്യങ്ങളുടെ വിരോധംകൊണ്ടുമെന്നു ഗ്രഹിച്ചുകൊൾക.

൩. ക്രിയശ്ശിരോവക്ത്രഗളേവൃഷോന്ത്യേ
പാദാംസകംപൃഷ്ഠമുരോഗ്രപാർശ്വേ
കക്ഷിസ്വപാനാംസ്ത്ര്യഗമേഢ്യരമുഷ്ണൌ
സ്ത്രീകുപ്പുമിത്യാഹ ചതുഷ്പദാംഗേ.

അ—ക്രിയഃ ശിരഃ ദ്വിതീയഃ വക്ത്രഗളേ അന്യേ പാദാംസകം പൃഷ്ഠം ഉരഃ അഥ പാർശ്വ കക്ഷിഃ തു അപനാംഘ്രീ അഥ മേഢ്രമുഷ്കൌ സ്ഫിക്പുച്ഛം ഇതി ചതുഷ്പദാംഗ ആഥ.

അന്വ—ക്രിയം ശിരസ്സായിട്ടും ദ്വിതീയം വക്ത്രഗളങ്ങളായിട്ടും അന്യങ്ങൾ പാദാംസകമായിട്ടും പൃഷ്ഠമായിട്ടും ഉരസ്സായിട്ടും അനന്തരമുള്ളപാർശ്വങ്ങളായിട്ടുംകക്ഷിയായിട്ടും അപാനാംഘ്രികളായിട്ടും അനന്തരമുള്ള മേഢ്രമുഷ്കങ്ങളായിട്ടും സ്ഫിക്പുച്ഛമായിട്ടും ഭവിക്കുന്നു. ഇപ്രകാരം ചതുഷ്പദാംഗത്തിങ്കൽ രാശിവിഭാഗത്തെ ആഗമം പറയുന്നു.

പരി—ക്രിയം=മേടം, ശിരസ്സ്=മൂർദ്ധാവ്, ദ്വിതീയം=ദ്വിതീയരാശി, (ഇടവം) വക്ത്രഗളങ്ങൾ=വക്ത്രവും ഗളവും, വക്ത്രം=മുഖം, ഗളം=കഴുത്ത്, അന്യങ്ങൾ=മററുള്ള രാശികൾ, പാദാംസകം=പാദങ്ങളും അംസകങ്ങളും, പാദങ്ങൾ=കാലുകൾ, അംസകങ്ങൾ=ചുമലുകൾ, പൃഷ്ഠം=പുറം, ഉരസ്സ്=മാറിടം, പാർശ്വങ്ങൾ=പാർശ്വഭാഗങ്ങൾ, കക്ഷി=വയർ, അപാനാംഘ്രികൾ=അപാനവും അംഘ്രികളും, അപാനം=മലദ്വാരം, അംഘ്രികൾ=പിൻകാലുകൾ, മേഢ്രമുഷ്കങ്ങൾ=മേഢ്രവും മുഷ്കവും, മേഢ്രം=ലിംഗം, മുഷ്കം=വൃഷണം, സ്ഫിക്പുച്ഛം=സ്ഫിക്കും പുച്ഛവും, സ്ഫിക്=ആസനം, പുച്ഛം=വാൽ, ചതുഷ്പദാംഗം=ചതുഷ്പദങ്ങളുടെ അംഗം, ചതുഷ്പദങ്ങൾ=നാല്ക്കാലികൾ, അംഗം=ശരീരം.

സാ—മേടം=ശിരസ്സ്, ഇടവം=മുഖവും കഴുത്തും, മിഥുനം=മുമ്പിലെ കാലുകളും ചുമലുകളും, കർക്കടം=പൃഷ്ഠഭാഗം, ചിങ്ങം=മലദ്വാരം, ധനു=പിൻകാലുകൾ, മകരം=ലിംഗവും വൃഷണവും, കുംഭം=ആസനം, മീനം=വാൽ ഇങ്ങിനെ നാല്ക്കാലികളുടെ ശരീരങ്ങളിൽ മേഷാദിരാശിവിഭാഗത്തെ കല്പിച്ചുകൊൾക. പക്ഷികളുടെ ശരീരങ്ങളിലും പ്രായേണ മേൽപ്രകാരം തന്നെ. മുമ്പിലെ കാലുകളുടെ സ്ഥാനത്തിങ്കൽ ചിറകു ഗ്രഹിക്കേണം. ഇതുതന്നെ വിശേഷമാകുന്നത്. ഇതു ഭട്ടോൽപലഗ്രന്ഥത്തിങ്കൽ സ്പഷ്ടമാകുന്നു.

മേൽപറഞ്ഞതിന്റെ പ്രയോജനം നാല്ക്കാലിയുടെ ശരീരത്തിൽ അതാത് അവയവത്തെ കല്പിക്കപ്പെട്ട രാശികളിൽ പാപയോഗം മുതലായ ദോഷമുണ്ടാകയാൽ ആ രാശികൊണ്ട് അറിയേണ്ടതായ അവയവത്തിങ്കൽ വർണ്ണാപഘാതം മുതലായ ദോഷങ്ങളുടേയും ശുഭയോഗേക്ഷണാദികൾ ഭവിച്ചാൽ അങ്ങിനെ ഉള്ള അവയവത്തിന്നു കാന്ത്യാദികളായ ഗുണങ്ങളുടേയും അറിവാകുന്നു എന്ന് അറിഞ്ഞുകൊൾക.

൪. ലഗ്നാംശകാൽഗ്രഹയോഗേക്ഷണാദ്വാ-
വർണ്ണാൻവദേൽബലയുതാദ്വിധയാനെയ

ദൃഷ്ട്യാസമാനാംപ്രവദേച്ചസംഖ്യാം
രേഖാംവദേൽസ്മാസംസ്ഥൈഃപൃഷ്ഠരേഖാം ച.

അ — ബലയുക്തതാൽ ലഗ്നാംശകാൽ ഗ്രഹയോഗേക്ഷണാൽ വാ വിയോനൌ വർണ്ണാൻ വദേൽ ദൃഷ്ട്യാ സമാനാം സംഖ്യാം പ്രവദേൽ ച സ്മാസംസ്ഥൈഃ പൃഷ്ഠരേഖാം ച വദേൽ.

അനു — ബലയുക്തമായിരിക്കുന്ന ലഗ്നാംശകത്തെ ആശ്രയിച്ചിട്ടോ ഗ്രഹയോഗേക്ഷണത്തെ ആശ്രയിച്ചിട്ടോ വിയോനിയിൽ വർണ്ണങ്ങളെ വദിക്കണം. ദൃഷ്ടിയാട്ട സമാനയായിരിക്കുന്ന സംഖ്യയെ പ്രവദിക്കുകയും വേണം. സ്മാസംസ്ഥന്മാരായിരിക്കുന്ന ഗ്രഹങ്ങളെക്കൊണ്ടു പൃഷ്ഠത്തിൽ രേഖയേയും വദിക്കണം.

വരി — ബലയുക്തം=ബലത്തോടുകൂടിയത്, ലഗ്നാംശകം=ലഗ്നത്തിന്റെ അംശകം, ലഗ്നം=ലഗ്നരാശി, അംശകം=നവാംശകം, ഗ്രഹയോഗേക്ഷണം=ഗ്രഹങ്ങളുടെ യോഗേക്ഷണം, ഗ്രഹങ്ങൾ=സൂര്യാദികൾ, യോഗേക്ഷണം=യോഗവും ഈക്ഷണവും, യോഗം=സംയോഗം, (ലഗ്നത്തിൽ സ്ഥിതി എന്നു സാരം) ഈക്ഷണം=ദൃഷ്ടി, വിയോനി=വിരുദ്ധമായിരിക്കുന്ന യോനിയോടുകൂടിയ ജന്തു, വർണ്ണങ്ങൾ=നിറങ്ങൾ, വദിക്ക=പറയുക, ദൃഷ്ടി=ദർശനം, സമാനം=തുല്യം, പ്രവദിക്ക=പറയുക, സ്മാസംസ്ഥന്മാർ=സ്മരങ്ങൾ സംസ്ഥിതിചെയ്യുന്നവർ, സ്മരൻ=സപ്തമരാശി, സംസ്ഥിതിചെയ്ക=നില്ക്കുക, രേഖാ=വര, (വരപോലെ ഉള്ള നിറമെന്നു സാരം) വദിക്ക=പറയുക.

സാ — ലഗ്നാംശകരാശി ബലത്തോടുകൂടിയതാകുന്നു എങ്കിൽ അതിന്റെ നിറംതന്നെ വിയോനിയുടെ നിറമെന്നു പറയേണം. ലഗ്നാംശത്തിന്നു ബലമില്ലാ എങ്കിൽ ലഗ്നത്തിൽ നില്ക്കുന്ന ഗ്രഹത്തിന്റെ വർണ്ണത്തെ പറയേണം. ലഗ്നത്തിൽ ഗ്രഹവുമില്ലാ എങ്കിൽ ലഗ്നദൃഷ്ടാവായ ഗ്രഹത്തിന്റെ വർണ്ണത്തെ പറയേണം. ലഗ്നാംശകത്തിന്നു ബലവും ഗ്രഹയോഗവും ഗ്രഹദൃഷ്ടിയുമുണ്ടായിരുന്നാൽ ലഗ്നാംശകവർണ്ണബാഹുല്യത്തെ പറയേണം. യോക്താവിന്റെയും ദ്രഷ്ടാവിന്റെയും വർണ്ണത്തെ നിഷേധിക്കണമെന്നില്ല. അനേകവർണ്ണങ്ങളെ പറയേണമെന്നു വരികിൽ അവിടെ ലഗ്നദൃഷ്ടാവായിട്ടു ഗ്രഹമുണ്ട് എങ്കിൽ, ആ ഗ്രഹം എത്രകിരണങ്ങളോടുകൂടിയവനായിട്ടു നോക്കുന്നുവൊ അത്ര നിറങ്ങളെ പറയേണം. ദൃഷ്ട്യാ സമാനാം പ്രവദേച്ചസംഖ്യാ മെന്നതു സാർവ്വത്രികമാകയാൽ മേൽ പറഞ്ഞ അർത്ഥത്തെ സംഖ്യാനിർദ്ധാരണത്തിൽ സർവ്വത്ര അനുസരിച്ചുകൊൾക. ഏഴാമേടത്തുനില്ക്കുന്ന ഗ്രഹങ്ങളെക്കൊണ്ടു പൃഷ്ഠഭാഗത്തിൽ രേഖയേയും പറയേണം.

൩. ഖഗേദൃഗാണേബലസംയുതേനവാ
ഗ്രഹേണയുക്തേ ചരഭാംശകോദയേ
ബുധാംശകേവാവിഹഗാസ്ഥലാംബുജാ
ശ്ശനൈശ്ചരേന്ദ്വീക്ഷണയോഗസംഭവാഃ.

അ — സ്ഥലാംബുജാഃ വിഹഗാഃ ഖഗേ ദൃഗാണേ ബലസംയുതേന ഗ്രഹേണ യുക്തേ ചരഭാംശകോദയെ വാ ബുധാംശകേ വാ ശനൈശ്ചരേന്ദ്വീക്ഷണയോഗസംഭവാഃ സ്യുഃ

അന്വ — സ്ഥലാംബുജങ്ങളായിരിക്കുന്ന വിഹഗങ്ങൾ ഖഗമായിരിക്കുന്ന ദൃഗാണത്തിങ്കലൊ ബലസംയുതനായിരിക്കുന്ന ഗ്രഹത്തോടു യുക്തമായിരിക്കുന്ന ചരഭാംശകോദയത്തിങ്കലൊ ബുധാംശകത്തിങ്കലൊ ശനൈശ്ചരേന്ദ്വീക്ഷണയോഗസംഭവങ്ങളായി ഭവിയ്ക്കും.

പരി — സ്ഥലാംബുജങ്ങൾ=സ്ഥലാംബുക്കളിൽ ജനിച്ചവ, സ്ഥലാംബുക്കൾ=സ്ഥലവും അംബുവും, സ്ഥലം=ഭൂപ്രദേശം, അംബു=ജലം, വിഹഗങ്ങൾ=പക്ഷികൾ, ഖഗം=പക്ഷി, ദൃഗാണം=ദ്രേക്കാണം, ബലസംയുതൻ=ബലത്തോടുകൂടിയവൻ, യുക്തം=കൂടിയത്, ചരഭാംശകോദയം=ചരഭാംശകത്തിന്റെ ഉദയം, ചരഭാംശകം=ചരഭമാകുന്ന അംശകം, ചരഭം=ചരരാശി, അംശകം=നവാംശകം, ബുധാംശകം=ബുധന്റെ അംശകം, ശനൈശ്ചരേന്ദ്വീക്ഷണയോഗസംഭവങ്ങൾ=ശനൈശ്ചരേന്ദ്വീക്ഷണയോഗങ്ങൾ ഹേതുവായിട്ടുസംഭവിച്ചവ, ശനൈശ്ചരേന്ദ്വീക്ഷണയോഗങ്ങൾ=ശനൈശ്ചരേന്ദുക്കളുടെ ഈക്ഷണയോഗങ്ങൾ, ശനൈശ്ചരേന്ദുക്കൾ=ശനൈശ്ചരനും ഇന്ദുവും, ശനൈശ്ചരൻ=ശനി, ഇന്ദു=ചന്ദ്രൻ, ഈക്ഷണയോഗങ്ങൾ=ഈക്ഷണവും യോഗവും, ഈക്ഷണം=ദൃഷ്ടി, യോഗം=സംയോഗം, സംഭവിക്ക=ഉണ്ടാക.

സം — ലഗ്നരാശിയുടെ സ്ഥിതി പക്ഷിദ്രേക്കാണത്തിങ്കലാകയും അതിങ്കൽ ശനിയുടെ യോഗമൊ ദൃഷ്ടിയൊ ഉണ്ടാകയും കൂടി വന്നാൽ സ്ഥലചരങ്ങളായിരിക്കുന്ന പക്ഷികളുടെ ജനനത്തെ പറയേണം. ബലവാനായിരിക്കുന്ന ഗ്രഹത്തോടും ചരാശ്യംശകത്തോടും കൂടിയ ലഗ്നത്തിങ്കൽ ശനിയുടെ ദൃഷ്ടിയൊ യോഗമൊ വരികിലും മേൽപ്രകാരം പറയേണം. മേൽപ്രകാരമുള്ള ലഗ്നം മിഥുനാംശമായിട്ടൊ കന്യാംകമായിട്ടൊ ഇരിക്കും സമയത്തിങ്കൽ അതിന്നു ശനിയുടെ ദൃഷ്ടിയൊ യോഗമൊ വരികിലും മേൽപ്രകാരം പറയേണം. പക്ഷിദ്രേക്കാണത്തിങ്കൽ സ്ഥിതിയോടുകൂടിയ ലഗ്നത്തിന്നൊ ബലവൽഗ്രഹത്തോടുകൂടിയും ചരാശ്യംശകമായിയുമിരിക്കുന്ന ലഗ്നത്തിന്നൊ ബലവൽഗ്രഹത്തോടുകൂടിയും ബുധാംശകമായിയുമിരിക്കുന്ന ലഗ്നത്തിന്നൊ ചന്ദ്രദൃഷ്ടിയൊ ചന്ദ്രയോഗമൊ ഉ

ണ്ടായാൽ ജലചരങ്ങളായിരിക്കുന്ന പക്ഷികളുടെ ജനനത്തെ പറയേണം.

൩. ഹോരേന്ദുസൂരിരവിഭിർബ്ബലൈസ്തരൂണാം
തോയേസ്ഥലേ തരുഭവോംശകൃതഃപ്രഭേദഃ
ലഗ്നാൽഗ്രഹസ്ഥലജലർക്ഷപതിസ്തയാവാം-
സ്താവന്തഏവതരവസ്ഥലതോയജാതാഃ

അ—ബിബലൈഃ ഹോരേന്ദുസൂരിരവിഭിഃ തോയേ സ്ഥലേ ച തരുഭവഃ വാച്യഃ തരൂണാം പ്രഭേദഃ അംശകൃതഃ ഭവതി. സ്ഥലജലർക്ഷപതിഃ ഗ്രഹാഃ തു ലഗ്നാൽ യാവാൻ താവാന്തഃ ഏവ സ്ഥലതോയജാതാഃ തരവഃ വാച്യാഃ

അന്വ—ബിബലന്മാരായിരിക്കുന്ന ഹോരേന്ദുസൂരിരവികളെക്കൊണ്ടു തോയത്തിങ്കലും സ്ഥലത്തിങ്കലും തരുഭവം വാച്യമായി ഭവിക്കുന്നു. തരുക്കളുടെ പ്രഭേദം അംശകൃതമായി ഭവിക്കുന്നു. സ്ഥലജലർക്ഷപതിയായിരിക്കുന്നഗ്രഹമാകട്ടെ ലഗ്നത്തിങ്കൽനിന്നു യാവാനായി ഭവിക്കുന്നുവൊ താവത്തുകളായിട്ടുതന്നെ സ്ഥലതോയജാതങ്ങളായിരിക്കുന്ന തരുക്കൾ വാച്യങ്ങളായി ഭവിക്കുന്നു.

പരി—ബിബലന്മാർ=ബലത്തോടുകൂടാത്തവർ, ഹോരേന്ദുസൂരിരവികൾ=ഹോരയും ഇന്ദുവും സൂരിയും രവിയും, ഹോരാ=ലഗ്നരാശി, ഇന്ദു=ചന്ദ്രൻ, സൂരി=വ്യാഴം, രവി=ആദിത്യൻ, തോയം=ജലം, സ്ഥലം=ഭൂപ്രദേശം, തരുഭവം=തരുക്കളുടെ ഭവം, തരുക്കൾ=വൃക്ഷങ്ങൾ, ഭവം=ജനനം, വാച്യം=വചിക്കപ്പെടുവാൻ യോഗ്യം, വചിക്ക=പറയുക, തരുക്കൾ=വൃക്ഷങ്ങൾ, പ്രഭേദം=ജലങ്ങളെന്നും സ്ഥലങ്ങളെന്നുമുള്ള ഭേദം, അംശകൃതം-അംശത്താൽ കൃതം, അംശം=നവാംശകം, കൃതം=ഉണ്ടാക്കപ്പെട്ടത്, ലഗ്നം=ലഗ്നരാശി, സ്ഥലജലർക്ഷപതി=സ്ഥലജലർക്ഷങ്ങളുടെ പതി, സ്ഥലജലർക്ഷങ്ങൾ=സ്ഥലർക്ഷവും ജലർക്ഷവും, സ്ഥലർക്ഷം=സ്ഥലരാശി, ജലർക്ഷം=ജലരാശി, പതി=സ്വാമി, യാവാൻ=യാതൊരു പരിമാണത്തോടുകൂടിയവൻ, പരിമാണം=പരിച്ഛേദം, താവത്തുകൾ=അത്ര ഉള്ളവ, സ്ഥലതോയജാതങ്ങൾ=സ്ഥലതോയങ്ങളിൽ ജനിച്ചവ, സ്ഥലതോയങ്ങൾ=സ്ഥലവും തോയവും, തരുക്കൾ=വൃക്ഷങ്ങൾ, വാച്യങ്ങൾ=വചിക്കപ്പെടുവാൻ യോഗ്യങ്ങൾ.

സാ—ലഗ്നത്തിന്നും ചന്ദ്രന്നും വ്യാഴത്തിന്നും ആദിത്യന്നും ബലമില്ലാ എങ്കിൽ ജലപ്രായമായ പ്രദേശത്തിങ്കലൊ നിർജ്ജലമായ പ്രദേശത്തിങ്കലൊ വൃക്ഷങ്ങളുടെ ജനനത്തെ പറയേണം. ലഗ്നം ജലരാശ്യംശകമായാൽ ജലപ്രായപ്രദേശത്തിങ്കൽ എന്നും സ്ഥലരാശ്യംശകമായാൽ നിർജ്ജലപ്രദേശത്തിങ്കൽ എന്നും പറഞ്ഞുകൊൾക. സ്ഥലരാശിയുടേയൊ ജലരാശിയുടേയൊ അധിപതിയായ ഗ്ര

ഹം ലഗ്നത്തിൽനിന്നു തുടങ്ങി എത്രാമത്തെ രാശിയിൽ നില്ക്കുന്നുവൊ അത്രതന്നെ സ്ഥലജങ്ങളായ വൃക്ഷങ്ങളേയും ജലജങ്ങളായ വൃക്ഷങ്ങളേയും പറയേണം. മേൽ പറഞ്ഞ ഗ്രഹത്തിന്ന് ഉച്ചസ്ഥിതി, വക്രഗതി ഇത്യാദികളായ വിശേഷങ്ങളിൽ ഏതെങ്കിലും ഉണ്ടായാൽ 'സ്വതുംഗവക്രോപഗതൈസ്ത്രിസംഗുണ' ഇത്യാദി വക്ഷ്യമാണപ്രകാരേണ മേൽപറഞ്ഞ ഗ്രഹത്തെക്കൊണ്ട് കിട്ടിയ സംഖ്യയെ മൂന്നുകൊണ്ടൊ രണ്ടുകൊണ്ടൊ യഥോചിതമായി ഗുണിച്ചുകൊൾകയും വേണം. ഇതു ഭട്ടോൽപലഗ്രന്ഥത്തിൽ സ്പഷ്ടമാകുന്നു.

൭. അന്തസ്സാരാൻജനയതിരവിർദുർഭഗാൻസൂര്യസൂനുഃ
ക്ഷീരോപേതാംസ്തുഹിനകിരണഃകണ്ടകാഢ്യാംശ്ചഭൌമഃ
വാഗീശജ്ഞൌസഫലവിഫലാൻപുഷ്പവൃക്ഷാംശ്ചശുക്രഃ
സ്നിഗ്ദ്ധാനിന്ദുഃകടുകവിടപാൻഭൂമിപുത്രശ്ചഭൂയഃ

അ—രവിഃ അന്തസ്സാരാൻ ജനയതി സൂര്യസൂനുഃ ദുർഭഗാൻ ജനയതി. തുഹിനകിരണഃ ക്ഷീരോപേതാൻ ജനയതി. ഭൌമഃ കണ്ടകാഢ്യാൻ ച ജനയതി. വാഗീശജ്ഞൌ സഫലവിഫലാൻ ജനയതഃ. ശുക്രഃ പുഷ്പവൃക്ഷാൻ ച ജനയതി. ഇന്ദുഃ ഭൂയഃ സ്നിഗ്ദ്ധാൻ ജനയതി ഭൂമിപുത്രഃ ഭൂയഃ കടുകവിടപാൻ ച.

അന്വ—രവി അന്തസ്സാരങ്ങളായിരിക്കുന്ന വൃക്ഷങ്ങളെ ജനിപ്പിക്കുന്നു. സൂര്യസൂനു ദുർഭഗങ്ങളായിരിക്കുന്ന വൃക്ഷങ്ങളെ ജനിപ്പിക്കുന്നു. തുഹിനകിരണൻ ക്ഷീരോപേതങ്ങളായിരിക്കുന്ന വൃക്ഷങ്ങളെ ജനിപ്പിക്കുന്നു. ഭൌമൻ കണ്ടകാഢ്യങ്ങളായ വൃക്ഷങ്ങളെ ജനിപ്പിക്കുന്നു. ശുക്രൻ പുഷ്പവൃക്ഷങ്ങളെ ജനിപ്പിക്കുന്നു. ഇന്ദു പിന്നെ സ്നിഗ്ദ്ധങ്ങളായിരിക്കുന്ന വൃക്ഷങ്ങളെ ജനിപ്പിക്കുന്നു. ഭൂമിപുത്രൻ പിന്നെ കടുകവിടപങ്ങളായിരിക്കുന്ന വൃക്ഷങ്ങളെ ജനിപ്പിക്കുന്നു.

പരി—രവി=ആദിത്യൻ, അന്തസ്സാരങ്ങൾ=ഉള്ളിൽ സാരത്തോടുകൂടിയവ, സാരം=സ്ഥിരാംശം, സൂര്യസൂനു=ശനി, ദുർഭഗങ്ങൾ=കണ്ണിന്നും മനസ്സിന്നും പ്രിയങ്ങളല്ലാത്തവ, തുഹിനകിരണൻ=ചന്ദ്രൻ, ക്ഷീരോപേതങ്ങൾ=ക്ഷീരത്തോടുകൂടിയവ, ക്ഷീരം=ജലം, (വളരെ ജലാംശത്തോടുകൂടിയവ എന്നു സാരം) ഭൌമൻ=ചൊവ്വ, കണ്ടകാഢ്യങ്ങൾ=വളരെ കണ്ടകങ്ങളോടുകൂടിയവ, കണ്ടകങ്ങൾ=മുള്ളുകൾ, വാഗീശജ്ഞന്മാർ=വാഗീശനും ജ്ഞനും, വാഗീശൻ=ബൃഹസ്പതി, ജ്ഞൻ=ബുധൻ, സഫലവിഫലങ്ങൾ=സഫലങ്ങളായിയും വിഫലങ്ങളായിയുമിരിക്കുന്ന, സഫലങ്ങൾ=ഫലത്തോടുകൂടിയവ, ഫലം=കായ, വിഫലങ്ങൾ=ഫലത്തോടുകൂടാത്തവ, പുഷ്പവൃക്ഷങ്ങൾ=പുഷ്പപ്രധാനങ്ങളായിരിക്കുന്ന വൃക്ഷങ്ങൾ, ഇന്ദു=ചന്ദ്രൻ, സ്നിഗ്ദ്ധങ്ങൾ=സ്നേഹത്തോടുകൂടിയവ, സ്നേഹം=എണ്ണ, ഭൂമിപു

ത്രൻ=ചൊവ്വ, കടുകവിടപങ്ങൾ=കടുകുകളായിരിക്കുന്ന വിടപങ്ങളോടുകൂടിയവ, കടുകങ്ങൾ=കടുരസങ്ങൾ, വിടപങ്ങൾ=കൊമ്പുകൾ.

സാ—ലഗ്നാംശകത്തിന്റെ അധിപതി സൂര്യനാകുന്നു എങ്കിൽ ഉള്ളിൽ സ്ഥിരാംശത്തോടുകൂടിയ ശിംശപാദിവൃക്ഷങ്ങളുടേയും ചന്ദ്രനാകുന്നു എങ്കിൽ ജലാധിക്യത്തോടുകൂടിയ കരിമ്പു മുതലായതുകളുടേയും അഥവാ സ്നിഗ്ദ്ധങ്ങളായ ദേവതാരം മുതലായതുകളുടേയും ചൊവ്വയാകുന്നു എങ്കിൽ കണ്ടകബാഹുല്യത്തോടുകൂടിയ ഖദിരാദിവൃക്ഷങ്ങളുടേയും അഥവാ കടുകങ്ങളായ മരിചാദികളുടേയും ബുധനാകുന്നു എങ്കിൽ അഫലങ്ങളായ സൂണാദികളുടേയും വ്യാഴമാകുന്നു എങ്കിൽ സഫലങ്ങളായ ചൂതാദികളുടേയും ശുക്രനാകുന്നു എങ്കിൽ പുഷ്പപ്രധാനങ്ങളായ ചമ്പകമല്ലികാദികളുടേയും ശനിയാകുന്നു എങ്കിൽ കണ്ണിന്നും മനസ്സിന്നും പ്രിയങ്ങളല്ലാത്ത വിഷാദികളുടേയും ജനനത്തെ പറയേണം.

വൃ. ശുഭോശുഭർക്ഷേരുചിരംകുഭൂതലേ
കരോതിവൃക്ഷംവിപരീതമന്യഥാ
പരാംശകേയാവതിവിച്യുതസ്സ്വകാ-
ത്ഭവന്തിതുല്യാസ്തരവസ്തഥാവിധാഃ

അ— അശുഭർക്ഷേ ശുഭഃ കുഭൂതലേ രുചിരം വൃക്ഷം കരോതി അന്യഥാവിപരീതം സ്വകാൽ യാവതി പരാംശകേ വിച്യുതഃ തേന തുല്യാഃ തഥാവിധാഃ തരവഃ ഭവന്തി.

അന്വ—അശുഭർക്ഷത്തിങ്കൽ സ്ഥിതനായിരിക്കുന്നശുഭൻകുഭൂതലത്തിങ്കൽ രുചിരമായിരിക്കുന്ന വൃക്ഷത്തെ ഉണ്ടാക്കുന്നു. അന്യപ്രകാരമായാൽ വിപരീതമാകുന്നു. സ്വകമായിരിക്കുന്ന അംശകത്തിങ്കൽ നിന്നു യാവത്തായിരിക്കുന്ന പരാംശകത്തിങ്കൽ വിച്യുതനായി ഭവിക്കുന്നുവോ അതിനോടു തുല്യങ്ങളായിട്ടു തഥാവിധങ്ങളായിരിക്കുന്ന തരുക്കൾ ഭവിക്കുന്നു.

പരി—അശുഭർക്ഷം=അശുഭരാശി, സ്ഥിതൻ=സ്ഥിതിചെയ്തവൻ, സ്ഥിതിചെയ്ത=നില്ക്കുക, ശുഭൻ=ശുഭഗ്രഹം, കുഭൂതലം=കുത്സിതമായിരിക്കുന്ന ഭൂതലം, കുത്സിതം=നിന്ദിതം, ഭൂതലം=ഭൂപ്രദേശം, രുചിരം=മനോഹരം, സ്വകം=തന്നെ സംബന്ധിച്ചത്, യാവത്=യാതൊരു പരിണാമത്തോടുകൂടിയത്, പരാംശകം=പരന്റെ അംശകം, പരൻ=അന്യൻ, അംശകം=നവാംശകം, വിച്യുതൻ=ചതിതൻ, (വീണവൻ) തഥാവിധങ്ങൾ=അപ്രകാരമിരിക്കുന്നവ, തരുക്കൾ=വൃക്ഷങ്ങൾ.

സാ—ലഗ്നാംശകത്തിന്റെ അധിപതിയായ ഗ്രഹം ശുഭനായിട്ടും അശുഭരാശിയിൽ നില്ക്കുന്നവനായിട്ടും വരികിൽ ദുർഭൂമി

യിൽ മനോഹരമായ വൃക്ഷത്തിൻേറയും, ലഗ്നാംശകാധിപതി പാപനായിട്ടും ശുഭരാശിയിൽ നിൽക്കുന്നവനായിട്ടും വരികിൽ നല്ല ഭൂമിയിൽ ദുർവൃക്ഷത്തിൻേറയും, ലഗ്നാംശകാധിപതി ശുഭനായിട്ടും ശുഭരാശിയിൽ നിൽക്കുന്നവനായിട്ടും വരികിൽ നല്ലഭൂമിയിൽ നല്ല വൃക്ഷത്തിൻേറയും, ലഗ്നാംശകാധിപതി പാപനായിട്ടും പാപരാശിയിൽ നിൽക്കുന്നവനായിട്ടും വരികിൽ ദുർഭൂമിയിൽ ദുർവൃക്ഷത്തിൻേറയും ജനനത്തെ പറയേണം. ലഗ്നാംശകാധിപതി തൻെറ അംശകത്തിങ്കൽ നിന്നു തുടങ്ങി എത്രാമത്തതായ അന്യാംശകത്തിങ്കൽ നിൽക്കുന്നുവോ അത്രവൃക്ഷങ്ങളുടെ ജനനത്തെ പറയേണം. ലഗ്നാംശകം ജലരാശിയായിരുന്നാൽ അതുകൾ ജലജങ്ങളാകുന്നു എന്നും സ്ഥലരാശിയായിരുന്നു എങ്കിൽ സ്ഥലജങ്ങളാകുന്നു എന്നുമുള്ള വിഭാഗം മുന്നേ തന്നെ സിദ്ധമായിരിക്കുകയാൽ ജലവൃക്ഷങ്ങളുടെ സംഖ്യയേയും സ്ഥലവൃക്ഷങ്ങളുടെ സംഖ്യയേയും മേൽപ്രകാരം പറഞ്ഞുകൊൾക.

ഇതി തൃതീയോദ്ധ്യായഃ

ചതുർത്ഥാദ്ധ്യായപ്രാരംഭഃ.

൧. കുജേന്ദുഹേതുപ്രതിമാസമാർത്തവം
ഗതേതുപീഡർക്ഷമനുഷ്ണദീധിതൌ
അതോന്യഥാസ്ഥേ ശുഭപുംഗ്രഹേക്ഷിതേ
നരേണസംയോഗമുപൈതികാമിനീ.

അ—കുജേന്ദുഹേതു ആർത്തവം പ്രതിമാസം ഭവതി. അനുഷ്ണദീധിതൌ പീഡർക്ഷം ഗതേ തു സഫലം ഭവതി. അനുഷ്ണദീധിതൌ അതഃ അന്യഥാസ്ഥേ ശുഭപുംഗ്രഹേക്ഷിതേ ച സതികാമിനീ നരേണ സംയോഗം ഉപൈതി.

അന്വ—കുജേന്ദുഹേതുവായിരിക്കുന്ന ആർത്തവം മാസത്തിങ്കൽ മാസത്തിങ്കൽ ഭവിക്കുന്നു. അനുഷ്ണദീധിതി പീഡർക്ഷത്തെ ഗതനായിരിക്കും സമയത്തിങ്കലാകട്ടെ അതു സഫലമായി ഭവിക്കുന്നു. അനുഷ്ണദീധിതി ഇതിങ്കൽ നിന്നു അന്യഥാസ്ഥനായിയും ശുഭപുംഗ്രഹേക്ഷിതനായിയുമിരിക്കും സമയത്തിങ്കൽ കാമിനി നരനോടുകൂടെ സംയോഗത്തെ ഉപഗമിക്കുന്നു.

പരി—കുജേന്ദുഹേതു=കുജേന്ദുക്കളാകുന്ന ഹേതുവിനോടുകൂടിയത്, കുജേന്ദുകൾ=കുജനും ഇന്ദുവും, കുജൻ=ചൊവ്വ, ഇന്ദു=ചന്ദ്രൻ, ഹേതു=കാരണം, (ഇവിടെ കുജശബ്ദത്തിൻേറയും ഇന്ദുശബ്ദത്തിൻേറയും അർത്ഥം മേൽപ്രകാരം തന്നെ എന്നിരിക്കിലും കുജൻ ആഗ്നേയഗ്രഹമാകയാൽ അഗ്നിയേയും, ചന്ദ്രൻ ജലഗ്രഹമാകയാൽ ഇന്ദു

പദംകൊണ്ടു ജലത്തേയും ഗ്രഹിക്കാം. ജലാഗ്നികൾ തമ്മിൽ ചേർന്നാൽ അതുകൾ തന്നെ പിത്തമാകുന്നത്. അതുഹേതുവായിട്ടു പിത്തത്തേയും ഗ്രഹിക്കാം. അതുകളിൽ വെച്ചു പിത്തഗ്രഹണമത്രേ ഇഷ്ടമാകുന്നത് എന്നു അറിഞ്ഞുകൊൾകയും വേണം) ആത്തവം=രജസ്സ്, ഭവിക്ക=ഉണ്ടാക. (നിർഗ്ഗമിക്കുക എന്നു നിഷ്കൃഷ്ടമായ അർത്ഥം) അനുഷ്ണദീധിതി=ചന്ദ്രൻ, പീഡർക്ഷം=അനുപചയരാശി, ഗതൻ=ഗമിച്ചവൻ, ഗമിക്ക=പ്രാപിക്ക, സഫലം=ഫലത്തോടുകൂടിയത്, (ഗർഭകാരണമെന്നു സാരം) ഇത്=മേൽപറഞ്ഞ പ്രകാരം, അന്യഥാസ്ഥൻ=അന്യപ്രകാരേണ സ്ഥിതിചെയ്യുന്നവൻ, (ഉപചയരാശിയിങ്കൽ നിൽക്കുന്നവനെന്നു സാരം) ശുഭപുംഗ്രഹേക്ഷിതൻ=ശുഭപുംഗ്രഹത്താൽ ഈക്ഷിതൻ. ശുഭപുംഗ്രഹം=ശുഭനായിരിക്കുന്ന പുംഗ്രഹം, ശുഭൻ=സൌമ്യൻ, പുംഗ്രഹം=പുരുഷഗ്രഹം, ഈക്ഷിതൻ=ഈക്ഷിക്കപ്പെട്ടവൻ, ഈക്ഷിക്ക=ദർശിക്ക, കാമിനി=യൌവനവതിയായ സ്ത്രീ, നരൻ=പുരുഷൻ, സംയോഗം=വഴിപോലെ ഉള്ള യോഗം, (ഗർഭനിമിത്തമായ സംഭോഗമെന്നു സാരം) ഉപഗമിക്ക=പ്രാപിക്ക.

സാ—സ്ത്രീകൾക്കു മാസത്തിങ്കൽ മാസത്തിങ്കൽജലാനലാത്മകമായിരിക്കുന്ന പിത്തത്താൽ ഇളകപ്പെട്ടതായിട്ടു രജസ്സു നിർഗ്ഗമിക്കുന്നു. ചന്ദ്രൻ യാവളൊരുത്തിയുടെ ജന്മനക്ഷത്രവശാൽ അനുപചയരാശിയിൽ കുജദൃഷ്ടനായിട്ടു യാതൊരു കാലത്തിങ്കൽ നിൽക്കുന്നുവോ അവൾക്കു അക്കാലത്തിങ്കൽ ഉണ്ടായ രജോനിർഗ്ഗമമാത്രം ഗർഭഹേതുവായി ഭവിക്കും. ചന്ദ്രന്റെ സ്ഥിതി ഉപചയസ്ഥാനത്തിങ്കലായാൽ ഗർഭാശയശുദ്ധി ഭവിക്കുകയില്ല. അശുദ്ധമായ ഗർഭാശയത്തിങ്കൽ പതിതമായ ശുക്ലം ഗർഭത്തെ ജനിപ്പിക്കുകയുമില്ല. അതുഹേതുവായിട്ടു ചന്ദ്രന്റെ സ്ഥിതിഅനുപചയരാശിയിൽ തന്നെആയിരിക്കേണം. അതുതന്നെ മരിയാകയില്ല ചൊവ്വയുടെ ദൃഷ്ടികൂടെ അപ്രകാരം നിൽക്കുന്ന ചന്ദ്രനെക്കുറിച്ചു ഉണ്ടായിരിക്കണം. രജസ്സു എന്നതു രക്തംതന്നെ എന്നിരുന്നാലും ജലഭാഗബാഹുല്യം ഹേതുവായിട്ടു അതു ജലാത്മകമാകുന്നു. അങ്ങിനെ ഉള്ള രജസ്സിന്റെ നല്ല വണ്ണമുള്ള നിർഗ്ഗമാപേക്ഷയെ ബോധിപ്പിപ്പാനായിക്കൊണ്ടു ചന്ദ്രന്റെ സ്ഥിതി അനുപചയരാശിയിലായിരിക്കേണമെന്നു ഇവിടെ പറഞ്ഞു. ഇതു ഉക്തംതന്നെ എങ്കിലും ക്ഷോഭകമായ പിത്തത്തിന്റെ രജസ്സിനെക്കുറിച്ചുള്ള ആഭിമുഖ്യംകൂടെ ആവശ്യമാകുന്നു എന്നു തോന്നുന്നു. നമുക്കുമാത്രമെന്നല്ല ഇതു എല്ലാവർക്കും സാധാരണമായിരിക്കും. അതുഹേതുവായിട്ടു പിത്തഗ്രഹമായ കുജന്റെ ദൃഷ്ടി അപ്രകാരമുള്ള ചന്ദ്രനെക്കുറിച്ചു ഉണ്ടായിരിക്കേണമെന്നും കൂടെ അവശ്യവക്തവ്യമാകുന്നു. അപ്രകാരം പറയാഞ്ഞാൽ കുജേക്ഷിതേ ച എന്ന പദത്തിന്റെ അർത്ഥംകൂടെ അനുഷ്ണദീധിതൌ എന്നതിന്റെ വിശേ

ഷണത്വേന വിവക്ഷിതമാകുന്നു എന്നു അന്യശാസ്ത്രാനുരോധേനഊഹിച്ചുകൊൾകയും വേണം. ശാസ്ത്രാന്തരങ്ങളിൽ സ്പഷ്ടമായിട്ടുതന്നെ അതുകാണ്മാനുമുണ്ട്.

സാരാവലിയിൽ

അനുപചയരാശിസംസ്ഥ കുമുദാകരബാന്ധവേ രുധിരദൃഷ്ടേ
പ്രതിമാസംയുവതീനാം ഭവതീഹരജോധ്രുവന്ത്വേകേ.
ഇന്ദുജ്ജലംകജോഗ്നിജ്ജലമിശ്രസ്ത്വഗ്നിരേവപിത്തംസ്യാൽ
ഏവംരക്തേക്ഷുഭിതേ പിത്തേനരജഃപ്രവർത്തതേസ്ത്രീഷു.
ഏവംയദ്ഭവതിരജോഗർഭസ്യനിമിത്തമേവകഥിതംതൽ
ഉപചയസംസ്ഥവിഫലംപ്രതിമാസംദർശനംതസ്യ.

ഇങ്ങിനെ ഉള്ള വചനം കാണ്മാനുണ്ട്. അവിടെ രുധിരദൃഷ്ടേ എന്ന വിശേഷണപദത്തെ കണ്ടുകൊണ്ടുതന്നെ പറഞ്ഞിരിക്കുന്നു. ഇനിയുള്ള ശാസ്ത്രാന്തരവചനങ്ങളെ വിസ്താഭയം ഹേതുവായിട്ടു പറയുന്നില്ല. ഋതുസ്നാനാനന്തരം കാമിനിയായവൾ പുരുഷന്റെ ജന്മർക്ഷവശാൽ ഉപചയരാശിയിങ്കൽ ചന്ദ്രന്റെ സ്ഥിതിയും അങ്ങിനെ ഉള്ള ചന്ദ്രനു സൌമ്യനായ പുരുഷഗ്രഹത്തിന്റെ ദൃഷ്ടിയും ഒരുമിച്ചു വന്നിരിക്കുന്ന സമയത്തിങ്കൽ അവന്റെ സംസർഗ്ഗവശാൽ ഗർഭത്തെ ലഭിക്കുന്നു. സൌമ്യനായ പുരുഷഗ്രഹം ബൃഹസ്പതിതന്നെ. വേറെ ഇല്ല, എങ്കിലും ഈ അവസ്ഥക്കു ഗ്രഹണാവലോകിത എന്നു പറഞ്ഞാൽ മതിയായിരുന്നു. പറഞ്ഞത് അങ്ങിനെ അല്ല. അതുഹേതുവായിട്ടു ശുഭപുംഗ്രഹം ബൃഹസ്പതി എന്നുതന്നെ ഗ്രഹിക്കേണമെന്നുള്ള നിർബ്ബന്ധത്തെ ശിഥിലമാക്കി ഔചിത്യയുക്ത്യാദ്യനുരോധേന ബൃഹസ്പതിയെ എന്നപോലെ ഉച്ചാദിരാശികളിൽ നിൽക്കുന്ന ആദിത്യനേയും രാജരാശിയിൽ ബലവാനായി നിൽക്കുന്ന ബുധനേയും ഗ്രഹിച്ചുകൊൾക. ഇങ്ങിനെ ചിലർ പറയുന്നു. അന്യന്മാർ ശുഭപുംഗ്രഹപദംകൊണ്ടു ബൃഹസ്പതിയെത്തന്നെ ഗ്രഹിക്കുന്നു.

ബാദരായണഹോരയിൽ

പുരുഷോപചയഗൃഹസ്ഥോഗ്രഹണായദിദൃശ്യതേഹിമമയൂഖഃ
സ്ത്രീനരയോസ്സംയോഗം തദാവദേദന്യഥാനൈവം.

എന്നാകയാൽ ബൃഹസ്പതിയെത്തന്നെ ഗ്രഹിച്ചാൽ മതി എന്നതു സിദ്ധമാകുന്നു.

ഉപചയസംസ്ഥശുഭദൃഷ്ടോ ഗ്രഹണാസുഹൃത്തിരഥവാസൌ
പുംസാംകരോതിയോഗം വിശേഷതശ്ശുക്രസംദൃഷ്ടഃ.

എന്നുള്ള സാരാവലിയെ പ്രമാണിക്കുന്നു എങ്കിൽ ബൃഹസ്പതിയേയും ചന്ദ്രന്റെ ബന്ധുക്കളാകയാൽ സൂര്യനേയും ബുധനേയും വിശേഷതശ്ശുക്രസംദൃഷ്ടഃ എന്നു കൂടെ പാകയാൽ ശുക്രനേയും ഗ്രഹിക്കേണം. സൂര്യനേയും ബുധനേയും വിശേഷിച്ചു ഗ്രഹിച്ചാൽപോരാ.

ഉച്ചാദിരാശിയിൽ നിൽക്കുന്ന സൂര്യനെത്തന്നെ ഗ്രഹിക്കേണമെന്നും ഓജരാശിയിൽ ബലവാനായി നിൽക്കുന്ന ബുധനെത്തന്നെ ഗ്രഹിക്കേണമെന്നും തന്നെ പറഞ്ഞിട്ട് അന്യഥാസ്ഥിതന്മാരായ സൂര്യബുധന്മാരെ ഗ്രഹിച്ചുകൂടാ എന്നുള്ള വിവക്ഷയെ സൂചിപ്പിപ്പാനും സംഗതിയില്ല. സുഹൃത്തായ സൂര്യബുധന്മാരുടെ ഗ്രഹണം സർവ്വഥാ പ്രാപ്തമായിരിക്കുന്നുവല്ലോ. ഇനി ബുധസൂര്യന്മാർ സുഹൃത്തുകളാകയാൽ അവരേയും സർവ്വപ്രകാരേണ ഗ്രഹിക്കാമെന്നുവെച്ചാൽ ശുഭപുംഗ്രഹപദോപാദാനത്തിന്റെ സ്വാരസ്യഭാഗമാകുന്നു പറവാനുള്ളത്. വാസ്തവമായിട്ടുള്ളതും അതുതന്നെ എങ്കിൽ പാപന്മാരിൽ പരിഗണിതനായ ആദിത്യന്റെ പാപത്വനിവൃത്തിയെ ചെയ്യാനായിക്കൊണ്ട് ഉച്ചാദിസംബന്ധാപേക്ഷയെ ചെയ്യപ്രകാരവും ബുധന്റെ നപുംസകത്വനിവൃത്തിക്കായിക്കൊണ്ട് ഓജക്ഷേത്രസ്ഥിതിയുടെ അപേക്ഷയെ ചെയ്യപ്രകാരവും ശുക്രന്റെ സ്ത്രീത്വനിവൃത്തിക്കായിക്കൊണ്ട് ബുധനു എന്നപോലെ ഓജക്ഷേത്രസ്ഥിതിയെഅപേക്ഷിച്ചാൽ ശുക്രനെക്കൂടെ ഗ്രഹിക്കാമെന്നിരിക്കെ ബുധൻ വരെ മൂന്നു ഗ്രഹങ്ങളെപ്പറഞ്ഞ് അവിടെ സമർപ്പിച്ചതു കിഞ്ചിന്ന്യൂനതയെ പ്രാപിക്കുകയും ചെയ്യ. ആചാര്യാഭിപ്രേതമായ അർത്ഥം മേൽ എഴുതിയ ബാദരായണഹോരാസംവാദം ഹേതുവായിട്ടു ബൃഹസ്പതി തന്നെ എന്നു ഊഹിക്കുകയുമാം. മേൽ എഴുതിയ സാരാവലി മതാന്തരസ്വരൂപപ്രദർശനേച്ഛയാ പ്രവൃത്തയാകയാൽ അതിന്റെ വിരോധം പ്രബലമാകുന്നു എന്നു ഞാൻ അംഗീകരിക്കുന്നില്ല എങ്കിലും 'സ്വല്പം വൃത്തവിചിത്രമർത്ഥബഹുല' മിത്യാദിപ്രതിജ്ഞാമാഹാത്മ്യാനുരോധേന ഒരു ഫലത്തെ പറയുന്നതു യുക്തമാകുന്നു. അതുഹേതുവായിട്ടു ശുഭപുംഗ്രഹപദം ബലവാനായിരിക്കുന്ന ബൃഹസ്പതിയെ പറയുന്നതാകുന്നു എന്നു ഗ്രഹിച്ചുകൊൾക. 'ജൂതുവിരതൌസ്നാതായാം യദ്യുപചയസംസ്ഥിതശ്ശശീഭവതി. ബലിനാഗ്രഹേണാദൃഷ്ടോ ഭർത്രാസഹസംഗമശ്ചതദാ' എന്നു മണിന്ഥഹോരയുമുണ്ടല്ലോ. എന്നാലും 'അതോന്യഥാ സ്ഥേബലിഗീഷ്പതീക്ഷിതേ' എന്നുതന്നെ പ്രയോഗിപ്പാൻ സംഗതിയുണ്ടായിരുന്നു എന്നുണ്ട് എങ്കിൽ പാപവച്ഛുഭപാപദൃഷ്ട്യാദിമൂലകമായിട്ടുള്ള പാപത്വത്തിന്റെ നിരാസവും മേൽപ്രകാരം പറഞ്ഞതിന്റെ ഫലമാകുന്നു എന്നു അറിഞ്ഞുകൊൾക. ഇതിനുപ്രമാണം 'ശുഭക്ഷേത്രം പ്രപന്നേന ശുഭവച്ഛാധികേനച ജീവേനബലിനാദൃഷ്ടഃകരോത്യുപചയസ്ഥിതഃ. ചന്ദ്രസ്ഥാദൃഗ്വിധേക്ഷേത്രേ നിഷേകം ഗർഭകാരകം' എന്നുള്ള ശൌനകഹോരയാകുന്നു. കാമിനീപദോപാദാനം പ്രായം തികയാത്തവരേയും വയസ്സറിയവരേയും ഗ്രഹിക്കാതെ ഇരിപ്പാനായിക്കൊണ്ടാകുന്നു. കാമിനീ എന്ന പദത്തിന്നുഅധികമായ കാമത്തോടുകൂടിയവൾ എന്നർത്ഥമാകുന്നു. അധികമായിരി

ക്കുന്ന കാമം പ്രായംതികയാത്തവക്കും വൃദ്ധമാക്കും സംഭവിക്കുന്നത ല്ല. അതുഹേതുവായിട്ടു കാമിനി എന്ന പദംകൊണ്ടു അവരെഗ്രഹി ച്ചുകൂടാ. അത്രതന്നെ അല്ല പ്രായംതികഞ്ഞവരായിയും വൃദ്ധകളല്ലാതേയുമിരിക്കുന്നവക്കു തന്നെ ഋതുസ്നാനാനന്തരം കുറെ ദിവസം കഴിയുന്നതുവരെ അധികമായ കാമമുണ്ടാകും. അങ്ങിനെഉള്ളവളെ ത്തന്നെ ഗ്രഹിക്കുകയുംവേണം. സ്വാഭാവികമായ കാമത്തേക്കാൾ അധികമായ കാമം അക്കാലത്തിങ്കൽ ഉണ്ടാവാൻ കാരണം, അവ ളുടെ രക്തത്തിങ്കൽ ഇരിക്കുന്നതായിയും ഗർഭാൽപത്തിയെക്കുറിച്ചു അനുകൂല്യത്തോടു കൂടിയതായിയുമിരിക്കുന്ന ഒരു ശക്തിവിശേഷമാകു ന്നു. ഇതിന്നു പ്രമാണം 'അസൃക്ക്ലേഷം വിശുദ്ധംതൽ സ്വനിഷ്ഠാ സതപ്രധാരിണീം ധത്തേശക്തിമതോയോനിർവ്വിവൃതായോഷിതാം ഭ വേൽ' എന്നുള്ള ആഗമമാകുന്നു. മേൽപറഞ്ഞ ശക്തിവിശേഷം ഹേതുവായിട്ടു മുഖത്തിങ്കൽ ക്ഷാമതവും പ്രസന്നതയും തുടങ്ങി ചില വിശേഷങ്ങളെ അന്യശാസ്ത്രപ്രവർത്തകന്മാർ പറഞ്ഞിട്ടുണ്ട്.

തത്ര വാഗ്ഭടവാക്യം.

ക്ഷാമപ്രസന്നവദനാം സ്ഫുരച്ഛ്രോണിപയോധരാം
സ്രസ്താക്ഷികുക്ഷിംപുംസ്കാമാം വിദ്യാദൃതുമതീംസ്ത്രിയം.

മേൽ എഴുതിയ അഷ്ടാംഗഹൃദയവാക്യത്തിങ്കൽ മേൽപറഞ്ഞത് സ്പഷ്ടമാകുന്നു. അവിടേയും പുംസ്കാമാമെന്ന പദംകൊണ്ടു നൈ സർഗ്ഗികമായ കാമത്തേക്കാൾ അധികമായ കാമം ഋതുമതിയായിരി ക്കുന്നവൾക്കു ഉണ്ടാകുമെന്നതിനെ ബോധിപ്പിച്ചിരിക്കുന്നു. ഋതുമ തി എന്നുള്ളതിന്നു ഗർഭപ്രദമായ കാലത്തോടുകൂടിയവൾ എന്നർത്ഥ മാകുന്നു. 'ഋതുസ്ത്വഷോഡശനിശാഃ' എന്നും 'ഋതുസ്ത്വദ്വാദശരാത്രിഃ' എന്നും ഉള്ള മതഭേദേന മേൽപറഞ്ഞ കാലം രജോദർശനം എന്നു ണ്ടായോ അന്നുമുതൽ പതിനാറുദിവസംവരെ എന്നും പന്ത്രണ്ടു ദി വസം വരെ എന്നും പറയാം. ആ ദിവസം കഴിഞ്ഞുപോയാൽ മേ ല്പറഞ്ഞ സമയത്തിങ്കലുള്ള നിഷേകവും നിഷ്ഫലമായി ഭവിക്കും. അ തു ഹേതുവായിട്ടു കാമിനിപദഗ്രഹണത്തിന്നു ഋതുമതിയായിരിക്കുന്ന വളെത്തന്നെ ഗ്രഹിക്കുക എന്നതും ഒരു ഫലംതന്നെ എന്ന് അറി ഞ്ഞുകൊൾക. ചിലർക്കു നാക്ഷത്രമായ ഒരു മാസം മുഴുവൻ ഋതു തന്നെ എന്നും ഒരു പക്ഷമുണ്ട്. ഇത് 'അഷ്ടാംഗസംഗ്രഹ'ത്തിങ്കൽ സ്പഷ്ടമാകുന്നു. പതിനഞ്ചു വയസ്സു തികഞ്ഞാൽ സ്ത്രീകൾക്കു പുരുഷാ ഭിലാഷം തുടങ്ങും. പതിനാറു വയസ്സായാൽ തികയും 'പൂർണ്ണഷോ ഡശവർഷാസ്ത്രീ പൂർണ്ണവിംശേനസംഗതം' എന്നുള്ള വാഗ്ഭടവചനം മുതലായതു മേൽപറഞ്ഞതിന്നു പ്രമാണമാകുന്നു. ഇതുപോലെ 'യാ തിചഞ്ചാശതഃ ക്ഷയ'മെന്നുമുണ്ടാകയാൽ അമ്പതു വയസ്സിൽനിന്നു

കവിഞ്ഞാൽ പ്രായേണ രജോനാശം ഭവിക്കുന്നതാകയാൽ അക്കാലംമുതൽ കാമിനീശബ്ദവാച്യത്വം വേർപെടുകയും ചെയ്യും. മേൽ പറഞ്ഞ രണ്ട് അവസ്ഥകളേയും കാമിനീശബ്ദോപാദാനംകൊണ്ടു സൂചിപ്പിച്ചിരിക്കുന്നു എന്നു ചിലർ പറയുന്നു. എങ്ങിനെയെന്നാൽ കാമിനീ എന്ന ശബ്ദത്തിങ്കൽ അന്തർഭൂതമായ കാമി ശബ്ദത്തിന്റെ അക്ഷരങ്ങളെ വിപരീതമായി പഠിച്ചാൽ മികാ എന്നാകും. മികാ എന്ന അക്ഷരസംഖ്യാ ൧൪. ഇതുകൊണ്ടു പതിനഞ്ചു വയസ്സു തികഞ്ഞാൽ കാമോൽഭവമെന്നും കാമിനീ എന്ന അക്ഷരസംഖ്യാ അമ്പത്തൊന്നാകയാൽ അമ്പത്തൊന്നാം വയസ്സുമുതൽക്കു കാമം നശിക്കുമെന്നും ഇതിങ്കൽനിന്നുതന്നെ ലഭ്യമാകുന്നു. ഇങ്ങിനെ അവരുടെ അഭിപ്രായത്തെ ഗ്രഹിച്ചുകൊൾക. ഇങ്ങിനെ ഉള്ള അർത്ഥകല്പനകൊണ്ടു സാധ്യമായ ഫലത്തിന്നു അന്യഥാസിദ്ധി സുഖന പ്രാപ്തയായിരിക്കുകയാൽ നിരർത്ഥകക്ലേശസഹനത്തിന്നു ഞാൻ പുറപ്പെടുന്നില്ല.

ഇവിടെ ഒരു ആക്ഷേപം.

ഈ ശ്ലോകത്തിന്റെ അർത്ഥം മേൽപ്രകാരമാകുന്നു എങ്കിൽ 'കുജേന്ദുഹേതു' എന്നുള്ള പദോപാദാനം വ്യർത്ഥമാകുന്നു. എങ്ങിനെ എന്നാൽ, സ്ത്രീകൾക്കു മാസംതോറും രജസ്സുണ്ടാകും; ചന്ദ്രൻ അനുപചയരാശിയിൽ നില്ക്കുമ്പോൾ ഉണ്ടായതാകുന്നു എങ്കിൽ അതു സഫലമായി ഭവിക്കും; എന്നുള്ള അർത്ഥത്തെപറവാൻ മേൽപറഞ്ഞ പദംകൂടെ വേണമെന്നില്ല. കുജേന്ദുഹേതു എന്ന പദമുണ്ടായിരുന്നാൽ അനുഷ്ണദീധിതൌ എന്നതിന്നു വിശേഷമായിട്ടു കുജേക്ഷിത എന്നതിനെ ഊഹിപ്പാൻ വഴിയുണ്ട്. ഇതുതന്നെ അതിന്റെ ഫലമെങ്കിൽ കുജേനദുഷ്ടേ എന്നുതന്നെ പറയുന്നതു നല്ലതായിരുന്നു. ചന്ദ്രൻ കുജദുഷ്ടനായിട്ടും പീഡാർക്കത്തെ ഗതനായിട്ടുമിരിക്കുന്ന സമയത്തിങ്കൽ മാസംതോറുമുണ്ടാകുന്ന ആർത്തവം സഫലമാകുന്നു എന്നുള്ള അർത്ഥം മേൽപ്രകാരം പറഞ്ഞാൽ സുഖന ഗ്രഹിക്കാം. ഇപ്പോൾ വിവക്ഷിതാർത്ഥം ദുർഗ്രഹമായി തീർന്നിരിക്കുന്നു. ഇങ്ങിനെ ഉള്ള ആക്ഷേപത്തിന്റെ സമാധാനത്തിനായിക്കൊണ്ടു കുജേന്ദുഹേതു എന്ന പദത്തിന്നു ഫലാന്തരത്തെ ഇതിന്നു താഴെ ചേർക്കുന്നു. സന്താനലാഭപ്രതിബന്ധകമായിട്ടുള്ളതു പൂർവ്വജന്മാർജ്ജിതകർമ്മംതന്നെ എന്നും അതിനാൽ ഉണ്ടാക്കപ്പെടുന്ന ദോഷം രജോനിർഗ്ഗമത്തിന്നുള്ള വൈഷമ്യം എന്നും നിശ്ചിതമായാൽ ഗ്രഹാരാധനദ്വാരേണ തന്നിവൃത്തിക്കായിക്കൊണ്ടു താൽപര്യപ്പെടുന്നു എങ്കിൽ കുജേന്ദുക്കളെ ആരാധിക്കേണം; അവർ രജസ്സിന്റെ നിർഗ്ഗമം പ്രതി ഹേതുവാകുന്നു എന്നതിനെ സൂചിപ്പിക്കേണം; എന്നു താൽപര്യമുണ്ടായാൽ

അതിനായിക്കൊണ്ടു കുജേന്ദുഃഹേതു എന്നുതന്നെ പറയേണം. മേൽ പറഞ്ഞ അർത്ഥത്തിന്റെ ഗ്രഹണം ആവശ്യകമായിട്ടുള്ളതുമാകുന്നു. രക്തം ചന്ദ്രാത്മകമാകയാലും ക്ഷോഭകമായ പിത്തം കുജാത്മകമായാലും മേൽ പറഞ്ഞതിന്ന് അന്യഥാസിദ്ധി ഉണ്ട് എന്നു ശങ്കിക്കരുത്. യാവചില ഗ്രഹങ്ങൾക്കു സാഹിത്യേന കന്നിനെക്കുറിച്ചു കാരണത്വം പ്രമാണസിദ്ധമായി ഭവിക്കുന്നുവൊ അങ്ങിനെ ഉള്ള കാര്യത്തിന്റെ വൈഷമ്യപരിഹാരത്തിനായിക്കൊണ്ട് ഗ്രഹങ്ങളെ ആരാധിക്കുമ്പോൾ അവരെ ഇരുവരേയും കൂടീട്ടൊ ബഹുക്കളാകുന്നു എങ്കിൽ എല്ലാവരേയും കൂടീട്ടൊ ഏകദേവതാത്വേന പരിഗ്രഹിച്ചിട്ട് ആരാധിക്കേണമെന്നത്രെ തന്ത്രനിയമമാകുന്നത്. സപ്രമാണമായിട്ട് ഇനി ഉപപാദിക്കപ്പെടുവാൻ പോകുന്നു. ഉദ്ദേശ്യതാനിയാമകമായിട്ടു സാഹിത്യംതന്നെ വേണമെന്നുണ്ട് എങ്കിൽ അതിന്റെ സിദ്ധിക്കായിക്കൊണ്ടു പ്രത്യേകകാരണതാഗ്രഹണം മതിയാകയില്ല. കുജേന്ദുഃഹേതു എന്നു പറഞ്ഞാൽ കുജേന്ദുക്കളാകുന്ന ഹേതുവിനോടുകൂടിയത് എന്നിപ്രകാരം സമുദിതത്വേന കാരണതയെ ഗ്രഹിക്കാം. സമുദിതത്വേന കാരണതാഗ്രഹണത്തോടുകൂടാതെ സമുദിതത്വേന പലക്കും പ്രീതിയെ ജനിപ്പിപ്പാൻ തക്കതായ കർമ്മവിശേഷം ദുർഘടമായിരിക്കും. അതു ഹേതുവായിട്ടു മേൽപറഞ്ഞ പ്രകാരമുള്ള അർത്ഥാന്തരസൂചനത്തിനായിക്കൊണ്ടു കുജേന്ദുഹേതു എന്നുള്ള പദത്തെത്തന്നെ ആചാര്യൻ പ്രയോഗിച്ചു എന്നു ഗ്രഹിച്ച് മേൽപറഞ്ഞ ആക്ഷേപമാർഗ്ഗത്തിൽനിന്നു നിവർത്തിച്ചുകൊള്ളുന്നതു യുക്തമെന്നു തോന്നുന്നു. അനേകഗ്രഹങ്ങൾ ഒരുമിച്ചു ചേർന്നിട്ട് അവരാൽ നിർവ്വാഹ്യമായ ഒരു കാര്യത്തിന്നു വൈഷമ്യം കണ്ടാൽ അതിന്റെ നിവൃത്തിയ്ക്കായിക്കൊണ്ട് അവരെ പ്രസാദിപ്പിക്കുന്നത് സാഹിത്യേന ഏകദേവതയാക്കി പരിഗ്രഹിച്ചിട്ടു വേണമെന്നതിന്നു വളരെ പ്രമാണമുണ്ട്. അതിൽ സ്കന്ദഃഹാരയെ ഇതിന്നുതാഴെ കാണിയ്ക്കുന്നു.

പിത്തേനരജസഃക്ഷോഭാൽപ്രതിമാസംവിനിർഗ്ഗമഃ
സമോധിഃകാവാഹീനോവാ സ്ത്രീണാമനിയമേനവാ
തൽസാമ്യംസഫലംവിദ്യാദന്യൽസർവ്വന്തുനിഷ്ഫലം
വൈഷമ്യംകർമ്മജംതത്രപിത്തഗ്രഹനിഷേവണാൽ
ശമയേദിതരേണൈവപ്രായശ്ചിത്തേനവാഖിലം
പിത്തന്തുജലമിശ്രോഗ്നിർജ്ജലമിന്ദുഃകുജോപരഃ
താഭ്യാംസംഭൂയയൽപിത്തംക്രിയതേതേനതാവുഭൌ
പ്രഗൃഹ്യദേവതാഃമേകാംപ്രീണയേച്ചജപാദിനാ

മേൽ എഴുതിയ വചനങ്ങൾ കൊണ്ടു മേൽ പറഞ്ഞ സിദ്ധാന്തത്തെ സ്പഷ്ടമാക്കിയിരിക്കുന്നു. മിതാക്ഷരയിൽ ഈ വചനങ്ങൾക്കും

പുരമെ ശൌനകീയം മുതലായ അനേകതന്ത്രങ്ങളിലെ വചനങ്ങളേയും അവസാനത്തിങ്കൽ അഥർവ്വവേദാന്തർഗ്ഗതയായ ഒരു ശ്രുതിയേയും കാണിച്ചിട്ടുണ്ട്. അതുകൾ ഒക്കെയും അതിൽനിന്നുതന്നെ ഗ്രാഹ്യങ്ങളാകുന്നു ഞാൻ അതിവിസ്തരഭയം ഹേതുവായിട്ട് അതുകളെ ഇവിടെ കാണിക്കുന്നില്ല. പ്രാഗ്ജന്മാർജ്ജിതമായ നിഷിദ്ധകർമ്മത്താൽ ഉണ്ടാക്കപ്പെട്ടതല്ലാതേയും രജോനിർഗ്ഗമവൈഷമ്യമുണ്ട്. അതിനെ ഉള്ളതായാൽ അതിനെ ഭൂമിയിൽനിന്ന് ഉണ്ടാകുന്നതുകളായ വൃക്ഷാദികളുടെ മൂലമൊ, തൊലിയെ, ഇലയൊ, പൂവ്വൊ, കായയൊ, കാതലൊ ജലത്തോടുകൂടെ യോജിപ്പിച്ച് അതിനെ ഉപയോഗിപ്പിച്ച് നിവൃത്തിയ്ക്കേണമെന്നതു വൈദ്യശാസ്ത്രങ്ങളിൽ പ്രസിദ്ധമാകുന്നു. പാർത്ഥിവദ്രവ്യാത്മകമായ ആഹാരവും ജലാത്മകമായിരിക്കുന്ന പാനദ്രവ്യവും മധ്യമമായിട്ടതന്നെ ഇരുന്നാൽ അതിന്നു വൈഷമ്യം സംഭവിക്കുകതന്നെയില്ല. അതു ഹേതുവായിട്ടു നൈസർഗ്ഗികമായ അതിൻെറ സാമ്യത്തിന്നും വിഷമമായാൽ പിന്നെ വരുന്ന സാമ്യത്തിന്നും ഭൂഗർഭമൂലാദികളും ജലവും ഹേതുവായിട്ടു ഭവിക്കും. ഈ രണ്ട് അവസ്ഥകളേയും കുജേന്ദുഹേതു എന്ന പദത്തെ പ്രയോഗിച്ചതുകൊണ്ടു സാമാന്യേന സൂചിപ്പിച്ചിരിക്കുന്നു. അത്രതന്നെയല്ല, കുജശബ്ദം ലക്ഷണയാ കുജനാമത്തെയും അതിങ്കൽനിന്നു പരമായിട്ടു മത്വർത്ഥത്തിങ്കൽ അയ് പ്രത്യയംകൂടെ ഉണ്ടാകയാൽ കുജൻെറ പേരുള്ളതു യാതൊന്നൊ, അതിനെയും ബോധിപ്പിയ്ക്കുന്നതാകുന്നു. യാതൊന്നിനെ പറയുന്ന ശബ്ദത്തിങ്കൽ കുജനാമധേയം ഘടകമായി ഭവിയ്ക്കുന്നുവൊ അതും കുജനാമധേയത്തോടുകൂടിയതാകുന്നു എന്നും പറയരുതായ്കയില്ല. ഇന്ദുശബ്ദം കർപ്പൂരത്തെ പറയുമെന്നത് ഇതിനേക്കാൾ പ്രസിദ്ധതരമായിട്ടുള്ളതുമാകുന്നു. അതു ഹേതുവായിട്ടു ദുഷ്ടാപചാരജമായിരിയ്ക്കുന്ന വൈഷമ്യത്തിൻെറ നിവൃത്തിപൂർവ്വമായ സാമ്യലാഭത്തിന്നു ബഹുസമ്മതമായ ഉപായം ഇന്നത് എന്നു വിശേഷിച്ചും മേൽപറഞ്ഞ വദാപാദാനംകൊണ്ടു സാധിക്കപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു. എങ്ങിനെയെന്നാൽ, 'അംഗാരവല്ലരീമൂല വല്ക്കലേനശൃതംജലം ഈഷൽകർപ്പൂരസംയുക്തം രജസ്സാമ്യകരംപരം' എന്നുള്ള വചനം കൊണ്ട് ആശ്ചിനേയസംഹിതയിൽ രജോവൈഷമ്യത്തിന്ന് ഒരു ചികിത്സയെ അത്യന്തമുഖ്യതേവന പറഞ്ഞിരിക്കുന്നു. അതിൻെറ സ്വരൂപത്തെ വിവരിയ്ക്കാം. അംഗാരവല്ലരിയുടെ വേരിന്മേൽനിന്നു അതിൻെറ തൊലി മാത്രമെടുത്ത് അതുകൊണ്ടുണ്ടാക്കിയ കഷായം സ്വല്പമായ കർപ്പൂരത്തോടു സഹിതമായാൽ രജസ്സാമ്യകരമാകുന്നു പരാശബ്ദംകൂടെ ഉണ്ടാകയാൽ എത്രയും മുഖ്യമായിട്ടുള്ളതാകുന്നു എന്നും സൂചിപ്പിച്ചിരിക്കുന്നു. മേൽപറഞ്ഞ വചനത്തിൻെറ അർത്ഥം ഇങ്ങിനെ വിവരി

ക്കപ്പെട്ടു. ഇതുകൊണ്ടു മേൽപറഞ്ഞ ചികിത്സയുടെ സ്വരൂപംമേൽ പ്പറഞ്ഞ പ്രകാരമുള്ള കഷായത്തിന്റെ പാനംതന്നെ എന്നു ഗ്രഹിച്ചുകൊൾക. അംഗാരവല്ലരീ എന്നതു ഉങ്ങിൽ ഒരു ജാതിഭേദമാകുന്നു എന്നു മഹേശ്വരടീകാദ്യനുരോധേന മക്ട്യംഗാരവല്ലരീ എന്നുള്ള അമരത്തിന്റെ ബാലപ്രിയയിൽ പറഞ്ഞിട്ടുണ്ട്. അംഗാരവല്ലരീ എന്നമരം തന്റെ പേരായ അംഗാരവല്ലരീ ശബ്ദത്തിങ്കൽ അംഗാരകഃകുജോഭൌമഃ എന്ന കോശത്തിങ്കൽ അംഗാരകഃ എന്ന ചതുരമായിട്ടുതന്നെ കുജനാമത്തെ പറഞ്ഞിരുന്നാലും സ്വാർത്ഥികമായ ക പ്രത്യയത്തോടു സഹിതമാക്കി അംഗാരകഃ എന്നു പ്രയോഗിച്ചു എന്നല്ലാതെ അംഗാരശബ്ദം ഭൌമവാചകമല്ല എന്നുള്ള മതം കോശകാരന്ന് ഇല്ലാ എന്നതിന്ന് 'അംഗാരകോംഗ ആരശ്ച സ്യാദംഗാരക ഇത്യപി ആരകശ്ച തഥാംഗാരോരുധിരഃക്രൂരഭൂകുജഃ' എന്നുള്ള താരാനാഥവചനാദികൾ പ്രമാണമാകയാൽ ഭൌമവാചകമായ അംഗാരശബ്ദത്തോടുകൂടിയതാകുന്നു. അങ്ങിനെ ഉള്ള സംജ്ഞാശബ്ദത്തോടു യോഗം ഹേതുവായിട്ടു അംഗാരവല്ലരീ എന്ന വൃക്ഷവും ഭൌമവാചകമായ ശബ്ദത്തോടു കൂടിയതാകുന്നു. അതുഹേതുവായിട്ടു കുജശബ്ദം കൊണ്ട് അംഗാരവല്ലരിയെ ഗ്രഹിക്കാം. ഇന്ദുശബ്ദം കപ്പൂരവാചകമാകുന്നു എന്നുള്ളതു 'ഘനസാരശ്ചന്ദ്രസംജ്ഞഃ' എന്നുള്ള കോശം മുതലായതുകൊണ്ടു സിദ്ധമായിട്ടുള്ളതുമാകുന്നു. ഇങ്ങിനെയാകയാൽ മേൽപറഞ്ഞതിന്നു യാതൊരു വിരോധവുമില്ല എന്നറിഞ്ഞുകൊൾക. ഇതിനെ അനുസരിക്കുന്ന പക്ഷത്തിങ്കൽ മാസം തോറും കുജേന്ദുഹേതുവായിട്ട് ആർത്തവം ഭവിക്കുമെന്നിപ്രകാരം പ്രഥമവാദത്തിന്നു വാച്യമായ അർത്ഥമെന്നു ധരിക്കണം. അവിടെ ഭവിക്കുമെന്നതിന്നു വേണ്ടുംപ്രകാരം സ്രവിക്കുമെന്നു അഭിപ്രായം. ഇതുകൊണ്ട് അകാലസ്രവണത്തെയും, ഹീനസ്രവണത്തെയും, അധികസ്രവണത്തെയും സ്രവണകാലാതിക്രമത്തെയും വാരണംചെയ്യാനായിക്കൊണ്ടുള്ള ശക്തി കുജേന്ദുക്കൾക്കുണ്ട് എന്നതിനെ സ്പഷ്ടമാക്കി. ഇതുകൂടെ സിദ്ധിക്കണമെങ്കിൽ കുജേന്ദുഹേതു എന്നുതന്നെ പറയണം. ഇതുകൂടാതെ വേറെയും ഈ വിധമായ പ്രയോജനത്തെപ്പറയാം. കുജേന്ദുക്കൾ=കുജയും ഇന്ദുവും, കുജാ=സീതാ, ഇങ്ങിനെയുമാം. എന്നാൽ സീതാവാചകങ്ങളായ പദങ്ങൾ തിപ്പലിയെ പറയുന്നതുകളാകയാൽ മേൽപ്രകാരം കർപ്പൂരസഹിതമായ തിപ്പലിക്കഷായവും രജസ്സാമ്യകരമാകുന്നു എന്നതു കിട്ടുകയും ചെയ്യും. അഗ്നിവേശമുനി ഇപ്രകാരം പറഞ്ഞിട്ടുമുണ്ട്. അഗ്നിവേശവചനം എങ്ങിനെയെന്നാൽ, 'ഉപകുല്യാംജസ്സിദ്ധം ശീതം വാഹ്ലീകമേവാ സകർപ്പൂരം പിബേദംബു രജസ്സാമ്യായമാത്രയാ' ഇങ്ങിനെയാകുന്നു എന്നറിഞ്ഞുകൊൾക. മേൽപ്രകാരം ഔഷധസേവ ഹേതുവായിട്ടു ശു

ദ്ധമായിരിക്കുന്ന രജഃസ്രവണം ഭവിക്കുന്നതിന്റെ കാലമിന്നതെന്നു രണ്ടാമത്തെ പദംകൊണ്ടു പറഞ്ഞിരിക്കുന്നു. ഔഷധസേവയെ വേണ്ടുംവണ്ണം ചെയ്തതിന്റെ ശേഷം യഥാവൽസ്രവണംതന്നെ ഉപചയരാശിയിൽ ചന്ദ്രൻ നിൽക്കുന്ന സമയത്തിങ്കലല്ലാതെ ഭവിക്കരുത് എന്നില്ല. സഫലമായ്ക്കാണമെങ്കിൽ ചന്ദ്രന്റെ അനുപചയസ്ഥിതിയുള്ളപ്പോൾ ഉണ്ടായതായിരിക്കണം എന്നതുമാത്രം അതിങ്കൽ നിന്നു ഗ്രാഹ്യമാകുന്നു. ദോഷവൈഷമ്യവശാൽ ദുഷ്ടമായിയും ചന്ദ്രൻ അനുപചയരാശിയിൽ നിൽക്കുന്ന സമയം ഹീനാധികഭാവത്തോടുകൂടാതെ യഥാസമയമായിട്ടുതന്നെ നിർഗ്ഗതമായിയുമിരിക്കുന്ന രജസ്സ് നിഷ്ഫലമായി ഭവിച്ചുകാണുന്നു. അതുഹേതുവായിട്ടു രജസ്സിന്നു ശുദ്ധിക്കുടെ ഉണ്ടായിരിക്കേണമെന്നുണ്ട്. അതും 'കുജേന്ദുഹേതുപ്രതിമാസമാർത്തവം' എന്ന പദംകൊണ്ടു സാധിക്കപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു. കുജേന്ദുഹേതുപ്രതിമാസമാർത്തവമെന്നത് ഏകപദമായാൽ അതിന്റെ അർത്ഥമിന്നതെന്നു താഴെ വിവരിക്കുന്നു. കുജേന്ദുഹേതുപ്രതിമാസമാർത്തവം=കുജേന്ദുഹേതുപ്രതിമയായിരിക്കുന്ന സമാർത്തവം, കുജേന്ദുഹേതുപ്രതിമാ=കുജേന്ദുഹേതുവിന്റെ പ്രതിമാ, കുജേന്ദുഹേതു=കുജനായിരിക്കുന്ന ഇന്ദുഹേതു, കുജൻ=കുവിങ്കൽനിന്നു ജനിക്കുന്നവൻ, കു=ഭൂമി, ജനിക്കാ=ഉണ്ടാക, (ഉദയപർവ്വതത്തിന്റെ ഊർദ്ധ്വഭൂമിയിൽനിന്നു ഉൽഗമിച്ചിയങ്ങുന്നവനെന്നു സാരം.) ഇന്ദുഹേതു=ആദിത്യൻ, പ്രതിമാ=പ്രതിബിംബം (ബാലസൂര്യനോടു സദൃശനെന്നു സാരം) സമാർത്തവം=സമമായിരിക്കുന്ന ആർത്തവം, സമം=വൈഷമ്യരാഹിതം, കാലകൃതമായിയും പരിമാണകൃതമായിയുമിരിക്കുന്ന വൈഷമ്യത്തോടുകൂടാത്തതെന്നു സാരം) ആർത്തവം=രജസ്സ്. ഇങ്ങിനെ പരിഭാഷയാകയാൽ അതിങ്കൽ നിന്നു നിഷ്കർഷിച്ചു ധരിക്കേണ്ടതായ അർത്ഥം ബാലസൂര്യനെന്നപോലെ ലോഹിതവർണ്ണമായിയും യഥാസമയമായി വേണ്ടുംവണ്ണം സ്രവിപ്പാനിരിക്കുന്നതായിയുമുള്ള രജസ്സ് എന്നിപ്രകാരമാകുന്നു. ബാലസൂര്യനെന്നപോലെ ലോഹിതവർണ്ണമായിരിക്കേണമെന്നതുകൊണ്ടു ആർത്തവത്തിന്റെ ശുദ്ധിമാത്രത്തെ ഗ്രഹിച്ചുകൊൾക. ശുദ്ധാർത്തവലക്ഷണം 'ലാക്ഷാരസശശാസ്ത്രാഭ'മിത്യാദി വചനംകൊണ്ടു തന്ത്രാന്തരത്തിങ്കൽ പറഞ്ഞിട്ടുണ്ട്. അവിടെ ലാക്ഷാരസശശാസ്ത്രങ്ങളുടെ സാദൃശ്യത്തെ പറഞ്ഞു. ഇവിടെ ബാലസൂര്യസാദൃശ്യത്തെ പറഞ്ഞു. ഇങ്ങിനെയുള്ളൊരു ഭേദം ഹേതുവായിട്ടു രണ്ടിന്നുമുള്ള ഫലസാമ്യത്തിന്നു വിരോധമില്ല. അതു ഹേതുവായിട്ട് ആർത്തവം ശുദ്ധമായിരിക്കേണമെന്നതു തന്ത്രാന്തരത്തിലുള്ളതാകയാലും വാസ്തവമാകയാലും അതിനെ അനുവദിക്കുന്നതു യുക്തമായിട്ടുള്ളതു തന്നെ എന്നു തോന്നുന്നു. അതിന്റെ അനുവാദസിദ്ധിക്കായിക്കൊണ്ടും കുജേന്ദുഹേതു

എന്നു തന്നെ പറയുന്നത് ആവശ്യകമാകുന്നു എന്നു ധരിച്ചുകൊൾക. മേൽപ്രകാരമുള്ള രജസ്സിന്റെ നിർഗ്ഗമവും സഫലമായി ഭവിക്കണമെങ്കിൽ ചന്ദ്രൻ അനുപചയരാശിയിൽ നില്ക്കുമ്പോൾ ഉണ്ടായതായിരിക്കേണമെന്നുണ്ട്. അതു ഹേതുവായിട്ടു 'ഗതേതുപീഡരക്ഷമനുഷ്ണദീധിതൌ' എന്നുകൂടെ പറഞ്ഞു. അവിടെ 'അനംഗബാന്ധവെ' ഇത്യാദികളായ ചന്ദ്രവാചകപദങ്ങളെ വിട്ട് അനുഷ്ണദീധിതൌ എന്നു തന്നെ പറഞ്ഞതുകൊണ്ട് ഒന്നു ഗ്രാഹ്യമായിട്ടുണ്ട്. അതു എന്തെന്നാൽ, ബുധനോടുകൂടെ നില്ക്കുന്ന ചൊവ്വയുടെ ദൃഷ്ടി സൌമ്യഗ്രഹകിരണങ്ങളെ ഉഷ്ണിപ്പിക്കുന്നതാകയാൽ അങ്ങിനെയുള്ള ചൊവ്വയുടെ ദൃഷ്ടികൊണ്ടു ഫലമില്ല എന്നത അനുഷ്ണദീധിതിപദോപാദാനംകൊണ്ടുതന്നെ സിദ്ധമാക്കപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു. അതിന്നു പ്രമാണം ഇന്നതെന്നു താഴെ എഴുതുന്ന പ്രകാരം ഗ്രഹിച്ചുകൊൾക.

സ്കന്ദഹോരയിൽ,

സ്വതഃക്രൂരേക്ഷണോഭൌമസ്സചേദിന്ദുഭവായുതഃ
സുതരാംതേനതദ്ദൃഷ്ടിസ്സൌമ്യേസ്യോഷ്ണയതിത്വിഷഃ.

എന്നിപ്രകാരം പറഞ്ഞിരിക്കുന്നു. മേൽഎഴുതിയ വചനം ബുധൻ യാതൊരുഗ്രഹത്തോടുകൂടിയൊ അവന്റെ ധർമ്മത്തിന്നു പുഷ്ടിയെ ഉണ്ടാക്കുക എന്നിപ്രകാരമായ ആശ്രിതാനുവിധായിത്വത്തെ പറഞ്ഞതിന്റെ ശേഷം അതിന്റെ ഉപാദനത്തിന്നായിക്കൊണ്ട് ആരംഭിക്കപ്പെട്ടതായ ഭാഗത്തിങ്കൽ ഉള്ളതാകുന്നു. ചൊവ്വ ജാത്യാ തന്നെ ദുഷ്ടിക്രൌര്യത്തോടുകൂടിയവനാകുന്നു. അതിനെയിരിക്കുന്ന ചൊവ്വ ബുധനോടുകൂടിയാൽ ബുധൻ ആശ്രിതാനുവിധായിയാകയാൽ ആശ്രിതനായിരിക്കുന്ന ചൊവ്വയുടെ ദൃഷ്ടിക്രൌര്യത്തെ വർദ്ധിപ്പിക്കും. അതു ഹേതുവായിട്ടു ബുധയുക്തനായ ചൊവ്വ സൌമ്യന്മാരുടെ രശ്മികളെ ഉഷ്ണിപ്പിക്കുമെന്നു മേൽപ്പറഞ്ഞ വചനത്തിന്റെ അർത്ഥം അനുപചയരാശിയിൽ നില്ക്കുന്ന ചന്ദ്രൻ കുജദൃഷ്ടിയോടുകൂടിയവനായിരിക്കേണമെന്നു തന്നെ ഇവിടെ പറഞ്ഞിട്ടില്ല. ഈ അവസ്ഥയിൽ ദൃഷ്ടനായിരിക്കുന്ന കുജൻ ബുധസഹിതനായിരിക്കുന്നത് എന്നുള്ള അഭിപ്രായം മേൽപറഞ്ഞ ഹോയുടെ സാഹായ്യമുണ്ടായിരുന്നാലും അനുഷ്ണദീധിതിപദോപാദാനമാത്രബലാൽ ഊഹിച്ചുകൂടാ. സാരാവലിയിൽ മേൽപ്രകാരമുള്ള ചന്ദ്രങ്കൽ കുജദൃഷ്ടി വേണമെന്നു പറഞ്ഞതു മതാന്തരത്തെ അവലംബിച്ചിട്ടായിരിക്കും. ഈ ആചാര്യന്റെ മതം അതിങ്കൽനിന്നു ഭിന്നമാകുന്നു എന്നു ശങ്കിക്കുന്നവർ താഴെ വിവരിക്കുംപ്രകാരം അത്യാപൂന്മാരായിരിക്കുന്ന അനേകഹോരാകർത്താക്കന്മാരുടെ സംവാദത്തെ ഗ്രഹിച്ചു സമാധാനപ്പെട്ടുകൊൾകയും വേണം.

സൌരഹോരയിൽ.

പ്രതിമാസംരജസ്ത്രീണാം രസജംപിത്തചോദനാൽ
സ്രവേൽത്ര്യഹംതദാരംഭഃ കുജദൃഷ്ടേനിശാകരേ.
ഭൌമേനചേക്ഷിതേലഗ്നാദ്യദിപീഡർക്ഷമാശ്രിത
സഫലംതദ്വദജ്ജാതമന്യഥാതച്ചനിഷ്ഫലം.

എന്ന ശ്ലോകംകൊണ്ടു മേൽപ്രകാരമുള്ള ചന്ദ്രനു കുജദൃഷ്ടിയുണ്ടായിരിക്കേണമെന്നു പറഞ്ഞിരിക്കുന്നു. അത്രതന്നെയല്ല, ഇനി വേറെയും ചിലതുണ്ട്.

ബൃഹൽപ്രാജാപത്യത്തിങ്കൽ,

ഇന്ദൌഭൌമേനനിർല്ലീഢേ പീഡർക്ഷമധിതസ്ഥുഷി
രജസഃസ്രവണംസ്ത്രീണാം സഫലംനിർദ്ദിശേൽബുധഃ

എന്നു പറഞ്ഞിട്ടുണ്ട്. ഇങ്ങിനെ വസിഷ്ഠാദികളായ അനേകഗ്രന്ഥങ്ങളിലും മേൽപ്പറഞ്ഞ വചനങ്ങൾക്ക് അനുകൂലങ്ങളായ വചനങ്ങൾ ഉണ്ട്. അതുകളെ അനുസരിച്ചു പീഡർക്ഷസ്ഥിതിയുണ്ടായിരിക്കേണമെന്നു പറഞ്ഞതുതന്നെ ഉചലക്ഷണവിധയാ കുജദൃഷ്ടിയുണ്ടായിരിക്കണമെന്നുള്ള അഭിപ്രായത്തെ ബോധിപ്പിക്കുന്നതാകുന്നു എന്നു നാം കല്പിക്കുന്നതു യുക്തമാകുന്നു. പ്രാചീനവ്യാഖ്യാതാക്കന്മാർ പോയ വഴിയും ഇതുതന്നെയാകുന്നുവല്ലോ. അതു ഹേതുവായിട്ടു മേൽപ്രകാരം അനുഷ്ഠദീധിതിപദോപാദാനതാല്പര്യത്തെ പറയുകയുമാം. എങ്കിലും ചന്ദ്രദൃഷ്ടാവായ കുജനു ബുധയോഗമില്ലാതെ ഇരിക്കണമെന്നതു മേൽപ്പറഞ്ഞ വചനങ്ങളിൽ സ്പഷ്ടമായിട്ടുള്ളതല്ല. അതു ഹേതുവായിട്ടു താഴെ എഴുതുന്ന വചനത്തെക്കൂടെ ധരിച്ചുകൊൾകയും വേണം.

'ഭൌമേനൈവേക്ഷിതേചന്ദ്രേ പീഡർക്ഷമധിതസ്ഥുഷി
തൽഫലേഗ്രഹിജാനിയാദവകേശ്യന്യഥാഭവേൽ'.

എന്നും 'യദ്വാരശ്മിഷുതീക്ഷ്ണേ ചന്ദ്രേഭൌമേക്ഷിതേതഥാ
സ്ഥിതിംഭജതിയദ്വിദ്യാദ്യഥാനിർദ്ദിഷ്ടമാദിതഃ'

എന്നും സ്കന്ദഹോരയിലുണ്ട്. അതുകളിൽ ആദ്യശ്ലോകാഭിപ്രായം, മേൽപ്രകാരമുള്ള ചന്ദ്രനു ചൊവ്വയുടെ ദൃഷ്ടി ഉണ്ടായിരിക്കണമെന്നും ഇതരദൃഷ്ടി അരുത് എന്നുമാകുന്നു. സൌരഹോരയിലെ ച ശബ്ദത്തിന്ന് അവധാരണാർത്ഥകത്വം സംഭവിക്കുന്നതായാൽ അത് ഇതിനോടു സമാനാർത്ഥകമാകുന്നു എന്നു ഞാൻ വിചാരിക്കുന്നു. നിർല്ലീഢപദത്തിന്നു നിതരാംലീഢഃ എന്നർത്ഥമാകയാൽ പ്രാജാപത്യവും മേൽപ്രകാരമാകുന്നു. ആദ്യശ്ലോകത്തിങ്കൽ ഉള്ള ഇതരദൃഷ്ടി നിഷേധത്തിന്നു ബുധദൃഷ്ടി ഉണ്ടായിരിക്കരുത് എന്നല്ലാതെ വേറെ ഒരു വിവക്ഷയും കാരണമല്ല എന്നുള്ളതിനെ ദ്വിതീയശ്ലോകംകൊണ്ടു വ്യക്തമാക്കുകയും ചെയ്തു.

സ്കന്ദഹോരയുടെ പോക്കു മേൽപ്രകാരമാകയാൽ അതിനെ അനുസരിച്ചു തദനുയായികളായ സൂര്യാദിഹോരാകർത്താക്കന്മാർ ഈ പ്രകരണത്തിങ്കൽ ച ശബ്ദനിശ്ശബ്ദങ്ങളെ പ്രയോഗിച്ചതുപോലെ ഈ ആചാര്യൻ സ്കന്ദഹോരാസംവാദത്തിനായിക്കൊണ്ടു ഇവിടെ അനുഷ്ണദധിതൈ എന്ന പദത്തെ പറഞ്ഞിരിക്കുന്നു എന്നു വരുന്നതു എത്രയോ ഭംഗിയുള്ളതാകുന്നു. അതു ഹേതുവായിട്ടു കുജനദുഷ്ടേ ച എന്നുള്ളതുകൊണ്ടു ഇവിടെ വാക്യപൂരണമെന്നതു സർവ്വാദൃതവ്യമായിട്ടുള്ളതു തന്നെ എന്നു ഞാൻ സമ്മതിക്കുന്നു. അതു ഹേതുവായിട്ടു ഇതിങ്കൽ യാതൊരു ന്യൂനതയുമില്ല എന്നു എന്നെ പ്രമാണിക്കുന്നവർ അറിഞ്ഞുകൊൾകയും ചെയ്യും. എങ്കിലും ഈ വിഷയത്തിൽ ഇനിയും ചിലതു വിചാരിപ്പാനുണ്ടു. അതിനായിക്കൊണ്ടു പുറപ്പെട്ടാൽ അതിഭൂരിയായ വിസ്താരം വേണ്ടിവരും. അതു മന്ദപ്രജ്ഞന്മാരായ ബോദ്ധാക്കന്മാർക്കു ഇനിയും ഭാരാവഹമായി തീരുമല്ലോ എന്നു കരുതി ഇവിടെ ഉള്ള എന്റെ അകൃതാർത്ഥതയെ ഞാൻ സഹിച്ചു ഇത്രമാത്രം പറഞ്ഞു സമപ്പിക്കുന്നു. ഇപ്പറഞ്ഞതു വാരാഹമിഹിരാചാര്യരെക്കുറിച്ചുള്ള ബഹുമാനാതിശയസൂചകമെന്നല്ലാതെ ഇനി ഇവിടെ എന്തൊന്നു ശേഷിപ്പാൻ പോകുന്നു എന്നു അതലസ്പർശികളായ ചിലർ വിചാരിക്കും. അതിനുള്ള അവസരത്തെ നിഷേധിച്ചേയ്ക്കാം. മേൽപ്രകാരം സൂച്യമായ അർത്ഥത്തെയും കണ്ണോക്തമായ അർത്ഥത്തെയും കണ്ണംകൊണ്ടു തന്നെ പറഞ്ഞാൽ ബോധസൌകര്യമുണ്ടായിരുന്നു. അതിനായിക്കൊണ്ടു ശബ്ദാധിക്യത്തെ ആദരിക്കാതെ കഴിക്കുകയുമാം. എങ്ങിനെ എന്നാൽ, 'ഗതേഹിമോസ്രേപചയംകുജേക്ഷിതേ' എന്നു പ്രയോഗിച്ചാൽ ശബ്ദാധിക്യമെന്ന ദോഷം വരുന്നതല്ല. മേൽപ്പറഞ്ഞ അഭിപ്രായങ്ങൾ ഒക്കെയും സ്പഷ്ടമാകയുംചെയ്യും. തു ശബ്ദത്തിന്റെ ഹാനികൊണ്ടൊരു ദോഷത്തെയും ആപാദിപ്പാൻ വഴി കാണുന്നതുമില്ല. ഇങ്ങിനെ ഇരിക്കും സമയത്തിങ്കൽ 'ഗതേതുചീഷ്ണർക്ഷമനുഷ്ണദീധിതൌ' എന്നു പ്രയോഗിപ്പാൻ കാരണമെന്ത് എന്നു ഇനിയും ഒരു ചോദ്യം ശേഷിക്കുന്നു. സമാധാനം ബുദ്ധിമാന്മാരാൽ ഊഹ്യമാകുന്നു. അഥവാ സുഘടിതമാക്കിയതിനെ ഇളക്കിവെച്ചു ഒന്നും തീർച്ചയാക്കാതെ പോകുന്നതു ഉചിതമല്ല എന്നതിനെ അനുസരിച്ചു ഞാൻ തന്നെ മേൽപ്പറഞ്ഞ ശങ്കയെ പരിഹരിക്കുന്നതാകുന്നു. അതു ഹേതുവായിട്ടു ഉപന്യസ്തശങ്കാപരിഹാരമാത്രത്തിനായിക്കൊണ്ടു ഞാൻ മേൽ പ്രതിശ്രുതമായതിനെ നിർസിച്ചും പറയാം; ധരിച്ചുകൊൾവിൻ. മേൽപറഞ്ഞതൊക്കെയും ഇതിങ്കൽനിന്നു സുലഭമായാൽ മതി എന്നു ആചാര്യസമ്മതി ആ സമയത്തിങ്കൽ ഉണ്ടായി എങ്കിൽ അദ്ദേഹം 'ഗതേഹിമോസ്രേപചയം കുജേക്ഷിതേ' എന്നു തന്നെ പ്രയോഗിക്കുമായിരുന്നു. അഥാന്തരം

ത്തെക്കുടെ ഇതുകൊണ്ടു സംഗ്രഹിക്കേണമെന്നുണ്ട്. അതിനായി ക്കൊണ്ട് ഇങ്ങിനെ പ്രയോഗിച്ചു എന്നത്രേ ഇവിടെ വാസ്തമാകുന്നത്. അതെന്തെന്നാൽ, അനുഷ്ണദീധിതി=ഉഷ്ണദീധിതിയല്ലാത്തവൻ, ഉഷ്ണദീധിതി=ആദിത്യൻ, ഇങ്ങിനെ പരിഭാഷയാൽ സൂര്യാഗ്നികൾക്ക് അഭേദമുണ്ടാകകൊണ്ട് ആഗ്നേയഗ്രഹത്വേന ആദിത്യസാദൃശ്യമുള്ളവനായ ചൊവ്വയും അനുഷ്ണദീധിതിപദാർത്ഥമായി തീരും. എന്നാൽ ചൊവ്വഗ്രഹം സ്ത്രീയുടെ അനുപചയരാശിയിൽ നില്ക്കുന്നസമയത്തിങ്കൽ ഉണ്ടായതായാൽ ആ രജസ്സ് സഫലമായി ഭവിക്കുമെന്ന് അർത്ഥമാകയും ചെയ്യും. ഇവിടെയും അന്യഗ്രഹദൃഷ്ടികൂടെ വേണമെന്നുണ്ട്. അന്യഗ്രഹമേതെങ്കിലുമെന്നോ അതല്ല ചന്ദ്രൻ തന്നെ വേണമെന്നുണ്ട്. ഇപ്പറഞ്ഞ അർത്ഥവും സ്കന്ദഹോരയിൽ നടെപ്പറഞ്ഞ വചനത്തിന്റെ ശേഷമായ വചനത്തിന്റെ മഹത്വത്തെ അനുസരിച്ചു അംഗീകരിക്കപ്പെടുവാൻ യോഗ്യമാകുന്നു. അങ്ങിനെ ഉള്ള വചനത്തെ ഇതിന്നു താഴെ കാണിക്കുന്നു.

'അഥവാംഗാരകേചന്ദ്രദൃഷ്ടേനുപചയസ്ഥിതേ ജാതംതൽസഫലംവിദ്യാദ്രജോവിഫലമന്യഥാ' ഇതത്രേ മേൽപ്പറഞ്ഞ വചനമാകുന്നത്. ഇതിനെ അനുസരിച്ചു മേൽപ്രകാരമുള്ള ചൊവ്വ ചന്ദ്രദൃഷ്ടനായിരിക്കണമെന്നുള്ള അംശത്തെ അദ്ധ്യാഹരിച്ചു യോജിപ്പിച്ചുകൊൾകയുംവേണം. ഇതിന്നു 'ഗിതേഹിമാംസ്രേപചയംകുജേക്ഷിതേ' എന്നു പറഞ്ഞാൽ സംഭവം ദുർല്ലഭമാകയാൽ ഇതു തന്നെ മേൽപ്പറഞ്ഞ അർത്ഥാന്തരമെന്നു ഗ്രഹിച്ചുകൊൾക. ഇതുകൊണ്ടു വിവക്ഷിതോഭയവിധാർത്ഥസിദ്ധിക്കായിക്കൊണ്ടു കുജദൃഷ്ടി ഉണ്ടായിരിക്കേണമെന്നും ചന്ദ്രദൃഷ്ടി ഉണ്ടായിരിക്കേണമെന്നും കണ്ടുകൊണ്ടു പറയാതെ ഉപലക്ഷണത്വേന ബോദ്ധാക്കന്മാർ ഗ്രഹിക്കട്ടെ എന്നിപ്രകാരമുള്ള ആചാര്യാഭിപ്രായം വ്യക്തമാക്കപ്പെടുകയും ചെയ്തു. അതു ഹേതുവായിട്ടു മുൻപറഞ്ഞ പക്ഷത്തിങ്കൽ കുജേനദൃഷ്ടേ എന്ന പദദ്വയത്തിന്റെ അനുവാദാനം ഹേതുവായിട്ടുള്ള അസംപൂർണ്ണപദത്വം ഇവിടെ ഉചിതംതന്നെ എന്നതും വ്യാഖ്യാതമായി. ദ്വിതീയപക്ഷത്തിങ്കൽ ഇന്ദുനേക്ഷിതേ എന്ന പദദ്വയത്തിന്റെ അനുവാദാനവും മേൽപ്രകാരമാകുന്നു എന്ന് ഇനി പറയേണമെന്നില്ലല്ലോ. ഈ അവസ്ഥയ്ക്കു 'അതോന്യഥാസ്ഥേശുഭപുംഗ്രഹേക്ഷിതേ' എന്നുള്ളതിനോടും ചന്ദ്രകുജന്മാരുടെ സംബന്ധം ന്യായമാകുന്നു എന്നു പറയുന്നു എങ്കിൽ ഇഷ്ടം തന്നെ എന്നത്രേ സിദ്ധാന്തമാകുന്നത് എന്നു താഴെ കാണിക്കുന്ന വചനബലാൽ ഗ്രഹിച്ചുകൊൾക.

സ്കന്ദഹോരയിൽ,

അഥവാംഗാരക ഇത്യാദിയായി മുൻപറഞ്ഞ വചനത്തിന്റെ ശേഷം—'ഭൃഗുസ്ഥേശുഭവർഗ്ഗസ്യ ബലിനാഗുരുണേക്ഷിതേശശിന്യുപച

യംപ്രാപ്തേ നിഷേകസ്സഫലോഭവേൽ. അഥവോശനസഃക്ഷേത്രംപ്രാപ്തേനാമരബന്ധുനാരവിണാവേക്ഷിതേഭൗമേസഫലസ്തത്രതസ്ഥുഷി.' എന്നിപ്രകാരം രണ്ടു വചനങ്ങൾ ഉണ്ട്; അതുകൂടിൽ ആദ്യത്തിന്റെ അർത്ഥം ശുഭവർഗ്ഗാധിക്യത്തോടുകൂടിയവനായിയും ബലവാനായിയുമിരിക്കുന്ന വ്യാഴത്തിന്റെ ദൃഷ്ടിയോടുകൂടിയ ചന്ദ്രൻ നിഷേകകർത്താവിന്റെ ഉപചയരാശിയിൽ നില്ക്കുന്ന സമയത്തിൽ ഉണ്ടായ നിഷേകം സഫലമായി ഭവിക്കുമെന്നും രണ്ടാമത്തതിന്റെ അർത്ഥം മേൽപ്രകാരമുണ്ടായതല്ലാ എങ്കിൽ ശുക്രക്ഷേത്രത്തിങ്കൽ സ്ഥിതിയോടുകൂടിയ വ്യാഴത്തിന്റെയൊ ആദിത്യന്റെയൊ ദൃഷ്ടിയോടുകൂടിയ ചൊവ്വ മേൽപ്രകാരം നില്ക്കുന്ന സമയത്തിങ്കൽ ഉണ്ടായതായിരിക്കണം എന്നാൽ അതു സഫലമായി ഭവിക്കുമെന്നുമാകയാൽ മേൽപറഞ്ഞതു യുക്തംതന്നെ എന്ന് അറിഞ്ഞുകൊൾക. ശുഭപുംഗ്രഹപദംകൊണ്ടു ശുഭവർഗ്ഗാധിക്യത്തോടും ബലത്തോടുംകൂടിയ ബൃഹസ്പതിയെ ഗ്രഹിക്കണമെന്നത് മുൻപറഞ്ഞപ്രകാരംതന്നെ സിദ്ധമായി. ശുഭപദത്തിന്നു ശുക്രക്ഷേത്രമെന്നും അർത്ഥമുണ്ട്. മേൽപറഞ്ഞ ഘോരയിൽ അതിന്റെ സിദ്ധി ഇന്നപ്രകാരമെന്നു പറഞ്ഞിട്ടില്ല. എങ്കിലും ബൃഹൽപ്രാജാപത്യത്തിങ്കൽ 'വയം നാമാക്ഷരേഷ്വാദ്യാൻ വർണ്ണാനപിമഹാമതേ! സംകേതിതാനകാഷ്ഠംപ്രാഗിച്ഛാംവിജ്ഞായഗൌരവീം' എന്നുണ്ടാകയാൽ മേൽപറഞ്ഞ അർത്ഥത്തെ ശുഭപദംകൊണ്ടു പറകയുമാം. അതു ഹേതുവായിട്ടും ബൃഹസ്പതി എന്നപോലെ ആദിത്യനും പുരുഷഗ്രഹമാകയാലും മേൽപറഞ്ഞതിന്നു യാതൊരു വിരോധവുമില്ല ഇതു ഹേതുവായിട്ടു ശുഭപുംഗ്രഹപദത്തെതന്നെ നിബന്ധിച്ചതിന്നു മേൽപറഞ്ഞതിന്നു പുറമെ ഒരു ഫലവുംകൂടെ വ്യാഖ്യാതമായി. ഇനി ഹേതുവശാൽ നിസ്സാരമായാലും ആദരയോഗ്യതയോടുകൂടിയ സമർപ്പണപ്രതിജ്ഞയെ അനുസരിക്കുന്നു.

൨. യഥാസ്ഥാരാശിർമ്മിഥുനംസമേതി
തഥൈവവാച്യോമിഥുനപ്രയോഗഃ
അസൽഗ്രഹാലോകിതസംയുതേസ്സ
സരോഷഇഷ്ടൈസ്സവിലാസഹാസഃ.

അ — യഥാ അസ്ഥരാശിഃ മിഥുനം സമേതി തഥാ ഏവ മിഥുനപ്രയോഗഃ വാച്യഃ അസ്ഥ അസൽഗ്രഹാലോകിതസംയുതേ മിഥുനപ്രയോഗഃ സരോഷഃ സ്യാൽ ഇഷ്ടൈഃ ആലോകിത സംയുതേ വാ സവിലാസഹാസഃ സ്യാൽ.

അനു — യാതൊരുപ്രകാരം അസ്ഥരാശിയായിരിക്കുന്ന മിഥുനം സംഗമിക്കുന്നുവോ അപ്രകാരംതന്നെ മിഥുനപ്രയോഗം വാച്യമാ

ന്നി ഭവിക്കുന്നു. അസ്തം അസൽഗ്രഹാലോകിതസംയുതമായിരിക്കും സമയത്തിങ്കൽ മിഥുനപ്രയോഗം സരോഷമായി ഭവിക്കും. ഇഷ്ടന്മാരാൽ ആലോകിതമായിട്ടോ ഇഷ്ടന്മാരോടു സംയുതമായിട്ടോ ഇരിക്കും വിഷയത്തിങ്കൽ സവിലാസഹാസമായി ഭവിക്കും.

പരി—അസ്തരാശി=സപ്തമരാശി, മിഥുനം=ദ്വന്ദ്വം, (സ്ത്രീയും പുരുഷനുമെന്നു സാരം) സംഗമിക്ക=പരസ്പരം ചേരുക, മിഥുനപ്രയോഗം=സ്ത്രീപുരുഷസംയോഗം, അസ്തം=സപ്തമരാശി, അസൽഗ്രഹാലോകിതസംയുതം=അസൽഗ്രഹാലോകിതമായിട്ടും സംയുതമായിട്ടുമിരിക്കുന്നത്, അസൽഗ്രഹാലോകിതം=അസൽഗ്രഹത്താൽ ആലോകിതം, അസൽഗ്രഹം=പാപഗ്രഹം ആലോകിതം=ആലോകിക്കപ്പെട്ടത്, ആലോകിക്ക=ദർശിക്കുക, സംയുതം=കൂടിയത്, അസൽഗ്രഹത്തോടുകൂടിയതെന്നു സാരം. സരോഷം=രോഷത്തോടുകൂടിയത്, രോഷം=കോപം, കലഹത്തേയും ഗ്രഹിച്ചുകൊൾക. ഇഷ്ടന്മാർ=ശുഭന്മാർ, സവിലാസഹാസം= വിലാസഹാസങ്ങളോടുകൂടിയത്, വിലാസഹാസങ്ങൾ=വിലാസവും ഹാസവും, വിലാസം=ശൃംഗാരചേഷ്ടാവിശേഷം, ഹാസം=ചിരി.

സം—ആധാനലഗ്നത്തിങ്കൽ നിന്നോ ജന്മലഗ്നത്തിങ്കൽ നിന്നോ പ്രശ്നലഗ്നത്തിങ്കൽനിന്നോ തുടങ്ങി ഗണിച്ചാൽ യാതൊരു രാശി ഏഴാമത്തേതായി വരുന്നുവോ, അതിനോടു സമാനമായിരിക്കുന്ന പേരോടുകൂടിയ പുരുഷനും അതിന്റെ ഇണയായ സ്ത്രീയും തമ്മിൽ എങ്ങിനെ ചേരുന്നുവൊ അങ്ങിനെതന്നെ വധൂവരന്മാരുടെ സംയോഗത്തെപ്പറയേണമെന്നു പൂർവ്വാർദ്ധത്തിന്റെ അർത്ഥമാകുന്നു. ഇതുകൊണ്ടു ധരിക്കേണ്ടത് ഇന്നതെന്നു താഴെ വിശദമായി വിവരിക്കുന്നു.

മൂന്നു പ്രകാരേണ മേൽപറഞ്ഞ ഏഴാംരാശി മേഷമാകുന്നു എങ്കിൽ മേഷമെന്ന സംസ്കൃതശബ്ദംകൊണ്ടും ആട് എന്ന ഭാഷാശബ്ദംകൊണ്ടും പറകപ്പെട്ടുവരുന്ന ജന്തുക്കളിൽവെച്ചു പുരുഷനും അതിന്റെ ഇണയായ സ്ത്രീയും കാമവശാൽ അന്യോന്യം യാതൊരുപ്രകാരം ചേരുന്നുവൊ അപ്രകാരം ഈ വധൂവരന്മാർ ചേർന്നിരിക്കുന്നു എന്നു പറയണം. ഇങ്ങിനെതന്നെ ഏഴാം രാശി ഇടവമായാലും മിഥുനാദികളായാലും വൃഷമിഥുനത്തിന്റെയും നരാദിമിഥുനങ്ങളുടേയും സ്വഭാവത്തെ അനുസരിച്ചറിഞ്ഞുകൊൾക എന്നു മേൽപറഞ്ഞതിന്റെ ഭാവമാകുന്നു. ഇങ്ങിനെതന്നെ സാരാവലിയിലും പറഞ്ഞിട്ടുണ്ട്. സാരാവലിയിലെ വചനം 'ദ്വിപദാദ്യോപിലഗ്നാസ്സ്യാതം കുർവ്വന്തി സപ്തമേ യദ്വൽപുരുഷാണാമപി തദ്വൽ ഗർഭാധാനം സമാദേശ്യം' എന്നാകുന്നു. സപ്തമരാശി ഓജമായിരുന്നാൽ സംയോഗക്രിയ

യുടെ സംഖ്യാ ഒന്ന് എന്നും യുഗമായിരുന്നാൽ രണ്ട് എന്നും പറയാം. ഇതിന്നു പ്രമാണം 'വിഷമേഷുഗ്രഹരാശിഷുമൈഥുനമേകം ദ്വിവരമിതരേഷു' എന്നുള്ള കൃഷ്ണീയമാകുന്നു. സംയോഗക്രിയയുടെ സംഖ്യ ബഹുവായിരുന്നാൽ വർഗ്ഗഭേദംകൊണ്ടു അതിനെയും പറയാം. ഇതിന്നു 'ബഹുശോവിക്രമബഹുലം ഭൃഗുകുജവ ദ്ദ്വിതമകേസുരതം' എന്നുള്ള വചനം പ്രമാണമാകുന്നു. ഈ വചനം മേൽപറഞ്ഞ കൃഷ്ണീയഗ്രന്ഥത്തിന്റെ ശേഷമായിട്ടുള്ളതാകുന്നു. ഏഴാം രാശി പുരുഷനാകുന്നു എങ്കിൽ സ്വാതം പുരുഷകൃതമാകുന്നു എന്നും സ്ത്രീയായാൽ സ്ത്രീകൃതമാകുന്നു എന്നും പുരുഷരാശിയായിരുന്നാലും സ്ത്രീഗ്രഹദൃഷ്ടിയൊ സ്ത്രീരാശിയായിരുന്നാലും പുരുഷഗ്രഹദൃഷ്ടിയൊ ഉണ്ടായാൽ സ്ത്രീയാലും പുരുഷനാലും ചെയ്യപ്പെട്ടതാകുന്നു എന്നും പറയാം. ഇങ്ങിനെ തുടങ്ങിയുള്ള വിചാരമൊക്കെയും ദശാദ്ധ്യായിയിൽ സ്പഷ്ടമാകുന്നു.

ഉത്തരാർദ്ധത്തിന്റെ അർത്ഥം ഏഴാംരാശിക്കു പാപദൃഷ്ടിയൊ പാപസംയോഗമൊ ഉണ്ടായാൽ വധൂവരസംയോഗം കോപകലഹങ്ങളോടുകൂടെ ഉണ്ടായതാകുന്നു എന്നും ശുഭദൃഷ്ടിയൊ ശുഭസംയോഗമൊ ഉണ്ടായാൽ സീൽകാരാദി ശൃംഗാരചേഷ്ടകളോടും ഹർഷസൂചകമായ ഹാസത്തോടും കൂടെ ഉണ്ടായതാകുന്നു എന്നും പറയേണമെന്നാകുന്നു. ഇതിന്റെ സാരത്തെക്കുറിച്ചു പറവാനില്ല; സ്പഷ്ടമാകുന്നു. രോഷവശംകൊണ്ടു രോഷത്തേയും അതിനെത്തന്നെ ഉപലക്ഷണമെന്നു കല്പിച്ച് അതുകൊണ്ടു കലഹത്തേയും ഗ്രഹിച്ചിട്ടു മേൽപ്രകാരം പറഞ്ഞതു 'അസ്മിന്ശുഭയുതദൃഷ്ടേ സരോഷകലഹം ഭവേത്തത്ര' എന്നുള്ള സാരാവലിയെ പ്രമാണിച്ചിട്ടാകുന്നു എന്ന് അറിഞ്ഞുകൊൾകയും വേണം.

൩. രവീന്ദുശുക്രാവനിജൈസ്സ്വഭാഗഗൈ-
ഗ്ഗുരൌത്രികോണോദയധർമ്മഗേചിവാ
ഭവത്യപത്യംഹിവിബീജിനാമിമേ
കരാഹിമാംശോർവ്വിദുശാമിവാഫലാഃ.

അ — ഉപചയസ്ഥൈഃ സ്വഭാഗഗൈഃ രവീന്ദുശുക്രാവനിജൈഃ അപത്യം ഭവതി. ഗുരൌ ത്രികോണോദയധർമ്മഗേ അപി വാ അപത്യം ഭവതി. ഇമേ വിബീജിനാം ഹിമാംശോഃ കരാഃ വിദുശാം ഇവ അഫലാഃ ഭവന്തി ഹി.

അനു — ഉപചയസ്ഥന്മാരായി സ്വഭാഗസ്ഥന്മാരായിരിക്കുന്ന രവീന്ദുശുക്രാവനിജന്മാർ ഹേതുവായിട്ടും അപത്യം ഭവിക്കുന്നു. ഗുരു ത്രികോണോദയധർമ്മഗനായിരിക്കും വിഷയത്തിങ്കലും അപത്യം ഭവിക്കുന്നു. ഇതുകൾ വിബീജികൾക്കു ഹിമാംശുവിന്റെ കരങ്ങൾ വിദ്വ

ക്കകൾക്കെന്നപോലെ അഫലങ്ങളായി ഭവിക്കുന്നു. ഇത് പ്രസിദ്ധമായിട്ടുള്ളതാകുന്നു.

വരി—ഉപചയസ്ഥന്മാർ=ഉപചയത്തിങ്കൽ സ്ഥിതിചെയ്യുന്നവർ, ഉപചയം=ഉപചയരാശി, സ്ഥിതിചെയ്ക=നില്ക്കുക, (ഇതിന്റെ ലാഭം കുജേന്ദുഹേതു എന്ന ശ്ലോകത്തിങ്കൽനിന്നു മണ്ഡൂകപ്ലുതിന്യായേന അതോന്യഥാസ്ഥെ എന്ന പദത്തിന്റെ അനുവൃത്തിയേയും വിശേഷ്യാനുരോധേന വചനവിനിമയത്തേയും കല്പിച്ചിട്ടുള്ള യോജനയാകുന്ന മൂലത്തോടുകൂടിയതാകുന്നു എന്ന് അറിഞ്ഞുകൊൾകയും വേണം. അത്രതന്നെയല്ല, രവീന്ദുശുക്രാവനിജൈഃ എന്നുള്ള നിർദ്ദേശത്തിങ്കൽ ഓജതേവന രവിശുക്രന്മാരുടെ സ്ഥിതി പുരുഷോപചയരാശിയിലായിരിക്കേണമെന്നും യുഗ്മതേവന ഇന്ദുവിന്റെയും അവനിജന്റെയും സ്ഥിതി സ്ത്രീയുടെ ഉപചയരാശിയിലായിരിക്കേണമെന്നുമുള്ള ആചാര്യാശയവും വക്ഷ്യമാണപ്രമാണവശാൽ ഗ്രാഹ്യമാകുന്നു) സ്വഭാഗഗന്മാർ=സ്വഭാഗങ്ങളെ ഗമിച്ചവർ, സ്വഭാഗങ്ങൾ=തങ്ങളുടെ ഭാഗങ്ങൾ, ഭാഗങ്ങൾ=നവാംശകങ്ങൾ, ഗമിക്ക=പ്രാപിക്കുക, രവീന്ദുശുക്രാവനിജന്മാർ=രവിയും ഇന്ദുവും ശുക്രനും അവനിജനും, രവി=ആദിത്യൻ, ഇന്ദു=ചന്ദ്രൻ, അവനിജൻ=ചൊവ്വ, അപത്യം=സന്തതി, ഗുരു=വ്യാഴം, (വ്യാഴത്തിന്നും സ്വനവാംശകസ്ഥിതി ഉണ്ടായിരിക്കേണമെന്നത് വക്ഷ്യമാണപ്രമാണബലാൽ സിദ്ധമാകയാൽ സ്വഭാഗഗൈഃ എന്ന പദത്തിന്റെ വിഭക്തിവചനങ്ങളെ മാററി സ്വഭാഗഗേ എന്ന വിശേഷണപദത്തെ സമ്പാദിച്ചിട്ട ഗുരൌ എന്നതിന്റെ വിശേഷണമാക്കി യോജിപ്പിച്ചുകൊൾകയും വേണം.) ത്രികോണോദയധർമ്മഗൻ=ത്രികോണോദയധർമ്മങ്ങളെ ഗമിച്ചവൻ, ത്രികോണോദയധർമ്മങ്ങൾ=ത്രികോണവും ഉദയവും ധർമ്മവും, ത്രികോണം=അഞ്ചാംരാശി, ഉദയം=ലഗ്നം, ധർമ്മം=ഒമ്പതാംരാശി, ഗമിക്ക=പ്രാപിക്ക, ഇതുകൾ=മേൽപറഞ്ഞ യോഗങ്ങൾ, വിബിജികൾ=ബീജത്തോടുകൂടാത്തവർ, ബീജം=വീര്യം, ഹിമാംശു=ചന്ദ്രൻ, കരങ്ങൾ=രശ്മികൾ, വിദൃക്കുകൾ=ദൃക്കോടുകൂടാത്തവർ, ദൃക്=കണ്ണ്, അഫലങ്ങൾ=ഫലത്തോടുകൂടാത്തവ, ഫലം=പ്രയോജനം.

സാ—പുരുഷന്റെ ഉപചയരാശിയിൽ രവിശുക്രന്മാരും സ്ത്രീയുടെ ഉപചയരാശിയിൽ ചന്ദ്രകുജന്മാരും സ്വനവാംശങ്ങളെ ആശ്രയിച്ചിട്ട നിൽക്കുന്ന സമയത്തിങ്കൽ ഉണ്ടായതായ നിഷേകം ഗർഭപ്രദമായി ഭവിക്കും. ഇങ്ങിനെതന്നെ ഈ ആചാര്യൻ ലഘുജാതകത്തിങ്കൽ പറഞ്ഞിട്ടുണ്ട്. ലഘുജാകത്തിങ്കലെ വചനം 'ബലയുക്തൌസ്വഗൃഹാംശേഷ്വക്ഷിതാവുപചയർക്ഷഗൌ പുംസാംസ്ത്രീ

ണാം വാകേജചന്ദ്രേയദാതദാ സംഭവതിഗർഭഃ' എന്നാകുന്നു. 'ഉപചയഗൌരവിശുക്രൌ ബലിനൌപുംസസ്വചന്ദ്രസംപ്രാപ്തൌ യുവതേർവ്വാകജചന്ദ്രൌ യദാതദാ ഗർഭസംഭവോഭവതി' എന്നു സാരാവലിയിലും പറഞ്ഞിട്ടുണ്ട്. മേൽപറഞ്ഞഗ്രഹങ്ങളുടെ സ്ഥിതി മേൽപ്രകാരം തന്നെ വേണമെന്നില്ല. ആധാനലഗ്നത്തിങ്കൽനിന്നു ഉപചയരാശികളിൽ നിന്നാലും മതി. ഇതിന്നു പ്രമാണം, 'ചന്ദ്രാർക്കഭൌമശശിഭിഃ സ്വാംശോപചയസ്ഥിതൈസ്സുരേഡ്യേ വാ ധർമ്മേദേയാത്മജസ്ഥേ ബലവതിസതിഗർഭസംഭവോഭവതി' എന്നുള്ള സാരാവലിയാകുന്നു. ഇപ്രകാരം ആദ്യവാക്യത്തിന്റെ സാരത്തെ ഒരു പ്രകാരേണ പറഞ്ഞു. ഇനി മററൊരു പ്രകാരേണ പറയുന്നു. രവിശബ്ദംകൊണ്ടു പിംഗലാ എന്നു പേരോടുകൂടിയ ദക്ഷിണനാഡിയിലെ വായുവിനേയും ഇന്ദുശബ്ദംകൊണ്ടു ഇഡാ എന്നു പേരോടുകൂടിയ വാമനാഡിയിലെ വായുവിനേയുംഗ്രഹിക്കാം. 'ഇഡായാഞ്ചേന്ദ്രമഃപ്രോക്തഃ പിംഗലായാഞ്ചഭാസ്കരഃ' എന്നു ശാസ്ത്രമുണ്ട്. സ്വഭാഗഗൈഃ എന്നുള്ള പദം സ്വഭാഗങ്ങൾകൊണ്ടു ഗമിക്കുന്നവർ എന്നുള്ള അർത്ഥത്തേയും ഗമനം വക്തൃവിവക്ഷാധീനമാകയാൽ ഉൽകർഷപ്രാപ്തിരൂപമായ ഉൽഗമനമാകുന്നു എന്നതിനേയും അനുസരിച്ചു രവിന്ദുശുക്രാവനിജൈഃ എന്ന പദത്തിന്റെ വിശേഷണമാകയുംചെയ്യും. അതു ഹേതുവായിട്ടു രവീന്ദുപദങ്ങൾക്കു നിഷ്കൃഷ്ടമായ അർത്ഥം, ദക്ഷിണനാഡിയിലും വാമനാഡിയിലും ആധിക്യേന സഞ്ചാരത്തെ ചെയ്യുന്ന വായുക്കൾ എന്നാകുന്നു. ശുക്രാവനിജശബ്ദങ്ങൾകൊണ്ടു ശുക്ലശോണിതങ്ങളെ ഗ്രഹിക്കാം. അതുകൾക്കും മേൽപറഞ്ഞ പദം വിശേഷണമാകയാൽ ഭാഗാധിക്യം സമാനമായി തോന്നുകയും ചെയ്യും. ഇങ്ങിനെയാകയാൽ ആധാനകർത്താവിന്റെ വായു തൽക്കാലത്തിങ്കൽ വലത്തേ നാഡിയിൽ ആധിക്യേന സഞ്ചാരത്തോടു കൂടിയതായിരുന്നു എങ്കിൽ ഗർഭിണിയായവളുടെ ഉദരത്തിങ്കൽ പുരുഷപ്രജയാകുന്നുഎന്നും ഇടത്തെനാഡിയിൽ മേൽപ്രകാരം സഞ്ചാരത്തോടുകൂടിയതായിരുന്നു എങ്കിൽ സ്ത്രീപ്രജയാകുന്നു എന്നും പറയേണമെന്നുള്ള അർത്ഥാന്തരത്തേയും ശുക്ലാധിക്യത്തിങ്കൽ പുരുഷനായി ഭവിക്കുമെന്നും രക്താധിക്യത്തിങ്കൽ സ്ത്രീയായി ഭവിക്കുമെന്നും ഉള്ള വസ്തുസ്വഭാവത്തേയും ഇതുകൊണ്ടു സംഗ്രഹിച്ചിരിക്കുന്നു. വായുസാമ്യത്തിങ്കലും ശുക്ലശോണിതസാമ്യത്തിങ്കലും നപുംസകമെന്നുള്ളതു പറയാതെത്തന്നെ അറികയുമാം. ഇനി മേൽ പറഞ്ഞതിന്നു പ്രമാണത്തെ കാണിക്കുന്നു. 'വാമയാസഞ്ചാരൻവായുന്നാഡ്യാജനയതിസ്ത്രീയം പുമാംസമന്യയാവായുരാധാനഇതികേചന' എന്നുള്ള സ്കന്ദഹോരയും 'രക്തേധികേസ്ത്രീപുരുഷശ്ചശുക്ലേനപുംസകം ശോണിതശുക്ലസാമ്യേയസ്മാദതശുക്ലവിവൃദ്ധിദാനി

നിഷേവിതവ്യാനിംസായനാനി' എന്നുള്ള സംഹിതാവചനവും മേൽപറഞ്ഞ അർത്ഥത്തിങ്കൽ പ്രമാണങ്ങളാകുന്നു. പ്രഥമോക്തപക്ഷങ്ങളിൽ രണ്ടാമത്തേതിനെ ദൃഢമാക്കുവാനായി കാണിക്കപ്പെട്ട സാരാവലിയിൽ ആധാനലഗ്നാൽ എന്ന പദാർത്ഥത്തിന്റെ സംബന്ധമുള്ളപ്രകാരം ശബ്ദംകൊണ്ടു തോന്നുന്നില്ല എങ്കിലും ദശാദ്ധ്യായിയിൽ ഇങ്ങിനെത്തന്നെ പറകകൊണ്ടു മേൽപറഞ്ഞ സാരാവലിയിലെ ഉപചയപദാർത്ഥത്തിന്റെ അവധിയായ പദാർത്ഥം ആധാനലഗ്നംതന്നെയായിരിക്കും എന്നു വിചാരിക്കാം. അങ്ങിനെത്തന്നെ എന്നുള്ള നിർണ്ണയം ശാസ്ത്രാന്തരങ്ങളിൽനിന്നു സുഖേനതന്നെ സംഭവിക്കുന്നതുമാകുന്നു. 'ആധാനലഗ്നാദക്കേന്ദുസിതഭൌമാനിജാംശഗാഃകേവ്യന്ത്യുപചയംപ്രാപ്താനിഷേകംസഫലമ്മുനെ' എന്നു ശൌനകഹോരയിൽ കാണ്മാനുണ്ട്. ഇതിനെ അനുസരിച്ചിട്ടുള്ള വചനങ്ങൾ വേറെയും ചില തന്ത്രങ്ങളിലുണ്ട്. വിസ്താരഭീതിഹേതുവായിട്ട് ഇവിടെ എഴുതുന്നില്ല. വായുസഞ്ചാരഭേദത്തെ ആശ്രയിച്ചിട്ടും ശുക്ലശോണിതങ്ങളെ ആശ്രയിച്ചിട്ടും പറഞ്ഞിട്ടുള്ളതു ദശാദ്ധ്യായിയിൽ ഉണ്ട് എങ്കിലും വായുസഞ്ചാരഭേദവശാൽ പ്രജാഭേദസംഭവത്തെ പറഞ്ഞതിന്നു യാതൊരു മൂലത്തയും കാണിച്ചിട്ടില്ല. ഇവിടെ അതുകൂടാതെ കാണിക്കപ്പെട്ടു. ഇനിയുള്ള വിശേഷം ഉടനെ സ്പഷ്ടമാകയും ചെയ്യും. ഇനി ദ്വിതീയവാക്യത്തിന്റെ സാരത്തെ പറയുന്നു. സ്വനവാംശകസ്ഥിതനായിരിക്കുന്ന ബൃഹസ്പതി ആധാനലഗ്നത്തിങ്കലൊ അതിങ്കൽനിന്ന് അഞ്ചാംരാശിയിലൊ കമ്പതാംരാശിയിലൊ നിൽക്കുന്ന സമയം അങ്ങിനെ ഉള്ള ലഗ്നംകൊണ്ടു ചെയ്യപ്പെട്ട നിഷേകവും സഫലമായി ഭവിക്കുമെന്ന് അർത്ഥം സാരമാകുന്നു. 'തത്രസ്വാംശഗതേജീവെത്രിഃകോണഗതേപിവാ സഫലന്തദ്വിജാനീഹി സുതഭസ്ഥേവിശേഷതഃ' എന്നുള്ള ശൌനകവചനം മേൽപറഞ്ഞതിന്നു മൂലമാകുന്നു. ഇതിനെ അനുസരിച്ചുള്ള വചനങ്ങൾ മററും ചില ഹോരകളിൽ കാണ്മാനുണ്ട്. ഭട്ടോൽപലഗ്രന്ഥത്തിങ്കലും ദശാദ്ധ്യായിയിലും നോക്കുമ്പോൾ ഗ്രഹൌ എന്നതിങ്കൽ സ്വഭാഗഃഗ എന്നതിന്റെ സംബന്ധം വേണമെന്നുള്ളതു തോന്നുന്നില്ല. അത്രതന്നെ അല്ല ദശാദ്ധ്യായി ഈ വിഷയത്തിങ്കൽ അന്യഥാ പ്രവൃത്തയായിട്ടുള്ളതുമാകുന്നു. എങ്കിലും മേൽപറഞ്ഞ ശൌനകവചനം മുതലായതിനെ പ്രമാണിച്ചു ഞാൻ ബൃഹസ്പതിക്കും സ്വഭാഗഗതത്വം ഉണ്ടായിരിക്കണമെന്നും അങ്ങിനെ ഉള്ള ബൃഹസ്പതിയുടെ സ്ഥിതി ലഗ്നത്തിങ്കലൊ അതിങ്കൽനിന്നു പഞ്ചമരാശിയിലൊ നവമരാശിയിലൊ ആയിരിക്കണമെന്നും അഭിപ്രായപ്പെടുന്നു. പഞ്ചാംരാശിയിൽ ആയിരുന്നാൽ മേൽപറഞ്ഞതു ദൃഢംതന്നെ എന്നത് മേൽപറഞ്ഞ ശൌനകവാക്യത്തിങ്കൽ സ്പഷ്ടമാക

ന്നു. ഇവിടെ ലഗ്നം, പഞ്ചമം, നവമം എന്നുള്ള ക്രമത്തെ വിട്ടിട്ടു മുമ്പേതന്നെ ത്രികോണപദത്തെ പറഞ്ഞതുകൊണ്ടു ദാർഢ്യത്തെ കല്പിക്കയുമാം. മേൽപറഞ്ഞ ശൌനകവചനത്തിന്നു ആധാനലഗ്നാദിത്യാദി വചനത്തിന്റെ അനന്തര്യമുണ്ടാകകൊണ്ടു തത്ര എന്നുള്ളേടത്തെ തൽപദാർത്ഥം മുൽപറഞ്ഞ ആധാനലഗ്നം തന്നെ എന്നു് അറിഞ്ഞുകൊൾകയും വേണം. അഥവാ എന്നുള്ള വാശബ്ദം അതോന്യഥാസ്ഥേ ഇത്യാദി വാക്യംകൊണ്ടു മുൻ പറകപ്പെട്ടയോഗത്തിന്റെ സമുച്ചയസിദ്ധിക്കായിക്കൊണ്ടാകുന്നു. ഇനി ഇമേവിബീജിനാമിത്യാദി തൃതീയവാക്യത്തിന്റെ സാരത്തെ പറയുന്നു.

മേൽ പറഞ്ഞ മൂന്നു യോഗങ്ങളും അന്ധന്മാരായിരിക്കുന്നവർക്കു ചന്ദ്രരശ്മികൾ എന്നപോലെ ബാല്യം നിമിത്തമായിട്ടൊ വാർദ്ധക്യം നിമിത്തമായിട്ടൊ വ്യാധിനിമിത്തമായിട്ടൊ ആത്മശക്തിപ്രദനായ ആദിത്യനും മനശ്ശക്തിപ്രദനായ ചന്ദ്രനും ശുക്ലശക്തിപ്രദനായിരിക്കുന്ന ശുക്രനും ബലഹീനന്മാരായിരിക്കുംസമയത്തിങ്കൽ ഉള്ള ജനനം ഹേതുവായിട്ടൊ ഉൽപാദനനൈപുണ്യത്തോടുകൂടാത്തവരായ ജനങ്ങൾക്കു വിഫലങ്ങളായി ഭവിക്കുമെന്നു് അതിന്റെ സാരമാകുന്നു. അന്തത്തിങ്കൽ അന്വിതമായ ഹി ശബ്ദം ബീജശക്തിയില്ലാത്തവരിൽ മേൽപറഞ്ഞ മൂന്നു യോഗങ്ങളും വിഫലങ്ങളായി ഭവിക്കുമെന്നിപ്രകാരം ഇവിടെ പറകപ്പെട്ട സിദ്ധാന്തം സ്കന്ദപ്രാജാപത്യാദിതന്ത്രങ്ങളിലും പ്രസിദ്ധമാകുന്നു എന്നതിനെ ദ്യോതിപ്പിക്കുന്നതാകുന്നു. ഇവിടെ ഭട്ടോൽപലദശാദ്ധ്യായികളെ വിട്ടു പറഞ്ഞിട്ടുള്ളതു് ഒക്കെയും പ്രമാണാനുഗൃഹീതം തന്നെ എന്നുള്ളതു മിതാക്ഷരയെ പരിശീലിച്ചവർ നിസ്സംശയമായി ഗ്രഹിക്കുകയും ചെയ്യും. മററുള്ളവർക്കു് അന്യഥാ ഭ്രമം വരുമെങ്കിൽ അസ്മന്നാമ എന്നു വിചാരിച്ചു സമർപ്പിക്കുന്നു.

൪. ദിവാകരേന്ദ്വോഃസ്മരഗൌകുജാർക്കജൌ
ഗദപ്രദൌപുംഗളയോഷിതോസ്തദാ
വ്യയസ്വഗൌമൃത്യുകരൌയുതൌതഥാ
തദേകദൃഷ്ട്യാമരണായകല്പിതൌ.

അ—തദാ ദിവാകരേന്ദ്വോഃ സ്മരഗൌ കുജാർക്കജൌ പുംഗളയോഷിതോഃ ഗദപ്രദൌ സ്യാതാം. വ്യയസ്വഗൌ മൃത്യുകരൌ സ്യാതാം. തഥാ യുതൌ തദേകദൃഷ്ട്യാമരണായ കല്പിതൌ ഭവതഃ.

അന്വ—അപ്പോൾ ദിവാകരേന്ദുക്കളുടെ സ്മരഗന്മാരായിരിക്കുന്ന കുജാർക്കന്മാർ പുംഗളയോഷിത്തുകൾക്കു ഗദപ്രദന്മാരായി ഭവിക്കും. ദിവാകരേന്ദുക്കളുടെ വ്യയസ്വഗന്മാരായിരിക്കുന്ന അവർ മൃത്യുകാരകന്മാരായി ഭവിക്കും. അപ്രകാരം യുതന്മാരായിരിക്കുന്ന അവർ

തദേകദൃഷ്ടി ഹേതുവായിട്ട് മാന്നത്തിനായിക്കൊണ്ടു കല്പിതന്മാരായി ഭവിക്കുന്നു.

വരി—ദിവാകരേന്ദുക്കൾ=ദിവാകരനും ഇന്ദുവും, ദിവാകരൻ=സൂര്യൻ, ഇന്ദു=ചന്ദ്രൻ, സ്വാംഗന്മാർ=സ്വരാശിയെ ഗമിച്ചവർ, സ്വരാശി=ഏഴാംരാശി, ഗമിക്ക=പ്രാപിക്ക, കുജാർക്കജന്മാർ=കുജനും അർക്കജനും, കുജൻ=ചൊവ്വ, അർക്കജൻ=ശനി, പുംഗളയോഷിത്തുകൾ=പുംഗളനും യോഷിത്തും, പുംഗളൻ=പുരുഷൻ, യോഷിത്=സ്ത്രീ (പുംഗളയോഷിതൊ: എന്നതിന്നു നരനായ്യൊ: എന്ന് എന്നുയും പ്രാചീനമായ ഒരു ഭട്ടോല്പലഗ്രന്ഥത്തിൽ കാണുന്നു. അച്ചിൽ കാണുന്നത് പുംഗലസ്യ മനുഷ്യസ്യ എന്നാകുന്നു. ഇതു കൂടാതേയും വളരെ വ്യത്യാസങ്ങൾ അച്ചടിയിൽ കാണ്മാനുണ്ട്. അങ്ങിനെയുള്ള സ്ഥലങ്ങളിൽ പ്രാചീനപുസ്തകങ്ങളിൽ കാണുന്ന പാഠംതന്നെ പ്രമാണമെന്നു ഞാൻ വിചാരിക്കുന്നു. എങ്കിലും അച്ചടിച്ച പുസ്തകങ്ങൾതന്നെ ബാഹുല്യേന കാണുകയാൽ അതിലുള്ള പാഠങ്ങളെ പ്രമാണിച്ച് ഇതിന്നു മുമ്പു പലതും പഠകപ്പെട്ടു. ബോദ്ധാക്കന്മാരായ ജനങ്ങൾക്കു തന്റെ തന്റെ മനസ്സിന്ന് ഏതുവിധമായ പാഠം സംഗതിവശാൽ സാധു എന്നുള്ള സമ്മതിയോടുകൂടിയതായി ഭവിക്കുന്നുവൊ, ആ വിധമായ പാഠത്തെത്തന്നെ ഞാനും സമ്മതിക്കുന്നവനാകയാൽ ഇവിടെ ഭട്ടോല്പലഗ്രന്ഥത്തെക്കുറിച്ച് പറഞ്ഞിട്ടുള്ളതിൽ ചിലത് ദുർബ്ബലപ്പെടുമൊ എന്നു ഞാനും സംശയിക്കുന്നു) ഗദപ്രദന്മാർ=ഗദത്തെ പ്രദാനംചെയ്യുന്നവർ, ഗദം=രോഗം, പ്രദാനംചെയ്ക=കൊടുക്കുക, വ്യയസ്വഗന്മാർ=വ്യയസ്വങ്ങളെ ഗമിച്ചവർ, വ്യയസ്വങ്ങൾ=വ്യയവും സ്വവും, വ്യയം=ചന്ദ്രണ്ടാംരാശി, സ്വം=രണ്ടാംരാശി, ഗമിക്ക=പ്രാപിക്കുക, മൃത്യുകാരന്മാർ=മൃത്യുവിനെ ഉണ്ടാക്കുന്നവർ, മൃത്യു=മരണം, യുതന്മാർ=കൂടിയവർ, തദേകദൃഷ്ടി=തദേകന്റെ ദൃഷ്ടി, തദേകൻ=അവരിൽവെച്ച് ഏകൻ, അവർ=കുജാർക്കജന്മാർ, ഏകൻ=ഒരുത്തൻ, ദൃഷ്ടി=ദർശനം, കല്പിതന്മാർ=കല്പിക്കപ്പെട്ടവർ, കല്പിക്ക=നിശ്ചയിക്കുക.

സാ—ആധാനകാലത്തിങ്കൽ യാതൊരുരാശിയിൽ ആദിത്യൻ നിന്നുവൊ, അതിന്റെ ഏഴാംരാശിയിൽ ചൊവ്വയൊ ശനിയൊ ഉണ്ടായിരുന്നാൽ ആധാനകർത്താവിന്നു തന്നാൽ ആഹിതഗർഭയായിരിക്കുന്നവൾ യാതൊരു സമയത്തിങ്കൽ പ്രസവിക്കുന്നുവൊ അതുവരെ രോഗങ്ങൾ ഉണ്ടാകുമെന്നും ആ കാലത്തിങ്കൽ ചന്ദ്രാശ്രിതരാശിയുടെ ഏഴാംരാശിയിൽ ചൊവ്വയൊ ശനിയൊ ഉണ്ടായിരുന്നാൽ അങ്ങിനെയുള്ള കാലത്തിങ്കൽ ഉണ്ടായ നിഷേകം ഹേതുവായിട്ടു ഗർഭിണിയായ സ്ത്രീക്ക് മേൽപറഞ്ഞ അവധിവരെ രോഗങ്ങളുണ്ടാകുമെന്നും പറയേണം. ചൊവ്വയൊ ശനിയൊ ആദിത്യാശ്രി

തരാശിയുടെ പന്ത്രണ്ടാംരാശിയിലൊ രണ്ടാം രാശിയിലൊ ആധാന കാലത്തിങ്കൽ ഉണ്ടായിരുന്നു എങ്കിൽ ആധാനകർത്താവായ പുരുഷൻ വളരെ താമസംകൂടാതെ മരിയ്ക്കുമെന്നും ചന്ദ്രാശ്രിതരാശിയുടെ പന്ത്രണ്ടാംരാശിയിലും രണ്ടാംരാശിയിലുമായാൽ സ്ത്രീ അപ്രകാരം മരിയ്ക്കുമെന്നും അറിയേണം. കുജമന്ദന്മാരിൽവെച്ച് ഏകഗ്രഹത്തിന്ന് ആദിത്യനോടു യോഗവും ഇതരഗ്രഹത്തിന്റെ ദൃഷ്ടിയുമുണ്ടായിരുന്നാലും പുരുഷൻ മരിയ്ക്കും. അവരിൽവെച്ച് ഏകഗ്രഹത്തിന്നു ചന്ദ്രനോടുയോഗവും ഇതരഗ്രഹത്തിന്റെ ദൃഷ്ടിയുംകൂടി ഉണ്ടായാൽ സ്ത്രീ മരിയ്ക്കും. മേൽ പറഞ്ഞ രോഗത്തിന്റെയും മരണത്തിന്റെയും കാലമേതെന്നാൽ, യാതൊരു മാസത്തിന്റെ ആധിപത്യം രോഗാദികാരകനായിരിയ്ക്കുന്ന ചൊവ്വയ്ക്കൊ ശനിയ്ക്കൊ ഭവിയ്ക്കുമൊ ആ മാസം തന്നെ എന്ന് അറിഞ്ഞുകൊൾക.

൪. ദിവാക്ശുക്രൌപിതൃമാതൃസംജ്ഞിതൌ
ശനൈശ്ചരേന്ദൂനിശിതദ്വിപര്യയാൽ
പിതൃവ്യമാതൃഷ്വസൃസംജ്ഞിതൌചതാ
വഥോജയുഗ്മർക്ഷഗതൌതയോഃശുഭൌ.

അ — ദിവാ ജാതസ്യ അർക്കശുക്രൌ പിതൃമാതൃസംജ്ഞിതൌ ഭവതഃ നിശി ജാതസ്യ ശനൈശ്ചരേന്ദൂ പിതൃമാതൃസംജ്ഞിതൌ ഭവതഃ തദ്വിപര്യയാൽ തൌ പിതൃവ്യമാതൃഷ്വസൃസംജ്ഞിതൌ ച ഭവതഃ ഓജയുഗ്മർക്ഷഗതൌ തൌ അഥ തയോഃ ശുഭൌ ഭവതഃ

അന്വ — പകൽ ജാതനായിരിക്കുന്നവന്ന് അർക്കശുക്രന്മാർ പിതൃമാതൃസംജ്ഞിതന്മാരായി ഭവിക്കുന്നു. ശനിയിങ്കൽ ജാതനായിരിക്കുന്നവന്നു ശനൈശ്ചരേന്ദുക്കൾ പിതൃമാതൃസംജ്ഞിതന്മാരായി ഭവിക്കുന്നു തദ്വിപര്യയത്തെ അനുസരിച്ചിട്ട് അവർ പിതൃവ്യമാതൃഷ്വസൃസംജ്ഞിതന്മാരായിട്ടും ഭവിക്കുന്നു. ഓജയുഗ്മർക്ഷഗതന്മാരായിരിക്കുന്ന അവർകാർത്തേന്ന്യന അവർക്കശുഭന്മാരായി ഭവിക്കുന്നു.

പരി — ജാതൻ=ജനിച്ചവൻ, ദിവാകരേന്ദുക്കൾ=ദിവാകരനും ഇന്ദുവും, ദിവാകരൻ=ആദിത്യൻ, ഇന്ദു=ചന്ദ്രൻ, പിതൃമാതൃസംജ്ഞിതന്മാർ=പിതൃമാതൃസംജ്ഞകളോടുകൂടിയവർ, പിതൃമാതൃസംജ്ഞാ=പിതാവ് എന്നും മാതാവ് എന്നും ഉള്ളസംജ്ഞാ, സംജ്ഞാ=പേർ, നിശാ=രാത്രി, ശനൈശ്ചരേന്ദുക്കൾ=ശനൈശ്ചരനും ഇന്ദുവും, ശനൈശ്ചരൻ=ശനി, ഇന്ദു=ചന്ദ്രൻ, നിശാ=രാത്രി, തദ്വിപര്യയം=അതുകളുടെ വിപര്യയം, അതുകൾ=ദിനരാത്രികൾ, വിപര്യയം=വ്യത്യാസം, അവർ=ശനൈശ്ചരേന്ദുക്കൾ, പിതൃവ്യമാതൃഷ്വസൃസംജ്ഞിതന്മാർ=പിതൃവ്യമാതൃഷ്വസൃസംജ്ഞകളോടുകൂടിയവർ, പിതൃവ്യമാതൃഷ്വസൃസം

ജ്ഞാ=പിതൃവ്യനെന്നും മാതൃഷ്വസാവ് എന്നും ഉള്ള സംജ്ഞാ, പിതൃവ്യൻ=പിതാവിന്റെ ഭ്രാതാവ്, പിതാവ്=അച്ഛൻ, ഭ്രാതാവ്=സഹോദരൻ, മാതൃഷ്വസാവ്=മാതാവിന്റെ സ്വസാവ്, മാതാവ്=അമ്മ, സ്വസാവ്=സഹോദരി, ഓജയുഗ്മർക്ഷഗതന്മാർ=ഓജയുഗ്മക്ഷങ്ങളെ ഗമിച്ചവർ, ഓജയുഗ്മർക്ഷങ്ങൾ=ഓജർക്ഷവും യുഗ്മർക്ഷവും, ഓജർക്ഷം=ഓജരാശി, യുഗ്മർക്ഷം=യുഗ്മരാശി, ഗമിക്ക=പ്രാപിക്ക, അവർ=ശനൈശ്ചരാദികൾ, കാർത്സ്ന്യം=സാകല്യം, അവർ=പൂർവ്വോക്തന്മാർ, ശുഭന്മാർ=ശുഭകരന്മാർ.

സാ—പകൽ ജനിച്ചിരിക്കുന്നവന്റെ പിതാവിന്നുള്ള ഗുണദോഷങ്ങൾ, ആദിത്യനെക്കൊണ്ടും മാതാവിന്നുള്ള ഗുണദോഷങ്ങൾ ശുക്രനെക്കൊണ്ടും വിചാരിക്കപ്പെടുവാൻ യോഗ്യങ്ങളാകുന്നു. രാത്രിയിൽ ജനിച്ചവന്റെ പിതാവിന്നുള്ള ഗുണദോഷങ്ങൾ ശനിയെക്കൊണ്ടും മാതാവിന്നുള്ള ഗുണദോഷങ്ങൾ ചന്ദ്രനെക്കൊണ്ടും വിചാരിക്കപ്പെടുവാൻ യോഗ്യങ്ങളാകുന്നു മേൽപറഞ്ഞതിന്നു വിപരീതമായിട്ടു മേൽപറഞ്ഞ ഗ്രഹങ്ങളെക്കൊണ്ടുതന്നെ പിതൃസഹോദരന്റേയും മാതൃഷ്വസാവിന്റേയും ഗുണദോഷങ്ങളെ വിചാരിച്ചുകൊൾക. എങ്ങിനെയെന്നാൽ, പകൽ ജനിച്ചവന്റെ പിതൃവ്യഗുണദോഷങ്ങളെ ശനിയെക്കൊണ്ടും മാതൃഷ്വസാവിന്റെ ഗുണദോഷങ്ങളെ ചന്ദ്രനെക്കൊണ്ടും രാത്രിയിൽ ജനിച്ചവന്റെ പിതൃവ്യഗുണദോഷങ്ങളെ ആദിത്യനെക്കൊണ്ടും മാതൃഷ്വസാവിന്റെ ഗുണദോഷങ്ങളെ ശുക്രനെക്കൊണ്ടും വിചാരിക്കേണമെന്നിപ്രകാരം ഗ്രാഹ്യമാകുന്നു. ഇനി ഓജേത്യാദിവാക്യത്തിന്റെ സാരമിന്നതെന്നു പറയുന്നു. പകൽ ആദിത്യൻ മേഷമിഥുനസിംഹതുലാചാപകുംഭങ്ങളാകുന്ന ഓജരാശികളിൽ വെച്ചു കണ്ടിൽ നിന്നാൽ പിതാവിന്നു ശുഭദനായി ഭവിക്കും. രാത്രിയിൽ മേൽപ്രകാരം നിന്നാൽ പിതൃവ്യന്നു ശുഭദനായി ഭവിക്കും. പകൽ ശുക്രൻ വൃഷകർക്കടകാദികളായ യുഗ്മരാശികളിൽ വെച്ച് കണ്ടിൽനിന്നാൽ മാതാവിന്നു ശുഭദനായി ഭവിക്കും. രാത്രിയിൽ മേൽപ്രകാരം നിന്നാൽ മാതൃഷ്വസാവിന്നു ശുഭദനായി ഭവിക്കും. രാത്രിയിൽ ശനി ഓജരാശിയിൽ നിന്നാൽ പിതാവിന്നു ശുഭദനായി ഭവിക്കും. പകൽ മേൽപ്രകാരം നിന്നാൽ പിതൃവ്യന്നു ശുഭദനായി ഭവിക്കും. രാത്രിയിൽ ചന്ദ്രൻ യുഗ്മരാശിയിൽ നിന്നാൽ മാതാവിന്നു ശുഭദനായി ഭവിക്കും. പകൽ മേൽപ്രകാരം നിന്നാൽ മാതൃഷ്വസാവിന്നു ശുഭദനായി ഭവിക്കും. ഇങ്ങിനെ മേൽപറഞ്ഞ വാക്യത്തിന്റെ സാരത്തെ ഗ്രഹിച്ചുകൊൾക. പകൽ യുഗ്മക്ഷേത്രഗതനായിരിക്കുന്ന ആദിത്യൻ അശുഭദനായി ഭവിക്കുമെന്നു തുടങ്ങി ഉള്ളതൊക്കെയും മേൽപറഞ്ഞ സൂക്ഷ്മാദിസ്ഥിതിവൈപരീത്യത്തിങ്കൽ ഊഹ്യമാകുന്നു. അതിന്നു വേറെ വച

നം വേണമെന്നില്ല ഇതുകൊണ്ടുതന്നെ സിദ്ധമായി. അഥശബ്ദത്തിന്നു 'മംഗലാനന്തര്യാരംഭപ്രശ്നകാർത്സ്ന്യേഷ്വഥോ അഥ' എന്നുള്ള കോശത്തെഅനുസരിച്ചു കാർത്സ്ന്യേന എന്നുള്ള അർത്ഥത്തെഅനുപയോഗത്തിൽ ചേർക്കയും പരിഭാഷയിൽ കാർത്സ്ന്യം=സാകല്യം, എന്നിപ്രകാരം കാർത്സ്ന്യപദാർത്ഥത്തെ വിവരിക്കുകയും ചെയ്തു. സാകല്യമെന്നത് ഒട്ടൊഴിയാതെ ഉള്ളവരാവു എന്നുള്ള അവസ്ഥയാകുന്നു. ഇപ്രകാരമുള്ള അർത്ഥത്തെ പറയുന്നതായ അഥശബ്ദത്തിന്റെ യോഗം തൌ എന്നതിനോടാകുന്നു എന്ന് അറിഞ്ഞിട്ട് ഇവിടെ പ്രഥമാദ്വിവചനാന്തപദങ്ങൾകൊണ്ടു മുമ്പെ നിർദ്ദേശിക്കപ്പെട്ടവർ എവരെവരൊ അവരെല്ലാവരേയും പൂർവ്വോക്തത്വേന തൌ എന്നതുകൊണ്ടു ഗ്രഹിക്കണമെന്നുള്ള അഭിപ്രായവും, അതിന്റെ സംബന്ധം തയോഃ എന്നതിനോടുകൂടെയുമുണ്ടെന്നു കല്പിപ്പാൻ വിരോധമില്ലായ്കയാലും ഈ രീതി അവിടെയും വേണ്ടതാകയാലും തയോഃ എന്ന പദംകൊണ്ടു പിതാവിന്നും മാതാവിന്നും പിതൃവ്യന്നും പിതൃഷ്വസാവിന്നുമെന്നുള്ള അർത്ഥത്തെ, തൌ എന്ന ശബ്ദംകൊണ്ട് അക്ഷുകൃന്മാർ എന്നും ശനൈശ്ചരേന്ദുക്കൾ എന്നുമുള്ള അർത്ഥത്തെ ഗ്രഹിക്കുന്നതുപോലെ ഗ്രഹിക്കണമെന്നുള്ള അഭിപ്രായവും ആചാര്യനാൽ അഥശബ്ദപ്രയോഗംകൊണ്ടു സൂചിതമായിരിക്കുന്നു എന്ന് അറിഞ്ഞുകൊൾകയും വേണം.

ആദ്യമായ ജനനം പിതാവിങ്കൽനിന്നും രണ്ടാമത്തേതു മാതാവിങ്കൽനിന്നുമിങ്ങിനെ ജനനം രണ്ടുവിധമാകയാൽ ജാതസ്യ എന്ന പദംകൊണ്ടുതന്നെ നിഷിക്തസ്യ എന്ന പദത്തിന്റെ ഫലവും സിദ്ധമായി അതു ഹേതുവായിട്ടു 'ദ്വിവാനിഷിക്തസ്യ ജാതസ്യവാ' ഇത്യാദി പൂർവ്വഗ്രന്ഥാനുരോധേന നിഷിക്തസ്യ എന്ന പദത്തിന്നും അനുപയോഗിത്വമുണ്ട് എന്നു വന്നിരിക്കുമ്പോൾ അതിനെ ഉപേക്ഷിച്ചതിനാൽ അനുപയാദികളിൽ ന്യൂനത്വം ഭവിച്ചിരിക്കുന്നു എന്നു ഭ്രമിച്ചുപോകയും അരുത്. ഭട്ടോല്ലടാദികൾ നിഷിക്തസ്യ എന്നു പറഞ്ഞതു നിഷേകകാലത്തിങ്കൽ പിതൃശരീരത്തിങ്കൽനിന്നുള്ള ഗർഭാശയപ്രാപ്തിയെക്കുറിച്ചു ജനനമെന്നുള്ള വ്യവഹാരത്തിന്നു പണ്ഡിതപാമരസാധാരണ്യമില്ലായ്കയാൽ അതു വേറെതന്നെ എന്നിപ്രകാരമുള്ള ഭേദകല്പനയെ ആശ്രയിക്കുകയാൽ ഉണ്ടായതാകുന്നു. അതു ഹേതുവായിട്ടു 'ഗർഭാധാനജലോദയാർക്കശിരാലാലാടവീക്ഷാക്ഷിതിസ്പർശൈഃ പഞ്ചവിധോത്രജന്മസമയഃ' ഇത്യാദികൾക്കെന്നപോലെ നിഷേകവും ജനനംതന്നെ എന്നിപ്രകാരമുള്ള അഭേദാഭ്യുപഗമത്തിന്നു യാതൊരു വിരോധവുമില്ല എന്നു വിചാരിച്ചുകൊൾകയും വേണം.

൩. അഭിലഷതഭിരുദയർക്ഷമസതഭി-
ർമ്മരണമേതിശുഭദൃഷ്ടിമയാതേ
ഉദയരാശിസഹിതേചയമേസ്ത്രീ
വിഗളിതോഡുപതിഭ്രസുതദൃഷ്ടേ.

അ—ഉദയർക്ഷം അഭിലഷതഭിഃ അസതഭിഃ ഉദയർക്ഷേ ശുഭദൃഷ്ടിം അയാതെ സതി കൃതനിഷേകാ സ്ത്രീ മരണം ഏതി ഉദയരാശിസഹിതെ യമേ വിഗളിതോഡുപതിഭ്രസുതദൃഷ്ടേ സതി കൃതനിഷേകാ സ്ത്രീ ച.

അന്വ—ഉദയർക്ഷത്തെ അഭിലഷത്തുകളായിരിക്കുന്ന അസത്തുകൾ ഹേതുവായിട്ട് ഉദയർക്ഷം ശുഭദൃഷ്ടിയെ അയാതമായിരിക്കും സമയത്തിങ്കൽ കൃതനിഷേകയായിരിക്കുന്ന സ്ത്രീ മരണത്തെ പ്രാപിക്കുന്നു. ഉദയരാശിസഹിതനായിരിക്കുന്ന യമൻ വിഗളിതോഡുപതിഭ്രതദൃഷ്ടനായിരിക്കും സമയത്തിങ്കൽ കൃതനിഷേകയായിരിക്കുന്ന സ്ത്രീയും മരണത്തെ പ്രാപിക്കുന്നു.

വിവ—ഉദയർക്ഷം=ഉദയരാശി, (ആധാനലഗ്നമെന്നു സാരം) അഭിലഷത്തുകൾ=അഭിലഷിച്ചിയണ്ടുന്നവർ, അഭിലഷിക്കുക=ഇച്ഛിക്കുക, അസത്തുകൾ=പാപന്മാർ, ശുഭദൃഷ്ടി=ശുഭൻെറദൃഷ്ടി, ശുഭൻ=ശുഭഗ്രഹം, ദൃഷ്ടി=ദർശനം, അയാതം=യാതമല്ലാത്തത്, യാതം=യാനംചെയ്തത്, യാനംചെയ്തു=പ്രാപിക്കുക, കൃതനിഷേകാ=കൃതമായിരിക്കുന്ന നിഷേകത്തോടുകൂടിയവൾ, കൃതം=ചെയ്യപ്പെട്ടത്, നിഷേകം=ഗർഭാധാനം, ഉദയരാശിസഹിതൻ=ഉദയരാശിയോടു കൂടിയവൻ, (ഉദയരാശിയിൽ നിൽക്കുന്നവനെന്നു സാരം) ഉദയരാശി=ലഗ്നം, യമൻ=ശനി, വിഗളിതോഡുപതിഭ്രസുതദൃഷ്ടർ=വിഗളിതോഡുപതിഭ്രസുതന്മാരാൽ ദൃഷ്ടൻ, വിഗളിതോഡുപതിഭ്രസുതന്മാർ=വിഗളിതോഡുപതിയും ഭ്രസുതനും, വിഗളിതോഡുപതി=വിഗളിതനായിക്കുന്ന ഉഡുപതി, വിഗളിതൻ=ക്ഷീണൻ, ഉഡുപതി=ചന്ദ്രൻ, ഭ്രസുതൻ=ചൊവ്വ, ദൃഷ്ടൻ=ദർശിക്കപ്പെട്ടവൻ, ദർശിക്കുക=നോക്കുക.

സാ — ആധാനലഗ്നത്തിൻെറ പന്ത്രണ്ടാംരാശിയിൽ അശുഭസ്ഥിതിയും ആധാനലഗ്നത്തിന്നു ശുഭദൃഷ്ടിയില്ലായ്കയും കൂടി വരികിൽ, ആ സമയത്തിങ്കൽ കൃതനിഷേകയായിയും അതു ഹേതുവായിട്ടു ഗർഭിണിയായിയുമിരിക്കുന്ന സ്ത്രീ ഗർഭിണിയായിട്ടുതന്നെ മരിക്കും. 'അശുഭൈർദ്വാദശർക്ഷസ്ഥൈഃശുഭദൃഷ്ടിവിവർജ്ജിതേ. ആധാനലഗ്നേമരണംയോഷിതാംപ്രവദേൽബുധഃ' എന്നു ഗാർഗ്ഗി എന്ന ആചാര്യനും പറഞ്ഞിട്ടുണ്ട്. ഇപ്രകാരം ശനിയുടെ സ്ഥിതി ആധാ

നലഗ്നത്തിങ്കലാകയും അവിടെ ക്ഷീണചന്ദ്രൻെറയൊ ചൊവ്വയുടെയൊ ദൃഷ്ടിയുണ്ടാകയും കൂടിവരികിൽ ആ സമയത്തിങ്കൽ കൃതനിഷേകമായിയും അതു ഹേതുവായിട്ടു ഗർഭിണിയായിയുമിരിയ്ക്കുന്ന സ്ത്രീയും മരിയ്ക്കും. 'വിലഗ്നസ്ഥശനൈർദൃഷ്ടേ ചന്ദ്രേണക്ഷയമീയുഷാ ഭൌമേനവാവിപദ്യേതതന്നിഷേകേണഗർഭിണീ' എന്നും ഗാർഗ്ഗിവചനമുണ്ട്. കാലദോഷവിശേഷത്തിന്നും കർമ്മവിശേഷാധികരണതാപ്രാപ്തിയ്ക്കും തങ്ങളിലുണ്ടായ സംബന്ധവിശേഷത്താൽ സൂച്യമാനമായ മരണം പ്രത്യാസന്നമായ കാലത്തിങ്കലല്ലാതെ ഗർഭിണിയായിരിയ്ക്കുമ്പോൾതന്നെ എന്നതു മേൽപറഞ്ഞ മൂലശ്ലോകംകൊണ്ടും ഗാർഗ്ഗിവാക്യങ്ങൾകൊണ്ടും സിദ്ധിയ്ക്കുന്നില്ല. എങ്കിലും പ്രസവാൽപൂർവ്വമായ കാലത്തിങ്കൽ മരിയ്ക്കുമെന്നുതന്നെ ഗ്രഹിയ്ക്കണം. 'അനിർധ്യായവിലഗ്നസ്യവാപ്യേനവ്യയമീയുഷാ തന്നിഷേകേണജാനീയാൽ പ്രസവാൽ പ്രാങ്മൃതിംസ്ത്രിയഃ' എന്നു സ്കന്ദഹോരയിലും 'പാപേനനിധനസ്ഥേന ശുഭദൃഷ്ടിവിവർജ്ജിതേ ലഗ്നകൃതനിഷേകാസ്ത്രീഗർഭിണ്യേവവിപദ്യതേ' എന്നു ശൌനകഹോരയിലും പറഞ്ഞിട്ടുണ്ട്. മേൽ പറഞ്ഞ ഹോരകളിൽ 'മന്ദേലഗ്നഗതേതസ്മിൽ ക്ഷീണചന്ദ്രേണവീക്ഷിതേ യോഷിൽകൃതനിഷേകാചയദാഭൌമേനവീക്ഷിതേ' എന്നും 'രവിപുത്രേവിലഗ്നസ്ഥേകുജക്ഷീണേനുവീക്ഷിതേ തസ്മിന്നാഹിതഗർഭാചമരണംപ്രതിപദ്യതേ' എന്നുമുള്ള വചനങ്ങൾ മേൽ പറഞ്ഞ വചനങ്ങളുടെ അനന്തരപഠിതങ്ങളാകയാൽ അതുകളിലും പ്രസവാൽ പ്രാക് എന്ന അംശത്തിൻെറയും ഗർഭിണ്യേവ എന്ന അംശത്തിൻെറയും സംബന്ധത്തിന്നു യോഗ്യതയുണ്ട്. സിദ്ധാന്തവും അതിനെ അനുസരിച്ചുതന്നെ. പ്രസവാൽ പ്രാക് എന്ന സ്കന്ദഹോരയുടെ സംവാദത്തിന്നായിക്കൊണ്ടു ശൌനകഹോരയിലെ ഗർഭിണീപദം പ്രസവാവധിയായ കാലത്തെ ബോധിപ്പിയ്ക്കുന്നതാകുന്നു എന്നു കല്പിയ്ക്കേണം. അതു ഹേതുവായിട്ടു മേൽപറഞ്ഞതിന്നു ഗർഭിണിയായിരിയ്ക്കുമ്പോൾതന്നെ മരിയ്ക്കുമെന്നുള്ള ആശയമില്ലാ എന്ന് അറിഞ്ഞുകൊൾകയും വേണം. ഇതുകൊണ്ട് അകാലത്തിങ്കൽ പതിതഗർഭയായിട്ടും മരിയ്ക്കാമെന്നുള്ളത് പാകപ്പെട്ടു. 'ലഗ്നസ്യാസൌമ്യദൃഷ്ടേസ്മദിച്ഛയാവാകൃതനിഷേകാ ഗ്രഹ്യേണ്യവവിപദ്യതേ പതിതഗർഭാ വാ' എന്ന ഗർഗ്ഗസൂത്രവും മേൽ പറഞ്ഞതിന്ന് അനുകൂലമാകുന്നു. അതു ഹേതുവായിട്ട് ഈ ശ്ലോകത്തിങ്കൽ കാലബോധകപദമില്ല എങ്കിലും ഉത്തരശ്ലോകത്തിങ്കലുള്ള ഗർഭയുതാ എന്ന പദത്തിൻെറ അനുകർഷണംകൊണ്ടു ഗർഭിണീ എന്നുള്ളതു വിശേഷണമാക്കി ഇവിടെയും യോജിപ്പിയ്ക്കണം. എന്നാൽ ഗർഭിണിയായിരിയ്ക്കുന്ന സമയത്തിങ്കൽതന്നെ മരിയ്ക്കുമെന്നത് സിദ്ധമാകയാൽ അപ്രകാരം സിദ്ധാന്തം ഗ്രാഹ്യമാകുന്നു എന്നു ചിലർ പറഞ്ഞിട്ടു

ണ്ട്. എങ്കിലും അത് അശ്രദ്ധേയമാകുന്നു. ഉത്തരശ്ലോകത്തിങ്കലെ ഗർഭയുതാ എന്ന പദത്തിന്റെ അർത്ഥം അന്യാദൃശമാകുന്നു എന്ന് ഉടനെ സ്പഷ്ടമാകയും ചെയ്യും. ഉദയർക്ഷത്തെ കുറിച്ചുള്ള അഭിലാഷമെന്നത് അതിനെ പ്രാപിപ്പാനായിക്കൊണ്ടുള്ള ഇച്ഛയാകുന്നു എന്നും അതിങ്കൽനിന്ന് അന്യത്ര ഗമിക്കാതെ ഇരിപ്പാനായിക്കൊണ്ടുള്ള ഇച്ഛയാകുന്നു എന്നും മതഭേദം ഉണ്ട്. അതുകളിൽവെച്ച് ആദ്യപക്ഷത്തെ അനുസരിച്ചാൽ ഈ ശ്ലോകത്തിന്നു വാച്യമായ അംശം മേൽപ്രകാരംതന്നെ. ദ്വിതീയപക്ഷത്തെ അനുസരിച്ചാൽ ഇങ്ങിനെയല്ല. അതു ഹേതുവായിട്ട് അതിനെ ഇതിനുതാഴെ വിവരിക്കുന്നു.

ആധാനലഗ്നത്തിങ്കൽ അശുഭന്റെ സ്ഥിതിയും അതിന്നു ശുഭഷ്ടി ഇല്ലായ്കയും കൂടി വാരികിൽ മേൽപ്രകാരമുള്ള സ്ത്രീ മരിക്കുമെന്നു പൂർവ്വാർദ്ധത്തിന്റെയും ആധാനലഗ്നത്തിങ്കൽ ശനിയുടെ സ്ഥിതിയും ക്ഷീണചന്ദ്രന്നു ചൊവ്വയുടെ ദൃഷ്ടി ഭവിക്കുകയും കൂടി വരികിൽ മേൽപ്രകാരമുള്ള സ്ത്രീ മരിക്കുമെന്ന് ഉത്തരാർദ്ധത്തിന്റെയും സാരമാകുന്നു. ദ്വിതീയപക്ഷത്തിങ്കൽ പൂർവ്വാർദ്ധത്തിങ്കൽ ഉള്ള പദങ്ങളുടെ അർത്ഥങ്ങൾ മേൽപ്രകാരംതന്നെ. ഉത്തരാർദ്ധത്തിങ്കൽ അല്പമായൊരു വിശേഷം ഉണ്ട്. അതിനെ ഇതിന്നു താഴെ കാണിക്കുന്നു.

'വിഗളിതോഡുപതിഭ്രസുതദൃഷ്ടേ' എന്നതു വേറെ തന്നെ സത്യന്തമാക്കി അന്വയിക്കണം. എന്നാൽ അതിന്റെ അന്വയാർത്ഥം വിഗളിതോഡുപതിഭ്രസുതദൃഷ്ടം സത്തായിരിക്കുംസമയത്തിങ്കൽ എന്നാകയും ചെയ്യും. അതിന്റെ പരിഭാഷ—വിഗളിതോഡുപതിഭ്രസുതദൃഷ്ടം=വിഗളിതോഡുപതിയിങ്കലുള്ള ഭ്രസുതദൃഷ്ടം, വിഗളിതോഡുപതി=ക്ഷീണചന്ദ്രൻ, ഭ്രസുതദൃഷ്ടം=ഭ്രസുതന്റെ ദൃഷ്ടം, ഭ്രസുതൻ=ചൊവ്വ, ദൃഷ്ടം=ദർശനം, സത്ത്=ഭവിച്ചിയങ്ങുന്നത്, ഇങ്ങിനെയാകുന്നു. ഈ അർത്ഥാന്തരങ്ങളിൽ 'ഉദയംയാതൈഃപാപൈസ്സൌമ്യൈരനവേക്ഷിതമരണമസ്യാ' എന്നും 'ഉദയസ്ഥിതക്ഷപത്രേക്ഷിണേന്ദൌ വാകുജേനസന്ദൃഷ്ടേ' എന്നും ഉള്ള സാരാവലീവാക്യങ്ങൾ പ്രമാണങ്ങളാകുന്നു. ഇങ്ങിനെ ദ്വിവിധങ്ങളായ അർത്ഥങ്ങളും പ്രാമാണികങ്ങളാകയാൽ ജിഗമിഷതരുദയർക്ഷമെന്നും അധിവസതരുദയക്ഷമെന്നും പറയായെ ആചാര്യൻ അഭിലഷതരുദയർക്ഷമെന്നിപ്രകാരം ഉഭയസാധാരണമായ ശബ്ദത്തെത്തന്നെ നിബന്ധിച്ചിരിക്കുന്നു എന്ന് അറിഞ്ഞുകൊൾകയും വേണം.

൭. പാപദ്വയമദ്ധ്യസംസ്ഥിതൌ
ലഗ്നേന്ദുനചസൌമ്യവീക്ഷിതൌ

യുഗപൽപൃഥഗേവവാവദേ-
ന്നാരീഗർഭയുതാവിപദ്യതേ

അ—യുഗപൽ പൃഥക് ഏവ വാ പാപദ്വയമദ്ധ്യസംസ്ഥിതൌ ലഗ്നേന്ദു സൌമ്യവീക്ഷിതൌ ന ച ഭവതഃ യദി നാരീ ഗർഭയുതാ വിപദ്യതെ ഇതി വദേൽ.

അന്വ—ഒരുമിച്ചോ വേറേതന്നെയൊ പാപദ്വയമദ്ധ്യസംസ്ഥിതന്മാരായിരിയ്ക്കുന്ന ലഗ്നേന്ദുക്കൾ സൌമ്യവീക്ഷിതന്മാരായി ഭവിയ്ക്കുന്നില്ലാ എങ്കിൽ നാരീ ഗർഭയുതയായിട്ടു വിപദിയ്ക്കുമെന്നു വദിയ്ക്കേണം.

പരി—പാപദ്വയമദ്ധ്യസംസ്ഥിതന്മാർ= പാപദ്വയമദ്ധ്യത്തിങ്കൽ സംസ്ഥിതന്മാർ, പാപദ്വയമദ്ധ്യം=പാപദ്വയത്തിന്റെ മദ്ധ്യം, പാപദ്വയം=പാപന്മാരുടെ ദ്വയം, (രണ്ടു പാപന്മാരെന്നു സാരം) മദ്ധ്യം=നടു, സംസ്ഥിതന്മാർ=സ്ഥിതിയോടുകൂടിയവർ, ലഗ്നേന്ദുക്കൾ=ലഗ്നവും ഇന്ദുവും, ലഗ്നം=ലഗ്നരാശി, ഇന്ദു=ചന്ദ്രൻ, സൌമ്യവീക്ഷിതന്മാർ=സൌമ്യനാൽ വീക്ഷിതന്മാർ, സൌമ്യൻ=ശുഭൻ=വീക്ഷിതന്മാർ=വീക്ഷിക്കപ്പെട്ടവർ, വീക്ഷിയ്ക്കുക=ദർശിയ്ക്കുക, നാരീ=സ്ത്രീ, ഗർഭയുതാ=ഗർഭത്തോടുകൂടിയവൾ, വിപദിക്കുക=മരിയ്ക്കുക, വദിക്കുക=പറയുക.

സാ—ലഗ്നത്തിന്നും ചന്ദ്രാധിഷ്ഠിതരാശിയ്ക്കും സാഹിത്യേന പാപമദ്ധ്യസ്ഥിതിയുണ്ടായാലും ലഗ്നത്തിന്നൊ ചന്ദ്രാധിഷ്ഠിതരാശിയ്ക്കൊ പാപമദ്ധ്യസ്ഥിതിയുണ്ടായാലു ആ സമയത്തിങ്കൽ ഉണ്ടായ നിഷേകം ഹേതുവായിട്ട് ഗർഭത്തെ ധരിച്ചവളായ സ്ത്രീ മേൽപ്രകാരമുള്ള ലഗ്നത്തിന്നും ചന്ദ്രാധിഷ്ഠിതരാശിയ്ക്കും ശുഭദൃഷ്ടിരാഹിത്യംകൂടെ അപ്പോൾ ഉണ്ടായിരുന്നാൽ ഗർഭത്തോടുകൂടിയവളായിട്ടുതന്നെ താമസംകൂടാതെ മരിയ്ക്കുമെന്നു പറയേണം. ലഗ്നവും ചന്ദ്രാധിഷ്ഠിതരാശിയുംകൂന്നായിരുന്നാൽ വ്യയദ്വിതീയങ്ങളിൽ ഉള്ള പാപസ്ഥിതി ഹേതുവായിട്ടു രണ്ടിന്നും സാഹിത്യേന പാപമദ്ധ്യസ്ഥിതി സംഭവിയ്ക്കുന്നതാകുന്നു. അങ്ങിനേതന്നെ വേണമെന്നില്ല. ലഗ്നചന്ദ്രന്മാർക്ക് രണ്ടിന്നുംകൂടിയുള്ള പാപമദ്ധ്യസ്ഥിതി മേൽപ്രകാരമല്ലാതേയും സംഭവിക്കുന്നതാകയാൽ അതിനേയും ഗ്രഹിക്കാം. പൃഥഗേവവാ എന്നതുകൊണ്ടു ലഗ്നചന്ദ്രാധിഷ്ഠിതരാശികൾ ഭിന്നങ്ങളായിരിയ്ക്കുമ്പോൾ അതുകളിൽവെച്ച് ഒന്നിന്നു പാപമദ്ധ്യസ്ഥിതിയുണ്ടായാലും സ്ത്രീ മേൽപ്രകാരം മരിയ്ക്കുമെന്നത് സിദ്ധിയ്ക്കുന്നു. ഇങ്ങിനെ ഭട്ടോല്പലമതം. മേൽപറഞ്ഞതൊക്കയും മേൽ വിവരിക്കപ്പെട്ട ഭട്ടോല്പലമതത്തെ അനുസരിച്ചിട്ടാകുന്നു. എങ്കിലും അഭിലഷത്ഭിരുദയർക്ഷമസ്തദ്ധിഃ എന്നുള്ള പൂർവ്വശ്ലോകംകൊണ്ടു പറകപ്പെട്ട യോഗത്തിന്റെ സംഭവം ഒരു പാപഗ്രഹമൊ രണ്ടു പാപഗ്രഹങ്ങളൊ വ്യയ

സ്ഥന്മാരായി വരികിലുമുണ്ട് എന്നുള്ള സിദ്ധാന്തത്തിന്റെ അനുരോധേന ലഗ്നത്തിന്നു പാപമദ്ധ്യസ്ഥിതിയുണ്ടായാലും ചന്ദ്രാധിഷ്ഠിത രാശിയ്ക്കു പാപമദ്ധ്യസ്ഥിതിയുണ്ടായാലും അതുകൾരണ്ടും പാപമദ്ധ്യസ്ഥിതിയോടുകൂടിയതായാലും മേൽപ്രകാരം പറയേണമെന്നുള്ള വിവക്ഷിതാർത്ഥത്തിന്നു സ്വതസ്സിദ്ധി ഭവിക്കുന്നതാകയാൽ യുഗവൽപൃഥഗേവവാ എന്നത് എന്തിനായിക്കൊണ്ടു പാകപ്പെട്ടു എന്നൊരു ചോദ്യത്തിന്നു സംഗതിയുണ്ട്. അതു ഹേതുവായിട്ട് അതിന്റെ ഏകദേശത്തിന്നുള്ള ഫലത്തെ മുമ്പെ പറയുന്നു. ലഗ്നചന്ദ്രോപാദാനംകൊണ്ടുതന്നെ ഇന്ദുപദഗ്രഹണസാദ്ധ്യമായ ഫലത്തിന്നും സിദ്ധിയെ കല്പിക്കാം. എങ്ങിനെയെന്നാൽ, ലഗ്നേന്ദുകൾക്കു യാവൽ ഫലവിചാരം പ്രതിയുള്ള സാമ്യത്തെ 'ലഗ്നാൽപുത്രകളത്രഭേ സൂനവതിപ്രാപ്തേഥസാലോകിതേ ചന്ദ്രാദ്വാ' എന്നതുകൊണ്ട് ഈ ആചാര്യൻ പറയുവാൻ പോകുന്നവനാകുന്നു. അപ്രകാരമിരിക്കുമ്പോൾ ഇവിലെ ലഗ്നേന്ദു എന്നു പറഞ്ഞത് ലഗ്നത്തിന്നൊ ഇന്ദുവിന്നൊ പാപമദ്ധ്യസ്ഥിതിയുണ്ടായാൽ മതിയാകയില്ല. രണ്ടിന്നുമുണ്ടായിരിക്കേണമെന്നു ബോദ്ധാക്കന്മാർ വിചാരിക്കും. അതിനെ പ്രതിഷ്ഠിക്കേണമെങ്കിൽ പൃഥഗേവവാ എന്നുള്ള അംശം ഉണ്ടായിരിക്കണം. അവിടെയുള്ള വാഗ്രഹണത്തിന്റെ സാമർത്ഥ്യംകൊണ്ടുതന്നെ യുഗപൽഗ്രഹണസാദ്ധ്യമായ ഫലത്തിന്നു സിദ്ധിയുണ്ടാകയാൽ യുഗവൽ എന്നത് സുഖബോധസിദ്ധിക്കായിക്കൊണ്ടാകുന്നു. വിസ്പഷ്ടാർത്ഥംവാ എന്നുള്ള ഭട്ടോൽപലവാക്യാഭിപ്രായവുമിങ്ങിനെതന്നെ എന്നു അറിഞ്ഞുകൊൾകയും വേണം. ഇവിടേയും മേൽപറഞ്ഞപ്രകാരമുള്ള യോഗത്താൽ സൂച്യമാനമായ മരണത്തിന്നു കാലത്തെ കല്പിക്കേണം. അതിന്നു യാതൊന്നും സാധകമായിട്ട് ഒന്നും പറഞ്ഞിട്ടില്ല എന്നുതന്നെ വരികിലും നിഷേകകാലദോഷത്താൽ സംഭിക്കപ്പെടുന്നതായ മരണത്തിന്റെ സംഭവകാലം പ്രസവാവധിയാകുന്നു എന്നുള്ളത് യുക്തിബലാൽസിദ്ധിക്കുന്നതാകുന്നു. അത് ഹേതുവായിട്ടു ഗർഭയുതാഎന്നുള്ള പദത്തിന്റെ ഉപാദാനംഗർഭസ്ഥാനടുക്കുടിയവളായിട്ടുതന്നെ എന്നുള്ള നിയമത്തിനായിക്കൊണ്ടാകുന്നു എന്ന് അറിഞ്ഞുകൊൾകയും വേണം. മേൽപ്രകാരമുള്ള നിയമത്തിന്റെ ഫലം ഗർഭസ്രാവാദി നിമിത്തമായിട്ടുണ്ടാകുന്ന ദോഷവൈഷമ്യം നിമിത്തമായിട്ടും പ്രസവകാലം കഴിയുന്നതിന്നു മുമ്പെ മരിക്കാം; അങ്ങിനെയുള്ള മരണത്തെ മേൽപറഞ്ഞ യോഗംകൊണ്ടു പറഞ്ഞുകൂടാ എന്നുള്ള നിഷേധമാകുന്നു 'ലഗ്നചന്ദ്രഭയോരേകമഭിതശ്ചേൽഖരൌതദാ തത്രാശ്രുഭക്ഷണംചേതി യോഗോന്യോമൃത്യുസൂചകഃ സ്രവെന്നാനേനവൈഗർഭഃ പതേദ്വാകിന്ത്വഗർഭിണീ തഥൈവവൈകൃതാദന്തർഗർഭ്യമൃതിമാപ്നുയാൽ' എന്നുള്ള വ്യന്ദ

ഹോരയും 'പാപമദ്ധ്യഗതേലഗ്നേ ചന്ദ്രഃഭവാനഃചതുർഃവൽ ശുഭസ്യ ദൃഷ്ടിസ്തദ്ദൃഷ്ടേ തസ്മിൻ പാപേക്ഷണേനവാ അന്യോന്യയോഗേനചാ നേന ബ്രൂയാൽഗർഭഃസ്രഃവദിതി പഃതദിതിചനബ്രൂയാൽ കിന്തുഗർഭ വതീമൃതീം' എന്നുള്ള ബ്രഹ്മപ്രാജാപത്യവും മേൽപറഞ്ഞ സിദ്ധാ ന്തത്തിന്ന് അനുകൂലമായ ആശയത്തോടുകൂടിയതാകുന്നു. ബ്രഹ്മ പ്രാജാപത്യത്തിങ്കൽ തദ്ദൃഷ്ടേ തസ്മിൻ പാപേക്ഷണേന വാ എന്നു ള്ള അംശം അധികമാകുന്നു. അതിന്റെ അർത്ഥം പാപമദ്ധ്യഗത മായ ലഗ്നമൊ ചന്ദ്രാധിഷ്ഠിതരാശിയൊ ശുഭദൃഷ്ടിയോടുകൂടിയതാ യിരുന്നാലും അതുകളിൽ പാപദൃഷ്ടിയുണ്ടായാൽ മേൽപ്രകാരം പറയേണമെന്നാകുന്നു. എങ്കിലും ശുഭാശുഭന്മാരുടെ ദൃഷ്ടി ഒരുമി ച്ചുണ്ടായാലും ശുഭദൃഷ്ടിസാഹിത്യത്തെ പറയാമെന്നുള്ള അഭിപ്രായ ത്തോടുകൂടിയതാകയാൽ ഇതിങ്കൽനിന്നുള്ള ഭേദത്തിന്ന അതു ഹേ തുവാകുന്നതല്ലന്ന് അറിഞ്ഞുകൊൾകയും വേണം. മേൽപ്രകാര മുള്ള യോഗത്താൽ സൂച്യമാനമായ ഗർഭിണീമരണത്തിന്റെ കാലം യോഗകാരകഗ്രഹങ്ങളിൽവെച്ചു ബലവാനായിരിക്കുന്ന ഗ്രഹം വക്ഷ്യമാണപ്രമാണാനുരോധേന യാതൊരു മാസത്തിന്റെ അധി പതിയായി ഭവിക്കുമൊ ആ മാസമാകുന്നു എന്നത്രേ പറയേണ്ടത്. ഇതു ഭട്ടോല്പലഗ്രന്ഥത്തിങ്കൽ സ്പഷ്ടമാകുന്നു.

വൃ. ക്രൂരൈശ്ശശിനശ്ചതുർത്ഥഗൈർ
ലഗ്നാദ്വാനിധനാശ്രിതേകുജേ
ബന്ധുചന്ത്യഗയോഃകുജാർക്കയോഃ
ക്ഷീണഭൌനിധനായപൂർവ്വവൽ

അ—കുജേ നിധനാശ്രിതെ സതി ശശിനഃ ലഗ്നാൽ വാ ച തുർത്ഥഗൈഃ ക്രൂരൈഃ നാരീഗർഭയുതാ വിപദ്യതേ കുജാർക്കയോഃ ല ഗ്നാൽ ബന്ധുചന്ത്യഗയോഃ ക്ഷീണഭൌ സതി ച നാരീ പൂർവ്വവൽ നിധനായ യോഗ്യാ ഭവതി.

അനു—കുജൻ നിധനാശ്രിതനായിരിക്കുംസമയത്തിങ്കൽ ശ ശിയിങ്കൽനിന്നൊ ലഗ്നത്തിങ്കൽനിന്നൊ ചതുർത്ഥഗന്മാരായി രിക്കുന്ന ക്രൂരന്മാർ ഹേതുവായിട്ടു നാരീ ഗർഭയുതയായിട്ടു വിപദി ക്കുന്നു. കുജാർക്കന്മാർ ലഗ്നത്തിങ്കൽനിന്നു ബന്ധുചന്ത്യഗന്മാരായിട്ടും ക്ഷീണഭൌസന്നായിട്ടും ഇരിക്കുംസമയത്തിങ്കൽ നാരീ മുൻപറഞ്ഞപ്ര കാരം നിധനത്തിനായിക്കൊണ്ടു യോഗ്യയായി ഭവിക്കുന്നു.

പരി—കുജൻ=ചൊവ്വ, നിധനാശ്രിതൻ=നിധനത്തെ ആശ്ര യിച്ചവൻ, നിധനം=അഷ്ടമം, ആശ്രയിക്ക=പ്രാപിക്ക, ശശി=ച ന്ദ്രൻ, ചതുർത്ഥഗന്മാർ=ചതുർത്ഥത്തെ ഗമിച്ചവർ, ചതുർത്ഥം=നാലാം രാശി, ഗമിക്ക=പ്രാപിക്ക, ക്രൂരന്മാർ=പാപഗ്രഹങ്ങൾ, നാരി=സ്ത്രീ, ഗർഭയുതാ=ഗർഭത്തോടുകൂടിയവൾ, വിപദിക്ക=മരിക്കുക, കുജാർക്കന്മാർ=

കുജനും അർക്കനും, കുജൻ=ചൊവ്വ, അർക്കൻ=ആദിത്യൻ, ബന്ധ്വന്ത്യഗന്മാർ=ബന്ധ്വന്ത്യങ്ങളെ ഗമിച്ചവർ. ബന്ധ്വന്ത്യങ്ങൾ=ബന്ധുവും അന്ത്യവും, ബന്ധു=നാലാം രാശി, അന്ത്യം=പന്ത്രണ്ടാം രാശി, ഗമിക്ക=പ്രാപിക്ക, ക്ഷീണേന്ദു=ക്ഷീണനായിരിക്കുന്ന ഇന്ദു, ഇന്ദു=ചന്ദ്രൻ, സൻ=ഭവിച്ചിയങ്ങുന്നവൻ, നാരി=സ്ത്രീ, നിധനം=മരണം.

സം— ആധാനകാലികചന്ദ്രന്റെ നാലാം രാശിയിൽ പാപസ്ഥിതിയും അഷ്ടമരാശിയിൽ ചൊവ്വയുടെ സ്ഥിതിയും കൂടി വരികിൽ മേൽപ്രകാരമുള്ള സ്ത്രീ ഗർഭത്തോടുകൂടെ ഇരിക്കുമ്പോൾ തന്നെ മരിക്കും. ആധാനകാലികചന്ദ്രന്റെ സ്ഥാനത്തിങ്കൽ ആധാനലഗ്നത്തെ നിവേശിപ്പിച്ചിട്ടും മേൽപ്രകാരം ഗർഭിണീമരണത്തെ പറയാം. ലഗ്നത്തിന്റെ നാലാംരാശിയിൽ കുജന്റെ സ്ഥിതിയും പന്ത്രണ്ടാം രാശിയിൽ ആദിത്യന്റെ സ്ഥിതിയും ചന്ദ്രൻ ക്ഷീണനാകയും കൂടി ഭവിച്ചാലും ഫലം മേൽപ്രകാരമാകുന്നു. മേൽ എഴുതിയപ്രകാരമുള്ള പാഠം മുതലായതു് ഒക്കെയും ഭട്ടോൽപലഗ്രന്ഥത്തെ അനുസരിക്കുന്നതാകുന്നു. ദശാദ്ധ്യായീകാരനാൽ സ്വീകൃതമായ പാഠം 'ക്രൂരേശശിനശ്ചതുർത്ഥഗേ' ഇത്യാദിയാകുന്നു. ഇനി വേറെയും ചില വിശേഷങ്ങൾ ഉണ്ട്. മേൽ വിവരിച്ചപ്രകാരം ഉള്ള അർത്ഥത്തെ നിർവശേഷമാകുംവണ്ണം പറഞ്ഞതിന്റെ ശേഷം ദശാദ്ധ്യായിയിൽ 'അഥവാ പൂർവ്വവദിത്യനേന' ഇത്യാദി ഗ്രന്ഥംകൊണ്ടു ചൊവ്വയോടെ ആദിത്യനോടെ കൂടിയവനായും ക്ഷീണനായിയുമിരിക്കുന്ന ചന്ദ്രൻ ലഗ്നത്തിങ്കൽനിന്നാൽ മേൽപ്രകാരം മരിക്കുമെന്നും പന്ത്രണ്ടാംരാശിയിൽ പാപസ്ഥിതിയുള്ളപ്പോൾ ക്ഷീണചന്ദ്രൻ ലഗ്നത്തിൽ നില്ക്കുകിലും മേൽപ്രകാരം മരിക്കുമെന്നും പറഞ്ഞിട്ടുണ്ട്. അതിന്നു പുറമെ മേൽപറഞ്ഞ അർത്ഥത്തിന്റെ സ്ഥാപനത്തിനായിക്കൊണ്ടു 'ലഗ്നേരവിസംയുക്തേ ക്ഷീണേന്ദൌവാകുജേനവാ മ്രിയതേവ്യയധനസംസ്ഥൈഃ പാപൈസ്തൈവസൌമ്യഗ്രഹാദ്യൈഃ' എന്നുള്ള സാരാവലീശ്ലോകത്തെ ഉപന്യസിക്കുകയും ചെയ്തിരിക്കുന്നു. ഇതുകൂടാതെ ഇതിന്നു നിമിത്തപരത്വം കൂടെ സംഭവിക്കുമെന്നും വ്യക്തമാക്കിയിരിക്കുന്നു. ഇതിങ്കൽനിന്നു പരമായിട്ടു യാതൊന്നും കാണുന്നില്ല. എങ്കിലും ഭട്ടോൽപലപ്രദർശിതമായ പാഠം ചേച്ചയോടുകൂടിയതായിവരേണമെങ്കിൽ പാപസംയോഗം ഹേതുവായിട്ടു പാപനെന്നുള്ള വ്യവഹാരത്തിന്നു യോഗ്യനായിത്തീർന്നിരിക്കുന്ന ബുധനെയൊ രാഹുഹേതുകളെയോ ഗ്രഹിക്കേണം. അവരിൽവെച്ചു ബുധന്റെ പാപത്വം ശുഭത്വാഭാവരൂപമാകുന്നു എന്നു മുമ്പേതന്നെ സപ്രമാണമായി ഉപപാദിച്ചിട്ടുമുണ്ട്. എങ്കിലും ബുധന്റെ യോഗംകൊണ്ടൊ രാഹുകേതുക്കളിൽവെച്ചു് ഏകന്റെ യോഗംകൊണ്ടൊ ചതുർത്ഥഗ

ന്മാരായിരിക്കുന്ന പാപന്മാക്കൊരു വിശേഷംകൂടെ ആവശ്യകമാകുന്നു എന്നു വരികിലല്ലാതെ മേൽപ്രകാരമുള്ള പാഠത്തിന്നു സാമഞ്ജസ്യം ദുർല്ലഭമാകയാൽ ഏകനായ പാപൻ ചന്ദ്രാധിഷ്ഠിതരാശിയുടേയോ ലഗ്നരാശിയുടേയോ ചതുർത്ഥരാശിയിലും, കുജൻതദ്ദൃഷ്ടരാശിയിലും നിന്നാൽ മേൽപ്രകാരമുള്ള മരണത്തെ നിർദ്ദേശിച്ചുകൂടാ എന്നു വരുന്നു. അഥവാരാഹുകേതുക്കളിൽവെച്ച് ഒരുഗ്രഹം നിന്നാലുംമേൽപ്രകാരം പറയാമെന്നു വരുന്നു. രാഹുകേതുക്കൾ ഗ്രഹാന്തർഭൂതന്മാർതന്നെ എന്നതും അവക്കു പാപത്വമുണ്ട് എന്നതും ശാസ്ത്രാന്തരബലാൽ സിദ്ധമായിട്ടുള്ളതുതന്നെ. എങ്കിലും 'ക്ഷീണേന്ദ്വർക്കമഹീസുതാർക്കതനയാഃ പാപാബുധസ്സൈഹികേതുഃ' എന്നുള്ള പാപത്വവിധായകവാക്യത്തിങ്കൽ അവരെ ഗ്രഹിക്കായ്കയാൽ ഇങ്ങിനെയുള്ള യോഗത്തിങ്കൽ അവരേയും പാപത്വേന ഗ്രഹിക്കുന്നത് ഇഷ്ടംതന്നെ എന്നുണ്ടായിരുന്നാൽ അതു മാനാന്തരപ്രദർശനത്തോടുകൂടാതെ ദൃഢമാകയുമില്ല. പാപനോടുകൂടിയ ബുധനെ പാപത്വേന ഗ്രഹിക്കാമെന്നാകുന്നു എങ്കിൽ ഏകസാദ്ധ്യേനോഭയാസാദ്ധ്യത്വം എന്നുള്ള ഗർഗ്ഗസൂത്രാനുരോധേന ചതുർത്ഥരാശിയിൽ രണ്ടു പാപന്മാർ നില്ക്കാതെ മേൽപ്രകാരമുള്ള മരണത്തെ പറഞ്ഞുകൂടാ എന്നുള്ളതുതന്നെ സ്ഥിരപ്പെടുകയും ചെയ്യും. എന്നാൽ 'ക്രൂരേശശിനശ്ചതുർത്ഥഗേ' എന്നുള്ള പാഠത്തെ അംഗീകരിച്ചിരിക്കുന്ന ദശാദ്ധ്യായിക്കു വന്നുകൂടുന്നത് ഈ അംശത്തിങ്കൽ അപ്രാമാണ്യം തന്നെ. ദശാദ്ധ്യായിപ്രാമാണ്യത്തെ അംഗീകരിക്കുന്ന പക്ഷം ഭട്ടോൽപലഗ്രന്ഥത്തിന്ന് അപ്രാമാണ്യത്തെ പറയാതെയും നിർവ്വാഹമില്ല. ഇങ്ങിനെയുള്ള വിചാരത്തിന്നു ബീജമെന്തെന്നാൽ ക്രൂരൈഃ എന്നുള്ള ബഹുവചനാന്തനിർദ്ദേശംതന്നെ എന്നു സുഖേന ബോധിച്ചുകൊൾകയും വേണം. സിദ്ധാന്തസ്ഥിതി വേറെ ഒരു പ്രകാരമാകുന്നു എന്ന് ഉടനെ സ്പഷ്ടമാകയും ചെയ്യും. മിതാക്ഷരാകാരൻ, 'ക്രൂരശ്ശശിനശ്ചതുർത്ഥഗോ ലഗ്നാദ്യാനിധനാശ്രിതകുജ ബന്ധുത്ര്യഗയോഃകുജാർക്കയോഃ ക്ഷീണേന്ദുന്നിധനായപൂർവ്വവൽ' എന്നുള്ള പാഠത്തെ അംഗീകരിച്ച് അർത്ഥാന്തരപരത്വേന വ്യാഖ്യാനിച്ചിരിക്കുന്നു. എങ്ങിനെ എന്നു താഴെ കേരളഭാഷകൊണ്ടു കാണിക്കുന്നു.

അ—കുജേ ലഗ്നാൽ നിധനാശ്രിതേ ശശിനഃ ചതുർത്ഥഗഃ ക്രൂരഃ കുജാർക്കയോഃ ലഗ്നാൽ ബന്ധുത്ര്യഗയോഃ ക്ഷീണേന്ദുഃ വാ പൂർവ്വവൽ നിധനായ കല്പതേ.

അനു—കുജൻ ലഗ്നത്തിങ്കൽനിന്നു നിധനാശ്രിതനായിരിക്കും സമയത്തിങ്കൽ ശശിയിങ്കൽനിന്നു ചതുർത്ഥഗനായിരിക്കുന്ന ക്രൂരനും കുജാർക്കജന്മാർ ലഗ്നത്തിങ്കൽനിന്നു ബന്ധുത്ര്യഗന്മാരായിരിക്കും സമയത്തിങ്കൽ ക്ഷീണേന്ദുവും പൂർവ്വനോടു തുല്യമാകുംവണ്ണം മരണത്തിനായിക്കൊണ്ടു കല്പിക്കുന്നു.

പരി—പൂർവ്വൻ=പൂർവ്വോക്തയോഗകർത്താവ്, കല്പിക്ക=സമർത്ഥനായി ഭവിക്കുക, മററുള്ള പരിഭാഷകൾ മേൽപ്രകാരംതന്നെ.

സാ—ലഗ്നാഷ്ടമരാശിയിൽ ചൊവ്വയുടെ സ്ഥിതിയും ചന്ദ്രാധിഷ്ഠിതരാശിയുടെ ചതുർത്ഥരാശിയിൽ പാപന്റെ സ്ഥിതിയും കരുമിച്ചു വരികിൽ ചന്ദ്രൽ ചതുർത്ഥഗതനായ പാപനും ലഗ്നത്തിന്റെ ചതുർത്ഥരാശിയിൽ ചൊവ്വയുടെ സ്ഥിതിയുംപന്ത്രണ്ടാം രാശിയിൽ ആദിത്യന്റെ സ്ഥിതിയും കൂടുകിൽ ക്ഷീണനായ ചന്ദ്രനും പൂർവ്വോക്തയോഗഗ്രഹമെന്നപോലെ ഗർഭിണീമരണത്തെ ജനിപ്പിക്കുമെന്നാകുന്നു എന്നിപ്രകാരം അർത്ഥത്തോടുകൂടിയ വാക്യനിബന്ധനാനന്തരം മിതാക്ഷരാകാരനാൽ ഉപന്യസ്തങ്ങളായിരിക്കുന്ന വചനങ്ങളെ ഇതിനുതാഴെ വിവരിക്കുന്നു.

'ലഗ്നാഷ്ടമഗതേഭൌമേചന്ദ്രാദംബുഗതഃഖരഃ
അന്തവത്ത്യാപ്തിംപ്രാഗ്വൽകുര്യ്യാൽപ്രാണിസചേൽധ്രുവം.
ലഗ്നാംദംബുഗതേഭൌമേദ്വാദശസ്ഥേചഭാസ്കരേ
ക്ഷീണേന്ദുര്യ്യുത്രകൃത്രാപിതസ്ഥിവാൻമൃതയേതഥാ'

മേൽ എഴുതിയ വചനങ്ങൾ സ്കന്ദഃഹോരയിൽ ഉള്ളതാകുന്നു എന്നുള്ളതു മിതാക്ഷരയിൽതന്നെ സ്പഷ്ടമായി പറഞ്ഞിട്ടുണ്ട്. അദ്യതനങ്ങളായ സ്കന്ദഹോരാപുസ്തകങ്ങളിൽ കാണ്മാനുമുണ്ട്. ഇതുകൂടാതെ ഇതിനോടു സമാനാർത്ഥങ്ങളായ വചനാന്തരങ്ങളുമുണ്ട്. അതുഹേതുവായിട്ടു മേൽപറഞ്ഞ അർത്ഥം പ്രമാണസിദ്ധമാകയാൽ അത് എല്ലാവർക്കും ഗ്രാഹ്യമാകുന്നു. എങ്കിലും ഭട്ടോല്പലദശാദ്ധ്യായികളിൽ പറഞ്ഞ അർത്ഥത്തിന്നു അഗ്രാഹ്യത്വത്തെ കല്പിക്കുന്നില്ല. ക്രൂരേശശിനശ്ചതുർത്ഥഗൈഃ ക്ഷീണേന്ദൌ എന്നും ക്രൂരേശശിനശ്ചതുർത്ഥഗേ ക്ഷീണേന്ദൌ എന്നും ചിലർപഠിക്കുന്നു. അതിന്നും ദോഷമില്ല എന്നു മിതാക്ഷരയിൽ തന്നെ പറഞ്ഞിട്ടുമുണ്ട്. അതുഹേതുവായിട്ടും മററും പല അഭിയുക്തന്മാരുടെ സമ്മതി ഹേതുവായിട്ടും മേൽ പറഞ്ഞ വിരോധത്തിന്റെ പരിഹാരത്തെ ഇനി ഇവിടെ പറയുന്നു. ഭട്ടോല്പല പ്രദർശിതരീത്യാ പ്രാപ്തമായ ബഹുത്വം ഗ്രഹവ്യക്തിഭേദമൂലകമായിട്ടുതന്നെ എന്നതിന്ന് ആസ്പദമില്ല. ഏകഗ്രഹത്തിന്നു തന്നെ അതുപോലെ ഉള്ള അനേകഗ്രഹങ്ങളുടെ സാമർത്ഥ്യമുണ്ട് എന്നതിനെ ബോധിപ്പിപ്പാനായിക്കൊണ്ടു ബഹുത്വത്തെ ആരോപിക്കാം. എന്നാലും ബഹുവചനം ചേരുന്നതാകുന്നു. മേൽപ്രകാരം തോന്നിപ്പിച്ചാൽ ഉണ്ടാകുന്ന ഫലം ബലവത്ത്വമുണ്ടായിരിക്കേണം എന്നുള്ളഗ്രഹണമാകുന്നു. അതുവേണ്ടതുതന്നെ. 'പ്രാണിസചേൽധ്രുവ' മെന്നു സ്കന്ദഃഹോരയിലുമുണ്ടല്ലോ. അവിടെപ്രാണി എന്നതിന്നു ബലി എന്നുത്രേ അർത്ഥമാകുന്നത്. അതു ഹേതുവായിട്ടു ഏകപാപന്നു യോഗകാരകത്വമില്ല എന്നു ഭ്രമിച്ചുപോകയുമരുത്. ക്രൂരേശശി

നഃ എന്നു പഠിച്ചാലും ക്രൂരപദത്തെ തന്നെ ഉപാദാനംചെയ്യുന്നു ബലവത്ത്വപ്രതീതിക്കായിക്കൊണ്ടാകുന്നു എന്നു പറയാം. അതുഃവണ്ടാ എങ്കിൽ പാപേശശിനഃ എന്നു തന്നെ പറയുന്നത് ഇതിനേക്കാൾ യുക്തതരമായിരിക്കുമ്പോൾ ഇങ്ങിനെ പറഞ്ഞതു പോരായ്മയെ തോന്നിപ്പിക്കുന്നു എന്നുള്ള വിചാരപ്രവാദഹേതുതയെപ്രാപിക്കുന്നതാകയാൽ ബലവൽപാപഗ്രഹപരത്വംക്രൂരപദത്തിന്നുഅംഗീകരിച്ചാൽ അതുയുക്തമായിരിക്കുകയും ചെയ്യും. അഥവാ അഗ്നിശർമ്മാദികളായ അഞ്ചു ജനങ്ങൾ ഏകശാലയിൽ ഒരുമിച്ചെത്തിയാൽ അയ്യായിരം ജനങ്ങൾക്കുവേണ്ടി വരുന്ന അന്നപാനാദികളെ അവർ നിർമ്മിക്കുമെന്നു പറഞ്ഞാൽ അവരുടെ ശരീരങ്ങൾക്കു രോഗാദികൾ ഹേതുവായിട്ടു ബലഹാനി ഉണ്ടായിരിക്കരുത് എന്നതു നിയമേന തോന്നുന്നതുപോലെ ഇവിടെയും ഔചിത്യവശാൽ ബലവത്ത്വം വേണമെന്നതു താനേ തോന്നുന്നതാകയാൽ ക്രൂരപദോപാദാനഫലം വേറെ തന്നെ. എന്നാലും അങ്ങിനെ ഉള്ളപാപൻ ബലവാനായിരിക്കേണമെന്നുള്ള അംശം ബഹുത്വാരോപാദികൾ കൂടാതെ തന്നെ സിദ്ധിക്കുന്നതാകയാൽ ഫലസാമ്യമുണ്ട് എന്നു അറിഞ്ഞുകൊൾകയും വേണം.

മേൽപ്രകാരം പ്രതീയമാനമായ ബലവത്ത്വമില്ല എങ്കിൽ മേൽപ്രകാരം മരിക്കുമെന്നതു ദൃഢമല്ല. അതുഹേതുവായിട്ടു ഭട്ടോല്ലലവും ദശാദ്ധ്യായിയും പരസ്പരവിരോധത്തോടു കൂടാത്തതുകളാവ്വ എന്നുള്ള അവസ്ഥയിൽ ഇപ്പോൾ ഇരിക്കുകയാൽ രണ്ടിന്നും പ്രാമാണ്യം മുമ്പിൽ യാതൊരു പ്രകാരമോ അപ്രകാരം തന്നെ. ഇത് അംശതഃ പ്രാമാണ്യമാകയാൽ മുൻപറകപ്പെട്ട അപ്രാമാണ്യത്തെ കെടുക്കുകയും ഇനി പറവാൻ പോകുന്ന അപ്രാമാണ്യത്തെകെടുക്കയുമില്ല. ഭട്ടോല്ലലാഭിപ്രേതമായിയും ദശാദ്ധ്യായിയിൽ അനുവദിക്കപ്പെട്ടതായിയുമുള്ള മേൽപറഞ്ഞ അർത്ഥം പൂർവ്വതന്ത്രത്തിങ്കൽ പ്രസിദ്ധമോ അപ്രസിദ്ധമായിട്ടുള്ളതു തന്നെയോ എന്നുള്ള സന്ദേഹം മിതാക്ഷരാരീതിയെ അറിഞ്ഞ സമയത്തിങ്കൽ ചിലക്കു ഉപസ്ഥിതമായി എങ്കിൽ അവർ താഴെ വിവരിക്കുന്ന വചനങ്ങളെ ഗ്രഹിച്ച് അതിങ്കൽനിന്നു നിവർത്തിക്കുന്നതു യുക്തമായി തോന്നുന്നു.

'ലഗ്നാച്ചതുർത്ഥചന്ദ്രാദ്വാ പാപോ ലഗ്നാഷ്ടമേകുജ
ലഗ്നാദ്ദശമനിഭൌമേന്ദ്രൌ തസ്ഥുഷ്യക്കേചതസ്ഥിവാൻ.

ക്ഷീണേന്ദുർയ്യത്രകുത്രാപി സ്ഥിതശ്ചാത്രനിഷേകതഃ
മൃതിമാപന്നസത്ത്വായാഃ കുരുതേയോഷിതസ്സുതാ'

സ്കന്ദഃഹാരയിൽ മേൽപറഞ്ഞ അർത്ഥം സ്പഷ്ടമല്ലാ എന്നു നിഷേകാദ്ധ്യായത്തിങ്കലൊരോടത്തും തദനുകൂലവചനമില്ലായ്കകൊണ്ടു വിചാരിക്കാം. എങ്കിലും മേൽ എഴുതിയ വചനങ്ങൾ ബ്രഹൽപ്രാ

ജാപത്യത്തിങ്കലെ നിഷേകാധ്യായത്തിങ്കൽ ഉള്ളതാകയാൽ ഭട്ടോ ല്ലലാദ്യഭിപ്രായേണ മേൽപ്രകാരം വിവരിക്കപ്പെട്ട അർത്ഥവും ഗ്രാഹ്യമാകുന്നു. ദശാദ്ധ്യായിയിൽ പറഞ്ഞിട്ടുള്ള അർത്ഥാന്തരവും മേൽ ഉദാഹരിക്കപ്പെട്ട സാരാവലി മുതലായ തന്ത്രമൂലമാകയാൽ അതും ഗ്രാഹ്യംതന്നെ. അതുഹേതുവായിട്ടു രണ്ടിന്നും പാഠതഃ പ്രാമാണ്യമുള്ളതുപോലെ അർത്ഥതഃ പ്രാമാണ്യവും തുല്യമായിട്ടുണ്ട് എന്നത്രേ ഇവിടെ ഗ്രാഹ്യമായിട്ടുള്ളത്. മേൽ എഴുതിയ ബൃഹൽപ്രാജാപത്യത്തിങ്കലെന്നപോലെ ഇവിടേയും 'പാപൈശ്ശശിനശ്ചതുർത്ഥഗൈഃ' എന്നോ 'പാപേശശിനശ്ചതുർത്ഥഗേ' എന്നോ പാപശബ്ദഘടിതമായ നിബന്ധനത്തിന്നു സംഭവവും യോഗ്യതയുമുണ്ടായിരിക്കുമ്പോൾ ക്രൂരൈശ്ശശിനശ്ചതുർത്ഥഗൈഃ എന്നോ ക്രൂരേശശിനശ്ചതുർത്ഥഗ എന്നോ നിബന്ധിപ്പാൻ സംഗതി എന്ത് എന്ന് ഇനി ഭട്ടോല്ലലഃത്തയും ദശാധ്യായിയേയും കുറിച്ച് ഒരു ചോദ്യം ശേഷിച്ചതായി കാണുകയാൽ ഇതിന്നു താഴെ തദുപാദാനപ്രയോജനത്തെ പറയുന്നു.

ശശിനഃ ലഗ്നാൽ വാ ചതുർത്ഥഗൈഃ ശശിനഃ ലഗ്നാൽ വാ ക്രൂരൈഃ എന്ന് അന്വയിച്ച് അതിനെ നാരീ ഗർഭയുതാ വിപദ്യതേ എന്നുള്ള പദങ്ങൾകൊണ്ടു പൂരണംചെയ്യുന്നു എന്നാൽ സിദ്ധമാകുന്ന അർത്ഥം ആധാനകാലിക ചന്ദ്രങ്കൽ നിന്നോ ആധാനലഗ്നത്തിങ്കൽനിന്നോ ചതുർത്ഥഗന്മാരായ രിക്കുന്ന ആധാനകാലിക ചന്ദ്രങ്കൽ നിന്നോ ആധാനലഗ്നത്തിന്നോ സാദ്ധ്യന്മാരായ ക്രൂരന്മാർ ഹേതുവായിട്ടു നാരീ ഗർഭയുതയായിട്ടു വിപദിക്കുമെന്നാകുന്നു. സാരമെന്തെന്നാൽ, ഇരുപത്തു രണ്ടാം ദ്രേക്കാണത്തിന്നു ഖരം ക്രൂരം ഇത്യാദികളായ പര്യായങ്ങൾ ബൃഹൽപ്രാജാപത്യാദികളിൽ സംകേതമൂലകമായിട്ടുതന്നെ സിദ്ധങ്ങളായിരിക്കയാൽ ക്രൂരശബ്ദം തദനുരോധേന ഇരുപത്തുരണ്ടാം ദ്രേക്കാണമാത്രത്തെ പറയുന്നതാകുന്നു എങ്കിലും അനാധുനികസംകേതത്തിന്നും ശക്തിക്കും പരസ്പരഭേദമില്ലാ എന്നുള്ള മതാശ്രയണമൂലികയായ ലക്ഷണകൊണ്ട് ഇരുപത്തുരണ്ടാം ദ്രേക്കാണാധിപതിയെ ആതുതന്നെ ബോധിപ്പിക്കും. അതു ഹേതുവായിട്ടു ആധാനകാലിക ചന്ദ്രദ്രേക്കാണത്തിന്റെ ഇരുപത്തുരണ്ടാം ദ്രേക്കാണാധിപതി ആധാനകാലികചന്ദ്രാധിഷ്ഠിത രാശിയുടെ നാലാംരാശിയിൽ നിന്നാലും ആധാനലഗ്നദ്രേക്കാണത്തിന്റെ ഇരുപത്തുരണ്ടാം ദ്രേക്കാണാധിപതി ആധാനലഗ്നത്തിന്റെ നാലാംരാശിയിൽ നിന്നാലും മേൽപ്രകാരം മരിക്കുമെന്നാകുന്നു. കുജേനിധനാശ്രിതേ എന്നതിന്റെ സംബന്ധം ഇവിടേയുമുണ്ട്. അതുകൊണ്ടുള്ള വിശേഷത്തെക്കൂടെ മേൽപറഞ്ഞതിനോടു ചേർത്തു ഗ്രഹിച്ചുകൊൾകയും വേണം. മേൽപ്പറഞ്ഞതു ക്രൂരൈഃ എന്ന പദത്തെ പ്രയോഗിച്ചില്ല എങ്കിൽ സിദ്ധിക്കാത്തതാക

യാൽ അതിൻെറ സംഗ്രഹം തന്നെ തദുപാദാനഫലമെന്ന് അറിഞ്ഞുകൊൾക. ബഹുവചനം ചന്ദ്രാധിഷ്ഠിതരാശിയും ആധാനലഗ്നവും അതാതുസമയത്തിങ്കൽ ഭിന്നഭിന്നങ്ങളായി വരുന്നതുകളാകയാലും ഏകരാശിക്കുതന്നെ തത്തദ്ദേക്കാണാപേക്ഷയാ ഇരുപത്തൂരണ്ടാംദ്ദേക്കാണത്തിന്ന് അനേകവിധത്വം സംഭവിക്കുന്നതാകയാലുമുണ്ടാകുന്ന അധിപതിബാഹുല്യത്തെ ആശ്രയിച്ചിട്ടു യോജ്യമാകുന്നു. ഇതിന്നു പ്രമാണം 'ആധാനലഗ്നാദ്വാവിംശദ്ദിഗ്ദ്ദേക്കാണാധിപതിസ്തതഃ ചതുർത്ഥഗോഷ്ടമേഭൌമ ഗർഭിണീമൃതിസൂചകഃ. ചന്ദ്രാധിഷ്ഠിതരാശേർവ്വാസതതോഹിബുകംഗതഃ ഭൌമേചരസ്ഥിതിപ്രാഗ്വന്നാരാപേക്ഷാതഥോഭയോഃ' എന്നുള്ള ശൌനകഹോരയാകയാൽ മേൽപ്പറഞ്ഞതിന്നു ഉപപത്തിയുണ്ട് എന്നും ഗ്രാഹ്യമാകുന്നു. മേൽ എഴുതിയ ശൌനകഹോരയുടെ അവസാനത്തിങ്കലുള്ള പാദവാക്യത്തിൻെറ അർത്ഥം ആധാനലഗ്നദ്ദേക്കാണത്തിൻെറയും ചന്ദ്രദ്ദേക്കാണത്തിൻെറയും ഇരുപത്തൂരണ്ടാം ദ്ദേക്കാണങ്ങളുടെ അധിപതികൾ ഇരുവരുംകൂടി ക്രമേണ മേൽപ്രകാരം നിന്നാൽ ചൊവ്വയുടെ അഷ്ടമസ്ഥിതിയില്ലാതേയും മേൽപ്രകാരമുള്ള മരണം സംഭവിക്കുമെന്നാകുന്നു. വാ ശബ്ദത്തിന്നു സമുച്ചയപാതവം സിദ്ധിച്ചാൽ അതും പ്രഥമപാദംകൊണ്ടു സംഗ്രാഹ്യമാകുന്നു. ഇതു കൂടാതേയും പ്രയോജനമുണ്ട്. അതിനെ സംഗ്രഹിക്കണമെങ്കിൽ ക്രൂരേ എന്ന പാഠത്തെ അംഗീകരിക്കേണം. എന്നാൽ സംഗ്രാഹ്യമായ അർത്ഥത്തെ ഇതിന്നു താഴെ വിവരിക്കുന്നു.

കുജേ ക്രൂരേ ശശിനഃ ചതുർത്ഥഗേ ക്രൂരാൽ ലഗ്നാൽ നിധനാശ്രിതേ വാ നാരീ ഗർഭയുതാ വിപദ്യതേ എന്ന് അന്വയിച്ചാൽ സിദ്ധമാകുന്ന അർത്ഥം—സൂര്യക്ഷേത്രത്തിങ്കൽനില്ക്കുന്ന ചന്ദ്രങ്കൽനിന്നു നാലാംരാശിയിലൊ സൂര്യസഹിതമായിരിക്കുന്ന ലഗ്നത്തിങ്കൽനിന്നു അഷ്ടമരാശിയിലൊ ചൊവ്വയുടെ സ്ഥിതി ഭവിച്ചാൽ അങ്ങിനെ ഉള്ള സമയത്തിങ്കൽ കൃതമായ നിഷേകം ഹേതുവായിട്ടു ഗർഭിണിയായ സ്ത്രീ മേൽപ്രകാരം മരിക്കുമെന്നാകുന്നു. ഇതും ഗ്രാഹ്യം തന്നെ എന്നു 'സൂര്യക്ഷേത്രഗതാച്ചന്ദ്രാദംബുഗേസൂര്യസംയുതാൽ ലഗ്നാദ്വാ നിധനംപ്രാപ്തഃകുജഃപ്രാഗ്വന്മൃതിപ്രദഃ.' എന്നുള്ളശൌനകവചനാനുരോധേന അറിഞ്ഞുകൊൾകയും വേണം. ഈ പക്ഷത്തിങ്കൽ ക്രൂരപദത്തിന്നു ശക്യാർത്ഥം സൂര്യനെന്നും ഇവിടെ ഏകത്ര ലക്ഷണയാ സൂര്യക്ഷേത്രേ എന്നും അന്യത്ര വിഭക്തിവിപരിണാമത്തെ കല്പിച്ചാൽ അതുകൊണ്ടുതന്നെ സാദ്ധ്യമായിയും പഞ്ചാംഗ്യകവചനാന്തമായിരിക്കുന്ന അതിന്നു ലക്ഷണയാ സൂര്യസഹിതാൽ എന്നുമുള്ള അർത്ഥകല്പന മൂലമായ വൈഷമ്യത്തെ സഹിച്ചുകൊൾകയും വേണം. ഇങ്ങിനെ സപ്തമ്യന്തമായ പാഠത്തെ അംഗീകരിച്ചാലും ക്രൂരപദോ

പാദാനത്തിന്നു സാൎത്ഥക്യത്തെ ഉപപാദിക്കാം. ഇതുകൂടാതെ വേറ
യും പ്രയോജനത്തെ പറയാം. ക്രൂരേ കുജേ ശശിനഃ ലഗ്നാൽ വാ
നിധനാശ്രിതേ ഇത്യാദിയായ ആനവയത്തെ സ്വീകരിക്കണം. എ
ന്നാൽ സിദ്ധമാകുന്നതു സൂൎയ്യക്ഷേത്രത്തിങ്കൽ നില്ക്കുന്ന ചൊവ്വ ച
ന്ദ്രന്റെ അഷ്ടമരാശിയിലോ ലഗ്നാഷ്ടമരാശിയിലോ ആയി വരികി
ലും മേൽപ്രകാരം മരണമുണ്ടാകുമെന്നാകുന്നു. ഈ പക്ഷത്തിങ്കലും
മേൽപ്പറഞ്ഞ പക്ഷത്തിങ്കലും ക്രൂപദം സൂൎയ്യപരമാകുന്നു. 'ക്രൂരഃ
പുംസിംഹൌജ്യേഷ്ഠാസ്വാദുകണ്ടകയോസ്ത്രിയാം അയോമലേതുക്ലീബേ
യന്ത്രിഷ്ടുരുദ്രനൃപാംസയോഃ കൎക്കശേക്രുദ്ധഉഷ്ണേചദ്വയോന്നിംബാ
ംസോനയോഃ' എന്നുള്ള ശബ്ദവ്യുത്പത്തരംഗിണി മേൽപ്പറഞ്ഞതി
ങ്കൽ പ്രമാണമാകുന്നു എങ്കിലും ലക്ഷണകൊണ്ടു സൂൎയ്യക്ഷേത്രത്തെ
ഗ്രഹിക്കാം. എന്നാൽ സിദ്ധമായ്വരുന്നതായ മേൽപ്പറഞ്ഞ അൎത്ഥം
ഗ്രാഹ്യമാകുന്നു എന്നു 'സൂൎയ്യക്ഷേത്രാശ്രിതാഭൌമ സ്ഥൂൽകാലശശി
നോഥവാ ആധാനലഗ്നാന്ധ്രസ്ഥഃകരുതപൂൎവ്വവന്മൃതിം' എന്നുള്ള
വിഷ്ണുഗുപ്തോക്തിയെ പ്രമാണിച്ചറിഞ്ഞുകൊൾകയും വേണം. ഇങ്ങി
നെ ഭട്ടോല്പലപ്രദൎശിതമായ പാഠവും ദശാദ്ധ്യായിപ്രദൎശിതമായ പാ
ഠവും അവശ്യഗ്രാഹ്യങ്ങളായ അനേകാൎത്ഥങ്ങൾക്കു അനുകൂലങ്ങൾ
തന്നെ എങ്കിലും സപ്തമ്യന്തമായ പാഠത്തെ സ്വീകരിച്ചാൽ ഒന്നാം
ണ്ടു അൎത്ഥങ്ങളെ ഒരുമിച്ചു സംഗ്രഹിക്കാമെന്നത്രേ ദശാദ്ധ്യായി
കാരാഭിപ്രായമാകുന്നത്. മിതാക്ഷരാപ്രദൎശിതമായ അൎത്ഥം ക്രൂരൈഃ
എന്നു പഠിച്ചാലും ക്രൂരേ എന്നു പഠിച്ചാലും സംഗ്രാഹ്യമായിട്ടുള്ളതു
മാകുന്നു. മേൽ പറകപ്പെട്ട അൎത്ഥങ്ങളിൽവെച്ചു മിതാക്ഷരയിൽ പ്ര
ദൎശിതമായ അൎത്ഥം സൎവ്വതന്ത്രങ്ങൾക്കും മൂലമായിയും സ്കന്ദഹോരാ
എന്നുള്ള വ്യവഹാരമുണ്ട് എങ്കിലും ജ്യോതിഷ്മതി എന്നു പേരോടുകൂ
ടിയ ഒരു ഉപനിഷത്തെസിദ്ധകാരമിരിക്കുന്ന ആഗമത്തെ അനുസ
രിച്ചതാകയാൽ അതിന്റെ ഗ്രഹണം അത്യന്താവശ്യകമാകുന്നു എ
ന്നു ഞാൻ വിചാരിക്കുന്നു. നാനാതന്ത്രപൎയ്യാലോചനവശാൽ ഇനി
യും ചില അൎത്ഥങ്ങളെ വിവരിപ്പാൻ വഴിയുണ്ടായിരിക്കാം. വിസ്താ
ഭയം ഹേതുവായിട്ടു വിരമിക്കുന്നു.

൯. ഉദയാസ്തഗയോഃകുജാൎക്കയോ-
ന്നിധനംശസ്ത്രകൃതംവദേത്തദാ
മാസാധിപതൌനിപീഡിതേ
തൽകാലേസ്രവണംസമാദിശേൽ.

അ—കുജാൎക്കയോഃ ഉദയാസ്തഗയോഃ തദാ ശസ്ത്രകൃതം നിധ
നം വദേൽ മാസാധിപതൌ നിപീഡിതേ തൽകാലേ സ്രവണം
സമാദിശേൽ.

അനു — കുജാർക്കന്മാർ ഉദയാസ്തഗന്മാരായിരിക്കും സമയത്തിങ്കൽ ചെയ്യപ്പെട്ടനിഷേകം ഹേതുവായിട്ടു ഗർഭിണിയായിരിക്കുന്നവൾക്കു അപ്പോൾ ശസ്ത്രകൃതമായിരിക്കുന്ന നിധനത്തെ പറയേണം. മാസാധിപതി നിപീഡിതനായിരിക്കും സമയത്തിങ്കൽ മേൽപ്രകാരമായിരിക്കുന്നവൾക്കു തൽക്കാലത്തിങ്കൽ സ്രവണത്തെ സമാദേശിക്കേണം.

വരി — കുജാർക്കന്മാർ = കുജനും അർക്കനും, കുജൻ = ചൊവ്വ, അർക്കൻ = ആദിത്യൻ, ഉദയാസ്തഗന്മാർ = ഉദയാസ്തങ്ങളെ ഗമിച്ചവർ; ഉദയാസ്തങ്ങൾ = ഉദയവുമസ്തവും, ഉദയം = ലഗ്നം, അസ്തം = ഏഴാംരാശി, ഗമിക്കുക = പ്രാപിക്കുക, ശസ്ത്രകൃതം = ശസ്ത്രംകൊണ്ടു കൃതം, ശസ്ത്രം = ആയുധം, കൃതം = ഉണ്ടാക്കപ്പെട്ടത്, നിധനം = മരണം, വദിക്കുക = പറയുക, മാസാധിപതി = മാസാധിപൻ, നിപീഡിതൻ = നിപീഡിക്കപ്പെട്ടവൻ, നിപീഡിക്കുക = യുദ്ധത്തിങ്കൽ പരാജയത്തെ പ്രാപിക്കുക, (കേതുവിന്റെ സമീപസ്ഥിതിയുണ്ടായാൽ ഗ്രഹങ്ങൾക്കു ധൂമസംയോഗമുണ്ടാകും. എന്നാലും നിപീഡിതത്വം സംഭവിക്കും. ഇതുകൂടാതെ ഉൽക്കയുടെ അഭിഹനനവും സൂര്യചന്ദ്രന്മാർക്കുണ്ടാകുന്ന ഉപരാഗവും നിപീഡനമാകുന്നു എന്നു അറിഞ്ഞുകൊൾകയും വേണം) തൽക്കാലം = അവന്റെ കാലം, അവൻ = മേൽപറഞ്ഞ ഗ്രഹം, സ്രവണം = ഗർഭസ്രാവം, സമാദേശിക്കുക = പറയുക.

സാ — ആധാനലഗ്നത്തിൽ ചൊവ്വയുടേയും അതിന്റെ ഏഴാംരാശിയിൽ ആദിത്യന്റേയും സ്ഥിതികൾ ഒരുമിച്ചുണ്ടായാൽ അപ്പോൾ ചെയ്യപ്പെട്ട നിഷേകം ഹേതുവായിട്ടു ഗർഭിണിയായവൾക്കു കുജാർക്കന്മാരിൽ ബലമേറിയവൻ യാവനൊരുത്തനോ അവന്റെ മാസത്തിങ്കൽ ആയുധം ഹേതുവായിട്ടു മരണം ഭവിക്കുമെന്നു പറയേണം. കുജാർക്കന്മാരുടെ സ്ഥിതി മേൽപറഞ്ഞതിന്നു വിപരീതമാകിലുമാം. കുജാർക്കജന്മാർ തുല്യബലന്മാരായിരുന്നാൽ പ്രഥമനിർദ്ദേശം ഹേതുവായിട്ടും ഏഴാംരാശിക്കു ലഗ്നാപേക്ഷയുള്ളതുപോലെ ലഗ്നത്തിന്നു ഇതരാപേക്ഷയില്ലായ്കയ്ക്കു ഹേതുവായിട്ടും പ്രാധാന്യത്തോടുകൂടിയതായ ലഗ്നത്തിങ്കൽ സ്ഥിതനായ ചൊവ്വയുടെ മാസത്തിൽ മേൽ പ്രകാരമുള്ള മരണം ഭവിക്കുമെന്നു പറഞ്ഞുകൊൾക. ആധാനകാലത്തിങ്കൽ യാതൊരു ഗ്രഹം യുദ്ധത്തിങ്കൽ പരാജിതനായിട്ടോ കേതുവിന്റെ സമീപസ്ഥിതി ഹേതുവായിട്ടു ധൂമിതനായിട്ടോ രാഹുപീഡിതനായിട്ടോ ഭവിക്കുന്നുവോ അവന്റെ മാസത്തിങ്കൽ മേൽപ്രകാരമിരിക്കുന്നവളായ ഗർഭിണിയുടെ ഗർഭം സ്രവിക്കുമെന്നു പറയേണം. ലഗ്നത്തിങ്കൽ കുജന്റേയും അതിന്റെ ഏഴാമേടത്ത് ആദിത്യന്റേയും എന്നുള്ള സ്ഥിതിക്രമം വിവക്ഷിതമാകുന്നു എന്നു അച്ചടിച്ചുണ്ടാക്കിയ ഭട്ടാല്ലലപുസ്തകങ്ങളിൽ കാണുന്നു. ഹസ്തലിഖിതിയോടും വളരെ പ്രാചീനതയോ

ടും കൂടിയ ഭട്ടോല്പലപുസ്തകത്തിങ്കൽ ക്രമവിവക്ഷകൂടെ ഉണ്ട് എന്ന തു കല്പനാധീനമാകുന്നു. എന്തുഹേതുവായിട്ടെന്നാൽ 'നിഷേകകാലേ കുജാർക്കയോർല്ലഗ്നസപ്തമസ്ഥയോഃ ഗർഭിണ്യാശ്ശസ്ത്രകൃതം മരണം വദേൽ' എന്നിപ്രകാരം കാണപ്പെടുന്ന അക്ഷരപങ്ക്തികൊണ്ടു മേൽപ്രകാരം ക്രമവിവക്ഷയുണ്ടായിരുന്നാലും അത് അഗ്രാഹ്യതയെ പ്രാപിച്ചിരിക്കുന്നതായ്പരിക ഹേതുവായിട്ടുതന്നെ എന്ന് അറിഞ്ഞു കൊൾക. ദശാദ്ധ്യായിയിൽ ക്രമം വിവക്ഷിതമല്ലെന്നു പറഞ്ഞിട്ട് അതിനെ 'ജാമിത്രഗേ ക്ഷ്ദുഷ്ടേ ലഗ്നഗതേ വാ കുജേ നിഷിക്തസ്യ ഗർഭസ്യ ഭവതി മരണം ശസ്ത്രച്ഛേദാൽ സഹജനന്യം' എന്ന സാരാവലീ ശ്ലോകത്തെ ഉപന്യസിച്ചു ദൃഢമാക്കിയിരിക്കുന്നു. അച്ചടിച്ചുണ്ടാക്കപ്പെട്ടതും ഗ്രന്ഥലിപിയുമായ ഭട്ടോല്പലപുസ്തകത്തിങ്കൽ 'നിഷേകകാലേ കുജാർക്കയോഃ ഭൌമസൂര്യയോഃ യഥാസംഖ്യം ഉദയാസ്തഗയോഃ ലഗ്ന സപ്തമസ്ഥയോഃ ലഗ്നസ്ഥ ഭൌമേ സപ്തമസ്ഥേ അർക്കേ തദാ തസ്മിൻ കാലേ ഗർഭയുതായാഃ സ്ത്രിയഃ ശസ്ത്രഹേതുകം നിധനം മരണം ബ്രൂയാൽ വദേൽ' എന്നിപ്രകാരം കാണുന്നു. അതിനെ അനുസരിച്ചാലും പുരാതനമായ ഭട്ടോല്പലപുസ്തകത്തിങ്കൽ മേൽപ്രകാരം കാണുന്ന വാക്യത്തിന്നു വിരോധമല്ല എങ്കിലും ദശാദ്ധ്യായിയുടെ അഭിപ്രായവും സാരാവലിയിലും ഇതുകൾ കൂടാതെ 'സംപശ്യതോർമ്മിഥസ്സൂര്യഭൌമയോർല്ലഗ്നമാസ്ഥിതഃ ഏകഃ സ്വമാസേ ശസ്ത്രേണ ഹന്യാൽ ഗർഭവതീം സ്ത്രിയം' എന്നിപ്രകാരമുള്ള സ്കന്ദഹോരയും 'ആധാനലഗ്നഗോ ഭൌമസ്തൽ സപ്തമഗതേ ഖൌ രവിവ്വാധാനലഗ്നസ്ഥോ ഭൌമേ തൽസപ്തമംഗതേ ദ്വാവേതൌ കുരുതഃ സ്വേ സ്വേ മാസേ ശസ്ത്രനിമിത്തജം മരണം യോഷിതസ്തസ്യാ ഇതി നഃ സ്കന്ദതഃ ശ്രുതം' എന്നുള്ള ബൃഹൽപ്രാജാപത്യം മുതലായതും വിരുദ്ധമായ്വരുന്നതാകയാലും മേൽ എഴുതിയ ഭട്ടോല്പലവാക്യത്തിന്റെ ഉഭയസാധാരണത ഹേതുവായിട്ടും ഈ അച്ചടിയെ പ്രമാണിച്ചുകൂടാ എന്നത് ഇവിടെ വിസ്പഷ്ടമായി എന്ന് അറിഞ്ഞുകൊൾകയും വേണം. ഇങ്ങിനെ ഉള്ള വാക്യാനുപൂർവ്വിയോടുകൂടിയ പുസ്തകത്തിന്റെ കർത്താവായ ഭട്ടോല്പലൻ വേറെ ഒരുത്തനായിരിയ്ക്കുമെന്നു ഞാൻ വിചാരിയ്ക്കുന്നു. എങ്കിലും പുരാതനപുസ്തകത്തിന്റെ ദൌർലഭ്യം ഹേതുവായിട്ട് അച്ചടിയെ പ്രമാണിച്ച് എന്റെ അഭിപ്രായത്തിന്മേൽ ജനങ്ങൾ ദോഷോൽഭാവനത്തെ ചെയ്യുമെന്നു വിചാരിച്ചിട്ടു രണ്ടുവകയ്ക്കും പാരസ്പര്യമുള്ള ഭേദത്തെ ഇവിടെയും വ്യക്തമാക്കി. ഇനി എല്ലാ വിഷയങ്ങളിലും ഇതിനെ അനുസരിച്ചാൽ അതിവിസ്തരത്വം വരുമല്ലോ. അതുകൊണ്ട് ഇവിടെ ഭട്ടോല്പലഗ്രന്ഥത്തെക്കുറിച്ചുപന്യസിയ്ക്കപ്പെട്ടതിനെ അച്ചടിമാത്രത്തെ ഗ്രഹിച്ചിട്ടും പുരാതനഗ്രന്ഥമാത്രത്തെ ഗ്രഹിച്ചിട്ടും വ്യാകുല

തയെ പ്രാപിപ്പാനായിക്കൊണ്ടും നിങ്ങൾ ഉത്സാഹിയ്ക്കരുത് എന്ന് അസമീക്ഷ്യകാരികളായ ജനങ്ങളെ ഉദ്ദേശിച്ചു ഞാൻ സപ്രശ്രയമാകും വണ്ണം പ്രാർത്ഥിയ്ക്കുന്നു. ദശാദ്ധ്യായിയിൽ മാസാധിപതൌ എന്ന പദത്തിന്നു അയനക്ഷണവാസരേത്യാദി പൂർവ്വോക്തശ്ലോകാനുരോധേന ബൃഹസ്പതിപരത്വത്തെ അംഗീകരിച്ചിരിക്കുന്നു. എങ്കിലും അത് അർത്ഥാന്തരപ്രദർശനതാല്പര്യം ഹേതുവായിട്ടാകയാൽ മേൽപറഞ്ഞതിന്നു വിരോധിയല്ലെന്നു ധരിച്ചുകൊൾകയും വേണം. പുത്രകാരകനായിരിയ്ക്കുന്ന ഗുരുവിന്നു നിപീഡനം ഭവിച്ചാൽ ഗർഭസ്രാവം തന്നെ ഭവിക്കുമെന്നതിങ്കൽ പ്രമാണമെന്ത് എന്നു ഞാൻ അറിയുന്നില്ല. സ്കന്ദഃഹാരയിൽ സംപശ്യതോമ്മിഥ ഇത്യാദി ശ്ലോകാനന്തരം 'ആധാനകാലേയഃഖേടസ്സംസമീകേപരാജിതഃ ധൂപായിതാവാലുബ്ധേന തമസാവോപലക്ഷിതഃ മാസേതദീയേഗർഭസ്യസ്രുതിമേവസമാദിശേൽ ജീവേദാചന്നസത്യാചാമ്ലിയതാസ്മിന്നനിശ്ചയഃ' എന്നതുമാത്രം കാണുന്നു. മേൽപറഞ്ഞ വചനത്തിങ്കൽ ഗർഭസ്രുതിമേവസമാദിശേൽ എന്നതിന്നു ഗർഭസ്രാവത്തെത്തന്നെ സംശയത്തെ തീർത്തു പറയേണമെന്നർത്ഥമാകുന്നു. അവിടെ ഉള്ള അവധാരണത്താൽപൂർവ്വത്തെ ജീവേദിത്യാദിയായ ഉത്തരവാക്യംകൊണ്ടു വിവരിയ്ക്കപ്പെട്ടു. അതുകൊണ്ട് ഇവിടെയും ഗ്രാഹ്യമായ അംശം ഉണ്ട്. അത് എന്തെന്നാൽ, അഭിലഷദ്ഭിഭിത്യാദി ശ്ലോകാനുരോധേന നിർദ്ദിശ്യമായ ഗർഭിണീമാണം പ്രതി ഗർഭസ്രാവം നിമിത്തമായി എന്നും നിമിത്തമായില്ലാ എന്നും വരുന്നതാകയാൽ അവിടെ ഗർഭസ്രാവം സന്ദിഗ്ദ്ധമായിട്ടും മരണം നിശ്ചിതമായിട്ടും വരുന്നതാകുന്നു അതുപോലെ ഇവിടെ ഗർഭസ്രാവം നിശ്ചിതമായിട്ടും മരണം സന്ദിഗ്ദ്ധമായിട്ടും വരുന്നതാകയാൽ ഏകത്ര സന്ദേഹം വാച്യമാകുന്നു. പാപദ്വയമദ്ധ്യസംസ്ഥിതാവിത്യാദിശ്ലോകത്തിന്റെ വിഷയത്തിന്നും ക്രൂരൈശ്ശശിനഃ എന്നതിന്റെ വിഷയത്തിന്നും ഉദയാസ്തഗയോരിത്യാദ്യർദ്ധശ്ലോകവിഷയത്തിന്നും അംശതസ്സന്ദേഹമില്ല. ഗർഭസ്രവണം ഭവിക്കില്ല എന്നതും ഗർഭിണീമരണം ഭവിക്കുമെന്നതും നിശ്ചിതമാകുന്നു. ഇതുതന്നെ മേൽപറഞ്ഞ വചനാനുരോധേന ഇവിടെ ഗ്രാഹ്യമായിട്ടുള്ളത്. പ്രാജാപത്യത്തിങ്കൽ ഈ വിഷയത്തെപ്പററിയുള്ള വചനം 'ആധാനകാലേയസ്യ സ്യാദ്ദ്രവ്യമർദ്ദ്ധാൽപാജയഃ ശിഖിനാധൂമസംപ്രാപ്തിയ്ക്കുദ്ദ്രാഭിഹതിരുൽകയാ ഉപലക്ഷിതമഥവാതന്മാസേസമുദീരയേൽ ഗർഭസ്യസ്രവണംതസ്യാ നതുമൃത്യുംതഥ ദിശേൽ' എന്നിപ്രകാരം കാണുന്നു. അതിനെ അപേക്ഷിച്ചു ഉൽകാഭിഹതിയും നിപീഡനംതന്നെ എന്നു കല്പിക്കേണം. മേൽ എഴുതിയ സ്കന്ദഃഹാരയിൽ രാഹുണാഃവാപരഞ്ജിതഃ എന്നതു രാഹുണാ ഉപരഞ്ജിതഃ ഉൽകയാ അഭിഹതോവാ എന്നിപ്രകാരമുള്ള അർത്ഥത്തോടുകൂടിയ

താകുന്നു എന്നു കല്പിക്കുകയും വേണമെന്നു തോന്നുന്നു. ഇതുകൂടാതെ വ്യാഴം നിപീഡിതനായി ഭവിച്ചാൽ തദീയമാസത്തിങ്കൽ ഗർഭം സ്രവിക്കുമെന്നതിന്ന് അനുകൂലമായ അംശം അതിങ്കലും ദുർല്ലഭമാകുന്നു. അന്യത്ര യത്രകുത്രാപി ഉണ്ടായിരിക്കും. സംഭവിക്കില്ല എന്നു നിശ്ചയേന ഞാൻ പറയുന്നില്ല. ഉണ്ടായിരുന്നാൽ അതിനെ ഉപന്യസിപ്പാൻ സംഗതിയുണ്ടായിരുന്നു. ഉപന്യസിക്കാനുകൊണ്ടു പുത്രകാരകനായിരിക്കുന്ന ബൃഹസ്പതിക്കു നിപീഡനം ഭവിച്ചാലും സംഭവിപ്പാൻ സംഗതിയുണ്ടല്ലോ എന്നുള്ള ആലോചനമൂലകമായി മേൽപ്രകാരം പറഞ്ഞതാകുന്നു എന്ന് ഏവർക്കും തോന്നുന്നതാകുന്നു. പുത്രകാരകനിപീഡനം പുത്രനാശം പ്രതി ഹേതുവായി ഭവിച്ചോട്ടെ. അപ്രകാരം ഭവിക്കുന്നതു ജനനാനന്തരമായാലും മതിയല്ലോ എന്നും ആലോചിക്കാം. ആധാനലഗ്നത്തെ പിടിച്ചുള്ള വിചാരം പ്രസ്തുതമാകയാൽ പ്രസവത്തിന്നു മുമ്പെത്തന്നെ ആയിരിക്കേണമെന്നുണ്ട് എങ്കിൽ ആധാനലഗ്നത്തെ പിടിച്ചുള്ള വിചാരം പ്രസ്തുതമാകയാൽ കലലഘനേത്യാദി വക്ഷ്യമാണാനുരോധേന യാതൊരു മാസാധിപത്യമൊ അതോടുകൂടിയവനാകുന്നു ഇവിടെ മാസാധിപതിപദാർത്ഥമെന്നുമുണ്ടാകും. അതു ഹേതുവായിട്ടു യുക്തിമാത്രത്തെ അവലംബിച്ചിട്ടുള്ള അർത്ഥഭേദകല്പന അശ്രദ്ധേയയായിട്ടുള്ളതാകുന്നു എന്ന് എല്ലാവരും അറിഞ്ഞുകൊൾകയും വേണം.

൧൦. ശശാംകലഗ്നോപഗതൈശ്ശുഭഗ്രഹൈ
ത്രികോണജായാർത്ഥസുഖാസ്പദസ്ഥിതൈഃ
തൃതീയലാഭർക്ഷഗതൈശ്ചപാപകൈ-
സ്സുഖീഭവേദ്ഗർഭഗുണാനിരീക്ഷിതഃ

അ—ശശാംകലഗ്നോപഗതൈഃ ത്രികോണജായാർത്ഥസുഖാസ്പദസ്ഥിതൈഃവാ ശുഭഗ്രഹൈഃ തൃതീയലാഭർക്ഷഗതൈഃ പാപകൈഃ ച ശശാംകഃ ലഗ്നരാശിഃ വാ ഗുരുണാ നിരീക്ഷിതഃ യദി തു ഗർഭഃ സുഖീ ഭവേൽ.

അന്വ—ശശാംകലഗ്നോപഗതന്മാരായിട്ടോ ത്രികോണജായാർത്ഥസുഖാസ്പദസ്ഥിതന്മാരായിട്ടോ ഇരിക്കുന്ന ശുഭഗ്രഹങ്ങൾ ഹേതുവായിട്ടും തൃതീയലാഭർക്ഷഗതന്മാരായിരിക്കുന്ന പാപകന്മാർ ഹേതുവായിട്ടും ശശാംകനോ ലഗ്നരാശിയൊ ഗുരുവിനാൽ നിരീക്ഷിതമാകുന്നു എങ്കിൽ ഗർഭം സുഖിയായി ഭവിക്കും.

പരി—ശശാംകലഗ്നോപഗതന്മാർ=ശശാംകലഗ്നങ്ങളെ ഉപഗമിച്ചവർ, ശശാംകലഗ്നങ്ങൾ=ശശാംകനും ലഗ്നവും, ശശാംകൻ=ചന്ദ്രൻ, ലഗ്നം=ആധാനലഗ്നം, ഉപഗമിക്ക=പ്രാപിക്ക, ത്രികോണജായാർത്ഥസുഖാസ്പദസ്ഥിതന്മാർ= ത്രികോണജായാർത്ഥസുഖാസ്പദങ്ങ

ളിൽസ്ഥിതിചെയ്യുവർ,ത്രികോണജായാർത്ഥസുഖാസ്പദങ്ങൾ=ത്രികോണവും ജായയും അർത്ഥവുംസുഖവുംആസ്പദവും, ത്രികോണം=പഞ്ചമരാശി, ത്ര്യാദ്യത്രികോണപ്രഭൃതി, എന്നുള്ള ച ശബ്ദത്തിന്ന് അനുക്തസമുച്ചയം പ്രയോജനമാകയാൽ നവമരാശിക്കും ത്രികോണമെന്ന പേരുണ്ട്. അതു ഹേതുവായിട്ടു നവമരാശിയേയും ഗ്രഹിച്ചുകൊൾക. ജായ=സപ്തമരാശി, അർത്ഥം=ദ്വിതീയരാശി, സുഖം=ചതുർത്ഥരാശി, ആസ്പദം=ദശമരാശി, സ്ഥിതിചെയ്യ=നില്ക്കുക, തൃതീയലാഭർക്ഷഗതന്മാർ=തൃതീയലാഭർക്ഷങ്ങളെ ഗമിച്ചവർ, തൃതീയലാഭർക്ഷങ്ങൾ=തൃതീയർക്ഷവും ലാഭർക്ഷവും, തൃതീയർക്ഷം=മൂന്നാംരാശി, ലാഭർക്ഷം=പതിനൊന്നാംരാശി, ഗമിക്ക=പ്രാപിക്ക, പാപന്മാർ=പാപഗ്രഹങ്ങൾ, ശശാംകൻ=ചന്ദ്രൻ, (ചന്ദ്രാധിഷ്ഠിതരാശി എന്നു സാരം) ഗുരു=ബൃഹസ്പതി, നിരീക്ഷിതം=നിരീക്ഷിക്കപ്പെട്ടത്, നിരീക്ഷിക്കുക=ദർശിക്കുക, (നിര് എന്നൊരു ഉപസർഗ്ഗംകൂടെ ഉണ്ടാകയാൽ നിരീക്ഷിക്ക=ദർശിക്ക, എന്നിപ്രകാരം പഠകപ്പെട്ട ദർശനം കാൽദൃഷ്ടിയും അർദ്ധദൃഷ്ടിയും മുക്കാൽദൃഷ്ടിയുമല്ല, പൂർണ്ണദൃഷ്ടിതന്നെ എന്നു ഗ്രഹിക്കുകയും വേണം. അഭിവീക്ഷിതഃ എന്നു ചിലർ പഠിച്ചുവരുന്നു അപ്രകാരമായാലും അഭി വി ഇങ്ങിനെ രണ്ട് ഉപസർഗ്ഗോപാദാനം ഹേതുവായിട്ടു മേൽപ്രകാരംതന്നെ ഗ്രാഹ്യമാകുന്നു) സുഖീ=സുഖമുള്ളത്.

സാ— ചന്ദ്രാധിഷ്ഠിതരാശിയിലൊ ആധാനലഗ്നരാശിയിലൊ അതുകളുടെ അഞ്ചാംരാശിയിലൊ ഒമ്പതാംരാശിയിലൊ ഏഴാംരാശിയിലൊ ദ്വിതീയരാശിയിലൊ ചതുർത്ഥരാശിയിലൊ ദശമരാശിയിലൊ ശുഭന്മാരുടെ സ്ഥിതി ഒരുമിച്ചൊ വെവ്വേറെയൊ വന്നിരിക്കുംസമയത്തിങ്കൽ ചന്ദ്രാധിഷ്ഠിതരാശിയുടെയൊ ആധാനലഗ്നത്തിന്റെയൊ ഏഴാംരാശിയിൽ വ്യാഴത്തിന്റെയും മൂന്നാംരാശിയിലൊ പതിനൊന്നാംരാശിയിലൊ രണ്ടിലും കൂടിയൊ പാപന്മാരുടെയും സ്ഥിതി ഭവിക്കിൽ അങ്ങിനെയുള്ള ആധാനലഗ്നംകൊണ്ടു ചെയ്യപ്പെട്ട നിഷേകം ഹേതുവായിട്ടുണ്ടായ ഗർഭം പുഷ്ടിയെ പ്രാപിക്കും. ഗുരുണാ എന്ന പദത്തിന്റെ സ്ഥാനത്തിങ്കൽ രവിണാ എന്ന പാഠം ഭട്ടോല്പലദശാദ്ധ്യായികളിൽ സ്പഷ്ടമാകുന്നു. എങ്കിലും ഗുരുണാ എന്ന പാഠവും കചിൽ പ്രസിദ്ധംതന്നെ. അതു ഹേതുവായിട്ടു ആചാര്യനിബദ്ധമായ പദത്തിന്റെ സ്ഥാനത്തിങ്കൽ സ്വേച്ഛയാ ഇതരാർത്ഥവാചകമായ പദത്തെ യോജിപ്പിച്ചു എന്ന് ആരും ഭ്രമിക്കരുത്. ഗുരുണാ നിരീക്ഷിതഃ എന്നുള്ള പാഠം പാക്ഷികമായിട്ടു പണ്ടേതന്നെ ഉള്ളതാകുന്നു എന്നതിന്നും പ്രമാണം ഭട്ടോല്പലവചനം തന്നെ. എങ്കിലും രവിണാനിരീക്ഷിതഃ എന്നുള്ള പാഠം നിർദ്ദോഷ

മാകുന്നു എന്നും ഗുരുണാ നിരീക്ഷിതഃ എന്നുള്ള പാഠം ദുഷ്ടമാകുന്നു എന്നും പറഞ്ഞിട്ടുണ്ട്. ഗുരുണാ നിരീക്ഷിതഃ എന്നുള്ള പാഠത്തിന്നു ദുഷ്ടത്വത്തെ ഉപപാദിച്ചതു്, 'ഹോരേന്ദുതശ്ചസൌമ്യൈ' രിത്യാദിയായ സാരാവലീവചനമാത്രവിരോധത്താലാകുന്നു അതിന്റെ ചതുർത്ഥപാദത്തിങ്കൽ നിരീക്ഷിതോ രവിണാ എന്നിപ്രകാരം രവി ശബ്ദപ്രവേശം സ്പഷ്ടമാകുന്നു. അതിന്റെ അർത്ഥം ലഗ്നത്തിങ്കൽനിന്നോ ചന്ദ്രങ്കൽനിന്നോ അഞ്ചൊമ്പതാമേടങ്ങളിലും ചതുർത്ഥദശമങ്ങളിലുമായി ശുഭന്മാരുടെ സ്ഥിതിയും തൃതീയലാഭങ്ങളിൽ പാപന്മാരുടെ സ്ഥിതിയുംകൂടി ഭവിച്ചിരിക്കുംസമയത്തിങ്കൽ രവിദൃഷ്ടി ഗർഭസൌഖ്യം പ്രതി ഹേതുവാകുന്നു എന്നായിരിക്കുമെന്നുതോന്നുന്നു. മേൽപറഞ്ഞ വചനത്തിന്റെ ആനുപൂർവ്വിയെത്തന്നെ വിവരിക്കാം. 'ഹോരേന്ദുതശ്ചസൌമ്യൈസ്ത്രികോണജായാസുഖാംബരസ്ഥൈർവ്വാ പാപൈസ്ത്രിലാഭയാതൈസ്സുഖീഭൂതഗർഭോ നിരീക്ഷിതോംഗിനാ' ഇപ്രകാരമാകുന്നു. ഈ വചനത്തിങ്കലും രവിണാ എന്നതിന്റെ സ്ഥാനത്തിങ്കൽ ഗുരുണാ എന്നുതന്നെ പാഠ്യമാകുന്നു. അതുഹേതുവായിട്ടു മേൽപറഞ്ഞ വചനവിരോധം ഭാരാവഹമാകുന്നു എന്നു തോന്നുന്നില്ല. എങ്കിലും ഭട്ടോല്പലദശാദ്ധ്യായികളുടെ സംവാദം രവിണാ എന്നുള്ള പാഠത്തിന്നു സിദ്ധമായിരിക്കയാൽ അതിനെ ഉപേക്ഷിച്ചും മേൽപറഞ്ഞ സാരാവലീവചനത്തിന്നുള്ള വിരോധത്തെ പാഠഭേദകല്പനയെ ആശ്രയിച്ചു പരിഹരിച്ചും ഗുരുണാ എന്നുള്ള പാഠത്തെ തന്നെ അംഗീകരിക്കേണമെന്നുള്ള അഭിനിവേശത്തിന്നു മൂലമെന്തെന്നാൽ, അതിനെയും സ്പഷ്ടമാക്കി വിവരിക്കാം. തൃതീയലാഭർക്ഷഗതൈശ്ചപാപകൈഃ എന്നുള്ള ബഹുവചനം ചേരേണമെങ്കിൽ പ്രകൃത്യർത്ഥത്തിന്നു ബഹുത്വം വേണം. പ്രകൃത്യർത്ഥങ്ങൾ ആദിത്യനും ചൊവ്വയും ശനിയുമാകയാൽ അതിന്നു ബഹുത്വം വാസ്തവമായിട്ടുള്ളതുതന്നെ എങ്കിലും അവരിൽവെച്ച് ആദിത്യൻ ചന്ദ്രാധിഷ്ഠിതരാശിയുടേയോ ആധാനലഗ്നത്തിന്റേയൊ ഈക്ഷകനായിട്ടു വേർപെടുമ്പോൾ തൃതീയലാഭർക്ഷങ്ങളിൽ നില്ക്കുണ്ടവരായി ശേഷിക്കുന്ന പാപഗ്രഹങ്ങൾ ചൊവ്വയും ശനിയും ഇങ്ങിനെ ഇരുവരല്ലാതെ മൂന്നാമത്തവനായ പാപൻ ഏവനെന്നില്ലായ്കയാൽ ബഹുവചനം ദുർഘടമായിത്തീരും. രാഹുകേതുക്കളേയും പാപത്വേന ഗ്രഹിക്കാമെന്നു സാമാന്യതഃ പ്രാപ്തമായിട്ടില്ല എങ്കിലും അവരെ ഗ്രഹിച്ചു എങ്കിൽ തൃതീയത്തിങ്കലൊ ഏകാദശത്തിങ്കലൊ രണ്ടിലുമായിട്ടൊ പാപഗ്രഹങ്ങൾ എല്ലാവരുംകൂടി നില്ക്കുണമെന്നുള്ള അഭിപ്രായം വിരുദ്ധമായി ഭവിക്കും. രാഹുവിന്റെ സ്ഥിതി മൂന്നാംരാശിയിലായാൽ അതിന്റെഏഴാംരാശിയിലല്ലാതെ കേതുവിന്റെ സ്ഥിതിസംഭവിക്കില്ല. മൂന്നാംരാശിയുടെഏഴാ

മത്തേതു ലഗ്നാൽ ഒമ്പതാംരാശിയല്ലാതെ പതിനൊന്നാംരാശിയാകയില്ല എന്നതൊ സ്പഷ്ടമാണല്ലൊ. രാഹുവിൻെറ സ്ഥിതി പതിനൊന്നാംരാശിയിലാകിലും മേൽപറഞ്ഞ ദോഷം തുല്യംതന്നെ. രാഹുവിൻെറ സ്ഥാനത്തിങ്കൽ കേതുവിനെ നിവേശിച്ചാലും മേൽപ്രകാരമുള്ള ദോഷത്തിന്നു പരിഹാരം കിട്ടുകയില്ല. അതു ഹേതുവായിട്ടു രാഹുവിനെയും കേതുവിനെയുംകൂടി ഗ്രഹിച്ചുകൂടാ എന്നത് സിദ്ധമായി. അതിൽ വെച്ച് ഒരു ഗ്രഹത്തെ ഗ്രഹിക്കുന്നു, അന്യനെ ഗ്രഹിക്കുന്നില്ല എന്നൊ താല്പര്യം അങ്ങിനെത്തന്നെ എങ്കിൽ ഗ്രാഹ്യഗ്രഹം ഏതെന്നും ത്യാജ്യഗ്രഹമേതെന്നുമുള്ള സംശയനിവൃത്തിക്കുവഴിയുണ്ടായിരിക്കേണം. അത് കാണായ്കയാൽ ഇവിടെ ബഹുവചനാന്തമായ പാപകപദംകൊണ്ട് ഇന്നവരെ ഗ്രഹിക്കേണമെന്നുള്ളനിശ്ചയം ദുർലഭമായിത്തീരും. അത് മററുള്ളവിരോധത്തെക്കാൾ ബലമേറിയതാകുന്നു. അതിനെ ആലോചിക്കാതെ രവിണാ നിരീക്ഷിതഃ എന്നുള്ള പാഠംതന്നെ ശുദ്ധമെന്ന് ആരു പറഞ്ഞാലും അതിന്ന് അംഗീകാരയോഗ്യത്വം ദുർവ്വചമാകുന്നു. അതു മാത്രമല്ല, സകലഭാവവിചാരത്തിങ്കലും ശുഭദൃഷ്ടി ഭാവപുഷ്ടിയെ ഉണ്ടാക്കുന്നതാകുന്നു എന്നും പാപദൃഷ്ടി ഭാവനാശത്തെ ഉണ്ടാക്കുന്നതാകുന്നു എന്നും സാമാന്യേന പാഠ്യമായിരിക്കുന്നു. അതിനെ അനുരോധിച്ചും ഗുരുണാ എന്നുള്ള പാഠം ആദത്തവ്യമാകുന്നു. വേറേയും സംഗതിയുണ്ട്. വ്യാഴത്തെ ഒഴിച്ചുള്ള സൌമ്യന്മാർ ചന്ദ്രാധിഷ്ഠിതരാശിയിലൊ ലഗ്നത്തിങ്കലൊ അഥവാ ത്രികോണജായാദിസ്ഥാനങ്ങളിലൊ നില്ക്കുകയും സൂര്യകുജന്മാരുടെ സ്ഥിതി തൃതീയലാഭങ്ങളിലായി വരികയുംകൂടിഭവിച്ചപ്പോൾ വ്യാഴത്തിൻെറസ്ഥിതി ചന്ദ്രാധിഷ്ഠിതരാശിയുടേയൊ ലഗ്നത്തിൻെറയൊഏഴാമേടത്തായി വരികയുംഅങ്ങിനെഉള്ളലഗ്നംകൊണ്ട് ഒരു നിഷേകംസിദ്ധമാകയുമുണ്ടായി. അതുഹേതുവായിട്ടു ഗർഭധാരണവുംസംഭവിച്ചപ്രകാരംതോന്നുന്നു. ഇപ്പറഞ്ഞ ആധാനലഗ്നത്തെ പ്രമാണമാക്കി ഗർഭത്തിൻെറ ഗുണദോഷാവസ്ഥകളിൽ ഭാവിനിയായിട്ടുള്ളത് ഏതൊ അതിനെ പറയേണം എന്നിപ്രകാരം ദൈവജ്ഞംപ്രതി ഒരു ഗൃഹസ്ഥൻെറ അപേക്ഷയുണ്ടായാൽ മേൽപറഞ്ഞ ലഗ്നത്തെ പ്രമാണിച്ചു പറയേണ്ടത് എന്ത് എന്നു ചോദിക്കുന്നു. ഗർഭത്തിന്ന് ഈ ആധാനലഗ്നത്തിൻെറ അവസ്ഥയെ പര്യാലോചിക്കുമ്പോൾ ശോഷോപതാപാദിദോഷാവസ്ഥകൾതന്നെ എന്നൊ ഇന്നതെന്നു പറവാൻ തക്കവണ്ണം ഒരു ഗുണാസ്ഥയും ദോഷാവസ്ഥയുമില്ലാ എന്നൊ പറയുവാൻ വഴിയുണ്ട് എങ്കിൽ ഇഷ്ടമായിട്ടുള്ളത് കാലസ്ഥംതന്നെ എന്നു വിചാരിക്കാം. വഴിയുണ്ടൊ എന്നു വിചാരിച്ചുനോക്കുമ്പോൾ ഇല്ലാ എന്നുതന്നെ

അല്ലാ പുഷ്ട്യാദി ഗുണാവസ്ഥയെ പറയുവാൻ വഴിയുണ്ട് എന്നു കാണുന്നു. ഇതു ദൈവജ്ഞന്മാർ ഏവചിലരെ അവക്ക് സാധാരണമായി വരുന്നതുമാകുന്നു. അത് ഹേതുവായിട്ടു ഫലനിർദ്ദേശംപ്രതി ആനുകൂല്യവും പര്യാപ്തമായിരിക്കുന്നതിനെ ഓർക്കാതെ ഒരു വചനവിരോധമെന്നതിനെത്തന്നെ ഉചന്യസിച്ചിട്ടു യുക്തമായ പാഠത്തെ നിരസിക്കുന്നത് അത്യന്താനുചിതമാകയാലും ഗുരുണാ എന്ന പാഠത്തെ ആദരിക്കേണം. എന്നാൽ രണ്ടിനും ഗ്രാഹ്യത്വമിരുന്നോട്ടെ. പാപകൈഃ എന്നുള്ള ബഹുത്വാനുപപത്തി എന്നതും പ്രബലമായി തോന്നുന്നില്ല. ചന്ദ്രാധിഷ്ഠിതരാശിയിൽ ശുഭഗ്രഹങ്ങളുടെ സ്ഥിതിയുള്ളപ്പോൾ വ്യാഴം അതിന്റെ ഏഴാമേടത്തു നില്ക്കിലും ഗർഭപുഷ്ടിയുണ്ടാകുമെന്നത് ഗുരുണാ എന്നു പഠിക്കുന്നവക്കും സാദ്ധ്യമാണല്ലോ. ആ വിഷയത്തിങ്കൽ ചന്ദ്രാധിഷ്ഠിതരാശിയിൽ നില്ക്കുന്ന ശുഭഗ്രഹങ്ങൾക്കും ബഹുത്വം സംഭവിക്കാത്തതാകയാൽ 'ശശാങ്കലഗ്നോപഗതൈശ്ശുഭഗ്രഹൈഃ എന്നുള്ള ബഹുവചനത്തിന് അനുപപത്തി വരുന്നതാകയാൽ വചനാനുപപത്തി എന്ന ദോഷം സമാനമാകുന്നു. പാപദൃഷ്ടിക്കും ചിലേടത്തു ഭാവപോഷകത്വമുണ്ടായിരിക്കും. ഇല്ലാ എന്നുള്ളത് സാർവ്വത്രികമാകുന്നു എങ്കിൽ ആചാര്യൻ ഇങ്ങിനെ നിബന്ധിപ്പാൻ സംഗതിയില്ലല്ലോ. അതു ഹേതുവായിട്ടു രവിണാ നിരീക്ഷിതഃ എന്നതിന്റെ ഉപാദാനം പ്രതിവചനമാത്രംതന്നെ ശരണമെന്നു പറഞ്ഞിട്ടു രവിണാ എന്നുള്ള പാഠത്തേയും ഗ്രാഹ്യത്വേന സ്ഥിരപ്പെടുത്തിയാൽ അതും സാഹസമായി ഭവിക്കും. എന്തു ഹേതുവായിട്ടെന്നാൽ, ഗുരുണാ എന്നു പഠിക്കുന്നവക്ക് ശുഭഗ്രഹൈഃ എന്നുള്ള ബഹുവചനം ലഗ്നരാശിയെ ആശ്രയിച്ചാൽ ഉപപത്തിയോടുകൂടിയതായി ഭവിക്കുന്നതാകുന്നു. എന്നാൽ ലഗ്നരാശിയെ ആശ്രയിച്ചിട്ടുള്ള കല്പനയിൽ ചന്ദ്രൻ ക്ഷീണനായി വരികിൽ ഇതാപാപന്മാരെന്നപോലെ ചന്ദ്രനും തൃതീയലാഭങ്ങളിൽവെച്ച് ഒന്നിൽ നില്ക്കണമെന്നുള്ള അഭിപ്രായകല്പനയാ പാപകൈഃ എന്നുള്ള ബഹുവചനത്തിന്നും ഉപപത്തി ഇല്ലാ എന്നു വരുമൊ എന്നു ചോദിക്കുന്നു എങ്കിൽ അപ്രകാരമായാലും അതിന്ന് ഉപപത്തി ഭവിക്കില്ലാ എന്നുതന്നെ പറയാം. എന്തു ഹേതുവായിട്ടെന്നാൽ ഗർഭധാരണശക്തിപ്രദനായ ചന്ദ്രൻ ക്ഷീണനായിരിക്കുംസമയത്തിങ്കൽ ഉണ്ടായനിഷേകംഗർഭപോഷണംപ്രതി പ്രതികൂലമായി വരുന്നതല്ലാതെ അനുകൂലമായി വരുന്നതല്ലാ എന്നത് 'ഗർഭാധാനസമർത്ഥതാതരണിനാഥേസ്സിതേനോച്ചൈതാം സ്ത്രീണാംകുതഗുണോസ്യജാചശശിനാഗർഭസ്യസന്ധാരണം' ഇത്യാദിവചനബലാൽ സിദ്ധമായിരിക്കുന്നു. അത് ഹേതുവായിട്ടെന്ന് അറിഞ്ഞുകൊൾക. ഇപ്രകാരമായാലും സംഭവാനുരോധേന

രാഹപാദികളെ ഗ്രഹിച്ച് ഉപപത്തിയെ കല്പിക്കാം. വിനിഗമകാഭാവം ഹേതുവായിട്ടു കദാചിദ്രാഹുവിനേയും കദാചിൽ കേതുവിനേയും ഗ്രഹിക്കാമെന്നല്ലാതെ ഉഭയഗ്രഹണകല്പനത്തെ അംഗീകരിച്ചാൽ ബഹുത്വം ദുർഘടമായി വരുമല്ലൊ. അഥവാ പാപത്വേന ഗ്രഹകനേയും ഗ്രഹിക്കണമെന്നതിനെ ബോധിപ്പിപ്പാനായിക്കൊണ്ടാകുന്നു ബഹുവചനനിർദ്ദേശമെന്നുപറയുന്നു എങ്കിൽ മഹാതന്ത്രവിരോധം ദുർവ്വാരതയോടുകൂടെത്തന്നെ അവക്ക് സംഭവിക്കുകയും ചെയ്യും. എന്തു ഹേതുവായിട്ടെന്നാൽ, സ്കന്ദഹോരയിൽ നിഷേകാദ്ധ്യായത്തിന്റെ അവസാനത്തിങ്കൽ 'ഏതേസപ്തസുവിശ്രാന്തായോഗാസ്സർവ്വേമയോദിതാഃ തേനാത്രനേതരാപേക്ഷാകചിദിത്യവധാരയ' എന്ന് ഒരു ശ്ലോകമുണ്ട്. അതിന്റെ അർത്ഥം ഈ നിഷേകാദ്ധ്യായത്തിങ്കൽ ഗർഭദോഷപ്രദങ്ങളായിട്ടും ഗർഭഗുണപ്രദങ്ങളായിട്ടും പറകപ്പെട്ട യോഗങ്ങളൊക്കെയും സപ്തഗ്രഹങ്ങളിൽ വിശ്രമത്തോടുകൂടിയതുകളാകുന്നു. അതുകളിൽ ഒന്നിന്നും രാഹ്വാദ്യപേക്ഷയില്ലാ എന്നിപ്രകാരമാകുന്നു. അത് ഹേതുവായിട്ടു മേൽപ്രകാരം പറയുന്നവക്ക് മഹാതന്ത്രവിരോധം വരുമെന്നും അതിന്റെ പരിഹാരം ദുഷ്കരമാകുന്നു എന്നും അറിഞ്ഞുകൊൾക. ഇവിടെ അവശ്യഗ്രാഹ്യമായിട്ടു വേറെ ഒരു അംശം കൂടെ ഉണ്ട്. ബൃഹൽപ്രാജാപത്യമെന്ന ഹോരാശാസ്ത്രത്തിങ്കൽ 'അക്ഷീണഇന്ദൌതേനൈവയുതയോർബുധശുക്രയൊഃ ലഗ്നേഥവേന്ദുനാനേനതാഭ്യാമപിസമന്വിത പാപാധിഷ്ഠിതയോർഭ്രാതൃലാഭഃയാശ്ചതഃയാമ്മദേ തസ്ഥിവാനഥവാസൌ ദ്വൈസ്സൂത്രികോണാത്ഥബന്ധുഷു അധിഷ്ഠിതഷ്വഥാജ്ഞായാം തയോർവ്വാ സപ്തമഗൃഹേ പാപേഷ്വായതൃതീയസ്ഥേഷ്വഥാഭ്യാമദമധിയിവാൻ ജീവസ്സൂത്രാഹിതംഗർഭംസംപൂർണ്ണീയാദനുക്രമാൽ' എന്നിപ്രകാരമുള്ളവചനം കാണ്മാനുണ്ട്. അതു ഹേതുവായിട്ടു മേൽപറഞ്ഞ പ്രകാരം ഗർഭപുഷ്ടിയെ പറയേണമെങ്കിൽ ആധാനകാലികചന്ദ്രൻ ക്ഷീണനല്ലാതെ ഇരിക്കുകയും വേണം. ഇതുതന്നെ അവശ്യഗ്രാഹ്യമായിട്ടു വേറെ ഒരു അംശമുള്ളത് എന്ന അറിഞ്ഞുകൊൾക. ആചാര്യൻ 'സമീക്ഷിതഭിരേണാംകംലഗ്നംവാവിഹഗൈഃശുഭൈഃ പാപൈരായതൃതീയസ്ഥൈസ്തുസപ്തമഗതേഗുരൌ അഥവാസുതഭാഗ്യക്ഷകർമ്മാത്ഥമദനസ്ഥിതൈഃസൌമ്യൈഃ പ്രാഗ്വൽസ്ഥിതൈഃപുഷ്ടിം തഥാഗർഭസ്യനിർദ്ദിശേൽ' എന്നുള്ള സ്കന്ദഹോരയെത്തന്നെസംക്ഷേപനിർബ്ബന്ധവശാൽ അനുസരിച്ചു മേൽപ്രകാരം ചന്ദ്രന്റെ അക്ഷീണത്വംകൂടെ വിവക്ഷിതമായിരുന്നാലും അതിനെ അതിസ്ഫുടമാക്കാതെ നിബന്ധിച്ചു. സൂക്ഷ്മഗ്രാഹികൾ ഈ ശ്ലോകത്തിങ്കൽനിന്നു തന്നെ അതിനേയും ഗ്രഹിക്കുന്നു. എങ്ങിനെ എന്നാൽ ഹിമാംശു സുധാംശു നിശേശ ഇങ്ങിനെയുള്ള ശബ്ദങ്ങളിൽ ഒന്നിനേയും പ്ര

യോഗിക്കാതെ ശശാംകശബ്ദത്തെ പ്രയോഗിച്ചതുകൊണ്ടുതന്നെ ചന്ദ്രന്നു ക്ഷീണത്വം ഭവിക്കരുത് എന്നതിനെ സൂചിപ്പിക്കുന്നു ക്ഷീണചന്ദ്രന്നു ശശാകാരമായിരിക്കുന്ന അങ്കുരസംഭവിക്കയില്ല ഇതുതന്നെ ചന്ദ്രൻ ക്ഷീണനായിരിക്കരുത് എന്നുള്ള അഭിപ്രായഗ്രഹണം പ്രതിസാധകമായിട്ടുള്ളത്. മേൽ ഉദാഹരിക്കപ്പെട്ട ഹോരയിലെ ഏണാങ്കപദാർത്ഥവും ഇതിനോടു സമാനമായിട്ടുള്ളതാകുന്നു എന്നുമേൽ എഴുതിയ ബൃഹൽപ്രാജാപത്യാദിദർശനവശാൽ ഊഹ്യമാകുന്നു. ലഗ്നത്തെ ആശ്രയിച്ചിട്ടുള്ള വിചാരത്തിങ്കലും ഗർഭപുഷ്ടിനിദ്ദേശം പ്രതി ചന്ദ്രന്റെ അക്ഷീണതക്കും അപേക്ഷയുണ്ട് എന്നതുബൃഹൽപ്രാജാപത്യത്തിങ്കൽ സ്പഷ്ടംതന്നെ. ഇവിടേയും ഏകദേശാനുമതിന്യായേന ആചാര്യൻ അതിനെ സൂചിപ്പിച്ചിരിക്കുന്നു എന്നു അറിഞ്ഞുകൊൾകയും വേണം. ഇതുകൊണ്ടു ഗുരുണാ നിരീക്ഷിതഃ എന്നുള്ള പാഠംതന്നെ സർവ്വഥാ സ്വീകാര്യമായിട്ടുള്ളത് എന്നുള്ള അംശം ക്രമേണ അതിദൃഢമായി എന്നതുംവ്യാഖ്യാതമായി. ഇങ്ങിനെയുള്ള ഭൂശയവശാലത്രേ മിതാക്ഷരാകാരൻ ഗുരുണാ നിരീക്ഷിതഃ എന്നുള്ള പാഠത്തെസ്വീകരിച്ചത് എന്നു മിതാക്ഷരയിലും അന്തതഃ സ്പഷ്ടമാകുന്നു.

൧൧. രാജർക്ഷപുരുഷാംശകേഷുബലിഭിർല്ലഗ്നാർക്കഗ്രഹ്വിന്ദുഭിഃ
പുഞ്ജന്മപ്രവദേൽ സമാംശകഗതൈർയ്യുഗ്മേഷുതൈർയ്യോഷിതഃ
ഗ്രഹ്വർക്കൌവിഷമാനനാംശശിസിതൌവക്രശ്ചയുഗ്മേസ്ത്രിയം
ദ്ര്യംഗസ്ഥാബുധവീക്ഷണാച്ചയമളൌകുര്യുസ്തിപക്ഷേ സ്വകേ.

അ— രാജർക്ഷേ പുരുഷാംശകേഷുബലിഭിഃ ലഗ്നാർക്കഗ്രഹ്വിന്ദുഭിഃ പുഞ്ജന്മ പ്രവദേൽ യുഗ്മേഷു സമാംശകഗതൈഃ തൈഃ യോഷിതഃ ജന്മ പ്രവദേൽ വിഷമേ ഗ്രഹ്വർക്കൌ നാം യുഗ്മേ ശശിസിതൌ വക്രഃ ച സ്ത്രിയം ദ്ര്യംഗസ്ഥാഃ തേ ബുധവീക്ഷണാൽ സ്വകേ പക്ഷേ യമളൌ ച കുര്യുസ്തി.

അനു— രാജർക്ഷത്തിങ്കൽ പുരുഷാംശകങ്ങളിൽ സ്ഥിതന്മാരായി ബലികളായിരിക്കുന്ന ലഗ്നാർക്കഗ്രഹ്വിന്ദുക്കളെക്കൊണ്ടു പുഞ്ജന്മത്തെ പ്രവദിക്കേണം. യുഗ്മങ്ങളിൽ സമാംശകഗതന്മാരായിരിക്കുന്ന അവരെക്കൊണ്ടു യോഷിത്തിന്റെ ജന്മത്തെ പ്രവദിക്കേണം. വിഷമത്തിങ്കൽ വർത്തമാനന്മാരിയിരിക്കുന്ന ഗ്രഹ്വർക്കന്മാർ നാമനേയും യുഗ്മത്തിങ്കൽ വർത്തമാനന്മാരായിരിക്കുന്ന ശശിസിതന്മാരും വക്രനും സ്ത്രീയേയും ദ്ര്യംഗസ്ഥന്മാരായിരിക്കുന്ന അവർ ബുധവീക്ഷണഹേതുവായിട്ടു യമളന്മാരെയും ജനിപ്പിക്കുന്നു.

വരി— രാജർക്ഷം=രാജരാശി, പുരുഷാംശകങ്ങൾ=പുരുഷരാശിനവാംശകങ്ങൾ, ബലികൾ=ബലമുള്ളവർ, ലഗ്നാർക്കഗ്രഹ്വിന്ദുക്കൾ= ലഗ്നവും അർക്കനും ഗുരുവും ഇന്ദുവും, അർക്കൻ=ആദിത്യൻ, ഗുരു=വ്യാഴം, ഇന്ദു=ചന്ദ്രൻ, പുഞ്ജന്മം=പുമാന്റെ ജന്മം, പുമാൻ=പുരുഷൻ,

ജന്മം=ജനനം, പ്രവദിക്ക=പറയുക, യുഗ്മങ്ങൾ=യുഗ്മരാശികൾ, സമാംശകഗതന്മാർ=സമാംശകങ്ങളെ ഗമിച്ചവർ, സമാംശകങ്ങൾ=യുഗ്മരാശ്യംശകങ്ങൾ, ഗമിക്ക=പ്രാപിക്കുക, അവർ=ലഗ്നാൽക്കുഡ്വിന്ദുക്കൾ, യോഷിത്ത്=സ്ത്രീ, ജന്മം=ജനനം, പ്രവദിക്കുക=പറയുക, വിഷമം=ഓജരാശി, ഗ്രഹ്വക്കന്മാർ=ഗ്രഹവും അർക്കനും, ഗ്രഹ=വ്യാഴം, അർക്കൻ=ആദിത്യൻ, നരൻ=പുരുഷൻ, യുഗ്മം=യുഗ്മരാശി, ശശിസിതന്മാർ=ശശിയും സിതനും, ശശി=ചന്ദ്രൻ, സിതൻ=ശുക്രൻ, വക്രൻ=ചൊവ്വ, ദ്വ്യംഗസ്ഥന്മാർ=ദ്വ്യംഗങ്ങളിൽ സ്ഥിതിചെയ്യുന്നവർ, ദ്വ്യംഗങ്ങൾ=ഉഭയരാശികൾ, അവർ=ശശിസിതവക്രന്മാർ, ബുധവീക്ഷണം=ബുധദൃഷ്ടി, സ്വകമായിരിക്കുന്നപക്ഷം=ആത്മീയപക്ഷം, യമളന്മാർ=ഇരട്ടയായിട്ടുള്ള പ്രജകൾ.

നാ ലഗ്നരാശിയും ലഗ്നാംശകവും സൂര്യൻ, ബൃഹസ്പതി, ചന്ദ്രൻ ഇവരാൽ ആശ്രയിക്കപ്പെട്ട രാശികളും നവാംശകങ്ങളും ഓജങ്ങളായിരുന്നാൽ പുരുഷപ്രജയുടെ ജനനത്തെ പറയേണം. മേൽപ്പറഞ്ഞതുകൾ കൈയും യുഗ്മങ്ങളായിരുന്നാൽ സ്ത്രീപ്രജാജനനത്തെ പറയേണം. പറയേണമെന്നുള്ള അർത്ഥത്തെ ബോധിപ്പിപ്പാനായി കൊണ്ടു വദേൽ എന്നതുമാത്രം പ്രയോഗിച്ചാൽ മതിയായിരുന്നു. ഈ അവസ്ഥയിൽ പ്രവദേൽ എന്നിപ്രകാരം പ്രശബ്ദപൂർവ്വകമായി പ്രയോഗിക്കുകയാൽ നിസ്സംശയമാകുംവണ്ണം പറയേണമെന്നിപ്രകാരം പ്രമാണദാർഢ്യത്തെ സൂചിപ്പിച്ചിരിക്കുന്നു എന്ന് അറിഞ്ഞുകൊൾകയും വേണം അങ്ങിനെയുള്ള സൂചനയിൽ ആചാര്യന് അഭിപ്രായമുണ്ടായിട്ടില്ല എങ്കിൽ പുംസോ ജന്മ വദേൽ എന്നുള്ളതിന്നു തന്നെ യോഗ്യതമെന്നു കാണുന്നു. ഉപസർഗ്ഗങ്ങൾക്കു സർവ്വത്ര സാർത്ഥക്യം വേണമെന്നുള്ള ഒരു നിയമമില്ലായ്കയാൽ പുഞ്ജന്മപ്രവദേൽ എന്നുള്ളതിന്നു യോഗ്യതാവിഷയത്തിങ്കൽ ഹാനിയില്ലല്ലോ എന്നു വിചാരിക്കുന്നു എങ്കിൽ ഹാനിയെ ഉപപാദിക്കാം; കേട്ടുകൊൾക. പുംസോജന്മ എന്നു നിബന്ധിച്ചാൽ യോഷിതഃ എന്നതിനോട് അപേക്ഷിതമായ ജന്മപദത്തിന്റെ അന്വയം പ്രയത്നംവിനാ സുലഭമായിരിക്കും എന്നൊരു ഗുണംകൂടെ അതിനുണ്ട്. അതിനെയും ആദരിക്കാതെ പുഞ്ജന്മ എന്നുതന്നെ നിബന്ധിച്ചതിന്നു കാരണം തദനന്തരം പ്രവദേൽ എന്നുതന്നെ നിബന്ധിക്കേണമെന്നുള്ള ഇച്ഛയാകുന്നു എന്ന് ഊഹിക്കാം. അങ്ങിനെയുള്ള ഇച്ഛ ജനിക്കേണമെങ്കിൽ പ്രശബ്ദംകൊണ്ട് ഒരു വിശേഷത്തെ കണ്ടിരിക്കേണം. അങ്ങിനെയുള്ള വിശേഷം മേൽപ്പറഞ്ഞപ്രകാരമുള്ളതുതന്നെ. വേറെ ഒന്നായിരിക്കുമൊ എന്നു സംശയിപ്പാൻ വഴി കാണുന്നില്ല. ഇതുകൊണ്ടു മേൽപ്പറഞ്ഞതിന്റെ ഉപപത്തിയെ പറഞ്ഞു. ഇനി പ്രകൃതത്തെ അനുസരിക്കുന്നു. യോഷിതഃ ജന്മ എന്നുള്ള ജന്മപദം

അദ്ധ്യാഹാരലഭ്യമാകുന്നു എന്ന് അറിഞ്ഞുകൊൾകയും വേണം. വിഷമരാശിയിൽ നില്ക്കുന്ന വ്യാഴവും ആദിത്യനും പുരുഷജനനത്തെ സൂചിപ്പിക്കുന്നവരാകുന്നു. ഇപ്പറഞ്ഞതുകൊണ്ട് ആധാനകാലത്തിങ്കലോ ജനനകാലത്തിങ്കലോ പ്രശ്നകാലത്തിങ്കലോ വ്യാഴം ആദിത്യൻ ഈ ഗ്രഹങ്ങൾ രണ്ടുംകൂടി വിഷമരാശിയിൽ നിന്നാൽ പുരുഷപ്രജ ഉണ്ടാകുമെന്നോ ഉണ്ടായി എന്നോ യഥോചിതമായി പറയേണം. മുൻപറഞ്ഞ ലക്ഷണവും ആധാനകാലാദികളായ മൂന്നിനും സാധാരണമായിട്ടുള്ളതാകുന്നു. ഇനി വക്ഷ്യമാണമായിട്ടുള്ളതും മേൽപ്രകാരമാകുന്നു. ചന്ദ്രനും ശുക്രനും ചൊവ്വയും സമരാശിയിൽ ഏകകാലത്തിങ്കൽ നിന്നാൽ സ്ത്രീജനനത്തെ പറയേണം. മേൽപ്പറഞ്ഞ ഗ്രഹങ്ങൾതന്നെ ഉഭയാംശകസ്ഥന്മാരായിട്ടും ബുധദൃഷ്ടിയോടുകൂടിയവരായിട്ടും വരികിൽ അംശകഭേദാനുരോധേന പ്രജാദ്വയോൽപത്തിയെ പറയേണം. എങ്ങിനെയെന്നാൽ, ഉഭയരാശികൾ മിഥുനം, കന്നി, ധനു, മീനം ഇവയാകുന്നു. ഇതുകളിൽ മിഥുനവും ധനുവും പുരുഷരാശികളാകയാൽ മേൽപ്പറഞ്ഞ ഗ്രഹങ്ങൾ മിഥുനക്കാൽ അംശകത്തിങ്കലോ ധനുക്കാൽ അംശകത്തിങ്കലോ നില്ക്കുകയും ബുധദൃഷ്ടി ഉണ്ടാകയും കൂടി വരികിൽ രണ്ടു പുരുഷപ്രജകളുടെ ജനനത്തെ പറയേണം. കന്യാമീനാംശകങ്ങളിൽ സ്ഥിതിയോടുകൂടെ മേൽപ്പറഞ്ഞ ഗ്രഹങ്ങൾക്കു ബുധദൃഷ്ടി വരികിൽ രണ്ടു സ്ത്രീപ്രജകളുടെ ജനനത്തെ പറയേണം. ദ്വ്യംഗപദം ദ്വ്യംഗാശകാഭിപ്രായേണ പ്രയുക്തമാകുന്നു എന്നതിനു സ്വല്പജാതകത്തിങ്കൽ 'ബലിനോവിഷമേക്ഷുത്രനരംസ്ത്രിയംസമഗ്രഹാഃ ജനയന്തിതാഃ യമളൌദ്വിശരീരാംശേഷ്വിനുജദൃഷ്ടാഃ സ്വപക്ഷസമം' എന്നുള്ള ആചാര്യവചനം പ്രമാണമാകുന്നു. വക്ഷ്യശബ്ദത്തിന് അംശകമെന്നുതന്നെ അർത്ഥമാകുന്നത്. ബലിത്വം സർവ്വത്ര യോജ്യമാകുന്നു.

൧൮. വിഹായലഗ്നംവിഷമർക്ഷസംസ്ഥ-
സ്സൌരോപിപുഞ്ജന്മകരോവിലഗ്നാൽ
പ്രോക്തഗ്രഹാണാമവലോക്യവീര്യം
വാച്യഃപ്രസൂതൌപുരുഷോംഗനാവാ.

അ—ലഗ്നം വിഹായ വിലഗ്നാൽ വിഷമർക്ഷസംസ്ഥഃ സൌരഃ അപി പുഞ്ജന്മകരഃ ഭവതി. പ്രോക്തഗ്രഹാണാം വീര്യം അവലോക്യ പ്രസൂതൌ പുരുഷഃ വാച്യഃ അംഗനാ വാ.

അനു— ലഗ്നത്തെ ഉപേക്ഷിച്ചിട്ടു വിലഗ്നത്തിങ്കൽനിന്നു വിഷമർക്ഷസംസ്ഥനായിരിക്കുന്ന സൌരനും പുഞ്ജന്മകരനായി ഭവിക്കുന്നു. പ്രോക്തഗ്രഹങ്ങളുടെ വീര്യത്തെ അവലോകനം ചെയ്തിട്ടു പ്രസൂതിയിങ്കൽ പുരുഷൻ വാച്യനായി ഭവിക്കുന്നു. അംഗനയും വാച്യയായി ഭവിക്കുന്നു.

പരി — വിലഗ്നം=ലഗ്നം, വിഷമർക്ഷസംസ്ഥാൻ=വിഷമർക്ഷത്തിങ്കൽ സംസ്ഥിതിചെയ്യുന്നവൻ, വിഷമർക്ഷം=വിഷമഭാവം, (തൃതീയം മുതലായത്) സംസ്ഥിതിചെയ്ക=നില്ക്കുക, സൌരൻ=ശനി, പുഞ്ജന്മകരൻ=പുഞ്ജന്മത്തെ ഉണ്ടാക്കുന്നവൻ, പുഞ്ജന്മം=പുരുഷജനനം, പ്രോക്തഗ്രഹങ്ങൾ=പ്രോക്തന്മാരായിരിക്കുന്ന ഗ്രഹങ്ങൾ, പ്രോക്തന്മാർ=പ്രവചിക്കപ്പെട്ടവർ, പ്രവചിക്ക=യോഗകാരകത്വേന നിർദ്ദിശിക്കുക, വീര്യം=ബലം, പ്രസൂതി=പ്രസവം, വാച്യൻ=വചിക്കപ്പെടുവൻ യോഗ്യൻ, വചിക്ക=പറയുക, അംഗനാ=സ്ത്രീ.

സാ — ലഗ്നം, തൃതീയം, പഞ്ചമം, സപ്തമം, നവമം, ഏകാദശം ഇവ ആറും വിഷമഭാവങ്ങളാകുന്നു. അതുകളിൽവെച്ചു തൃതീയം മുതലായ ഭാവങ്ങളിൽ ശനി നിന്നാലും പുരുഷജനനത്തെ പറയാം. സ്ത്രീജനനത്തെ പറയുവാനുള്ള യോഗവും പുരുഷജനനത്തെ പറയുവാനുള്ള യോഗവുംകൂടി വരികിൽ യോഗകാരകത്വേന പറകപ്പെട്ട ഗ്രഹങ്ങളുടെ വീര്യത്തെ നോക്കിയാൽ യതൊരു യോഗകാരക ഗ്രഹങ്ങൾക്കു വീര്യാധിക്യമുണ്ടെന്നു കാണുന്നുവോ, ആ യോഗത്തെ അനുസരിച്ചു പുരുഷജനനത്തെയോ സ്ത്രീജനനത്തെയോ പറയേണം.

൧൩. അന്യോന്യംയദിപശ്യതശ്ശിരവീയദ്വാക്കിസൌമ്യൌതഥാ
വക്രോവാസമഗംദിനേശമസമേചന്ദ്രോദയൌചേൽസ്ഥിതൌ
യുഗ്മൌജർക്ഷഗതാവപീന്ദുശശിജൌഭ്ര്യാത്മജേനേക്ഷിതൌ
പുംഭാഗേ സിതലഗ്നശീതകരണാഃഷാൾക്ലീബയോഗാഃസ്മൃതാഃ.

അ — യുഗ്മൌജർക്ഷഗതൌ ശശിംവീ അന്യോന്യം പശ്യതഃ യദി ക്ലീബജന്മ സ്യാൽ യദ്വാ യുഗ്മൌജർക്ഷഗതൌ ആക്കിസൌമ്യൌ തഥാ പശ്യതഃ ചേൽ ക്ലീബജന്മ സ്യാൽ വിഷമഗഃ വക്രഃ സമഗം ദിനേശം പശ്യതി യദി വാ ക്ലീബജന്മ സ്യാൽ അസമേ സ്ഥിതൌ ചന്ദ്രോദയൌ ഭ്ര്യാത്മജേന ഈക്ഷിതൌ ചേൽ ക്ലീബജന്മ സ്യാൽ യുഗ്മൌജർക്ഷഗതൌ ഇന്ദുശശിജൌ അപി ഭ്ര്യാത്മജേന ഈക്ഷിതൌ ചേൽ ക്ലീബജന്മ സ്യാൽ സിതലഗ്നശീതകിരണാഃ പുംഭാഗേ ചേൽ അപി ക്ലീബജന്മ സ്യാൽ ഇതി ഷാൾ ക്ലീബയോഗാഃ സ്മൃതാഃ ഭവന്തി.

അന്യ — യുഗ്മൌജർക്ഷഗതന്മാരായിരിക്കുന്ന ശശിംവികൾ അന്യോന്യത്തെ ദർശിക്കുന്നു എങ്കിൽ ക്ലീബജന്മം ഭവിക്കുന്നു. അഥവാ യുഗ്മൌജർക്ഷഗതന്മാരായിരിക്കുന്ന ആക്കിസൌമ്യന്മാർ അപ്രകാരം ദർശിക്കുന്നു എങ്കിൽ ക്ലീബജന്മം ഭവിക്കും. വിഷമഗനായിരിക്കുന്ന വക്രൻ സമഗനായിരിക്കുന്ന ദിനേശനെ ദർശിക്കുന്നു എങ്കിലും ക്ലീബജന്മം ഭവിക്കും. അസമത്തിങ്കൽ സ്ഥിതങ്ങളായിരിക്കുന്ന ചന്ദ്രോദയങ്ങൾ ഭ്ര്യാത്മജനാൽ ഈക്ഷിതങ്ങളായി ഭവിക്കുന്നു എങ്കിൽ ക്ലീബ

ജന്മം ഭവിക്കും. യുഗ്മൌജർക്ഷഗതന്മാരായിരിക്കുന്ന ഇന്ദുശശിജന്മാരും ഭ്രാത്രാത്മജനാൽ ഈക്ഷിതന്മാരായി ഭവിക്കുന്നു എങ്കിൽ ക്ലീബജന്മം ഭവിക്കും. സിതലഗ്നശീതകിരണന്മാർ പുംഭാഗത്തിങ്കലാകുന്നു എങ്കിലും ക്ലീബജന്മം ഭവിക്കും ഇങ്ങിനെ ആറു ക്ലീബയോഗങ്ങൾ സ്മൃതങ്ങളായി ഭവിക്കുന്നു.

വരി— യുഗ്മൌജർക്ഷഗതന്മാർ=യുഗ്മൌജർക്ഷങ്ങളെ ഗമിച്ചവർ, യുഗ്മൌജർക്ഷങ്ങൾ=യുഗ്മർക്ഷവും ഓജർക്ഷവും, യുഗ്മർക്ഷം=യുഗ്മരാശി, ഓജർക്ഷം = ഓജരാശി, ഗമിയ്ക്കുക = പ്രാപിയ്ക്കുക, ശശിരവികൾ=ശശിയും രവിയും, ശശി=ചന്ദ്രൻ, രവി=ആദിത്യൻ, ദൃശിയ്ക്കുക=നോക്കുക, ക്ലീബജന്മം=നപുംസകജനനം, ആർക്കിസൌമ്യന്മാർ=ആർക്കിയും സൌമ്യനും, ആർക്കി=ശനി, സൌമ്യൻ=ബുധൻ, വിഷമഗൻ=വിഷമത്തെ ഗമിച്ചവൻ, വിഷമം=ഓജരാശി, ഗമിയ്ക്കുക=പ്രാപിയ്ക്കുക, വക്രൻ=ചൊവ്വ, സമഗൻ=സമത്തെ ഗമിച്ചവൻ, സമം=യുഗ്മരാശി, ദിനേശൻ=ആദിത്യൻ, അസമം=ഓജരാശി, സ്ഥിതങ്ങൾ=സ്ഥിതിചെയ്തവ, സ്ഥിതിചെയ്യുക=നില്ക്കുക, ചന്ദ്രോദയങ്ങൾ=ചന്ദ്രനും ഉദയവും, ഉദയം=ലഗ്നം, ഭ്രാത്രാത്മജൻ=ചൊവ്വ, ഈക്ഷിതങ്ങൾ=ഈക്ഷിക്കപ്പെട്ടവ, ഈക്ഷിക്കുക=ദൃശിക്കുക, ഇന്ദുശശിജന്മാർ=ഇന്ദുവും ശശിജനും, ഇന്ദു=ചന്ദ്രൻ, ശശിജൻ=ബുധൻ, ഈക്ഷിതന്മാർ=ഈക്ഷിക്കപ്പെട്ടവർ, ഈക്ഷിക്കുക=ദൃശിക്കുക, സിതലഗ്നശീതകിരണന്മാർ=സിതനും ലഗ്നവും ശീതകിരണനും, സിതൻ=ശുക്രൻ, ശീതകരണൻ=ചന്ദ്രൻ, ക്ലീബയോഗങ്ങൾ=നപുംസകയോഗങ്ങൾ, സ്മൃതങ്ങൾ=സ്മരിക്കപ്പെട്ടവ, സ്മരിക്കുക=സ്മാണപൂർവ്വകമായി പറയുക.

സം—ഓജരാശിയിൽ നില്ക്കുന്ന ആദിത്യനും യുഗ്മരാശിയിൽ നില്ക്കുന്ന ചന്ദ്രനും പരസ്പരദൃഷ്ടിയുണ്ടായാൽ നപുംസകജനനത്തെ പറയേണം. ഓജരാശിയിൽ നില്ക്കുന്ന ബുധനും യുഗ്മരാശിയിൽനില്ക്കുന്ന ശനിക്കും പരസ്പരദൃഷ്ടിയുണ്ടായാലും നപുംസകജനനത്തെ പറയേണം. ഓജരാശിയിൽ നില്ക്കുന്ന ചൊവ്വ യുഗ്മരാശിയിൽ നില്ക്കുന്ന ആദിത്യനെ ദൃശിച്ചാലും മേൽപ്രകാരം പറയേണം. ലഗ്നവും ചന്ദ്രാധിഷ്ഠിതരാശിയും ഓജമായിരിക്കുകയും അതുകൾക്കു ചൊവ്വയുടെ ദൃഷ്ടി ഉണ്ടാകയും കൂടി വരികിലും മേൽപ്രകാരം പറയേണം. ഓജരാശിയിൽ നില്ക്കുന്ന ബുധനും യുഗ്മരാശിയിൽ നില്ക്കുന്ന ചന്ദ്രനും ചൊവ്വയുടെ ദൃഷ്ടി ഒരുമിച്ചു സംഭവിച്ചാലും മേൽപ്രകാരം പറയേണം. ശുക്രനും ചന്ദ്രനും ലഗ്നവുംകൂടി ഓജാംശത്തിങ്കലായി വരികിലും മേൽപ്രകാരം പറയേണം. ഇങ്ങിനെ ആറു നപുംസകയോഗങ്ങൾ പൂർവ്വന്മാരാൽ സ്മാണപൂർവ്വകമാകുംവണ്ണം പറകപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു. തൃതീയയോഗത്തിങ്കൽ ചൊവ്വയ്ക്കു ഓജരാശിയിൽ സ്ഥിതിവേണമെന്നതിനെ പ്രതിപാദിക്കുന്നതായ ശബ്ദം കാണുന്നില്ല. എങ്കി

ലും 'സൂര്യാചന്ദ്രമസാവോജയുഗർക്ഷസ്ഥൗപരസ്പരം പശ്യന്തൌ ബുധമന്ദൌവാ ഗർഭേക്ലീബംപ്രയച്ഛതഃ. ആദ്യരാവാവിഷമർക്ഷസ്ഥഃ പശ്യൻസൂര്യംസമർക്ഷഗം അപശ്യത്യപിസൂര്യേസ്വാംകുജ്യാൽഗർഭേന പുംസകം' എന്നുള്ള സ്കന്ദഹോര മുതലായതിന്റെ അനുരോധത്തിനായിക്കൊണ്ടു വിഷമഗഃ എന്ന പദത്തെ അദ്ധ്യാഹരിച്ച യോജിപ്പിക്കുന്നത് ആവശ്യകമാകുന്നു. 'അന്യാന്യംരവിചന്ദ്രൌവിഷമർക്ഷസമർക്ഷഗൌനിരീക്ഷേതേ ഇന്ദുജരവിപുത്രൌവാതഥൈവഗർഭേന പുംസകംകുരുതഃ. സമരാശിഗതംസൂര്യംവക്രോവിഷമർക്ഷഗോവലോകയതി വിഷമർക്ഷേലഗ്നേന്ദുകുജക്ഷിതൌഷണ്ഡസംഭവംകുജതഃ. ബുധചന്ദ്രൌകുജദൃഷ്ടൌവിഷമർക്ഷസമർക്ഷഗൌതഥൈവോക്തൌ ഗുജനവാംശകസംസ്ഥാലഗ്നേന്ദുസിതാസ്തഥൈവോക്താഃ' എന്നിപ്രകാരം ഈ പ്രകരണത്തിലുള്ള സാരാവലികൊണ്ടും വരുന്നതു മേൽപ്രകാരം തന്നെ. അവിടെ ആദിത്യനും ചൊവ്വയ്ക്കും പരസ്പരാലോകം വേണമെന്നില്ല. ആദിത്യനെ കുറിച്ചു ചൊവ്വയുടെ ദൃഷ്ടി മാത്രം പര്യാപ്തമാകുന്നു. ഇതുതന്നെ 'അപശ്യത്യപിസൂര്യേസ്വാം' എന്നുള്ള സ്കന്ദഹോരാഭിപ്രായമാകുന്നത്. മേൽ എഴുതിയ സാരാവലികൊണ്ടും ചൊവ്വയെക്കുറിച്ച് ആദിത്യന്റെ ദൃഷ്ടി വേണമെന്നുള്ളതു തോന്നുന്നില്ല. പ്രഥമയോഗത്തിങ്കൽ സൂര്യചന്ദ്രന്മാർക്ക് എന്നപോലേയും ദ്വിതീയയോഗത്തിങ്കൽ ബുധമന്ദന്മാർക്ക് എന്നപോലേയും പരസ്പരദർശനത്തിങ്കൽ ഉള്ള താല്പര്യം തൃതീയയോഗത്തിങ്കലുമുണ്ടായിരുന്നാൽ 'വക്രോവാംസമഗന്ദിനേശ'മെന്നുള്ളതിന്റെ സ്ഥാനത്തിങ്കൽ 'സൂര്യാരാവഥവാ' എന്നുള്ള നിബന്ധനം തന്നെ ന്യായമായിരുന്നു. ഈ അവസ്ഥയിൽ ഈ അധികാക്ഷരപ്രയോഗം നിരർത്ഥകം തന്നെ എന്നും വിശേഷിച്ചു 'സ്വല്പം വൃത്തവിചിത്രമർത്ഥബഹുലം' എന്നുള്ള സ്വപ്രതിജ്ഞയ്ക്ക് അതിപ്രതികൂലമായിട്ടുള്ളതുമാകുന്നു എന്നും വിചാരിപ്പാൻ ഉള്ള അവസരപ്രാപ്തിയുടെ നിവാരണത്തിന്നായിക്കൊണ്ടു മേൽപ്പറഞ്ഞപ്രകാരമുള്ള താല്പര്യം ഗ്രന്ഥകർത്താവിന്ന് ഉണ്ടായിട്ടില്ല എന്നു തന്നെ പറയുന്നതു യുക്തമായി തോന്നുന്നു. ഇങ്ങിനെ അനേകസംഗതികളെ ആലോചിക്കുമ്പോൾ 'വക്രോവാവിഷമരാശിഗതഃ സമരാശിഗതം സൂര്യം പശ്യതി സൂര്യോം ഗാരകഞ്ച പശ്യതി' എന്നുള്ള ഭട്ടോല്പലോക്തി അശ്രദ്ധേയയാകുന്നു എന്നതു സ്ഥിരപ്പെടുകയും ചെയ്യും. മേൽ എഴുതിയ സാരാവലിയും ഭട്ടോല്പലഗ്രന്ഥത്തിൽ സ്പഷ്ടമാകുന്നു. അച്ചടിച്ച ഭട്ടോല്പലപുസ്തകത്തിൽ സൂര്യോംഗാരകഞ്ച എന്നുള്ള അംശത്തിന്നുകൂടെ അനുഗ്രാഹകമായി ഭവിക്കണമെന്നുള്ള ദുരാഗ്രഹവശാൽ മേൽ എഴുതിയ സാരാവലി തന്നെ സമരാശിഗതം സൂര്യം വക്രോവിഷമർക്ഷഗോവലോകയതി എന്നുള്ള രണ്ടു പാദങ്ങളെ 'വക്രോവിഷമേസൂര്യസ്സമ

ഗസ്ത്രേവം പരസ്പരാലോകാൽ' എന്നിപ്രകാരം മാററിവെച്ച ബാദരായണവാക്യത്തേന ഉപന്യസിക്കപ്പെട്ടതായി കാണുന്നു. അസമേസ്ഥിതൌ ചന്ദ്രാദയൌ സമരാശിഗേന ഭ്രമ്യാത്മജേന എന്നുള്ള യോജനയും യുഗൌജർക്ഷഗതൌ ഇത്യാദികൊണ്ടു പറകപ്പെട്ട യോഗത്തിങ്കൽ ചൊവ്വ വല്ലോടത്തു നിന്നാൽ മതി എന്നുള്ള അഭിപ്രായവും വ്യക്തമായിരിക്കുന്നു. മേലെഴുതിയവചനം അതിന്നുകൂടെ അനുകൂലമായി വരത്തക്കവിധത്തിൽ മേൽപറഞ്ഞതിന്നു പുറമേയും ചില അക്ഷരവ്യത്യാസമുണ്ട്. ഇതൊക്കെയും പ്രാചീനഗ്രന്ഥത്തിന്നും ഗ്രന്ഥകർത്താവിൻെറ അഭിപ്രായത്തിന്നും വിരുദ്ധമായിട്ടുള്ളതാകുന്നു. തൃതീയയോഗത്തിങ്കൽ ചൊവ്വയേക്കുറിച്ച സൂര്യൻെറ ദൃഷ്ടികൂടെ വേണമെന്നുള്ള നിയമമില്ലാ എന്നതു പുരാതനഭട്ടോല്ലലഗ്രന്ഥം കൊണ്ടും മേൽപറഞ്ഞ സ്കന്ദഹോരയിലെ അപശ്യത്യപി സൂര്യസ്വമെന്ന അംശംകൊണ്ടും മേൽഎഴുതിയ സാരാവലികൊണ്ടും വിസ്പഷ്ടമായി. ചതുർത്ഥയോഗത്തിങ്കൽ ചൊവ്വയുടെ സ്ഥിതി സമരാശിയിൽ തന്നെ ആയിരിക്കേണമെന്നുള്ളതുമില്ലാ എന്നതു മേൽപറഞ്ഞ പ്രകാരവും മേൽ എഴുതിയ സാരാവലികൊണ്ടും സിദ്ധമായി. സ്കന്ദഹോരാദികൾകൊണ്ടും വരുന്നതു മേൽപ്രകാരംതന്നെ എന്നത് ഉടനേ വ്യക്തമാകയും ചെയ്യും. ഇതുതന്നെ പ്രാചീനഗ്രന്ഥാദിവിരോധമാകുന്നത്. 'അന്യോന്യംരവിശശിനൌ വിഷമർക്ഷസമക്ഷഗൌനിരീക്ഷതേഇന്ദുജരവിപുത്രൌവാതഥൈവഗർഭംനപുംസകം കുരുതഃ വക്രോവിഷമേസൂര്യസ്സമഗസ്ത്രേവംപരസ്പരാലോകാൽ വിഷമർക്ഷേലഗ്നേന്ദു സമരാശിഗതഃകുജോവലോകയതി ബുധചന്ദ്രൌ കുജദൃഷ്ടൌവിഷമർക്ഷസമക്ഷഗൌതഥൈവോക്തൌ രാജനവാംശകസംസ്ഥാലഗ്നേന്ദുസിതാസ്തഥൈവോക്തഃ' എന്നിപ്രകാരം ബാദരായണവചനത്തേന ഉദാഹരിക്കപ്പെട്ട ശ്ലോകങ്ങൾ പുരാതനഭട്ടോല്ലലഗ്രന്ഥത്തിങ്കൽ ഇവിടെ മേൽപ്രകാരമുള്ള സാരാവലിശ്ലോകങ്ങളാകയാൽ അവിശ്വസനീയങ്ങളാകുന്നു. അന്വയഭേദം കാണുന്നതും പുരാതനഗ്രന്ഥവിരോധം ഹേതുവായിട്ടു മേൽപ്രകാരംതന്നെ. ഇതിന്നും പുറമേ ഇവിടെ അവശ്യഗ്രാഹ്യമായ ഒരു അംശം ഉണ്ട്; അതിനെ ഇനി വിവരിക്കുന്നു. 'അന്യോന്യംയദിപശ്യതശ്ശശിംവിയദ്വാക്കിസൌമ്യൌതഥാ വക്രോവാസമഗംരവിംസവിഷമേചന്ദ്രോദയൌചസ്ഥിതൌ യുഗ്മൌജർക്ഷഗതാവപീന്ദുശശിജൌ' എന്നിപ്രകാരം പറഞ്ഞാൽ മതിയായിരുന്നു. അതുഹേതുവായിട്ടു സൂര്യാത്മജനേക്ഷിതൌ എന്നുള്ള അംശത്തിന്നു ഫലമെന്ത് എന്നും സംശയിപ്പാൻ സംഗതിയുണ്ടാകകൊണ്ട് അതിനേ ഗ്രഹിക്കുന്നത് ആവശ്യകമാകുന്നു. ഇന്നതെന്നു പറയാം കേട്ടുകൊൾക. മേൽപറഞ്ഞപ്രകാരം പ്രയോഗിച്ചാൽ യുഗ്മൌജർക്ഷഗതൌ ശശിരവീ അന്യോന്യം

പശ്യതഃ യദി ക്ലീബജന്മ സ്യാൽ യദ്വാ യുഗ്മൌജർക്ഷഗതൌ ആ
ക്കിസൌമ്യൌ തഥാ പശ്യതഃ യദി ക്ലീബജന്മ സ്യാൽ വക്രഃ സമഗം
രവിം പശ്യതി യദി വാ ക്ലീബജന്മ സ്യാൽ വക്രഃ അസമേസ്ഥിതൌ
ചന്ദ്രാദയൌ പശ്യതി യദി ച ക്ലീബജന്മ സ്യാൽ വക്രഃ യുഗ്മൌ
ജർക്ഷഗതൌ ഇന്ദുശശിജൌ പശ്യതി യദി അപി എന്നിപ്രകാരം
അനപത്യത്തേയും സാരാവല്യാദ്യനുരോധന എകത്ര വിഷമഗഃ എ
ന്ന പദത്തിൻെറ യോജനയേയും അന്യത്രതദഭാവത്തേയും സ്വീക
രിക്കാവുന്നതാകകൊണ്ട് ആചാതഃതാ മുൻ പറഞ്ഞതിനോടു സമ
മെന്നിരിയ്ക്കയാൽ ഭ്രമ്യാത്മ ജനേക്ഷിതഃ എന്നതു നിഷ്പ്രയോജനം
തന്നെ എന്നു വിചാരിയ്ക്കാം. എങ്കിലും അത് അങ്ങിനെയല്ലാ. യു
ഗ്മൌജർക്ഷഗതന്മാരായിരിയ്ക്കുന്ന ചന്ദ്രസൂര്യന്മാർക്ക് പരസ്പരം സപ്ത
മദൃഷ്ടിക്ക് അസംഭവമുണ്ട്. അതുഹേതുവായിട്ടു സാരാവലിയിൽ നി
രീക്ഷേതേ എന്നുതന്നെയായിരുന്നാലും ഉപസർഗ്ഗഫലത്തെ ഗ്രഹണാ
നിരീക്ഷിതഃ എന്നുള്ള സ്ഥലത്തിങ്കലെന്നപോലെപറവാൻ നിവ്വാഹ
മില്ലായ്കയാലുംഇവിടെഉപസർഗ്ഗവി നിർമ്മുക്തമായിട്ടുതന്നെ ഇരിയ്ക്കു
യാലും പശ്യതി എന്നുള്ള പദത്തിങ്കലെ ധാതുവിന്നു സപ്തമദൃഷ്ടിവ്യ
തിരിക്തകളായ കാൽദൃഷ്ടി മുതലായ ദൃഷ്ടികളിൽ ഏതിന്നു സംഭവ
മുണ്ടോ അതുതന്നെ അർത്ഥമാകുന്നു എന്നുപറയാതെ നിവ്വാഹമില്ലാ.
അതുകൊണ്ടു അപ്രകാരമിരിയ്ക്കുന്ന ധാതുവിൽ നിന്നുണ്ടായ പശ്യതി
എന്ന പദത്തിൻെറ യോഗം അസമേ സ്ഥിതൌ ചന്ദ്രോദയൌ എ
ന്ന പദത്താൽ പ്രതിപാദ്യമായ ദൃശ്യകത്തിന്നു മിതിക്കട്ടെ എന്നിപ്ര
കാരം ആചാര്യാഭിപ്രായമിരുന്നാൽ നിഷ്പ്രയോജനം തന്നെ എ
ന്നുവരുന്നതാകുന്നു. ആചാര്യാഭിപ്രായം മേൽപ്രകാരമല്ല എന്നുള്ള
ത് ഇതുകൊണ്ടുതന്നെ ഊഹിക്കാം. പിന്നെ എതുപ്രകാരമെന്നാൽ,
ഈക്ഷിതൌ എന്നുള്ള പദത്തിങ്കൽ വിശേഷദ്യോതകമായ പദത്തി
ൻെറ യോഗമില്ല എങ്കിലും ഈക്ഷ എന്ന ധാതുവിനു സപ്തമദൃഷ്ടി
യോ അതിനോടു സാമ്യമുള്ളതായ ചതുർശ്രദൃഷ്ടിയോ അർത്ഥമാകുന്നു
എന്നിപ്രകാരം ഗ്രഹിച്ചുകൊൾക. ഇപ്രകാരമത്രേ ആചാര്യാഭിപ്രാ
യമാകുന്നത് എന്നാകി. 'ലഗ്നേന്ദ്വോരോജയോരേഷ സപ്തമം ഗ്രഹ
മാസ്ഥിതം ഓജയുഗ്മഗയോർയ്യദ്വാ സൌമ്യചന്ദ്രമസോർദ്വയോഃ
ഈക്ഷിതാകുരുതേഗർഭേ ക്ലീബമപ്പോദയേന്ദവഃ പുംഭംഗമാശ്രിതാ
ശ്ചേതി ക്ലീബയോഗാഭവന്തിഷാം' എന്നുള്ള സ്കന്ദഹോരയും 'ഉദ
യേവിഷമേതത്ര സ്ഥിതഇന്ദൌചതന്മദംപ്രാപ്തോനപുംസകംഗർഭേസൂ
ചയത്യവനീസുതഃ ഓജർക്ഷമാശ്രിതാൽ സൌമ്യാന്മദഗോയുഗ്മരാ
ശിഗം. പശ്യൻവേന്ദുമസൌകുര്യാൽ ഗർഭേതദ്വന്നപുംസകം' എന്നു
ള്ള ബൃഹൽപ്രാജാപത്യവും 'വിഷമംലഗ്നമാശ്രിത്യ വർത്തമാനാന്തി
ശാകരാൽ മദമംഗാകഃപ്രാപ്തോ ഗർഭേകുര്യാന്നപുംസകം. ഓജർ

ക്ഷസ്ഥാദ്ബുധാദ്യുദയൽസ്പൃമംഗ്രഹമാശ്രിതഃ ചശ്യൻയുഗ്മർക്ഷ ഗംസോമംകുജ്യൽഗർഭേനപുംസകം' എന്നുള്ള ശൌനകഹോരയും മേൽപറഞ്ഞതിന്നു അവലംബമാകുന്നു. ഇങ്ങിനെയാകയാൽ അസമേ സ്ഥിതൌ ചന്ദ്രോദയൌ എന്നതുകൊണ്ടു ചന്ദ്രാധിഷ്ഠിതമായിയും ഓജമായിയുമിരിക്കുന്ന ലഗ്നത്തെ ഗ്രഹിച്ചുകൊൾക. ചന്ദ്രാധിഷ്ഠിതരാശിയും ലഗ്നവും ഭേദിച്ചുവരികിൽ രണ്ടിൻേറയും കൂടി ഏഴാമേടത്തു ചൊവ്വ വരികയുമില്ല. അതുകൾ വെവ്വേറെ ആയിരുന്നാലും അതുകൾക്കു ഓജത്വം സംഭവിക്കാം. എന്നാലും ഉഭയവീക്ഷകത്വം ചതുരശ്രദൃഷ്ടിയെ അപേക്ഷിച്ചാലും സാദ്ധ്യമായിട്ടുള്ളതല്ല. യുഗ്മൌ ജർക്ഷഗതാവപീന്ദുശശിജൌ എന്നുള്ള യോഗത്തിങ്കൽ ഒന്നിന്നു ചതുരശ്രദൃഷ്ടിയും മററിന്നു സപ്തമദൃഷ്ടിയും സംഭവിക്കുന്നതാകുന്നു. അന്യാദൃശമായ അർത്ഥം മേൽഎഴുതിയ ഹോരാത്രയവിരോധം ഹേതുവായിട്ടു ഉപേക്ഷ്യമാകുന്നു. അതുഹേതുവായിട്ടു അചാര്യൻയാതൊരുപ്രകാരം നിബന്ധനത്തെ ചെയ്തിരിക്കുന്നുവോ അത് അപ്രകാരം തന്നെ സാധുവാകുന്നു എന്നതു സിദ്ധമായി. ഈ അവസ്ഥക്കു അസമേ എന്ന പദം മദ്ധ്യമണിന്യായേന ഉഭയാന്വയിയാകുന്നു എന്നു കല്പിക്കുകയുമാം. എന്നാൽ വിഷമഗഃ എന്നുള്ളപദാദ്ധ്യാഹാരം വേണമെന്നില്ല. അസമേ വക്രസമഗം ദിനേശമെന്ന് അന്വയിച്ചാൽ മതി. മേൽപറഞ്ഞ ന്യായേന ഉഭയാന്വയിത്വമിരിക്കുകയാൽ അസമേ സ്ഥിതൌ ലഗ്നേന്ദു എന്നു അവിടെ അന്വയിപ്പാൻ പൂർവ്വത്ര അന്വയിച്ചാലും വിരോധമില്ലല്ലോ. സ്ഥിതൌ എന്നത് ഇല്ലാ എങ്കിലും അസമേ വക്രഃ എന്നുള്ള സ്ഥലത്തിങ്കലെന്നപോലെ തദർത്ഥപ്രതീതി ഭവിക്കും. എങ്കിലും പ്രയോഗിച്ചതുകൊണ്ടു ലഗ്നോദയങ്ങളുടെ സ്ഥിതിവിശേഷത്തെ ഗ്രഹിക്കേണമെന്നതിനെ സൂചിപ്പിച്ചിരിക്കുന്നു. സ്ഥിതിയുടെ വിശേഷം ഏകരാശിയാകുന്ന ഭാഗാധികാണത്തോടു കൂടിയതാവു എന്നുള്ള അവസ്ഥതന്നെ. ഇങ്ങിനെയുള്ള സിദ്ധാന്തത്തെ ആചാര്യൻ അതിനിഗൂഢമായി ഈ ശ്ലോകത്തിൻെറ ഉള്ളിൽ നിക്ഷേപിച്ചു ഇപ്പോൾ അതു വിവൃതമാകയും ചെയ്തു. ആധാനലഗ്നംകൊണ്ടും പ്രശ്നലഗ്നം കൊണ്ടുമല്ലാതെ മേൽപറഞ്ഞ യോഗങ്ങളെ പരീക്ഷിച്ചവരുമാറില്ല. മേൽഎഴുതിയ തന്ത്രങ്ങളിലൊക്കയും ഗർഭേ എന്ന പദം അനുഗതമായിരിക്കുന്നു. അതുഹേതുവായിട്ടു ജാതകവശാൽ ഈ യോഗങ്ങളെ പരീക്ഷിച്ച നപുംസകത്വത്തെ പറഞ്ഞുപോകയും അരുത്. ഈ അഭിപ്രായം 'ഏവം ഷാൾക്ലീബയോഗാ ഉക്താഃ നകേവലമാധാനപ്രശ്നലഗ്നാഭ്യാം നപുംസകജന്മസൂചകാഃ ജാതസ്യ ജന്മകാലേ സന്തിചേൽ സന്തതിഹാനികരാഃ ഇതി കേചിൽ' എന്നിപ്രകാരം കേചിൽവചനാവാദാനംകൊണ്ടു ദശാദ്ധ്യായീകൃത്തുകളാൽസൂചിതമായിട്ടുള്ളതുമാകുന്നു. മേൽപറഞ്ഞ ആറു ന

പുംസകയോഗങ്ങളിൽ ഏതിനേഎങ്കിലും പ്രമാണിച്ച ഫലത്തെ പറയേണമെങ്കിൽ പുഞ്ജന്മകരങ്ങളായിട്ടും സ്ത്രീജന്മകരങ്ങളായിട്ടും മുൻ പറഞ്ഞയോഗങ്ങളില്ലാതെ ഇരിക്കേണമെന്നും രണ്ടുവകയോഗങ്ങളു മുണ്ടായ്വരികിൽ മുൻപറഞ്ഞ യോഗങ്ങൾ ബലാധികങ്ങളാകയാൽ അതുകൾതന്നെ പ്രമാണമെന്നുമത്രേ സിദ്ധാന്തമാകുന്നത്. ഇതു ഭട്ടോല്പലഗ്രന്ഥത്തിങ്കൽ സ്പഷ്ടമാകുന്നു.

൧൪. യുഗ്മേചന്ദ്രസിതൌതഥൌജഭവനെസ്യുജ്ഞാരജീവോദയാ
ലഗ്നേന്ദൂനൃനിരീക്ഷിതൌചസമഗൌയുഗ്മേഷുവാപ്രാണിനഃ
കുര്യുഃസ്മിഥുനംഗൃഹോദയഗതാന്ദ്വ്യംഗാംശകാൻപശ്യതി
സ്വാംശേജ്ഞത്രിതയംജ്ഞഗാംശകവശാദ്യുഗ്മന്തുമിശ്രൈസ്സമം

അ—യുഗ്മേ ചന്ദ്രസിതൌ തഥാ ഓജഭവനേ ജ്ഞാരജീവോദയാഃ ലഗ്നേന്ദൂ നൃനിരീക്ഷിതൌ സമഗൌ ച യുഗ്മേഷു പ്രാണിനഃ തേ വാ സ്യുഃ യദി മിഥുനം കുര്യുഃ സ്വാംശേ ജ്ഞ ഗൃഹോദയഗതാൻ ദ്വ്യംഗാംശകാൻ പശ്യതി പ്രതി ത്രയം വാച്യം യുഗ്മം തു ജ്ഞഗാംശകവശാൽ വാച്യം അമിശ്രൈഃ സമം വാച്യം.

അനു—യുഗ്മത്തിങ്കൽ ചന്ദ്രസിതന്മാരും അപ്രകാരം ഓജഭവനത്തിങ്കൽ ജ്ഞാരജീവോദയങ്ങളും ലഗ്നേന്ദുക്കൾ നൃനിരീക്ഷിതന്മാരായിട്ടും സമഗന്മാരായിട്ടും യുഗ്മങ്ങളിൽ പ്രാണികളായിട്ട് അതുകൾ ഭവിക്കമെങ്കിൽ മിഥുനത്തെ ഉണ്ടാക്കും. സ്വാംശത്തിങ്കൽ വർത്തമാനനായിരിക്കുന്ന ജ്ഞൻ ഗൃഹോദയഗതങ്ങളായിരിക്കുന്ന ദ്വ്യംഗ്യാംശകങ്ങളെ പശ്യന്നായിരിക്കുംസമയത്തിങ്കൽ ത്രിതയം വാച്യമായി ഭവിക്കുന്നു. യുഗ്മമാകട്ടെ ജ്ഞഗാംശകാനുരോധേന വാച്യമായിഭവിക്കുന്നു. അമിശ്രങ്ങൾ കൊണ്ടു സമം വാച്യമായി ഭവിക്കുന്നു.

വി—യുഗ്മം=യുഗ്മരാശി, ചന്ദ്രസിതന്മാർ=ചന്ദ്രനും സിതനും, സിതൻ=ശുക്രൻ, ഓജഭവനം=ഓജരാശി, ജ്ഞാരജീവോദയങ്ങൾ= ജ്ഞനും അരനും ജീവനും ഉദയവും, ജ്ഞൻ=ബുധൻ, അരൻ= ചൊവ്വ, ജീവൻ=വ്യാഴം, ഉദയം=ലഗ്നം, ലഗ്നേന്ദുക്കൾ=ലഗ്നവും ഇന്ദുവും, ഇന്ദു=ചന്ദ്രൻ, നൃനിരീക്ഷിതന്മാർ=നരനാൽ നിരീക്ഷിതന്മാർ, നരൻ=പുരുഷഗ്രഹം, നിരീക്ഷിതന്മാർ= നിരീക്ഷിക്കപ്പെട്ടവർ, നിരീക്ഷിക്ക=വീക്ഷിക്ക, സമഗന്മാർ=സമത്തെ ഗമിച്ചവർ, സമം=സമരാശി, ഗമിക്ക=പ്രാപിക്ക, യുഗ്മങ്ങൾ=യുഗ്മരാശികൾ, പ്രാണികൾ= ബലവത്തുകൾ, അതുകൾ=ജ്ഞാരജീവോദയങ്ങൾ, മിഥുനം=സ്ത്രീപ്രജയും പുരുഷപ്രജയും, സ്വാംശം=സ്വനവാംശകം, വർത്തമാനൻ=വർത്തിച്ചിയങ്ങുന്നവൻ, വർത്തി=സ്ഥിതിചെയ്ക, ജ്ഞൻ=ബുധൻ, ഗൃഹോദയഗതങ്ങൾ=ഗൃഹോദയങ്ങളാൽ ഗതങ്ങൾ, ഗൃ

ഹോദയങ്ങൾ=ഗ്രഹങ്ങളും ഉദയവും, ഗ്രഹങ്ങൾ=സൂര്യാദികൾ, ഉദയം=ലഗ്നം, ഗതങ്ങൾ=ഗമിക്കപ്പെട്ടവ, ഗമിക്ക=പ്രാപിക്കുക, ദ്ര്യംഗാംശകങ്ങൾ=ദ്വിശരീരനവാംശകങ്ങൾ, പശ്യൻ=ദർശിച്ചിയങ്ങുന്നവൻ, ദർശിക്ക=നോക്കുക, ത്രിതയം=പ്രജാത്രയം, വാച്യം=വചിക്കപ്പെടുവാൻ യോഗ്യം, വചിക്ക=പറയുക, ജ്ഞഗാംശകാനുരോധം=ജ്ഞഗാംശകത്തിന്റെ അനുരോധം, ജ്ഞഗാംശകം=ജ്ഞഗമായിരിക്കുന്ന അംശകം, ജ്ഞഗം=ജ്ഞനേ ഗമിച്ചത്, ജ്ഞൻ=ബുധൻ, ഗമിക്ക=പ്രാപിക്ക, അംശകം=നവാംശകം, യുഗ്മം=സമാനലിംഗകപ്രജാദ്വയം, അമിശ്രങ്ങൾ=മിശ്രങ്ങളല്ലാത്തവ, (പാംസ്വാംസജാതിയങ്ങളായിരിക്കുന്ന ഗ്രഹോദയാംശങ്ങൾ എന്നു സാരം) സമം=സമാനലിംഗകപ്രജാത്രയം, വാച്യം=വചിക്കപ്പെടുവാൻ യോഗ്യം, വചിക്ക=പറയുക.

സാ—ചന്ദ്രശുക്രന്മാരുടെ സ്ഥിതി യുഗ്മരാശിയിലും ബുധൻ, ചൊവ്വ, വ്യാഴം ഇവരുടെ സ്ഥിതി ഓജരാശിയിലുമായിരിക്കുന്ന സമയത്തിങ്കൽ ഓജരാശി ലഗ്നമാകിൽ ഗർഭത്തിങ്കൽ ഒരു സ്ത്രീപ്രജയും ഒരു പുരുഷപ്രജയും ഉണ്ട് എന്നു പറയേണം. ലഗ്നവും ചന്ദ്രാധിഷ്ഠിതരാശിയും യുഗ്മമായിരിക്കുകയും അതുകൾക്കു പുരുഷഗ്രഹത്തിന്റെ ദൃഷ്ടി ഭവിക്കുകയുംകൂടി പ്രാപ്തമായാലും മേൽപ്രകാരം പറയേണം. ബുധനും ചൊവ്വയും വ്യാഴവും യുഗ്മരാശികളിൽ ബലവാന്മാരായി നില്ക്കുമ്പോൾ യുഗ്മരാശി ലഗ്നമാകയും അതിന്നു ബലമുണ്ടാകയും കൂടി പ്രാപ്തമായാലും മേൽപ്രകാരം പറയേണം. സ്വനവാംശകസ്ഥനായിരിക്കുന്ന ബുധൻ ഉഭയരാശ്യംശകസ്ഥന്മാരായിരിക്കുന്ന അന്യഗ്രഹങ്ങളേയും ഉഭയരാശ്യംശകസ്ഥമായിരിക്കുന്ന ലഗ്നത്തേയും ദർശിക്കുന്നു എങ്കിൽ ഗർഭത്തിങ്കൽ മൂന്നു കുട്ടികളുണ്ട് എന്നു പറയേണം. അവർ സമലിംഗന്മാരായിട്ടും വിഷമലിംഗന്മാരായിട്ടും ഭവിക്കാം. എന്നാൽ ലിംഗവിഭാഗജ്ഞാനം എങ്ങിനെ എന്ന് ഇനി പറയുന്നതുകൊണ്ട് അറിഞ്ഞുകൊൾക. ബുധനവാംശകത്തെ അനുസരിച്ചു യുഗ്മത്തെ പറയേണം. ബുധന്റെ സ്ഥിതി തന്റെ നവാംശകത്തിൽ ഭവിക്കുമ്പോൾ ആ നവംശകം മിഥുനമായിട്ടും കന്നിയായിട്ടും ഭവിക്കും. അതുകളിൽവെച്ചു മിഥുനമാകിൽ അതു പുരുഷരാശിയാകയാൽ രണ്ടു പുരുഷന്മാരും ഒരു സ്ത്രീയുമുണ്ട് എന്നു പറയേണം. കന്നിയായാൽ അത് സ്ത്രീരാശി യാകകൊണ്ടു രണ്ടു സ്ത്രീകളും ഒരു പുരുഷനുമുണ്ട് എന്നു പറയേണം. ബുധന്റെ അംശകവും മററുള്ള ഗ്രഹങ്ങളുടെ അംശകവും ലഗ്നാംശകവും പുരുഷനും സ്ത്രീയുമിങ്ങിനെ മിശ്രങ്ങളല്ലാതെ ഏകവിധങ്ങളായി വരികിൽ പുരുഷാംശകങ്ങളെക്കൊണ്ടു പുരുഷത്രയത്തേയും സ്ത്രീരാശ്യംശകങ്ങൾകൊണ്ടു സ്ത്രീത്രയത്തേയും പറ

യേണം. ഗ്രഹോദയഗതാനെന്നുള്ള പദത്തിങ്കൽ അന്തർഭൂത മായ ഗ്രഹശബ്ദം പ്രസ്തുതത്വേന് ഉപസ്ഥിതന്മാരായ ജ്ഞാരജീ വന്മാരിൽവെച്ചു ജ്ഞൻ ദൃഷ്ടത്വേന പൃഥക്സ്ഥിതനായി എങ്കി ലും ശിഷ്ടന്മാരായ ആരജീവന്മാരെ ഗ്രഹിപ്പിക്കുന്നതാകുന്നു എ ന്നൊരു പക്ഷം കാണുന്നു. എങ്കിലും 'സമരാശൌശശിസിതയോർവ്വി ഷഃമഗുരുവക്രസൌമ്യലഗ്നേഷു യോഗേസ്മിൻഗർഭഗതംനൂനം മിഥുന ന്തുവിജ്ഞേയം. ലഗ്നേന്ദുവാസമഗൌപുംഗ്രഹദൃഷ്ടൌചമിഥുനഃയാഗ കരൌ ലഗ്നജ്ഞവക്രഗുരവോബലിനസ്സമരാശിഗാസ്തഥൈവോക്തഃ ദ്വിശരീരാംശകയുക്താൻഗ്രഹാൻവിലഗ്നംചപശ്യതീന്ദുസുതഃകന്യാം ശേഷേകന്യേപുരുഷശ്ചനിഷിച്ചതേഗർഭേമിഥുനാംശേകന്യൈകാദ്യൗ പുരുഷൌത്രിതയഃമവസ്യാൽ നൃമിഥുനനരാംശഗ്രഹാൻവിലഗ്നം ചപശ്യതീന്ദുസുതഃ മിഥുനാംശസ്ഥശ്ചയദാപുരുഷത്രിതയംതദാഗർഭേ കന്യാമീനാംശസ്ഥാൻവിഹഗാനുദയഞ്ചയുവതിഭാഗഗതഃ പശ്യതി ശീതഗുതനയഃകന്യാത്രിതയംതദാഗർഭേ' എന്നുള്ള സാരാവലികൊ ണ്ടുതന്നെ അപ്രകാരംവിവക്ഷയില്ലാ എന്നതു വ്യക്തമാകയാൽ അ തിനെ ഉപേക്ഷിച്ചിരിക്കുന്നു. ലഗ്നേന്ദു നൃനിരീക്ഷിതൌ ച സമഗൌ എന്നുള്ള അംശംകൊണ്ടു പഠിക്കപ്പെട്ട യോഗത്തിങ്കൽ സപ്തമദൃഷ്ടി യോ അതിനോടു സാമ്യത്തോടുകൂടിയ അന്യദൃഷ്ടിയോ രണ്ടിൽവെ ച്ച് ഒന്നിനെത്തന്നെ ഗ്രഹിക്കേണമെന്നതു നിം എന്നുള്ള ഉപസ ർഗ്ഗം കൂടെയുണ്ടാകയാൽ വിവക്ഷിതമായിട്ടുള്ളതുതന്നെ എന്നു തോ ന്നുന്നു. 'യദാചന്ദ്രസിതൌയുഗ്മേ ലഗ്നമേജഗ്രഹംതഥാ ഓജക്ഷേ ജ്ഞാരജീവാശ്ചതദാമിഥുനമാദിഃശൽ ഉദയംയുഗ്മതാംപ്രാപ്തംയു ഗ്മസ്ഥഞ്ചനിശാകരം പൂർണ്ണംപശ്യേദ്രവിർയ്യദാഭൌമേധിഷ്ണഏ വവ്യ യാവൽ ഗർഭഗതംതാവദഥവാമിഥുനംവദേൽ' ഇത്യാദി ബ്ര ഹൽപ്രാജാപത്യംകൊണ്ടു അപ്രകാരമുള്ള വിവക്ഷയ്ക്കുതന്നെ ഔചി ത്യമെന്നതും തോന്നുന്നു. അതുഹേതുവായിട്ടു അതിനെത്തന്നെ ഗ്ര ഹിച്ചുകൊൾക. സാരാവലിയിൽ പുംഗ്രഹദൃഷ്ടൌ എന്നുള്ള സ്ഥല ത്തിങ്കലേ ദൃഷ്ടശബ്ദപ്രകൃതിയായ ദൃശിധാതുവിന്നും മേൽപ്രകാരംത ന്നെ അർത്ഥമെന്നുബ്രഹൽപ്രാജാപത്യാദ്യനുരോധേന കല്പിച്ചുകൊൾ കയും വേണം. ഗ്രഹോദയഗതാൻ എന്നിപ്രകാരമുള്ള സമസ്തപദാ ന്തർഗ്ഗതമായ ഗ്രഹശബ്ദംകൊണ്ട് ഏകഗ്രഹത്തിന്റെ ഗ്രഹണംത ന്നെ ഉത്സർഗ്ഗതഃ പ്രാപ്തമായിരുന്നാലും 'യുഗ്മസ്ഥൈർജ്ഞാരജീ വൈശ്ചബലിഭിർയ്യുഗ്മതാംഗതേ ഉദയേവീര്യ്യസംയുക്തേ ഗർഭസ്ഥം മിഥുനംവദേൽ യദ്വാപശ്യതിസൌമ്യസ്ത്രീംശ്ചതുരോവാനഭശ്ചരാൻ ദ്വിശരീരാംശഗാൻസ്വാംശേസ്ഥിതോലഗ്നഞ്ചതാദൃശം തദാപ്രജാ ത്രയംവിദ്യാദ്യുഗ്മന്ത്രബുധാംശകാൽ സാമ്യഞ്ചസ്വസമാനാം ശൈസ്തസ്യതൈഃസൂചയത്ത്രയം സ്ത്രിയൌനാംനരൌസ്ത്രീഞ്ചവിഭജ്യാ

സൂചനിദ്ദിഃശൽ' എന്നിപ്രകാരം ബൃഹൽപ്രജാപത്യത്തിങ്കൽമേൽ എഴുതിയ ശ്ലോകങ്ങളുടെ ശേഷമായുള്ള ഭാഗത്തിങ്കൽ ത്രീംശ്ചതുരോ വാ എന്ന അംശംകൊണ്ടു മൂന്നുഗ്രഹങ്ങൾ എങ്കിലുമുണ്ടായിരിക്കേണമെന്നതിനെ വ്യവസ്ഥിതമാക്കിയിരിക്കകയാൽ ബഹുഗ്രഹങ്ങളേ തന്നെ അതുകൊണ്ടു ഗ്രഹിക്കേണമെന്നും ചതുരാദിഗ്രഹങ്ങളുടെ ഗ്രഹണത്തിങ്കൽ ആസ്ഥയില്ലാ എന്നും ഗ്രഹിച്ചുകൊൾക. അവരേക്കുറിച്ചുള്ള ബുധദൃഷ്ടി ഇന്നപ്രകാരംവേണമെന്നില്ല. കാൽദൃഷ്ടിയോ അരദൃഷ്ടിയോ മുക്കാൽദൃഷ്ടിയോ പൂർണ്ണദൃഷ്ടിയോ ഏതെങ്കിലുമുണ്ടായാൽ മതി. അതുഹേതുവായിട്ടു പശ്യതി എന്നതന്നെ ആചാര്യനാൽ പ്രയോഗിക്കപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു എന്നും ഗ്രാഹ്യമാകുന്നു.

൧൫. ധനുർദ്ധ്യാന്ത്യഗതേവിലഗ്ന
ഗ്രഹൈസ്തദംശോപഗതൈർബ്ബലിഷ്ഠൈഃ
ജ്ഞേനാർക്കിണാവീര്യയുതേനദൃഷ്ടേ
സന്തിപ്രഭൃതാഅപികോശസംസ്ഥാഃ

അ — ധനുർദ്ധ്യസ്യ അന്ത്യഗതേ വിലഗ്നേ വീര്യയുതേനജ്ഞേന ആർക്കിണാ ചദൃഷ്ടേ സതിതദംശോപഗതൈഃ ബലിഷ്ഠൈഃഗ്രഹൈഃ പ്രഭൃതാഃ അപി കോശസംസ്ഥാഃ സന്തി ഇതി വാച്യാഃ.

അന്വ — ധനുർദ്ധരത്തിന്റെ അന്ത്യഗതമായിരിക്കുന്ന വിലഗ്നം വീര്യയുതനായിരിക്കുന്ന ജ്ഞനാലും ആർക്കിയാലും ദൃഷ്ടമായിരിക്കുംസമയത്തിങ്കൽതദംശോപഗതന്മാരായി ബലിഷ്ഠന്മാരായിരിക്കുന്നഗ്രഹങ്ങളെക്കൊണ്ടു പ്രഭൃതന്മാരും കോശസംസ്ഥന്മാരായിഭവിക്കുന്നു. എന്നിപ്രകാരം വാച്യന്മാരാകുന്നു.

വരി — ധനുർദ്ധരം=ധനുരാശി, അന്ത്യഗതം=അന്ത്യത്തെഗതം, അന്ത്യം=അന്ത്യാംശകം, ഗതം=ഗമിച്ചത്, ഗമിക്കുക=പ്രാപിക്കുക, വിലഗ്നം=ലഗ്നം, വീര്യയുതൻ=വീര്യത്തോടുകൂടിയവൻ, വീര്യം=ബലം, ജ്ഞൻ=ബുധൻ, ആർക്കി=ശനി, ദൃഷ്ടം=ദർശിക്കപ്പെട്ടത്, ദർശിക്ക=നോക്കുക, തദംശോപഗതന്മാർ=തദംശത്തെഉപഗമിച്ചവർ, തദംശം=ധനുരാശ്യംശകം, ബലിഷ്ഠന്മാർ=ഏററവും ബലവാന്മാർ, പ്രഭൃതന്മാർ=ബഹുക്കൾ, (മൂന്നിൽനിന്നു അധികയായ സംഖ്യയോടുകൂടിയവർ എന്നു സാരം) കോശസംസ്ഥന്മാർ=കോശത്തിങ്കൽ സംസ്ഥിതിചെയ്യുന്നവർ, കോശം = ഗർഭാശയം, സംസ്ഥിതിചെയ്ക = വസിക്കുക, വാച്യന്മാർ=വചിക്കപ്പെടുവാൻ യോഗ്യന്മാർ, വചിക്ക=പറയുക.

സാ — ലഗ്നം ധനുരാശിയായിരിക്കുകയും അതിന്റെ അംശകം ധനുക്കാൽതന്നെ ആയിരിക്കുകയും അങ്ങിനെയുള്ള ലഗ്നത്തിന്നു ബലവാന്മാരായിരിക്കുന്ന ബുധമന്ദന്മാരുടെ ദൃഷ്ടിയുണ്ടാകയും സകലഗ്രഹങ്ങളും അതിശയേന ബലവാന്മാരായി ധനുക്കാലംശകത്തിങ്കൽ

നിൽക്കുകയുംകൂടി വരികിൽ മൂന്നിലധികയായ സംഖ്യയോടുകൂടിയ ശിശുക്കൾ ഗർഭത്തിങ്കൽ ഉണ്ട് എന്നു പറകയുമാം. ഈ യോഗം ദുർല്ലഭമാകയാൽ ഫലവും ദുർല്ലഭമാകുന്നു എന്നു ദശാദ്ധ്യായിയിൽ പറഞ്ഞിട്ടുണ്ട്. പൂർവ്വശ്ലോകത്തിന്റെ ഒരംശത്തെക്കുറിച്ചും ഇങ്ങിനെയുള്ള വിശേഷത്തെ പറയാതെ ഇവിടെ ഇപ്രകാരം പറയുകയാൽ ഗ്രഹോദയഗതാൻ എന്നുള്ള പദത്തിങ്കലന്തർഭൂതമായ ഗ്രഹശബ്ദത്തിന്റെ അർത്ഥത്തിന്നും ഈശ്ലോകത്തിലുള്ള ഗ്രഹശബ്ദത്തിന്റെ അർത്ഥത്തിന്നും പരസ്പരഭേദമുണ്ട് എന്നുള്ള അഭിപ്രായം സൂചിതമായി. ഇതും മുൻപറഞ്ഞ സംഖ്യാനിയമത്തെക്കുറിച്ച് അനുകൂലമാകുന്നു എന്നു അറിഞ്ഞുകൊൾകയും വേണം.

൨൬. കലലഘനാംകുരാസ്ഥിചർമ്മാംഗജചേതനദാ
സ്സിതകുജജീവസൂര്യ്യചന്ദ്രാർക്കിബുധാഃപരതഃ
ഉദയപചന്ദ്രസൂര്യ്യനാഥാഃക്രമശോഗദിതാ
ഭവതിശുഭാശുഭഞ്ചമാസാധിപതേസ്സദൃശം.

അ— സിതകുജജീവസൂര്യ്യചന്ദ്രാർക്കിബുധാഃ കലലഘനാംകുരാസ്ഥിചർമ്മാംഗജചേതനദാഃ ഭവന്തി പരതഃ മാസാഃക്രമശഃ ഉദയപചന്ദ്രസൂര്യ്യനാഥാഃ ഗദിതാഃ ശുഭാശുഭം ച മാസാധിപതേഃ സദൃശം ഭവതി.

അന്വ— സിതകുജജീവസൂര്യ്യചന്ദ്രാർക്കിബുധന്മാർ കലലഘനാംകുരാസ്ഥിചർമ്മാംഗജചേതനദന്മാരായി ഭവിക്കുന്നു. അനന്തരമുള്ള മാസങ്ങൾ ക്രമേണ ഉദയപചന്ദ്രസൂര്യ്യനാഥങ്ങളാക്കി ഗദിതങ്ങളായി ഭവിക്കുന്നു ശുഭാശുഭവും മാസാധിപതിയ്ക്കു സദൃശമായി ഭവിയ്ക്കുന്നു.

പരി— സിതകുജജീവസൂര്യ്യചന്ദ്രാർക്കിബുധന്മാർ=സിതനും കുജനും ജീവനും സൂര്യ്യനും ചന്ദ്രനും ആർക്കിയും ബുധനും, സിതൻ=ശുക്രൻ, കുജൻ=ചൊവ്വ, ജീവൻ=വ്യാഴം, സൂര്യ്യൻ=ആദിത്യൻ, ആർക്കി=ശനി, കലലഘനാംകുരാസ്ഥിചർമ്മാംഗജചേതനദന്മാർ= കലലഘനാംകുരാസ്ഥിചർമ്മാംഗജചേതനങ്ങളെ ദാനംചെയ്യുന്നവർ, കലലഘനാംകുരാസ്ഥിചർമ്മാംഗജചേതനങ്ങൾ=കലലവും ഘനവും അംകുരവും അസ്ഥികളും ചർമ്മവും അംഗജങ്ങളും ചേതവും, കലലം=ശുക്ലശോണിതമിശ്രീഭാവം, ഘനം=കാഠിന്യം, അംകുരം=മുള, (ഹസ്താദ്യവയവമെന്നു സാരം) ചർമ്മം=തൊലി, അംഗജങ്ങൾ=രോമങ്ങൾ, ചേതനം=ജ്ഞാനം, ദാനംചെയ്ക=കൊടുക്കുക, ഉദയപചന്ദ്രസൂര്യ്യനാഥങ്ങൾ=ഉദയപചന്ദ്രന്മാരാകുന്ന നാഥന്മാരോടുകൂടിയവ, ഉദയപചന്ദ്രസൂര്യ്യന്മാർ=ഉദയപനും ചന്ദ്രനും സൂര്യ്യനും, ഉദയപൻ=ലഗ്നാധിപതി, നാഥന്മാർ=സ്വാമികൾ, ഗദിതങ്ങൾ=ഗദിക്കപ്പെട്ടവ, ഗദിക്ക=പറയുക, (പൂർവ്വാചാര്യന്മാരാൽ പറകപ്പെട്ടവ എന്നു സാ

രം) ശുഭാശുഭം = ശുഭവും അശുഭവും, മാസാധിപതി = മാസത്തിന്റെ അധിപതി, അധിപതി=സ്വാമി, സദൃശം=അനുരൂപം.

സാ—നിഷേകദിവസംമുതൽ ഒരു മാസംകൊണ്ടു ശുക്ലശോണിതങ്ങൾ തമ്മിൽ മിശ്രങ്ങളായിഭവിക്കും. ശുക്ലശോണിതമിശ്രീഭാവത്തിന്നു ശുക്രൻ കാരകനായാൽ പ്രഥമമാസാധിപൻ ശുക്രനാകുന്നു. ദ്വിതീയമാസത്തിങ്കൽ മിശ്രീഭൂതമായിരിക്കുന്ന ശുക്ലവും ശോണിതവും കഠിനമായി ഭവിക്കും. അതുകളുടെ കാഠിന്യത്തിന്നു കാരകൻ ചൊവ്വയാകയാൽ ദ്വിതീയമാസാധിപൻ ചൊവ്വയാകുന്നു. തൃതീയമാസത്തിങ്കൽ ഹസ്താദ്യവയവങ്ങൾ ഉണ്ടാകും. തൽകാരകൻ വ്യാഴമാകയാൽ തൃതീയമാസാധിപൻ വ്യാഴമാകുന്നു. ചതുർത്ഥമാസത്തിങ്കൽ അസ്ഥികൾ ഉണ്ടാകും. തൽകാരകൻ സൂര്യനാകയാൽ ചതുർത്ഥമാസാധിപൻ സൂര്യനാകുന്നു. പഞ്ചമമാസത്തിങ്കൽ ചർമ്മമുണ്ടാകും. തൽകാരകൻ ചന്ദ്രനാകയാൽ പഞ്ചമമാസാധിപൻ ചന്ദ്രനാകുന്നു. ഷഷ്ഠമാസത്തിങ്കൽ രോമങ്ങളുണ്ടാകും. തൽകാരകൻ ശനിയാകയാൽ ഷഷ്ഠമാസാധിപൻ ശനിയാകുന്നു. സപ്തമമാസത്തിങ്കൽ ജ്ഞാനമുണ്ടാകും. തൽകാരകൻ ബുധനാകയാൽ സപ്തമമാസാധിപൻ ബുധനാകുന്നു. അഷ്ടമം മുതലായ ശിഷ്ടമാസങ്ങളുടെ അധിപൻ ബുധനാകുന്നു. അഷ്ടമം മുതലായ ശിഷ്ടമാസങ്ങളുടെ അധിപന്മാർ ക്രമേണ നിഷേകലഗ്നാധിപതിയും ചന്ദ്രനും സൂര്യനുമാകുന്നു. പരതഃ മാസാഃ ഇത്യാദിയായ അനന്തരത്തിങ്കൽ മാസാഃ എന്ന പദം അദ്ധ്യാഹരിച്ചു യോജിപ്പിക്കപ്പെട്ടതാകുന്നു. അവിടെ അതിന്റെ യോജനഹേതുവായിട്ടും അധിപഗ്രഹങ്ങൾ മുമ്പരാകയാലും നവമാദിമാസങ്ങളുടെ ആധിപത്യം ക്രമേണ നിഷേകലഗ്നാധിപാദികളിൽ അബാധിതമായി തോന്നുന്നു. അതുഹേതുവായിട്ടു കലലാദിദാനം പ്രഥമമാസംമുതൽ അതാതുമാസങ്ങളിലാകുന്നു എന്നും കലലാദിദാനം ഹേതുവായിട്ടു ശുക്രാദികൾ ക്രമേണപ്രഥമാദിസപ്തമാന്തങ്ങളായിരിക്കുന്ന മാസങ്ങളുടെ അധിപന്മാരാകുന്നു എന്നും ഗ്രഹിക്കാം. ഇങ്ങിനെ ഗ്രഹിക്കുമ്പോൾ അഷ്ടമം മുതലായ ശിഷ്ടമാസങ്ങളുടെ അധിപന്മാരായ നിഷേകലഗ്നാധിപൻ മുതലായവരിൽനിന്നു കലലാദികൾ എന്ന പോലെ അതാതുമാസത്തിങ്കൽ ഉണ്ടാകുന്ന കാര്യങ്ങൾ എന്ത് എന്നുള്ള ജിജ്ഞാസയുണ്ടാകും. അതുഹേതുവായിട്ട് അതുകളെ ശാസ്ത്രാന്താനുരോധേന പറയുന്നു. അഷ്ടമമാസത്തിങ്കൽ ഗർഭത്തിങ്കലുള്ള ശിശുവിന്നു വിശ്ലേഷം ദാഹവുമുണ്ടാകും. തൽകാരകൻ നിഷേകലഗ്നാധിപനാകുന്നു. നവമമാസത്തിങ്കൽ ഉദ്വേഗമുണ്ടാകും. തൽകാരകൻ ചന്ദ്രനാകുന്നു. ദശമമാസത്തിങ്കൽ പ്രസവമുണ്ടാകും. തൽകാരകൻ സൂര്യനാകുന്നു. ഇങ്ങിനെ നിഷേകലഗ്നാധിപൻ മുതലായ ഗ്രഹങ്ങളുടെ കാര്യങ്ങളെ ഗ്രഹിച്ചു

കൊൾക. ഈ അംശം എന്തിങ്കൽനിന്നു ലബ്ധമാകുന്നു എന്നുചോദിക്കുന്നു എങ്കിൽ കലലഘനനാംകരാസ്ഥിതപ്രോമാസ്ഥി സമുൽഭവാഃ ക്രമശഃ മാസേഷ്വശ്രുകുജജീവസൂര്യ്യചന്ദ്രാക്കിസൌമ്യാനാം അശനോദേഗപ്രസ്ഥാഃ പരതോലഗ്നേശചന്ദ്രസൂര്യ്യാണാം' എന്നിപ്രകാരം ലഘുജാതകത്തിങ്കൽ ഉള്ള ഈ ആചാര്യ്യവചനത്തിങ്കൽനിന്നുതന്നെ എന്നു അറിഞ്ഞുകൊൾക. മാസാധിപന്മാർക്ക് അനുരൂപമായിട്ടുള്ളത് ശുഭാശുഭങ്ങളിൽവെച്ച് ഏതൊ അത് അതാതു മാസത്തിങ്കൽ ഭവിക്കും. ഇങ്ങിനെ പറഞ്ഞതുകൊണ്ട് അറിയേണ്ടത് ഇന്നതെന്ന് നല്ലവണ്ണം സ്പഷ്ടമാവാന്നായാൽ അതിനെ വിവരിക്കുന്നു. ഗ്രഹകാലുഷ്യം ആ ഗ്രഹത്തിൻെറ മാസത്തിങ്കൽ ഗർഭത്തിന്നു പീഡയെ ഉണ്ടാക്കും. ഗ്രഹനിപീഡനം ആ ഗ്രഹത്തിൻെറ മാസത്തിങ്കൽ ഗർഭത്തെ സ്രവിപ്പിക്കും. മന്ദരശ്മിയായ ഗ്രഹം തൻെറ മാസത്തിങ്കൽ ഗർഭത്തിന്നു വൈവർണ്ണ്യത്തെ ഉണ്ടാക്കും. നൈർമ്മല്യത്തോടും രശ്മിസമ്പത്തോടും കൂടിയ ഗ്രഹം തൻെറ മാസത്തിങ്കൽ ഗർഭത്തിന്നു പുഷ്ടിയെ ഉണ്ടാക്കും. ഇങ്ങിനെ മാസാധിപാനുരോധേന അനേകങ്ങളായ ഇഷ്ടാനിഷ്ടങ്ങൾ ഗർഭത്തിന്നു ഭവിക്കുമെന്നറിക.

൬. ത്രികോണഗജ്ഞവിബലൈസ്തതോപരൈ
മ്മുഖാംഘ്രിഹസ്തൈർദ്വിഗുണസ്തദാഭവേൽ
അവാഗ്ഗവീന്ദ്രാവശ്രുഭൈർഭസന്ധിഗൈഃ
ശ്രുഭേക്ഷിതശ്ചേൽകുരുതേ ഗിരിഞ്ചിരാൽ

അ—തദാ ജ്ഞേ ത്രികോണഗേ സതി വിബലൈഃ തതഃ അപരൈഃ മുഖാംഘ്രിഹസ്തൈഃ ദ്വിഗുണഃ ഭവേൽ ഇന്ദൌ ഗവി വർത്തമാനെ ഭസന്ധിഗൈഃ അശ്രുഭൈഃ അവാക്കഭവേൽ സഃ ശ്രുഭേക്ഷിതഃ ചേൽ ചിരാൽ ഗിരം കുരുതേ.

അന്വ—അപ്പോൾ ജ്ഞൻ ത്രികോണഗനായിരിക്കുംസമയത്തിങ്കൽ വിബലന്മാരായിരിക്കുന്ന അവങ്കൽനിന്ന് അപരന്മാർ ഹേതുവായിട്ടു മുഖാംഘ്രിഹസ്തങ്ങൾകൊണ്ടു ദ്വിഗുണനായി ഭവിക്കും. ഇന്ദുഗോവിങ്കൽ വർത്തമാനനായിരിക്കും സമയത്തിങ്കൽ ഭസന്ധിഗന്മാരായിരിക്കുന്ന അശ്രുന്മാർ ഹേതുവായിട്ട് അവാക്കായി ഭവിക്കും. അവൻ ശ്രുഭേക്ഷിതനാകുന്നു എങ്കിൽ വളരെ കാലംകൊണ്ടു വാക്കിനെ ഉണ്ടാക്കുന്നു.

വി—ജ്ഞൻ=ബുധൻ, ത്രികോണഗൻ=ത്രികോണത്തെ ഗമിച്ചവൻ, ത്രികോണം=പഞ്ചമരാശി, (നവമവും ത്രികോണവുംതന്നെ) ഗമിക്ക=പ്രാപിക്കുക, വിബലന്മാർ=ബലത്തോടുകൂടാത്തവർ, അവർ=ബുധൻ, അപരന്മാർ=അന്യന്മാർ, മുഖാംഘ്രിഹസ്തങ്ങൾ=മുഖവും അംഘ്രികളും ഹസ്തങ്ങളും, അംഘ്രികൾ=ചാണങ്ങൾ, ഹസ്ത

ങ്ങൾ=കൈകൾ, ദ്വിഗുണൻ=ഇരട്ടിച്ചവൻ, ഇന്ദു=ചന്ദ്രൻ, ഗോവ്=ഇടവം, വർത്തമാനൻ=വർത്തിച്ചിയങ്ങുന്നവൻ, വർത്തിക്ക=സ്ഥിതിചെയ്ക, ഭസന്ധിഗന്മാർ=ഭസന്ധികളെ ഗമിച്ചവർ, ഭസന്ധികൾ=കർക്കടകവൃശ്ചികമീനങ്ങളുടെ അന്ത്യാംശങ്ങൾ, ഗമിക്ക=പ്രാപിക്ക, അശുഭന്മാർ=പാപന്മാർ, അവാക്=വാക്കോടുകൂടാത്തവൻ, അവൻ=ഇന്ദു, ശുഭേക്ഷിതൻ = ശുഭദൃഷ്ടൻ=ഗീർ=വാക്ക്.

സാ—ആധാനലഗ്നത്തിന്റെ അഞ്ചാം രാശിയിലൊ ഒമ്പതാംരാശിയിലെ ബുധന്റെ സ്ഥിതിയും മററുള്ള ഗ്രഹങ്ങൾക്കു സാകല്യേന ബലഹാനിയും കൂടി വരികിൽ ഗർഭസ്ഥനായിരിക്കുന്ന ശിശു രണ്ടു മുഖങ്ങളോടും നാലു ചാണങ്ങളോടും നാലു കൈകളോടും കൂടിയവനായി ഭവിക്കുമെന്നു പറയണം. മേൽപറഞ്ഞ ലക്ഷണത്തിന്നു പൂർണ്ണത ഇല്ല എങ്കിൽ മുഖാദ്യവയവങ്ങൾ മഹത്തുക്കളായിരിക്കുമെന്നു പറയേണം. ആധാനകാലത്തിങ്കൽ ചന്ദ്രന്റെ സ്ഥിതി ഇടവത്തിങ്കലും പാപന്മാരുടെ സ്ഥിതി കർക്കടകവൃശ്ചികമീനങ്ങളുടെ അന്ത്യാംശങ്ങളിലുമായി വരികിൽ ഗർഭസ്ഥനായിരിക്കുന്ന ശിശു മൂകനായി ഭവിക്കുമെന്നു പറയേണം. പാപന്മാർ മൂവരുംകൂടെ മേൽപ്രകാരം നില്ക്കുകിലല്ലാതെ മേൽപ്രകാരം പറയത്. രണ്ടു പാപന്മാർ മേൽപ്രകാരം നില്ക്കിൽ വാക്കിന്ന് അല്പതയുണ്ടാകുമെന്നും ഒരു പാപൻ മേൽപ്രകാരം നില്ക്കിൽ വാക്കിന്ന് അലസതയുണ്ടാകുമെന്നും പറഞ്ഞുകൊൾക. മേൽപ്രകാരമുള്ള ചന്ദ്രൻ ശുഭദൃഷ്ടനാകുന്നു എങ്കിൽ ചിരകാലംകൊണ്ടു മേൽപറഞ്ഞ ശിശുവിന്നു വാക്കു പുറപ്പെടുകയും ചെയ്യും. 'ശുഭേക്ഷിതഃ ചേൽ ഗിരം ചിരാൽ കരുതേ' എന്നുള്ള ഉക്തികൊണ്ടു മൂകത്വനിർദ്ദേശത്തിങ്കൽ ചന്ദ്രന്നു പാപേക്ഷിതത്വംകൂടെ വേണമെന്നുള്ള അഭിപ്രായം തോന്നുന്നു. 'കളീരാളിദ്ധഷാന്തസ്ഥൈഃപാപൈശ്ചന്ദ്രേവൃഷോപഗേ മൂകഃപാപേക്ഷിതേസൌമ്യൈശ്ചിരേണലഭതേഗിരം മിശ്രദൃഷ്ടയഥാവീര്യം ഫലംബോദ്ധ്യംമനീഷിഭിഃ' എന്നുള്ള ഗാർഗ്ഗിവാക്യത്തിങ്കൽ മേൽപ്രകാരമുള്ള അഭിപ്രായം സ്പഷ്ടമായിട്ടുള്ളതുമാകുന്നു. അതുഃഹേതുവായിട്ട് ഈക്ഷിതേ എന്ന പദത്തെ അദ്ധ്യാഹരിച്ചു ഗവി വർത്തമാനെ ഇന്ദൌ ഭസന്ധിഗൈഃ അശുഭൈഃ ഈക്ഷിതെ സതി അവാക് ഭവേൽ എന്നിപ്രകാരം കർത്തൃതൃതീയാഭിപ്രായേണ അന്വയഭേദത്തെ അംഗീകരിക്കുന്നതു യുക്തതരമെന്നു തോന്നുന്നു. എങ്കിലും ഭട്ടോല്പലമതാനുരോധേന ഇപ്രകാരം അല്ലാതെ അന്വയത്തേയും തദനുരോധേന അന്വയാർത്ഥത്തേയും കാണിച്ചു. ഇനി ഈ അദ്ധ്യോകത്തിന്ന് അർത്ഥാന്തരത്തെ പറയുന്നു. ഗവി എന്ന പദത്തിന്നു വാക്സ്ഥാനത്തിങ്കൽ എന്നുള്ള അർത്ഥത്തെ ഗ്രഹിക്കേണം. ശിഷ്യം

മേൽപ്രകാരംതന്നെ. 'ഋക്ഷസന്ധിഗതൈഃപാപൈർദൃശ്യമാനോ നിശാകരഃ ദ്വേധാഗവിഷ്ടോവാഗ്ലാനിമാധാനേജനയേൽധ്രുവം' എന്നു സ്കന്ദഹോരയുമുണ്ട്. ഇവിടെ ഇനിയും ഗ്രാഹ്യമായിട്ടൊന്നുണ്ട്. അതിനെ ഇതിനുതാഴെ വിചാരിക്കുന്നു. ത്രികോണഗെ എന്ന പദത്തിങ്കലെ ത്രികോണശബ്ദത്തിനു മൂലത്രികോണമെന്നുള്ള അർത്ഥത്തെ ആശ്രയിച്ചിട്ടു ചിലർ 'ബുധകന്യാഗതെ' എന്നിപ്രകാരം പറയുന്നു. ബലഹീനൈർഗ്രഹൈസ്സർവ്വൈന്നവപഞ്ചമഗേബുധേദ്വ്യൂണാംഗ്രീശിരോഹസ്തോഭവത്യേകോദരസ്ഥഗഃ' എന്നുള്ള ഗാർഗ്ഗിവാക്യവിരോധം ഹേതുവായിട്ട് അത് ഉപേക്ഷ്യമാകുന്നു.

൧൮. സൌമ്യർക്ഷാംശേരവിജരുധിരൌചസദന്തോത്രജാതഃ

കുബ്ജസ്സ്വർക്ഷേശശിനിതനുഗേമന്ദമാഹേയദൃഷ്ടേ
പംഗുർമ്മീനയമശശികുജൈർവ്വീക്ഷിതേലഗ്നസംസ്ഥേ
സന്ധൌപാപേശശിനിചജഡഃസ്യാന്നചേൽസൌമ്യദൃഷ്ടിഃ

അ—രവിജരുധിരൌ സൌമ്യർക്ഷാംശേ ചേൽ അത്രജാതഃ സൌമ്യദൃഷ്ടിഃ ന ചേൽ സദന്തഃ സ്യാൽശശിനി സ്വർക്ഷേസ്ഥിതേ തനുഗേ മന്ദമാഹേയദൃഷ്ടേ ച ജാതഃ സൌമ്യദൃഷ്ടിഃ ന ചേൽ. കുബ്ജഃ സ്യൽ. മീനേ ലഗ്നസംസ്ഥ യമശശികുജൈഃ വീക്ഷിതേ ജാതഃ സൌമ്യദൃഷ്ടിഃ ന ചേൽ. പംഗുഃ സ്യാൽ. പാപൈ നശശിനി ച സന്ധൌ സ്ഥിതയോഃ ജാതഃ സൌമ്യദൃഷ്ടിഃ ന ചേൽ ജഡഃ സ്യാൽ.

അന്വ—രവിജരുധിരന്മാർ സൌമ്യർക്ഷാംശത്തിലാകുന്നു എങ്കിൽ ഇതിങ്കൽ ജാതനായിരിക്കുന്നവൻ സൌമ്യദൃഷ്ടി ഭവിക്കുന്നില്ലാ എങ്കിൽ സദന്തനായി ഭവിക്കും. ശശി സ്വർക്ഷത്തിങ്കൽ വർത്തമാനനായിട്ടും തനുഗനായിട്ടും മന്ദമാഹേയദൃഷ്ടനായിട്ടും ഇരിക്കുംസമയത്തിങ്കൽ ജാതനായിരിക്കുന്നവൻ സൌമ്യദൃഷ്ടി ഭവിക്കുന്നില്ല എങ്കിൽ കുബ്ജനായി ഭവിക്കും. മീനം ലഗ്നസംസ്ഥമായിട്ടും യമശശികുജന്മാരാൽ ഈക്ഷിതമായിട്ടുമിരിക്കുംസമയത്തിങ്കൽ ജാതനായിരിക്കുന്നവൻ സൌമ്യദൃഷ്ടി ഭവിക്കുന്നില്ലാ എങ്കിൽ പംഗുവായി ഭവിക്കും. പാപനും ശശിയും സന്ധിയിങ്കൽ സ്ഥിതന്മാരായിരിക്കും സമയത്തിങ്കൽ ജാതനായിരിക്കുന്നവൻ സൌമ്യദൃഷ്ടി ഭവിക്കുന്നില്ല എങ്കിൽ ജഡനായി ഭവിക്കും.

പരി—രവിജരുധിരന്മാർ=രവിജനും രുധിരനും, രവിജൻ=ശനി, രുധിരൻ=ചൊവ്വ, സൌമ്യർക്ഷാംശം=സൌമ്യർക്ഷമാകുന്ന അംശം, സൌമ്യർക്ഷം=ബുധക്ഷേത്രം, അംശം= നവാംശകം, (മിഥുനാംശകവും കന്യാംശകവുമെന്നു സാരം) ജാതൻ=ജനിച്ചവൻ, (ജനകശരീരത്തിങ്കൽനിന്നുള്ള ഗർഭാശയപ്രാപ്തിയും ജനനമാകയാൽ ഗർഭസ്ഥനെന്നു സാരം) സദന്തൻ=ദന്തത്തോടുകൂടിയവൻ,

ദന്തം=പല്ല, ശശി=ചന്ദ്രൻ, സ്വർക്ഷം=സ്വക്ഷേത്രം, തനുഗൻ=തനുവിനെ ഗമിച്ചവൻ, തനു=ലഗ്നം, ഗമിക്ക=പ്രാപിക്ക, മന്ദമാഹേയദൃഷ്ടൻ=മന്ദമാഹേയന്മാരാൽ ദൃഷ്ടൻ, മന്ദമാഹേയന്മാർ=മന്ദനും മാഹേയനും, മന്ദൻ=ശനി, മാഹേയൻ ചൊവ്വ, ദൃഷ്ടൻ=ദൃശിക്കപ്പെട്ടവൻ, ദൃശിക്ക=നോക്കുക, കുബ്ജൻ=കൂനൻ, ലഗ്നസംസ്ഥം=ലഗ്നത്തിങ്കൽ സംസ്ഥിതിചെയ്യുന്നത്, ലഗ്നം=ലഗ്നസ്ഥാനം, സംസ്ഥിതിചെയ്ക=നില്ക്കുക, പംഗു=പാദഹീനൻ, പാപൻ = പാപഗ്രഹം, ശശി=ചന്ദ്രൻ, സന്ധി=കർക്കടകവൃശ്ചികമീനങ്ങളുടെ അന്ത്യാംശകം, സൌമ്യദൃഷ്ടി=ശുഭദൃഷ്ടി, ജഡൻ=ശ്രോത്രേന്ദ്രിയഹീനൻ.

സാ—ആധാനലഗ്നകാലത്തിൽ കുജമന്ദന്മാർ മിഥുനാംശകത്തിങ്കലൊ കന്യാംശകത്തിങ്കലൊ സ്ഥിതന്മാരായി വരികിൽ ഗർഭസ്ഥനായിരിക്കുന്ന ശിശു ദന്തത്തോടുകൂടിയവനായി ജനിക്കുമെന്നു പറയേണം. മേൽപറഞ്ഞ ഗ്രഹങ്ങൾ ശുഭരാശിയിൽ ശുഭാംശകസ്ഥിതന്മാരായി വരികിലും മേൽപ്രകാരം പറയാം. സൌമ്യശബ്ദം ബുധനെ എന്നപോലെ ശുഭന്മാരേയും പറയുന്നതാകുന്നു. 'ആധാനകാലേമന്ദാരൌ സ്ഥിതൌബുധനവാംശകേ ശുഭർക്ഷേവാശുഭാംശസ്ഥൌസദന്തംകുരുതശ്ശിശും' എന്നുള്ള സ്കന്ദഹോരയുടെ അനുരോധത്തിന്നായിക്കൊണ്ടു ശുഭക്ഷേത്രത്തിങ്കൽ ശുഭാംശകസ്ഥന്മാരായി വരികിലുമെന്നുള്ള അംശംകൂടെ ഇവിടെ സംഗ്രാഹ്യമായിട്ടുള്ളതുമാകുന്നു. അതുഹേതുവായിട്ടു ഋക്ഷശബ്ദോപാദാനവും സാർത്ഥംതന്നെ എന്നു അറിഞ്ഞുകൊൾക.

മേൽ എഴുതിയ ഹോരാശ്ലോകത്തിൽബുധനവാംശകഗ്രഹണം ഉപലക്ഷണവിധയാ ബുധക്ഷേത്രത്തെ കൂടെ ബോധിപ്പിക്കുന്നതാകുന്നു. അല്ലാ എങ്കിൽ 'കുജമന്ദൌബുധക്ഷേത്രേ സ്ഥിതൌ യദ്വാതദംശകേ ആധാനകാലേ ഗർഭസ്ഥം സദന്തം കുരുതശ്ശിശും' എന്നുള്ള ബൃഹൽപ്രാജാപത്യത്തിന്നു മൂലാനുരോധം ഭവിക്കുകയും ചെയ്യും. ചിലർ സൌമ്യർക്ഷാംശേ എന്നതിന്നു മിഥുനേ മിഥുനാംശകേ കന്യായാം കന്യാംശകേ വാ എന്നിപ്രകാരം വ്യാഖ്യാനലേഖനത്തെ ചെയ്തിരിക്കുന്നു. ഋക്ഷാംശശബ്ദങ്ങളെ രണ്ടിനേയുംകൂടി ഗ്രഹിക്കുകയാൽ മേൽപ്രകാരം വ്യാഖ്യാനിക്കേണമെന്നത്രേ അവരുടെ അഭിസന്ധിയാകുന്നത്. ഋക്ഷശബ്ദഗ്രഹണത്തിന്റെ ഫലം മേൽപറഞ്ഞ പ്രകാരം തന്നെ സിദ്ധമാകയാലും മേൽ എഴുതിയ ഹോരകളിൽ കുജമന്ദന്മാരുടെ സ്ഥിതി ബുധക്ഷേത്രത്തിങ്കൽ ബുധാംശകത്തിങ്കൽ ആയിരിക്കേണമെന്നുള്ള വിവക്ഷയുടെഅഭാവംസ്ഫുടമായിരിക്കയാലും മേൽപ്രകാരം വ്യാഖ്യാനിച്ചവർ അതിന്നു മൂലമായ ഹോരാതന്ത്രത്തെ ഉദാഹരിക്കാഞ്ഞയാലും അവരുടെ വ്യാഖ്യാനത്തിന്ന് അശ്ര

ദ്ധേയത്വമുണ്ട് എന്നു തോന്നുന്നു. ഈ അഭിപ്രായം കേചിദിത്യാഹുഃ എന്നതുകൊണ്ടു ഭട്ടോല്പലാചാര്യനാൽ സൂചിതമായിട്ടുള്ളതുമാകുന്നു. ദശാദ്ധ്യായിയിൽ സൌമ്യർക്ഷാംശാവിതി എന്നിപ്രകാരം പ്രതീകധാരണം ചെയ്തിട്ട് ഉടനെതന്നെ 'ശുഭരാശൌശുഭാംശേ തമോമയൌ രവിജരുധിരൌ ചേൽ സദന്തഃ സൽ ശോഭനമന്തഃകരണം യസ്യ സഃ ശുഭമനാ ഇത്യർത്ഥഃ' എന്നിപ്രകാരം വ്യാഖ്യാനിക്കുകയും അനന്തരം സദന്തശബ്ദത്തിന്നു ശുഭമായിരിക്കുന്ന മരണത്തോടുകൂടിയവൻ എന്നുള്ള അർത്ഥത്തെ പ്രതിപാദിക്കുകയും ചെയ്തിട്ടു കബ്ജഃ സ്വർക്ഷ ഇത്യാദികളായ ശേഷവാക്യങ്ങളിൽ ഉള്ള അനുപ്രാസവശം വ്യക്തമാകുന്നു. ശുഭമനാഃ എന്നുള്ള അർത്ഥത്തിന്നും ശുഭമാണഃ എന്നുള്ള അർത്ഥത്തിന്നും പ്രകരണാനുഗുണ്യം ദുർല്ലഭമാകുന്നു. സദന്തഃ ശുഭമനാഃ എന്നുള്ള അംശത്തിന്നു ഗ്രാഹ്യതതന്നെ ഇല്ല. എന്തു ഹേതുവായിട്ടെന്നാൽ, സൽശോഭനമന്തഃകരണം യസ്യ എന്നുള്ള വിഗ്രഹവാക്യത്തിങ്കൽ അന്തഃകരണം എന്നുള്ള പദത്തേത്തന്നെ നിവേശിപ്പിച്ചിരിക്കുകയാൽ ഇവിടെ അന്തഃകരണവാചകത്വേന അഭിമതമായിട്ടുള്ളത് അന്തശ്ശബ്ദമായിരിക്കുമെന്ന് ഊഹിക്കാം. ശബ്ദാന്തരത്തിന് ഊഹയോഗ്യത്വമെങ്കിലും ഉള്ള പ്രകാരം തോന്നുന്നില്ല. സദന്തഃ എന്നുള്ള സമാസത്തിങ്കൽ പ്രവിഷ്ടമായിട്ടുള്ളത് അന്തശ്ശബ്ദം തന്നെ എന്നുള്ളതു വാസ്തവമായിരുന്നാൽ അധികരണശക്തിപ്രാധാന്യഭംഗം നിമിത്തമായിട്ടു വരുന്ന ദോഷത്തിന്നു കഥഞ്ചനനിവാരണത്തെ കല്പിച്ചാലും സദന്താത്ര എന്നുള്ള സന്ധിയെ ഉപപാദിപ്പാൻ വഴിയില്ല; ഇതു തന്നെ മേൽപ്പറഞ്ഞതിന്നു ഹേതുവായിട്ടുള്ളത് എന്ന് അറിഞ്ഞുകൊൾക. ഇനി അന്തോസ്ത്രീവസിഃത ഇത്യാദി കോശത്തിന്റെ ഉഭയലിംഗസമ്മതി ഹേതുവായിട്ടു നപുംസകലിംഗമായ അന്തശ്ശബ്ദത്തിന്നോ പുല്ലിംഗമായ അന്തശബ്ദത്തിന്നു തന്നെയോ സമാസഘടകത്വത്തെ സ്വീകരിച്ചിരിക്കുന്നു എന്നതാകുന്നു പറവാൻ ഉള്ളത്. അപ്രകാരം പറകിലും അതുകൊണ്ട് ഇഷ്ടം സിദ്ധമായിവരേണമെങ്കിൽ അന്തശബ്ദത്തിന്നു മനോവാചകത്വകൂടെ ഉണ്ടായിരിക്കേണം. അതു അപ്രസിദ്ധമാകുന്നു. 'അന്തോസ്ത്രീനിശ്ചയേനാശേ സ്വത്രുപേഗ്രന്തികേന്തരേ' എന്നുള്ള ദണ്ഡനാഥോക്തികൊണ്ടും അതുപോലെ ഉള്ള കോശാന്തരങ്ങൾകൊണ്ടും നിശ്ചയാർത്ഥത്തിങ്കൽ നിശ്ചിതസംബന്ധമായ അന്തശബ്ദത്തിന്നു സമാസഘടകത്വത്തെയും നിശ്ചയജനകമായിരിക്കുന്ന മനസ്സിങ്കൽ ലക്ഷണയേയും സ്വീകരിച്ചിരിക്കുന്നു എന്നു പറയുന്നു എങ്കിൽ കഷ്ടം. ഞാനൊന്നു ചോദിക്കുന്നു. ഇങ്ങിനെയാകുന്നു എങ്കിൽ ശുഭനിശ്ചയഃ എന്നുതന്നെ അതിന്റെ അർത്ഥത്തെ കാണിക്കരുത് എന്നുണ്ടോ? ഇയ്യൂരാനുധാവനംകൊണ്ടു സാദ്ധ്യമെന്തെന്നു ഞാൻ അറിയുന്നില്ല. എ

ങ്കിലും കൌടില്യത്തോടുകൂടിയ ഒരു ഗതി സിദ്ധിച്ചു എന്നു പറയാം. പ്രകരണാനനുഗുണ്യം ഇതുകൊണ്ടും പോകുന്നതല്ലെന്ന് അറിഞ്ഞു കൊൾകയും വേണം. ഇനി പ്രകൃതത്തെ അനുസരിക്കുന്നു. കർക്കടകം ലഗ്നമാകയും ലഗ്നത്തിൽ ചന്ദ്രൻ കുജമന്ദന്മാരുടെ ദൃഷ്ടിയോടുകൂടി യവനായി നില്ക്കുകയും കൂടി വരികിൽ ഗർഭസ്ഥനായിരിക്കുന്ന ശിശു വിനോടുകൂടിയവനായി ജനിക്കുമെന്നു പറയണം. മീനം ലഗ്നമാക യും ലഗ്നത്തിന്നു ശനിയുടെയും ചന്ദ്രന്റെയും ചൊവ്വയുടേയും ദൃഷ്ടി യുണ്ടാകയും കൂടി വരികിൽ പാദഹീനനായി ജനിക്കുമെന്നു പറയേ ണം. കർക്കിവൃശ്ചികമീനങ്ങളുടെ അന്ത്യാംശകങ്ങളിൽ പാപന്റെയും ചന്ദ്രന്റെയും സ്ഥിതികൾ ഒരുമിച്ചു വരികിൽ ശ്രോത്രേന്ദ്രിയഹീന നായി ജനിക്കുമെന്നു പറയണം. ജഡശബ്ദത്തിന്നു ശ്രോത്രേന്ദ്രിയ ഹീനൻ എന്നുള്ള അർത്ഥം ഭട്ടോല്പലഗ്രന്ഥത്തിങ്കൽ സ്പഷ്ടമാകുന്നു. വിവരണത്തിൽ ജഡഃ എന്നുള്ള പദത്തിന്റെ വിവരണം ശ്രോതും വക്തുമശക്തഃ എന്നാകുന്നു. ന ചേൽ സൌമ്യദൃഷ്ടിഃ എന്നത് ഏ കത്രനിർദ്ദിഷ്ടമായിരുന്നാലും സർവ്വത്ര യോജ്യമാകുന്നു എന്നുള്ള അഭി പ്രായത്തിങ്കൽ ഭട്ടോല്പലദശാദ്ധ്യായികൾക്കു സാമ്യം കാണുന്നു. വി വരണത്തിങ്കൽ എവിടെ നിർദ്ദിഷ്ടമായോ അവിടെത്തന്നെ അതി ന്റെ അന്വയത്തെ സ്വീകരിച്ചിരിക്കുന്നു എന്നിപ്രകാരം ഇവിടെ വ്യാഖ്യാതൃമതഭേദമുണ്ട് എന്ന് അറിഞ്ഞുകൊൾകയും വേണം.

ഏൻ. സൌരശശാംകദിവാകരദൃഷ്ടേ
വാമനകോമകരാന്ത്യവിലഗ്നേ
ധീനവമോദയഗൈശ്ചദുഗാണൈഃ
പാപയുതൈരഭജാംഘ്രിശിരാഃ സ്യാൽ.

അ— മകരാന്ത്യവിലഗ്നേ സൌരശശാങ്കദിവാകരദൃഷ്ടേ ജാതഃ വാമനകഃ സ്യാൽ. പാപയുതൈഃ സൌരശശാംകദിവാകരദൃഷ്ടൈഃ ച ധീനവമോദയഗൈഃ ദുഗാണൈഃ അഭജാംഘ്രിശിരാഃ സ്യാൽ.

അന്വ— മകരാന്ത്യവിലഗ്നം സൌരശശാംകദിവാകരദൃഷ്ടമായി രിക്കും സമയത്തിങ്കൽ ജാതനായിരിക്കുന്നവൻ വാമനകനായി ഭവി ക്കും. പാപയുതങ്ങളായിയും സൌരശശാംകദിവാകരദൃഷ്ടങ്ങളായി യും ഉള്ള ധീനവമോദയഗങ്ങളായിരിക്കുന്ന ദുഗണങ്ങൾ ഹേതുവാ യിട്ടു അഭജാംഘ്രിശിരസ്സായി ഭവിക്കും.

പരി— മകരാന്ത്യവിലഗ്നം=മകരാന്ത്യമാകുന്ന വിലഗ്നം, മകരാ ന്ത്യം=മകരത്തിന്റെ അന്ത്യം, അന്ത്യം=ഒടുക്കത്തെ നവാംശകം, വിലഗ്നം=ലഗ്നം, സൌരശശാംകദിവാകരദൃഷ്ടം=സൌരശശാംകദി വാകരന്മാരാൽ ദൃഷ്ടം, സൌരശശാംകദിവാകരന്മാർ=സൌരനും ശ ശാംകനും ദിവാകരനും, സൌരൻ=ശനി, ശശാംകൻ=ചന്ദ്രൻ, ദി വാകരൻ=ആദിത്യൻ, ദൃഷ്ടം=ദർശിക്കപ്പെട്ടത്, ദർശിക്കുക=നോക്കുക,

വാമനകൻ=ഹ്രസ്വൻ, (മുണ്ടനെന്നു സാരം) പാപയുതങ്ങൾ=പാപനോടുകൂടിയവ, പാപൻ=പാപഗ്രഹം, സൌരശശാംകദിവാകരദൃഷ്ടങ്ങൾ=സൌരശശാംകദിവാകരന്മാരാൽ ദൃഷ്ടങ്ങൾ, ദൃഷ്ടങ്ങൾ=ദർശിക്കപ്പെട്ടവ, ധീനവമോദയഗങ്ങൾ=ധീനവമോദയങ്ങളെ ഗമിച്ചവ, ധീനവമോദയങ്ങൾ=ധീയും നവമവും ഉദയവും, ധീ=അഞ്ചാം രാശി, നവമം=ഒമ്പതാംരാശി, ഉദയം=ലഗ്നം, ഗമിക്ക=പ്രാപിക്ക, ദൃഗാണങ്ങൾ=ദ്രേക്കാണങ്ങൾ, അഭുജാംഘ്രിശിംസ്സ്=ഭുജാംഘ്രിശിരസ്സോടുകൂടാത്തവൻ, ഭുജാംഘ്രിശിരസ്സ്=ഭുജവും അംഘ്രിയും ശിംസ്സും, ഭുജം=കയ്യ്, അംഘ്രി=കാൽ, ശിംസ്സ്=തല.

സാ—മകരത്തിന്റെ അന്ത്യനവാംശകം ലഗ്നമാകയും അതിങ്കൽ ശനിയുടേയും ചന്ദ്രന്റെയും ആദിത്യന്റെയും ദൃഷ്ടിയുണ്ടാകയും കൂടി വരികിൽ ഗർഭത്തിങ്കലുള്ള ശിശു മുണ്ടനായി ഭവിക്കും. അഞ്ചാം രാശിയുടെ ദ്രേക്കാണത്തിന്നു കുജയോഗവും ശനിചന്ദ്രസൂര്യന്മാരുടെ ദൃഷ്ടിയും കൂടി വരികിൽ കയ്യില്ലാത്തവനായി ഭവിക്കും. ഒമ്പതാംരാശിയുടെ ദ്രേക്കാണം കുജയോഗത്തോടുകൂടിയതായിയും ശനിമന്ദസൂര്യന്മാരുടെ ദൃഷ്ടിയുള്ളതായിയുമിരുന്നാൽ കാലില്ലാത്തവനായി ഭവിക്കും. ലഗ്നദ്രേക്കാണത്തിന്നു കുജയോഗവും ശനി ചന്ദ്രസൂര്യന്മാരുടെ ദൃഷ്ടിയുമുണ്ടായാൽ തലയില്ലാത്തവനായി ഭവിക്കും. 'ലഗ്നദ്രേക്കാണഗോ ഭൌമസ്സൌരസൂര്യേന്ദുവീക്ഷിതാഃ കയ്യാദിശിംസന്ത്യപദൽപഞ്ചമേബാഹ്വവർജ്ജിതം. വിപന്നനവമസ്ഥാനേയദിസൌരൈർന്ന വീക്ഷിതഃ'എന്നുള്ള ഗാർഗ്ഗിവാക്യവും 'ഭൌമയുതോദ്രേക്കാണസ്ത്രികോണലഗ്നേഷുഭേഷുസന്ദൃഷ്ടഃവിഭുജാംഘ്രിമസ്തകഃ സ്യാച്ഛനിരവിചന്ദ്രൈർവ്വ്യദൽഗർഭേ' എന്നുള്ള സാരാവലിയിയും മേൽപ്പറഞ്ഞ അർത്ഥത്തിന്ന് അനുകൂലമാകുന്നു. ഇതിനും പുറമേ 'ലഗ്നപഞ്ചമഭാഗ്യസ്ഥദ്രേക്കാണേഷ്വശുഭേക്ഷിതഃ ഭൌമശ്ശിഃരാഭുജാംഘ്രിദ്വിഡ്ഗർഭഗ്ന്യഭവേച്ഛിശോഃ' എന്നുള്ള സ്കന്ദഹോരയുമുണ്ട്. ഇവിടെ ചിലർ ലഗ്നത്തിന്റെ ദ്വിതീയദ്രേക്കാണാധിപൻ പഞ്ചമരാശ്യധിപനാകയാൽ അതിനെ ധീദ്രേക്കാണമെന്നും ലഗ്നതൃതീയദ്രേക്കാണത്തെ മേൽപ്രകാരം നവമദ്രേക്കാണമെന്നും ലഗ്നപ്രഥമദ്രേക്കാണത്തെ ലഗ്നദ്രേക്കാണമെന്നും ഗ്രഹിച്ച് അതുകൾക്കു ശനി ചന്ദ്രസൂര്യന്മാരുടെ ദൃഷ്ടിയും കുജയോഗവുമുണ്ടായാൽ ഗർഭസ്ഥനായിരിക്കുന്ന ശിശു അഭുജനാകുന്നു എന്നും അനംഘ്രിയാകുന്നു എന്നും അശിരസ്സാകുന്നു എന്നും ക്രമേണ പറയേണമെന്നിപ്രകാരം ദ്വിതീയവാക്യാർത്ഥത്തെ അഭ്യുപഗമിച്ചിരിക്കുന്നു. 'അഥവാലഗ്നഎവൈഷദ്രേക്കാണേഷ്വസ്ഥിതഃ ക്രമാൽ സൌരസൂര്യേന്ദുവീക്ഷായാംശിഃരാഭുജപദംഘരേൽ' എന്നുള്ള സ്കന്ദഹോരാവാക്യം തദനുകൂലമാകയാൽ അതും ഗ്രാഹ്യമാകുന്നു. വേറെ ചിലർ 'പാപയുതൈഃധീനവമോദയഗൈഃ ദൃഗാണൈഃ അഭുജാം

ത്രിശിരാഃ ച സ്യാൽ.' എന്നു തന്നെ യോജനാപ്രകാരത്തെ അംഗീകരിച്ചിരിക്കുന്നു. അവരുടെ പക്ഷത്തിങ്കൽ സൌരശശാംകദിവാകരദൃഷ്ടൈഃ എന്നുള്ള പദത്തിന്റെ യോജനയില്ലാ എന്നതു തന്നെ വിശേഷമാകുന്നത്. ധീനവമോദയഗദൃഗാണങ്ങൾ എന്നതിന്നു ലഗ്നത്തിന്റെ ദ്വിതീയദ്രേക്കാണവും തൃതീയദ്രേക്കാണവും പ്രഥമദ്രേക്കാണവുമെന്നുതന്നെ അർത്ഥമെന്നു ധരിച്ചുകൊൾക. എന്നാൽ വരുന്നതു ലഗ്നത്തിന്റെ ആദ്യദ്രേക്കാണം പാപസഹിതമായിരുന്നാൽ അശിരസ്സായി ഭവിക്കുമെന്നും ദ്വിതീയദ്രേക്കാണം പാപസഹിതമായിരുന്നാൽ അഭുജനായി ഭവിക്കുമെന്നും തൃതീയദ്രേക്കാണം പാപസഹിതമായിരുന്നാൽ അപദനായി ഭവിക്കുമെന്നുമാകുന്നു. അതിന്നും വിരോധമില്ല. 'ത്രിഷ്വേതേഷ്വഥവായദ്വാലഗ്നാപത്യശുഭർക്ഷഗഃ പാപാനിഷ്ടന്തിമൂർദ്ധാനംഭുജൌചപ്രപദൌതഥാ' എന്നിപ്രകാരമുള്ള വചനംകൊണ്ട് അതിന്റെ സംഗ്രഹം സ്കന്ദഹോരയിലുമുണ്ട്. അത്രതന്നെ അല്ല, ലഗ്നദ്രേക്കാണം പാപസഹിതമായിരുന്നാൽ അശിരസ്സായി ഭവിക്കുമെന്നും പഞ്ചമദ്രേക്കാണം പാപസഹിതമായിരുന്നാൽ അഭുജനായി ഭവിക്കുമെന്നും നവമദ്രേക്കാണം പാപസഹിതമായിരുന്നാൽ അപദനായി ഭവിക്കുമെന്നും ഉള്ള ഒരു ലക്ഷണാന്തരംകൂടെ മേൽ എഴുതിയ ഹോരയിലെ 'യദ്വാലഗ്നാപത്യശുഭർക്ഷഗഃപാപഃ' എന്ന ആശംകൊണ്ട് അഭിഹിതമായിരിക്കുകയാൽ മുൻപറഞ്ഞ അർത്ഥത്തിങ്കലും സൌരശശാംകദിവാകരദൃഷ്ടൈഃ എന്നതിന്റെ യോജനയേ കല്പിക്കാതെയിരിക്കുന്നതിന്നും വിരോധമില്ല. അതിനെ യോജിപ്പിക്കുന്നില്ല എങ്കിൽ പാപയുതൈഃ എന്നുള്ള പദത്തിങ്കലുള്ള പാപശബ്ദത്തിന്ന് ആദിത്യൻ, ചൊവ്വ, ശനി ഈ ഗ്രഹങ്ങൾ മൂന്നുമെന്ന് അർത്ഥമാകുന്നു എന്നും അതിനെ യോജിപ്പിക്കുന്നു എങ്കിൽ പാപശബ്ദത്തിന്നു ചൊവ്വ എന്ന് അർത്ഥമാകുന്നു എന്നും ഗ്രാഹ്യമാകുന്നു. പാപശബ്ദത്തിന്ന് ആദിത്യനും ചൊവ്വയും ശനിയുമെന്ന് അർത്ഥമായ്വരുമ്പോൾ അവർ മൂവ്വരുംകൂടി നില്ക്കിലല്ലാതെ മേൽപ്രകാരം പറഞ്ഞുകൂടാ എന്നുള്ളൊരു വിശേഷംകൂടെ ഉണ്ട്. അതു മേൽ എഴുതിയ ഹോരയിലും സ്പഷ്ടമായിട്ടില്ല. എങ്കിലും 'ഉദിതോലഗ്നഭാവസ്യയോദൃഗാണസ്തമാശ്രിതഃ ഭൌമഃസൂര്യേന്ദുപിനൈഃഖേടൈസ്ത്രിഭിസ്സംഭ്രയവീക്ഷിതഃ. കുജ്യാദശിംസംതത്ര പാപാശ്ചത്രയഈദൃശഃ സചപഞ്ചമഭാവസ്യദൃഗാണൈസ്തൈസ്തഥേക്ഷിതഃ. അഭുജംനവമർക്ഷസ്യഗർഭഞ്ചോപദംശിതും തേചഗ്രഹാശ്ചതത്രസ്ഥാസ്തഥാസൂര്യാരസൌരയഃ' എന്നുള്ള ബൃഹൽപ്രാജാപത്യത്തിങ്കൽ സ്പഷ്ടമാകയാൽ മേൽപറഞ്ഞ ഹോരയിൽ ബഹുവചനംകൊണ്ട് അതിന്റെ സൂചനത്തേയും തദനുരോധേന ഇവിടെ മേൽപ്രകാരമുള്ള പദത്തിന്നു പാപത്രയയോഗാഭിപ്രായഗർഭതയേ

യും കല്പിക്കേണം. അത്രതന്നെ അല്ല, മേൽ എഴുതിയ ഗാർഗ്ഗിവാക്യത്തിങ്കലും സാരാവലിയിലും ഏകത്ര സ്കന്ദഹോരയിലും ആദിയിൽ പ്രാജാപത്യത്തിങ്കലും ഉപസർഗ്ഗപൂർവ്വകധാതുഗ്രഹണത്തെ ചെയ്തിരിക്കുകയാൽ ഇവിടേയും ദൃഷ്ടി എന്നതിന്റെ പ്രകൃതിയായ ദൃശിധാതു ദർശനസാമാന്യത്തെ ബോധിപ്പിക്കുന്നതായിരുന്നാലും സപ്തമദൃഷ്ടിയോ തൽസാമ്യത്തോടുകൂടിയ ദൃഷ്ട്യന്തരമോ അതുകൊണ്ടു ഗ്രഹിക്കണമെന്നുള്ള ആശയോന്നയനം യുക്തമാകുന്നു. സൌരാദികളായ മൂന്നു ഗ്രഹങ്ങളുടേയും ദൃഷ്ടി ഉണ്ടായിരിക്കേണമെന്നതും മേൽ എഴുതിയ ബൃഹൽപ്രാജാപത്യംകൊണ്ടു സിദ്ധമായിരിക്കുന്നു. അന്ധജനായിട്ടോ അനംഘ്രിയായിട്ടോ അശിരസ്സായിട്ടോ ഭവിക്കുമെന്നിപ്രകാരം യഥാസംഖ്യമല്ലാതെയും ചിലർ വിവരിച്ചിരിക്കുന്നു. അതുമേൽ എഴുതിയ ആദിതന്ത്രങ്ങൾക്കു വിരുദ്ധമാകയാൽ ഗ്രാഹ്യമല്ലാ എന്ന് അറിഞ്ഞുകൊൾകയും വേണം.

൨൦. രവിശശിയുതേസിംഹലഗ്നകുജാക്കിനിരീക്ഷിതേ
നയനരഹിതസ്സൌമ്യാസൌമ്യൈസ്സബുൽബുദലോചനഃ
വ്യയഗൃഹഗതശ്ചന്ദ്രോവാമം ഹിനസ്ത്യപരംരവി-
ർ്യഇഹ ഗദിതായോഗായാപ്യാഭവന്തിശുഭേക്ഷിതാഃ

അ — സിംഹലഗ്നം രവിശശിയുതേ കുജാക്കിനിരീക്ഷിതേ ച സതി ജാതഃ നയനരഹിതഃ സ്യാൽ. സൌമ്യാസൌമ്യൈഃ നിരീക്ഷിതേ സതി സബുൽബുദലോചനഃ സ്യാൽ. വ്യയഗൃഹഗതഃ ചന്ദ്രഃ വാമം നയനം ഹിനസ്തി വ്യയഗൃഹഗതഃ രവിഃ അപരം നയനം ഹിനസ്തി ഇഹ യേ യോഗാഃ ഗദിതാഃ തേ ശുഭേക്ഷിതാഃ ചേൽ യാപ്യാഃ ഭവന്തി.

അന്വ — സിംഹമാകുന്ന ലഗ്നം രവിശശിയുതമായിട്ടും കുജാക്കിനിരീക്ഷിതമായിട്ടുമിരിക്കും സമയത്തിങ്കൽ ജാതനായിരിക്കുന്നവൻ നയനരഹിതനായി ഭവിക്കും. സൌമ്യാസൌമ്യന്മാരാൽ നിരീക്ഷിതമായിരിക്കും സമയത്തിങ്കൽ ജാതനായിരിക്കുന്നവൻ സബുൽബുദലോചനനായി ഭവിക്കും. വ്യയഗൃഹഗതനായിരിക്കുന്ന ചന്ദ്രൻ വാമമായിരിക്കുന്ന നയനത്തെ ഹിംസിക്കുന്നു. വ്യയഗൃഹഗതനായിരിക്കുന്ന രവി അപരമായിരിക്കുന്ന നയനത്തെ ഹിംസിക്കുന്നു. ഇവിടെ യാവചില യോഗങ്ങൾ ഗദിതങ്ങളായി ഭവിക്കുന്നുവോ അതുകൾ ശുഭേക്ഷിതങ്ങളാകുന്നു എങ്കിൽ യാപ്യങ്ങളായി ഭവിക്കുന്നു.

പരി — സിംഹം=ചിങ്ങം, രവിശശിയുതം=രവിശശികളോടുകൂടിയത്, രവിശശികൾ=രവിയും ശശിയും, രവി=ആദിത്യൻ, ശശി=ചന്ദ്രൻ, കുജാക്കിനിരീക്ഷിതം=കുജാക്കികളാൽ നിരീക്ഷിതം, കുജാക്കികൾ=കുജനും ആക്കിയും, കുജൻ=ചൊവ്വ, ആക്കി=ശനി, നിരീക്ഷിതം=നിരീക്ഷിക്കപ്പെട്ടത്, നിരീക്ഷിയ്ക്കു=പൂർണ്ണമാകുംവണ്ണം ദൃശി

ക്ക, നയനരഹിതൻ=നയനങ്ങളോടുകൂടാത്തവൻ, നയനങ്ങൾ=കണ്ണുകൾ, സൌമ്യാസൌമ്യന്മാർ=സൌമ്യന്മാരും അസൌമ്യന്മാരും, സൌമ്യന്മാർ=ശുഭന്മാർ, അസൌമ്യന്മാർ=പാപന്മാർ, (സൌമ്യാസൌമ്യന്മാർ=സൌമ്യരും അസൌമ്യന്മാരും, സൌമ്യൻ=ബൃഹസ്പതി, ഇങ്ങിനെയുമാം.) സൌമ്യശബ്ദം ദേവവാചിയാകുന്നു. അതിങ്കൽനിന്നു തത്രസ്ഥഃ എന്നുള്ള അർത്ഥത്തിങ്കൽ യൽപ്രത്യയത്തെ വരുത്തിയാൽ സൌമ്യ എന്നതു ബൃഹസ്പതിയെ പറയുന്നതാകയും ചെയ്യും. അസൌമ്യന്മാർ=പാപന്മാർതന്നെ, അഥവാ സൌമ്യൻ=ബുധൻ, അസൌമ്യന്മാർ=പാപന്മാർ, സബുൽബുദലോചനൻ=സബുൽബുദങ്ങളായിരിക്കുന്ന ലോചനങ്ങളോടുകൂടിയവൻ, സബുൽബുദങ്ങൾ=ബുൽബുദത്തോടുകൂടിയവ, ബുൽബുദം=നീർപോളയുടെ ആകൃതിപോലെ ഉള്ള ആകൃതിയോടുകൂടിയ ഒരു വികാരവിശേഷം, ലോചനങ്ങൾ=കണ്ണുകൾ, വ്യയഗൃഹഗതൻ=വ്യയഗൃഹത്തെ ഗമിച്ചവൻ, വ്യയഗൃഹം=ദ്വാദശരാശി, ഗമിക്ക=പ്രാപിക്ക, വാമം=ഇടത്തേത്, നയനം=കണ്ണ്, ഹിംസിക്ക=നശിപ്പിക്ക, രവി=ആദിത്യൻ, അപരം=അന്യം, (വലത്തേതെന്നു സാരം) ഗദിതങ്ങൾ=ഗദിക്കപ്പെട്ടവ, ഗദിക്ക=പറയുക, ശുഭേക്ഷിതങ്ങൾ=ശുഭന്മാരാൽ ഈക്ഷിതങ്ങൾ, ശുഭന്മാർ=ശുഭഗ്രഹങ്ങൾ, ഈക്ഷിതങ്ങൾ=ഈക്ഷിക്കപ്പെട്ടവ, ഈക്ഷിക്ക=ദർശിക്കുക, യാവ്യങ്ങൾ=നികൃഷ്ടങ്ങൾ.

സാ—ആധാനലഗ്നം സിംഹരാശിയായിരിക്കുകയും ആദിത്യചന്ദ്രന്മാർ ഒരുമിച്ച് അതിങ്കൽ നില്ക്കുകയും അതിനെക്കുറിച്ചു കുജമന്ദന്മാരുടെ പൂർണ്ണദൃഷ്ടി ഉണ്ടാകയും കൂടി വരികിൽ ഗർഭസ്ഥനായിരിക്കുന്ന ശിശു ജാത്യന്ധനായി ഭവിക്കുമെന്നു പറയേണം. ഇങ്ങിനെതന്നെ സ്കന്ദഹോരയിലും പറഞ്ഞിട്ടുണ്ട്. അതിലെ വചനം 'ആധാനലഗ്നേഹയ്യക്ഷേസൂര്യേന്ദുഭ്യാമധിഷ്ഠിതേ ചശ്യന്തൌകുജമന്ദൌതം ഗർഭസ്യാന്ധ്യംപ്രയച്ഛതഃ' എന്നാകുന്നു. ആധാനലഗ്നം സിംഹരാശി ആകയും അതിൽ ആദിത്യന്റെ സ്ഥിതിയും അതിനെക്കുറിച്ചു കുജമന്ദന്മാരുടെ ദൃഷ്ടിയും കൂടിയുണ്ടായാൽ ഒരു കണ്ണിന്നു ഹാനിയെ പറയേണം. ഇവിടെ ലഗ്നസ്ഥിതിയോടുകൂടിയ ഗ്രഹം സൂര്യനാകയാൽ വലത്തേതിന്നു പറഞ്ഞുകൊൾക. ആധാനലഗ്നം സിംഹരാശിയാകയും അതിങ്കൽ ചന്ദ്രൻ നില്ക്കുകയും അതിനെ കുറിച്ചു കുജമന്ദന്മാരുടെ ദൃഷ്ടിയുണ്ടാകയുംകൂടി വരികിൽ ഇടത്തെ കണ്ണിന്നു ഹാനിയെ പറയേണം. 'ലഗ്നേചിലഗ്നതാംയാതേസൂര്യേന്ദുഭ്യാംസമന്വിതേ മന്ദാരൌതംപ്രപശ്യന്തൌ ഗർഭസ്ഥസ്യാന്ധ്യമാചിനൌ അഥാക്ഷശിനോർനേകസ്മാത്രത്രോന്യസ്തതാന്യഗഃ യദിതൌതംവിചക്ഷാണൌദൃശമേകാന്നിയച്ഛതഃ ഓക്കേത്തുദക്ഷിണാമിന്ദാവിതരാഞ്ചവി

ധാരയ അക്ഷ്ണാകാണതവമാഖ്യാതമേവംദ്വേധാമയാത്രതേ' എന്നുള്ള ബൃഹൽപ്രാജാപത്യത്തിന്റെ സ്ഥിതി മേൽപ്രകാരമുള്ള അഭിപ്രായം സ്പഷ്ടമാവത്തക്കവിധത്തിലാകുന്നു. സ്കന്ദഃഹാരയിലും ഇവിടേയും ഇതു യുക്തിമാത്രംകൊണ്ട് അറിയേണ്ടതാകയാൽ അസ്പഷ്ടമാകുന്നു. എങ്കിലും ബുദ്ധിമാന്മാർക്ക് ദുർഗ്രഹമല്ല. ഇത് അർത്ഥസിദ്ധമാകുന്നു എന്നു ഭട്ടോല്പലാദികളും പറഞ്ഞിട്ടുണ്ട്. മേൽപ്രകാരമുള്ള ലഗ്നത്തിന്നു കുജമന്ദന്മാരുടെ ദൃഷ്ടി എന്നപോലെ രണ്ടു ശുഭന്മാരുടെ ദൃഷ്ടികൂടെ ഉണ്ടായി വരികിൽ ആന്ധ്യമുണ്ടാകയില്ല. ദോഷകോപവശാൽ ബുദ്ബുദാകാരമായിരിക്കുന്ന നേത്രരോഗത്തോടുകൂടിയവനായി ഭവിക്കുമെന്നത്രെ പറയേണ്ടത്. ദ്വാഭ്യാംശുഭാഭ്യാംലഗ്നേസ്മിൻ ദൃശ്യമാനേതഥാവിധേ ഗർഭസ്ഥാനാന്ധതാംയായാൽ കിന്തുബുൽബുദലോചനഃ' എന്നിപ്രകാരം സ്കന്ദഃഹാരയിലും അങ്ങിനെതന്നെ ബൃഹൽപ്രാജാപത്യത്തിങ്കലും പറഞ്ഞിട്ടുണ്ട്. 'സൌമ്യേന ഗുരുണാ അസൌമ്യാഭ്യാംകുജശനിഭ്യാഞ്ചദൃഷ്ടേ' എന്നിപ്രകാരം വിവരണകാരൻ പറഞ്ഞതിന്നു മൂലമെന്തെന്ന് അറിയുന്നില്ല. ഇവിടേയും സൂര്യചന്ദ്രന്മാരിൽവെച്ച് ഏകഗ്രഹംതന്നെ ലഗ്നത്തിങ്കൽ നിന്നാലുണ്ടാകുന്ന ഫലഭേദം ഗ്രാഹ്യമാകുന്നു. ലഗ്നത്തിന്റെ ദ്വാദശഭാവത്തിങ്കൽ നില്ക്കുന്ന ചന്ദ്രൻ ഇടത്തെ കണ്ണിനേയും ആദിത്യൻ വലത്തെ കണ്ണിനേയും നശിപ്പിക്കുന്നു എന്നു തൃതീയവാക്യത്തിന്റെ യഥാശ്രുതമായ അർത്ഥമാകുന്നു. എങ്കിലും 'വ്യയസ്ഥശ്ചന്ദ്രമാസ്തസ്യ ഭൌമഭാസ്കരിവീക്ഷിതഃ വാമംഹിനസ്തിസൂര്യസ്തു ദക്ഷിണംചതഃഥക്ഷണം' എന്നുള്ള സ്കന്ദഹോരയുടെ അനുരോധലാഭത്തിന്നായിക്കൊണ്ടു കുജാർക്കിനിരീക്ഷിതേ എന്ന പദം പ്രഥമൈകവചനാന്തമാക്കി ഉഭയത്ര വിശേഷണത്തേവ യോജിപ്പിച്ചാൽ ഉണ്ടാകുന്ന വിശേഷത്തോടുകൂടെ അതിന്റെ അഭിപ്രായത്തെ ഗ്രഹിച്ചുകൊൾകയും വേണം. എങ്ങിനെ എന്നാൽ ആധാനലഗ്നദ്വാദശരാശിയിൽ ചന്ദ്രൻ കുജമന്ദന്മാരുടെ ദൃഷ്ടിയോടുകൂടിയവനായി നില്ക്കുകിൽ ഗർഭസ്ഥനായ ശിശു വാമക്ഷണഹാനിയോടുകൂടിയവനായി ഭവിക്കുമെന്നും സൂര്യൻ മേൽപ്രകാരം നിന്നാൽ ദക്ഷിണക്ഷണഹാനിയോടുകൂടിയവനായി ഭവിക്കുമെന്നും പറയേണ്ടതെന്നിപ്രകാരം ഗ്രഹിച്ചുകൊൾക. 'നിഷേകകാലലഗ്നാദ്വാജന്മലഗ്നാദ്വാ' എന്നിപ്രകാരം മേൽപറഞ്ഞ ലക്ഷണത്തെ ഉഭയസാധാരണമാക്കി പറഞ്ഞതു ചിന്താമണികാരന്റെ സാഹസമാകുന്നു എന്ന് അറിഞ്ഞുകൊൾകയും വേണം. കുജാർക്കിനിരീക്ഷിതഃ എന്നുള്ള പദം വ്യയഗൃഹഗതനായ ചന്ദ്രനും രവിക്കും വിശേഷണമാക്കി യോജിപ്പിക്കുന്നതെന്നതു ദശാദ്ധ്യായിയിലും സ്പഷ്ടമാകുന്നു.

൨൧. തൽക്കാലമിന്ദുസഹിതോദ്വിരസാംശകോയ-
സ്തത്തുല്യരാശിസഹിതേപുരതശ്ശശാംകേ
യാവാനുദേതിദിനരാത്രിസമാനഭാഗ-
സ്താവൽഗതേദിനനിശോഃപ്രവദന്തിജന്മ.

അ—തൽക്കാലം ഇന്ദുസഹിതഃ ദ്വിരസാംശകഃ യഃ തത്തുല്യരാശിസഹിതേ ശശാംകേ പുരതഃ വർത്തമാനേ സതി യാവാൻ ദിനരാത്രിസമാനഭാഗഃ ഉദേതി ദിനനിശോഃ താവൽഗതേ സതി ജന്ম മുനയഃ പ്രവദന്തി.

അന്വ—തല്ക്കാലമാകുംവണ്ണം ഇന്ദുസഹിതമായിരിക്കുന്ന ദ്വിരസാംശകം യാതൊന്നോ തത്തുല്യരാശിസഹിതനായിട്ടു ശശാംകൻ അഗ്രകാലത്തിങ്കൽ വർത്തമാനനായിരിക്കും സമയത്തിങ്കൽ യാവാനായിരിക്കുന്ന ദിനരാത്രിസമാനഭാഗം ഉദിക്കുന്നുവോ ദിനനിശകളുടെ താവൽഗതം സത്തായിരിക്കും സമയത്തിങ്കൽ ജന്മത്തെ മുനികൾ പ്രവദിക്കുന്നു.

പദ—തല്ക്കാലം=അതാകുന്ന കാലത്തോടുകൂടിയത്, അത്=ആധാനക്ഷണം, കാലം=സമയം, ഇന്ദുസഹിതം=ഇന്ദുവിനോടു സഹിതം, ഇന്ദു=ചന്ദ്രൻ, സഹിതം=ചേർന്നിരിക്കുന്നത്, ദ്വിരസാംശകം=ദ്വാദശാംശകം, (മധുരം, തിക്തം, കടു, കഷായം, അമ്ലം, ലവണം ഇങ്ങിനെ രസങ്ങൾ ആറാകയാൽ രസസംഖ്യാ ആറാകുന്നു. ദ്വിരസശബ്ദം രസസംഖ്യയെ ഇരട്ടിച്ചാൽ വരുന്ന സംഖ്യയെ ബോധിപ്പിക്കുന്നതുമാകുന്നു. ഇങ്ങിനെയാകയാൽ ദ്വിരസാംശകമെന്ന പദത്തിന്നു ദ്വാദശാംശകമെന്നുള്ള അർത്ഥത്തിന്നു സംഭവമുണ്ട് എന്ന് അറിഞ്ഞുകൊൾക) തത്തുല്യരാശിസഹിതൻ= തത്തുല്യരാശിയോടു സഹിതൻ, തത്തുല്യരാശി=തത്തുല്യമായിരിക്കുന്ന രാശി, തത്തുല്യം=അതിനോടു തുല്യം, അത്=മേല്പറഞ്ഞ ദ്വാദശാംശകം, തുല്യം=സദൃശം, സഹിതൻ=ചേർന്നിരിക്കുന്നവൻ, ശശാങ്കൻ=ചന്ദ്രൻ, അഗ്രകാലം=ഭവിഷ്യൽകാലം,(പത്താംമാസമെന്നു സാരം) വർത്തമാനൻ=വർത്തിച്ചിയങ്ങുന്നവൻ, വർത്തിക്കുക=സ്ഥിതിചെയ്ക, യാവാൻ=യാതൊരു പരിമാണത്തോടുകൂടിയത്, പരിമാണം=പ്രമാണം, ദിനരാത്രിസമാനഭാഗം=ദിനരാത്രിസമാനമായിരിക്കുന്ന ഭാഗം, ദിനരാത്രിസമാനം=ദിനരാത്രികൾക്കു സമാനം, ദിനരാത്രികൾ=ദിനവും രാത്രിയും, ദിനം=പകൽ, രാത്രി=രാവ്, സമാനം=തുല്യം, ഭാഗം=അംശം, (ത്രിംശാംശകമെന്നു സാരം) ഉദിക്കുക=ഉദയത്തെ പ്രാപിക്കുക, ദിനനിശകൾ=ദിനവും നിശയും, ദിനം=പകൽ, നിശാ=രാത്രി, താവൽഗതം=താവത്തിന്റെ ഗതം, താവത്ത്=അത്രയുള്ളതായ ഭാ

ഗം, ഗതം=ഗമനം, സത്ത്=ഭവിച്ചിയങ്ങുന്നത്, ജന്മം=ജനനം, മുനികൾ=മഹർഷിമാർ, പ്രവദിഷ്യ=പറയുക.

൩.—ആധാനക്ഷണമാകുന്ന കാലത്തോടു കൂടുംവണ്ണമെന്നു പറഞ്ഞാലും ആധാനകാലത്തിങ്കൽ എന്നു പറഞ്ഞാലും വിശേഷമില്ലായ്കകൊണ്ടു തല്ക്കാലം ഇന്ദുസഹിതഃ എന്നതിന്ന് ആധാനകാലത്തിങ്കൽ ചന്ദ്രനോടു ചേൎന്നിരിക്കുന്നത് എന്ന് അൎത്ഥമാകുന്നു. ആധാനകാലികചന്ദ്രന്റെ ദ്വാദശാംശത്തെ ഗ്രഹിക്കാതെ തൽക്കാലമെന്ന വിശേഷണം സഫലമാവായ്കയാൽ ആധാനകാലികചന്ദ്രനോടു ചേൎന്നിരിക്കുന്നത് എന്നുള്ള അൎത്ഥം നിഷ്ഫലബ്ദ്ധമായി വരുന്നതുമാകുന്നു. അതു ഹേതുവായിട്ട് ആധാനകാലികചന്ദ്രന്റെ ദ്വാദശാംശകമെന്നുള്ള അൎത്ഥം ദ്വിരസാംശകഃ എന്നതുവരെ ഉള്ള അംശത്തിങ്കൽനിന്നു ഗ്രാഹ്യമാകുന്നു. അങ്ങിനെയാകയാൽ ആധാനകാലികനായ ചന്ദ്രൻ തന്റെ ആസ്പദമായ രാശിയിൽ എത്രാമത്തെ ദ്വാദശാംശകത്തിങ്കൽ നില്ക്കുന്നുവോ അത്രാമത്തെ രാശി മേഷാദിക്രമേണ ഉള്ള ഗണനത്തിങ്കൽ ഏതായി വരുന്നുവോ അതിങ്കൽ സ്ഥിതനായിട്ടു ചന്ദ്രൻ പ്രസവകാലത്തേന പ്രസിദ്ധമായ പത്താംമാസത്തിങ്കൽ ഏതൊരു ദിവസം വരുന്നുവോ ആ ദിവസം പ്രസവിക്കും. ഇപ്പറഞ്ഞതുകൊണ്ടു പത്താംമാസത്തിങ്കൽ ചന്ദ്രൻ ഇന്ന രാശിയിൽ നില്ക്കുമ്പോൾ പ്രസവിക്കുമെന്നു പറയുവാൻ തക്കതായ അറിവുണ്ടാകുന്നതാകുന്നു. ഇനി യാവാനുദേതി എന്നു തുടങ്ങി ദിനനിശോഃ എന്നതുവരെ ഉള്ള അംശംകൊണ്ടു പറയുന്നത് പകൽ ഇത്ര നാഴികയായാൽ പ്രസവിക്കുമെന്നും രാത്രിയിൽ ഇത്ര നാഴികയായാൽ പ്രസവിക്കുമെന്നും പറയുവാൻ തക്കതായ ഉപായമാത്രമാകുന്നു. എങ്ങിനെ എന്നാൽ, ആധാനലഗ്നത്തിങ്കൽ എത്രാമത്തെ ത്രിംശാംശകം ഉദയത്തെ പ്രാപിച്ചിരിക്കുന്നുവോ അത്ര അംശം പകലിന്റെയൊ രാത്രിയുടേയൊ ഗതമായാൽ പ്രസവിക്കും. ആധാനലഗ്നം ദിനരാശിയായാൽ പകലിന്റെ എന്നും രാത്രിരാശിയായാൽ രാത്രിയുടെ എന്നും വിഭാഗം ബോദ്ധ്യമാകുന്നു. ത്രിംശാംശകങ്ങൾ ദിനതുല്യങ്ങളായിട്ടും രാത്രിതുല്യങ്ങളായിട്ടുമുണ്ട്. ദിനരാശിത്രിംശാംശകങ്ങൾ ദിനതുല്യങ്ങളാകുന്നു. രാത്രിരാശിത്രിംശാംശകങ്ങൾ രാത്രിതുല്യങ്ങളാകുന്നു. ഇങ്ങിനെ ഉള്ള അഭിപ്രായമൂലകമായി ദിനരാത്രിസമാനം എന്നുള്ള അംശംകൊണ്ടു ഭാഗത്തെ വിശേഷിച്ചിരിക്കുകയാൽ മേൽപറഞ്ഞ വിഭാഗം യുക്തമായിട്ടുള്ളതുതന്നെ. ഇങ്ങിനെ ഇതിന്റെ പൎയ്യവസാനം മേൽപറഞ്ഞതിങ്കൽതന്നെ എന്ന് അറിഞ്ഞുകൊൾക. ഇനി നക്ഷത്രത്തെ നിശ്ചയിക്കേണ്ടത് എങ്ങിനെ എന്നതു ശിഷ്ടമായിരിക്കുന്നു എങ്കിലും അതിനാ

യിക്കൊണ്ട് ഇനി വേറെ ഒരു ശബ്ദാപേക്ഷ കൂടിയേ കഴിയൂ എന്നില്ലായ്കയാൽ ഹാനിയുണ്ടെന്നു തോന്നുന്നില്ല. യുക്തിമാന്മാർക്ക് ഇതു കൊണ്ടുതന്നെ നക്ഷത്രനിർണ്ണയവുമുണ്ടാകുന്നതാകുന്നു. എങ്ങിനെ എന്നാൽ, പ്രസവകാലചന്ദ്രന്റെ സ്ഥിതി മേൽപ്രകാരമായിരിക്കുമെന്നതു യുക്തിയെ അനുസരിക്കണമെങ്കിൽ ആധാനകാലിക ചന്ദ്രദ്വാദശാംശപ്രമാണത്തിങ്കൽ സകല ചന്ദ്രരാശിപ്രമാണവുമടങ്ങുന്നതാകുന്നു എന്നു കല്പിക്കേണം. അപ്രകാരം കല്പിക്കുമ്പോൾ സകല നവാംശകങ്ങൾക്കും അതിങ്കലന്തർഭാവം സിദ്ധമാകയും ചെയ്യും. അതു ഹേതുവായിട്ടു മേൽപ്രകാരമുള്ള ചന്ദ്രനാൽ അധിഷ്ഠിതമായ അംശംകൊണ്ടുതന്നെ നക്ഷത്രനിർണ്ണയത്തിന്നുള്ള വഴി അസ്പഷ്ടമായി ഇതിങ്കൽ അടങ്ങിയിരിക്കുന്നു എന്ന് അറിഞ്ഞുകൊൾക. 'തൽകാലേന്ദുദ്വാദശാംശസ്യ നവധാഖണ്ഡിതസ്യ ഗതാഗതവശേന പ്രസവനക്ഷത്രമപി വക്തവ്യമിത്യുക്തം ഭവതി' എന്നുള്ള വിവരണവാക്യവും മേല്പറഞ്ഞതിന്ന് അനുകൂലമാകുന്നു. മേൽപ്രകാരം പ്രസവചന്ദ്രസ്ഥിതിയേയും ദിനരാത്രിവിഭാഗവിശേഷത്തേയും പറയാമെന്നറിങ്കൽ പ്രമാണം, 'യസ്മിന്ദ്വാദശഭാഗേ ഗർഭാധാനവ്യവസ്ഥിതശ്ചന്ദ്രഃ തത്ഭൂച്ഛായർക്ഷേ പ്രസവോ ഗർഭസ്യ സമാദിശേൽ പ്രാജ്ഞഃ' എന്നും 'തല്ലഗ്നലം ദിവസനിശാസംജ്ഞസ്സമുദേതി രാശിഭാഗോയഃ യാവാനുദയസ്താവാൻ പാച്ച്യാദിവസസ്യരാത്രേശ്ച' എന്നുമുള്ള സാരാവലിയാകുന്നു. ഇനി വേറെ ഒരു പക്ഷത്തെ പറയുന്നു. ആധാനകാലിക ചന്ദ്രൻ തന്റെ ആസ്പദമായ രാശിയിൽ എത്രാമത്തെ ദ്വാദശാംശകത്തിങ്കൽ നില്ക്കുന്നുവോ അത്രാമത്തെ രാശി തല്ലഗ്നലചന്ദ്രാധിഷ്ഠിതമായ ദ്വാദശാംശകരാശി തുടങ്ങി ഗണിച്ചാൽ യാതൊന്നാ അതിനെ ആശ്രയിച്ചു ചന്ദ്രന്റെ സ്ഥിതി പത്താംമാസത്തിങ്കൽ വരുമ്പോൾ പ്രസവമെന്നു പറയേണം. ശേഷം മേൽപ്രകാരംതന്നെ. ഇതിങ്കൽ പ്രമാണം, 'യാവത്സംഖ്യേ ദ്വാദശാംശേ ശീതരശ്മിർവ്യവസ്ഥിതഃ തത്സംഖ്യായസ്തതോരാശിർജ്ജന്മേന്ദുസ്തൽഗതോഭവേൽ' എന്നുള്ള ഗാർഗ്ഗിവാക്യമാകുന്നു. ഇതു തന്നെ മുൻപറഞ്ഞതിനെക്കാൾ നല്ലതെന്നു ചിലർ നിശ്ചയിച്ചിരിക്കുന്നു. മേൽ എഴുതിയ സാരാവലിക്കു മൂലം 'ആധാനകാലേശീതാംശുയ്യദിമേദ്വാദശാംശകേ മേഷതസ്തദിമരാശൌസൂതിസ്തസ്മിന്നധീയുഷി' എന്നുള്ള സ്കന്ദഹോരയാകയാൽ മുൻപറഞ്ഞ അർത്ഥവും നല്ലതുതന്നെ. മേൽ എഴുതിയ വചനത്തിന്റെ അനന്തരം 'തസ്മാദ്വാതപനാംശാദ്വൈതദിമം രാശി മീയുഷി ശീതഗൌസൂതിരാഖ്യേയാ ഭാഗഭേ തത്ര വാ ഭവേൽ' എന്നുണ്ടാകയാൽ ഗാർഗ്ഗിമതത്തിന്നും സ്കന്ദഹോരയ്ക്കും പരസ്പരവിരോധമില്ല എന്ന് അറിഞ്ഞുകൊൾകയും വേണം. മേൽ എഴുതിയ വചനത്തിങ്കൽ ഭാഗഭേ

തത്ര വാ എന്നതുകൊണ്ടു തൽക്കാലചന്ദ്രനാൽ ആശ്രിതമായ ദ്വാദശാംശകരാശി യാതൊന്നൊ അതിങ്കൽ ചന്ദ്രൻ വരുമ്പോൾ പ്രസവമെന്നും പറയാമെന്നതിനെ ബോധിപ്പിച്ചിരിക്കുന്നു. അത് ഹേതുവായിട്ടു തത്തുല്യരാശി എന്ന പദംകൊണ്ടു ചന്ദ്രാധിഷ്ഠിതദ്വാദശാംശകത്തെ യാതൊരു രാശിനാമംകൊണ്ടു പറയുന്നുവൊ ആ രാശിയേയും ഗ്രഹിക്കേണം. അതിനെ ഗ്രഹിക്കുന്ന പക്ഷത്തിങ്കലും ശേഷം മേൽപ്രകാരമാകുന്നു. ഇന്ദുശബ്ദം ലക്ഷണയാ ഇന്ദുനവാംശകത്തെ ബോധിപ്പിക്കുന്നതാകയാൽ അതിനേയും ഗ്രഹിക്കാം. എന്തിനായിക്കൊണ്ടെന്നാൽ, 'ബലയോഗാൽഫലമംശകർക്ഷയൊഃ' എന്ന് ഇനിയൊരേടത്ത് ഈ ആചാര്യൻതന്നെ പറവാൻ പോകുന്നു. അതിന്നു ഹേതു സർവ്വത്ര രാശിയേക്കാൾ രാശ്യംശകത്തിന്നു ബലമേറുകിൽ രാശികൊണ്ടു പറഞ്ഞതിനെ രാശ്യംശകംകൊണ്ടും വിചാരിക്കേണമെന്നുള്ള ആശയത്തെ അറിയിക്കണമെന്നുള്ള ഇച്ഛയാകുന്നു. അതു ഹേതുവായിട്ട് ഇവിടെയും അങ്ങിനെ ഉള്ള ആശയത്തിന്നു സംഭവമുണ്ടാകയാലും ചന്ദ്രദ്വാദശാംശകമെന്നത് ചന്ദ്രാധിഷ്ഠിതമായ രാശിയെ ആശ്രയിച്ചിരിക്കുന്നതാകകൊണ്ട് മേൽപറഞ്ഞതൊക്കെയും രാശികൊണ്ടു പറഞ്ഞ വകയിൽ ചേരുന്നതാകയാലും അതിന്റെ അനുസരണത്തിനായിക്കൊണ്ടു മേൽപ്രകാരം ഗ്രഹിക്കുന്നത് ആവശ്യകമാകുന്നു എന്ന് അറിഞ്ഞുകൊൾക. ഇപ്പറഞ്ഞത് മേൽപറഞ്ഞ മൂന്നു പക്ഷങ്ങളിലും സാധാരണമാകയാൽ ആധാനകാലികചന്ദ്രനാൽ അധിഷ്ഠിതമായ നവാംശകത്തിന്റെ ദ്വാദശാംശം എത്രാമത്തതൊ അത്രാമത്തെ രാശി മേഷാദിക്രമേണ ഗണിച്ചാൽയാതൊന്നൊ അതിങ്കൽ ചന്ദ്രൻനില്ക്കുമ്പോൾ പ്രസവമെന്നും മേൽപറഞ്ഞനവാംശദ്വാദശാംശം മുതലായി ഗണിക്കുമ്പോൾ ആ രാശി യാതൊന്നൊ അതിങ്കൽ ചന്ദ്രൻ നില്ക്കുമ്പോൾ പ്രസവമെന്നും മേൽപറഞ്ഞ നവാംശദ്വാദശാംശകരാശി യാതൊന്നൊ അതിങ്കൽ ചന്ദ്രൻ നില്ക്കുമ്പോൾ പ്രസവമെന്നും പ്രകാരാന്തരേണ പക്ഷത്രയം ഇതിലന്തർഭവിച്ചിരിക്കുന്നു എന്ന് അറിഞ്ഞുകൊൾക. ഇങ്ങിനെ പൂർവ്വോക്തപക്ഷത്രയബഹിർഭൂതമായ പക്ഷത്രയത്തിന്റെ അംഗീകാരത്തിന്നു മൂലമെന്തെന്നാൽ, ബലയോഗാൽഫലമംശകർക്ഷയൊഃ എന്നിപ്രകാരം മുൻപറഞ്ഞതുതന്നെ. അതുകൊണ്ടുതന്നെ തൃപ്തിഭവിക്കുന്നില്ലാ എങ്കിൽ വേറെ പറയാം. 'ആധാനകാലികശ്ചന്ദ്രായദിമേതവനാംശകെ മേഷതസ്തദിമേതസ്മാദഥവാതത്രഭാഗദേ സൂതിർവ്യവസ്ഥിതേചന്ദ്രത്രയമേതദ്വിചിന്ത്യയൽ നവാംശാദ്വാദശാംശാദ്വാതസ്യേന്ദോരിതിചശ്രുതം' എന്നുള്ള ബൃഹൽപ്രാജാപത്യം മേൽപറഞ്ഞതിന്നു മൂലമാകുന്നു. അതിങ്കൽ ഇതി ച ശ്രുതമെന്നതു

കൊണ്ടു തൻെറ ഗുരുവായ സുബ്രഹ്മണ്യൻ നവാംശദ്വാദശത്തെപി ടിച്ച് മേൽപ്രകാരമുള്ള വിചാരവും ആവശ്യകമാകുന്നു എന്നുള്ള ആശയത്തെ സ്വകീയഹോരാശാസ്ത്രത്തിങ്കൽ വ്യക്തമാക്കിചെയ്തിട്ടില്ല. അതുകൊണ്ടു ഞാൻ സ്കന്ദഹോരയിൽ അനാദ്രുഢമായ അംശത്തെ സ്വകപോലകല്പനയാ പറയുന്നു എന്നുഭ്രമിക്കരുത്. ഇത് എന്നാൽ ഗുരുമുഖത്തിങ്കൽനിന്നു വിശേഷിച്ചു കേൾക്കപ്പെട്ടതാകുന്നു എന്നുള്ള അർത്ഥത്തെ ബോധിപ്പിച്ചിരിക്കയാൽ ഈ അംശത്തിങ്കലും ഭഗവൽ സമ്മതി ഉണ്ടെന്നു ധരിച്ചുകൊൾകയും വേണം. 'വ്യാഖ്യാതോഽംശിനൈവാംശോബലയോഗാൽ പ്രതിഗ്രഹഃ' എന്നതുകൊണ്ടു സമ്മതിയെ ഊഹിക്കുകയുമാം. ചന്ദ്രാധിഷ്ഠിതനവാംശകത്തേയും ചന്ദ്രാധിഷ്ഠിതനവാംശകനവാംശത്തേയും ദ്വിംസാംശകശബ്ദംകൊണ്ടു ഗ്രഹിക്കാം. സ്വാധിഷ്ഠിതനവാംശകവും അതിൻെറ നവാംശകവും തന്നോടു ചേർന്നിരിക്കുന്നതുതന്നെ എന്നുള്ള കല്പനക്കും രസശബ്ദം ശൃംഗാരാദികളായ ഒമ്പതു രസങ്ങളെ പറയുന്നതാകയാൽ രസാംശകപദംകൊണ്ടു നവാംശകഗ്രഹണത്തിന്നും വിരോധമില്ലാഞ്ഞിട്ടും ദ്വിരസാംശകപദത്തിന്നു ദ്വിവിധമായ രസാംശകമെന്നർത്ഥമാകയാലും മേൽപറഞ്ഞതു ചേരുമെന്നറിക. മേൽപ്രകാരം ഗ്രഹിച്ചാൽ ആധാനകാലികചന്ദ്രൻെറ നവാംശകം യാതൊരു രാശിയുടെ സംജ്ഞകൊണ്ടു പറകപ്പെടുന്നുവൊ ആ രാശിയിൽ ചന്ദ്രൻ നില്ക്കുമ്പോൾ പ്രസവമെന്നും ആധാനകാലികചന്ദ്രനവാംശകത്തിൻെറ നവാംശകം യാതൊരു രാശിയുടെ സംജ്ഞകൊണ്ടു പറകപ്പെടുന്നുവൊ ആ രാശിയിൽ ചന്ദ്രൻ നില്ക്കുമ്പോൾ പ്രസവമെന്നും രണ്ടു പക്ഷങ്ങൾ വേറെ സിദ്ധിക്കും. അപ്രകാരവും വിചാരിക്കേണം. 'യദ്രാശിസംജ്ഞ ആധാനേശീതാംശോഃ സ്യാന്നവാംശകഃ നവാംശകനവാംശോവാസൂതിസ്തൽസ്ഥഏവാവിധൌ' എന്നു ശൌനകഹോരയിലുണ്ടാകയാൽ അതുമാവശ്യകമാകുന്നു. ഇനി വേറെ ഒരു പ്രകാരം പറയാം. പുരതഃ എന്ന പദം തത്തുല്യരാശി സഹിത എന്നതിൻെറ മുമ്പെ ചേർത്തുകൊൾക. വർത്തമാനെ എന്നതിൻെറ അധികരണത്വേന ദശമമാസം പ്രസിദ്ധിബലാൽ ഉപസ്ഥിതമായി ഭവിക്കുന്നതാകയാൽ അവിടെ അതിൻെറ യോഗം അത്യാവശ്യകമായിട്ടുള്ളതല്ല. മേൽപ്രകാരം യോജിപ്പിച്ചാൽ പുരത്തിങ്കൽനിന്നു തത്തുല്യരാശി സഹിതനായിരിക്കുന്ന ശശാങ്കൻ എന്ന് അർത്ഥമാകയും ചെയ്യും. പുരമെന്നത് രാജധാനിയാകുന്നു. അതു ഹേതുവായിട്ടു സൂര്യചന്ദ്രന്മാരുടെ രാജധാനികളായ സിംഹകർക്കടകങ്ങളിൽവെച്ച് ഒന്നിങ്കൽനിന്ന് എന്നു പുരതഃ എന്ന ശബ്ദത്തിങ്കൽനിന്നു ലഭിക്കപ്പെടുന്നതാകയാൽ തദാദിയായ ഗണനത്തിങ്കൽ തത്തുല്യരാശി യാതൊന്നൊ അതിനെ ആശ്രയിച്ചു ചന്ദ്രൻനി

ല്ലുമ്പോൾ പ്രസവമെന്നു ധരിക്കേണം. സിംഹാദിയായ ഗണന ത്തിന്നും കർക്ക്യാദിയായ ഗണനത്തിന്നും വിഷയഭേദേന വ്യവസ്ഥ യെ കല്പിച്ചുകൊൾകയും വേണം. ചന്ദ്രൻ ദിനരാശിയിൽനിന്നാൽ സിംഹാദിയായി ഗണിക്കേണമെന്നും രാത്രിരാശിയിൽനിന്നാൽ കർക്ക്യാദിയായി ഗണിക്കേമെന്നുമത്രെ വ്യവസ്ഥയാകുന്നത്. ദിന കാരകനായ സൂര്യന്നും രാത്രികാരകനായ ചന്ദ്രന്നും ഉള്ള ഗുണ വൈപരീത്യത്തെ അനുസരിച്ചു സിംഹാദിഗണനം ക്രമേണഎന്നും കർക്ക്യാദിഗണനം തദ്വിപരീതക്രമേണ എന്നും ഒരു നിയമം മേൽ പറഞ്ഞതിന്നു പുറമേയുമിരിക്കുന്നു. അതു ഹേതുവായിട്ട് ആധാന കാലത്തിങ്കൽ ചന്ദ്രന്റെ സ്ഥിതി ദിനരാശിയിലായാൽ അങ്ങിനെ ഉള്ള ചന്ദ്രന്റെ ദ്വാദശാംശകം എത്രാമത്തതായി വരുന്നുവൊ അ ത്രാമത്തതായ രാശി ചിങ്ങം, കന്നി ഇത്യാദി ക്രമേണ ഗണി ച്ചാൽ യാതൊന്നൊ അതിങ്കൽ ചന്ദ്രൻ നില്ക്കുമ്പോൾ പ്രസവമെ ന്നും ആധാനകാലത്തിങ്കൽ ചന്ദ്രന്റെ സ്ഥിതി രാത്രിരാശിയിലാ യാൽ മേൽപ്രകാരമുള്ള രാശി കർക്കടകം, മിഥുനം ഇത്യാദി ക്രമേ ണ ഗണിച്ചാൽ യാതൊന്നൊ അതിങ്കൽ ചന്ദ്രൻ നില്ക്കുമ്പോൾ പ്രസവമെന്നും മതഭേദേന ഗ്രഹിച്ചുകൊൾക. സ്കന്ദഃഹോരയിൽ ത സ്മാദ്വാതപനാംശാദ്വൈ ഇത്യാദി ശ്ലോകാനന്തരം 'ഗണനേബഹു വഃകല്പാസ്തത്രദ്വാവിതിദർശിതൌ തപസൈവവിജാനന്തുമുനയോ തഃപരാവുഭൌ' എന്ന ശ്ലോകംകൊണ്ടു മേഷാദിയായ ഗണനത്തെ യും ദ്വാദശാംശകരാശ്യാദിയായഗണനത്തെയും ഇവിടെ പറഞ്ഞു എന്നും ഇനി രണ്ടു പ്രകാരേണ ഗണനങ്ങൾ ഉണ്ട് എന്നും അതുക ളെ മുനിമാർ തപസ്സുകൊണ്ടുതന്നെ അറിയട്ടെ എന്നും പറഞ്ഞിരി ക്കുകയാൽ ഗണനപ്രകാരം വേറെയും രണ്ടായിട്ടുണ്ട് എന്നുള്ള സമ്മതി മാത്രം അതിങ്കൽനിന്നു കിട്ടുകകൊണ്ടും ബൃഹൽപ്രാജാപ ത്യാദികൾ ആ വിഷയത്തിങ്കൽ ഉദാസീനങ്ങളായിരിക്കുകിലും ശൌനകഹോരയിൽ 'ആധാനഇന്ദുരർക്കാംശേയദിമേസമവസ്ഥിതഃ തദിമംമേഷതോരാശിംപ്രാപ്തേസ്മിൻപ്രസവംവദേൽ അഥവാ ർക്കാംശതസ്തസ്മാദ്ദിനരാശിഗതേഥവാ തത്രേന്ദൌലയതസ്തസ്മിൻപ്ര സവസ്തദിമംഗതേ രാത്രിരാശിഗതേതത്രവിപരീതേനവർത്തനാ ത ദിമംരാശിമാപന്നേപ്രസവംകർക്കിതോവദേൽ' എന്നുണ്ടാകകൊണ്ടും മേൽപറഞ്ഞ മതവും ഗ്രാഹ്യമാകുന്നു. മേൽപറഞ്ഞ പക്ഷങ്ങളിൽ ഒന്നിന്നും യാവാനുദിതി എന്നു തുടങ്ങി ദിനനിശോഃ എന്നതുവരെ ഉള്ളത് അനുകൂലതയിൽനിന്നു തെററുന്നതല്ലായ്കകൊണ്ടു ആദ്യപ ക്ഷത്രയത്തിങ്കലെന്നപോലെ മററുള്ള പക്ഷങ്ങളിലും അതിന്റെ അർത്ഥം മേൽപ്രകാരംതന്നെ എന്നു അറിഞ്ഞുകൊൾക. ദിനരാ ത്രിവിഭാഗവും തൽഗതനാഡികാപ്രമാണവും മേൽപറഞ്ഞപ്രകാ

രം കല്പിക്കേണ്ടതാകുന്നു എന്നതിങ്കൽ 'അഥനൈഷേകലഗ്നസ്യ ത്രിം ശാംശേയാവതിസ്ഥിതിഃ താവത്യുത്രഗതേരാത്രൌ ദിവാവാപ്രസവം വദേൽ രാത്രിഭേലഗ്നതാംപ്രാപ്തേരാത്രൌവൈപ്രസവോഭവേൽ' ദിനപേലഗ്നതാംപ്രാപ്തെ പ്രസവശ്ചദിനേഭവേൽ എന്നുള്ള സ്കന്ദഹോരയും പ്രമാണമാകുന്നു. യാവാനുദേതി എന്നു തുടങ്ങിയുള്ള അംശംകൊണ്ടു മേൽപറഞ്ഞപ്രകാരം സനിഷ്കൃഷ്ടമായി സിദ്ധമായ അൎത്ഥം മേൽപറഞ്ഞ സകലപക്ഷങ്ങൾക്കും അനുകൂലമാകുന്നു എന്നത് ഉടനെത്തന്നെ സ്പഷ്ടമാകയും ചെയ്യും ഇനി യാവാനുദേതി എന്നു തുടങ്ങിയുള്ള അംശത്തിന്നു മറ്റൊരു പ്രകാരേണ ഒരുഅൎത്ഥത്തെ പറയാം. സഃ എന്നൊരു പദത്തെ അദ്ധ്യാഹരിച്ചു സഃ ദിനരാത്രിസമാനഭാഗഃ യാവാൻ ഉദേതി എന്ന് അന്വയിക്കേണം. എന്നാൽ ആധാനകാലത്തിങ്കലെ ചന്ദ്രൻ ദിനരാത്രിസമാനഭാഗനായിട്ടു യാവാനായി ഭവിക്കുന്നുവൊ ദിനനിശകളുടെ താവദ്ഗതം സത്തായിരിക്കുംസമയത്തിങ്കൽ പ്രസവത്തെ പ്രവദിക്കുന്നു എന്ന് അൎത്ഥമാകയും ചെയ്യും. അതിന്റെ സാരം ആധാനകാലികചന്ദ്രന്റെ സ്ഥിതി എത്രാമത്തെ അംശത്തിങ്കലായിഭവിക്കുന്നുവൊ അത്ര നാഴിക കഴിഞ്ഞാൽ പകലെങ്കിലും രാത്രിയിലെങ്കിലും പ്രസവിക്കുമെന്നാകുന്നു. ഇവിടയും ദിനരാത്രിവിഭാഗം മേൽപ്രകാരംതന്നെ എന്നു അറിഞ്ഞുകൊൾക. ഈ അൎത്ഥത്തിങ്കൽ പ്രമാണം 'തല്ക്കാലികേനുസ്ത്രിംശാംശേ യാവതിസ്യാദ്യവസ്ഥിതഃ താവത്യുത്രഗതേരാത്രൌ പ്രസവോഹനിവാഭവേൽ രാത്രിരാശിഗതേചന്ദ്രോരാത്രൌതുപ്രസവംവദേൽ ദിനരാശിഗതേചന്ദ്രേ പ്രസവംചദിനേവദേൽ' എന്നുള്ള ബൃഹൽപ്രാജാപത്യമാകുന്നു. അതുകൊണ്ടു മേൽപറഞ്ഞ അൎത്ഥത്തെ അനുസരിച്ചും വിചാരിക്കേണം. ഇനി വേറെ ഒരു പ്രകാരം പറയാം. ദിനരാത്രിസമാനഭാഗഃ എന്നതു ലഗ്നാന്വയിയാകിൽ ദിനരാത്രിസമാനമായ ഭാഗമെന്നുതന്നെ അതിന്റെ അൎത്ഥത്തെ വക്ഷ്യമാണപക്ഷത്തിങ്കലും ഗ്രഹിക്കേണം. ചന്ദ്രാന്വയിയാകിൽ ദിനരാത്രിസമാനമായ ഭാഗത്തോടുകൂടിയവൻ എന്നുള്ള അൎത്ഥവും മേൽപ്രകാരംതന്നെ. എങ്കിലും സമാനശബ്ദമുണ്ടല്ലൊ. അതുകൊണ്ടൊരു വിശേഷത്തെ കല്പിക്കേണം. ആയതെന്തെന്നാൽ, സംഖ്യാസാമ്യകൃതമായ സാരൂപ്യമാകുന്നു എന്ന് അറിഞ്ഞുകൊൾ. ദിനരാത്രികൾ എന്നതുകൊണ്ടു ദിനരാത്രിപ്രമാണഭൂതകളായ നാഡികകളെ മേൽപറഞ്ഞ സമാനപദത്തിന്റെ അൎത്ഥവിശേഷോപപത്തിക്കായിക്കൊണ്ടു ഗ്രഹിക്കുകയും വേണം. അപ്രകാരം ഗ്രഹിച്ചാൽ ദിനരാത്രിപ്രമാണഭൂതകളായിരിക്കുന്ന നാഡികകളോടു സംഖ്യകൊണ്ടു സദൃശമായ ഭാഗമെന്ന് ദിനരാത്രിസമാനഭാഗഃ എന്നതിന്റെ അൎത്ഥമാകയും ചെയ്യും. ദിനനിശോഃ

എന്നതു സപ്തമിയാകുന്നു എന്ന് കല്പിക്കുകയുമാം. അതു ഹേതുവായിട്ട് ആധാനലഗ്നരാശിയുടെ ഷഷ്ട്യംശം എത്രാമത്തതൊ അത്ര നാഴിക പകലൊ രാത്രിയിലൊ കഴിഞ്ഞാൽ പ്രസവിക്കുമെന്ന് അതിങ്കൽനിന്നു ഗ്രഹിക്കാം. ആധാനലഗ്നരാശിയുടെ ഷഷ്ട്യംശം എത്രാമത്തതൊ അത്ര നാഴിക ഉദയത്തിങ്കൽനിന്നു തുടങ്ങി പകലും അസ്തമയത്തിങ്കൽനിന്നു തുടങ്ങിരാത്രിയിലും കഴിയേണമെന്നതു ഷഷ്ട്യംശകഭേദവശാൽ അസംഭവമായിരിക്കുകയുമാം. അതു ഹേതുവായിട്ടുതന്നെ എന്നല്ല തന്ത്രകാരാഭിപ്രായത്തിന്റെ അന്യാദൃശത്വംഹേതുവായിട്ടും പൂർവ്വപക്ഷത്തിങ്കൽ ദിനരാശിലഗ്നമായാലും രാത്രിരാശി ലഗ്നമായാലും ഉദയത്തിങ്കൽ നിന്നുതുടങ്ങിഃമൽപ്രകാരം ആ നാഴിക കഴിയുന്നതു പകലായിരുന്നാൽ പകൽ പ്രസവമെന്നും രാത്രിയിലായിരുന്നാൽ രാത്രിയിൽ പ്രസവമെന്നും അപരപക്ഷത്തിങ്കൽദിനരാശി ലഗ്നമായാലും രാത്രിരാശിലഗ്നമായിരുന്നാലും അസ്തമയത്തിങ്കൽനിന്നു തുടങ്ങി ആ നാഴിക കഴിയുന്നതു പകലായിരുന്നാൽ പകൽ പ്രസവമെന്നും രാത്രിയിലായിരുന്നാൽ രാത്രിയിൽ പ്രസവമെന്നും ഉള്ള വിഭാഗംകൂടെ ഇവിടെ ഗ്രാഹ്യമാകുന്നു. മേൽ പറഞ്ഞപദം ചന്ദ്രാനയനമായാൽ ആധാനകാലികചന്ദ്രഷഷ്ട്യംശം എത്രാമത്തതൊ അത്രനാഴിക പകലൊ രാത്രിയിലൊ കഴിഞ്ഞാൽ പ്രസവിക്കുമെന്ന് അതിങ്കൽനിന്നു ഗ്രഹിക്കാം. ഇവിടേയും ദിനരാത്രിവിഭാഗം മേൽപ്രകാരംതന്നെ എന്ന് അറിഞ്ഞുകൊൾക. മേൽപറഞ്ഞ അർത്ഥത്തിന്റെ ഗ്രഹണം ഇവിടെ ആവശ്യകമാകുന്നു എന്നതിങ്കൽ പ്രമാണം 'അഥനൈഷ്കകലഗ്നസ്യ ഷഷ്ട്യംശേയാവതിസ്ഥിതിഃ നാഡ്യാംഗതായാംതാവത്യാം വദേദാഹനിവാനിശി സൂര്യഃസ്യാദയതഃപൂർവ്വപക്ഷേസ്തമയതോപരേ ആരഭ്യാവസ്ഥിതിർഗ്രാഹ്യഃ തൽക്കാലശശിനേതിവാ' എന്നുള്ള ബൃഹൽപ്രാജാപത്യമാകുന്നു. ഏതൊരു ദിവസത്തിങ്കൽ ആധാനം കൃതമായിയൊ ആ ദിവസത്തിങ്കലെ ഉദയത്തേയും അസ്തമയത്തേയും ഗ്രഹിക്കേണമെന്നു തുടങ്ങിയുള്ള വിശേഷം പ്രത്യാസത്താൽ ലഭ്യമാകയാൽ പറഞ്ഞ വചനത്തിങ്കൽ അതിനെ സ്പഷ്ടമാക്കി ബോധിപ്പിക്കുന്നതായ പദനിബന്ധനത്തെ ചെയ്തിട്ടില്ല. ശൌനകതന്ത്രത്തിങ്കൽ അതും സ്പഷ്ടമാകുന്നു. മേൽ എഴുതിയ ദിനരാത്ര്യാദി ഗ്രഹണമാർഗ്ഗങ്ങളെന്നപോലെ ഇപ്പറഞ്ഞ രണ്ടു മാർഗ്ഗങ്ങളും പ്രസവചന്ദ്രാനയനത്തിങ്കൽ പറഞ്ഞ സർവ്വപക്ഷങ്ങൾക്കും സാധാരണമാകുന്നു. ബൃഹച്ഛൌനകഹോരയിൽ 'ആധാനേപ്രശ്നകാലേവാ യദിഃമക്കാംശകശശീ മേഷതസ്തദിമംരാശിം പ്രാപ്തേസ്മിൻ പ്രസവോഭവേൽ ത്സ്മാദക്കാംശതസ്തസ്മിംസ്തദിമം വാഗ്തേഗ്രഹം ദിനരാശിഗതശ്ചന്ദ്രോ യദ്യസൌലയതോപിവാ രാത്രി

രാശിഗതതത്ര വിപരീതേന വർത്തമാ തദിമംരാശിമാപന്നെ പ്രസവംകക്കിതോവദേൽ തത്ഭാഗഭംഗതവേന്നൌ സൂതിം കേചന മന്യതേ ഇന്ദുനാത്രനവാംശംവാ ഗ്രഹാണബലയോഗതഃ സ്വന വാംശകഭംപ്രാപ്തേ തസ്മിൻവാപ്രസവോഭവേൽ സ്വനവാംശനവാം ശർക്ഷ മഥവാസ്മിന്നുപേയുഷി' എന്നതിന്റെ ശേഷം 'അഥ സാധാ രണംവക്ഷ്യേസർവ്വത്രാത്രമഹാമതേദിനരാത്രിവിഭാഗാർത്ഥംതന്നേനിഗ ദതഃശൃണുഅഥനൈഷേകലഗ്നസ്യ ത്രിംശാംശേയാവതിസ്ഥിതിഃതാ വത്യത്രഗതോരാത്രൌ ദിവാവാപ്രസവോഭവേൽതൽകാലചന്ദ്രസ്ത്രിം ശാംശേ യാവതിസ്യാദ്യവസ്ഥിതഃ താവത്യത്രഗതേരാത്രൌ ദിവ വാപ്രസവോഭവേൽ രാത്രിരാശിഗതേലഗ്നേ ചന്ദ്രവാരാത്രികല്പനാ ദിനരാശിഗതേലഗ്നേ ചന്ദ്രവാദിനകല്പനാ അഥനൈഷേകലഗ്നസ്യ ഷഷ്ട്യംശേയാവതിസ്ഥിതിഃനാഡ്യാംഗതായാംതാവത്യാം വദേദ്വാ ഹനിവാനിശി സൂര്യസ്യോദയതഃപൂർവ്വേ പക്ഷേസ്മർയതോപരേ യ സ്മിന്നാധാനമാരഭ്യതസ്മിന്നഹനിധാരയ വ്യാഖ്യാതഇന്ദുനൈഷേക ലഗ്നേനൈവമയാമുനൈ ദ്ഗഡംദ്വിബഹുസംവാദാൽ സർവ്വംവിധി ദ്വിജോത്തമ'! ഇങ്ങിനെ ഉള്ള വചനങ്ങളുണ്ട്. അതുഹേതുവായിട്ട മേൽപറഞ്ഞതിനെ വിശ്വസിച്ചുകൊൾക. നാനാവിധമതപ്രദർ ശനത്തിന്റെ ഫലം മേൽ എഴുതിയ ശൌനകഹോരയിലുള്ള ദ്ഗഡമി ത്യാദി വാക്യത്തിങ്കൽ നിന്നുതന്നെ സുബോധമാകുന്നു. മേൽ എഴു തിയ ഹോരയുടെ ഉപക്രമത്തിങ്കൽ പ്രശ്നകാലേവാ എന്നുണ്ടാക യാൽ പൂർവ്വകാലചന്ദ്രനെക്കൊണ്ടും പൂർവ്വകാരുഢരാശികൊണ്ടും മേൽപ്രകാരം വിചാരിച്ച കാലത്തെ നിർണ്ണീതമാക്കി ജനനത്തെ പ റകയുമാം.

൨൨. ഉദയതിമൃദുഭാംശേസപ്തമസ്ഥേചമന്ദേ
യദിഭവതിനിഷേകസ്സൂതിരബ്ദത്രയേണ
ശശിനിതു വിധിരേഷദ്വാദശാബ്ദേപ്രകുര്യാ-
ന്നിഗദിതമിഹചിന്ത്യംസൂതികാലേപിയുക്ത്യാ.

അ—മൃദുഭാംശ ഉദയതി മന്ദേ സപ്തമസ്ഥേ ച സതി നിഷേ കഃ ഭവതി. യദി അബ്ദത്രയേണ സൂതിഃ സ്യാൽ ശശിനി തു ഏഷഃ വിധിഃ ദ്വാദശാബ്ദേ സൂതിം പ്രകുര്യാൽ ഇഹ നിഗദിതം സൂതികാ ലേ അപി യുക്ത്യാ ചിന്ത്യം.

അനു—മൃദുഭാംശം ഉദയത്തായിയും മന്ദൻ സപ്തമസ്ഥനായി യുമിരിക്കും സമയത്തിങ്കൽ നിഷേകം ഭവിക്കുന്നു എങ്കിൽ അബ്ദത്ര യംകൊണ്ടു സൂതി ഭവിക്കും. ശശിയിങ്കലാകട്ടെ ഈ വിധി ദ്വാദശാ ബ്ദത്തിങ്കൽ സൂതിയെ ഉണ്ടാക്കും. ഇവിടെ നിഗദിതമായിട്ടുള്ള തു സൂതികാലത്തിങ്കലും യുക്തിക്കു തക്കവണ്ണം ചിന്ത്യമായി ഭവി ക്കുന്നു.

പരി — മൃദുഭാംശം=മൃദുഭമാകുന്ന അംശം, മൃദുഭം=മന്ദക്ഷേത്രം, അംശം=നവാംശകം, ഉദയത്ത്=ഉദിച്ചിയങ്ങുന്നത്, ഉദിക്ക=ഉദയത്തെ പ്രാപിയ്ക്കുക, മന്ദൻ=ശനി, സപ്തമസ്ഥൻ=സപ്തമത്തിങ്കൽ സ്ഥിതിചെയ്യുന്നവൻ, സപ്തമം=ഏഴാംരാശി, സ്ഥിതിചെയ്ക്ക=നിൽക്കുക, നിഷേകം=ഗർഭാധാനം, അബ്ദത്രയം=അബ്ദങ്ങളുടെ ത്രയം, അബ്ദങ്ങൾ=സംവത്സരങ്ങൾ, ത്രയം=മൂന്ന് അവയവങ്ങളോടുകൂടിയ സമുദായം, സൂതി=പ്രസവം, ശശി=ചന്ദ്രൻ, വിധി=വിധാനം, ദ്വാദശാബ്ദം=ദ്വാദശമായിരിയ്ക്കുന്ന അബ്ദം, ദ്വാദശം=പന്ത്രണ്ടാമത്തത്, അബ്ദം=സംവത്സരം, നിഗദിതം=നിഗദിക്കപ്പെട്ടത്, നിഗദിയ്ക്ക=പറയുക, സൂതികാലം=പ്രസവകാലം, ചിന്ത്യം=ചിന്തിയ്ക്കപ്പെടുവാൻ യോഗ്യം, ചിന്തിക്ക=വിചാരിക്കുക.

സാ — ആധാനലഗ്നാംമകരാംശകമായിട്ടോകുംഭാംശകമായിട്ടൊഭവിയ്ക്കുകയാ അതിൻെറഏഴാം രാശിയിൽശനി നിൽക്കുകയുംകൂടിവരികിൽ അപ്പോളുണ്ടായനിഷേകം ഹേതുവായിട്ട ഗർഭിണിയായിരിയ്ക്കുന്നവൾമൂന്നു സംവത്സരം ഗർഭത്തെധരിച്ചതിൻെറശേഷംപ്രസവിയ്ക്കും. ഇങ്ങിനെ പൂർവ്വാർദ്ധത്തിൻെറ സാരമെന്നറിക. ഇനിഉത്തരാർദ്ധത്തിൽ ശശിനിതു എന്നു തുടങ്ങിയുള്ള വാക്യത്തിൻെറ സാരത്തെ പറയുന്നു. ആധാനലഗ്നത്തിൻെറ അംശകം ചന്ദ്രക്ഷേത്രമാകയും ചന്ദ്രൻ അതിൻെറ ഏഴാംരാശിയിൽ നിൽക്കുകയുംകൂടിവരികിൽ അപ്പോൾ ഉള്ള നിഷേകംഹേതുവായിട്ട ഗർഭിണിയായിരിക്കുന്നവൾ പന്ത്രണ്ടാം സംവത്സരത്തിൽ പ്രസവിയ്ക്കുമെന്നു മേൽപറഞ്ഞതിൻെറ സാരം ഭട്ടോൽപലമതസിദ്ധമാകുന്നു. വിവരണകാരൻ ദ്വാദശാബ്ദമെന്ന ശബ്ദത്തിന്നു പന്ത്രണ്ടു നക്ഷത്രമാസങ്ങൾ കൊണ്ടുള്ള സംവത്സരമെന്നുള്ള അർത്ഥത്തെ സ്വീകരിച്ചിരിക്കുന്നു. മററുള്ളതു ഭട്ടോൽപല മതത്തോടു തുല്യമാകുന്നു. ദശാദ്ധ്യായിയിൽ മേൽപറഞ്ഞ വാക്യത്തിന്നു ആധാനകാലിക ചന്ദ്രൻെറ വിധാനം മകരകുംഭങ്ങളിലൊന്നാകയും ആധാനകാലിക ചന്ദ്രൻെറ ഏഴാമേടത്ത് ശനി നിൽക്കുകയും കൂടിവരികിൽ അപ്പോളുണ്ടായ നിഷേകം ഹേതുവായിട്ട ഗർഭിണിയായിരിക്കുന്നവൾ പന്ത്രണ്ടാംസംവത്സരത്തിങ്കൽ പ്രസവിക്കുമെന്നിപ്രകാരമാകുന്നു. 'അഥനൈഷേകചന്ദ്രസ്യമന്ദാംശേ സപ്തമംഗതഃമന്ദോവാഹിബുകം സ്യാച്ചേൽസൂതിർദ്വാദശവത്സരൈഃ' എന്നുബ്ബുഥൽ പ്രാജാപത്യമുണ്ടാകയാൽ ദശാദ്ധ്യായിയിൽ പറഞ്ഞിരിക്കുന്ന അർത്ഥം തന്നേയുക്തമായിട്ടുള്ളതെന്നു തോന്നുന്നു. മേലെഴുതിയബ്ബുഥൽ പ്രാജാപത്യത്തിങ്കൽ സപ്തമംഹിബുകംവാ എന്ന് പറഞ്ഞിരിക്കുകയാൽ സപ്തമസ്ഥേച എന്നുള്ള ച ശബ്ദത്തിന്നു അനുക്തസമുച്ചായ

കത്വത്തെ സ്വീകരിച്ചിട്ടു സപ്തമസ്ഥഹിബുകസ്ഥേ ച സതി എന്നു അന്വയിച്ചുകൊൾകയും വേണം. സപ്തമസ്ഥേ എന്നു പറഞ്ഞ ആചാര്യന്റെ അഭിസന്ധിക്കു വിഷയം ലഗ്നത്തിങ്കൽ ശനിയുടെ പൂർണ്ണദൃഷ്ടിയുണ്ടായിരിക്കേണമെന്നതുമാത്രമല്ല, ശനിയുടെ സ്ഥിതി ലഗ്നകേന്ദ്രത്തിങ്കലായിരിക്കേണമെന്നതും അതിന്നു വിഷയമാകുന്നു. ഇതു ഹേതുവായിട്ടാകുന്നു മേൽപ്രകാരം പറഞ്ഞത് എന്ന് അഭിയുക്തന്മാർ അംഗീകരിച്ചിരിക്കുന്നു. ഈ അവസ്ഥകൾ മേൽപ്രകാരമുള്ള യോജന ആനുകൂല്യത്തോടു കൂടിയതാകുന്നു എന്നു അറിഞ്ഞുകൊൾകയും വേണം. ഇനി ഇഹനിഗദിതമിത്യാദിവാക്യത്തിന്റെ സാരമിന്നതെന്നു പറയുന്നു. ഈ നിഷേകാദ്ധ്യായത്തിങ്കൽ പറകപ്പെട്ടതൊക്കയും പ്രസവകാലത്തിങ്കൽ യുക്തിക്കുതക്കവണ്ണം ചിന്തിക്കപ്പെടുവാൻ യോഗ്യമാകുന്നു എന്നു ചിലരുടെ പക്ഷം. അതിനെ ആശ്രയിച്ചാൽ ദിവാകരേന്ദൌ സ്മരഗൌ കുജാർക്കജൌ ഇത്യാദി ശ്ലോകം മുതലായതുകൊണ്ടു പറകപ്പെട്ടതിൽ ഗർഭസ്രാവം മുതലായ അസംഭവഫലങ്ങളെ ഒഴിച്ചു ശേഷമുള്ളതൊക്കെയും പ്രസവകാലലഗ്നം കൊണ്ടു വിചാരിക്കേണമെന്നു മേൽപറഞ്ഞ വാക്യത്തിന്റെ സാരമെന്നറിക. അന്യന്മാർ ഈ ശ്ലോകത്തിങ്കൽ പറകപ്പെട്ടതു സൂതികാലത്തിങ്കലും യുക്തിക്കുതക്കവണ്ണം ചിന്ത്യമാകുന്നു എന്നുപറയുന്നു. അതിനെ അനുസരിച്ചാൽ പ്രസവകാലലഗ്നത്തിന്നോ തൽക്കാലചന്ദ്രന്നോ മന്ദരാശ്യംശകത്വം മുതലായതുണ്ടായാൽ പുനഃ പ്രസവത്തിന്നു വിളംബത്തെ പറയേണമെന്നതു മാത്രം സാരമാകുന്നു. സ്കന്ദഹോരയിൽ 'നൈഷേകലഗ്നസ്യന്ദോവ്വാ നൈഷേകസ്യാംശകശ്ച നൈഃ കേന്ദ്രസ്ഥിതിശ്ചദൃഷ്ടിശ്ച ത്രയംസൂതി വിളംബകൃൽ' എന്നുപറഞ്ഞിട്ടു 'ഏതേസപ്തസുവിശ്രാന്താ യോഗാസ്സർവ്വേമയോദിതാഃ തേനാത്രനേതരാപേക്ഷാ കചിദിത്യവിധാരയ' ഓം തൽ സൽ എന്നിപ്രകാരം അദ്ധ്യായത്തെ ഉപസംഹരിച്ചിരിക്കുന്നു.

ബൃഹൽപ്രാജാപത്യത്തിങ്കൽ 'നൈഷേകലഗ്നേമന്ദാംശേമന്ദേ സ്മൂൽ സപ്തമംഗതഃ ഹിബുകംവാഗതശ്ചത്സ്യാജ്ജനനം വത്സരൈസ്ത്രിഭിഃ' എന്നതിന്റെ ശേഷം അഥ നൈഷേകചന്ദ്രസ്യത്യാദിശ്ലോകമാത്രത്തെപ്പറിച്ച അദ്ധ്യായത്തെ ഉപസംഹരിച്ചിരിക്കുന്നു. എങ്കിലും ബൃഹച്ഛൌനകഹോരയിൽ 'ആധാനലഗ്നേശന്യംശേ തത്സപ്തമഗതശ്ശനിഃ വേശ്മസ്ഥോവാതതഃ കുജ്യാൽ പ്രസൂതിംവത്സരൈസ്ത്രിഭിഃ ഇന്ദുരേവംവിധഃകുജ്യാ ദ്വാദശാബ്ദേദ്വിജോത്തമ എവംപ്രസൂതികാലേന തൽക്കാലശശിനാതഥാ ഭൂയാനപിചഭൂയിഷ്ഠോ വിളംബഃ പ്രസവേപുനഃ പ്രസൂതികാലംതം വിദ്ധിയദാഗർഭോദകസ്യതിഃ' എന്നുണ്ടാകയാൽ ഈ ശ്ലോകത്തിങ്കൽ പറകപ്പെട്ടതു സൂതികാലത്തിങ്കലും യുക്തിക്കുതക്കവണ്ണം ചിന്തിക്കേണമെന്നുള്ള അർത്ഥംതന്നെ യു

കതമെന്നു തോന്നുന്നു. യാതൊരു സമയത്തിങ്കൽ ഗർഭോദകസ്രവണം ഭവിക്കുമോ അതുതന്നെ സൂതികാലമെന്ന് മേൽഎഴുതിയശൌനകഘോരകൊണ്ട് നിശ്ചയിച്ചുകൊൾകയുംവേണം. നിഷേകാദ്ധ്യായത്തിങ്കൽ പറകപ്പെട്ടതൊക്കെയും സൂതികാലത്തിങ്കലും യുക്തിയെ അനുസരിച്ചു ചിന്തിക്കപ്പെടുവാൻ യോഗ്യമാകുന്നു എന്നതിന്നു മൂലം മൃഗ്യമാകുന്നു.

ഇതിചതുർത്ഥോദ്ധ്യായഃ

പഞ്ചമാദ്ധ്യായപ്രാരംഭഃ

ക. പിതുർജ്ജാതഃപരോക്ഷസ്യ ലഗ്നമിന്ദാവപശ്യതി
വിദേശസ്ഥസ്യചാരഭേ മദ്ധ്യാദ്ഭ്രഷ്ടേദിവാകരേ

അന്വ— ഇന്ദൌലഗ്നം അപശ്യതി ദിവാകരേ-മദ്ധ്യാൽ ചരഭേ ഭ്രഷ്ടേ ച സതി ജാതഃ വിദേശസ്ഥസ്യ പരോക്ഷസ്യ പിതുഃ സ്യാൽ.

അന്വയം— ഇന്ദുലഗ്നത്തെ അപശ്യനായിട്ടുംദിവാകരൻ മദ്ധ്യത്തിങ്കൽ നിന്നു ചരഭത്തിങ്കൽ ഭ്രഷ്ടനായിട്ടുമിരിക്കും സമയത്തിങ്കൽ ജാതനായിരിക്കുന്നവൻ വിദേശസ്ഥനായി പരോക്ഷനായിരിക്കുന്ന പിതാവിന്നു ജാതനായി ഭവിക്കും.

പരി— ഇന്ദു=ചന്ദ്രൻ, അപശ്യൻ=പശ്യന്നല്ലാത്തവൻ, പശ്യൻ=ദർശിച്ചിയങ്ങുന്നവൻ, ദർശിക്ക=നോക്കുക, ദിവാകരൻ=ആദിത്യൻ, മദ്ധ്യം=ദശമരാശി, ചരഭം=ചരരാശി, ഭ്രഷ്ടൻ=ഭംശിച്ചവൻ, ഭംശിക്ക=പതിക്കുക, ജാതൻ=ജനിച്ചവൻ, വിദേശസ്ഥിതൻ=വിദേശത്തിങ്കൽ സ്ഥിതിചെയ്യുന്നവൻ, വിദേശം=അന്യദേശം, സ്ഥിതിചെയ്ക=വസിക്കുക, പരോക്ഷൻ=അപ്രത്യക്ഷൻ, പിതാവ്=അച്ഛൻ.

സാ— ഒരുത്തന്റെ ജനനലഗ്നത്തെ ചന്ദ്രൻ നോക്കാതെയും ആദിത്യൻ അതിന്റെ നവമരാശികളിൽവെച്ച് ഒന്നിങ്കൽ നില്ക്കുകയും ആ രാശി ചരമായിരിക്കുകയും കൂടി ഭവിക്കിൽ അവൻ വിദേശസ്ഥിതി ഹേതുവായിട്ടു പിതാവ് അപ്രത്യക്ഷനായിരിക്കും സമയത്തിങ്കൽ ജനിച്ചവനാകുന്നു എന്നു പറയേണം. എന്തിനായിക്കൊണ്ടെന്നാൽ, ശ്രോതൃജനങ്ങൾക്കു വിസ്മയത്തെ ജനിപ്പിപ്പാനായിക്കൊണ്ട് എന്നും വിസ്മയത്തെ ജനിപ്പിക്കുന്നത് ശാസ്ത്രപ്രാമാണ്യത്തെ വ്യക്തമാക്കുവാനായിക്കൊണ്ട് എന്നും ശാസ്ത്രപ്രാമാണ്യത്തെ വ്യക്തമാക്കുന്നതു ശിഷ്യപ്രരോചനത്തിനായിക്കൊണ്ട് എന്നും അറിഞ്ഞുകൊൾക. ആദിത്യന്റെ ഭംശം സ്ഥിരരാശിയിലായാൽ

സ്വദേശസ്ഥനായിരിക്കുന്ന പിതാവ് അപ്രത്യക്ഷനായിരിക്കും സമയത്തിങ്കൽ ഉണ്ടായവനാകുന്നു എന്നും ഉഭയരാശിയിലായാൽ സ്വദേശവിദേശങ്ങളുടെ മദ്ധ്യത്തിങ്കൽ പിതാവ് അപ്രത്യക്ഷനായിരിക്കും സമയത്തിങ്കൽ ഉണ്ടായവനാകുന്നു എന്നും പറയേണമെന്നുള്ളത് അർത്ഥസിദ്ധമാകുന്നു. ലഗ്നത്തിങ്കൽ ചന്ദ്രന്റെ ദൃഷ്ടിയില്ലായ്കയും സൂര്യന്നു മദ്ധ്യത്തിങ്കൽനിന്നുള്ള ഭംശവും പിതൃപാരോക്ഷ്യത്തെ ബോധിപ്പിക്കുന്നതാകുന്നു. മദ്ധ്യത്തിങ്കൽനിന്നു ഭ്രഷ്ടനായ സൂര്യന്റെ ആശ്രയമായ രാശിയുടെ ചരത്വസ്ഥിരത്വോഭയത്വവശാൽ പിതാവിന്റെ വിദേശസ്ഥിതിയേയും സ്വദേശസ്ഥിതിയേയും തദന്തരസ്ഥിതിയേയും ഗ്രഹിച്ചുകൊൾക.

൨. ഉദയസ്ഥേഽപിവാമന്ദേ കുജേചാസ്തംസമാഗതേ
സ്ഥിതേചാന്തഃക്ഷപാനാഥേ ശശാംകസുതശുക്രയോഃ.

അ—ദിവാകരേ മദ്ധ്യാൽ ഭ്രഷ്ടേ മന്ദേ ഉദയസ്ഥേ അപി വാ കുജേ അസ്തം സമാഗതേ ച ക്ഷപാനാഥേ ശശാംകസുതശുക്രയോഃ അന്തഃ സ്ഥിതേ ച ജാതഃ പരോക്ഷസ്യ പിതുഃ സ്യാൽ.

അന്വ—ദിവാകരൻ മദ്ധ്യത്തിങ്കൽനിന്നു ഭ്രഷ്ടനായിരിക്കും സമയത്തിങ്കൽ, മന്ദൻ ഉദയസ്ഥനായിരിക്കും സമയത്തിങ്കലും കുജൻ അസ്തത്തെ സമാഗതനായിരിക്കും സമയത്തിങ്കലും ക്ഷപാനാഥൻ ശശാംകസുതശുക്രന്മാരുടെ മദ്ധ്യത്തിങ്കൽ സ്ഥിതനായിരിക്കും സമയത്തിങ്കലും ജാതനായിരിക്കുന്നവൻ പരോക്ഷനായിരിക്കുന്ന പിതാവിന്നു ജാതനായി ഭവിക്കും.

പരി—ദിവാകരൻ=ആദിത്യൻ, മദ്ധ്യം=ദശമരാശി, ഭ്രഷ്ടൻ=പതിതൻ, മന്ദൻ=ശനി, ഉദയസ്ഥൻ=ഉദയത്തിങ്കൽ സ്ഥിതിചെയ്യുന്നവൻ, ഉദയം=ലഗ്നം, സ്ഥിതിചെയ്ക=നില്ക്കുക, കുജൻ=ചൊവ്വ, അസ്തം=ഏഴാംരാശി, സമാഗതൻ=സമാഗമിച്ചവൻ, സമാഗമിക്ക=പ്രാപിക്ക, ക്ഷപാനാഥൻ=ചന്ദ്രൻ, ശശാംകസുതശുക്രന്മാർ=ശശാംകസുതനും ശുക്രനും, ശശാംകസുതൻ=ബുധൻ, സ്ഥിതൻ=സ്ഥിതിചെയ്തവൻ, സ്ഥിതിചെയ്ക=നില്ക്കുക, ജാതൻ=ജനിച്ചവൻ, പരോക്ഷൻ=അപ്രത്യക്ഷൻ, പിതാവ്=അച്ഛൻ.

സാ—ജനനലഗ്നത്തിന്റെ നവമാദി രാശികളിൽ സൂര്യന്റെ സ്ഥിതിയുള്ളപ്പോൾ ശനി ജനനലഗ്നത്തിങ്കൽ നിന്നാലും ചൊവ്വ അതിന്റെ ഏഴാംരാശിയിൽ നിന്നാലും ചന്ദ്രൻ ബുധശുക്രന്മാരുടെ മദ്ധ്യത്തിങ്കൽ നിന്നാലും ജനനത്തിങ്കൽ പിതൃപാരോക്ഷ്യത്തെ പറയാം. ഇങ്ങിനെ പിതൃപാരോക്ഷ്യവിഷയത്തിങ്കൽ നാലു യോഗങ്ങൾ ഉണ്ട്. അവിടെ ആദിത്യന്റെ മദ്ധ്യത്തിങ്കൽനിന്നുള്ള ഭംശം അവിശേഷേണ അപേക്ഷയോടുകൂടിയതാകുന്നു. മദ്ധ്യം ദശമരാശി

യെന്നും ഭംശം നവമാദിരാശികളിലുള്ള സ്ഥിതിയെന്നും പറഞ്ഞു. നവമാദിരാശികൾ എന്നതുകൊണ്ട് ഏതുവരെ ഗ്രഹിക്കാമെന്നതു വ്യക്തമായിട്ടില്ല. ഇനി അതിനെ പറയുന്നു. ഭംശത്തിന്റെ അർത്ഥം അവരോഹണമാത്രമാകുന്നു. ആദിത്യന്റെ രാശികളിൽ നിന്നുള്ള അവരോഹണം ദിനമദ്ധ്യത്തിങ്കൽനിന്നു തുടങ്ങി നിശാമദ്ധ്യപര്യന്തമാകുന്നു. ഇങ്ങിനെയാകയാൽ അതു മദ്ധ്യലഗ്നത്തിങ്കൽനിന്നു തുടങ്ങി വ്യുൽക്രമേണ പാതാളലഗ്നപര്യന്തമായിരിക്കുകയും ചെയ്യും. മദ്ധ്യലഗ്നം, ദശമസ്ഥാനം, പാതാളലഗ്നം, ചതുർത്ഥസ്ഥാനം, പാതാളലഗ്നത്തിങ്കൽനിന്നു തുടങ്ങി ആറു രാശികൾ ആരോഹണസ്ഥാനങ്ങളാകയാൽ അവിടെ ഭ്രഷ്ടതാ സംഭവിക്കില്ല. അതു ഹേതുവായിട്ട് ആദിപദംകൊണ്ട് അഷ്ടമത്തേയും സപ്തമഷഷ്ഠപഞ്ചമങ്ങളേയും ഗ്രഹിക്കാം. 'അഥോദയമചക്ഷാണേ ശശിന്യർക്കസ്തപസ്ഥിതഃ പരോക്ഷസ്യപിതുർജ്ജാതം സൂചയേൽമൃതിഗോപിവാ' എന്നുള്ള സ്കന്ദഹോരയെ യഥാശ്രുതമായി അനുസരിക്കുമ്പോൾ ആദിപദാർത്ഥം അഷ്ടമമാത്രമാകുന്നു എന്നുതന്നെ പറയുന്നതു യുക്തമായി തോന്നും. എങ്കിലും ബൃഹൽപ്രാജാപത്യത്തിങ്കൽ മേൽ എഴുതിയ ഹോരാശ്ലോകംകൊണ്ടു തന്നെ വിവക്ഷിതാർത്ഥത്തിന്റെ ഏകദേശത്തെ അനുവദിച്ചിട്ട് 'അഥൈകേത്രിഷുചാന്യേഷു സ്ഥിതേക്കേസംപ്രചക്ഷതേ' എന്നുള്ള അംശംകൊണ്ടു ശേഷത്തെ സ്ഫുടീകരിച്ചിരിക്കുകയാൽ ഇവിടെ ആദിത്യന്റെ ഭംശം നവമാദി രാശി പഞ്ചകസാധാരണമാകുന്നു എന്ന് അറിഞ്ഞുകൊൾകയും വേണം. ജനനകാലത്തിങ്കൽ ഇങ്ങിനെ നിർദ്ദിഷ്ടമായ പിതൃപാരോക്ഷ്യം മുഖ്യപിതാവിന്റെ പാരോക്ഷ്യംകൊണ്ടു തന്നെ ചരിതാർത്ഥമായി ഭവിക്കേണമെന്ന് ആചാര്യന് അഭിസന്ധിയില്ല. ദത്തപുത്രത്വേന ചരിതാർത്ഥമായി ഭവിച്ചാലും മതിയെന്നത്രെ ആചാര്യതാല്പര്യം. ഇതു മിതാക്ഷരയിൽ സ്പഷ്ടമാകുന്നു. അതു ഹേതുവായിട്ടു ജനനകാലത്തിങ്കൽ മുഖ്യപിതാവിന്റെ പാരോക്ഷ്യം പറകപ്പെട്ടു എങ്കിലും അതിന്റെ അയഥാർത്ഥതാപ്രസംഗം ചിലേടത്തു ഭവിച്ചുകണ്ടതിനെക്കൊണ്ടു ദൈവജ്ഞാവജ്ഞക്കും ശാസ്ത്രപ്രാമാണ്യത്തിന്നും വിഹസാസംഭവത്തിന്ന് അവസരമില്ലെന്ന് അറിഞ്ഞുകൊൾക. ഫലവ്യഭിചാരം സംഭവിച്ചാലും മേൽപ്രകാരമുള്ള ഗതിക്കു സംഭവയോഗ്യതവരിക്കുമ്പോൾ പരജാതതപ്രകല്പനയാ ശാസ്ത്രപ്രാമാണ്യത്തെ സാധിപ്പാൻ തുനിയുന്നത അനുചിതമാകുന്നു. പരജാതലക്ഷണത്തെ അന്യാധികരണത്തിങ്കൽ ഈ ആചാര്യൻ പറവാൻ പോകുന്നു. ഈ അവസ്ഥയിൽ മേൽപ്രകാരമായാൽ അധികരണയുക്തിവിരോധവും വന്നുകൂടുന്നതാകുന്നു. അതു ഹേതുവായിട്ടു മിതാക്ഷരാകാരമതത്തോടുകൂടെ എന്റെ മനസ്സു നല്ലവണ്ണം യോജിച്ചിരിക്കുന്നു.

൩. ശശാംകേപാപലഗ്നേവാ വൃശ്ചികേശത്രിഭാഗഗേ
ശുഭൈഃസ്വായസ്ഥിതൈർജ്ജാതസ്സർപ്പസ്തദ്വേഷ്ടിതോപിവാ.

അ—ശശാംകേ പാപലഗ്നേവാ വൃശ്ചികേശത്രിഭാഗഗേ സ്വായസ്ഥിതൈഃ ശുഭൈഃജാതഃ സർപ്പഃ തദ്വേഷ്ടിതഃ അപി വാ വാച്യഃ.

അന്വ—ശശാംകനോ പാപലഗ്നമോ വൃശ്ചികേശത്രിഭാഗഗമായിരിക്കും സമയത്തിങ്കൽ സ്വായസ്ഥിതന്മാരായിരിക്കുന്ന ശുഭന്മാർ ഹേതുവായിട്ടു ജാതനായിരിക്കുന്നവൻ സർപ്പമെന്നോ തദ്വേഷ്ടിതൻ എന്നോ വാച്യനായി ഭവിക്കുന്നു.

വരി—ശശാംകൻ=ചന്ദ്രൻ, പാപലഗ്നം=പാപസഹിതമായിരിക്കുന്ന ലഗ്നം, പാപസഹിതം=പാപന്മാരോടുകൂടിയയ്, പാപന്മാർ=പാപഗ്രഹങ്ങൾ, വൃശ്ചികേശത്രിഭാഗഗം=വൃശ്ചികേശത്രിഭാഗത്തെ ഗമിച്ചത്, വൃശ്ചികേശത്രിഭാഗം=വൃശ്ചികേശന്റെ ത്രിഭാഗം, വൃശ്ചികേശൻ=ചൊവ്വ, ത്രിഭാഗം=ദ്രേക്കാണം, ഗമിക്ക=പ്രാപിക്ക, സ്വായസ്ഥിതന്മാർ=സ്വായങ്ങളിൽ സ്ഥിതിചെയ്യുവർ, സ്വായങ്ങൾ=സ്വവും ആയവും, സ്വം=രണ്ടാംരാശി, ആയം=പതിനൊന്നാംരാശി, സ്ഥിതിചെയ്ക=നില്ക്കുക, ശുഭന്മാർ=ശുഭഗ്രഹങ്ങൾ, ജാതൻ=ജനിച്ചവൻ, തദ്വേഷ്ടിതൻ=അതിനാൽ വേഷ്ടിതൻ, അത്=സർപ്പം, വേഷ്ടിതൻ=വേഷ്ടനചെയ്യപ്പെട്ടവൻ, വേഷ്ടനചെയ്ക=ചുററുക, വാച്യൻ=വചിക്കപ്പെടുവാൻ യോഗ്യൻ, വചിക്ക=പറയുക.

സാ—ജനനകാലത്തിങ്കൽ ചന്ദ്രൻ നില്ക്കുന്ന രാശിയുടെ രണ്ടാമേടത്തോ പതിനൊന്നാമേടത്തോ ശുഭഗ്രഹങ്ങൾ എല്ലാവരും കൂടെ നില്ക്കുകയും ജനനകാലത്തിങ്കൽ ചന്ദ്രന്റെ സ്ഥിതി ഭൌമദ്രേക്കാണത്തിങ്കലാകയും കൂടി വരികിൽ സർപ്പത്തെ പ്രസവിച്ച എന്നു പറഞ്ഞുകൊൾക. ഇവിടെ അശുഭന്മാരുടെ സ്ഥിതി ഇണ്ടിക്കിൽ വേണമെന്നു പറയായ്കയാൽ എവിടെ ആയാലും വൈഷമ്യമില്ല എന്നു തോന്നും. അങ്ങിനെതന്നെ ആചാര്യാഭിപ്രായമെന്നു നിശ്ചയിച്ചാൽ 'സമസൌമ്യൈർഗ്ഗതസ്സേന്ദുർദ്ദ്രാണേംഗാരകേശ്വരതാദൃശസ്യചലഗ്നസ്യ സ്വായസ്ഥൈഃഖിലൈഃശുഭൈഃ ഉരഗോവേഷ്ടിതസ്തേനശിശുർജ്ജേതിവിഭാവയേൽ ചന്ദ്രേണോരഗആഖ്യാതോ ലഗ്നേനോരഗവേഷ്ടിതഃ' എന്നുള്ള സ്കന്ദഹോരയ്ക്കും 'ശശിനസ്സകലൈഃപാപൈസ്സംഗതസ്യമഹീസുതേ ദ്രേക്കാണാധിപതാവായധനസ്ഥൈരഖിലൈശ്ശുഭൈഃ ജാതംസർപ്പംപിജാനീഹി ലഗ്നഞ്ചേച്ഛശിനഃപദേ യോഗേത്രിതനജാനീഹി ജാതംസർപ്പേണവേഷ്ടിതം' എന്നുള്ള ബൃഹൽപ്രാജാപത്യം മുതലായതിന്നും അതു വിരുദ്ധമായി ഭവിക്കും. അതു ഹേതുവായിട്ടു പാപലഗ്നേ എന്ന പദത്തെ ആവർത്തിച്ച ശശാംകേ എന്നതിന്നു വിശേഷണമാക്കിയും യോജിപ്പിക്കണം. എന്നാൽ മേൽപ്രകാരമിരിക്കുന്ന ചന്ദ്രൻ സകല പാപഗ്രഹങ്ങളോടു

ചേൎന്നവനായിരിക്കേണമെന്നതും സിദ്ധമായി വരുന്നതാകയാൽ പാപന്മാരുടെ സ്ഥിതി ചന്ദ്രാധിഷ്ഠിതരാശിയിൽതന്നെ ആയിരിക്കേണമെന്നുള്ള നിയമവും അതു ഹേതുവായിട്ടു മേൽപറഞ്ഞ വചനങ്ങളുടെ അനുരോധവും സിദ്ധമായി ഭവിക്കും. ലഗ്നം സകല പാപഗ്രഹങ്ങളോടുകൂടിയതായിരിക്കുകയും അതിൻെറ സ്ഥിതി ഭൌമദ്രേക്കാണത്തിങ്കലാകയും ലഗ്നത്തിൻെറ രണ്ടാമേടത്തൊ പതിനൊന്നാമേടത്തൊ ശുഭഗ്രഹങ്ങൾ എല്ലാവരും കൂടെ നില്ക്കുകയും കരുമിച്ചു വരികിൽ സപ്പത്താൽ ചുററപ്പെട്ടിരിക്കുന്ന കുട്ടിയെ പ്രസവിച്ചു എന്നു പറയണം. ചന്ദ്രൻെറ സ്ഥിതി മേൽപ്രകാരമായാൽ ജനിച്ചതു സപ്പമായിരിക്കുമെന്നും ലഗ്നത്തിൻെറ സ്ഥിതി മേൽപ്രകാരമായാൽ ജനിച്ചതു സപ്പവേഷ്ടിതനായ ശിശുവായിരിക്കുമെന്നും ഉള്ള നിൎദ്ദേശക്രമം വിവക്ഷിതമാകുന്നു എന്നു മേൽ എഴുതിയ വചനാനുരോധേന ഊഹിച്ചുകൊൾകയും വേണം. ശുഭന്മാരുടെ സ്ഥിതി രണ്ടാമേടത്തുതന്നെ എങ്കിലും പതിനൊന്നാമേടത്തുതന്നെ എങ്കിലും ആയിരിക്കേണമെന്നതു മേൽപറഞ്ഞ വചനങ്ങൾകൊണ്ടും സ്പഷ്ടതയെ പ്രാപിച്ചിട്ടില്ല. എങ്കിലും 'സൎവ്വൈഃപാപൈസ്സമേതസ്യ ലഗ്നസ്യശശിനോഥവാ സ്വസ്ഥൈരായസ്ഥിതൈൎയ്യദ്വാ സൌമ്യൈഃപന്നഗവേഷ്ടിതഃ' ഇത്യാദി ശൌനകഹോരയിൽ അതും സ്പഷ്ടമാകുന്നു എന്നു് അറിഞ്ഞുകൊൾക.'ഭൌമദ്രേക്കാണഗചന്ദ്രേ സൌമ്യൈരായധനസ്ഥിതൈഃ സപ്പസ്തദ്വേഷ്ടിതസ്തദ്വൽ പാപലഗ്നേവിനിൎദ്ദിശേൽ' എന്നുള്ള ഗാൎഗ്ഗിവാക്യത്തിങ്കലും സപാപേ എന്ന പദത്തെ അദ്ധ്യാഹരിച്ച് ചന്ദ്രവിശേഷണമാക്കി യോജിപ്പിക്കണം. അന്യഥാ മേൽപറഞ്ഞ ഹോരകൾക്കു വിരോധം വന്നുകൂടുന്നതാകുന്നു ഇതുകൊണ്ടു പാപലഗ്നേ എന്ന പദത്തെ ആവൎത്തിച്ചു ശശാംകവിശേഷണമാക്കി അന്വയിക്കാതെയും പാപലഗ്നേ എന്ന പദത്തിന്നു പാപഗ്രഹസംബന്ധിനിലഗ്നേ ഇത്യാദ്യൎത്ഥപാഠത്തെ സ്വീകരിച്ചും യാചചിലർ വ്യാഖ്യാനിച്ചിരിക്കുന്നുവോ അവരുടെ വ്യാഖ്യാനം വിവക്ഷിതാൎത്ഥവിരുദ്ധമാകുന്നു എന്നതും ബോധിതമായി.

൪. ചതുഷ്പദഗതേഭാനൌ ശേഷൈൎവ്വീൎയ്യസമന്വിതൈഃ
ദ്വിതനുസ്സ്ഥൈശ്ചയമളൌ ഭവതഃകോശവേഷ്ടിതൌ.

അ—ഭാനൌ ചതുഷ്പദഗതേ വീൎയ്യസമന്വിതൈഃ ദ്വിതനുസ്സ്ഥൈഃ ച ശേഷൈഃ കോശവേഷ്ടിതൌ യമളൌ വാച്യൌ ഭവതഃ

അന്വ—ഭാനുചതുഷ്പദഗതനായിരിക്കും സമയത്തിങ്കൽ വീൎയ്യസമന്വിതന്മാരായിയും ദ്വിതനുസ്ഥന്മാരായിയുമിരിക്കുന്ന ശേഷന്മാർ ഹേതുവായിട്ടു കോശവേഷ്ടിതന്മാരായിരിക്കുന്ന യമളന്മാർ വാച്യന്മാരായി ഭവിക്കുന്നു.

പരി—ഭാനു=ആദിത്യൻ, ചതുഷ്പദഗതൻ=ചതുഷ്പദത്തെ ഗമിച്ചവൻ, ചതുഷ്പദം=ചതുഷ്പാദ്രാശി, ഗമിക്ക=പ്രാപിക്കുക, വീൎയ്യസമന്വിതന്മാർ=വീൎയ്യത്തോടുകൂടിയവർ, വീൎയ്യം=ബലം, ദ്വിതനുസ്ഥന്മാർ=ദ്വിതനുവിങ്കൽ സ്ഥിതിചെയ്യുന്നവർ, ദ്വിതനു=ഉഭയരാശി, സ്ഥിതിചെയ്ക=നില്ക്കുക, ശേഷന്മാർ=ശേഷഗ്രഹങ്ങൾ, കോശവേഷ്ടിതന്മാർ=കോശത്താൽ വേഷ്ടിതന്മാർ, കോശം=ചൎമ്മവിശേഷം, വേഷ്ടിതന്മാർ=വേഷ്ടിക്കപ്പെട്ടവർ, വേഷ്ടിക്ക=ചുററുക, യമളന്മാർ=ഇരട്ടയായിക്കുന്ന കുട്ടികൾ, വാച്യന്മാർ=വചിക്കപ്പെടുവാൻ യോഗ്യന്മാർ, വചിക്ക=പറയുക.

സാ—ജനനകാലത്തിങ്കൽ ആദിത്യന്റെ സ്ഥിതി ചതുഷ്പാദ്രാശിയിലാകയും ശിഷ്ടഗ്രഹങ്ങൾ ബലവാന്മാരായിട്ട് ഉഭയരാശികളിൽ നില്ക്കുകയും കൂടി വരികിൽ രണ്ടു കുട്ടികളെ പ്രസവിച്ചു എന്നു പറയണം.

൫. ഹാഗസിംഹവൃഷേലഗ്നേതൽസ്ഥേസൌരേഥവാകുജേ
രാശ്യംശസദൃശേഗാത്രേജായതേനാളവേഷ്ടിതഃ

അ—ഹാഗസിംഹവൃഷേ ലഗ്നേ സൌരേ അഥവാ കുജേ തൽസ്ഥേ രാശ്യംശസദൃശേ ഗാത്രേ നാളവേഷ്ടിതഃ ജായതേ.

അന്വ—ഹാഗസിംഹവൃഷം ലഗ്നമായിട്ടും സൌരനോ കുജനോ തൽസ്ഥനായിട്ടുമിരിക്കും സമയത്തിങ്കൽ രാശ്യംശസദൃശമായിരിക്കുന്ന ഗാത്രത്തിങ്കൽ നാളവേഷ്ടിതനായിട്ടു ജനിക്കുന്നു.

പരി—ഹാഗസിംഹവൃഷം=ഹാഗവും സിംഹവുംവൃഷവും, ഹാഗം=മേടം, സിംഹം=ചിങ്ങം, വൃഷം=ഇടവം, സൌരൻ=ശനി, കുജൻ=ചൊവ്വ, തൽസ്ഥൻ=അതിങ്കൽ സ്ഥിതിചെയ്യുന്നവൻ, അത്=ലഗ്നം, സ്ഥിതിചെയ്ക=നില്ക്കുക, രാശ്യംശസദൃശം=രാശ്യംശത്തോടുസദൃശം, രാശ്യംശം=രാശിയുടെ അംശം, രാശി=ലഗ്നരാശി, അംശം=നവാംശകം, ഗാത്രം=അവയവം, നാളവേഷ്ടിതൻ=നാളത്താൽ വേഷ്ടിതൻ, നാളം=നാഭിനാളം, (പൊക്കിൾക്കൊടിഅല്ലാ എങ്കിൽ അതുപോലെ വേറെ ഒന്ന്) വേഷ്ടിതൻ=വേഷ്ടിക്കപ്പെട്ടവൻ, വേഷ്ടിക്ക=ചുററുക.

സാ—മേടമോ ഇടവമോ ചിങ്ങമോ ലഗ്നമാകയും ലഗ്നത്തിങ്കൽ ചൊവ്വയോ ശനിയോ നില്ക്കുകയും കൂടി വരികിൽ ലഗ്നരാശിയുടെ അംശകം യാതൊരു രാശിയുടെ പേർകൊണ്ടു പറകപ്പെടുന്നുവോ ആ രാശി കാലപുരുഷന്റെ യാതൊരു അംഗമോ അതിനോടു സമാനമായ പേരോടുകൂടിയ അംഗത്തിങ്കൽ പൊക്കിൾക്കൊടികൊണ്ടോ അതുപോലെ ഇരിയ്ക്കുന്ന വേറെ ഒന്നുകൊണ്ടോ ഉള്ള വേഷ്ടനം ജനനകാലത്തിങ്കൽ ഉണ്ടായിരുന്നു എന്നു പറയേണം. 'സിംഹാജഗോഭിരുദയേസൂതൌനാളേ നവേഷ്ടിതോജന്തുലഗ്നേകുജേഥസൌ

രേരാശ്യംശസമാനഗാത്രേഷു' എന്നു സാരാവലിയുമുണ്ട്. ഇവിടെ ഒന്നുകൂടെ ഗ്രാഹ്യമായിട്ടുണ്ട്. അതു എന്തെന്നാൽ, സൌരേ ഏവ അഥവാ കുജേ ഏവ എന്നിപ്രകാരം രണ്ടേടത്തുമുള്ള അവധാരണമാകുന്നു എന്ന് അറിഞ്ഞുകൊൾക. ഇതുകൂടാതെ വേറെയും ഒന്നുണ്ട്. ഛാഗവും, സിംഹവും, വൃഷവും എന്ന് യഥാശ്രുതമായ അർത്ഥത്തെ പ്രാചീനോക്ത്യനുരോധേന പറഞ്ഞു എന്നല്ലാതെ അതുതന്നെ നിഷ്കൃഷ്ടാർത്ഥമെന്നില്ല ഇനി അതിന്റെ നിഷ്കൃഷ്ടാർത്ഥത്തെ കാണിക്കുന്നു. ഛാഗസിംഹവൃഷം =ഛാഗസിംഹസഹിതമായിരിക്കുന്ന വൃഷം, ഛാഗസിംഹസഹിതം=ഛാഗസിംഹങ്ങളോടുസഹിതം, ഛാഗസിംഹങ്ങൾ=ഛാഗവും സിംഹവും ഛാഗം=മേടം, സിംഹം=ചിങ്ങം, വൃഷം=ഇടവം, ഇങ്ങിനെ ഗ്രഹിക്കേണം. എന്നാൽ ഉള്ള വിശേഷമെന്തെന്നാൽ മേടമോ സിംഹമോ ലഗ്നമായാൽ അതിൽ ശനിയുടെ സ്ഥിതിതന്നെ വേണമെന്നും ഇടവം ലഗ്നമായാൽ അതിങ്കൽ ചൊവ്വയുടെ സ്ഥിതിതന്നെ വേണമെന്നും ഉള്ള നിയമംതന്നെ എന്ന് അറിഞ്ഞു മേൽപറഞ്ഞപ്രകാരംഉഭയത്ര അവധാരണം കൊണ്ടുവരുന്നത് അവിടെ വേറെ ഒരു ഗ്രഹത്തിന്റെ സ്ഥിതിയരുതു എന്നാകുന്നു. അതുഹേതുവായിട്ടു മേടമോ ചിങ്ങമോ ലഗ്നമാകയും അതിങ്കൽ ശനി ഏകാകിയായി നില്ക്കുകയും കൂടിവരികിൽ രാശ്യംശശുദ്ധമായ ഗാത്രത്തിങ്കൽ നാളുവേഷ്ടനത്തെ പറയാമെന്നും അഥവാ ഇടവംലഗ്നമാകയും അതിങ്കൽ ചൊവ്വതന്നെ നില്ക്കുകയും കൂടി വരികിൽ മേൽപ്രകാരം പറയാമെന്നുമത്രേ ഇവിടെ നിഷ്കൃഷ്ടാർത്ഥമെന്നു അറിഞ്ഞുകൊൾകയും വേണം. 'ഉഭയേമേഷതാം പ്രാപ്തേ സിംഹത്വമഥവാഗതേ തത്ര്യഃചൽസൌരഏകാകീ വൃഷേ തത്ര്യകുജസ്ഥിതാ തസ്ഥിവാംഃശ്ചേദപിഃദ്വധാനാളേനോദ്വേഷ്ടനംശശോ അംഗേലഗ്നാംശകാഖ്യേയ പ്രസൂതൌ സമുദീരയേൽ' എന്നുള്ള സ്കന്ദഹോരയും 'അ ജലഗ്നേമൃഗേന്ദ്രേവാ മന്ദസ്തത്ര്യസ്ഥിതോയദി അംഗേലഗ്നാംശകാഖ്യേ യേ നാളേനോദ്വേഷ്ടനം വദേൽ വൃഷേ സ്യാദ്ഭൂമിപുത്രശ്ചേൽ സ്ഥിതോലഗ്നത്രമീയുഷി തദാചദ്വാവിമൌതത്ര സ്ഥിതാവേകാകിനൌയദി' എന്നുള്ള ബൃഹൽപ്രാജാപത്യം മുതലായതും മേൽപറഞ്ഞതിന്നു അനുകൂലമാകുന്നു.

൩. നലഗ്നമിന്ദുഞ്ചഗുരുന്നിരീക്ഷതേ
നവാശങ്കാംകോരവിണാസമാഗതഃ
സചാപകോക്കേന്ദ്രയുതോഥവാശശീ
പരേണജാതംപ്രവദന്തി നിശ്ചയാൽ

അ—ഗുരുഃ ലഗ്നം ഇന്ദും ച ന നിരീക്ഷതേ യദി മുനയഃ പരേണ ജാതം നിശ്ചയാൽ പ്രവദന്തി. ശശാംകഃ രവിണാന സമാഗതഃ

യദി വാ മുനയഃ പരേണ ജാതം നിശ്ചയാൽ പ്രവദന്തി അഥ സ പാപകഃ ശശീ അർക്കേണ യുതഃ യദി വാ മുനയഃ പരേണ ജാതംനിശ്ചയാൽ പ്രവദന്തി.

അന്വ—ഗുരുലഗ്നത്തേയും ഇന്ദുവിനേയുംനിരീക്ഷിക്കുന്നില്ല എങ്കിൽ പ്രസൂതനായിരിക്കുന്നവനെ മുനിമാർ പരൻ ഹേതുവായിട്ടു ജാതനെന്നു നിശ്ചയാശ്രയണപൂർവ്വകമാകുംവണ്ണം പ്രവദിക്കുന്നു. ശശാംകൻ രവിയോടു സമാഗതനായി ഭവിക്കുന്നില്ല എങ്കിലുംപ്രസൂതനായിരിക്കുന്നവനെ മുനിമാർ പരൻ ഹേതുവായിട്ടു ജാതനെന്നു നിശ്ചയാശ്രയണപൂർവ്വകമാകുംവണ്ണം പ്രവദിക്കുന്നു. സപാപകനായിരിക്കുന്ന ശശി അർക്കനോടു യുതനായി ഭവിക്കുന്നു എങ്കിലും പ്രസൂതനായിരിക്കുന്നവനെ മുനിമാർ പരൻ ഹേതുവായിട്ടു ജാതനെന്നു നിശ്ചയാശ്രയണപൂർവ്വകമാകുംവണ്ണം പ്രവദിക്കുന്നു.

പരി—ഗുരു=ബൃഹസ്പതി, ഇന്ദു=ചന്ദ്രൻ, നിരീക്ഷിക്ക=ദർശിക്കുക, ശശാംകൻ=ചന്ദ്രൻ, രവി=ആദിത്യൻ, സമാഗതൻ=സമാഗമിച്ചവൻ, സമാഗമിക്ക=ചേരുക, സപാപകൻ=പാപനോടുകൂടിയവൻ, ശശി=ചന്ദ്രൻ, അർക്കൻ=ആദിത്യൻ, യുതൻ=കൂടിയവൻ, പ്രസൂതൻ=പ്രസവിക്കപ്പെട്ടവൻ, മുനിമാർ=മഹർഷിമാർ, പരൻ=അന്യൻ, ജാതൻ=ജനിച്ചവൻ, നിശ്ചയാശ്രയണപൂർവ്വകം=നിശ്ചയാശ്രയണമാകുന്ന പൂർവ്വത്തോടുകൂടിയത്, നിശ്ചയാശ്രയണം=നിശ്ചയത്തിന്റെ ആശ്രയണം, ആശ്രയണം=അവലംബം, പ്രവദിക്ക=പറയുക

സം—ജനനരാശിയോ ജനനകാലത്തിങ്കലെ ചന്ദ്രനോ ഗുരുദൃഷ്ടി ഹീനതയെ പ്രാപിച്ചാൽ അപ്പോൾ ജാതനായിരിക്കുന്നവൻ ജാരോൽപാദിതനാകുന്നു എന്നു പറയേണം. ചന്ദ്രനു രവിസംയോഗമില്ല എങ്കിലും മേൽപ്രകാരം പറയേണം. പാപയോഗത്തോടുകൂടിയ ചന്ദ്രൻ രവിയോടുചേർന്നിരുന്നാലും മേൽപ്രകാരം പറയേണം. ഇങ്ങിനെ ജാരജനായിരിക്കുന്നവനെ പറയേണ്ടതിന്നു ഉപയോഗികളായി പറകപ്പെട്ട മൂന്നു ലക്ഷണങ്ങളിൽ വെച്ചു ആദ്യത്തെപിടിച്ചു പറയുന്നു എങ്കിൽ അവിടെ ലഗ്നത്തിന്നും ചന്ദ്രന്നും ജീവാംശകസ്ഥിതിയുണ്ടെങ്കിൽ അപ്രകാരം പറയരുത് എന്നു ഒരു നിഷേധമുണ്ട്. അത് ധരിക്കുകയും വേണം. മേൽപ്രകാരമുള്ള നിഷേധത്തിന്നു മൂലമെന്തെന്നാൽ, 'അജീവഭാഗേഷ്വനവേക്ഷിതേവാ ജീവേന ചന്ദ്രേ ഉലഗ്നഭേവാ ജാതംപരോൽഭൂതമിതിബ്രുവന്തി വാച്യോജനേനാഥ ബലാവലോകാൽ' എന്നുള്ള യവനേശ്വരവാക്യമാകുന്നു എന്നു അറിഞ്ഞുകൊൾക. മേൽ എഴുതിയ യവനേശ്വര വാക്യത്തിൽ ഉള്ളവാശബ്ദങ്ങൾ സമുച്ചയാർത്ഥങ്ങളാകുന്നു എന്നും ഗ്രാഹ്യമാകുന്നു. ദ്വി

തീയ തൃതീയ യോഗങ്ങളിൽ ഒന്നിനെ പിടിച്ചു പറയുന്നു എങ്കിൽ അവിടേയും ചന്ദ്രന്നു ഗുരുക്ഷേത്രസ്ഥിതി മുതലായതുണ്ടാകിൽ മേൽ പ്രകാരം പറയരുത് എന്നൊരു നിഷേധം ഉണ്ട്. അതിനേയും ധരിച്ചിരിക്കേണം. അതിന്നുമൂലമെന്തെന്നാൽ 'ഗുരുക്ഷേത്രഗതേചന്ദ്ര തദ്യുക്തേവാന്യരാശിഗേ തദ്ദേക്കാണേതദംശേവാ നപരൈർജ്ജാതഇഷ്യതേ' എന്നുള്ളഗാർഗ്ഗിവചനമാകുന്നു.

മേൽ എഴുതിയ അനന്വയവും, അനന്വയാർത്ഥവും, പരിഭാഷയും, സാരവും ഭട്ടോല്പലഗ്രന്ഥത്തെ അനുസരിച്ചു കാണിക്കപ്പെട്ടതുകളാകുന്നു. ഭട്ടോല്പലപുസ്തകങ്ങളിൽതന്നെ ചിലതിൽ ന വാ ശശാംകം രവിണാ സമാഗതം എന്ന പാഠവും രവിണാ സൂര്യേണ സമാഗതം സംയുക്തം ശശാംകം ചന്ദ്രം ഗുരുർന്നിരീക്ഷതേ ഇത്യാദിയായ വ്യാഖ്യാനവും കാണുന്നു. ദശാദ്ധ്യായിയിൽ ലഗ്നത്തേയും ചന്ദ്രനേയും ബൃഹസ്പതി ഒരു പ്രകാരത്തിലും നോക്കുന്നില്ല എങ്കിൽ ഒരു യോഗമെന്നും ലഗ്നത്തെ വിട്ടു നിൽക്കുന്നവനായിയും സൂര്യനോടു കൂടിയവനായിയുമിരിക്കുന്ന ചന്ദ്രനെ ബൃഹസ്പതി മേൽപ്രകാരം നോക്കുന്നില്ലഎങ്കിൽ ഒരു യോഗമെന്നും പാപനോടു കൂടിയ ചന്ദ്രൻ സൂര്യനോടുയുതനായിട്ടും ബൃഹസ്പതിയാൽ അദൃഷ്ടനായിട്ടുമിരുന്നാൽ ഒരു യോഗമെന്നും പറഞ്ഞ് ആകെ മൂന്നു യോഗങ്ങൾ തന്നെ അംഗീകരിക്കപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു. അവിടെ ഒരു പ്രകാരത്തിലുമെന്നുള്ള അംശം നിരീക്ഷിത എന്നുള്ള പദത്തിങ്കലെ ഉപസർഗ്ഗത്തിന്നു നിർവ്വിശേഷമെന്നുള്ള അർത്ഥത്തെ സ്വീകരിച്ചിട്ടു ദൃഷ്ടിസാമാന്യനിഷേധാഭിപ്രായകല്പനയാ വ്യാഖ്യാതമാകുന്നു. ഉപസർഗ്ഗംകൊണ്ടു വിശേഷവിവക്ഷയില്ല എന്നു പറഞ്ഞാലും മേൽപ്രകാരം പറഞ്ഞതുകൊണ്ടുള്ള ഫലം സാദ്ധ്യമാകുന്നു. ഉപസർഗ്ഗംകൊണ്ടു വിശേഷവിവക്ഷയുണ്ട് എന്നതു പറയാതെ ഇരുന്നാലും ഉപസർഗ്ഗംകൊണ്ടു വിശേഷവിവക്ഷ ഇല്ലാ എന്നു പറഞ്ഞാലും സാമ്യത്തിങ്കൽ പര്യവസാനമാകയാൽ ആ അംശം കൊണ്ടു ഭട്ടോല്പലമതത്തിൽനിന്നു യാതൊരു ഭേദവും ദശാദ്ധ്യായിക്കു കാണുന്നില്ല. തൃതീയയോഗത്തിങ്കൽ ഗുരുദൃഷ്ട്യഭാവാപേക്ഷയെ കാണിച്ചത് ഒരു വിശേഷമാകുന്നു. ഏകരാശിഗതന്മാരായിരിക്കുന്ന ചന്ദ്രന്മാർ പാപയുക്തന്മാരായാലും പാപയോഗത്തോടു കൂടാത്തവരായാലും ബൃഹസ്പതി ദൃഷ്ടിഇല്ലാ എങ്കിൽ പരജാതനിർദ്ദേശത്തിന്നു അവർ അനുകൂലന്മാരാകുന്നുഎന്നുള്ളതു നവാശശാംകോ രവിണാസമാഗതഃ എന്നുള്ള അംശം പ്രതി ഗുരുണാ നദൃഷ്ടഃ എന്നുള്ളതിന്റെ അനുഷംഗകല്പന ഹേതുവായിട്ടുതന്നെ സിദ്ധമായിരിക്കുമ്പോൾ തൃതീയയോഗത്തിങ്കൽ ഗുരുണാ ന ദൃഷ്ടഃ എന്നതിന്റെ അനുഷംഗം നിഷ്ഫലമാകുന്നു എന്നുള്ള ആക്ഷേപത്തിന്നു സമാഗതഃ എന്നുള്ള പ

ദത്തിങ്കൽ സമെന്നൊരു ഉപസർഗ്ഗമുണ്ടാകയാൽ അത് അത്യന്തസന്നികർഷത്തെ പറയുന്നതാകുന്നു എന്നും യുതഃ എന്ന പദം യോഗമാത്രത്തെ പറയുന്നതാകുന്നു എന്നും പറഞ്ഞുവിഷയഭേദാഭിപ്രായേണ സമാധാനത്തെ കാണിച്ചിട്ടുമുണ്ട്. മററുള്ളതു മിക്കതും ഭട്ടോല്പലസമാനമാകുന്നു. വിവരണകാരൻ 'നവാ ശശാംകോ രവിണാ സമാഗതഃ' എന്നുള്ള അംശത്തിന്നു രവിചന്ദ്രന്മാർ സമാഗതന്മാരായിരുന്നാൽ പാജാതനാകുന്നു എന്നു പറയരുത് എന്നതിങ്കൽ താൽപര്യത്തെ അംഗീകരിച്ചതിന്നു പുറമേ നിശ്ചയാൽ എന്ന പദത്തെ നിതരാമന്വേഷണം വിമർശനംകൃത്വാ എന്നിപ്രകാരം വിവരിക്കുകയും അതുകൊണ്ടു ഗുരുക്ഷേത്രഗതേ ഇത്യാദി ഗാർഗ്ഗിവാക്യത്തിങ്കൽ പഠിതങ്ങളായ ജീവക്ഷേത്രസ്ഥിത്യാദികളുടെ സംബന്ധാഭാവത്തിങ്കലല്ലാതെ മേൽപ്രകാരം പറയരുത് എന്നതിനെ സാധിക്കുകയും ചെയ്തിരിക്കുന്നു. മററുള്ളതു മിക്കതും ഭട്ടോല്പലസമാനമാകുന്നു. ഇനി മിതാക്ഷരയെ അനുസരിച്ചു മേൽ എഴുതിയ ശ്ലോകത്തിന്റെ അന്വയാദികളെ കാണിക്കുന്നു.

അ—യദാ ഗുരുഃ ലഗ്നം ഇന്ദും ച ന നിരീക്ഷതേ തദാശശാംകഃ രവിണാ സമാഗതഃ ന യദി അഥ അക്കേണ യുതഃ ശശീ സപാപകഃ യദി വാ മുനയഃ പ്രസൂതം പരേണ ജാതം നിശ്ചയാൽ പ്രവദന്തി.

അന്വ—യാതൊരുകാലത്തിങ്കൽ ഗുരു ലഗ്നത്തേയും ഇന്ദുവിനേയും നിരീക്ഷിക്കുന്നില്ലയോ അപ്പോൾ ശശാങ്കൻ രവിയോടു സമാഗതനായി ഭവിക്കുന്നില്ല എങ്കിലും അർക്കനോടു യുതനായിരിക്കുന്ന ശശി സപാപകനായി ഭവിക്കുന്നു എങ്കിലും മുനിമാർ പ്രസൂതനായിരിക്കുന്നവനെ പരൻ ഹേതുവായിട്ടു ജാതനാകുന്നു എന്നു നിശ്ചയം ഹേതുവായിട്ടു പ്രവദിക്കുന്നു.

പരി—നിരീക്ഷിക്ക=നിർവ്വിശേഷമായി ഈക്ഷിക്ക, (സാമാന്യേന എങ്കിലും ദർശിക്കുക എന്നു സാരം) അഥവാ നിരീക്ഷിക്ക=ദർശിക്കുക, ഉപസർഗ്ഗംകൊണ്ടുള്ള വിശേഷം വിവക്ഷിതമായിട്ടുള്ളതല്ല എന്ന് അറിഞ്ഞുകൊൾക. സമാഗതൻ=സംബദ്ധൻ, (സൂര്യനോടുകൂടെ വല്ലൊരു സംബന്ധമുള്ളവനെന്നു സാരം) യുതൻ=സംബദ്ധൻ, സപാപകൻ=സപാപനായിട്ടും കുത്സിതനായിട്ടുമിരിക്കുന്നവൻ, സപാപൻ=പാപനോടുകൂടിയവൻ, കുത്സിതൻ=നിന്ദിതൻ, (പാപനോടുകൂടെ ഏകരാശിയിൽ ഏകാംശകത്തിങ്കൽ നിൽക്കുകയാൽ നിന്ദായോഗ്യനായിട്ടുള്ളവനെന്നു സാരം) നിശ്ചയം=ഇപ്പറഞ്ഞ യോഗത്തിന്റെ അപവാദങ്ങളായ യോഗാന്തരങ്ങളിൽ കുന്നും ഈ ജനനകാലത്തിങ്കലുള്ള ഗ്രഹസ്ഥിതിയേയും ഈലഗ്നത്തേയുംപിടിച്ചു വിചാ

രിച്ചാൽ എത്ര വിചാരനിഷ്ണാതമുള്ളവനായാലും അവൻെറ ബുദ്ധി കൊണ്ടു ലഭ്യമല്ലാ എന്നിപ്രകാരമുള്ള ദുഗ്ധജ്ഞാനം, പ്രവദിക്ക=പ്രപ്പന്നമാക്കിപ്പറയുക.

സാ—ലഗ്നത്തെക്കുറിച്ചും ചന്ദ്രനെക്കുറിച്ചും ഗ്രഹദൃഷ്ടി ഒരുപ്രകാരത്തിലുമില്ലാ എന്നും സൂര്യനോടു ചന്ദ്രനു യാതൊരു സംബന്ധവുമില്ലാ എന്നും സമാനകാലത്തിങ്കൽ വരികിലും ലഗ്നത്തെക്കുറിച്ചും ചന്ദ്രനെക്കുറിച്ചും മേൽപ്രകാരം ഗ്രഹദൃഷ്ടിയില്ലാത്തതു യാതൊരു കാലത്തിങ്കലോ അക്കാലത്തിങ്കൽ സൂര്യനോടു സംബന്ധനായിരുന്നാലും ചന്ദ്രൻ ഒരു പാപനോടുകൂടി ഏകാംശകത്തിങ്കൽ സ്ഥിതനാകിലും അന്നേരത്തിങ്കൽ പ്രസൂതനായവനെ മുനിമാർ ഇപ്പറഞ്ഞ യോഗത്തിൻെറ അപവാദയോഗങ്ങളിലേതെങ്കിലും ഇവിടെ ഉണ്ടോ എന്നു പരീക്ഷിച്ചിട്ട് ഒന്നുമില്ലാ എന്നുള്ള നിശ്ചയത്തെ ലഭിച്ചാൽ അതു ഹേതുവായിട്ട് ഇവൻ ജാരജനാകുന്നു എന്നു ഗ്രഹിക്കപ്പെടുന്നു.

മേൽപ്പറഞ്ഞ യോഗത്തിൻെറ അപവാദങ്ങളായ യോഗങ്ങളെ എന്തു ഹേതുവായിട്ടാകുന്നു ഈ ആചാര്യൻ പറയാഞ്ഞത് എന്നു ചോദിക്കുന്നു എങ്കിൽ അതുകൾ അതി ബഹുവങ്ങളാകയാലുള്ള വിസ്തരഭയം ഹേതുവായിട്ടായിരിക്കുമെന്നു വിചാരിക്കുന്നു. ഇതിനുള്ള അപവാദയോഗങ്ങളുടെ ബാഹുല്യം 'നയദാലഗ്നമിന്ദുഞ്ച ചഃഷ്ടവാചസ്പതിസ്തദാ നേന്ദുഃസൂര്യേണ സംബന്ധോ യദ്യസാവഥതദ്യുതഃ. സപാപഃകാവാമുനയഃപ്രവദേയുസ്തമന്യജം ഗ്രഹരാഃക്ഷേത്രസ്ഥിതിയോഗസ്തദ്ദേക്കാണേതദംശകേ സ്ഥിതിശ്ചേത്യപവാദാൻവൈചതുരോന്യവദാമ്യഹം തപസൈവ വിജാനന്തു പ്രാജ്ഞേനമുനയോപരാൻ' എന്നുള്ള സ്കന്ദഃഹാരകൊണ്ടും സിദ്ധമാകുന്നു. ഇതിങ്കൽ പ്രമാണാന്തരവുമുണ്ട്. 'അഥോസവാ ഏഷഹവാ അദ്ധ്യസ്യാമന്തരുഭേമനസി അധിനീഡം വാജിനാ ഇവ പ്രപശ്യൻ സംശിശ്യുകസ്യഹവാ അയംഗർഭ ഇതി അഥൈഷഹവാ അശയുയുക്ഷുർഭ്രമെ വിചികായതദാ സ വൈശ്യൌ ന കമവശ്യൽ അഥൈ ന മബ്രവീദ്യഥാ ജ്യൌതിഷമാഗമം സൌമ്യഃഭാജ്ഞാനാ സിതന്മേയദിതചതഃ ക്ഷേത്ര സ്ഥസ്തം തദാഗത്യതദ്യോഗേന തഥാ ചക്ഷേചതി സതദോവാച അത്രവാ ഏകോയോഗഃ ന ദ്വിതീയോസ്തിതസ്യ പ്രതിദ്വന്ദ്വി നശ്ചതുഃ പിതാമഹ ആഹ ച മൂവതിസ്തഥാ സൂര്യശ്ച വ്യാസോമുനിസ്തപസാകിലത്രീനധികാൻ വ്യാചക്ഷ്യ-വസിഷ്ഠാക്ഷ്യൌ-അത്രിദ്ദശ-പരാശരോദ്വാദശ-കശ്യപഃ പഞ്ചദശ-നാരദസ്സപ്തദശ-ഗർഗ്ഗോഷ്ടാദശ-മരീചിസ്ത്രിംശൽ-മനുഃരകത്രിംശൽ-അംഗിരഃ ഷട്ത്രിംശൽ- ലോമശസ്സപ്തത്രിംശൽ- പൌലിശശ്ചത്വാരിംശൽ ച്യവന- ഏകചത്വാരിംശൽ- ഏഷഹ വൈചതുശ്ചത്വാരിംശജ്ജാനാമി- ഇതോധികഞ്ചാന്യ ഇതിച്ചതേത്രി- തദത്രഹ വൈകോസ്യാന്യോവക്താ ഭവതി-

തദ്ഭഗവോ ഏതാവത്തെ ജ്യൌഷേണ വദാമി അദ്യേഷ്യസ്യാത്മ നഃ ക്ഷേത്രസ്ഥമാത്മന ഏവേതി തൽപ്രതീക്ഷസ്വവൈ ജനനം യാ വദിതി'.

മേൽ എഴുതിയതു മിതാക്ഷരയിൽ ഉദാഹരിക്കപ്പെട്ട ഒരു ശ്രുതിയാകുന്നു. അതിൽ മേൽപ്പറഞ്ഞ യോഗത്തിൻെറ അപവാദങ്ങളായിട്ടു നാലു യോഗങ്ങളെ ബ്രഹ്മാവും സുബ്രഹ്മണ്യനും സൂര്യനും പറഞ്ഞു എന്നും വ്യാസമഹർഷി തപസ്സുകൊണ്ടു അവരാൽ പറകപ്പെട്ട യോഗങ്ങൾക്കു പുറമെ മൂന്നു യോഗങ്ങളെക്കണ്ടു എന്നും വസിഷ്ഠൻ എട്ടു യോഗങ്ങളെക്കണ്ടു എന്നും അത്രി പത്തു യോഗങ്ങളെക്കണ്ടു എന്നും പരാശരൻ പന്ത്രണ്ടു യോഗങ്ങളെക്കണ്ടു എന്നും കാശ്യപൻ പതിനഞ്ചു യോഗങ്ങളെക്കണ്ടു എന്നും നാരദൻ പതിനേഴു യോഗങ്ങളെക്കണ്ടു എന്നും ഗർഗ്ഗൻ പതിനെട്ടു യോഗങ്ങളെക്കണ്ടു എന്നും മരീചി മുപ്പതു യോഗങ്ങളെക്കണ്ടു എന്നും മനു മുപ്പത്തൊന്നു യോഗങ്ങളെക്കണ്ടു എന്നും അംഗിരസ്സ് മുപ്പത്താറുയോഗങ്ങളെക്കണ്ടുവെന്നും ലോമശൻ മുപ്പത്തേഴു യോഗങ്ങളെക്കണ്ടു എന്നും പൌലിശൻ നാല്പതുയോഗങ്ങളെക്കണ്ടു എന്നും ച്യവനൻ നാല്പത്തൊന്നു യോഗങ്ങളെക്കണ്ടു എന്നും ഇപ്രകാരം വാക്താവായ ഞാൻ നാല്പത്തുനാലു യോഗങ്ങളെ അറിയുന്നു എന്നും അന്യനായൊരുത്തൻ ഇതുകളിൽനിന്നും അധികത്തെ അറിയുമെന്നു ഞാൻ വിചാരിക്കുന്നു എന്നും പറഞ്ഞിരിക്കുകയാൽ മേൽപ്പറഞ്ഞ യോഗത്തിൻെറ അപവാദങ്ങൾ അതിബഹുലങ്ങളായിട്ടുള്ളതുകൾ തന്നെ എന്നു നിസ്സംശയമായി ഗ്രഹിക്കുകയുമാം. നാല്പത്തുനാലു യോഗങ്ങളെ ഈ ഞാൻ അറിയുന്നു എന്നതു ബൃഹസ്പതിയോടു ശൌനകമഹർഷിയുടെ വചനമാകയാൽ നാല്പത്തുനാലു അപവാദയോഗങ്ങളെ തപസ്സുകൊണ്ടു കണ്ടതു ശൌനകനാകുന്നു എന്നു് അറിഞ്ഞുകൊൾക. ബൃഹച്ഛൌനകഹോരയിൽ മേൽപ്പറഞ്ഞ യോഗത്തിൻെറ അപവാദങ്ങളായി നാല്പത്തുനാലു യോഗങ്ങൾ കാണ്മാനുമുണ്ട്. എങ്ങിനെ എന്നു താഴെ കാണിക്കുന്നു.

ശ്ലോ. അഥതേസംപ്രവക്ഷ്യാമിക്ഷേത്രജംതംതഥൌജസം
അനൌരസംവാവിജ്ഞാതുംവാത്സ്യായനനിശമ്യതാം.

അർത്ഥം—അല്ലയോ വാത്സ്യായനൻ! ഇനി ഞാൻ ക്ഷേത്രജനായിയും തഥാഭൂതനായിയുമിരിക്കുന്ന ശിശു തൻെറ ജനനത്തിന്നു അധികരണമായ ക്ഷേത്രത്തിൻെറ സ്വാമി യാവനൊരുത്തനൊ അവൻെറ ഔരസനാകിൽ അപ്രകാരവും ഔരസനല്ലാ എങ്കിൽ അപ്രകാരവും അറിവാനുള്ള ഉപായത്തെ അങ്ങേക്കായിക്കൊണ്ടു പറയുന്നു. കേട്ടുകൊൾക.

൨. യദാനലഗ്നമിന്ദുഞ്ച ജീവഃപശ്യതിസർവ്വഥാ
തദാവിധുരസംബന്ധഃ പ്രാധാന്യേനവിവക്ഷതാ
സംബന്ധോപ്യഥവാപേന സഹൈകർക്ഷൈകഭാഗഗഃ
൩. സ്യാച്ചേദ്വാസതദാവിധി ജാ ജംതന്നചേത്ഭവേൽ
ഏകോപിവക്ഷ്യമാണേഷുയോഗേഷ്വത്രദ്വിജോത്തമ.

അ — ലഗ്നത്തെക്കുറിച്ചും ചന്ദ്രനെക്കുറിച്ചും സർവ്വഥാ ഗുരുദൃഷ്ടിയില്ലാതെ ഉള്ള സമയത്തിങ്കൽ ചന്ദ്രൻ സൂര്യനോടുകൂടെ മുഖ്യമായയാതൊരു സംബന്ധവുമില്ലാതെ ഒരോടത്തു നില്ക്കുകിലും സൂര്യസംബന്ധിയായിരിക്കുമ്പോൾ തന്നെ ഒരു പാപഗ്രഹത്തോടുകൂടെ ഒരു രാശിയിൽ ഏകാംശത്തിങ്കൽ നില്ക്കുകിലും പ്രസൂതനായ ശിശു ജാരോല്പാദിതനാകുന്നു എന്ന് അറിഞ്ഞുകൊൾക. അവിടെ മേൽപ്പറഞ്ഞ യോഗത്തിന്റെ അപവാദത്താൽ ഇനിപ്പറവാൻ പോകുന്ന യോഗങ്ങളിൽ ഒന്നിന്റെ എങ്കിലും സംഭവമുണ്ടായിരിക്കരുത് എന്നും കൂടെ ധരിച്ചുകൊൾക.

൪. ഗുരോഃക്ഷേത്രസ്ഥിതിർയ്യോഗസ്തദ്ദൃഗാണേതദംശകേ
സ്ഥിതിശ്ചേത്യപവാദാൻവൈ ചതുരോ സ്യഗ്രഹാഞ്ചവീൽ

അ — ഗുരുക്ഷേത്രത്തിങ്കൽ സ്ഥിതിയും ഗുരുയോഗവും ഗുരുദൃക്കാണത്തിങ്കൽ സ്ഥിതിയും ഗുരുനവാംശകസ്ഥിതിയും മേൽപ്പറഞ്ഞ യോഗത്തിന്ന് അപവാദമാകുന്നു എന്ന് സുബ്രഹ്മണ്യൻ പറഞ്ഞിരിക്കുന്നു. ആകെന്നാൽ ലഗ്നത്തിന്നുമാം ചന്ദ്രന്നുമാമെന്നു ധരിച്ചുകൊൾക.

൫. അഥാന്യാനപിവക്ഷ്യാമി ശൃണു വാത്സ്യായനാഖിലാൻ
മുനിഭിസ്തുപ സംദൃഷ്ടാന്യോഗാനസ്യവിരോധിനഃ

അ — മേൽപ്പറഞ്ഞ യോഗത്തിന്നു മേൽപ്പറഞ്ഞതുകൾക്കുപുറമേ ഉള്ള അപവാദയോഗങ്ങളെ ഇനി നിശ്ശേഷമാകംവണ്ണം പറയുവാൻ പോകുന്നു. അല്ലയോ വാത്സ്യായനൻ! അങ്ങുന്ന് അതിനെ കേട്ടുകൊൾക.

൬. ലഗ്നേന്ദോശ്ശുഭവർഗ്ഗാശ്ചേദുഭയോഃ സ്യുരമിശ്രിതാഃ
ഏകേനാപ്യന്യവർഗ്ഗേണ ജാരജംതന്ന നിർദ്ദിശേൽ

അ — ലഗ്നവർഗ്ഗങ്ങളിലും ചന്ദ്രവർഗ്ഗങ്ങളിലും പാപവർഗ്ഗാന്തർഭാവമില്ലാ എങ്കിൽ ശിശു ജാരപുത്രനാകുന്നു എന്നു പറഞ്ഞുകൂടാ.

൭. ലഗ്നസ്യനവമാധീശവർഗ്ഗാധിക്യതഥാവിധോഃ
അസ്യേശവർഗ്ഗാധിക്യേതോ ജാരജംതന്ന നിർദ്ദിശേൽ

അ — ലഗ്നത്തിന്റെ വർഗ്ഗങ്ങളിൽ നവമാധിപവർഗ്ഗങ്ങൾ അധികങ്ങളായിരുന്നാൽ മേൽപ്രകാരം പറയരുത്. ചന്ദ്രൻ നില്ക്കുന്ന രാശിയിൽനിന്നു ഏഴാംരാശിയുടെ അധിപനായ ഗ്രഹങ്ങളുടെ വർഗ്ഗ

ങ്ങൾ ചന്ദ്രന്റെ മാറുള്ള വർഗ്ഗങ്ങളേക്കാൾ അധികങ്ങളായിരുന്നാൽ മേൽപ്രകാരം പറയരുത്.

൭. വർഗ്ഗാധിക്യേ ഭഗോരിന്ദൌ ലഗ്നഞ്ചേൽ ഭാഗ്യവാംശകം
നകശ്ചിദപിദൈവജ്ഞോ ജാരജന്തം വിനിർദ്ദിശേൽ

അ — ചന്ദ്രന്നു ഭൂഗ്രഹവർഗ്ഗാധിക്യവും ലഗ്നത്തിന്നു ഭുഗ്വാംശകത്തിങ്കൽ സ്ഥിതിയും ഒരുമിച്ചു വരികിൽ മേൽപ്രകാരം പറയരുത്.

൮. അരസ്ത്രീനാഥോദേവേഡ്യോ ഭാഗ്യംപശ്യതിചേദ് ബലി
നകശ്ചിദപിദൈവജ്ഞോ ജാരജന്തം വിനിർദ്ദിശേൽ.

അ — അഷ്ടമാധിപത്യത്തോടുകൂടാതേയും ബലവാനായിയുമിരിക്കുന്ന ബൃഹസ്പതി ഒമ്പതാമേടത്തേയ്ക്കു നോക്കുന്നു എങ്കിൽ ഒരു ദൈവജ്ഞനും പ്രസൂതനെ ജാരനെന്നു പറയരുത്.

൯. ചന്ദ്രാദ്ദശമഭേദൃഷ്ടിർജ്ജീവസ്യ ബലിനോയദി
നകശ്ചിദപിദൈവജ്ഞോ ജാരജന്തം വിനിർദ്ദിശേൽ

അ — ചന്ദ്രാധിഷ്ഠിതരാശിയുടെ പത്താംരാശിയിൽ ബലവാനായിരിക്കുന്ന ബൃഹസ്പതിയുടെ ദൃഷ്ടി ഭവിക്കുന്നു എങ്കിൽ മേൽപ്രകാരം പറയരുത്.

൧൦. ആയാധീശഃശുഭശ്ചേത്സ്യാജ്ജീവേന്ദ്വോരന്തരസ്ഥിതഃ
നകശ്ചിദപിദൈവജ്ഞോ ജാരജന്തം വിനിർദ്ദിശേൽ

അ — ലാഭാധിപൻ ശുഭനായിട്ടും ഗുരുചന്ദ്രന്മാരുടെ മധ്യസ്ഥിതനായിട്ടും വരികിൽ മേൽപ്രകാരം പറയരുത്.

൧൧. ചന്ദ്രാല്ലാഭഗതൌസൌമ്യഭാർഗ്ഗവൌചേദ് ബലാന്വിതൌ
നകശ്ചിദപിദൈവജ്ഞോ ജാരജന്തം വിനിർദ്ദിശേൽ

അ — ചന്ദ്രാൽ പതിനൊന്നാമേടത്തു ബുധശുക്രന്മാർ ബലവാന്മാരായി നിന്നാൽ മേൽപ്രകാരം പറയരുത്.

൧൨. ചന്ദ്രാൽകർമ്മണിസൂര്യസ്യദൃഷ്ടിശ്ചേദസ്ഥിപുച്ഛലാ
സ്ഥിരരാശിംപ്രപന്നസ്യ ജാരജോനഭവേച്ഛിശുഃ

അ — സ്ഥിരരാശിയിൽ നിൽക്കുന്ന സൂര്യൻ ചന്ദ്രാൽ ദശമരാശിയെ പൂർണ്ണമാകംവണ്ണം നോക്കുന്നു എങ്കിൽ ശിശു ജാരജനായി ഭവിക്കായ്കയാൽ മേൽപ്രകാരം പറയരുത്.

൧൩. വർഗ്ഗോത്തമാംശഗശ്ചന്ദ്രസ്തൽകർമ്മാധിപസംയുതഃ
യദിസ്യാൽസൌമ്യജാനീഹിജാരജോനഭവേച്ഛിശുഃ

അ — ചന്ദ്രന്നു വർഗ്ഗോത്തമാംശകസ്ഥിതിയും ചന്ദ്രാൽ കർമ്മാധിപനോടു യോഗവുംകൂടി വരികിൽ മേൽപ്രകാരം പറയരുത്.

൧൪. പാപദൃഗ്യോഗഹീനശ്ചേച്ഛീതാംശുഃശുഭരാശിഗഃ
തദാസൌമ്യാവബുധ്യസ്വജാരജോനഭവേച്ഛിശുഃ

അ — ചന്ദ്രൻ പാപദൃഷ്ടിയോടും പാപയോഗത്തോടും കൂടാതെ ശുഭരാശിയിൽ നില്ക്കിൽ മേൽപ്രകാരം പറയരുത്.

൧൯൩. ശുഭകേന്ദ്രശശീചേൽസ്യാൽ പാപദൃഷ്ടിവിവർജ്ജിതഃ
തദാസൌമ്യാവബുധ്യസ്യ ജാരജോനഭവേച്ഛിശുഃ

അ — ചന്ദ്രൻ പാപദൃഷ്ടിയോടുകൂടാതെ ശുഭകേന്ദ്രത്തിൽ നില്ക്കിലും മേൽപ്രകാരം പറയരുത്.

൧൯. വർഗ്ഗോത്തമഗതോയദ്വാ ദ്വിതീയാംശകമാശ്രിതഃ
കവിഃകർക്കടകസ്ഥശ്ചേദൌരസസ്സംഭവേൽപിതുഃ

അ — കർക്കടകരാശിയിൽ ആദ്യനവാംശകത്തിങ്കലോ ദ്വിതീയനവാംശകത്തിങ്കലൊ ശുക്രൻ നിന്നാൽ അവൻ പിതാവിന്റെ ഔരസപുത്രനാകയാൽ മേൽപ്രകാരം പറയരുത്.

൧൯൨. സൂര്യേണ ബലിനാദൃഷ്ടഃശുക്രശ്ചേദന്ത്യസംസ്ഥിതഃ
ചന്ദ്രസ്യജാരജോനായമൌരസസ്സംഭവേൽപിതുഃ

അ — ബലവാനായിരിക്കുന്ന സൂര്യന്റെ ദൃഷ്ടിയോടുകൂടിയ ശുക്രൻ ചന്ദ്രന്റെ പന്ത്രണ്ടാമേടത്തു നില്ക്കുന്നു എങ്കിൽ മേൽപ്രകാരം പറയരുത്.

൧൯൩. സ്വോച്ചസ്ഥഗ്ദ്ദീതരശ്മിശ്ചേൽസ്വോച്ചാംശകഗതോപിവാ
വാത്സ്യായനവിജാനീഹിസപിതുഃപുത്രഔരസഃ

അ — ചന്ദ്രന്റെ സ്ഥിതി പരമോച്ചത്തിങ്കലോ ഉച്ചാംശകത്തിങ്കലൊ ആയി വരികിൽ അവൻ പിതാവിന്റെ ഔരസപുത്രനാകയാൽ മേൽപ്രകാരം പറയരുത്.

൧൯. വ്യയാധിപതിദൃഗ്ദീനഃസ്വക്ഷേത്രേയദിചന്ദ്രമാഃ
സ്വസ്യൈവസൌമ്യബുധ്യസ്യപിതുഃപുത്രന്തമൌരസം

അ — ചന്ദ്രൻ ചന്ദ്രാൽ പന്ത്രണ്ടാം ഭാവാധിപന്റെ ദൃഷ്ടിയോടുകൂടാതെ സ്വക്ഷേത്രത്തിങ്കൽ നില്ക്കുന്നു എങ്കിൽ മേൽപ്രകാരം പറയരുത്.

൧൯൫. മിഥുനസ്യാദിതസ്ത്ര്യംശേവണിജോവാദ്വിതീയകേ
കുംഭസ്യവാന്ത്യേ ചന്ദ്രശ്ചേജ്ജാതംവിദ്ധിതമൌരസം.

അ — മിഥുനത്തിന്റെ ആദ്യദ്രേക്കാണത്തിങ്കലോ തുലാം രാശിയുടെ രണ്ടാംദ്രേക്കാണത്തിങ്കലൊ കുംഭത്തിന്റെ മൂന്നാം ദ്രേക്കാണത്തിങ്കലൊ ചന്ദ്രസ്ഥിതി വരികിൽ മേൽപ്രകാരം പറയരുത്.

൧൯൬. മിഥുനാംശഗതശ്ചന്ദ്രോവണിഗംശഗതോപിവാ
യദികുംഭാംശകസ്ഥോവാ ജാതംവിദ്ധിതമൌരസം

അ — ചന്ദ്രന്റെ സ്ഥിതി മിഥുനാംശകത്തിങ്കലൊ തുലാംശകത്തിലോ കുംഭാംശകത്തിങ്കലോ ആകിൽ മേൽപ്രകാരം പറയരുത്.

൨൫. ത്രൈക്കേതന്ദോമ്മണ്ഡലസ്യജ്യോക്ഷേത്രാദന്യത്രചേൽസ്ഥിതിഃ
തദ്ദഗാണാദ്യയോഗോവാജാതംവിദ്ധിതപമൌരസം
അ—രാശിസ്ഥാനത്തിങ്കൽ ചന്ദ്രണ്ടു സംഖ്യവെച്ച അതിങ്കൽ നിന്നു തൽക്കാലചന്ദ്രനെ വാങ്ങിയാൽ രാശിഭാഗകലാത്മകമായി ഉണ്ടാകുന്ന മണ്ഡലസ്ഫുടത്തിന്നു ഗൃഹക്ഷേത്രത്തിങ്കൽ സ്ഥിതിയോ ദ്രേക്കാണാദികൾകൊണ്ടുള്ള ഗൃഹയോഗമോ ഭവിച്ചാലല്ലാതെ മേൽപ്രകാരം പറയരുത്.

൨൬. ത്രൈക്കേതന്ദോഭാസ്കരസ്യജ്യോഃക്ഷേത്രാദന്യത്രചേൽസ്ഥിതിഃ
തദ്ദഗാണാദ്യയോഗോവാ ജാതംവിദ്ധിതപമൌരസം
അ—സൂര്യസ്ഫുടത്തിങ്കൽനിന്നു ചന്ദ്രസ്ഫുടം വാങ്ങിയാൽ ശേഷിക്കുന്നതിന്റെ സ്ഥിതി ജീവഃക്ഷേത്രത്തിങ്കലല്ലാതയോ ദ്രേക്കാണാദികൾകൊണ്ടുള്ള ജീവയോഗത്തോടുകൂടാതയോ വരികിൽമേൽ പ്രകാരം പറയരുത്.

൨൭. ശശിനാസംയുതഃപാപസ്തസ്മാച്ചേൽസപ്തമാധിപഃ
വാത്സ്യായനവിജാനീഹി ജാരജോനഭഃവച്ഛിശുഃ
അ—ചന്ദ്രനോടു സഹിതനായിരിക്കുന്ന പാപൻ ചന്ദ്രാൽ സപ്തമാധിപനാകുന്നു എങ്കിൽ മേൽപ്രകാരം പറയരുത്.

൨൮. ശിഖിനാസഹിതോജീവോ മന്ദത്രിംശാംശഗോപിവാ
യദ്യഷ്ടമാധിപോവേന്ദൌരൌരസസ്സഭവേൽപിതുഃ
അ—വ്യാഴത്തിന്നു കേതുവിനോടു യോഗമോ മന്ദത്രിംശാംശകത്തിൽ സ്ഥിതിയോ ചന്ദ്രാൽ അഷ്ടമാധിപത്യമോ ഉണ്ട് എങ്കിൽ അങ്ങിനെ ഉള്ള വ്യാഴത്തിന്റെ ദൃഷ്ടി ലഗ്നത്തിന്നും ചന്ദ്രന്നുമില്ലാ എങ്കിലും മേൽപ്രകാരം പറയരുത്.

൨൯ ഇന്ദുലഗ്നേശയോർബ്ബന്ധുസ്തൽകാലേവാകിപതിർയ്യദി
തൽസമാനാംശകസ്ഥശ്ച ജാതസ്സപിതുരൌരസഃ
അ—വ്യാഴം തല്ക്കാലംകൊണ്ടു ചന്ദ്രന്റേയും ലഗ്നാധിപന്റേയും ബന്ധുവായി, ലഗ്നാംശകം യാതൊന്നൊ അതുതന്നെ തന്റെ അംശകമായിട്ടെങ്കിലും ചന്ദ്രാംശകം യാതൊന്നോ അതുതന്നെ തന്റെ അംശകമായിട്ടെങ്കിലും നില്ക്കിൽ മേൽപ്രകാരം പറയരുത്.

൩൦. സ്വോച്ചസ്ഥഃസ്വസുതാധീശശ്ശീതാംശുംയദിപശ്യതി
ജാരജോനസവക്തവ്യഃപിതുഃപുത്രസ്സകൌരസഃ
അ—ചന്ദ്രാൽ പഞ്ചമാധിപതി പരമോച്ചസ്ഥനായിട്ടു ചന്ദ്രനെ നോക്കുന്നു എങ്കിൽ മേൽപ്രകാരം പറയരുത്.

൩൧. ജീവേനദൃഷ്ടഃകശ്ചിച്ചേച്ചന്ദ്രംപശ്യതിചേചരഃ
തൽക്കാലബന്ധുഭാവേനതഹിജാതസ്സകൌരസഃ

അ—വ്യാഴത്തിന്റെ ദൃഷ്ടിയോടുകൂടിയ ഒരു ഗ്രഹം തൽക്കാല ബന്ധുവായിട്ടു ചന്ദ്രനെ നോക്കുകിൽ മേൽപ്രകാരം പറയരുത്.

൩൦. ഇന്ദുസ്സൂര്യേണസംയുക്തോജീവക്ഷേത്രഗതോപിവാ
യദിജീവേനയുക്തോവാ തഥിജാതസ്സുഖൗരസഃ

അ—ചന്ദ്രസ്ഫുടവും സൂര്യസ്ഫുടവും തമ്മിൽ ചേർന്നാൽ ഉണ്ടാകുന്ന ദ്വിസ്ഫുടത്തിന്റെ സ്ഥിതി ഗുരുക്ഷേത്രത്തിങ്കലായി വരികിലും ഗുരു യോഗത്തോടുകൂടിയതായി വരികിലും മേൽപ്രകാരം പറയരുത്.

൩൧. അഥഗുർവ്വംശകസ്ഥോവാഗുരുദ്രേക്കാണഗോപിവാ
ഗുരുത്രിംശാംശകസ്ഥോവാ യദിജാതസ്സുഖൗരസഃ

അ—മേൽപ്രകാരം ഉള്ള ദ്വിസ്ഫുടത്തിന്റെ സ്ഥിതി ഗുരുരാശ്യംശകത്തിങ്കലായാലും ഗുരുദ്രേക്കാണത്തിങ്കലായാലും ഗുരുത്രിംശാംശകത്തിങ്കലായാലും മേൽപ്രകാരം പറയരുത്.

൩൨. ലഗ്നാൽക്കസ്ഫുടയോഗർക്ഷ സപ്തമേബലവാൻഗുരുഃ
സ്യാച്ചേത്തഥിവിജാനീഹി പിതുഃപുത്രംതമൌരസം

അ—ലഗ്നാൽ സ്ഫുടങ്ങൾ തമ്മിൽ ചേർന്നാൽഅതിന്റെ ഏഴാമേടത്തു ബലവാനായബൃഹസ്പതിയുടെ സ്ഥിതിവരുമെങ്കിൽ മേൽപ്രകാരം പറയരുത്.

൩൩. ഏഷാമഭാവേസർവ്വേഷാമവധാരയജാരജം
പൂർവ്വോക്തേതൈനൈവയോഗേന പ്രച്ഛന്നംവാവദകചിൽ.

അ—മേൽപറഞ്ഞ യോഗങ്ങളിൽ ഒന്നുമില്ലാ എങ്കിൽ മുൻപറഞ്ഞപ്രകാരമുള്ള യോഗംകൊണ്ടുതന്നെ ഇവൻ ജാരജനാകുന്നു എന്നു നിശ്ചയിച്ചുകൊൾക. പറയണമെന്നു ഇച്ഛയുണ്ടായാൽ അതിവിശ്വസ്തനായിട്ടുള്ളവനോടു മാത്രം പറയാം.

൩൪. കാലഃകലിരഥാദിഷ്ടേ യോഗേസംബന്ധഗോചരം
പ്രാധാന്യമപിവക്ഷ്യാമി തൽസൌമ്യാവഹിതഃശൃണു.

അ—കാലം കലിയാകുന്നു. ഇതുതന്നെ മേൽപ്രകാരം പറഞ്ഞതിന്നു കാരണം. ഇനി മുൻപറഞ്ഞ യോഗത്തിങ്കൽ പ്രയോജകമായി പറകപ്പെട്ട സൂര്യന്റെ മുഖ്യസംബന്ധാഭാവത്തിങ്കൽ ഘടകമായ സംബന്ധമുഖ്യത്വം ഇന്നവിധമെന്നു പറയുന്നു. കേട്ടുകൊൾക.

൩൫. തദ്ദൃഷ്ടിസ്തൽസഹസ്ഥത്വം തദ്വിയുഗ്വനസ്ഥിതിഃ
തദംശകസ്ഥിതിസ്തസ്യ ദ്രേക്കാണസ്ഥത്വമിത്യമീ

൩൬. പഞ്ചപ്രധാനസംബന്ധാഃ ഖേടാനാംസർവ്വസമ്മതാഃ.
തേഷാമഭാവസ്സർവ്വേഷാം യോഗസ്യോക്തസ്യകാരണം.

അ—ഗ്രഹങ്ങളുടെ മുഖ്യസംബന്ധങ്ങൾ ദൃഷ്ടി, ഏകരാശിസ്ഥിതി, ക്ഷേത്രസ്ഥിതി, അംശകസ്ഥിതി, ദ്രേക്കാണസ്ഥിതി ഇവ അ

ഞ്ചുമാകയാൽ മേൽപറഞ്ഞ സ്ഥലത്തിങ്കൽ ചന്ദ്രനു സൂര്യനോടു യാതൊരു മുഖ്യസംബന്ധവുമരുത് എന്നുള്ള അംശത്തിനു സൂര്യദൃഷ്ടിയും സൂര്യനോടുകൂടെ ഒരു രാശിയിൽ ഉള്ള നിൽപ്പും സൂര്യക്ഷേത്രത്തിൽ ഉള്ള സ്ഥിതിയും സൂര്യാംശകത്തിങ്കൽ ഉള്ള സ്ഥിതിയും സൂര്യദ്രേക്കാണത്തിങ്കൽ ഉള്ള സ്ഥിതിയും ചന്ദ്രനു ഉണ്ടായിരിക്കരുത് എന്ന് അർത്ഥമാകുന്നു.

മേൽ എഴുതിയ ഹോരാശ്ലോകങ്ങൾ മിതാക്ഷരാകാരമതത്തിന്ന് അനുകൂലങ്ങളായിരിക്കുകയാൽ അതുതന്നെ യുക്തമെന്നു തോന്നുന്നു എങ്കിലും ഈ ആചാര്യൻ മേൽപറഞ്ഞ യോഗങ്ങളെ ഇവിടെ പറയാതെ ഇരുന്നതിന്നു സംഗതി തോന്നുന്നില്ല. വിസ്താരഭയം കൊണ്ടായിരിക്കുമെന്നുള്ള ഊഹം ശിഥിലമായിപ്പോകുന്നു. അതുതന്നെ കാരണമെന്നു വരുമ്പോൾ ലഗ്നമിത്യാദി ശ്ലോകനിബന്ധനവും അതിന്റെ അപവാദയോഗങ്ങളെ പറയാതെ അതിനുമാത്രം വെളിവിലാക്കിയതുകൊണ്ട് കാര്യമില്ലായ്കയാൽ അസംഗതമായ്വരുമെല്ലോ എന്നു ശങ്കിക്കുന്നവർക്കുവേണ്ടി ഇനി മേൽപ്രകാരമുള്ള നിബന്ധനത്തെച്ചെയ്ത ആചാര്യന്റെ ആശയത്തെ പറയുന്നു.

ഹോരാശാസ്ത്രത്തിന്ന്, ഇങ്ങിനെയും ഒരു വിഷയമുണ്ട് എന്നതിനെ ബോധിപ്പിക്കേണമെന്നല്ലാതെ മേൽപ്രകാരമുള്ള യോഗത്തെപ്പിടിച്ച പരജാതതത്വത്തേയും തന്റെ ശിഷ്യർ പറയട്ടെ എന്ന് ഈ ആചാര്യന്ന് ഇച്ഛ ഉണ്ടായിട്ടില്ല. അങ്ങിനെ ഇച്ഛിക്കാതെ ഇരിപ്പാൻ കാരണം മേൽ എഴുതിയ ശ്രുതിയിൽ ഇതൊഴികഞ്ഞ്യ ഇതിപ്രത്യമി എന്നുള്ള അംശവും മേൽ എഴുതിയ ഹോരയിൽ പ്രച്ഛന്നംവാവഗകചിൽ കാലഃ കലിഃ എന്നുള്ള അംശവും തന്റെ ഹൃദയത്തിൽ ഉണർച്ചയോടുകൂടെ ഇരിക്കുകതന്നെ എന്ന് അറിഞ്ഞുകൊൾകയും വേണം.

മേൽപ്രകാരമുള്ള യോഗങ്ങൾ (൪൪) സ്കന്ദോക്തയോഗങ്ങൾ (൪) ഇങ്ങിനെ നാല്പത്തെട്ട് അപവാദയോഗങ്ങൾ ഉണ്ട് എങ്കിൽ ശാസ്ത്രത്തിന്നു വിഷയസംഭവം ദുർല്ലഭമായി വരുമല്ലോ എന്നു ചിലക്കു വിചാരിക്കാം. അങ്ങിനെ ഉള്ള വിചാരം മേൽ എഴുതിയ ശൌനകഹോരയുടെ ശേഷഭാഗം കണ്ടാൽ തീർന്നുപോകുന്നതാകുന്നു എന്ന് എല്ലാവരും ധരിക്കേണം. സന്ദേഹമുള്ളവർ പരീക്ഷിച്ചുകൊൾക. ഇനി പ്രകൃതത്തെ അനുസരിക്കുന്നു.

൩൭. ക്രൂരർക്ഷഗതാവശോഭനൌസൂര്യേണ ദൃഗ്ജനനവാത്മജസ്ഥിതൌ
ബന്ധസ്തുവിതാവിദശഗ സ്വവാരശിവശാതഥാവഥി.

അ— ഭാശോഭനൌ ക്രൂരർക്ഷഗതൌ സൂര്യേണ ദൃഗ്ജനനവാത്മജസ്ഥിതൌ ചേൽ തദാ ജാതസ്യ പിതാ തു രാശിവശാൽ വിദശഗഃ സ്വദേശേ സ്ഥിതഃ തഥാ പഥി സ്ഥിതഃ ചാ ബന്ധഃ പ്രപ്യഃ

അനു — അശുഭന്മാർ ക്രൂരർക്ഷഗതന്മാരായി സൂര്യങ്കൽനിന്നു ദ്യൂനനവാത്മജസ്ഥിതന്മാരായിട്ടു ഭവിക്കുന്നു എങ്കിൽ അപ്പോൾ ജാതനായിരിക്കുന്നവന്റെ പിതാവ് ആകട്ടെ രാശിവശാൽ വിദേശഗനായിട്ടോ സ്വമായിരിക്കുന്ന ദേശത്തിങ്കൽ സ്ഥിതനായിട്ടോ പന്ഥാവിങ്കൽ സ്ഥിതനായിട്ടോ ബദ്ധനെന്നു വാച്യനായി ഭവിക്കുന്നു.

വരി — അശുഭന്മാർ=പാപഗ്രഹങ്ങൾ, ക്രൂരർക്ഷഗതന്മാർ=ക്രൂരർക്ഷത്തെ ഗമിച്ചവർ, ക്രൂരർക്ഷം=ക്രൂരരാശി, ഗമിക്ക=പ്രാപിക്ക, സൂര്യൻ, ആദിത്യൻ. ദ്യൂനനവാത്മജസ്ഥിതന്മാർ=ദ്യൂനനവാത്മജങ്ങളിൽ സ്ഥിതിചെയ്യുന്നവർ, ദ്യൂനനവാത്മജങ്ങൾ=ദ്യൂനവും നവമവും ആത്മജവും, ദ്യൂനം=സപ്തമം, നവമം=മേടാദിരാശി, ആത്മജം=അഞ്ചാംരാശി, സ്ഥിതന്മാർ=സ്ഥിതിചെയ്തവർ, സ്ഥിതിചെയ്ക=നില്ക്കുക, ജാതൻ=ജനിച്ചവൻ, പിതാവ്=അച്ഛൻ, രാശിവശം=രാശിയുടെ വശം, വശം=അധീനതാ, വിദേശഗൻ=വിദേശത്തെ ഗമിച്ചവൻ, വിദേശം=പരദേശം, ഗമിക്ക=പ്രാപിക്ക, സ്വം=തന്നെ സംബന്ധിച്ചത്, സ്ഥിതൻ=സ്ഥിതിചെയ്തവൻ, സ്ഥിതിചെയ്ക=വസിക്കുക, ബദ്ധൻ=ബന്ധിക്കപ്പെട്ടവൻ, വാച്യൻ=വചിക്കപ്പെടുവാൻ യോഗ്യൻ, വചിക്ക=പറയുക.

സം — കുജന്ദന്മാർ ആദിത്യന്റെ ഏഴാംരാശിയിലൊ മേടരാശിയിലൊ അഞ്ചാംരാശിയിലൊ ഒരുമിച്ചു നില്ക്കുകയും അവർ നില്ക്കുന്ന രാശി മേടമൊ ചിങ്ങമൊ കുംഭമൊ ആയിരിക്കുകയും ക്ഷീണിച്ചിരിക്കിൽ അപ്പോൾ ജാതനായ ശിശുവിന്റെ പിതാവ ബദ്ധനായി വസിക്കുന്നു എന്നു പറയേണം. ആദിത്യനു ഭുജഗദ്രേക്കാണത്തിങ്കലൊ നിഗളദ്രേക്കാണത്തിങ്കലൊ സ്ഥിതി വരികിൽ ഗ്രഹത്തിനാൽ ബലാൽകൃതമായിരിക്കുന്ന ബന്ധത്തെ പറയേണം. ആദിത്യന്റെ സ്ഥിതി അതുകളിലല്ലാ എങ്കിൽ കാര്യവശാൽ ബദ്ധന്റെ സ്ഥിതി യാതൊരു പ്രകാരമൊ അപ്രകാരമുള്ള സ്ഥിതിയെ പറയണം. ആദിത്യൻ നില്ക്കുന്നത് ചരരാശിയിലായാൽ പരദേശത്തിങ്കൽ ബദ്ധനായിട്ടു ഭവിക്കുന്നു എന്നും സ്ഥിരരാശിയിലായാൽ സ്വദേശത്തിങ്കൽ ബദ്ധനായിട്ടു വസിക്കുന്നു എന്നും ഉഭയരാശിയിലായാൽ സ്വദേശപരദേശങ്ങളുടെ അന്തരാളത്തിങ്കൽ ബദ്ധനായിട്ടു ഭവിക്കുന്നു എന്നും പറഞ്ഞുകൊൾക.

ചിലർ ഇവിടെ ക്രൂരർക്ഷപദത്തിനു പാപക്ഷേത്രമെന്നുതന്നെ അർത്ഥമെന്നു വിചാരിച്ചിട്ട് ഏതെല്ലാം പാപക്ഷേത്രമായി വരുമൊ അതുകളിലവെച്ച് ഏതിലെങ്കിലും സ്ഥിതന്മാരായിരിക്കുന്ന കുജന്ദന്മാർ മേൽപ്രകാരം നിന്നാൽ മേൽപ്രകാരം പറയേണമെന്ന് അഭിപ്രായപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു. പാപഗ്രഹങ്ങളെ ക്രൂരശബ്ദംകൊണ്ടു പറ

വാനും ഓജരാശികൾക്ക് ഈ ശബ്ദംതന്നെ സംജ്ഞാതേ വിധിക്കപ്പെടുകയാൽ അതുകളെ ക്രൂരശബ്ദംകൊണ്ടു പറവാനും വിരോധമില്ലായ്കയാൽ ക്രൂരർക്ഷഗതൌ എന്ന പദത്തിന്ന് ഉഭയവിധമായിരിക്കുന്ന അർത്ഥത്തെ സ്വീകരിച്ചിരിക്കുന്നു. അങ്ങിനെത്തന്നെ തദർത്ഥത്തെ സ്വീകരിക്കാതെയിരുന്നാൽ 'സിംഹാജഘടഗൌസൂര്യ്യാദ്യൈന ഭാഗ്യസൂതസ്ഥിതൌ സ്യാതാംയദിതദാബന്ധം ജാതസ്യാപിതുരാദിശേൽ' ഇത്യാദി ബൃഹൽപ്രാജാപത്യത്തിന്നു വിരോധമായിവരികയും ചെയ്യുമെന്നറിക. ദ്രേക്കാണവിശേഷസ്ഥിതികൊണ്ടും തദ്ഭാവംകൊണ്ടുമുള്ള ബന്ധനഭേദം വിവക്ഷാനുരോധേന അഭ്യുപഗതതമാകുന്നു എന്നും ഗ്രാഹ്യമാകുന്നു.

൨. പൂർണ്ണശശിനിസ്വരാശിഗേ സൌമ്യേ ലഗ്നഗതേ ശുഭേ സുഖേ
ലഗ്നേജലഭേസ്തഗേപിവാ ചന്ദ്രേപോതഗതാ പ്രസൂയതേ.

അ— ശശിനി പൂർണ്ണേ സ്വരാശിഗേ സൌമ്യ ലഗ്നഗതേ ശുഭേ സുഖേ വർത്തമാനെ ച സതി ജലഭ ലഗ്നേ പൂർണ്ണ ചന്ദ്രേ അസ്തഗേ ച സതി അപി വാ പോതഗതാ പ്രസൂയതെ.

അന്വ— ശശി പൂർണ്ണനായിട്ടും സ്വരാശിഗനായിട്ടും സൌമ്യൻ ലഗ്നഗതനായിട്ടും ശുഭൻ സുഖത്തിങ്കൽ വർത്തമാനനായിട്ടുമിരിക്കും സമയത്തിങ്കലും ജലഭം ലഗ്നമായിട്ടു പൂർണ്ണനായിരിക്കുന്ന ചന്ദ്രൻ അസ്തഗതനായിട്ടുമിരിക്കുംസമയത്തിങ്കലും പോതഗതയായിട്ടും പ്രസവിക്കുന്നു.

വരി— ശശി=ചന്ദ്രൻ, സ്വരാശിഗൻ=സ്വരാശിയെ ഗമിച്ചവൻ, സ്വരാശി=തന്റെ രാശി, ഗമിക്ക=പ്രാപിക്കുക, സൌമ്യൻ=ബുധൻ, ലഗ്നഗതൻ=ലഗ്നത്തെ ഗമിച്ചവൻ, ഗമിക്ക=പ്രാപിക്ക, ശുഭൻ=ശുഭഗ്രഹം, (വ്യാഴമെന്നു സാരം) സുഖം=നാലാംരാശി, വർത്തമാനൻ=വർത്തിച്ചിയങ്ങുന്നവൻ, വർത്തിക്ക=സ്ഥിതിചെയ്ക, ജലഭം=ജലരാശി, അസ്തഗൻ=അസ്തത്തെ ഗമിച്ചവൻ, അസ്തം=ഏഴാംരാശി, ഗമിക്ക=പ്രാപിക്ക, പോതഗതാ=പോതത്തെ ഗമിച്ചവൾ, പോതം=തോണി, ഗമിക്ക=പ്രാപിക്ക.

സാ— ചന്ദ്രൻ പരിപൂർണ്ണമണ്ഡലനായിട്ടു കർക്കിടകത്തിങ്കൽ നില്ക്കുമ്പോൾ ബുധൻ ലഗ്നത്തിങ്കലും വ്യാഴം നാലാമേടത്തുമായി വരികിൽ അപ്പോളൊരുത്തൻ ജാതനായാൽ അവനെ പ്രസവിച്ചതു തോണിയിലിരിക്കുന്ന സമയത്തിങ്കലാകുന്നു എന്നു പറയേണം. ലഗ്നം ജലരാശിയായിട്ടും അതിന്റെ ഏഴാമേടത്തു പൂർണ്ണചന്ദ്രൻ സ്ഥിതനായിട്ടും വരികിലുമപ്രകാരംതന്നെ പറയേണം.

ജലരാശി കർക്കടകവും മകരത്തിന്റെ ഉത്തരാർദ്ധവും മീനവുമാകുന്നു. മേൽ എഴുതിയ പാഠവും അന്വയാദികളും ഭട്ടോല്പലഗ്രന്ഥത്തിങ്കൽ സ്പഷ്ടങ്ങളാകുന്നു. ദശാദ്ധ്യായിയിൽ ശശിനിപൂർണ്ണേ സ്വരാ

ശിഗെ സൌമ്യെ ലഗ്നഗതെ എന്നുള്ള അംശംകൊണ്ട് ഒരു യോഗത്തേയും ശേഷംകൊണ്ട് ഒരു യോഗത്തേയും സ്ഫുടത്തേന പറഞ്ഞിട്ട് അതിനെ സ്ഥിരപ്പെടുത്തുവാനായിക്കൊണ്ട് 'സൌമ്യേ ലഗ്നേ പൂർണ്ണ സ്വഗൃഹഗതേ ശശിനി സലിലസംയാതേ പാതാളസ്ഥൈശ്ചശ്ശുഭൈർജ്ജലഭേലഗ്നേസ്ഥിതേ ശശിനി' എന്നുള്ള സാരാവലിയെ ഉദാഹരിച്ചിരിക്കുന്നു. അതു ഹേതുവായിട്ടു ശുഭൈസ്സഖേ എന്നുള്ള പാഠമാകുന്നു ദശാദ്ധ്യായീകാരന്നു സമ്മതമായിട്ടുള്ളത് എന്നു തോന്നുന്നു. വേറെയും ഒരർത്ഥമുണ്ട്. അതിനെ ഇതിനുതാഴെ വിവരിക്കുന്നു. സ്വരാശിഗെ എന്ന പദം ശശിയോടും സൌമ്യനോടും യോജിക്കുന്നതാകയാൽ മിഥുനമൊ കന്നിയൊ ലഗ്നമായിരിക്കുമ്പോൾ പരിപൂർണ്ണനായ സ്ഥിതി കർക്കടകത്തിൽ സംഭവിക്കായ്കകൊണ്ടും കർക്കടകത്തിങ്കൽ നില്ക്കുണമെന്നുള്ള വിവക്ഷയില്ലായ്കകൊണ്ടും ധനരാശിയിൽ നില്ക്കുന്നവൻ എന്നുള്ള അർത്ഥംതന്നെ ഗ്രാഹ്യമാകുന്നു. ജലമയനായിരിക്കുന്ന ചന്ദ്രന്ന് പരിപൂർണ്ണത്വം സിദ്ധമാകിലും ജലപ്രസവസൂചകമായ ലഗ്നസംബന്ധവിശേഷം ലഭിക്കേണമെങ്കിൽ അങ്ങിനെയുള്ള ചന്ദ്രന്റെ സ്ഥിതി ജലരാശിയിലായാലെ മതിയാവൂ എങ്കിൽ മീനലഗ്നത്തിന്റെ ഏഴാംരാശിയിൽ സ്ഥിതനായ ചന്ദ്രനെക്കൊണ്ടും ജലപ്രസവത്തെ സൂചിപ്പിക്കുന്നതായ യോഗത്തെ ഉത്തരഭാഗംകൊണ്ടു സംഗ്രഹിച്ചത് യുക്തമായില്ല എന്നുവരും. മീനത്തിന്റെ ഏഴാംരാശി കന്നിയല്ലൊ ആകുന്നത്. അത് ജലരാശിഅല്ലാ എങ്കിലും സസസ്യദഹനാപ്ലവഗാചകന്യാഎന്നിപ്രകാരമുള്ള കന്യാരാശി സ്വത്രുപദർശനത്തിങ്കനു പ്ലവഗാ എന്നുകൂടെഉണ്ടാകകൊണ്ട് പോതസംബന്ധം ചന്ദ്രന്നുംഭവിക്കും. അതും പ്രകൃതാപയോഗിയായിട്ടുള്ളതാകയാൽ മീനരാശികൊണ്ടും മേൽപറഞ്ഞപ്രകാരം പോതപ്രസവത്തെ ഊഹിക്കാമെന്നാകുന്നു ആചാര്യാഭിപ്രായമെന്നു പറയുന്നു എങ്കിൽ അത് കന്യാരാശിയ്ക്കു മുഖ്യമായിട്ടും മിഥുനത്തിന്നു കന്യാധിപനായ ബുധന്റെ സ്വാമിത്വത്തെ ദ്വാരീകരിച്ചുമുള്ളതാകയാൽകന്യാമിഥുനങ്ങൾക്കുതന്നെ ലഗ്നത്വത്തേയും ആരാശികളുടെ വീര്യസമ്പാദനത്തിന്നായിക്കൊണ്ടു ബുധന്റെ സ്ഥിതി അതുകളിൽതന്നെ ആയിരിക്കേണമെന്നുള്ള വിശേഷാംശത്തേയും അംഗീകരിച്ചാൽ ലഗ്നംകൊണ്ടു വിചാര്യനായ ശിശുവിങ്കൽതന്നെ പോതത്വം സ്പഷ്ടമായി തോന്നുകയും അതിന്ന് അത്യാവശ്യകതയുമുള്ളപ്പോൾ മേൽപ്രകാരമുള്ള അർത്ഥത്തെ സ്പർശിക്കാതെ ചിലർ പോയതു യുക്തമായില്ല എന്നുതന്നെ അല്ല 'ലഗ്നേന്ദുയുഗ്മേകന്യായാമഥവാ തൽഗതേ ബുധേ പൂർണ്ണശുദ്ധിനസ്ഥശ്ചേ ജ്ജനനം നൌഗതൌവദേൽ' എന്നുള്ള ബൃഹൽപ്രാജാപത്യവും നോക്കേണ്ടതാകുന്നു.

മേൽ എഴുതിയ ബൃഹൽപ്രാജാപത്യത്തിങ്കൽ എന്നപോലെ ഇവിടെ ഈ ആചാര്യനും അസന്ദിഗ്ദ്ധാർത്ഥപദപ്രയോഗത്തെ ആദരിപ്പാൻ സംഗതിയുള്ളപ്പോൾ അതിനെ ഉപേക്ഷിച്ചതിന്നു കാരണം പദലാഘവത്തിങ്കലും 'പൂർണ്ണഇന്ദൌ സ്വരാശിസ്ഥതഥാസൌമ്യേചലഗ്നേ ബലവത്യംഭസിപുഷ്കരൌകായാംപ്രസവംവദേൽ' എന്നുള്ള സ്കന്ദഹോരയുടെ അത്യന്താനുരോധപ്രദർശനത്തിങ്കലുമുള്ള ഇച്ഛയാകുന്നു. തഥാ ചലഗ്നഗേസൌമ്യ എന്നുള്ള സ്കന്ദഹോരാംശത്തിങ്കൽ അന്തർഭൂതമായ തഥാശബ്ദത്തിന്നു 'തഥാഭൂത സ്വരാശിസ്ഥ' എന്നുള്ള അർത്ഥത്തെ മേൽ എഴുതിയ ബൃഹൽപ്രാജാപത്യാനുരോധേന അംഗീകരിക്കുന്നതുതന്നെ യുക്തമെന്നു തോന്നുന്നു. ബുധന്റെ സ്ഥിതി മേൽപ്രകാരമാകയാൽ ക്ഷേത്രബലമൊ ഉച്ചബലമൊ സംഭവിക്കുമെന്നതിന്നു യാതൊരു സംശയവുമില്ല. അതുകൂടാതെയുള്ള ബലങ്ങളുടെ സമ്പത്തിലും വേണ്ടുതന്നെ എന്നുള്ള ആശയം ബലവത്പദോപാദാനം ഹേതുവായിട്ട് ഉന്നേയമായിരിക്കുകയാൽ ഇവിടേയും ബലവതി എന്ന പദത്തെ അദ്ധ്യാഹരിച്ചു യോജിപ്പിക്കുണം. ഇങ്ങിനെയാകയാൽ മേലെഴുതിയ സാരാവലിയിൽ പൂർണ്ണസ്വഗൃഹഗതെ എന്നുള്ള പദങ്ങൾ സൌമ്യേ എന്നതിനോടും ശശിനി എന്നതിനോടും യോജ്യങ്ങളായി വരികയും ചെയ്യും. വിശേഷിച്ചു സ്വഗൃഹഗതത്വത്തിന് എന്നപോലെ പൂർണ്ണത്വത്തിന്നും ഭേദം കല്പ്യമാകുന്നു. എങ്ങിനെയെന്നാൽ ഏകത്രബലപരിപൂർണ്ണത്വംതന്നെ പൂർണ്ണതയാകുന്നത്. അന്യത്രകലാപരിപൂർണ്ണത്വംതന്നെ പൂർണ്ണതയാകുന്നത്. ഇപ്രകാരം കല്പിക്കാം ഇതുകൊണ്ടു മേൽപറഞ്ഞ അർത്ഥത്തിന്നു മേൽപറഞ്ഞ സാരാവലീവിരോധം വരുമല്ലൊ എന്നുള്ള ശങ്കയെ പരിഹരിക്കുകയും ചെയ്തു. രണ്ടാമടത്തു നില്ക്കുന്ന ചന്ദ്രന്നു നാലാമടത്തു നിന്നാൽ യാതൊരു പ്രകാരമൊ അപ്രകാരമുള്ള സംബന്ധം ദുർല്ലഭമാകുന്നു എന്നതിരിക്കട്ടെ. യോഗകത്താവായിരിക്കുന്ന ഗ്രഹത്തിന്നു ലഗ്നത്തോട് ഒരു സംബന്ധം വേണമല്ലൊ. അത് എന്ത് എന്നു ചോദിക്കുന്നു എങ്കിൽ പറയാം. സർവ്വകലാപരിപൂർണ്ണനായിരിക്കുന്ന ചന്ദ്രനാൽ സൂചിതമായ ജലരാശിയുടെ അത്യന്തസാമീപ്യംതന്നെ അപ്രകാരമുള്ള ചന്ദ്രന്റെ സംബന്ധമെന്നാകുന്നു. ഇതുകൊണ്ടു സർവ്വത്രയുക്തിസാമ്യവും സാധിതമായി. മേൽ എഴുതിയ സാരാവലിയെ പ്രമാണിച്ചും യദാസുഖഗതൈസ്സൌമ്യൈർവിത്യാദി സ്കന്ദഹോര മുതലായ പൂർവ്വതന്ത്രങ്ങളെ പ്രമാണിച്ചും ശുഭൈസ്സുഖ എന്നുള്ള നിബന്ധനംതന്നെ ആചാര്യകൃതമായിട്ടുള്ളത് എന്നു ഞാൻ ഊഹിക്കുന്നു. ശുഭൈസ്സുഖേ ഇത്യാദി ശേഷത്തിന്റെ അർത്ഥം ജലരാശി ലഗ്നമായിരിക്കുമ്പോൾ അതിന്റെ നാലാംരാശിയിൽ ചന്ദ്രനെ ഒഴിച്ചു മററുള്ള ശുഭന്മാരുടെ സ്ഥിതിയും

ഏഴാംരാശിയിൽ ചന്ദ്രൻെറ സ്ഥിതിയുംകൂടി വരികിലും മേൽപ്രകാരം പറയാമെന്നതന്നെയാകുന്നു. മേലെഴുതിയ സാരാവലിയുടെ ഉത്തരാദ്ധത്തിന്നും അതുതന്നെ അൎത്ഥം എന്നിരിക്കയാൽ അവിടെയാതൊരു വിശേഷവും ക്ലൃപ്തമായിട്ടില്ല എന്നും അവശ്യകല്പ്യമായിട്ടു തോന്നുന്നില്ല എന്നും അറിഞ്ഞുകൊൾക.

൯. ആപ്യോദയമാപ്യഗശ്ശശീസമ്പൂൎണ്ണസ്സമവേക്ഷതേഥവാ
മേഷ്ടൂരണബന്ധുലഗ്നഗഃസ്യാൽസൂതിസ്സലിലേലനസംശയഃ

അ—സമ്പൂൎണ്ണഃ ശശീ ആപ്യഗഃ ആപ്യോദയം സമവേക്ഷതേ ചേൽ സൂതിഃ സലിലേ സ്യാൽ അഥവാ സമ്പൂൎണ്ണഃ ശശീ ആപ്യഗഃ മേഷ്ടൂരണബന്ധുലഗ്നഗഃ ചേൽ സൂതിഃ സലിലേ സ്യാൽ സംശയഃ ന.

അനു—സമ്പൂൎണ്ണനായിരിക്കുന്ന ശശീ ആപ്യഗനായിട്ട് ആപ്യോദയത്തെ സമവേക്ഷിക്കുന്നു എങ്കിൽ സൂതി സലിലത്തിങ്കൽ ഭവിക്കും എന്നിയെ സംപൂൎണ്ണനായിരിക്കുന്ന ശശി ആപ്യഗനായിട്ടു മേഷ്ടൂരണബന്ധു ലഗ്നഗനാകുന്നു എങ്കിൽ സൂതി ലഗ്നത്തിങ്കൽ ഭവിക്കും സംശയമില്ല.

പരി—ശശി=ചന്ദ്രൻ, ആപ്യഗൻ=ആപ്യത്തെ ഗമിച്ചവൻ, ആപ്യം=ജലരാശി, ഗമിക്ക=പ്രാപിക്ക, ആപ്യോദയം=ജലരാശിയാകുന്ന ലഗ്നം, സമവേക്ഷിക്ക=ദൎശിക്കുക, (സപ്തമസ്ഥാനത്തിങ്കൽനിന്നു നോക്കുക എന്നു സാരം) സൂതി=പ്രസവം, സലിലം=ജലം, (ജലസമീപമെന്നുമാം) മേഷ്ടൂരണബന്ധുലഗ്നഗൻ=മേഷ്ടൂരണബന്ധുലഗ്നങ്ങളെ ഗമിച്ചവൻ, മേഷ്ടൂരണബന്ധുലഗ്നങ്ങൾ=മേഷ്ടൂരണവും ബന്ധുവും ലഗ്നവും, മേഷ്ടൂരണം=ദശമരാശി, ബന്ധു=ചതുൎത്ഥരാശി, ഗമിക്ക=പ്രാപിക്ക.

സാ—പരിപൂൎണ്ണനായിരിക്കുന്ന ചന്ദ്രൻ ജലരാശിയിൽ സ്ഥിതനാകയും അതിങ്കലുള്ള സ്ഥിതി ലഗ്നാൽ ഏഴാമേടത്താകയും ലഗ്നം ജലരാശിയാകയുംകൂടി വരികിൽ പ്രസവം വെള്ളത്തിലൊ വെള്ളത്തിൻെറ സമീപത്തിങ്കലൊ ആയിരിക്കുമെന്നും പറയാം. പരിപൂൎണ്ണനായിരിക്കുന്ന ചന്ദ്രൻ ജലരാശിയായിരിക്കുന്ന ലഗ്നത്തിൻെറ ദശമരാശിയിലൊ ചതുൎത്ഥരാശിയിലൊ അങ്ങിനെയുള്ള ലഗ്നത്തിൽ തന്നെയൊ സ്ഥിതനായാലും മേൽപ്രകാരം പറയാം. സംശയമില്ല. ഇങ്ങിനെത്തന്നെ 'സലിലഭലഗ്നേചന്ദ്രോജലരാശൌവീക്ഷതേ ഥവാപൂൎണ്ണഃപ്രസവംസലിലേവിദ്യാൽബന്ധുദയദശമഗശ്ചയദാ' എന്നുള്ള ശ്ലോകംകൊണ്ടു സാരാവലികാരനും പറഞ്ഞിട്ടുണ്ട്.

൧൦. ഉദയോദ്ധുപയോൎവ്യയസ്ഥിതേ
ഗ്ലൗ ത്ര്യംശാവനിരീക്ഷിതേയമേ

അളികക്കിയുതേവിലഗ്നഃഗ
സൌരശീതകരേക്ഷിതേവടേ

അ—പാപനിരീക്ഷിതേയമേ ഉദയോഡുപയോഃ വ്യയസ്ഥിതേ സൂതിഃ ഗ്രഹ്ത്യാം സ്യാൽ അളികക്കിയുതേ ശീതകരേക്ഷിതേ സൌരേ വിലഗ്നഗേ സൂതിഃ അവടേ സ്യാൽ.

അന്വ—പാപനിരീക്ഷിതനായിരിക്കുന്ന യമൻ ഉദയോഡുപന്മാരുടെ വ്യയസ്ഥിതനായിരിക്കുംസമയത്തിങ്കൽ സൂതി ഗ്രഹ്ത്തിയിങ്കൽ ഭവിക്കും. അളികക്കിയുതനായി ശീതരേക്ഷിതനായിരിക്കുന്ന സൌരൻ വിലഗ്നഗനായിരിക്കുംസമയത്തിങ്കൽ സൂതി അവടത്തിങ്കൽ ഭവിക്കും.

പരി—പാപനിരീക്ഷിതൻ=പാപനാൽ നിരീക്ഷിതൻ, പാപൻ=പാപഗ്രഹം, നിരീക്ഷിതൻ=നിരീക്ഷിക്കപ്പെട്ടവൻ, നിരീക്ഷിക്ക=വീക്ഷിക്കുക, യമൻ=ശനി, ഉദയോഡുപന്മാർ=ഉദയവും ഉഡുപനും, ഉദയം=ലഗ്നം, ഉഡുപൻ=ചന്ദ്രൻ, വ്യയസ്ഥിതൻ=വ്യയത്തിങ്കൽ സ്ഥിതിചെയ്യുന്നവൻ, വ്യയം=പന്ത്രണ്ടാംരാശി, സ്ഥിതിചെയ്ക=നില്ക്കുക, സൂതി=പ്രസവം, ഗ്രഹ്ത്തി=ബന്ധനാലയം, അളികക്കിയുതൻ=അളികക്കിയോടു യുതൻ, അളികക്കികൾ=അളിയും കക്കിയും, അളി=വൃശ്ചികം, കക്കി=കർക്കടകം, യുതൻ=കൂടിയവൻ, ശീതകരേക്ഷിതൻ=ശീതകരനാൽ ഈക്ഷിതൻ, ശീതകരൻ=ചന്ദ്രൻ, ഈക്ഷിതൻ=ഈക്ഷിക്കപ്പെട്ടവൻ, ഈക്ഷിക്ക=ദർശിക്കുക, സൌരൻ=ശനി, വിലഗ്നഗൻ=വിലഗ്നത്തെഗമിച്ചവൻ, വിലഗ്നം=ലഗ്നം, ഗമിക്ക=പ്രാപിക്കുക, സൂതി=പ്രസവം അവടം=ഗൃഹം.

സാ—സൂര്യന്റെയൊ ചൊവ്വയുടേയൊ പൂർണ്ണദൃഷ്ടിയോടുകൂടിയ ശനി ലഗ്നത്തിന്റെയും ചന്ദ്രാധിഷ്ഠിതരാശിയുടേയും വ്യയസ്ഥാനത്തിങ്കൽ നിന്നാൽ പ്രസവസ്ഥലം ബന്ധനാലയമാകുന്നു എന്നു പറയേണം. മേൽപ്രകാരമുള്ള ശനിയുടെ മേൽപ്രകാരമുള്ള സ്ഥിതി രണ്ടുപ്രകാരേണ ഭവിക്കും. ലഗ്നരാശിയും ചന്ദ്രാധിഷ്ഠിതരാശിയും പരസ്പരഭിന്നമായാലും അഭിന്നമായാലും വരുമല്ലൊ. എങ്കിലും ഇവിടെ വിവക്ഷിതമായിട്ടുള്ളത് അഭിന്നമായിരിക്കുമ്പോൾ ഉണ്ടാകുന്ന വ്യയസ്ഥിതി മാത്രമാകുന്നു. ഇതു ഭട്ടോല്പലഗ്രന്ഥത്തിങ്കൽ സ്പഷ്ടമാകുന്നു എന്നതിന്നു പുറമെ 'ലഗ്നഃസ്ഥഗോവ്യയസ്ഥാനേമന്ദസ്സൂര്യോരവീക്ഷിതഃ ഗ്രഹ്യൌപ്രസൂതിമാചഷ്ടേതൽകാലേനോപപാദിതാം' എന്നുള്ള ബൃഹൽപ്രാജാപത്യമാകുന്ന മൂലത്തോടുകൂടിയതാകുന്നു എന്നും ഗ്രഹിച്ചുകൊൾക. ഇതുകൊണ്ട് 'ഉദയസ്യവാ ഉഡുപസ്യവാ ഏകസ്ഥയോരുദയോഡുപയോർവ്വാവ്യയസ്ഥിതേ' എന്നു ചിലർ പറയുന്നതിന്നു മൂലം അവരുടെ ദുരാഗ്രഹമാത്രമാകുന്നു എന്നും പാപനിരീക്ഷിതേ എന്ന പദത്തിങ്കൽ അന്തർഭൂതമായ

പാപപദംകൊണ്ട് സൂര്യഭൌമന്മാർതന്നെ ഗ്രാഹ്യന്മാരാകുന്നു എന്നും വ്യാഖ്യാതമായി. അത്രതന്നെ അല്ല, 'ഉദയേന്ദ്വോർവ്യയസ്ഥാനേമന്ദഃപാപനിരീക്ഷിതഃ പ്രസവംബന്ധനാഗാരെസ്പഷ്ടംവദതിയോഷിതഃ' എന്നുള്ള സ്കന്ദഹോരയിൽ ഉദയേന്ദ്വോഃ എന്നു പറഞ്ഞതുകൊണ്ട് ഇന്നതിനെ ഗ്രഹിക്കേണമെന്നും പാപശബ്ദത്തിന്റെ അർത്ഥം ഇന്നതെന്നും സിദ്ധമാക്കപ്പെട്ടു. സൂര്യഭൌമന്മാരിൽ വെച്ചു സൂര്യന്റെ ദൃഷ്ടിയൊ ഭൌമന്റെ ദൃഷ്ടിയൊ ഉണ്ടായാൽ മതിയൊ രണ്ടുംകൂടെ വേണമൊ എന്നുള്ള സംശയത്തെ 'ലഗ്നഃസ്ഥന്ദ്വോർവ്യയസ്ഥാനേ സൌരസൂര്യേണവീക്ഷിതഃ ഭൌമേനവാവദേന്നാര്യഃപ്രസവംബന്ധനാലയേ' എന്നുള്ള ബൃഹച്ഛൌനകഹോരകൊണ്ടു പരിഹരിച്ചുകൊൾകയും വേണം. സൂര്യന്റെയൊ ചൊവ്വയുടേയൊ പൂർണ്ണദൃഷ്ടിഗ്രഹണത്തിന്നു മൂലം മേൽ എഴുതിയ ഹോരാത്രയത്തിങ്കലും ഇവിടേയും ദൃഷ്ടിപ്രാബല്യത്തെ ഗ്രഹിപ്പിപ്പാൻ മതിയായ ഉപസർഗ്ഗത്തിന്റെ സമന്വയമാകുന്നു എന്നു ധരിച്ചുകൊൾകയും വേണം. ഇനി പറവാൻ പോകുന്ന സ്ഥലത്തിങ്കൽ ഈക്ഷിതശബ്ദം സപ്തമദൃഷ്ടിഗ്രഹണതാല്പര്യേണ യുക്തമാകുന്നു എന്നുള്ള അദ്ധ്യവസായത്തെ കാണിപ്പാൻ പോകുന്നു. അതിന്നു മൂലം ഇന്നത് എന്ന് അവിടെത്തന്നെ സ്പഷ്ടമാകയും ചെയ്യും. ഇനി ഉത്തരാർദ്ധത്തിന്റെ സാരത്തെ പറയുന്നു. വൃശ്ചികരാശിയിലൊ കർക്കടകരാശിയിലൊ ഉള്ള സ്ഥിതിയോടും ചന്ദ്രന്റെ പൂർണ്ണദൃഷ്ടിയോടും കൂടിയ ശനി ലഗ്നത്തിങ്കൽനിന്നാൽ പ്രസവസ്ഥലം ഗുഹ്യയാകുന്നു എന്നു പറയെണം എന്ന് അതിന്റെ സാരമാകുന്നു. 'ലഗ്നേകർക്കടകേയദ്വാദ്ദ്രോണേതത്രസ്ഥിതേശനൌ തസ്യസപ്തമസ്ഥശ്ശീതാംശുരവടേപ്രസവംവദേൽ' എന്നുള്ള ബൃഹൽപ്രാജാപത്യംകൊണ്ടു മേൽപറഞ്ഞതു സിദ്ധമാകുന്നു. ഇതുകൊണ്ടുതന്നെ മേൽപ്രകാരമിരിക്കുന്ന ശനി ചന്ദ്രന്റെ പൂർണ്ണദൃഷ്ടിയോടുകൂടാതെ ലഗ്നസ്ഥനായാൽ അവടസ്ഥലത്തിങ്കൽ പ്രസവം വാച്യമല്ല എന്നതു ദൃഢമാകയും ചെയ്തു. എങ്കിലും പാപനിരീക്ഷിതേ എന്നതിനോടു സമാനമായിട്ടുതന്നെ ശീതഗ്രവീക്ഷിതേ എന്നിപ്രകാരം പ്രയോഗിപ്പാൻ കഴിയും. അപ്രകാരമാകയാൽ മേലെഴുതിയ ബൃഹൽപ്രാജാപത്യത്തിന്റെ അനുഗമമെന്ന ഗുണത്തിനു സാദ്ധ്യതയുമുള്ളപ്പോൾ ശീതകരേക്ഷിതേ എന്നിപ്രകാരം പ്രയോഗിച്ചതിനാൽ ഈ ഗ്രന്ഥകർത്താവിന്നു നിഷ്കർഷാംശത്തിങ്കൽ ചിലടത്ത് ഉദാസീനതയുണ്ടൊ എന്നു സംശയിപ്പാൻ വഴി കാണുന്നു എങ്കിൽ, ഇതിന്റെ മുമ്പെ വ്യാഖ്യാതമായിയും ആപ്യോദയമിത്യാദിയായിയുമുള്ള ശ്ലോകത്തിങ്കൽ കേന്ദ്രത്രേന സമാനങ്ങളായ ലഗ്നചതുർത്ഥസപ്തമദശമങ്ങളിൽവെച്ചു സപ്തമത്തെ ഒഴിച്ചു മററുള്ളതുകളെ ഏകത്ര നിവേശിതങ്ങളായ മേഷ്യ

രണാദി ശബ്ദങ്ങൾകൊണ്ടു ഗ്രഹിപ്പിക്കുകയും സമവേക്ഷതേ എന്നുള്ള പദത്തിങ്കൽ ഉപസർഗ്ഗഘടനകൊണ്ട് ഇവിടെ ഈക്ഷധാതുവിന്റെ വിവക്ഷിതമായ അർത്ഥം പൂർണ്ണദൃഷ്ടിയാകുന്നു എന്നുള്ള അഭിപ്രായത്തെ വ്യക്തമാക്കുകയും ചെയ്തുകൊണ്ടുതന്നെ ഇങ്ങിനെയുള്ള സംശയത്തിനു സൂക്ഷ്മദൃഷ്ടികൊണ്ടു വിചാരിക്കുമ്പോൾ അവസരമില്ല എന്ന് അറിഞ്ഞ് അതിങ്കൽനിന്ന് നിവർത്തിച്ചുകൊൾകയും വേണം. എങ്ങിനെയെന്നാൽ, ചന്ദ്രന്നു സപ്തമസ്ഥിതിയുണ്ടെങ്കിലല്ലാതെ സംവാദംകൊണ്ടു ബോധിപ്പിക്കപ്പെട്ട സമ്യക്ദർശനം ചേരുകയില്ല. സപ്തമത്തിങ്കൽതന്നെ നിൽക്കട്ടെ എന്നാകുന്നു ആശയമെങ്കിൽ കേന്ദ്രതേന സർവ്വസംഗ്രഹം സുകരമായിരിക്കുമ്പോൾ മേൽപ്രകാരം പ്രയോഗിച്ചത് അസംഗതംതന്നെ എന്നു വരികയും ചെയ്യും. അതു ഹേതുവായിട്ട് ഇതരയോഗങ്ങളിലും ദൃഷ്ടിവാചകപദംകൊണ്ടു സപ്തമദൃഷ്ടിയെത്തന്നെ തദ്വാച്യതേന ശിഷ്യന്മാർ ബോധിക്കട്ടെ എന്നുള്ള അഭിപ്രായത്തെ മേൽപ്രകാരമുള്ള നിബന്ധനംകൊണ്ട് ആചാര്യൻ അറിയിച്ചിരിക്കുന്നു എന്നുതന്നെ ഉള്ള കല്പന ഇവിടെഉപപത്തിയോടുകൂടിയതായിരിയ്ക്കുന്നു.വിവരണകാരാദി സിദ്ധാന്തവുമിപ്രകാരംതന്നെ. അതുകൊണ്ടു മേൽപറഞ്ഞ സംശയത്തിന്നു പരിഹാരം സുലഭംതന്നെ എന്ന് അറിഞ്ഞുകൊൾക. പാപനിരീക്ഷിതേ എന്നുള്ള സ്ഥലത്തിൽ ഉള്ള ഉപസർഗ്ഗഗ്രഹണം ശിഷ്യാനുഗ്രഹമാത്രഫലകമായി വരുന്നത് ഇഷ്ടംതന്നെ. ഇങ്ങിനെയാകയാൽ ഈ ആചാര്യൻ നിഷ്കർഷാംശത്തിങ്കൽ സർവ്വത്ര ഏകാകാരമായ ഉണർച്ചയോടുകൂടിയവനാകുന്നു എന്നു വിചാരിയ്ക്കുന്നത് എല്ലാവർക്കും ശ്ലാഘ്യമാകുന്നു എന്നു ഞാൻ അറിയുന്നു. ഔചിത്യത്തെ അനുസരിച്ചാൽ തന്നെയും പൂർണ്ണദൃഷ്ടിയെത്തന്നെ ഗ്രഹിക്കണമെന്നതിന്നു സിദ്ധി ഉണ്ട് എന്നു കാണുന്നു. എങ്ങിനെ എന്നാൽ അവടപ്രസവത്തെ മേൽപ്രകാരമുള്ള ലക്ഷണംകൊണ്ടു പറയാമെന്നുള്ള സിദ്ധാന്തം ദൃഢമായിരിക്കേണമെങ്കിൽ അതിനെക്കുറിച്ച് ഉപയോഗവതിയായ യുക്തിയുടെ സർവ്വാംഗത്തിങ്കലുള്ള സമാനാനുഗമം ആവശ്യകമാകുന്നു. ഇതിനെ സ്പഷ്ടമായി ഉപപാദിക്കാം. കേട്ടുകൊൾക. ഏകമായിരിക്കുന്ന കാലംതന്നെ ലഗ്നതേന അതാതിന്റെ ആശ്രയത്വത്തിങ്കൽ കാണിക്കുന്നു. ലഗ്നാത്മകമായ തങ്കൽ വാസ്തവങ്ങളായിരുന്നാലും അതുവരെ അത്യന്തകുണ്ഠങ്ങളായിരുന്ന ധർമ്മങ്ങൾ സമാനഗുണനായ സഹായഗ്രഹത്തിന്റെ യോഗം ഹേതുവായിട്ട് ഉൽബോധത്തെ പ്രാപിക്കുന്നതുകളാകയാൽ അതുകളുടെ ഉൽബോധാവസ്ഥയെയനുസരിച്ച് അതാതാശ്രയത്വത്തെ അതാതുദേശത്തിങ്കലും കാണിക്കുന്നു. നിർവ്വാഹകഗ്രഹവും അനുകൂലഭാവത്തെ പ്രാപിച്ചാൽ സഹകാരിലാഭവശാൽ ഉൽബുദ്ധമായ തന്റെ ധർമ്മ

വിശേഷം ഹേതുവായിട്ടു യാതൊരു വിശേഷം തൻെറ മൂർത്തിക്ക് ആശ്രയമായ ദേശത്തിങ്കൽ അവജ്ജനീയമായിരിക്കുന്നുവോ അതിനെ ദുഷ്ടമാക്കി ബോധിപ്പിയ്ക്കുകയും ചെയ്യും. അതു ഹേതുവായിട്ട് ഇവിടെ ലഗ്നത്വേന ലഭിയ്ക്കപ്പെടുവാൻ യോഗ്യമായ കർക്കടകമൊ വൃശ്ചികമോ ഏതെങ്കിലുമൊന്നു ലഗ്നത്വേന പ്രസവകാലമാത്രബോധകമാകുന്നു. എങ്കിലും 'ഗൂഢനിവാസീ ശനിസ്തുവിജ്ഞേയഃ' എന്നുള്ള ഗീതിഃഹോരാദിശാസ്ത്രബലാൽ സിദ്ധമായ ഗൂഢനിവാസകർത്തൃത്വത്തോടുകൂടിയ ശനിയുടെ യോഗം ഹേതുവായിട്ട് ഉൽബോധത്തെ പ്രാപിച്ചും സമാനരൂപമായിയും ലൌകികമായിയുമുള്ള കർക്കടകത്തിന്നും (ഞണ്ടിന്നും) വൃശ്ചികത്തിന്നും (തേളിന്നും) ഉള്ള പ്രകാരം പ്രത്യക്ഷംകൊണ്ടുതന്നെ ഗമ്യമായിയും ഭൂവിവരവാസസ്വരൂപമായിയും ഉള്ള തൻെറ ധർമ്മത്തെ പ്രസവാശ്രയദേശത്തിങ്കൽ കാണിയ്ക്കുന്നു എന്നു പറകയുമാം. ഇനി വിചാരിക്കേണ്ടതു നിർവ്വാഹകഗ്രഹത്തിൻെറ ആനുകൂല്യം പ്രതിയാകുന്നു അതുമുള്ളപ്രകാരം തോന്നുന്നു. ചന്ദ്രൻ സരീസൃപഗ്രഹമാകയാൽ നിർവ്വാഹകഗ്രഹവും അതിനെക്കുറിച്ച് അനുകൂലൻതന്നെ എന്നു ധരിക്കേണം. ഇനി അപ്രകാരമിരിക്കുന്ന ചന്ദ്രൻെറ പൂർണ്ണദൃഷ്ടി വേണമെന്നുതന്നെ ആചാര്യാഭിപ്രായം എന്നു ഗ്രഹിപ്പാൻ പ്രയാസമുള്ളതായി തോന്നുന്നില്ല. ആശ്രയത്തെക്കാളും സഹകാരിയെക്കാളും നിർവ്വാഹകോത്സാഹം പ്രബലമായിരിക്കേണമെന്നതു ലോകസിദ്ധമാണെല്ലോ. തൽപ്രാബല്യം പൂർണ്ണദൃഷ്ടിയെക്കുറിച്ചുതന്നെ ഹേതുവായി തീരുകയും ചെയ്യുമെന്നിപ്രകാരം പറയാം. ഔചിത്യംകൊണ്ടുതന്നെ മേൽപ്രകാരമുള്ള അർത്ഥഗ്രഹണപ്രാപ്തിക്കു സംഭവമുണ്ട്. വേറെയും വഴിയുണ്ട്. ചന്ദ്രൻെറ പൂർണ്ണദൃഷ്ടിതന്നെ ഉണ്ടായിരിക്കേണമെന്നാകുന്നു സിദ്ധാന്തമെങ്കിൽ അപൂർണ്ണദൃഷ്ടിയെ പ്രമാണിച്ചു മേൽപ്രകാരം പറഞ്ഞാൽ ഒക്കുകയില്ല. എന്നാൽ ജനങ്ങൾ അപഹസിക്കും. ചന്ദ്രൻെറ പൂർണ്ണദൃഷ്ടി ഉണ്ടായിരിക്കേണമെന്നതു ഭ്രമമായിരുന്നാൽ കാൽദൃഷ്ടികൊണ്ടും അരദൃഷ്ടികൊണ്ടും മുക്കാൽദൃഷ്ടികൊണ്ടും മേൽപ്രകാരം പറവാൻ സംഗതിയുണ്ടാകയില്ല. എങ്കിലും പൂർണ്ണദൃഷ്ടിയുണ്ടായാൽ അതിനെ പ്രമാണിച്ചു പറകയും അതു സത്യമായിട്ടുതന്നെ ഭവിക്കുകയും ചെയ്യും. വാക്കിന്നു അയഥാർത്ഥത്വം വരുമെങ്കിൽ വാട്ടെ എന്നു വിചാരിച്ചു വളരെ പറയുന്നതിനെക്കാൾ വാക്കുചുരുങ്ങിയിരുന്നാലും ഉള്ളതു യഥാർത്ഥമായിരിക്കേണമെന്നുള്ള വിചാരത്തെ അവലംബിച്ച് അതിന്നു തക്കതായ വഴിയെ ആശ്രയിക്കുന്നതു യുക്തമാകുന്നു. ഇതുതന്നെ മേൽ പറഞ്ഞ മാർഗ്ഗാന്തരമെന്ന് അറിഞ്ഞുകൊൾകയും വേണം.

൧൧. മന്ദേബ്ജഗതേവിലഗ്നഗേ
ബുധസൂര്യേന്ദുനിരീക്ഷിതേക്രമാൽ

ക്രീഡാഭവനേസുരാലയേ
പ്രസവംസോഷരഭ്രമിഷ്വുദ്ദിശേൽ.

അ— അബ്ജഗതേ വിലഗ്നഗേ മന്ദേ ബുധസൂര്യേന്ദുനിരീക്ഷിതേ സതി സംഭൂതം പ്രസവം ക്രമാൽ ക്രീഡാഭവനേ സുരാലയേ സോഷരഭ്രമിഷു ച ഉദ്ദിശേൽ.

അന്വ— അബ്ജഗതനായി വിലഗ്നഗനായിരിക്കുന്ന മന്ദൻ ബുധസൂര്യേന്ദുനിരീക്ഷിതനായിരിക്കും സമയത്തിങ്കൽ സംഭൂതമായിരിക്കുന്ന പ്രസവത്തെ ക്രമേണ ക്രീഡാഭവനത്തിങ്കലും സുരാലയത്തിങ്കലും സോഷരഭ്രമികളിലും ഉദ്ദേശിക്കേണം.

വരി— അബ്ജഗതൻ=അബ്ജത്തെ ഗമിച്ചവൻ, അബ്ജം=ജലരാശി, ഗമിക്ക=പ്രാപിക്കുക, വിലഗ്നഗൻ=ലഗ്നത്തെ ഗമിച്ചവൻ, വിലഗ്നം=ലഗ്നം, ഗമിക്ക=പ്രാപിക്കുക, മന്ദൻ=ശനി, ബുധസൂര്യേന്ദുനിരീക്ഷിതൻ=ബുധസൂര്യേന്ദുക്കളാൽ നിരീക്ഷിതൻ, ബുധസൂര്യേന്ദുക്കൾ=ബുധനും സൂര്യനും ഇന്ദുവും, ഇന്ദു=ചന്ദ്രൻ, നിരീക്ഷിതൻ=നിരീക്ഷിക്കപ്പെട്ടവൻ, നിരീക്ഷിക്ക=വീക്ഷിക്കുക, സംഭൂതം=സംഭവിച്ചത്, സംഭവിക്ക=ഉണ്ടാക, ക്രീഡാഭവനം=ക്രീഡാഗൃഹം, സുരാലയം=ദേവാലയം, സോഷരഭ്രമികൾ=സോഷരകളായിരിക്കുന്ന ഭ്രമികൾ, സോഷരകൾ, ഊഷരത്തോടുകൂടിയവ, ഊഷരം=ലവണം, ഉദ്ദേശിക്ക=പറയുക.

സാ— ലഗ്നം ജലരാശിയാകയും ലഗ്നത്തിൽ ശനി നില്ക്കുകയും ശനിക്കു ബുധദൃഷ്ടിയുണ്ടാകയും കൂടി വരികിൽ പ്രസവസ്ഥലം ക്രീഡാഗൃഹമാകുന്നു എന്നു പറയേണം. മേൽപ്രകാരമുള്ള ശനിക്കു സൂര്യദൃഷ്ടിയുണ്ടായാൽ പ്രസവസ്ഥലം ദേവാലയമാകുന്നു എന്നു പറയേണം. മേൽപ്രകാരമുള്ള ശനിക്കു ചന്ദ്രദൃഷ്ടിയുണ്ടായാൽ പ്രസവസ്ഥലം സോഷരഭ്രമികളിൽ വെച്ച് ഒന്നാകുന്നു എന്നു പറയേണം. സോഷരഭ്രമിഷുകസ്മിംശ്ചിൽ എന്നു തന്നെ വിവക്ഷിതമാകയാൽ ബഹുവചനംകൊണ്ട് ഉപയോഗമില്ല. സോഷരഭ്രമിഷു എന്ന പദത്തിനു ലവണസഹിതേഷു പ്രദേശേഷു എന്ന വിവരണവും സോഷരേ സവാലുകേ എന്നു ഭട്ടോല്പലടീകയും കാണുന്നു. ദശാദ്ധ്യായി ഈ വിഷയത്തിങ്കൽ അസ്പഷ്ടാശയയായിട്ടും ഇരിക്കുന്നു. അതു ഹേതുവായിട്ടു ലവണത്തോടുകൂടിയ ഭൂപ്രദേശത്തിങ്കലൊ മണലോടുകൂടിയ ഭൂപ്രദേശത്തിങ്കലൊ ആയിരിക്കാം എന്നു പറയുന്നതല്ലാതെ ഇന്ന സ്ഥലത്തിങ്കലെന്നു സ്ഥിരപ്പെടുത്തി പറയേണമെന്ന് ഇച്ഛയുള്ളവർ ഇനിയും കിട്ടുന്നേടത്തോളമുള്ള വ്യാഖ്യാനങ്ങളിൽ പരീക്ഷിച്ചു ബഹുസമ്മതമായിട്ടുള്ളത് ഏതൊ അപ്രകാരം പറഞ്ഞുകൊൾകയും വേണം. അഥവാ 'ഊഷോ മൃത്തികാവിശേഷഃ തദ്വാനൃഷരഃ യഃ കശ്ചന ഭാഗവിശേഷഃ തേന സഹ വർത്തമാനേ ദേശേ' എന്നുള്ള മി

താക്ഷരയെ പ്രമാണിച്ച് ഊഷരം ഓർമണ്ണോടുകൂടിയ നിലമെന്നും അതിനോടുകൂടിയതു സോഷരമെന്നും ഗ്രഹിച്ചുകൊൾക. മേൽപറഞ്ഞ വ്യാഖ്യാനത്തിൽ അംഗീകൃതമായ പാഠം സോഷരദേശേ ആദിശേൽ എന്നാകുന്നു എന്നും ഗ്രാഹ്യമാകുന്നു. മിതാക്ഷരയിൽ പറഞ്ഞപ്രകാരം ഗ്രഹിക്കാമെന്നതിന്നു 'സ്യാദൂഷഃക്ഷാരമൃത്തികാ' എന്നുള്ള അമരസിംഹോക്തിയുടെ അനുരോധമാത്രം ഹേതുവായി കാണുന്നു. സ്കന്ദഃഹാരയിൽ പ്രകൃതോപയോഗിയായ ഭാഗം 'ശനിർജ്ജലഭലഗസ്ഥോ ബുധനയദിവീക്ഷിതഃ ക്രീഡാനിലയആചഷ്ടേ ദേവാഗാരേവിവസ്വതാ ഊഷരരശശിനാദൃഷ്ടോ ബലിനാബലവാനപി' എന്നാകുന്നു. അവിടെ ദ്രഷ്ടാവിന്നും ദൃശ്യത്തിന്നും ബലിനാ ബലവാൻ എന്നിങ്ങനെ വിശേഷണം കൊടുത്തിരിക്കയാൽ ദ്രഷ്ടാക്കന്മാരായ ബുധാദികളും ദൃശ്യനായ ശനിയും ബലവാന്മാരാകിലെ മേൽപ്രകാരം പറയാവൂ എന്നു ധരിച്ചുകൊൾകയും വേണം.

൨൮. നൂലഗഗംപ്രേക്ഷ്യകുജഃശ്മശാനെ
രമ്യേസിതേന്ദുഗുരുരഗ്നിഹോത്രേ
രവിർന്നരേന്ദ്രാമരഗോകുലേഷു
ശില്പ്യാലയേജ്ഞഃപ്രസവംകരോതി.

അ—നൂലഗഗം മന്ദം പ്രേക്ഷ്യ വർത്തമാനഃ കുജഃ ശ്മശാനേ പ്രസവം കരോതി. നൂലഗഗം മന്ദം പ്രേക്ഷ്യ വർത്തമാനൌ സിതേന്ദൂ രമ്യേ പ്രദേശേ പ്രസവം കുരുതഃ. നൂലഗഗം മന്ദം പ്രേക്ഷ്യ വർത്തമാനഃ ഗുരുഃ അഗ്നിഹോത്രേ പ്രസവം കരോതി. നൂലഗഗം മന്ദം പ്രേക്ഷ്യ വർത്തമാനഃ രവിഃ നരേന്ദ്രാമരഗോകുലേഷു പ്രസവം കരോതി. നൂലഗഗം മന്ദം പ്രേക്ഷ്യ വർത്തമാനഃ ജ്ഞഃ ശില്പ്യാലയെ പ്രസവം കരോതി.

അനു—നൂലഗഗനായിരിക്കുന്ന മന്ദനെ പ്രേക്ഷിച്ചിട്ടു വർത്തമാനനായിരിക്കുന്ന കുജൻ ശ്മശാനത്തിങ്കൽ പ്രസവത്തെ സൂചിപ്പിക്കുന്നു. നൂലഗഗനായിരിക്കുന്ന മന്ദനെ പ്രേക്ഷിച്ചിട്ടു വർത്തമാനന്മാരായിരിക്കുന്ന സിതേന്ദുക്കൾ രമ്യമായിരിക്കുന്ന പ്രദേശത്തിൽ പ്രസവത്തെ സൂചിപ്പിക്കുന്നു. നൂലഗഗനായിരിക്കുന്ന മന്ദനെ പ്രേക്ഷിച്ചിട്ടു വർത്തമാനനായിരിക്കുന്ന ഗുരു അഗ്നിഹോത്രത്തിങ്കൽ പ്രസവത്തെ സൂചിപ്പിക്കുന്നു. നൂലഗഗനായിരിക്കുന്ന മന്ദനെ പ്രേക്ഷിച്ചിട്ടു വർത്തമാനനായിരിക്കുന്ന രവി നരേന്ദ്രാമരഗോകുലങ്ങളിൽ പ്രസവത്തെ സൂചിപ്പിക്കുന്നു. നൂലഗഗനായിരിക്കുന്ന മന്ദനെ പ്രേക്ഷിച്ചിട്ടു വർത്തമാനനായിരിക്കുന്ന ജ്ഞൻ ശില്പ്യാലയത്തിങ്കൽ പ്രസവത്തെ സൂചിപ്പിക്കുന്നു.

പരി—ന്യലഗ്നഗൻ=ന്യലഗ്നത്തെ ഗമിച്ചവൻ, ന്യലഗ്നം=നരലഗ്നം, ഗമിക്ക=പ്രാപിക്ക, മന്ദൻ=ശനി, പ്രേക്ഷിക്ക=സന്ദർശിക്കുക, വർത്തമാനൻ=വർത്തിച്ചിയങ്ങുന്നവൻ, വർത്തിക്ക=സ്ഥിതിചെയ്ക, കുജൻ=ചൊവ്വ, ശ്മശാനം=ശവസംസ്കാരഭൂമി, വർത്തമാനന്മാർ=വർത്തിച്ചിയങ്ങുന്നവർ, വർത്തിക്ക=സ്ഥിതിചെയ്ക, സിതേന്ദുക്കൾ=സിതനും ഇന്ദുവും, സിതൻ=ശുക്രൻ, ഇന്ദു=ചന്ദ്രൻ, രമ്യം=മനോഹരം, ഗുരു=വ്യാഴം, അഗ്നിഹോത്രം=അഗ്നിശാല, രവി=ആദിത്യൻ, നരേന്ദ്രാമരഗോകുലങ്ങൾ=നരേന്ദ്രകുലവും അമരകുലവും ഗോകുലവും, നരേന്ദ്രകുലം=രാജഗൃഹം, അമരകുലം=ദേവാലയം, ഗോകുലം=ഗോശാല, ജ്ഞൻ=ബുധൻ, ശില്പ്യാലയം=ശില്പിഗൃഹം.

സാ—മിഥുനം, കന്നി, തുലാം, ധനുവിൻെറ പൂർവ്വഭാഗം, കുംഭം ഇങ്ങിനെയുള്ള നരരാശികളിൽവെച്ച് ഒന്നു ലഗ്നമാകയും അതിങ്കൽ ശനി നില്ക്കുകയും ശനിക്കു ചൊവ്വയുടെ ദൃഷ്ടിയുണ്ടാവുകയും കൂടി വരികിൽ പ്രസവിച്ചതു ശവസംസ്കാരഭൂമിയിലാകുന്നു എന്നു പറയേണം. മേൽപ്രകാരമുള്ള യോഗത്തിങ്കൽ ചൊവ്വയുടെ ദൃഷ്ടിയുടെ സ്ഥാനത്തിങ്കൽ ശുക്രചന്ദ്രന്മാരുടെ ദൃഷ്ടിയാകിൽ പ്രസവിച്ചതു മനോഹരമായ സ്ഥലത്തിങ്കലാകുന്നു എന്നു പറയേണം. വ്യാഴത്തിൻെറ ദൃഷ്ടിയാകിൽ അഗ്നിശാലയിൽ എന്നു പറയേണം. ആദിത്യൻെറ ദൃഷ്ടിയാകിൽ രാജഗൃഹത്തിങ്കലൊ ദേവാലയത്തിങ്കലൊ ഗോശാലയിലൊ ആകുന്നു എന്ന് പറയേണം. ബലവശാൽ വിഭജിച്ചുകൊൾക. ബുധദൃഷ്ടിയാകിൽ ചിത്രകാരൻ, രഥകാരൻ, ഇങ്ങിനെ തുടങ്ങിയുള്ള ശില്പികളിൽവെച്ച് ഒരുത്തൻെറ ഗൃഹത്തിങ്കലെന്നു പറയേണം.

൧൩. രാശ്യംശസമാനഗോചരേ
മാർഗ്ഗേജന്മചരേസ്ഥിരേഗൃഹേ
സ്വർക്ഷാംശഗതേസ്വമന്ദിരേ
ബലയോഗാൽഫലമംശകർക്ഷയോഃ.

അ—രാശ്യംശസമാനഗോചരേ ജന്മ വക്തവ്യം ചരേസതി സംഭ്രതം ജന്മ മാർഗ്ഗേ വക്തവ്യം സ്ഥിരേ സതി ഗൃഹേ വക്തവ്യം സ്വർക്ഷാംശഗതേ സതി ജന്മ സ്വമന്ദിരേ വക്തവ്യം അംശകർക്ഷയോഃ ഫലം ബലയോഗാൽ വക്തവ്യം.

അനു—രാശ്യംശസമാനഗോചരത്തിങ്കൽ ജന്മം വക്തവ്യമാകുന്നു. ചരമായി സത്തായിരിക്കും സമയത്തിങ്കൽ സംഭ്രതമായിരിക്കുന്ന ജന്മം മാർഗ്ഗത്തിങ്കൽ വക്തവ്യമാകുന്നു. സ്ഥിരമായി സത്തായിരിക്കും സമയത്തിങ്കൽ സംഭ്രതമായിരിക്കുന്ന ജന്മം ഗൃഹത്തിങ്കൽ വക്തവ്യമാകുന്നു. സ്വർക്ഷാംശഗതമായിരിക്കും സമയത്തിങ്കൽ സം

ഭൂതമായിരിക്കുന്ന ജന്മം സ്വമന്ദിരത്തിങ്കൽ വക്തവ്യമാകുന്നു. അംശകർക്ഷങ്ങളുടെ ഫലം ബലയോഗം ഹേതുവായിട്ടു വക്തവ്യമാകുന്നു.

പരി—രാശ്യംശസമാനഗോചരം= രാശ്യംശസമാനമായിരിക്കുന്ന ഗോചരം, രാശ്യംശസമാനം=രാശ്യംശങ്ങളോടു സമാനം, രാശ്യംശങ്ങൾ=രാശിയും അംശവും, സമാനം=സദൃശം, ഗോചരം=പ്രദേശം, ജന്മം=ജനനം, വക്തവ്യം=വചിക്കപ്പെടുവാൻ യോഗ്യം, വചിക്ക=പറയുക, ചരം=ചരമെന്ന പേരോടുകൂടിയത്, ഗൃഹം=ഭവനം, സ്വർക്ഷാംശഗതം=സ്വർക്ഷാംശത്തെ ഗതം, സ്വർക്ഷാംശം=സ്വർക്ഷമാകുന്ന അംശം, സ്വർക്ഷം=സ്വരാശി, സ്വമന്ദിരം=തന്റെ മന്ദിരം, മന്ദിരം=ഭവനം, അംശകർക്ഷങ്ങൾ=അംശകവും ഋക്ഷവും, അംശകം=നവാംശകം, ഋക്ഷം=രാശി, ബലയോഗം=ബലയുക്തി.

സാ—സംജ്ഞാദ്ധ്യായത്തിങ്കൽ പറഞ്ഞപ്രകാരം ലഗ്നരാശിയുടെ ദേശം യാതൊന്നോ അതിങ്കലും ലഗ്നാംശകരാശിയുടെ ദേശം യാതൊന്നോ അതിങ്കലും ജനനത്തെ പറയാം. ലഗ്നമോ ലഗ്നാംശകമോ ചരമാകിൽ മാർഗ്ഗത്തിങ്കൽ എന്നും സ്ഥിരമാകിൽ ഗൃഹത്തിങ്കൽ എന്നും പറയേണം. ഇങ്ങിനെ പൂർവ്വാർദ്ധത്തിന്റെ സാരം. ഇതിന്റെ പര്യവസിതമായ അർത്ഥമെന്തെന്നാൽ, അതാതു ദേശത്തിങ്കൽ മേൽപ്രകാരംനിർദ്ദേശ്യമായ ജനനം വഴിയിലുമാം. ഒരുത്തന്റെ ഗൃഹത്തിലുമാം. അതുഹേതുവായിട്ടു വഴിയിലാകിൽ അതിന്റെ ഊഹം ചരരാശിയായ ലഗ്നംകൊണ്ടും ചരമായലഗ്നാംശകം കൊണ്ടും ശക്യമാകയാൽ രാശിയേയും രാശ്യംശകത്തേയും നോക്കി അതുകളുടെ സ്ഥിതിയെ അനുസരിച്ചു വഴിയിലെന്നോ ഗൃഹത്തിങ്കലെന്നോ പറയേണമെന്നാകുന്നു എന്നു ധരിച്ചുകൊൾക. ലഗ്നമോ ലഗ്നാംശകമോ ഉഭയാത്മകമാകിൽ പറയേണ്ടത് എങ്ങിനെ എന്നാൽ, ഉഭയരാശിയുടെ അർദ്ധങ്ങളിൽ ചരാസന്നമായതു ചരമെന്നും സ്ഥിരാസന്നമായതു സ്ഥിരമെന്നും ഒരു മതമുണ്ടാകയാൽ അതിനെ അനുസരിച്ചു ചരാന്തർഭാവത്തിങ്കൽ ചരഫലത്തേയും സ്ഥിരാന്തർഭാവത്തിങ്കൽ സ്ഥിരഫലത്തേയും അതുകൊണ്ടു നിർദ്ദേശിക്കേണമെന്നിപ്രകാരം ഗ്രഹിച്ചുകൊൾക. 'അഥവാലഗ്നതോംശാദ്വാ സമാനേസ്യുതി രാശ്രയേ ചരസ്ഥിരാഭ്യാംതത്രാഹിവർത്മാവസഥനിർണ്ണയഃ അസദേവോഭയാകാരമിഹർക്ഷമവധാരയ യഥാർഹമഭിതോ യോഗാദന്യത്രോഭയഭാഗയോഃ' എന്നുള്ള സ്കന്ദഹോരയുടെ അനുരോധസംഭവം ഹേതുവായിട്ടു പൂർവ്വാർദ്ധത്തിന്റെ അർത്ഥം മേൽപ്രകാരം തന്നെ അറിഞ്ഞുകൊൾകയും വേണം. ഇതുകൊണ്ട് 'അർത്ഥാദേവ യദിലഗ്നരാശിസ്സന്നവാംശകോ വാ ദ്വിസ്വഭാവോ ഭവതി.

തത്സമാന[ഗോചരേ പ്രദേശേ ഗൃഹസമീപവത്തിബഹിർവ്വേദികായാം ജനുവക്തവ്യം' എന്നുള്ള ഭട്ടോല്പലോക്തിക്ക് അവസരലാഭമില്ലാ എന്നതിനെ കാണിക്കുകയും ചെയ്തു. ഇനി ഉത്തരാർദ്ധത്തിന്റെ സാരത്തെപറയുന്നു. ചരരാശിയായ ലഗ്നമോ സ്ഥിരരാശിയായ ലഗ്നമോ ഉഭയരാശിയായ ലഗ്നമോ ഏതെങ്കിലും ലഗ്നരാശ്യംശകത്തിങ്കൽ നില്ക്കിൽ ജനിച്ചതുതന്നെ ഗൃഹത്തിങ്കലാകുന്നു എന്നു പറയേണമെന്ന് അവിടെ ആദ്യവാക്യത്തിന്റെസാരം. സ്വർക്ഷാംശഗതേ എന്നതു ലഗ്നവിശേഷണം തന്നെ എന്നുള്ള നിർദ്ധാരണമില്ല. അധിപതി ഗ്രഹംകൊണ്ടും രാശി നിർദ്ദേശ്യമായ ഫലത്തെ പറയാമെന്നിപ്രകാരം 'തത്സ്വാമിനാവാഭേനോക്ത'മെന്നുള്ള സ്കന്ദഹോര മുതലായതിനെ അനുസരിച്ചതായ വൃദ്ധസിദ്ധാന്തത്തിന്റെ സ്മരണവശാൽ ഉപസ്ഥിതനായ ലഗ്നാധിപന്റെവിശേഷണമാക്കുകയുമാം. എന്നാൽ ലഗ്നാധിപൻ സ്വർക്ഷാംശഗതനാകിൽ സ്വമന്ദിരത്തിങ്കൽ ജനനമെന്നിപ്രകാരം ഗ്രഹിക്കേണം. മേൽ എഴുതിയ ഹോരയുടെ അനന്തരപാദം തൽഗതേന ഗ്രഹേണവാ എന്നാകയാൽ സ്വർക്ഷാംശഗതനായ ഒരു ഗ്രഹം ലഗ്നത്തിങ്കൽ സ്ഥിതനാകിൽ സ്വമന്ദിരത്തിങ്കൽ ജനനമെന്നിപ്രകാരവുമാം. സ്വർക്ഷത്തിങ്കൽ സ്ഥിതനായാലും സ്വാംശകത്തിങ്കൽ സ്ഥിതനായാലും സ്വർക്ഷാംശകസ്ഥിതന്മാർ തന്നെ എന്നിപ്രകാരം ദ്വിതീയതൃതീയപക്ഷങ്ങളിൽ ധരിക്കേണം. 'ചരേ സ്ഥിരേവാദ്ദ്വ്യംഗവാ ലഗ്നേസ്വർക്ഷാംശകസ്ഥിതേ തൽസ്വാമിന്യഥവാതൽസ്ഥേ സ്വർക്ഷഗേസ്വാംശഗേപിവാ ജനനം സ്വഗൃഹേവാച്ച്യ മുച്ചേംഗരാജമന്ദിരേ ബന്ധുക്ഷേത്രേഗൃഹേബന്ധോർഗ്ഗ്രാഹ്യമന്യദ്ദിശാമയാ' എന്നു ബൃഹൽപ്രാജാപത്യമുണ്ടാകയാൽ പറഞ്ഞ പക്ഷങ്ങൾക്കെല്ലാം ഗ്രാഹ്യങ്ങളാകുന്നു. സ്വർക്ഷാംശഗതേ എന്നതു ലഗ്നാംശകാധിപവിശേഷണമാക്കുകയുമാം. 'തൽസ്വാമിനാവാഭേനോക്തം തൽഗതേനഗ്രഹേണവാ' എന്നതിന്റെശേഷം സ്കന്ദഹോരയിൽ 'ഭാംശാധിപേനവാബ്ലൂയാൽ' എന്നു പറഞ്ഞിട്ടുണ്ട്. അതുഹേതുവായിട്ടു ലഗ്നാംശകാധിപതി തന്റെ രാശിയിൽ നിന്നാലും തന്റെ അംശകത്തിങ്കൽ നിന്നാലും സ്വമന്ദിരത്തിങ്കൽ ജനനമെന്നിപ്രകാരവുമാം. 'ലഗ്നാംശകാധിപേ സ്വർക്ഷേ സ്വാംശസ്ഥേവാസ്വമന്ദിരേ ജനനംകേചിദിച്ഛന്തിതച്ച സൌമ്യാവധാരയ' എന്നു ശൌനകഹോരയിലുണ്ടാകയാൽ അതും ഗ്രാഹ്യമാകുന്നു. ലഗ്നദ്രഷ്ടാവിന്റെ വിശേഷണമാക്കുകയുമാം. ഭാംശാധിപേനവാ എന്നതിന്റെ ശേഷം 'ഭസ്യദ്രഷ്ടാഗ്രഹേണവാ' എന്നു സ്കന്ദഹോരയിൽ പറഞ്ഞിട്ടുണ്ട്. അതു ഹേതുവായിട്ടു സ്വർക്ഷസ്ഥനായിട്ടോ സ്വാംശകസ്ഥനായിട്ടോ ഒരു ഗ്രഹം ലഗ്നത്തെ

നോക്കുകിൽ സ്വമന്ദിരത്തിങ്കൽ ജനനമെന്നുമാം. 'അന്യേദ്രഷ്ടുരിലഗ്നസ്യ സ്വർക്ഷേസ്വർക്ഷാംശകേഥവാ തിഷ്ഠതി സ്വഗൃഹേജന്മ കഥയന്തിമഹർഷയഃ' എന്നു ബൃഹച്ഛൌനകഹോരയിലുണ്ടാകയാൽ അതും ഗ്രാഹ്യമാകുന്നു. ഇപ്രകാരം ലഗ്നകേന്ദ്രത്തിങ്കലുള്ള ഗ്രഹത്തിന്റെ വിശേഷണമാക്കിയും മേൽപറഞ്ഞ പദത്തെ യോജിപ്പിക്കാം. 'ഏഷാമഭാവകേന്ദ്രസ്ഥ ഖേചരേണവദേൽഫലം' എന്നു സ്കന്ദഹോരയിലുണ്ട് അതുഹേതുവായിട്ടു സ്വർക്ഷസ്ഥനായിട്ടോ സ്വാംശകസ്ഥനായിട്ടോ ഒരു ഗ്രഹം ലഗ്നകേന്ദ്രത്തിങ്കൽ നില്ക്കിലും സ്വമന്ദിരത്തിങ്കൽ ജനനമെന്നുമാം. 'സ്വർക്ഷഗതേ സ്വാംശസ്ഥേ യദ്വാ കേന്ദ്രേന്ത്യതിഷ്ഠതിബ്ബുധേ കസ്മിംശ്ചിദാത്മനിലയേ ജനനംനോചേൽ പരാലയേതദിദം' എന്നു ഗീതിഹോരയിലുണ്ടാകയാൽ അതുംഗ്രാഹ്യമാകുന്നു. മേൽപറഞ്ഞ യോഗങ്ങളിലൊന്നുമില്ല എങ്കിൽ മേൽപ്രകാരം ഗ്രഹമാത്രത്തിങ്കൽ പറഞ്ഞുകൊൾക. അതിന്നും വഴിയില്ല. എങ്കിൽവഴിയിൽതന്നെ. ലഗ്നംസ്വർക്ഷാംശകസ്ഥമാകിൽ സ്വഗൃഹത്തിങ്കൽ എന്നു പറഞ്ഞതു പൂർവ്വോക്തമായതിന്റെ അപവാദമാകയാൽ ചരരാശി ലഗ്നമായാലും അതു ലഗ്നാംശ്യംശകമാകിൽ വഴിയിൽ ജനനമെന്നു പറഞ്ഞുകൂടാ. 'ചരരാശൌചിലഗ്നേപിസ്വർക്ഷാംശസ്ഥേനവർത്തനി ജനനംകസ്യചിദാച്ഛ്യം ദ്വിജേ ഥമവധാരയ' എന്നുണ്ട്. ലഗ്നാധിപൻ മുതലായ ഗ്രഹങ്ങൾക്കോ ലഗ്നാംശകാധിപനായ ഗ്രഹത്തിന്നോ ബന്ധുക്ഷേത്രസ്ഥിതി മുതലായതു വരികിൽ ബന്ധുഗൃഹത്തിങ്കൽ ജനനമിത്യാദികൾ യുക്തിഗ്രാഹ്യങ്ങളാകയാൽ ആ വക വിശേഷാർത്ഥത്തെ സ്ഫുടീകരിപ്പാനായിക്കൊണ്ടു ശബ്ദപ്രയോഗത്തെ ചെയ്തിട്ടില്ല. എങ്കിലും യുക്തിസിദ്ധങ്ങളായിട്ടും പ്രാചീനതന്ത്രങ്ങളിൽ സ്പഷ്ടങ്ങളായിട്ടുമിരിക്കുന്നതുകളാകയാൽ അതുകൾ ഗ്രാഹ്യങ്ങൾ തന്നെ. എങ്കിലും മേൽപറഞ്ഞ ഗ്രഹങ്ങൾക്കു മേൽപ്രകാരമുള്ള സ്ഥിതികൾകൊണ്ടു വാച്യമായ ഫലം ജനനം ഗ്രഹത്തിങ്കൽ എന്നു സിദ്ധമായിരിക്കും സമയത്തിങ്കൽ വേണ്ടതാകുന്നു. എന്തുഹേതുവായിട്ടെന്നാൽ ലഗ്നാധിപതി തന്റെ ക്ഷേത്രത്തിങ്കലോ തന്റെ അംശത്തിങ്കലോ നിന്നാൽ സ്വഗൃഹത്തിങ്കൽ ജനനമെന്നു സർവ്വഥാ പറയേണമെന്നതു മേൽപറഞ്ഞ പ്രകാരം സ്ഥിരമായിരിക്കുന്നു ആ അവസ്ഥ നോക്കുമ്പോൾ സ്വാച്ഛാംശകമാകിൽ രാജഗൃഹത്തിങ്കൽ എന്നും ബന്ധുക്ഷേത്രാംശകമാകിൽ ബന്ധുഗൃഹത്തിങ്കലെന്നും, തുടങ്ങിയുള്ള നിയമത്തെ സ്വീകരിച്ചാൽ 'ചരേസതി മാർഗ്ഗേ ജന്മ' എന്നതുകൊണ്ടു വിവക്ഷിതമായ കാര്യത്തിന്നു വിഷയം ദുർല്ലഭമായ്വരുമല്ലോ. അതുതന്നെ മേൽപ്രകാരം പറഞ്ഞതിന്നു കാരണമെന്നറിക. ഇവിടെ യുക്തികൊണ്ടുതന്നെ ഗ്രാഹ്യങ്ങ

ളായിട്ടും പൂർവ്വതന്ത്രങ്ങളിൽ സ്പഷ്ടങ്ങളായിട്ടുമുള്ള മേൽപറഞ്ഞ അർത്ഥങ്ങളുടെ ഗ്രഹണംകൊണ്ടുള്ള ഉപയോഗവും ദുർല്ലഭമായ്വരുമോ എന്നു ശങ്കിപ്പാൻ വഴിയില്ല. 'സ്ഥിരേ സതി ഗ്രഹേജന്മ' എന്നുണ്ടല്ലോ അതുകൊണ്ടു ജനനം ഗ്രഹത്തിങ്കൽ എന്നുപറയാമെന്നല്ലാതെ ഇന്നവരുടെ ഗ്രഹത്തിങ്കൽ എന്നുപറഞ്ഞുകൂടാ. അപ്രകാരംപറയേണമെന്ന് ഇച്ഛയുണ്ടായിരുന്നാൽ ലഗ്നാധിപൻ മുതലായ ഗ്രഹങ്ങളുടെ സ്ഥിതിഭേദത്തെ ആശ്രയിച്ചിട്ടോ അംശകഭേദത്തെ ആശ്രയിച്ചിട്ടോ ഇന്നവരുടെ എന്നുപറയാം. ഇങ്ങിനെ അതിന്ന് ഉപയോഗം സുലഭമാകുമല്ലോ. സിദ്ധാന്തവുമിപ്രകാരം തന്നെ എന്നത് 'ഊഹ്യമന്യദ്ദിശാനയാ' എന്നതിന്റെ ശേഷം ബൃഹൽപ്രാജാപത്യത്തിങ്കൽ 'പൂർവ്വോക്തസർവ്വഥാഗ്രാഹ്യാസ്സ്വോച്ചാദേസ്ഥിതിശേഷതാ ഇമംവിഭാഗമസ്മൃത്വാ പ്രയുഞ്ജാനോപരാധ്യതി' എന്നുണ്ടാകയാൽ ദൃഢമാകുന്നു. ഇങ്ങിനെ ലഗ്നാധിപൻ മുതലായ ഗ്രഹങ്ങൾക്കു സ്വക്ഷേത്രസ്ഥിതികൊണ്ടും സ്വാംശകസ്ഥിതികൊണ്ടും ഗ്രാഹ്യമായിട്ടുള്ളതിന്നും അവരുടെ ഉച്ചക്ഷേത്രസ്ഥിതി മുതലായതുകൊണ്ടു ഗ്രാഹ്യമായിട്ടുള്ളതിന്നും ബാദ്ധ്യബാധകഭാവത്തിങ്കൽ ഭേദമില്ലാകയാൽ അബാദ്ധ്യമായ അർത്ഥത്തെ ശബ്ദങ്ങൾകൊണ്ടു പറകയും ബാദ്ധ്യമായ അർത്ഥത്തിന്നു അവിടെ യുക്ത്യാസിദ്ധത്വം യദൃച്ഛയാ വരുന്നതാകയാൽ അതിനെ സ്ഫുടീകരിപ്പാനായിക്കൊണ്ടു ശബ്ദവ്യാപാരത്തെ ആശ്രയിക്കാതെ ഇരിക്കുകയും യുക്തമാകുന്നു എന്നു കരുതി ഈ ഗ്രന്ഥകർത്താവു പൂർവാചാര്യന്മാർ എന്നപോലെ അതുകളെ സ്പഷ്ടീകരിച്ചില്ല എന്നു അറിഞ്ഞുകൊൾകയും വേണം. ഇനി ബലയോഗാൽ ഫലമംശകർക്ഷയോഃ എന്നുള്ളതിന്റെ സാരത്തെ പറയുന്നു. രാശി ഫലത്തിന്നും രാശ്യംശകഫലത്തിന്നും പരസ്പരവിരോധമുണ്ടാകിൽ യാതൊന്നിന്നുബലയുക്തിഭവിക്കുന്നുവോ അതിനെപറഞ്ഞുകൊൾക. ബലയുക്തി എന്നതു ബലമേറിയതു ബലംകുറഞ്ഞതിനെ ബാധിക്കുമെന്നിപ്രകാരം ലോകപ്രസിദ്ധമായ ന്യായത്തെ അനുസരിച്ചു സംഭവിക്കുന്നതായിയും ബാധകത്വമാകുന്ന സ്വരൂപത്തിങ്കൽ അവസാനിക്കുന്നതും ബലസംബന്ധിനിയായിയുമിരിക്കുന്ന യുക്തിയാകുന്നു. 'രാശ്യംശഫലയോർഭേദേ ഗ്രഹാംശഫലയോസ്തഥാ ബലയോഗാൽ സലോകാച്ച ബാധകത്വംബലേധികേ' എന്നുള്ള സ്കന്ദഹോരകൊണ്ടും വരുന്നതു മേൽപ്രകാരമാകുന്നു. 'ബലയുക്ത്യൈവചക്ത്യൈവബഹുധാഫലസംഭവേ ബലാധികായാൽ ബാധന്തേബലഹീനാനിയംഹി സാ' എന്ന ബൃഹൽപ്രാജാപത്യംകൊണ്ടുമങ്ങിനെതന്നെ. ബലയോഗശബ്ദവും ബലയുക്തിശബ്ദവുമേകാർത്ഥങ്ങളാകുന്നു എന്നതു മേൽഎഴുതിയ വചനങ്ങൾകൊണ്ടു സിദ്ധമായി. 'ബലയോഗം=ബലത്തിന്റെ

യോഗം, യോഗം=സംബന്ധം' ഇങ്ങിനെ പറയുന്നതിങ്കൽ ബലശബ്ദം അധികബലത്തെ പറയുന്നതാകുന്നു എന്നോ യോഗശബ്ദം അതിയോഗത്തെ പറയുന്നതാകുന്നു എന്നോ രണ്ടിലൊന്നു ശരണമാകുന്നു. അതു രണ്ടും തുല്യമായിരുന്നാലും ആദ്യപക്ഷത്തെ പിടിച്ചു യോഗപദോപാദാനം വ്യർത്ഥമെന്നുള്ള ആക്ഷേപം ഭവിക്കുകയും ചെയ്യും. പൂർവാചാര്യന്മാരാൽ മേൽപറഞ്ഞ പ്രകാരമുള്ള ബാധകത്വത്തിന്നു യോഗത്രുഢതേവ നിശ്ചയിക്കപ്പെട്ടൊരു പേരാകുന്നു ഈ ശബ്ദമെന്നു അംഗീകരിച്ചു ബലയുക്തി എന്നിപ്രകാരം വ്യാഖ്യാനിച്ചാൽ യോഗപദോപാദാനം വ്യർത്ഥമെന്നുള്ള ആക്ഷേപത്തിന്നു വഴിയില്ല; ലക്ഷണാശ്രയണദോഷവുമില്ല. അതുഹേതുവായിട്ടു ബലയുക്തി എന്ന പരിഭാഷ ബലാധിക്യമെന്നതിങ്കൽ പര്യവസിതമായി വരുമെന്നുള്ള ആലോചന ഹേതുവായിട്ടു കാണിച്ചതല്ലാ എന്നും അതിന്നു മേൽപറഞ്ഞപ്രകാരംതന്നെ സാരമെന്നതു യുക്തതരമാകുന്നു എന്നും ഗ്രഹിച്ചുകൊൾക.

൧൪. ആരാക്കജയോസ്ത്രികോണഗേ
ചന്ദ്രേക്കേചവിസൃജ്യതേംബയാ
ദുഷ്ടേമരരാജമന്ത്രിണാ
ദീർഘായുസ്സുഖഭാക്കുചസസ്മൃതഃ

അ— ചന്ദ്രേ അർക്കേ ച ആരാക്കജയോഃ ത്രികോണഗേ സതി ജാതഃ ച അംബയാ വിസൃജ്യതേ ആരാക്കയോഃ ത്രികോണഗേ ചന്ദ്രേ അർക്കേ ച അമരരാജമന്ത്രിണാ ദുഷ്ടേ ജാതഃ അംബയാ വിസൃജ്യതേ തഥാപി സഃ ദീർഘായുഃ സുഖഭാക്കു ച സ്മൃതഃ ഭവതി.

അന്വ— ചന്ദ്രനും അർക്കനും ആരാക്കജന്മാരുടെ ത്രികോണഗനായിരിക്കും സമയത്തിങ്കൽ ജാതനായിരിക്കുന്നവൻ അംബയാൽ വിസർജ്ജിക്കപ്പെടുന്നു. ആരാക്കജന്മാരുടെ ത്രികോണഗനായിരിക്കുന്ന ചന്ദ്രനും അർക്കനും അമരരാജമന്ത്രിയാൽ ദുഷ്ടനായിരിക്കുംസമയത്തിങ്കൽ ജാതനായിരിക്കുന്നവനും അംബയാൽ വിസർജ്ജിക്കപ്പെടുന്നു. എങ്കിലും അവൻ ദീർഘായുസ്സായിട്ടും സുഖഭാക്കായിട്ടും ഭവിക്കുമെന്നു സ്മൃതനാകുന്നു.

വി— അർക്കൻ=ആദിത്യൻ, ആരാക്കജന്മാർ=ആരനും അർക്കജനും, ആരൻ=ചൊവ്വ, അർക്കജൻ=ശനി, ത്രികോണഗൻ=ത്രികോണത്തെ ഗമിച്ചവൻ, ത്രികോണം=പഞ്ചമരാശി, (നവമരാശിയേയും ഗ്രഹിക്കാം) ജാതൻ=ജനിച്ചവൻ, അംബാ=മാതാവു, വിസർജ്ജിക്കുക=ഉപേക്ഷിക്കുക, അമരരാജമന്ത്രി=ബൃഹസ്പതി, ദുഷ്ടൻ=ദർശിക്കപ്പെട്ടവൻ, ദർശിക്കുക=നോക്കുക, ദീർഘായുസ്സ്=ദീർഘമായിരിക്കുന്ന ആയുസ്സോടുകൂടിയവൻ, സുഖഭാക്കു=സുഖത്തെ ഭജിക്കുന്നവൻ, ഭജിക്കുക=അനുഭ

വിക്കുക, സ്മൃതൻ=സ്മരിക്കപ്പെടുന്നവൻ, (ഋഷികളാൽ പറകപ്പെട്ടവനെന്നു ഭാവം)

സം—ഏകരാശിസ്ഥന്മാരായിരിക്കുന്ന ചൊവ്വയുടേയും ശനിയുടേയും ത്രികോണത്തിങ്കൽ ചന്ദ്രനോ ആദിത്യനോ നില്ക്കുമ്പോൾ ജനിച്ച ശിശുവിനെ മാതാവ് ഉടനെ ഉപേക്ഷിക്കുമെന്ന് ആദ്യവാക്യത്തിന്റെ സാരമാകുന്നു. 'കുജസൌരയോസ്ത്രികോണേ ചന്ദ്രസ്ഥഗതേവിയുജ്യതേമാത്രാ' എന്ന സാരാവലിയേയും 'ആരസൂര്യജയോർമ്മൂഢേ ജാതശ്ചന്ദ്രത്രികോണഗേ സൂര്യേവാത്ര്യജ്യതേ മാത്രാ സദ്യഏവവിധേർബ്ബലാൽ' എന്നുള്ള സ്കന്ദഹോരയേയും അനുസരിച്ചു ചന്ദ്രന്നു മൌഢ്യംകൂടെ ഉണ്ടായിരിക്കിലല്ലാതെ മേൽപറഞ്ഞതു സംഭവിക്കില്ല എന്ന് അറിഞ്ഞുകൊൾകയും വേണം.

മേൽപ്രകാരം യോഗകർത്താവായിരിക്കുന്ന ചന്ദ്രന്നു ഗുരുദൃഷ്ടിയുണ്ടാകിൽ മാതാവിനാൽ ഉപേക്ഷിക്കപ്പെട്ടു എങ്കിലും അവൻ ദീർഘായുസ്സായിട്ടും സുഖിയായിട്ടും ഭവിക്കുമെന്നു ഋഷികളാൽ സ്മൃതനായി ഭവിക്കുന്നു. യോഗകർത്താവായ സൂര്യന്നു ഗുരുദൃഷ്ടിയുണ്ടായാലും ഫലം മേൽപ്രകാരമാകുന്നു. ജനിച്ച ഉടനെ മാതാവിനോടു ചേർപെട്ടാൽ അവന്നു ആയുസ്സ് തന്നെ ദുർല്ലഭമാകുന്നു. ആയുസ്സിന്റെ അവസ്ഥ തന്നെ ഇപ്രകാരമിരിക്കുമ്പോൾ സുഖാനുഭവത്തിന്റെ കഥയെന്താകുന്നു എന്നുള്ള അന്യഥാബുദ്ധിയെ നിരസിപ്പാനായിക്കൊണ്ടാകുന്നു സ്മൃതനാകുന്നു എന്നു പറഞ്ഞത്. സ്മൃതനാകുന്നു എന്നു പറഞ്ഞാൽ അതുകൊണ്ടു മേൽപ്രകാരമുള്ള ബുദ്ധിപോകുന്നത് എങ്ങിനെ?അതിനെ നിരസിപ്പാനായിക്കൊണ്ടു വക്തൃഭേദവും പര്യാപ്തമല്ലാ എന്നു വിചാരിക്കുന്നു എങ്കിൽ അതിനെ അഭ്യുപഗമിച്ചിട്ടു തന്നെ ഒരു സമാധാനത്തെ പറയാം. തന്റെ വാക്കിന്നു മൂലം സ്മൃതിയാകുന്നു എന്നതു മാത്രമിപ്രകാരം പറഞ്ഞ ആചാര്യന്റെ അഭിപ്രായത്തിന്നു വിഷയമെന്നു ഞാൻ പറയുന്നില്ല. അതിന്നുവിശേഷമുണ്ട്. താൻ പറഞ്ഞതിന്നു സമൂലത്വമിപ്രകാരം പറഞ്ഞാൽ ബോധ്യമാകുന്നതിന്നു പുറമേ സ്മൃതിത്വപ്രത്യാസത്യാ മഹാഭാരതാദി സ്മരണത്തിന്നും സൽസാഹായ്യവശാൽ ഗ്രന്ഥങ്ങളിൽ പറകപ്പെട്ട കർണ്ണചരിത്രം മുതലായതിന്റെ സ്മരണത്തിന്നും ഇതുകൊണ്ടു തന്നെ സംഭവമുണ്ടാകയാൽ ഇപ്പറഞ്ഞതു യഥാർത്ഥമായി ഭവിക്കരുത്. എന്നില്ലാ എന്നിപ്രകാരം സച്ഛിഷ്യന്മാരുടെ അസംഭവശംകയിൽ നിന്നുള്ള നിവൃത്തിയും അതിന്നു വിഷയമാകുന്നു. ഇതുകൊണ്ടു മാതാവിനാൽ ത്യക്തനായാലും അവൻ കർണ്ണനെന്നപോലെ ദീർഘായുസ്സായിട്ടും സുഖിയായിട്ടും ഭവിക്കുമെന്നിപ്രകാരം സദുഷ്ടാന്തമായ അർത്ഥഗ്രഹണവും സ്മൃതഃ എന്ന പദത്തിന്റെ ഫല

മാകുന്നു എന്നതു സിദ്ധമായി. യോഗകർത്താവായിരിക്കുന്നഗ്രഹത്തെ നോക്കുന്ന ബൃഹസ്പതി ബലവാനായിരിക്കേണമെന്നുണ്ട്. 'ബലിനാ ഗുരുണാദൃഷ്ടേ ശശാംകേതസ്യകർത്തരി സൂര്യോവാസോപി ദീർഘായുഃ സ്യാൽ സുഖേനചസംയുതഃ' എന്ന സ്കന്ദഹോരയുടെ അനുരോധം സിദ്ധിക്കേണമെങ്കിൽ അപ്രകാരം തന്നെ പറയേണമല്ലോ. വ്യാഴത്തിന്റെ ബലയുക്തതപവിവക്ഷയെ പ്രകാശിപ്പിപ്പാൻ അമരരാജമന്ത്രിണാ എന്ന പദത്തിങ്കലേ പ്രകൃത്യംശം മതിയാകുന്നതുമാകുന്നു. ഇപ്രകാരം ബലി ഗുരു എന്ന ചതുരക്ഷരമായതും ബലവൽഗുരു എന്ന പഞ്ചാക്ഷരമായതും അതിനായിക്കൊണ്ടു മതിയാകും. അതു ഹേതുവായിട്ടു ബൃഹസ്പതി ബലവാനായിരിക്കേണമെന്നതിനെ തോന്നിപ്പാനായിക്കൊണ്ടു വർണ്ണബാഹുല്യമുണ്ട് എങ്കിലും ഇപ്പദംതന്നെ വേണമെന്നു വിചാരിച്ചിട്ട് അമരരാജമന്ത്രിണാ എന്ന പദത്തെ തന്നെ ഉപാദാനം ചെയ്തു എന്നു പറഞ്ഞുകൂടാ ഔചിത്യാനുരോധേന ബലവാനായ ബൃഹസ്പതിയുടെ ബോധം ഗുരുണാ എന്ന പദത്തെ തന്നെ നിബന്ധിച്ചാലും സംഭവിക്കില്ല എന്നില്ല. സ്കന്ദഹോരയിൽ അതിസംക്ഷേപനിബ്ബന്ധമില്ലായ്കയാൽ ബലിനാ എന്ന പദത്തെ നിവേശിപ്പിച്ചു. അതിന്റെ ഫലം സുഖബോധമാത്രമെന്നും പറയാം. അതു ഹേതുവായിട്ട് ഈ മഹാപദപ്രയോഗത്തിന്റെ ഫലമെന്ത് എന്നു ചോദിക്കുന്നു എങ്കിൽ ഇതിന്നു സംഭവമേ ഉണ്ടെന്നു തോന്നുന്നില്ല. എന്തു ഹേതുവായിട്ടെന്നാൽ വൃത്താനുകൂല്യത്തോടും പ്രയോഗയോഗ്യതയോടും കൂടിയ പദങ്ങളുടെ വർണ്ണാധിക്യപ്രയുക്തമായ ഗൌരവത്തെ താൻ ആദരിക്കുന്നില്ല എന്നതിന്റെ ജ്ഞാപകമാകുന്നു ഭവനഗ്രഹണമെന്നു മുമ്പേ പറഞ്ഞിട്ടുണ്ട്. അപ്രകാരം പറഞ്ഞതിനെ നിരസിച്ചു ഭവനപദോപാദനത്തിന്റെ ഉപപത്തിയെ അന്യഥാ കല്പിച്ചാലും കാലാംഗാനികമിത്യാദി നിബന്ധനത്തിന്നു ലാഘവമുള്ളപ്പോൾ വരാംഗപദോപാദാനം സ്വല്പതപ്രതിജ്ഞയ്ക്കു വിരുദ്ധമാകുന്നു എന്നു തുടങ്ങി അനേകാക്ഷേപങ്ങൾ സംഭവിക്കുകയും ചെയ്യും. അതു ഹേതുവായിട്ടു മേൽപ്പറഞ്ഞതിന്റെ ജ്ഞാപകമാകുന്നു എന്നു തന്നെ പറയേണം. അപ്രകാരമാകയാൽ ഇപ്രയോഗവും ഉപപന്നമായിട്ടുള്ളതു തന്നെ. ഇതും കാലാംഗാനിത്യാദി ശ്ലോകവ്യാഖ്യാനത്തിങ്കൽ പറഞ്ഞിട്ടുണ്ട്. അതു ഹേതുവായിട്ട് ഈ ചോദ്യത്തിന്നു സംഭവമില്ലാ എന്നതൻസന്ധേയമാകുന്നു. വിവരണകാരൻ 'ബലാധികേന ഗുരുണാദൃഷ്ടേ അമരതപ്രാരസായനാദിസേവാജനിതം മദ്ധ്യബലേന ഗുരുണാ ദൃഷ്ടേ രാജതപ്രാരസ്വല്പബലേന ഗുരുണാ ദൃഷ്ടേ മന്ത്രിതപ്രാരച ഭവതി ഇതി ക്രമാദ്ദ്യോതയിതുമമരരാജമന്ത്രിണേത്യുക്തം' എന്നിപ്രകാരം വ്യാഖ്യാനിച്ചതു നിർമ്മൂലമാകയാൽ

ഉപേക്ഷ്യമാകുന്നു. അതു ഹേതുവായിട്ടു തന്നെ എന്നുമില്ല, കർമ്മദേവന്മാരിൽ ഉള്ള ദേവത്വത്തെക്കുറിച്ചും രസായനോപയോഗം കാരണമല്ല. രസായനോപയോഗംകൊണ്ടു ദേവത്വം ഭവിക്കുമെന്നു മറിയാനൊരു ആപ്തന്റെ വചനമുണ്ടെങ്കിൽ അതിന്നും കാരണത്തെ സ്വീകരിച്ചേ കഴിയു എന്നു വരും. ഇപ്പോൾ അങ്ങിനെ ഒരു വചനം കാണായ്കയാൽ അതിനു കുറിച്ചു രസായനോപയോഗത്തിന്നു കാരണത്വത്തെ കല്പിച്ചാൽ അതു യുക്തമാകയുമില്ല. 'സിദ്ധാ ബ്രഹ്മസുവർച്ചലാനാ മൌഷധിഃ പത്മാകാരാപത്രരക്താ അജാനാമൌഷധിസ്സുവർണ്ണക്ഷീരാ പുഷ്കരസദൃശപത്രാച ആദിത്യവർണ്ണിനാമൌഷധിർഗ്ഗോധാകാനാസപ്പാനാമൌഷധിസ്സപ്പാകാനാസോമകൗഷധിരാജ സ്സസോമ ഇവ പഞ്ചാദശഭിരഹോഭിർവ്വർദ്ധതേക്ഷീയതേ ചനിളാനിഗീർണ്ണപുഷ്പാലതാപ്രതാനബഹുലാ ചേത്യാസാമോഷധീനാംയാമേവോപലഭേത തസ്യാഃ സ്വാംസേന സൌഹിത്യംലബ്ധ്വാ സ്നേഹഭാവിതായാമാർദ്രപലാശദ്രോണ്യാംശേതേ തത്രപ്രലീയതേഷണ്മാസംഷണ്മാസാദനന്തരമാജംപയഃപ്രത്യവസ്ഥാപനംഭവതി ദൂരാത്സപശ്യതിദൂരാച്ഛൃണോതി പ്രക്ഷിപ്യമാണേഷു പുഷ്കരതിലസർഷപാൻ വിജാനാതി ഗാംഗംയാമുനഞ്ചാംഭോരസനയാവേത്തി ദുർഗ്രഹമപിഗണം ഗൃഹ്ണാതി സഹസ്രവർഷഞ്ചാസ്യാജരമായുസ്തിഷ്ഠതി' ഇത്യാദികളായ മഹാരസായനവിധിവാക്യങ്ങളിലും ദേവത്വം ഭവിക്കുമെന്നിപ്രകാരം പറഞ്ഞിട്ടില്ല. അതു ഹേതുവായിട്ടു രസായനസേവാദിജനിതമായിരിക്കുന്ന ദേവത്വം അപ്രസിദ്ധമാകയാൽ യുക്തിവിരോധവുമുണ്ട്. ഇതും മേൽപ്രകാരം പറഞ്ഞതിന്നു കാരണമാകുന്നു എന്ന് അറിഞ്ഞുകൊൾകയും വേണം.

൨൪. പാപേക്ഷിതേതുഹിനഗാവുദയേകുജേസ്തേ
ത്യക്തോവിനശ്യതികുജാർക്കജയോസ്തഥായേ
സൌമ്യേഭിപശ്യതിതഥാവിധഹസ്തമേതി
സൌമ്യേതരേഷുപരഹസ്തഗതോപ്യനായുഃ.

അ— പാപേക്ഷിതേ തുഹിനഗൌ ഉദയേ വർത്തമാനേ കുജേ അസ്തേ വർത്തമാനേ ച ജാതഃ അംബയാ ത്യക്തഃ വിനശ്യതി തഥാ കുജാർക്കജയോഃ ആയേ വർത്തമാനയോഃ ജാതഃ ച സൌമ്യേ അഭിപശ്യതി ജാതഃ തഥാവിധഹസ്തം ഏതി ജീവതി ച സൌമ്യേതരേഷു അഭിപശ്യൽസു ജാതഃ പരഹസ്തഗതഃ അപി അനായുഃ ഭവതി.

അന്വ— പാപേക്ഷിതനായിരിക്കുന്ന തുഹിനഗു ഉദയത്തിങ്കൽ വർത്തമാനനായിട്ടും കുജൻ അസ്തത്തിങ്കൽ വർത്തമാനനായിട്ടുമിരിക്കും സമയത്തിങ്കൽ ജാതനായിരിക്കുന്നവൻ അംബയാൽ ത്യക്തനായിട്ടു വിനശിക്കുന്നു. അപ്രകാരം കുജാർക്കജന്മാർ ആയത്തിങ്കൽ വർത്ത

മാനന്മാരായിരിക്കും സമയത്തിങ്കൽ ജാതനായിരിക്കുന്നവനും അംബയാൽ ത്യക്തനായിട്ടു വിനശിക്കുന്നു. സൌമ്യൻ അഭിപശ്യന്നായിരിക്കും സമയത്തിങ്കൽ ജാതനായിരിക്കുന്നവൻ തഥാവിധഹസ്തത്തെ പ്രാപിക്കുന്നു, ജീവിക്കുകയും ചെയ്യുന്നു. സൌമ്യേതരന്മാർ അഭിപശ്യത്തുകളായിരിക്കും സമയത്തിങ്കൽ ജാതനായിരിക്കുന്നവൻ പരഹസ്തഗതനാകിലും അനായുസ്സായി ഭവിക്കുന്നു.

വരി ൨പാപേക്ഷിതൻ=പാപനാൽ ഈക്ഷിതൻ, ഈക്ഷിതൻ=ഈക്ഷിക്കപ്പെട്ടവൻ,ഈക്ഷിക്ക=ദർശിക്കുക, തുഹിനഗു=ചന്ദ്രൻ, ഉദയം=ലഗ്നം, വർത്തമാനൻ=വർത്തിച്ചിയങ്ങുന്നവൻ,വർത്തിക്ക=സ്ഥിതിചെയ്ക, കുജൻ=ചൊവ്വ, അസ്തം=ഏഴാമേടം, വർത്തമാനൻ=വർത്തിച്ചിയങ്ങുന്നവൻ, വർത്തിക്ക=സ്ഥിതിചെയ്ക,ജാതൻ=ജനിച്ചവൻ, അംബാ=മാതാവ്, ത്യക്തൻ=ത്യജിക്കപ്പെട്ടവൻ, ത്യജിക്ക=ഉപേക്ഷിക്ക,വിനശിക്ക=മരിക്കുക,കുജാർക്കജന്മാർ=കുജനും അർക്കജനും,കുജൻ=ചൊവ്വ, അർക്കജൻ=ശനി, ആയം=പതിനൊന്നാമേടം, വർത്തമാനന്മാർ=വർത്തിച്ചിയങ്ങുന്നവർ, വർത്തിക്ക=സ്ഥിതിചെയ്ക, സൌമ്യൻ=ശുഭൻ, അഭിപശ്യൻ=അഭിദർശിച്ചിയങ്ങുന്നവൻ, അഭിദർശിക്ക=ആഭിമുഖ്യത്തോടുകൂടെ നോക്കുക, തഥാവിധഹസ്തം=തഥാവിധന്റെ ഹസ്തം, തഥാവിധൻ=അപ്രകാരമിരിക്കുന്നവൻ, ഹസ്തം=കയ്യ്, സൌമ്യേതരന്മാർ=സൌമ്യന്മാരും ഇതരനും, സൌമ്യന്മാർ=ശുഭന്മാർ, ഇതരൻ=അന്യൻ, അഭിപശ്യത്തുകൾ=അഭിദർശിച്ചിയങ്ങുന്നവർ, അഭിദർശിക്ക=ആഭിമുഖ്യത്തോടുകൂടെ നോക്കുക,പരഹസ്തഗതൻ=പരഹസ്തത്തെ ഗതൻ, പരഹസ്തം=പരന്റെ ഹസ്തം, പരൻ=അന്യൻ, ഹസ്തം=കയ്യ്, ഗതൻ=ഗമിച്ചവൻ, ഗമിക്ക=പ്രാപിക്ക, അനായുസ്സ്=ആയുസ്സോടു കൂടാത്തവൻ.

സം—ആദിത്യന്റെയോ ശനിയുടെയോ പൂർണ്ണദൃഷ്ടിയോടുകൂടിയ ചന്ദ്രൻ ലഗ്നത്തിങ്കൽ നില്ക്കുകയും അതിന്റെ ഏഴാംരാശിയിൽ ചൊവ്വ നില്ക്കുകയും കൂടി വരികിൽ അപ്പോൾ ജനിച്ചവൻ മാതൃത്യാഗം ഹേതുവായിട്ടു മരിയ്ക്കും. ആദിത്യന്റെ പൂർണ്ണദൃഷ്ടിയോടുകൂടിയ ചന്ദ്രൻ ലഗ്നത്തിൽ നില്ക്കുകയും ചൊവ്വയും ശനിയുംകൂടി പതിനൊന്നാം രാശിയിൽ നില്ക്കുകയുംകൂടി വരികിൽ അപ്പോൾ ജനിച്ചവനും മാതൃത്യാഗം ഹേതുവായിട്ടു മരിക്കും. മേൽപറഞ്ഞ യോഗത്തിൽ ചന്ദ്രദൃഷ്ടിയായ പാപന്റെ സ്ഥാനത്തിങ്കൽ ശുഭനായാലും മാതൃത്യാഗമുണ്ടാകും. എങ്ങിനെ എന്നും സംശയം വേണ്ട. സ്പഷ്ടമായിട്ടുതന്നെ പറയാം. ശുഭഗ്രഹദൃഷ്ടിയോടുകൂടിയ ചന്ദ്രൻ ലഗ്നത്തിങ്കൽ നില്ക്കുകയും അതിന്റെ ഏഴാമേടത്തു ചൊവ്വ നില്ക്കുകയും ചന്ദ്രന്നു പാപദൃഷ്ടിയില്ലായ്കയുംകൂടി വരികിലും മാതാവിനാൽ ത്യക്ത

നായി ഭവിക്കും. ശുഭഗ്രഹദൃഷ്ടിയോടുകൂടിയ ചന്ദ്രൻ ലഗ്നത്തിങ്കൽ നില്ക്കുകയും ചൊവ്വയും ശനിയും പതിനൊന്നാംരാശിയിൽ നില്ക്കുകയും ചന്ദ്രന്നു പാപദൃഷ്ടിയില്ലാതെയുംകൂടി വരികിലും മാതാവിനാൽ ത്യക്തനായി ഭവിക്കും. ഇങ്ങിനെ മാതൃത്യാഗം വേറെ രണ്ടുപ്രകാരത്തിലുമാം. പാപേക്ഷിതേ എന്ന പദംകൊണ്ടു വിവക്ഷിതമായിട്ടുള്ളതു ദൃശ്യാധിഷ്ഠിതരാശിയുടെ ഏഴാമേടത്തു നില്ക്കുന്ന പാപന്റെ ദൃഷ്ടിതന്നെയാകുന്നു എന്നത് ആപ്യോദയമാപ്യഗശ്ശശീത്യാദി ശ്ലോകത്തിങ്കൽ ചെയ്തിരിക്കുന്ന സൂചനയെ അനുസരിച്ച് ഇവിടേയും അവശ്യസ്വീകരണീയമായിട്ടുള്ളതാകുന്നു. അതിനെ അനുസരിച്ചല്ലാതെ വിവക്ഷയുമുണ്ടാകുന്നതല്ല. ഈ അവസ്ഥക്കു സ്വഭാവേ കുജേ അസ്തഗേ സതി എന്നിപ്രകാരം അനപയസിദ്ധിക്കായിക്കൊണ്ടു പര്യാപ്തമായ അംശത്തിങ്കൽനിന്ന് അധികമായ പാപേക്ഷിതേ എന്ന പദത്തെ പ്രയോഗിച്ചതിന്നു കാരണം സൌമ്യേഭിപശ്യതി എന്ന അംശം ദൃഷ്ടൃഗ്രഹവിനിമയാഭിപ്രായേണ നിബദ്ധമാകുന്നു എന്നതിന്റെ സുഖബോധനേച്ഛാമാത്രമാകുന്നു. ചൊവ്വയുടെ സ്ഥിതി സപ്തമത്തിങ്കൽ കൂടിയെ കഴിയൂ എന്നുണ്ടാകയാൽ ചൊവ്വ ചന്ദ്രദൃഷ്ടാവായിരുന്നാലും ദൃഷ്ടൃത്വേന ചൊവ്വയുടെഗ്രഹണം ഇഷ്ടമല്ലഎന്നതുമുണ്ട്. അതു ഹേതുവായിട്ടു സൌമ്യേഭിപശ്യതി എന്നതിനെ പിടിച്ചു മേൽപ്രകാരം പറഞ്ഞതു യുക്തംതന്നെ എന്ന് അറിഞ്ഞുകൊൾകയും വേണം.

മേൽപ്രകാരം മാതൃത്യാഗം ഭവിച്ചാലും അതു മരണഹേതുവാകയില്ല. ചന്ദ്രദൃഷ്ടാവായ ശുഭൻ യാതൊരു ജാതിയുടെ അധിപനോ, ആ ജാതിയിൽ ജനിച്ചവന്റെ ഹസ്തപ്രാപ്തി ഹേതുവായിട്ടു ജീവിക്കും. ഇതുതന്നെ വിശേഷമാകുന്നത്. ഇതുകൊണ്ടു പാപദൃഷ്ടനായിട്ടോ ശുഭദൃഷ്ടനായിട്ടോ ചന്ദ്രൻ ലഗ്നത്തിങ്കൽ നില്ക്കുമ്പോൾ ചൊവ്വയുടെ ഏഴാംരാശിയിലൊ ചൊവ്വ, ശനി, ഇവർ ഇരുവരുംകൂടി പതിനൊന്നാം രാശിയിലൊ നിന്നാൽ മാതൃത്യാഗത്തെ പറയാമെന്നും ചന്ദ്രൻ പാപദൃഷ്ടനാകിൽ മാതൃത്യാഗം ഹേതുവായിട്ടു മരിക്കുമെന്നും ശുഭദൃഷ്ടനാകിൽ ദൃഷ്ടാവായ ശുഭന്റെ ജാതിയിൽ ജനിച്ചവന്റെ ഹസ്തപ്രാപ്തി ഹേതുവായിട്ടു മാതാവിനാൽ ഉപേക്ഷിക്കപ്പെട്ടവൻ ജീവിക്കുമെന്നും ഉള്ള ആശയത്തെ സ്ഫുടമാക്കി. ഇനി അവശിഷ്ടമായിട്ടുള്ളത് 'സൌമ്യേതരേഷുപരഹസ്തഗതോപ്യനായുഃ' എന്ന അംശമാകുന്നു. ശുഭദൃഷ്ടിയും പാപദൃഷ്ടിയുമുണ്ട് എങ്കിൽ ഏതുപ്രകാരം ഫലത്തെ പറയേണ്ടുന്നതെന്നുള്ള ആകാംക്ഷ മേൽപറഞ്ഞ അംശനിബന്ധനം പ്രതി ഹേതുവാകുന്നു. അതിന്റെ സാരമെന്തെന്നാൽ, ഒരു ശുഭന്റെ ദൃഷ്ടിയോടും ഒരു പാപന്റെ ദൃഷ്ടിയോടുംകൂടിയ ചന്ദ്രൻ ലഗ്നത്തിങ്കൽ നില്ക്കുമ്പോൾ ഏഴാമേടത്തു ചൊവ്വയു

ടെ സ്ഥിതിയാകിലും രണ്ടു ശുഭന്മാരുടെ ദൃഷ്ടിയോടും ഒരു പാപ ൻെറ ദൃഷ്ടിയോടും കൂടിയ ചന്ദ്രൻ ലഗ്നത്തിങ്കൽ നില്ക്കുമ്പോൾ ചൊ വ്വയുടെ സ്ഥിതി ഏഴാമേടത്താകിലും മേൽപറഞ്ഞതുകളിൽ എതെ ങ്കിലുമാകട്ടെ ഒരു പ്രകാരേണ ചന്ദ്രൻ ലഗ്നത്തിങ്കൽ നില്ക്കുമ്പോൾ ചൊവ്വയും ശനിയും ഒരുമിച്ചു പതിനൊന്നാമേടത്തു നിന്നാലും മാ താവിനാൽ ത്യക്തനായവൻ പാരസ്യത്തെ പ്രാപിക്കയില്ല എന്നി ല്ല; എങ്കിലും മരിച്ചുപോകുമെന്നിപ്രകാരം അതിൻെറ സാരത്തെ ഗ്ര ഹിച്ചുകൊൾക. ചന്ദ്രദൃഷ്ടാക്കന്മാരായിവരുന്ന ശുഭന്മാർ ബുധൻ, ശു ക്രൻ ഇവർ തന്നെ എന്നത് ഉടനെ സ്പഷ്ടമാവുന്നതാകുന്നു. ബുധദൃ ഷ്ടിയുണ്ടായാലും ശുക്രദൃഷ്ടിയുണ്ടായാലും ബുധശുക്രദൃഷ്ടിയുണ്ടായാലും പാപദൃഷ്ടിയുണ്ട് എങ്കിൽ ഫലഭേദം ഭവിക്കുന്നതല്ല. ആദ്യയോഗ ത്തിങ്കൽ ചന്ദ്രന്നു പാപേക്ഷിതത്വം സൂര്യനെക്കൊണ്ടും ശനിയെ ക്കൊണ്ടുമാം. ദ്വിതീയയോഗത്തിങ്കൽ സൂര്യനെക്കൊണ്ടുതന്നെ വേ ണം. ഇങ്ങിനെയാകയാൽ സൌമ്യൌ ഇതരശ്ച എന്നു വിഗ്രഹിക്കു കയും സൌമ്യന്മാർ=ബുധനും ശുക്രനും, ഇതരൻ=സൂര്യനും ശനിയും എന്നിപ്രകാരം സൌമ്യേതരപദാർത്ഥത്തെ ഗ്രഹിക്കുകയും വേണം. സൌമ്യത്വേന ബൃഹസ്പതിയെ ഗ്രഹിക്കാത്തതിന്നു കാരണം 'ദൃഷ്ടേ മരരാജമന്ത്രിണാ ദീർഘായുസ്സുഖഭാക്കുചസസ്യതഃ' എന്നുള്ള അംശം ഇവിടേയും യോജ്യമാകുന്നു എന്നിപ്രകാരമുള്ള ആചാര്യാഭിപ്രായമാ കുന്നു. അതിൻെറ ഉന്നയനമെന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ 'ശുഭദൃഷ്ടേനിശാ നാഥേ ലഗ്നസ്ഥേസ്വഗതേകുജേ തസ്മാച്ചഗതയോരായം യദ്വാമന്ദാ രയോർദ്വയോഃ തഥാസ്ഥിതേനിശാനാഥേ ജാതോമാത്രാവിസൃജ്യതേ യാദൃശോസ്യശുഭോദൃഷ്ടാ താദൃശസ്യകരംഗതഃ സ്യാജ്ജീവേച്ചാഥവാ പേന വീക്ഷ്യതേത്രതഥാസ്ഥിതേ ആരസ്യാകുസുതഃയാ രവിവാതാ ദൃശസ്ഥിതൌ വാതാമാത്രാവിസൃജ്യേത നശ്യേച്ചാശുശശിയദി ദൃഷ്ടഃ സ്യാൽഗുരുണാസോപി ദീർഘായുശ്ചസുഖീഭവേൽ' എന്നുള്ള ബൃഹൽ പ്രാജാപത്യത്തിൻെറ അനുരോധത്തിങ്കൽ ഉള്ള ആവശ്യകത്വം ത ദുന്നയനം പ്രതി ഹേതുവാകുന്നു എന്ന് അറിഞ്ഞുകൊൾക. ഇതു കൊണ്ടുതന്നെ ദൃഷ്ട്യുവിനിമയാഭിപ്രായേണ നിബദ്ധമാകുന്നു തൃതി യപാദമെന്ന കല്പനയ്ക്കു പൂർവ്വതന്ത്രസാഹായ്യംകൂടെ ഉണ്ട് എന്നതും സിദ്ധമായി. മേൽ എഴുതിയ ബൃഹൽപ്രാജാപത്യപ്രാമാണ്യവശാൽ ദൃഷ്ടേമരരാജമന്ത്രിണാ എന്നതിൻെറ അനുഷംഗത്തെ ഇവിടെ കല്പി ക്കണമെന്ന് ആചാര്യാഭിപ്രായമുണ്ട് എന്നതിനെ ആദരിക്കാതെ ഇരിക്കുമ്പോൾ സ്കന്ദഹോരാമുതലായ അനേകതന്ത്രങ്ങൾക്കു വരുന്നതിന്നു പുറമെ 'മ്രിയതേസപാപദൃഷ്ടേ ശശിനിഖിലഗ്രഹകുജേസ്ഥിതേ ഗുരുണാ ലഗ്നാച്ചലാഭഗതയോർവ്വസുധാകരമന്ദയോരേവം പശ്യതിസൌമ്യോ

ബലവാൻയാദൃഗ്ഗ്രഹ്ണാതിതാദൃശോജാതം ശുഭപാപഗ്രഹദൃഷ്ടേ
പരൈർഗ്രഹിതാച്ച്യസൌമ്യിയതേ സർവ്വേഷ്വേതേഷുയദാഃയാഗേ
ഷുശശീസുരേഡ്യസംദൃഷ്ടഃ ഭവതിതദാദിഗ്ഭായഥസ്ഥഗതസ്സർവ്വവർണ്ണ
ഷു' എന്നുള്ള സാരാവലിക്കും വ്യാകോപം വരുന്നതാകുന്നു എന്ന്
അറിഞ്ഞുകൊൾകയും വേണം. ഭട്ടോല്പലാദികളും അതിൻെറ അനു
വൃത്തിയെ അംഗീകരിച്ചിരിക്കുന്നു. ഒരു സൌമ്യന്മാരുടെ ദൃഷ്ടികൊ
ണ്ടും രണ്ടു സൌമ്യന്മാരുടെ ദൃഷ്ടികൊണ്ടും ഫലഭേദം വരുന്നതല്ല
എന്നു പറഞ്ഞു എങ്കിലും രണ്ടു ശുഭന്മാർ നോക്കിയാൽ അവരിൽ
വെച്ചു ബലവാൻ യാവനൊരുത്തനോ അവൻെറ ജാതിയിൽ ജനി
ച്ചവൻെറ ഹസ്തത്തെ പ്രാപിക്കും; ബലഹീനൻെറ ജാതിയിൽ ജനി
ച്ചവൻെറ ഹസ്തത്തെ പ്രാപിക്കയില്ല; ഇങ്ങിനെ ഒരു വിശേഷത്തെ
ഗ്രഹിച്ചുകൊൾകയും വേണം.

൧൩. പിതൃമാതൃഗൃഹേഷുതൽബലാ-
ത്തരുസാലാദിഷുനീചഗൈഃശുഭൈഃ
യദിനൈകഗതൈസ്തുവീക്ഷിതൌ
ലഗ്നേന്ദുവിജനേപ്രസൂയതേ.

അ—പിതൃമാതൃഗൃഹേഷു തൽബലാൽ പ്രസൂയതേ നീച
ഗൈഃ ശുഭൈഃ തരുസാലാദിഷു പ്രസൂയതേ ഗ്രഹൈഃ ഏകഗതൈഃ
ലഗ്നേന്ദുവീക്ഷിതൌ ന യദി വിജനേ പ്രസൂയതേ.

അന്വ—പിതൃമാതൃഗൃഹങ്ങളിൽ തൽബലം ഹേതുവായിട്ടു പ്ര
സവം വാച്യമായി ഭവിക്കുന്നു. നീചഗന്മാരായിരിക്കുന്ന ശുഭന്മാർ
ഹേതുവായിട്ടു തരുസാലാദികളിൽ പ്രസവം വാച്യമായി ഭവിക്ക
ന്നു. ഗ്രഹങ്ങളാൽ ഏകഗതന്മാരായിട്ടു തന്നെ ലഗ്നേന്ദുക്കൾ വീക്ഷി
തന്മാരായി ഭവിക്കുന്നില്ല എങ്കിൽ വിജനത്തിങ്കൽ പ്രസവം വാച്യ
മായി ഭവിക്കുന്നു

പരി—പിതൃമാതൃഗൃഹങ്ങൾ=പിതൃഗൃഹങ്ങളും മാതൃഗൃഹങ്ങളും,
പിതൃഗൃഹങ്ങൾ=പിതാവിൻെറ ഗൃഹങ്ങൾ, പിതാവ്=അച്ഛൻ, മാ
തൃഗൃഹങ്ങൾ=മാതാവിൻെറ ഗൃഹങ്ങൾ, മാതാവ്=അമ്മ, (ഗൃഹ
ങ്ങൾ എന്ന ബഹുവചനം ഏകവചനസ്ഥാനീയമാകയാൽ അതി
ൻെറ പരിഭാഷാ ഭവനമെന്നുതന്നെ. ബഹുവചനാന്തഃത്വേന നി
ബന്ധിപ്പാൻ ഹേതു 'ഗൃഹാഃപുംസിചഭൂമ്ന്യേവ' എന്നുള്ള കോശം
കൊണ്ടു സിദ്ധമായ നിയമം തന്നെ എന്ന് അറിഞ്ഞുകൊൾക)
തൽബലം=അവരുടെ ബലം, അവർ=പിതൃഗൃഹവും മാതൃഗൃഹവും,
വാച്യം=വചിക്കപ്പെടുവാൻ യോഗ്യം, വചിക്ക=പറയുക, നീചഗ
ന്മാർ=നീചത്തെ ഗമിച്ചവർ, നീചം=നീചരാശി, ഗമിക്ക=പ്രാപി
ക്ക, ശുഭന്മാർ=ശുഭഗ്രഹങ്ങൾ, തരുസാലാദികൾ=തരുസാലങ്ങൾ
തുടങ്ങിയുള്ളവ, തരുസാലങ്ങൾ=തരുവും സാലവും, തരു=വൃക്ഷം, (ച

ക്ഷസാലമെന്നു സാരം) സാലം=മതിൽ, (മതിലിൻെറ സമീപമെന്നു സാരം) ഗ്രഹങ്ങൾ=സൂര്യാദികൾ, ഏകഗതന്മാർ=ഏകത്തെ ഗമിച്ചവർ, ഏകം=ഏകസ്ഥാനം, ഗമിക്കുക=പ്രാപിക്കുക, ലഗ്നേന്ദുക്കൾ=ലഗ്നവും ഇന്ദുവും, ലഗ്നം=ലഗ്നരാശി, ഇന്ദു=ചന്ദ്രൻ, വീക്ഷിതന്മാർ=വീക്ഷിക്കപ്പെട്ടവർ, വീക്ഷിക്കുക=ദർശിക്കുക, വിജനം=ജനത്തോടുകൂടാതെ ഉള്ള പ്രദേശം, (കാട് എന്നു സാരം) വാച്യം=വചിക്കപ്പെടുവാൻ യോഗ്യം, വചിക്കുക=പറയുക.

സാ—ദിവാക്കുശുക്രൌപിതൃമാതൃസംജ്ഞിതൌ ഇത്യാദി ശ്ലോകംകൊണ്ടു മുൻപറഞ്ഞപ്രകാരം പകൽ ജനനമാകിൽ പിതൃഗ്രഹമായ ആദിത്യനു ബലാധിക്യമുള്ള സമയത്തിങ്കൽ പ്രസവിച്ചു എങ്കിൽ പ്രസവിച്ചതു പിതൃഗൃഹത്തിങ്കലാകുന്നു എന്നും മാതൃഗ്രഹമായ ശുക്രനു ബലാധിക്യമുള്ള സമയത്തിങ്കലായാൽ മാതൃഗൃഹത്തിങ്കലെന്നും പറയണം. രാത്രിയിൽ ജനനമാകിൽ ശനി പിതാവും ചന്ദ്രൻ മാതാവുമാകയാൽ അവരുടെ ബലാധിക്യത്തെ അനുസരിച്ചു മേൽപ്രകാരം പറഞ്ഞുകൊൾക. ചന്ദ്രൻ, ബുധൻ, ബൃഹസ്പതി, ശുക്രൻ ഈ നാലു ഗ്രഹങ്ങളിൽവെച്ചു സംഭവാനുരോധേന മൂന്നു ശുഭന്മാർ നീചസ്ഥന്മാരായി വരികിൽ വൃക്ഷമൂലം, മതിലിൻെറ ഇളന്തിണ്ണ, പൂഴയുടെ വക്ക്, ഉദ്യാനം ഇങ്ങിനെ തുടങ്ങിയുള്ള മറവില്ലാത്ത സ്ഥലങ്ങളിൽ വെച്ച് ഒടേത്തെ പ്രസവസ്ഥലമാക്കി നിശ്ചയിച്ചു പറയേണം. ശുഭഗ്രഹങ്ങളിൽ ഒന്നിനു നീചസ്ഥിതിയുണ്ടായാലും രണ്ടിന്നു നീചസ്ഥിതിയുണ്ടായാലും മേൽപ്രകാരം പറഞ്ഞുകൂട. വികല്പേന ഏകൈകഗ്രഹണത്തിങ്കൽ താൽപര്യമിരുന്നാലും ബഹുവചനത്തിനു വിരോധമില്ല എങ്കിലും 'പിത്രാദിഷുബലിഷ്ഷു സൂതിഃപിതൃഗൃഹാദിഷു തരുമൂലാദിഷുഃജ്ഞയാനീചസ്ഥൈശ്ചശുഭൈസ്ത്രിഭിഃ' എന്നു ബൃഹച്ഛൌനകഹോരയിൽ ത്രിഭിഃ എന്നുകൂടെ ഉണ്ടാകകൊണ്ടു നീചസ്ഥന്മാരായിരിക്കുന്ന ശുഭസ്ഥന്മാർ മൂന്നുപേരുണ്ടായിരിക്കിലേ പറവാവൂ എന്ന് അറിഞ്ഞുകൊൾക. നാലു ശുഭന്മാർ ഏകകാലത്തിങ്കൽ നീചസ്ഥന്മാരായി ഭവിക്കുക എന്നത് അസംഭവമാകയാൽ മൂന്നു ശുഭന്മാർ മതിയോ എന്നുള്ള ശങ്കയ്ക്ക് ഇവിടെ അവസരമില്ല. ഇതുകൊണ്ടു 'ബഹുവചനാൽ സർവ്വ ഏവ ശുഭഗ്രഹാ യദാ നീചസ്ഥാ ഭവന്തി' ഇത്യാദിയായഭട്ടോല്പലഗ്രന്ഥത്തിങ്കൽ നിശ്ചിതമായ സർവേ എന്ന പദവും ശുഭത്രയമാത്രവിവക്ഷയാ പ്രയുക്തമാകുന്നു എന്നതും വ്യാഖ്യാതമായി. ഇനി ഉത്തരാർദ്ധത്തിൻെറ സാരത്തെ പറയുന്നു. ത്രിദശത്രികോണചതുരശ്രസപ്തമാനിത്യാദി ശ്ലോകോക്തദൃഷ്ടിക്ക് അനുകൂലതയോടുകൂടിയ സ്ഥാനങ്ങളിൽ വെച്ച് ഒന്നിൽനിന്നിട്ടു ആദിത്യനും മേൽപ്രകാരം നിന്നിട്ടു

ചൊവ്വയും മേൽപ്രകാരംനിന്നിട്ടു ബുധനും മേൽപ്രകാരം നിന്നിട്ടു ബൃഹസ്പതിയും മേൽപ്രകാരം നിന്നിട്ടു ശുക്രനും മേൽപ്രകാരം നിന്നിട്ടു ശനിയും ലഗ്നത്തെ തന്നെയല്ല, ചന്ദ്രനേയും നോക്കുന്നില്ല എന്നിരിക്കിൽ പ്രസവസ്ഥലം വനമാകുന്നു എന്നു പറയേണം. ഇതു മേൽപറഞ്ഞതിന്റെ സാരമാകുന്നു. വീക്ഷിതൌ എന്ന ശബ്ദത്തിങ്കലെ ഉപസർഗ്ഗം നിരർത്ഥകമെന്നു കല്പ്യമാകിലും ആപ്യോദയമാപ്യ ഗശ്ശശി എന്നുള്ള ശ്ലോകത്തിങ്കൽ മുൻ ഉപപാദിക്കപ്പെട്ട സൂചനനിമിത്തമായിട്ട് ഇവിടെ ന വീക്ഷിതൌ എന്നതു സപ്തമസ്ഥാനഗതന്മാരായിട്ടു നോക്കപ്പെടാത്തവർ എന്ന അർത്ഥത്തോടു കൂടിയതാകുന്നു എന്നു നിശ്ചയിച്ചു പോകും. ഇവിടെ വിവക്ഷിതമായ അർത്ഥമങ്ങിനെയല്ല. അതിന്നു വിശേഷമുണ്ട്. അതിനെഗ്രഹിപ്പിപ്പാനായിക്കൊണ്ടാകുന്നു ഏകഗതൈഃ എന്നുപറഞ്ഞത് എന്നു ധരിച്ചുകൊൾക. 'നേക്ഷന്തേലഗ്നേന്ദൂ യദ്യേകസ്ഥാഗ്രഹാസ്തദാടവ്യാം' എന്നുള്ള സാരാവലികൊണ്ടും വരുന്നതു മേൽപറഞ്ഞപ്രകാരംതന്നെ. അതുകൊണ്ടു മേൽ എഴുതിയതു തന്നെ ഉത്തരാർദ്ധത്തിന്റെ സാരമെന്നതു ദൃഢമായി. മേൽപറഞ്ഞ സ്ഥാനങ്ങളിൽവെച്ചു കൂടിൽനിന്നിട്ടു ബഹുക്കളായിരുന്ന ഗ്രഹങ്ങൾ ലഗ്നേന്ദുക്കളെ നോക്കുകിൽ വളരെ ജനങ്ങളോടുകൂടിയ സ്ഥലം പ്രസവഭൂമിയാകുന്നു എന്നു പറയേണമെന്നത് അർത്ഥാൽ സിദ്ധമാകയും ചെയ്തു. ഇവിടെ 'യദിനൈകഗതൈരിതി' എന്നിപ്രകാരം പ്രതീകത്തെ ധരിച്ച് അനന്തരം 'നീചഗൈശ്ശുഭൈരിത്യനുവർത്തതേ' എന്നവാക്യംകൊണ്ടു പൂർവ്വാർദ്ധത്തിങ്കൽ ഉള്ള 'നീചഗൈഃ' എന്ന പദവും 'ശുഭൈഃ' എന്നപദവുംസകൂടനപിതമായിരുന്നാലും അതുകളെ ഇവിടെ യോജിപ്പിക്കേണമെന്നത്രേ ഭട്ടോല്പലമതമെന്നതു വിസ്പഷ്ടമാകുന്നു എങ്കിലും മേൽ എഴുതിയ സാരാവലികൊണ്ടും 'സർവ്വഥാലഗ്നമിന്ദുഞ്ചനകശ്ചിദപിവീക്ഷതി തദാവൈപ്രസവംജ്ഞാത്വാ വിജനേനിർദ്ദിശേൽപദേ' എന്നുള്ളസ്കന്ദഹോരകൊണ്ടും 'നകശ്ചിദപിയഞ്ചഷ്ടപ്രകാരേണാപിനകേചിൽ ശുഭോശുഭോവാപൂർണ്ണംവാവികലംവോദയംഗതം ചന്ദ്രഞ്ചയദിജാനീയാജ്ജന്മലക്ഷണചിന്തനേ ആചക്ഷ്വവിജനേസൂതിം തദാനാരദനിശ്ചയാൽ' എന്നുള്ള ബൃഹൽപ്രാജാപത്യംകൊണ്ടും ശൌനകഹോര മുതലായ മററുള്ള തന്ത്രങ്ങൾകൊണ്ടും ഗ്രഹസാമാന്യദൃഷ്ടിം ഹിതത്വത്തിങ്കൽതന്നെ ഗ്രന്ഥകാരതാൽപര്യമെന്നറിയുകയാൽ അപ്രകാരമുള്ള യോജനയെ ഉപേക്ഷിച്ചിരിക്കുന്നു. ലഗ്നേന്ദൂ ഉഭാവപ്യേകരാശിഗതൈർഗ്രഹൈരിത്യാദി ഭട്ടോല്പലഗ്രന്ഥത്തിങ്കലന്തർഭൂതമായ ഏകരാശിഗതൈഃ എന്ന പദം ഏകഗൈഃ എന്നതിന്റെ അർത്ഥബോധനേച്ഛയാ പ്രയുക്തമായിട്ടുള്ളതുതന്നെ എങ്കിലും സമാനാ

ശ്രയത്വത്തിങ്കൽ താൽപര്യമുണ്ട് എന്നു തോന്നുന്നില്ല. ശുഭന്മാരാകട്ടേ അശുഭന്മാരാകട്ടേ മിശ്രഗ്രഹങ്ങളാകട്ടേ ഏതുവിധമായാലും നിചസ്ഥത്വം സമാനാശ്രയതയോടുകൂടെ ഗ്രഹങ്ങൾക്കു ദുർല്ലഭമാകുന്നു. അതുഹേതുവായിട്ടു ലഗ്നം രാശ്യാത്മകമാകയാൽ ദ്വിതീയാദി ഭാവങ്ങളും രാശ്യാത്മകങ്ങൾതന്നെ എന്നു ബുദ്ധിമാത്രത്തെ അവലംബിച്ചു പറഞ്ഞതാകുന്നു എന്നു ധരിച്ചുകൊൾകയും വേണം. ത്രിദശത്രികോണചതുരശ്രസപ്തമാനിത്യാദി ശ്ലോകംകൊണ്ടു പറകപ്പെട്ട ദൃഷ്ടികൾക്കു അനുകൂലങ്ങളായ അതാതു സ്ഥാനങ്ങളിൽവെച്ചു ഒന്നിൽ നില്ക്കുന്ന ഗ്രഹങ്ങളാൽ എന്നു തന്നെതൻെറ അഭിപ്രായമെന്നത്. 'യദാപുനസ്ത്രിദശ ത്രികോണചതുരശ്രാദിഷു ഏകതമാശിസ്ഥൈർബ്ബഹുഭിർല്ലഗ്നചന്ദ്രൌ ദൃശ്യേതേ തദാ ജനാകീർണ്ണേ പ്രസൂതിഃ' എന്നുള്ള ഉക്തികൊണ്ടു സൂചിതമായിട്ടുമിരിക്കുന്നു. അതു ഹേതുവായിട്ട് ഏകഗതപദാർത്ഥത്തെ മേൽപ്രകാരം പറഞ്ഞതു ഭട്ടോല്പലസമ്മതമായിട്ടുള്ളതു തന്നെ എന്നുമറിയേണം. ഏകഗൈഃ എന്നതു ഗ്രഹമാത്രവിശേഷണമാകുന്നു എന്നതന്നെ സിദ്ധാന്തമെന്നതു മുമ്പേതന്നെ സ്ഥിരപ്പെടുത്തിയിരിക്കുന്നവല്ലോ. അതിനെ സ്വീകരിച്ചാലും ഏകഗൈഃ എന്നത് ഏകരാശിഗതൈഃ എന്നിപ്രകാരം സമാനാശ്രയത്വതാല്പര്യേണ വ്യാഖ്യാതമാകിൽ അവക്ക് ഏകഗൈഃ എന്നതുകൊണ്ടു യാതൊരിഷ്ടവും സാദ്ധ്യമായി തോന്നുന്നില്ല. ഈക്ഷ ധാതുവിൻെറ അർത്ഥം സപ്തമസ്ഥാനത്തിങ്കൽ നിന്നിട്ടുള്ള ദർശനംതന്നെ എന്ന് അംഗീകരിക്കേണ്ടി വരുന്നതാകയാൽ അത് അനിഷ്ടസാധകമായി തീരുകയും ചെയ്യും. എങ്ങിനെ എന്നാൽ, ദൃഷ്ടാക്കന്മാർക്കു വിശേഷണത്തെ കൊടുത്താൽ ദൃഷ്ടത്വത്തിൻെറ നിയാമകധർമ്മം ദൃഷ്ടത്വമാത്രമായി തോന്നുകയില്ല. വിശിഷ്ടമായിട്ടുതന്നെ തോന്നും. അതു ഹേതുവായിട്ടു ലഗ്നത്തെയും ചന്ദ്രനേയും നോക്കുന്നവരായ ഗ്രഹങ്ങൾ വളരെ ഉണ്ടായിരുന്നാലും അവർ സമാനാശ്രയന്മാരായി നോക്കുന്നില്ല എന്നിപ്രകാരം അതിപ്രസംഗസംഭവമുണ്ട്. അതിൻെറ അനിഷ്ടസാധകത്വമിങ്ങിനെയാകുന്നു. അതു ഹേതുവായിട്ട് 'ഏകരാശിസ്ഥിതൈസ്സർവ്വഗ്രഹൈർല്ലഗ്നേന്ദൂ ന വീക്ഷിതൌയദി' ഇത്യാദി ദശാദ്ധ്യായിയും മേൽപ്രകാരം നേയയാകുന്നു. 'ലഗ്നസ്യേന്ദോശ്ച പൃഥക്സ്ഥിതയോർ്വ്വാ ബഹുഭിർഗ്രഹൈർദൃശ്യമാനതേ സതി ജനാകീർണ്ണേ പ്രദേശേ പ്രസൂതിരിത്യർത്ഥാദുക്തംഭവതി' ഇത്യാദിയായ വിവരണത്തിന്നു ശരണമെന്ത് എന്ന് അറിയുന്നില്ല. എന്തു ഹേതുവായിട്ടെന്നാൽ ഏകഗതൈഃ എന്ന പദത്തിൻെറ വൈയർത്ഥ്യത്തെ ശങ്കിച്ചിട്ട് അതിനെ പരിഹരിപ്പാനായിക്കൊണ്ടു ലഗ്നേന്ദ്വോഃ പൃഥക്സ്ഥിതത്വ

ജ്ഞാപനായൈകഗതൈരിത്യുക്തമെന്നു പറവാൻ പോകുന്നു. ആ സമയത്തിങ്കൽ ഇങ്ങിനെ പറഞ്ഞാൽ ബഹുഗ്രഹങ്ങൾ ചന്ദ്രദൃഷ്ടാക്കന്മാരായിരുന്നാലും സമാനാശ്രയന്മാരായിരിക്കുന്ന ബഹുഗ്രഹങ്ങളുടെ ദൃശ്യം ലഗ്നത്തിന്നും ചന്ദ്രന്നും ഭവിക്കിലല്ലാതെ ജനാകീർണ്ണപ്രദേശത്തിൽ പ്രസവത്തെ പറഞ്ഞുകൂടാ എന്നു വരും. തന്മൂലകമായി ജനാകീർണ്ണപ്രദേശത്തിങ്കലുള്ള പ്രസവം വളരെ ചുരുങ്ങിയിരിക്കുമെന്നും വരുന്നതാകുന്നു. അത് എത്രയും അനുഭവവിരുദ്ധമാണല്ലോ. ലഗ്നേന്ദുക്കൾക്കു പൃഥക്ത്വത്തെ സ്വീകരിച്ചു രണ്ടിന്നും ബഹുഗ്രഹദൃഷ്ടിസംഭവത്തെക്കരുതി മേൽപ്പറഞ്ഞ വാക്യത്തിങ്കൽ പൃഥക്സ്ഥിതയോർവ്വാ എന്ന പദപ്രയോഗത്തിന്നു വിരോധവുമുണ്ട്. സപ്തമസ്ഥാനത്തിങ്കൽ നിന്നാലുണ്ടാകുന്ന ദൃഷ്ടിതന്നെ ഇവിടെ ഈക്ഷതിയുടെ അർത്ഥമെന്നുള്ള അഭിനിവേശമില്ല എങ്കിൽ ആപ്യോദയമാപ്യസ്തശ്ശീ എന്നുള്ള ശ്ലോകത്തിങ്കൽ സ്വാകൃതപ്രകാരേണ സിദ്ധമായ നിയമത്തിന്റെ സങ്കോചകല്പനയ്ക്ക് ഇതുതന്നെ മൂലമെന്നു പറയുന്നതു സാധുതരമായിരുന്നു. എന്നുതന്നെ അല്ല അപ്രകാരം പറയുന്നതുതന്നെ സാധുവായിട്ടുള്ളത് എന്നു ഞാൻ പറയുന്നു. അല്ലാ എങ്കിൽ നിയമസങ്കോചം ന്യായേന സിദ്ധിക്കാത്തതാകയാൽ മേൽപ്രകാരമുള്ള വിരോധാപത്തിയെ തടുപ്പാനും ഇഷ്ടത്തെ സാധിപ്പാനും വഴിയില്ല. ഇതിന്നു പുറമെ വേറെ അതിമഹത്തായ ഒരു ദോഷം വിസ്പഷ്ടമായിട്ടു മുമ്പിൽതന്നെ ഇരിക്കുന്നു. അതു ഹേതുവായിട്ടും മേൽപ്പറഞ്ഞ നിയമത്തിന്റെ ഇവിടെ ഉള്ള അപ്രവൃത്തിയെ അതുകൊണ്ടു ബോധിപ്പിച്ചിരിക്കുന്നു എന്നുതന്നെ പറയേണ്ടിവരും. വെള്ളെഴുത്തുള്ളവനും വലിയൊരു ഗജം മുമ്പിലകപ്പെട്ടാൽ അതിനെ കാണില്ല എന്നു വരികയില്ല. എങ്കിലും ഞാൻതന്നെ പറയേണമെങ്കിൽ പറയാം. ലഗ്നത്തിന്റെ ദ്വിതീയത്തിങ്കൽ ചന്ദ്രങ്കൽനിന്ന് അന്യന്മാരായ ഗ്രഹങ്ങൾ നില്ക്കുമ്പോൾ ചന്ദ്രൻ ലഗ്നത്തിങ്കൽ നിന്നാലും, ലഗ്നത്തിങ്കൽ ചന്ദ്രൻ നില്ക്കുമ്പോൾ മാറുള്ള ഗ്രഹങ്ങൾ മൂന്നാമിടത്തു നിന്നാലും ഗ്രഹദൃഷ്ട്യഭാവം ലഗ്നത്തിന്നും ചന്ദ്രന്നും സംഭവിക്കുന്നതാകയാൽ ഏകഗതൈഃ എന്നതുകൊണ്ടു ലഗ്നേന്ദുക്കളുടെ പൃഥക്സ്ഥിതത്വം വിവക്ഷിതമാകുന്നു എന്നതിന്റെ ബോധം ദുർല്ലഭമാകുന്നു. ഈ ദോഷത്തെ പരിഹരിപ്പാനായിക്കൊണ്ടു യോഗദൃഷ്ടിഫലം തഥാ എന്നുള്ള ശാസ്ത്രാന്തരത്തെ അവലംബിക്കുന്നു എങ്കിൽ ആശ്ചര്യം! ഇതു മുമ്പേ അരുത് എന്നു രാജശാസനയുണ്ടോ? ഉള്ള പ്രകാരം പ്രസിദ്ധിയില്ല. അതു ഹേതുവായിട്ട് ഏകഗതൈഃ എന്നതിന്നു മേൽപറഞ്ഞ പ്രകാരം സാർത്ഥക്യം ദുർല്ലഭമാകുന്നു. ഇതുതന്നെ പുരസ്ഥിതമായ മഹാദോഷമെന്നറിക. ഇങ്ങി

നെ അനേകപ്രകാരേണ വ്യാകുലത്വം സംഭവിക്കാം. ഇതുതന്നെ മേൽപ്രകാരമുള്ള വിചാരണത്തിന്നു ശാണാഭാവത്തെ പറഞ്ഞതിന്നു സംഗതിയാകുന്നത്. ഇതുകൊണ്ടു തൃപ്തിയായില്ല എങ്കിൽ ഇനി ഒന്നുകൂടെ ഉണ്ട; അതിനെ പറയാം. 'യോഗേ ദൃഷ്ടിഫലംതഥാ' എന്നൊരു ശാസ്ത്രമുണ്ട്. അതുകൊണ്ടു ലഗ്നേന്ദുക്കൾ വേറേതന്നെ നില്ക്കേണമെന്നുള്ള നിയമം ദുർവ്വചമാകുന്നു. എന്തുഹേതുവായിട്ടെന്നാൽ ഏകഗതൈഃ എന്നതിന്റെ വിശേഷ്യത്വേന ഉപസ്ഥിതമായ ഗ്രഹൈഃ എന്നതിൽ പ്രകൃത്യംശംകൊണ്ട് ഏതേതുഗ്രഹത്തെ ഗ്രഹിക്കാം എന്നു വിചാരിക്കുന്നു? എല്ലാ ഗ്രഹങ്ങളും ഗ്രഹിച്ചുകൂടാ. ചന്ദ്രദൃഷ്ടത്വം ചന്ദ്രനുവരികയില്ലല്ലോ. അതുകൊണ്ടു ചന്ദ്രഭിന്നഗ്രഹങ്ങൾതന്നെ അതിന്റെ അഭിധേയഭൂതന്മാർ. ചന്ദ്രൻ അഭിധേയനല്ല എന്നു ചന്ദ്രനേ നോക്കി നിശ്ചയിക്കാതെ കഴിവില്ല. ഈ നിശ്ചയത്തിന്നു അനന്തരം അന്യഥാകരണം ശക്യമല്ലായ്കയാൽ ചന്ദ്രഭിന്നഗ്രഹദൃഷ്ടിയുടെ അഭാവമാത്രം ലഗ്നേന്ദുക്കൾക്കു സാധാരണമായിരുന്നാൽ മേൽപ്രകാരം പറയാമെന്നുതന്നെ എന്നല്ലാതെ അധികമായ അംശം അണുമാത്രമായിട്ടെങ്കിലും പ്രാപ്തമായിട്ടില്ല. ചന്ദ്രയോഗംകൊണ്ടു ചന്ദ്രദൃഷ്ടിഫലത്തെ പറയാമെന്നിരുന്നാലും ചന്ദ്രഭിന്നഗ്രഹങ്ങളുടെ ദൃഷ്ട്യഭാവമുണ്ടാകയാൽ ലഗ്നേന്ദുക്കളുടെ ഐക്യവും ഇഷ്ടംതന്നെ. അത് അനിഷ്ടമാകുന്നു എന്നതിന്നു പ്രമാണവുമില്ല. ചന്ദ്രന്നു ചന്ദ്രദൃഷ്ടത്വം സംഭവിയ്ക്കായ്കയാൽ അവിടെ ഗ്രഹങ്ങൾ എന്നതുകൊണ്ടു ചന്ദ്രഭിന്നന്മാരേയും ലഗ്നത്തെ അപേക്ഷിച്ച സർവ്വഗ്രഹങ്ങളേയും ഗ്രഹിക്കേണമെന്നു ആചാര്യാഭിപ്രായമുണ്ടായിട്ടില്ല എന്നുപറഞ്ഞാൽ അപ്രകാരം അത് ഉണ്ടായിരിക്കുന്നു എന്നതിനെ സാധിക്കേണമല്ലോ. അതിന്നു വഴിഎന്ത്? ഒന്നുമില്ല എന്നുതന്നെയല്ലാ വിപരീതമായ വഴികാണ്മാനുമുണ്ട്. ലഗ്നേന്ദുക്കൾ പൃഥക്സ്ഥന്മാരായിട്ടുതന്നെ ഇരിക്കേണമെന്നുണ്ടായിരുന്നാൽ 'അവിലോകിതഭിഃപൃഥക്സ്ഥയോർല്ലഗ്നേന്ദ്വാർവ്വിജനേ പ്രസൂയതേ' എന്നിപ്രകാരമുള്ള കവനത്തിന്നുതന്നെ അതിസംഗത്യമുള്ളതായിരിയ്ക്കുമ്പോൾ ഇങ്ങിനെ ഉള്ള കവനംകൊണ്ടുതന്നെ അങ്ങിനെ ഒരു അഭിപ്രായമുണ്ടായിട്ടില്ലാ എന്ന് എവർക്കും ഊഹിക്കാം. ഇങ്ങിനെ വിരുദ്ധമായ ഊഹത്തിന്നു മേൽപ്രകാരമുള്ളകവനം പ്രതികൂലമല്ലായ്കയാൽ മേൽ പറഞ്ഞതും സ്ഥിരമായി. അതുഹേതുവായിട്ടു ഈ അംശത്തിങ്കൽവിവരണത്തേയും പ്രമാണിയ്ക്കാതെ ലഗ്നരാശിയും ചന്ദ്രാശ്രയരാശിയും വേറെയാകിലുമൊന്നാകിലുംസർവ്വപ്രകാരേണ സൂര്യന്റെയും ഭൌമാദികളുടേയും ദൃഷ്ടിയോടു കൂടാത്തതുകളായിരിക്കിൽ പ്രസവിച്ചതു വിജനത്തിങ്കലാകുന്നു എന്നും ഏകപ്രകാരമാകംവണ്ണമോ അനേകപ്ര

കാരമാകുംവണ്ണമോ ഏകപ്രകാരേണ രണ്ടു ഗ്രഹങ്ങൾ, അന്യപ്രകാരേണ ഒരു ഗ്രഹം, ഇങ്ങിനെ മിശ്രപ്രകാരമാകും വണ്ണമോ ബഹുഗ്രഹങ്ങൾ ലഗ്നേന്ദുക്കളെ നോക്കുകിൽ ജനബഹുലമായ സ്ഥലത്തിങ്കലാകുന്നു ഈ പ്രസവമുണ്ടായതെന്നും പറയണമെന്നു ധരിച്ചുകൊൾക.

൧൭. മന്ദർക്ഷാംശേശശിനിഹിബുകേമന്ദദൃഷ്ടേബ്ജഗേവാ
തദ്യുക്തേവാതമസിശയനംനീചസംസ്ഥേഷ്വഭ്രമൌ
യദ്വദ്രാശിർവ്രജതിഹരിജംഗർഭമോക്ഷസ്തതഃപൽ
പാപൈശ്ചന്ദ്രാൽസ്മരസുഖഗതൈഃക്ലേശമാഹുർജ്ജനന്യാഃ

അ—ശശിനി മന്ദർക്ഷാംശേ മന്ദദൃഷ്ടേ തദ്യുക്തേ വാ അബ്ജഗേ വാ ഹിബുകേ വർത്തമാനേ പ്രസൂതവത്യാഃ തമസി ശയനം വക്തവ്യം നീചസംസ്ഥൈഃ ഭ്രമൌ ശയനം ച വക്തവ്യം രാശിഃ യദ്വൽ ഹരിജം വ്രജതി ഗർഭമോക്ഷഃ ച തതഃപൽ സ്യാൽ ചന്ദ്രാൽ സ്മരസുഖഗതൈഃ പാപൈഃ ജനന്യാഃ ക്ലേശം ആഹുഃ

അന്വ—ശശി മന്ദർക്ഷാംശത്തിങ്കൽ സ്ഥിതനായിട്ടോ മന്ദദൃഷ്ടനായിട്ടോ തദ്യുക്തനായിട്ടോ അബ്ജഗനായിട്ടോ ഹിബുകത്തിങ്കൽ വർത്തമാനനായിരിക്കുമ്പോൾ സമയത്തിങ്കൽ പ്രസൂതവതിയായിരിക്കുന്നവൾക്കു തമസ്സിങ്കലുള്ളശയനം വക്തവ്യമാകുന്നു. നീചസംസ്ഥന്മാരായിരിക്കുന്ന ഗ്രഹങ്ങൾ ഹേതുവായിട്ടു ഭ്രമിയിലുള്ള ശയനവും വക്തവ്യമാകുന്നു. രാശി യാതൊരു പ്രകാരം ഹരിജത്തെ വ്രജിക്കുന്നു ഗർഭമോക്ഷവും അപ്രകാരം ഭവിക്കും. ചന്ദ്രങ്കൽനിന്നു സ്മരസുഖഗതന്മാരായിരിക്കുന്ന പാപന്മാർ ഹേതുവായിട്ടു ജനനിയുടെ ക്ലേശത്തെ പ്പറയുന്നു.

പരി—ശശി=ചന്ദ്രൻ, മന്ദർക്ഷാംശം=മന്ദർക്ഷമാകുന്ന അംശം, മന്ദർക്ഷം=മന്ദന്റെ ഋക്ഷം, മന്ദൻ=ശനി, ഋക്ഷം=രാശി, (മകരവും കുംഭവും) അംശം=നവാംശകം, സ്ഥിതൻ=സ്ഥിതിചെയ്യുവൻ, സ്ഥിതിചെയ്യ=നില്ക്കുക, മന്ദദൃഷ്ടൻ=മന്ദനാൽദൃഷ്ടൻ, മന്ദൻ=ശനി, ദൃഷ്ടൻ=ദൃശിക്കപ്പെട്ടവൻ, ദശിക്ക=നോക്കുക, തദ്യുക്തൻ= അവനോടുകൂടിയവൻ, അവൻ=മന്ദൻ, അബ്ജഗൻ=അബ്ജത്തെ ഗമിച്ചവൻ, അബ്ജം=ജലരാശി, (ജലരാശിനവാംശകമെന്നു സാരം) ഗമിക്ക=പ്രാപിക്കുക, ഹിബുകം=ചതുർത്ഥരാശി, വർത്തമാനൻ=വർത്തിച്ചിയങ്ങുന്നവൻ, വർത്തിക്ക=സ്ഥിതിചെയ്യ, പ്രസൂതവതീ=പ്രസവിച്ചവൾ, തമസ്സ്=ഇരുട്ട്, ശയനം=കിടപ്പ്, വക്തവ്യം=വചിക്കപ്പെടുവാൻ യോഗ്യം, വചിക്ക=പറയുക, രാശി=പ്രസവരാശി, ഹരിജം=ഉദയലേഖാ, 'ഹരിജമിതിഗഗനമവനൌപ്രസൂതമിവദൃശ്യതേയതോന്തേഷു' എന്നുള്ള വചനം മേൽപറഞ്ഞതിന്നു മൂലമാകുന്നു. ഇതിന്റെ അ

ത്ഥം യാതൊരു ഭാഗത്തിങ്കൽ ആകാശം ഭൂമിയോടു നല്ലവണ്ണം യോജിച്ചിരിക്കുന്നു എന്നു തോന്നുമാറ് ചുററും ദൃശിക്കപ്പെടുന്നുവോ അതു ഹരിജമെന്നിപ്രകാരം പ്രസിദ്ധമാകുന്നു. ഇങ്ങിനെയാകയാൽ മേൽ പറഞ്ഞതിന്നു മൂലം ഈ വചനംതന്നെ എന്ന് ഗ്രഹിച്ചുകൊൾക. വ്രജിക്ക=പ്രാപിക്ക, ഗർഭമോക്ഷം=ഗർഭനിർഗ്ഗമം, (പ്രസവകാലത്തിങ്കൽ സ്ത്രീയുടെ ഉദരത്തിങ്കൽ നിന്നുള്ള ശിശുവിൻെറ പുറപ്പാടെന്നു സാരം) സ്മരസുഖഗതന്മാർ=സ്മരസുഖങ്ങളെ ഗമിച്ചവർ, സ്മരസുഖങ്ങൾ=സ്മരനും സുഖവും,സ്മരൻ= സപ്തമരാശി, സുഖം=ചതുൎത്ഥരാശി, ഗമിക്ക=പ്രാപിക്കുക, പാപന്മാർ=പാപഗ്രഹങ്ങൾ, ജനനി=മാതാവ്, ക്ലേശം=കഷ്ടം.

സാ— ചന്ദ്രൻെറ സ്ഥിതി നാലാമേടത്തു മന്ദക്ഷേത്രത്തിൽ അംശിച്ചിട്ടോ മന്ദൻെറ ദൃഷ്ടിയോടുകൂടയോ മന്ദനോടുകൂടയോ ജലരാശിയിൽ അംശിച്ചിട്ടോ വരികിൽ പ്രസവിച്ചത് ഇരുട്ടുള്ള സ്ഥലത്തിങ്കൽ കിടന്നുംകൊണ്ടാകുന്നു എന്നു പറയേണം.പ്രസവകാലത്തിങ്കൽ മൂന്നു ഗ്രഹങ്ങൾ നീചത്തിങ്കൽ നിന്നാൽ പ്രസവശയ്യാനം ഭൂമിയിലായിരുന്നു എന്നു പറയേണം. പ്രസവരാശി ഏതൊരു പ്രകാരം ഉദയത്തെ പ്രാപിക്കുന്നുവോ അപ്രകാരം ശിശുവിൻെറ ജനനത്തെ പറയേണം. മേൽപറഞ്ഞതുകൊണ്ടു വന്നുകൂടിയതിനെ സ്പഷ്ടമായി പറയാം. ലഗ്നരാശി മൂദ്ധോദയമാകിൽ പ്രസവത്തിങ്കൽ മുമ്പേ കണ്ടതു തലയാകുന്നു എന്നും പൃഷ്ഠോദയമാകിൽ കാലാകുന്നു എന്നും ഉഭയോദയമാകിൽ കയ്യാകുന്നു എന്നുമത്രെ മേൽപറഞ്ഞതുകൊണ്ടു വന്നുകൂടിയത്. ചന്ദ്രാധിഷ്ഠിതരാശിയുടെ നാലാംരാശിയിലൊ ഏഴാംരാശിയിലൊ പാപന്മാർ നില്ക്കിൽ പ്രസവത്തിങ്കൽ വേദനാധിക്യം മുതലായ കഷ്ടമുണ്ടായി എന്നു പറയേണം. ഇങ്ങിനെ സാരമെന്നറിക. 'സൌരാംശകിനിസൌരേണ ദൃഷ്ടേസൌരേണവായുതേ ജലാംശകിനിവാചന്ദ്രേ വേശ്മസ്ഥപ്രസവോയദി തദാശയനമാഖ്യേയമന്ധകാരേനസംശയഃ ഇന്ദുസ്സൂര്യേണദൃഷ്ടശ്ചേത്തേജസ്യേവതദാദിശേൽ' എന്ന സ്കന്ദഹോരയും 'സൌരാംശേഥജലാംശേ ചന്ദ്രോക്കജസംയുതോഥവാഹിബുകേ തദ്ദൃഷ്ടോവാകയ്യാത്തമസി പ്രസവം നസന്ദേഹഃ' എന്ന സാരാവലിയും മേൽപറഞ്ഞതിൽ തമസ്സ്യയനലക്ഷണപ്രതിപാദനപരമായ വാക്യത്തിൻെറ അൎത്ഥം മേൽപ്രകാരംതന്നെ എന്നു പറയുന്നു എങ്കിലും മന്ദദൃഷ്ടനായിട്ടോ മന്ദയുക്തനായിട്ടോ ചന്ദ്രൻ ജലരാശിയിൽ നിന്നാലും മതി എന്നുണ്ട് എങ്കിൽ ശശിനി മന്ദർക്ഷാംശേ ഹിബുകേ വൎത്തമാനേ മന്ദദൃഷ്ടേ അബ്ജഗേ വാ തദ്യുക്തേ അബ്ജഗേ വാ എന്നുമന്വയിക്കാം. അങ്ങിനെ അന്വയിച്ചാൽ മന്ദനാൽ ദൃഷ്ടനായിട്ടോ മന്ദനോടു യുതനായിട്ടോ ചന്ദ്രൻ ജലരാശിയിൽ നിന്നാലും അന്ധകാരത്തെപ്പറയാമെന്നൊരു വിശേഷാ

ത്ഥത്തിന്റെ ലാഭമുണ്ട്. എങ്കിലും മേൽ എഴുതിയ ഹോരകൊണ്ടു മന്ദനാൽ ദൃഷ്ടനായിട്ടോ മന്ദയുക്തനായിട്ടോ ജലാംശകസ്ഥനായിട്ടോ ചന്ദ്രൻ ചതുത്ഥരാശിയിൽ നിന്നാൽ തമശ്ശയനത്തെ പറയാമെന്നതു സിദ്ധമായിരിക്കുമ്പോൾ അതിന്റെ അസംഗ്രഹം വരുന്നതാകയാൽ അത് അത്യല്പമാകുന്നു എന്നതു വിസ്പഷ്ടമാകയാൽ അപ്രകാരം വേണമെന്നില്ല. മന്ദദൃഷ്ടനായിട്ടോ മന്ദയുക്തനായിട്ടോ ചന്ദ്രൻ ജലരാശിയിൽ നിന്നാലും അന്ധകാരശയനത്തെ പറയാമെന്നതിന്നു ശാസ്ത്രാന്തരവും സഹായമായിട്ടുണ്ട് എങ്കിൽ സാമ്യത്തിങ്കൽ പര്യവസാനമെന്നു വരും. അതുകൊണ്ടു ഹാനിയുള്ളപ്രകാരം തോന്നുന്നില്ല. മേൽപറഞ്ഞപ്രകാരമുള്ള അസംഗ്രഹത്തെ രക്ഷിച്ചാൽ ദൃഢപ്രമാണസിദ്ധമായ അത്ഥത്തിന്റെ ഏകദേശത്തെ അനുവദിച്ചു മററുള്ളതിനെ വിസ്മരിച്ചതു നന്നായില്ലാ എന്നൊരു ദോഷാരോപത്തിന്നു സംഗതികാണുകയാൽ അപ്രകാരം സ്വീകരിക്കുന്നതുതന്നെ ഹാനികരമായിത്തോന്നുന്നതെന്നു അറിഞ്ഞുകൊൾക. യഥാശ്രുതസ്വരസഭംഗത്തെ, യോജനയെ ആശ്രയിച്ചും പരിഹരിച്ചവരുമാറുണ്ട്. അതുകൊണ്ടു മുൻപറഞ്ഞപ്രകാരം യോജനാകല്പനത്തിന്ന് അഭിയുക്തസമ്മതത്വം ദുർല്ലഭമാകുന്നു എന്നതുമില്ല. 'സൌരാംശകസ്ഥസ്സൌരേണദൃഷ്ടസ്സൌരയുതോപിവാ ജലരാശൌജലാംശേവായദീന്ദുർവ്വേശ്മനിസ്ഥിതഃ തദാശയനമാചക്ഷ്വതസ്യാസ്തമസി നാരദ സ ഇന്ദുഃ സൂര്യദൃഷ്ടശ്ചേത്തേജസൈവതദാദിശ' എന്നുള്ള ബൃഹൽപ്രാജാപത്യത്തിങ്കൽ ജലരാശൌ എന്നു കൂടെ ഉണ്ടാകയാൽ അബ്ജഗപദംകൊണ്ടു ജലരാശിസ്ഥൻ എന്നുള്ള അത്ഥത്തേയും ജലരാശ്യംശസ്ഥൻ എന്നുള്ള അത്ഥത്തേയും ബോധിപ്പിക്കേണമെന്നു കരുതിയിരിക്കുമ്പോൾ ഉഭയവിധേച്ഛാവിഷയതഹേതുവായിട്ടുള്ള ഭാരാധിക്യവശാൽ അതു മദ്ധ്യേ വീണുപോയി. ഇതുകൊണ്ട് ഈ ഗ്രന്ഥകർത്താവിന്നു യാതൊരു ദോഷവും ശങ്കനീയമല്ലാ എന്നും ഗ്രാഹ്യമാകുന്നു. മേൽ എഴുതിയ ബൃഹൽപ്രാജാപത്യവും മന്ദദൃഷ്ടതദ്യുക്തേവാശശിനി അബ്ജഗേ വാതമസി ശയനംവക്തവ്യം എന്നിപ്രകാരമുള്ള യോജനയെക്കുറിച്ച് അനുകൂലമല്ല. ജലരാശിയെ പ്രാപിച്ചവനായ ചന്ദ്രന്റെ സ്ഥിതി നാലാമേടത്തായിരിക്കേണമെന്നും അതുകൊണ്ടുതന്നെ സിദ്ധിക്കുന്നു എന്നതു വിസ്പഷ്ടമാകുന്നവല്ലോ. മേൽ എഴുതിയ സ്കന്ദഹോരയിൽ ജലരാശൌ എന്ന പദമില്ല. ബൃഹൽപ്രാജാപത്യത്തിങ്കൽ അതുകൂടെ ഉണ്ട്. ഇതുകൂടാതെ യാതൊരു ഭേദവും കാണുന്നില്ല. അതു ഹേതുവായിട്ടു മേലെഴുതിയപ്രകാരമുള്ള അനവയത്തിന്നു മൂലം മൃഗ്യമാകുന്നു എന്ന് അറിഞ്ഞുകൊൾകയും വേണം. 'നീചസംസ്ഥശ്ചഭൂമൌ' എന്നുള്ള വാക്യത്തിന്നു സൂര്യാദികളിൽവെച്ച് ഏവനെങ്കിലും നീചസ്ഥിതനാകിൽ ഭൂശയനത്തെ പ

ററയേണമെന്നതും അവരിൽവെച്ച് ഏവരെങ്കിലുമാകട്ടെ രണ്ടു ഗ്രഹങ്ങൾ നീചസ്ഥിതന്മാരാകിൽ ഭ്രശയനത്തെ പറയേണമെന്നതും ബോദ്ധ്യമല്ല. മൂന്നു ഗ്രഹങ്ങൾ നീചസ്ഥന്മാരാകിൽ ഭ്രശയനത്തെ പറയേണമെന്നതുതന്നെ ബോദ്ധ്യമാകുന്നു. 'ത്രിഭിർദ്ധരണ്യാംനീചസ്ഥൈഃ ഖേടൈർല്ലഗ്നസ്ഥിതേനവാ നീചേനശശിനാഭ്രമൌ യദ്വാഹിബുകമീയുഷാ' എന്നബൃഹൽപ്രാജാപത്യത്തിങ്കൽ ത്രിഭിഃ എന്നുണ്ടാകയാൽ മേൽപറഞ്ഞത് ദ്വയംതന്നെ എന്ന് അറിഞ്ഞുകൊൾകയും വേണം. മേൽ എഴുതിയ ബൃഹൽപ്രാജാപത്യത്തെ അനുസരിച്ചു നീചസ്ഥിതനായ ചന്ദ്രന്റെ ലഗ്നത്തിങ്കൽ ഉള്ള സ്ഥിതികൊണ്ടും നാലാമേടത്തുള്ള സ്ഥിതികൊണ്ടും ഭ്രശയനത്തെ പറയാത്തതു വിസ്മൃതിഭയം ഹേതുവായിട്ടുമാകുന്നു. സ്കന്ദഃഹോരയിൽ 'ഗ്രഹൈർദ്ധരണ്യാംനീചസ്ഥൈഃ' എന്നിപ്രകാരം മൂന്നുപദങ്ങളല്ലാതെ ഈ വിഷയത്തെപ്പററി വേറെ ഒരു ശബ്ദവുമില്ല. അന്ധകാരശയനത്തെ പറയേണമെങ്കിൽ ചന്ദ്രന്നു സൂര്യദൃഷ്ടിയില്ലാതെ ഇരിക്കണമെന്നതു മേൽ എഴുതിയ രണ്ടു ഹോരകൾക്കും സാധാരണമാകുന്നു. അതു ഹേതുവായിട്ടു മുൻ പറഞ്ഞെടത്തു ശശിനി എന്നതിന്റെ വിശേഷണമാക്കി ഒരു പദത്തെ യോജിപ്പിച്ചുകൊൾകയും വേണം. സൂര്യാദൃഷ്ടേ ഇത്യാദികളിൽ ഏതെങ്കിലുമാം. ഉത്താദ്ധത്തിങ്കലുള്ള വാക്യങ്ങളിൽ ഒന്നാമത്തേതിന്നു പറഞ്ഞ അർത്ഥത്തിന്നു 'ശിഷ്ടോദയേ വിലഗ്ന മൂർദ്ധ്നാ പ്രസവോന്യഥോദയേ പദ്ഭ്യാം ഉഭയോദയേ ഭുജാഭ്യാം ശുഭദൃഷ്ടേ ശോഭനോന്യഥാ കഷ്ടഃ' എന്നുള്ള സാരാവലിയുടെ സംവാദമുണ്ടാകയാൽ അത് അപ്രകാരംതന്നെ ഗ്രാഹ്യമാകുന്നു. ഇവിടെ ഒരു മതാന്തരത്തെ പറയാം. മണിസ്ഥാചാര്യൻ 'ലഗ്നാധിപേംശകപതൌ ലഗ്നസ്ഥവക്രിതേഗ്രഹേ പ്രസവ വിപരീതമതോമോക്ഷോവാച്ച്യോഗർഭസ്യ ക്ലേശഃ' എന്നു പറഞ്ഞിരിക്കുന്നു. അതിനെ അനുസരിച്ചു ചിലർ ലഗ്നാധിപന്നോ ലഗ്നാംശകാധിപന്നോ ലഗ്നസ്ഥനായിരിക്കുന്ന ഗ്രഹത്തിന്നോ വക്രഗതിയുണ്ടാകിൽ മേൽപറഞ്ഞതിന്നു വിപരീതമായി പ്രസവത്തെ പറയേണമെന്നു പറയുന്നു. എങ്കിലും അതിനെക്കുറിച്ച് ആചാര്യസമ്മതി അസിദ്ധയായിരിക്കുകയാൽ മേൽപ്രകാരം സിദ്ധമെന്നു ഞാൻ വിചാരിക്കുന്നു. നാലാമത്തെ പാദം ചിലർ 'പാപൈശ്ചന്ദ്രസ്മരസുഖഗതൈഃ' എന്നു പഠിക്കുന്നു. അപ്രകാരമായാൽ ചന്ദ്രനേയും സ്മരനേയും സുഖത്തേയും ഗമിച്ചവർ എന്നുള്ള അർത്ഥം ചന്ദ്രസ്മരസുഖഗതശബ്ദങ്ങൾനിന്നു ലഭിക്കും. എന്നാൽ പാപന്മാർ ചന്ദ്രയുക്തന്മാരാകിലും ലഗ്നാൽ ഏഴാമേടത്തു നിന്നാലും ലഗ്നാൽ നാലാമേടത്തുനിന്നാലും ജനനീക്ലേശത്തെ പറയുന്നു എന്നു വാക്യാർത്ഥമാവുന്നതാകായാൽ ക്ലേശേ-മാതൃഃ ക്രൂരൈർബ്ബന്ധുഷ്വസ്ഥ

ഗതൈശ്ശശാംകയുക്തൈവ്വാ, എന്നുള്ള സാരാവലിയുടെ സംവാദം സിദ്ധിക്കും എന്നത്രെ അവരുടെ അഭിമാനമാകുന്നത്. വേറെ ചിലർ ചന്ദ്രസ്മരസുഖഗതൈഃ എന്നുതന്നെ പഠിക്കുകയും ചന്ദ്രയുക്തന്മാരായിട്ടും ചന്ദ്രാൽ സ്മരഗതന്മാരായിട്ടും ചന്ദ്രാൽ സുഖഗതന്മാരായിട്ടുമുള്ളവർ എന്ന് അർത്ഥത്തെ സ്വീകരിക്കുകയും ചെയ്തിരിക്കുന്നു.

നൂതനങ്ങളായ ഭട്ടോല്പലപുസ്തകങ്ങളിൽ (പാപൈരിതിപാപഗ്രഹൈശ്ചന്ദ്രാൽ തൽകാലചന്ദ്രാൽ സ്മരഗതൈസ്സപ്തമസ്ഥിതൈവ്വാ സുഖഗതൈശ്ചതുർത്ഥസ്ഥിതൈവ്വാ പ്രസവകാലേജനന്യാ മാതുഃ ക്ലേശമാഹുഃ കഷ്ടം കഥയന്തി) എന്നിപ്രകാരം വ്യാഖ്യാനിച്ചിട്ട് അതിനെ സ്ഥിരപ്പെടുത്തുവാനായിക്കൊണ്ടു മേൽ എഴുതിയ സാരാവലീശ്ലോകാർദ്ധം തന്നെ ഉദാഹരിക്കപ്പെട്ടതായിക്കാണുന്നു. മേൽ എഴുതിയ സാരാവല്യുപന്യാസകൃത്തുകളിൽവെച്ച് ഒന്നാമത്തവക്ക് മേൽപ്രകാരമുള്ള സാരാവലി അനുകൂലഭാവത്തോടുകൂടിയതല്ല. അതിന്റെ അർത്ഥം -ചന്ദ്രാൽബന്ധുഗതന്മാരായിട്ടോ ചന്ദ്രാൽ അസ്മഗതന്മാരായിട്ടോ ചന്ദ്രയുക്തന്മാരായിട്ടോഇരിക്കുന്നപാപന്മാരെക്കൊണ്ടു മാതൃക്ലേശത്തെ പറയേണമെന്നാകുന്നു. ശശാങ്കയുക്തൈവ്വാ എന്നുള്ളതാകയാൽ പ്രത്യാസക്തികൊണ്ടുതന്നെ എന്നതിന്റെ ഉപസ്ഥിതി ഭവിക്കുമെന്നിപ്രകാരം വിചാരിച്ചിട്ടു ചന്ദ്രാൽ എന്ന പദത്തെ പ്രയോഗിച്ചിട്ടില്ല. ഇങ്ങിനെ കല്പിക്കുന്നതു തന്നെ ഏവക്കും അറിയാം. ലഗ്നാൽ എന്ന പദം പ്രയോഗിച്ചിട്ടില്ല എന്നതിന്നു പുറമെ മേൽപ്രകാരം പ്രത്യാസക്ത്യാ അതിന്റെ ഉപസ്ഥിതി ഭവിക്കുമെന്നു പറവാനും വഴിയില്ല. ഇതുതന്നെ മേൽപറഞ്ഞതിന്നു ഹേതു. ചന്ദ്രയുക്തന്മാരായിയും ചന്ദ്രാൽ സുഖഗതന്മാരായിയുമിരിക്കുന്നവർ എന്ന അർത്ഥത്തെ അംഗീകരിക്കുന്നവക്ക് മേൽ എഴുതിയ സാരാവലി അത്യന്താനുകൂല്യത്തോടുകൂടിയതുതന്നെ എങ്കിലും അങ്ങിനെ ഉള്ള അർത്ഥത്തിന്ന് അതിങ്കൽനിന്നു സുലഭതയില്ലാ. സ്മരസുഖശബ്ദാർത്ഥങ്ങൾ സാപേക്ഷങ്ങളാകയാൽ സ്മരശബ്ദത്തോടും സുഖശബ്ദത്തോടുംകൂടെ ചന്ദ്രസ്മരസുഖ എന്നിപ്രകാരം സമാസപ്രവിഷ്ടമായ ചന്ദ്രപദം തദർത്ഥാപേക്ഷിയായ ദ്വിതീയതൃതീയാദി ഭാവവ്യവഹാരം ലഗ്നാപേക്ഷയാ ഉള്ളതിനോടു സമാനമായിട്ടുള്ളപ്പോൾ സ്മരസുഖപദാർത്ഥങ്ങളുടെ അവധിഭാവത്തെ പുരസ്കരിച്ചു ബോധത്തെ ജനിപ്പിക്കുന്നതല്ലാതെ സ്വാതന്ത്ര്യേണപൃഥഗ് ബോധത്തെ അതു ജനിപ്പിക്കില്ല. ഇതുതന്നെ മേൽപറഞ്ഞതിന്നു കാരണമെന്നറിക. അതു ഹേതുവായിട്ടു ചന്ദ്രസ്മരസുഖഗതൈഃ എന്നു പഠിച്ചാലും ചന്ദ്രാൽസ്മരസുഖഗതൈഃ എന്നു പഠിച്ചാലും അർത്ഥത്തിന്നു സാമ്യം ദ്വിവാരമാകുന്നു.

അതു ഹേതുവായിട്ടും ദശാദ്ധ്യായീമിതാക്ഷരങ്ങളിൽ 'ചന്ദ്രാൽ' എന്നുതന്നെ പാഠമെന്നു കാണുകയാലും സമസ്തപാഠത്തെ നോക്കാതെ വ്യസ്തമായിട്ടുതന്നെ എഴുതിയിരിക്കുന്നു എന്ന് അറിഞ്ഞുകൊൾകയും വേണം. സാരാവലിയിൽ ശശാങ്കയുക്തൈവ്വാ എന്നത് അധികമായിട്ടുതന്നെ ഇരിക്കട്ടെ. അതിസംക്ഷേപനിബ്ബന്ധിയായ ആചാര്യൻ സാംതാഗ്രഹണമാത്രതൽപരനാകയാൽ ചിലതിനെ വിട്ടുപറഞ്ഞാൽ അതുകൊണ്ടു യാതൊരുഹാനിയുമുണ്ടാവുന്നതല്ലാ എന്നു ഞാൻ അറിയുന്നു. 'ചന്ദ്രാൽസ്മരഗതൈഃ പാപൈർമ്മാതുഃ ക്ലേശോംബുഭൈഗരുത അഥൈമംകേചിദിച്ഛന്തി പാപൈശ്ചന്ദ്രമസാ യുതൈഃ' എന്നു സ്കന്ദഹോരയിലും 'ചന്ദ്രാൽസപ്തമഗൈഃ പാപൈർമ്മാതുഃ ക്ലേശമുദീരയ. എതൈരേവൗബലിനൌ യോഗൌ ചന്ദ്രയുക്തൈസ്തു ദുർബ്ബലഃ' എന്നു ബൃഹൽപ്രാജാപത്യവുമുണ്ടാകയാൽ സാരാവലീകാരൻ ശശാങ്കയുക്തൈവ്വാ എന്നു പറഞ്ഞതു ചന്ദ്രയുക്തന്മാരായിരിക്കുന്ന പാപന്മാരെക്കൊണ്ടും മാതൃക്ലേശത്തെ പറയാമെന്നൊരു പക്ഷമുള്ളതിനെ കാണിപ്പാനായിക്കൊണ്ടാകുന്നു എന്നല്ലാതെ അതും ദുഷ്ടലക്ഷണമാകുന്നു എന്നുള്ള അഭിപ്രായേണ പറഞ്ഞതാകുന്നു എന്ന് ഒരുവനും പറഞ്ഞുകൂടാ എന്നത് സിദ്ധമായിട്ടുള്ളതുതന്നെ. ഇങ്ങിനെയാകയാൽ മേൽ പറഞ്ഞതിന്നു യാതൊരു വ്യാകുലതയുണ്ടാകുന്നതല്ല. ഇങ്ങിനെ സർവ്വത്തെയും പ്രമാണയുക്തികൾകൊണ്ട് ഉപപാദിച്ച് ഇനി പ്രകൃതത്തെ അനുസരിക്കുന്നു.

൧൮. സ്നേഹശ്ശശാങ്കോദയാച്ചവർത്തി
ദ്വിപോക്ഷയുക്തർക്ഷവശാച്ചരാദ്യഃ
ദ്വാരംചതദ്വാസ്തുനികേന്ദ്രസംസ്ഥൈർ-
ജ്ഞേയംഗ്രഹൈർവ്വീര്യസമന്വിതൈർവ്വാ.

അ — സ്നേഹഃ ശശാംകാൽ ജ്ഞേയഃ വർത്തിഃ ഉദയാൽ ച ചരാദ്യഃ ദീപഃ അക്ഷയുക്തർക്ഷവശാൽ ജ്ഞേയഃ കേന്ദ്രസംസ്ഥൈഃ വീര്യസമന്വിതൈഃ വാ തദ്വാസ്തുനി ദ്വാരം ജ്ഞേയം.

അന്വ — സ്നേഹം ശശാംകനെ അനുസരിച്ചു ജ്ഞേയമാകുന്നു. ഉദയത്തെ അനുസരിച്ചു വർത്തിയും ജ്ഞേയയാകുന്നു. ചരാദ്യമായിരിക്കുന്ന ദീപം അക്ഷയുക്തർക്ഷത്തെ അനുസരിച്ച് ജ്ഞേയമാകുന്നു. കേന്ദ്രസ്ഥന്മാരായിട്ടോ ബലവാന്മാരായിട്ടോ ഇരിക്കുന്ന ഗ്രഹങ്ങൾ ഹേതുവായിട്ടു തദ്വാസ്തുവിങ്കൽ ദ്വാരവും ജ്ഞേയമായി ഭവിക്കുന്നു.

പരി — സ്നേഹം=സ്നേഹദ്രവ്യം; ഘൃതതൈലാദി, ശശാംകൻ=ചന്ദ്രൻ, ജ്ഞേയം=നിശ്ചയിക്കപ്പെടുവാൻ യോഗ്യം, ഉദയഃ=ലഗ്നരാശി, വർത്തി=തിരി, ജ്ഞേയാ=അറികപ്പെടുവാൻ യോഗ്യാ, ചരാദ്യം=ചരംതുടങ്ങിയുള്ളത്, ചരം=ചരിക്കുന്നത്, ചരിക്ക=സഞ്ചരിക്ക

ക, ദീപം=വിളക്ക്, അക്കയുക്തർക്ഷം=അക്കയുക്തമായിരിക്കുന്ന ഋക്ഷം, അക്കയുക്തം=അക്കനോടുകൂടിയത്, അക്കൻ=ആദിത്യൻ, ഋക്ഷം=രാശി, കേന്ദ്രസംസ്ഥന്മാർ=കേന്ദ്രത്തിങ്കൽ സംസ്ഥിതിചെയ്യുന്നവർ, സംസ്ഥിതിചെയ്യ=നില്ക്കുക, വീര്യസമന്വിതന്മാർ=വീര്യത്തോടുകൂടിയവർ, വീര്യം=ബലം, തദ്വാസ്തു=അവളുടെവാസ്തു, അവൾ=സൂതിക (പ്രസവിച്ചവൾ,) വാസ്തു=ഗൃഹം, ദ്വാരം=പ്രവേശനിർഗ്ഗമങ്ങൾക്കായിക്കൊണ്ടുള്ള വഴി.

സാ- സൂതികാഗൃഹത്തിങ്കൽ പ്രകാശത്തിനായിക്കൊണ്ടും മംഗലത്തിനായിക്കൊണ്ടും മംഗലത്തിനായിക്കൊണ്ടുതന്നേയും വിളക്കുവെച്ചു വരുമാറുണ്ട്. തമസ്സുയനലക്ഷണമില്ലായ്കിൽ വിളക്കുണ്ടായിരുന്നു എന്ന് ഊഹിക്കാം. അപ്രകാരം ഊഹിക്കപ്പെട്ടാൽ ദീപഭാജനത്തിങ്കലുണ്ടായിരുന്ന സ്നേഹദ്രവ്യത്തെ തൽക്കാലചന്ദ്രസ്ഥിതിയെ ആലോചിച്ചു പറയേണമെന്ന് ആദ്യവാക്യത്തിന്റെ സാരം.

മേൽപ്രകാരം പറയുന്നത് എങ്ങിനെ എന്നാൽ തൽക്കാലചന്ദ്രന്റെ സ്ഥിതി രാശിപ്രാരംഭത്തിങ്കലാകിൽ ദീപഭാജനത്തിങ്കൽ സ്നേഹം പൂർണ്ണമായിരുന്നു എന്നും, രാശിമദ്ധ്യത്തിങ്കലാകിൽ അർദ്ധാവശിഷ്ടമായിരുന്നു എന്നും രാശ്യവസാനത്തിങ്കലാകിൽ സ്നേഹം നഷ്ടപ്രായമായിരുന്നു എന്നും പറയണം. 'രാശേരാദിതഇന്ദുശ്ചേൽ സ്നേഹപൂർണ്ണോന്തരായദി അർദ്ധാവശിഷ്ടോയദ്യന്തേ നഷ്ടപ്രായേണ ധാരയ' എന്നു ബൃഹൽപ്രാജാപത്യംകൊണ്ടും മേൽപറഞ്ഞതു സിദ്ധമാകുന്നു. അതുഹേതുവായിട്ടു അതിങ്കൽ സ്വകപോലകല്പനാമാത്ര വിഷയത്വം സംഭാവനീയമല്ലാ എന്ന് അറിഞ്ഞുകൊൾകയും വേണം.

ചന്ദ്രൻ പൂർണ്ണനായിരുന്നാൽ സ്നേഹം പൂർണ്ണമായിരുന്നു എന്നും ക്ഷീണനായിരുന്നാൽ ക്ഷീണമായിരുന്നു എന്നും പറയണമെന്നു ചിലരുടെ പക്ഷം. അതിന്നു മൂലം 'ദീപഃപൂർണ്ണഃപൂർണ്ണേശശിനിക്ഷീണക്ഷയസ്തൈലസ്യ' എന്നുള്ള സാരാവലി മാത്രമാകുന്നു. ഈ അവസ്ഥകൾ കറുത്തവാവായിട്ടുള്ള ദിവസം രാത്രിയിൽ പ്രസവിക്കുന്നു എങ്കിൽ ഇരുട്ടോടുകൂടിയ സ്ഥലത്തിങ്കലല്ലാതെ ഭവിച്ചു വരുമാറില്ല എന്നുള്ളനിയമം കൂടെ ആവശ്യകമായിരുന്നു. അതുകാണായ്കകൊണ്ട് മേൽപ്രകാരംപറഞ്ഞ സാരാവലീകാരന്റെ ആശയമെന്തെന്നുഞാൻ അറിയുന്നില്ല.

ചന്ദ്രന്റെ സ്ഥിതി തന്റെ ഹോരയിലാകിൽ വിളക്കിലുണ്ടായിരുന്നതു നെയ്യായിരുന്നു എന്നും പറയേണം. സൂര്യഹോരയിലായിരുന്നാൽ എള്ളെണ്ണ മുതലായതുകളിൽവെച്ചു ഒന്നാകയുംചെയ്യും. 'അഥൈഷ ചേൽ സ്വഹോരായാം സ്പ്ലിസ്സ, തു പരോന്യഥാ തിലജഃകേരജോമൌനആക്ഷസ്തൈരവകോപിവാ' ഇത്യാദിയായബൃ

ഹൽപ്രാജാപത്യം മേൽപറഞ്ഞതിന്നു മൂലമാകുന്നു. നെയ്യ് ബഹു വിധമാകയാൽ അതിൽവെച്ചു ഇന്നതെന്നും എള്ളെണ്ണമുതലായതു കളിൽവെച്ചു ഇന്നതെന്നും പറയേണ്ണമെങ്കിൽ അതും ചന്ദ്രസ്ഥിതി വിശേഷത്തെ നോക്കിപ്പറയുകയുമാം. എങ്ങിനെ എന്നാൽ ചന്ദ്ര ൻെറ സ്ഥിതി ചന്ദ്രഹോരയിലായി വരികിൽ അതു ഹോരയുടെ പൂ വ്വഭാഗത്തിലോ ഉത്തരഭാഗത്തിലോ എന്നു നോക്കി അറിഞ്ഞ് ആ ഭാഗം ഗവാംശകമാകിൽ പശുവിൻെറ നെയ്യായിരുന്നു എന്നും അ ന്യാംശകമാകിൽ അതിനെ അനുസരിച്ചു മറ്റൊന്നിൻെറ നെയ്യാ യിരുന്നു എന്നും പറയാമെന്നറിക. 'ചാന്ദ്രീഹോരാഷ്ടകസംബ്ദ്ധേ സ വ്വത്രസ്നേഹചിന്തനേ ഗൌരോജേഷ്ടത്തരോഭാഗസ്തസ്യാഃപൂർവ്വസ്സമേ ഗൃഹേ അഥാന്യോംശാക്രിയയജാസ്യാൽ വൃഷഭേതാവുരുമ്മതഃ മിഥുനേ ഹസ്തിനീകർണ്ണിവിസ്സിംഹേതുസൈരിഭീ കന്യായാംബന്ധവാജ്ഞകേ ഗർദ്ദഭീവൃശ്ചികേശുനീ ചാപേഗവയികാനക്രേ സൂകരീമകരീഘടേ മീ നേമാജ്ജാലികാചേതി ക്രമാദ്വാദശസൂദിതാഃ എഭിസ്സർവ്വിവിശേഷാം ശ്ച തത്രനിർദ്ദിശനാരദ' എന്ന ബൃഹൽപ്രാജാപത്യം മേൽപറഞ്ഞ തിന്നു മൂലമാകുന്നു. വൃഷഭേതാവുരുമ്മതഃ എന്നുള്ള പാദത്തിങ്കൽ അ ന്തർഗ്ഗതമായ താവുരുശബ്ദത്തിന്ന് ഒട്ടകമെന്ന് അർത്ഥമാകുന്നു. സ്നേ ഹചിന്തനത്തിങ്കൽ ഇടവത്തിൽ ആദ്യഹോരയുടെ ഉത്തരഭാഗം താ വുരുവാകയാൽ ഇടവത്തിന്നു താവുരു എന്ന ശബ്ദത്തെ സംജ്ഞയായി നിശ്ചയിച്ചിരിക്കുന്നു എന്നുള്ളതുകൂടെ മേൽപറഞ്ഞ ബൃഹൽപ്രാജാ പത്യംകൊണ്ട് അറിയപ്പെടുന്നതാകുന്നു. താവുരുശബ്ദത്തിൻെറ അർത്ഥം മേൽപറഞ്ഞതാകുന്നു എന്നതിങ്കൽ പ്രമാണമെന്തെന്നാൽ 'ഉഷ്ട്രഃ ക്രമേളകോബഭ്രുഃ കരഭശ്ചമഹാവപുഃ താവുരുസ്ഥാവുരിസ്ഥാവുസ്ഥാവുര സ്ഥാവുരിതഥാ' എന്നുള്ള ശബ്ദവ്യുത്പത്തരംഗിണിയാകുന്നു എന്ന് അ റിഞ്ഞുകൊൾക. ക്രിയാദിശബ്ദങ്ങളുടെ അർത്ഥത്തിന്നും ചിലചില വിചാരത്തിങ്കൽ മേഷാദിരാശിസംബന്ധം മേൽപറഞ്ഞ രീതിയെ അനുസരിച്ചിട്ടോ മറ്റൊരുവിധമായിട്ടുതന്നെയോ സംഭവിക്കുന്നതാ കയാൽ അതുകൾക്കു മേഷാദിസംജ്ഞയെ വിധിച്ചതും ചേരുന്നതു തന്നെ എന്നതും തത്രതത്രബൃഹൽപ്രാജാപത്യത്താൽ ജ്ഞാപിതമാ യിരിക്കുന്നു. ക്രിയം=ആട്ടുകൊററൻ, 'ക്രിയഃപുംസിപുമാനജഃ' എന്നു ണ്ട്. ജൂതുമം=പണ്ടാരൻകോഴി, 'സമൌജൂതുമസാരസൌ' എന്നുണ്ട്. ലേയം=എട്ടടിമാൻ, 'അഥലേയോമൃഗാഷ്ടപാൽ' എന്നുണ്ട്. പാ ത്ഥോനം=വിവാഹം കഴിയാതെയുള്ള പെൺകുട്ടി, 'അസ്ത്രീപുംസാവ പത്യഞ്ചതോകഞ്ചേതിതയോരുഭൌ പാത്ഥാനമപിപാഥോനം ക ന്യായാംദ്വാവിമൌതഥാ' എന്നുണ്ട്. ജൂകം=നഗരത്തിങ്കലിണങ്ങി യ പക്ഷി, 'ജൂകോനഗരഗുഃഷ്യഷു കപോതാദിഷുപക്ഷിഷു' എന്നു ണ്ട്. കോപ്പി=സപ്പം, 'സപ്പഃപ്ലവഗകർഭുജഗശ്ചക്രികോപ്പിഭുജംഗ

മഃ' എന്നുണ്ട്. തൌക്ഷികം=പെരുമത്സ്യം 'തൌക്ഷികസ്തുമഹാമത്സ്യഃ' എന്നുണ്ട്. ആകാകരം=നീരാന, 'ആകാകരോഗജാഗ്ലിജഃ' എന്നുണ്ട്. ഘടോഗം=കുടം, 'ഘടഃകുടനിപാവസ്ത്രീ ഘടോഗഃ കലശസ്തഥാ' എന്നുണ്ട്. ചേത്ഥസി=നീർമനുഷ്യൻ, 'സാമുദ്രികോ മനുഷ്യഃസ്യാച്ചേത്ഥസിഃശ്ചത്ഥവാനപി അഥദ്വയോന്നചേത്ഥസ്യാ ദ്വപുരമ്ലരമത്സ്യഃയോഃ' എന്നുണ്ട്. ഇങ്ങിനെ ക്രിയാദിപദാർത്ഥങ്ങളും പ്രസംഗവശാൽ ഇവിടെ പറകപ്പെട്ടു ഇനി പ്രകൃതത്തെ അനുസരിക്കുന്നു.

മേൽ എഴുതിയ ബൃഹൽപ്രാജാപത്യംകൊണ്ടു മേടം മുതലായ ഓജരാശികളിൽ രണ്ടാമത്തെ ഹോരകളുടെ ഉത്തരഖണ്ഡങ്ങളും ഇടവം മുതലായ യുഗ്മരാശികളിൽ ആദ്യഹോരകളുടെ ആദ്യഖണ്ഡങ്ങളും ഗാത്രുവങ്ങളാകുന്നു എന്നതു സിദ്ധമായിരിക്കുകയാൽ അതിനെ അനുസരിച്ചു ചന്ദ്രന്റെ സ്ഥിതി തന്റെ ഹോരയുടെ ഗവാംശത്തിങ്കലാകിൽ പശുവിൻനെയ്യായിരുന്നു എന്നു പറയേണമെന്നതിനെ വിശ്വസിച്ചുകൊൾകയും അതുകൊണ്ടുതന്നെ അന്യാംശങ്ങളിൽ ചന്ദ്രന്റെ സ്ഥിതി വരികിൽ പശുവിൻനെയ്യല്ലാതെ ഉള്ള നെയ്യിൽ ഇന്നതായിരുന്നു എന്നു പറയേണ്ടതിനുള്ള മാർഗ്ഗത്തെ ഗ്രഹിച്ചുകൊൾകയും വേണം. ചന്ദ്രന്റെ സ്ഥിതി തന്റെ ഹോരയുടെ അജാംശത്തിങ്കലാകിൽ ആട്ടിന്റെ നെയ്യായിരുന്നു എന്നും ഉഷ്ട്രാംശത്തിങ്കലാകിൽ ഒട്ടകത്തിന്റെ നെയ്യായിരുന്നു എന്നും ഹസ്തിന്യംശത്തിങ്കലാകിൽ ആനയുടെ നെയ്യായിരുന്നു എന്നും അശ്വാംശത്തിങ്കലാകിൽ കുറിയാടിൻനെയ്യായിരുന്നു എന്നും സൈരിഭ്യംശത്തിങ്കലാകിൽ എരുമനെയ്യായിരുന്നു എന്നും ബഡവാംശത്തിങ്കലാകിൽ കുതിരനെയ്യായിരുന്നു എന്നും ഗർദ്ദഭ്യംശത്തിങ്കലാകിൽ കഴുതനെയ്യായിരുന്നു എന്നും ശൂന്യംശത്തിങ്കലാകിൽ പട്ടിനെയ്യായിരുന്നു എന്നും ഗവയികാംശത്തിങ്കലാകിൽ ഗവയികയുടെ നെയ്യായിരുന്നു എന്നും സൂകര്യംശത്തിങ്കലാകിൽ പന്നിനെയ്യായിരുന്നു എന്നും മർക്കട്യംശത്തിങ്കലാകിൽ മൊച്ചനെയ്യായിരുന്നു എന്നും മാർജ്ജാലികാംശത്തിങ്കലാകിൽ പൂച്ചനെയ്യായിരുന്നു എന്നും പറഞ്ഞുകൊൾക 'ദേശഃകാലശ്ചസർവ്വത്ര തത്തൽഫലനിരൂപണേ ദൈവജ്ഞൈരനുസർത്തവ്യാ നിശ്ചയാദിതസാമ്പ്രതം' എന്ന ബൃഹൽപ്രാജാപത്യത്തിങ്കൽ ആദിയിലൊരേടത്തുണ്ട്. അതു ഹേതുവായിട്ടു യാതൊരു ദേശത്തിങ്കൽ യാതൊന്നു ദുർല്ലഭമായി വരുന്നുവോ അവിടെ അതിന്റെ ലക്ഷണം കണ്ടാലും പറയരുത് എന്നും അപ്രകാരം യാതൊരു കാലത്തിങ്കൽ യാതൊന്നു ദുർല്ലഭമായി വരുന്നുവോ അക്കാലത്തിങ്കൽ അതിന്റെ ലക്ഷണം കണ്ടാലും അതു പറയരുത് എന്നും സകലഫലനിർദ്ദേശത്തി

കലും സൂചിച്ചുകൊൾകയും വേണം. (ഗവയികാ എന്നതു പശുവിന്റെ ആകൃതിപോലെയുള്ള ആകൃതിയോടുകൂടിയ ഒരു മാൻപേടയാകുന്നു) ചന്ദ്രദ്വാദശാംശങ്ങൾകൊണ്ടും ഘൃതഭേദത്തെ പറയാം. എങ്ങിനെ എന്നാൽ 'സർവ്വത്രസ്നേഹചിന്തായാമഥവാതപനാംശകഃ പ്രമാണംഗൌരജാവിശ്വകരഭിബ്ധവാവശാ സൂകരീചശുനീചൈണിഗദ്ദ്ഭീഗ്രാമസൂകരീ മഹിഷിഃചതിതൽ സപ്തിസൂത്രദീപഗതംവദേൽ' എന്നുള്ള ശൌനകഹോരയെ അനുസരിച്ചു ഗവ്യാദിഘൃതങ്ങളെ പറയാമെന്ന് അറിഞ്ഞുകൊൾക. അവിടെ ഘൃതനിർദ്ദേശത്തിങ്കൽ ഹോരയുടെ അപേക്ഷയില്ല, എങ്കിലും 'വൃഷരാശിംഗതേചന്ദ്രേ കന്യാംവാനക്രമേവവാ കടകംദ്രോണമീനൌവാ തമിമംപക്ഷമാശ്രയേൽ' എന്ന് അനന്തരം പറയുകയാൽ ഇടവം, കന്നി, മകരം, കർക്കടം, വൃശ്ചികം, മീനം ഈ രാശികളിൽവെച്ചൊന്നിൽ ചന്ദ്രന്റെ സ്ഥിതി വരികിൽ ഹോരാവിശേഷത്തെ നോക്കാതെ മേല്പറഞ്ഞപ്രകാരവുമാമെന്നല്ലാതെ ഹോരാപേക്ഷകൂടാതെയും സർവ്വത്ര നിരൂപിക്കാമെന്നത് അസിദ്ധമാകുന്നു. അത് ഹേതുവായിട്ടു മററുള്ള രാശികളാകിളിൽ മുൻപറഞ്ഞപ്രകാരവും ഇടവം മുതലായി മേല്പറഞ്ഞ ആറു രാശികളിൽവെച്ച് ഒന്നിലാകിൽ ഇങ്ങിനേയും നിരൂപിച്ചുകൊൾക. എങ്ങിനെ എന്നാൽ മേല്പറഞ്ഞ ആറു രാശികളിലെ ദ്വാദശാംശങ്ങളിൽവെച്ച് ആദ്യാംശങ്ങൾ ഗോത്രുപങ്ങളാകയാൽ അതുകളിൽവെച്ച് ഒന്നികൽ ചന്ദ്രസ്ഥിതി വരികിൽ പശുവിൻ നെയ്യായിരുന്നു എന്നും ദ്വിതീയദ്വാദശാംശകാദികളിൽ ക്രമേണ ആട്, കുറിയാട, ഒട്ടകം, കുതിര, ആന, പന്നി, പട്ടി, മാൻ, കഴുത, പോക്ക്, എരുമ, ഇവററിൻ നെയ്യായിരുന്നു എന്നും പറയണമെന്നു ഗ്രഹിച്ചുകൊൾക. ചന്ദ്രനവാംശകഭേദംകൊണ്ടും ഘൃതഭേദത്തെ പറയാം. അത് ഹോരാവശാൽ ഘൃതമായിരുന്നു എന്നു പറയേണ്ടതായി വരികിൽ മാത്രം ഗ്രാഹ്യമാകുന്നു. നവാംശകഭേദംകൊണ്ടു പറയേണ്ടത എങ്ങിനെ എന്നാൽ ഓജരാശിയിലെ നവാംശങ്ങളിൽ അഞ്ചാമത്തേതിന്റെ ഉത്തരാദ്ധം മുതൽ ഒമ്പത് നവാംശകാദ്ധങ്ങൾ ക്രമേണ പശു, എരുമ, ആട്, ഒട്ടകം, കുതിര, കഴുത, ആന, പന്നി, ശുനി ഇതുകളാകയാൽ അതാത് അദ്ധത്തിങ്കൽ ചന്ദ്രസ്ഥിതി വരികിൽ മേല്പറഞ്ഞ ക്രമേണ നവവിധമായി പറയാമെന്നു ഗ്രഹിച്ചുകൊൾക. യുഗ്മരാശിയിൽ നാലര നവാംശകംവരെ ഉള്ള ഒമ്പത് അദ്ധാംശങ്ങൾകൊണ്ടും മേൽപ്രകാരം പറയാം. പ്രമാണം, 'ഐന്ദ്രവ്യാപിഹോരായാം മദ്ധ്യാദ്ധ്ചതുരംശജാൻ ഭാഗാൻനവവിജാനീഹിശൂഭരാശൌഗവാദികാൻ ഗൌമഹിഷ്യജികാവിശ്വ വശോഷ്ട്രീബ്ധവാഖരീ സൂകരീചതിവാപരക്ഷേവി

പരിതേനധാരയഫ്ലുതഭേദമമീഭിശ്ചത്രീണിവർത്മാന്യവാദിഷം യ
സ്മിൻസംവാദഏതേഷാം ത്രയാണാമഥവാദ്വയാഃ വാൽസ്യായന
തമേവത്വം സംവിചിന്ത്യവിനിർദ്ദിശ ഈക്ഷേഥാദേശകാലൌച മാ
സ്മവാദീസ്ത്വമന്യഥാ' എന്നുള്ളബൃഹച്ഛൌനകഹോരയാകുന്നു. ഇങ്ങ
നെ മൂന്നുപ്രകാരം നോക്കിയാൽ യാതൊന്നിങ്കൽ മതഭേദവാദം ഭ
വിക്കുന്നുവോ അതിനെ പ്രമാണിച്ചുകൊൾക. അതിന്നും ദേശകാ
ലവിരോധം കണ്ടാൽ ഉപേക്ഷിക്കണം. ഇത്തും മേൽ എഴുതിയ
ബൃഹച്ഛൌനകഹോരകൊണ്ടു തന്നെ ഗ്രാഹ്യമാകുന്നു. ചരരാശി
യിൽ ചന്ദ്രൻ സ്വഹോരയിൽ നിന്നാൽ പഴകിയ നെയ്യായിരുന്നു
എന്നും സ്ഥിരരാശിയിൽ മേൽപ്രകാരം നിന്നാൽ പുതിയ നെയ്യാ
യിരുന്നു എന്നും ഉഭയരാശിയിൽ മേൽപ്രകാരം നിന്നാൽ വളരെ
പഴകിയും പുതിയതല്ലാതേയുമുള്ള നെയ്യായിരുന്നു എന്നും പറയേ
ണം. 'ചരസ്ഥേനേന്ദുനാപ്രത്തം സ്ഥിരഃസ്ഥനതുനൂതനം ദ്വിശരീ
സ്ഥിതേനൈനനയഃപ്രത്തോനനൂതനഃ' എന്ന ബൃഹൽപ്രാജാപ
ത്യം മേൽപറഞ്ഞതിന്നു മൂലമാകുന്നു. ചന്ദ്രന്നു പാപയോഗമുണ്ടായി
രുന്നാൽ മലിനമായ നെയ്യായിരുന്നു എന്നും പാപയോഗത്തോടുകൂ
ടാതെ നില്ക്കിൽ സ്വാഭാവികമായ വർണ്ണത്തോടു കൂടിയ നെയ്യായി
രുന്നു എന്നും ശുഭയോഗം കൂടെ ഉണ്ടായിരുന്നാൽ സംസ്കാരവിശേ
ഷസിദ്ധമായ വർണ്ണാൽകർഷത്തോടുകൂടിയതായ നെയ്യായിരുന്നു എ
ന്നും പറയാം. 'ശശിനാപാപയുക്തേന മലിനംസപ്പിരാദിശുദ്ധമേ
വാന്യഥാസൌമ്യ യോഗാദ്വർണ്ണാധികംതഥാ' എന്ന് ബൃഹച്ഛൌന
കഹോര മേൽപറഞ്ഞതിന്നു മൂലമാകുന്നു. ഇനിസ്വഹോരയിലല്ലാ
തെ ചന്ദ്രന്റെ സ്ഥിതി വരികിൽ എള്ളെണ്ണ മുതലായവരിൽ ഇന്ന
തെന്നു നിർദ്ദേശിപ്പാനുള്ള മാർഗ്ഗത്തെ ഇതിന്നു താഴെ വിവരിക്കുന്നു.

ചന്ദ്രന്റെ സ്ഥിതി സൂര്യഹോരയിലാകയും ചന്ദ്രന്നു ശനിയു
ടെ ദൃഷ്ടിയുണ്ടാകയും കൂടി വരികിൽ എള്ളെണ്ണയായിരുന്നു എന്നുപ
റയേണം. ചന്ദ്രന്റെ സ്ഥിതി മേൽപ്രകാരമാകയും ചന്ദ്രന്നു ശുക്രദൃ
ഷ്ടി ഉണ്ടാകയും കൂടിവരികിൽ വെളിച്ചെണ്ണയായിരുന്നു എന്നു പറ
യേണം. ചന്ദ്രന്റെ സ്ഥിതി മേൽപ്രകാരമാകയും ചന്ദ്രന്നു ഗുരുദൃ
ഷ്ടിയുണ്ടാകയും കൂടിവരികിൽ ഓടയെണ്ണയായിരുന്നു എന്നു പറയേ
ണം. ചന്ദ്രന്റെ സ്ഥിതി മേൽപ്രകാരമാകയും ചന്ദ്രന്നു ബുധദൃഷ്ടി
യുണ്ടാകയും കൂടി വരികിൽ താന്നിയെണ്ണയായിരുന്നു എന്നു പറയേ
ണം. ചന്ദ്രന്റെ സ്ഥിതി മേൽപ്രകാരമാകയും ചന്ദ്രന്നു കുജദൃഷ്ടി
യുണ്ടാകയും കൂടിവരികിൽ നീരട്ടി എണ്ണയായിരുന്നു എന്നു പറയേ
ണം. ചന്ദ്രന്റെ സ്ഥിതി മേൽപ്രകാരമാകയും ചന്ദ്രന്നു സൂര്യദൃഷ്ടി
യുണ്ടാകയുംകൂടി വരികിൽ കയിമ്പെണ്ണയായിരുന്നു എന്നു പറയേ

ണം. മേൽപറഞ്ഞതിന്നു പ്രമാണം: 'അഃഥദുസ്ഥാപനീംഹോരാമാ ശ്രിതശ്ശനിവീക്ഷിതഃ ആചഷ്ടേതിലജംസ്നേഹം കേരജംഭൂഭവീക്ഷിതഃ ജീവനവീക്ഷിതഃസ്നേഹമിംഗുദീഫലസംഭവം സൌമ്യേനവീക്ഷിത സ്ഥാക്ഷംഭ്രപുത്രേണ തു കൌരവം തൌസുംഭം രവിനാതത്രവീക്ഷിത ശ്ചന്ദ്രമായദി ദൃഷ്ട്യഭാവേനവാംശേന വർഗ്ഗേണാന്യേനവാതഥാ' എന്നുള്ള ശൌനകഹോരയാകുന്നു. മേൽപറഞ്ഞ ഗ്രഹങ്ങളിൽ വെച്ചു ഒരു ഗ്രഹവും ചന്ദ്രനെ നോക്കാഞ്ഞിൽ ചന്ദ്രനവാംശകംകൊണ്ടോഅന്യമായ വർഗ്ഗംകൊണ്ടോ മേൽപ്രകാരം പറകയുമാം. ഇതു ദൃഷ്ട്യഭാവേ ഇത്യാദിയായ അർദ്ധത്തിന്റെ അർത്ഥമാകുന്നു. നോക്കുന്നഗ്രഹങ്ങൾ രണ്ടോ അതിലധികമോ ഉണ്ടായാലും നാനാ ഗ്രഹങ്ങളുടെ വർഗ്ഗങ്ങൾ സംഭവിച്ചാലും സമ്മിശ്രമായ സ്നേഹമായിരുന്നു എന്നു തന്നെ പറകയും വേണം. 'വീക്ഷകൈക്യേച വർഗ്ഗൈക്യ വിധിരേഷ പ്രദർശിതഃ തൽസംകരേതു സങ്കീർണ്ണഃ സ്നേഹോഭവതിനാന്യഥാ' എന്ന് ബൃഹച്ഛൌനകഹോര ഇതിന്നു മൂലമാകുന്നു. മാലിന്യവർണ്ണശുദ്ധ്യാദികളെ മേൽപറഞ്ഞ പ്രകാരംഇവിടേയും പറഞ്ഞുകൊൾക. ചന്ദ്രാധിഷ്ഠിതരാശിയക്കാൾ ചന്ദ്രനവാംശകത്തിന്നു ബലമേറുകിൽ അതിന്റെ ഗതശിഷ്ടഭാഗങ്ങളെ അനുസരിച്ച് നഷ്ടസ്നേഹത്തേയും ശിഷ്ടസ്നേഹത്തേയും പറയാമെന്നു ചിലരുടെ പക്ഷം. 'അംശകസ്യബലാധിക്യേ രാശേശ്ചന്ദ്രമസാശ്രിതാൽ സ്നേഹസ്യനഷ്ടശിഷ്ടാംശാ വംശകേനേതികേചന' എന്നു ബൃഹൽപ്രാജാപത്യശൌനകഹോരകളിൽ കാണ്മാനുണ്ട്. ഈ മതം വിവരണഗ്രന്ഥത്തിങ്കലും പറകപ്പെട്ടതാകുന്നു. ഇങ്ങിനെ ബൃഹൽപ്രാജാപത്യത്തേയും ബൃഹച്ഛൌനക ഹോരയേയും അവാന്തരങ്ങളായ അനേകപ്രമാണാന്തരങ്ങളേയും അനുസരിച്ചു സവിസ്തരമായി പറയാമെങ്കിലും 'സ്നേഹസ്സോമാദിചന്ദ്രാച്ച വത്തിട്ടീപോക്ഷഭാദപി അവാദിഷമിയത്ത്വ ഞ്ചവിദന്തുതവസഷ്ടഃ' എന്നുള്ള സ്കന്ദഹോരയുടെ അത്യന്താനുരോധത്തിങ്കലുള്ള അഭിലാഷം മേൽപ്രകാരം പറഞ്ഞതിന്നു ഹേതുവാകുന്നു എന്ന് അറിഞ്ഞുകൊൾകയും വേണം. ലഗ്നരാശിയുടെ അവസ്ഥാഭേദംകൊണ്ടു വിളക്കിലെതിരിയുടെ അവസ്ഥാഭേദത്തെ പറയേണമെന്നു രണ്ടാംവാക്യത്തിന്റെ സാരമാകുന്നു. എങ്ങിനെ പറയേണ്ടതെന്നാൽ: ലഗ്നത്തിന്റെ സ്ഥിതി ആദ്യദ്രേക്കാണത്തിങ്കലാകിൽ തിരിയുടെ മൂന്നിൽ ഒരു ഭാഗം തന്നെ മുഴുവനും ദഗ്ദ്ധമായിട്ടില്ലാ എന്നും മദ്ധ്യദ്രേക്കാണത്തിങ്കലാകിൽ മൂന്നിൽ ഒരുഭാഗം മുഴുവനും കഴിഞ്ഞു പിന്നീടും അല്പം ദഗ്ദ്ധമായി എന്നും അന്ത്യദ്രേക്കാണത്തിങ്കലാകിൽ മൂന്നിലൊരുഭാഗം തന്നെ മുഴുവനും ശേഷിച്ചിട്ടില്ല എന്നുംപറയേണമെന്നു ഗ്രഹിച്ചുകൊൾക. 'യാവല്ലഗ്നമതീതം വാവത്തിട്ടുദ്ധ്യാ

തുതാവതീഭവതി' എന്ന് സാരാവലി മേൽപ്രകാരം പറഞ്ഞതിന്നു മൂലമാകുന്നു തിരിയുടെവസ്ത്രം ഇന്നപ്രകാരമിരിക്കുന്നതായിരുന്നു എന്നും നിർമ്മിതമായിരുന്നു എന്നും പറയേണമെന്നു വരികിൽ ലഗ്നത്തിങ്കൽ നില്ക്കുന്ന ഗ്രഹത്തിന്നോ ലഗ്നാധിപനായ ഗ്രഹത്തിന്നോ പറകപ്പെട്ട വസ്ത്രം യാതൊന്നോ അതിനേയും ലഗ്ന ലഗ്നാംശകരാശികളിൽവെച്ചു ബലമേറിയതിന്റെ വർണ്ണം യാതൊന്നോ അതിനേയും പ്രമാണിച്ചുകൊൾക. രണ്ടിന്നും ബലം സമമാകിൽ രണ്ടു നിറത്തോടുകൂടിയ തിരിയായിരുന്നു എന്നു പറകയുമാം. ഇതു വിവരണഗ്രന്ഥത്തിങ്കൽ സ്പഷ്ടമാകുന്നു. ആദിത്യാധിഷ്ഠിതരാശിയുടെ അവസ്ഥാവിശേഷത്തെ അനുസരിച്ചു ദീപാവസ്ഥാവിശേഷത്തെ പറയേണമെന്നു മൂന്നാം വാക്യത്തിന്റെ സാരമാകുന്നു. ദീപാവസ്ഥാവിശേഷത്തെ പറയേണ്ടതെങ്ങിനെ എന്നാൽ, ആദിത്യാധിഷ്ഠിതരാശി ചരമായിരുന്നാൽ പ്രയോജനവശാൽ അന്യത്ര പ്രാപണത്തിന്നു യോഗ്യമായ വിളക്കായിരുന്നു ഉണ്ടായിരുന്നതെന്നും മേൽപറഞ്ഞ രാശി സ്ഥിരമായിരുന്നാൽ അവിടെത്തന്നെ സ്ഥിരപ്പെടുത്തിയതായിരുന്നു എന്നും ഉഭയാത്മകമായിരുന്നാൽ അവിടെത്തന്നെ ചങ്ങലയിട്ടു ബന്ധിക്കപ്പെട്ട തൂക്കുവിളക്കായിരുന്നു എന്നും പറയേണമെന്നു ധരിച്ചുകൊൾക. 'ചരസ്ഥാക്ഷ്യാരംദീപ മാചഷ്ടേസ്ഥിരംഗ സ്ഥിരം ബദ്ധംശൃംഖലയാലംബം ദ്വിശരീരമുപേയിവാൻ' എന്ന ബൃഹൽപ്രാജാപത്യം മേൽപറഞ്ഞതിന് അനുകൂലമാകുന്നു. ഇനി വേറെ ഒരു പ്രകാരം പറയാം. ആദിത്യാധിഷ്ഠിതരാശിക്ക് യാതൊരു ദിക്കിന്റെ ആധിപത്യംഭവിക്കുന്നുവൊ ആ ദിക്കിൽ ചരമായിയൊ സ്ഥിരമായിയൊ ഉഭയാത്മകമായിയൊ ഉള്ള ദീപത്തിന്റെ സ്ഥിതിയെ പറയേണം. ചരത്വാദിനിർണ്ണയം മേൽപ്രകാരംതന്നെ സംപാദ്യമാകുന്നു എന്നു ചിലർ പറയുന്നു. 'അർക്കർക്ഷസ്യാധിപത്യേന സ്ഥാനഞ്ചേച്ഛന്തികേചന' എന്നു ബൃഹച്ഛൌനകഹോരയുണ്ടാകയാൽ അതും ഗ്രാഹ്യമാകുന്നു. അന്യന്മാർ പ്രസവഗ്രഹത്തെ ദ്വാദശഭാഗമാക്കിക്കല്പിച്ചാൽ ആദിത്യാധിഷ്ഠിതരാശി അതിന്റെ യാതൊരേടത്തു വരുന്നുവൊ ആ ദിക്കിൽ ദീപസ്ഥിതിയെ പറയേണമെന്നും ദീപത്തിന്റെ ചരത്വം മുതലായതു മേൽപ്രകാരംതന്നെ എന്നും പറയുന്നു. 'ദ്വാദശഭാഗവിഭക്തേവാ സഗ്രഹേവസ്ഥിതൌസഫസ്രാംശോഃ ദീപശ്ചരസ്ഥിരാദിഷു തഥൈവ വാച്യഃപ്രസവകാലേ' എന്ന സാരാവലി മേൽ പറഞ്ഞതിന് ആനുകൂല്യത്തോടുകൂടിയതാകയാൽ അതും ഗ്രാഹ്യമാകുന്നു. ദീപംസൌവർണ്ണമൊ രാജതമൊ ഇത്യാദി ജിജ്ഞാസാവശാൽ ദീപപ്രകൃതിഭൂതമായ ലോഹവിശേഷത്തിന്റെ നിർദ്ദേശംകൂടെ ആവശ്യകമായി വരികിൽ ആദിത്യാധിഷ്ഠിതരാശിയുടെ നവാംശകത്തേയൊ നവാംശ

ദ്വാദശാംശകത്തേയൊ ആദിത്യാധിഷ്ഠിതരാശിയെ നോക്കുന്ന ഗ്ര ഹത്തേയൊ ആദിത്യനോടുകൂടി നില്ക്കുന്ന ഗ്രഹത്തേയൊ ആദി ത്യാധിഷ്ഠിതരാശ്യധിപനേയൊ അനുസരിച്ചു പറഞ്ഞുകൊൾകയും വേണം. 'തസ്യാംശകസ്തദ്ദേഹാംശ സ്തദ്രഷ്ടാതൽഗതോപരഃ തന്നാ ഥശ്ചേതി പഞ്ചാപി ലോഹനിർദ്ദേശ സാധനം' എന്ന ബൃഹച്ഛൌ നകഹോര മേൽപറഞ്ഞതിന്നു മൂലമാകുന്നു. ചന്ദ്രനും ലഗ്നത്തിനും ആദിത്യനും പരസ്പരാനുകൂല്യമുണ്ടായാൽ ദീപം പ്രസന്നമായിരുന്നു എന്നു പറയേണം എന്നു തുടങ്ങിയുള്ള വിശേഷങ്ങൾ ദശാദ്ധ്യായി യിൽ സ്പഷ്ടങ്ങളാകുന്നു. ലഗ്നാൽ കേന്ദ്രഗതന്മാരായ ഗ്രഹങ്ങളെ ക്കൊണ്ടു സൂതികാഗൃഹദ്വാരത്തെ പറയേണം. കേന്ദ്രഗതന്മാരാ യിട്ടും പലരുമുണ്ടായിരുന്നാൽ ബലവാനായ ഗ്രഹത്തെക്കൊ ണ്ടു പറഞ്ഞുകൊൾക. ബലവാന്മാർ അനേകന്മാരായിരുന്നാൽ അനേകദ്വാരങ്ങളെ പറയേണം. കേന്ദ്രത്തിങ്കൽ ഒരു ഗ്രഹവുമി ല്ലെങ്കിൽ അന്യത്ര സ്ഥിതന്മാരിൽവെച്ചു ബലവാനായിരിക്കുന്ന ഗ്ര ഹത്തെക്കൊണ്ടു പറയേണം. ബലവാന്മാർ അന്യത്ര സ്ഥിതന്മാരി ലും അനേകന്മാരായി വരികിൽ അവരെക്കൊണ്ടും അനേകദ്വാര ങ്ങളെ പറയേണം. യാതൊരു ഗ്രഹത്തെക്കൊണ്ടു സൂതികാഗൃഹ ദ്വാരത്തെ പറയുന്നുവൊ ആ ദ്വാരം ആ ഗ്രഹത്തിന്റെ ദിക്കിലാ യിരിക്കുകയും ചെയ്യുമെന്നതുമുൻപറഞ്ഞ പ്രകാരം ഊഹ്യമായിട്ടുള്ളതു മാകുന്നു 'പ്രാഗാദ്യാരവിശുക്രലോഹിതതമസ്സൌരേന്ദുവിൽസ്യായഃ' എന്നു പറഞ്ഞിട്ടുണ്ടല്ലൊ. ഇതുകൊണ്ട് ഉത്തരാർദ്ധത്തിന്റെ സാരം സ്പഷ്ടമാക്കപ്പെട്ടു. ചിലർ 'ജ്ഞേയം ഗ്രഹൈർവ്വീര്യ്യസമന്വിതാദ്യാ' എന്നു പഠിക്കുന്നു. അവരുടെ അന്വയം വീര്യ്യസമന്വിതാൽ വില ഗ്നാൽ എന്നാകുന്നു. കേന്ദ്രത്തിങ്കൽ ഗ്രഹമില്ലാ എന്നു വരികിൽ ബലസഹിതമായ ലഗ്നംകൊണ്ടു സൂതികാഗൃഹദ്വാരത്തെപറയേണ മെന്ന് അതിന്റെ അർത്ഥമാകുന്നു എന്നും 'ദ്വാരംവാസ്തുനികേന്ദ്രോ പഗാൽഗ്രഹാദ്യസതിവാവിലഗ്നർക്ഷാൽ' എന്ന ലഘുജാതകത്തി ന്റെ അനുരോധത്തിനായിക്കൊണ്ടു പഞ്ചമ്യേകവചനാന്തമായിട്ടു തന്നെ പഠിക്കേണമെന്നുമത്രെ അവരുടെ ആശയമാകുന്നത് വേറെ ചിലർ പഞ്ചമ്യന്തമായിട്ടുതന്നെ മേൽപറഞ്ഞ പദത്തെ പഠിക്കുക യും വീര്യ്യസമന്വിതാൽ വിലഗ്നാൽ എന്നുതന്നെ അന്വയിക്കയും ലഗ്നരാശി വീര്യ്യത്തോടുകൂടിയതാകുന്നു എങ്കിൽ അതിന്റെ ദ്വാദ ശാംശംകൊണ്ടു സൂതികാഗൃഹദ്വാരത്തെ പറയേണമെന്ന് അതി ന്റെ സാരത്തെ സ്വീകരിക്കയും ചെയ്തിരിക്കുന്നു. 'ലഗ്നേയാദ്വി രസാംശസ്തദഭിമുഖംസൂതികാഗൃഹദ്വാരം' എന്നുള്ള മണിന്ഥവച നം അവർക്ക് അവലംബമാകുന്നു. 'ദ്വാരാണികേന്ദ്രഗൈഃഖേടൈ ർബ്ബലവദ്ഭിരഥാപിവാ വിലഗ്നേനാപിവാതസ്യദ്വാദശാംശകതോ

ചിവാ' എന്നു ബ്രഹൽപ്രാജാപത്യമുണ്ടാകകൊണ്ടു പഞ്ചമ്യന്തമായിട്ടും തൃതീയാന്തമായിട്ടുമാം. മിതാക്ഷരയിൽ 'കേന്ദ്രസംസ്ഥാൽ ജ്ഞേയം ഗ്രഹാദ്വീര്യസമാന്വിതാദ്വാ' എന്നാകുന്നു. അപ്രകാരമാകയാൽ വിലഗ്നാൽ എന്ന പദത്തിന്റെ അദ്ധ്യാഹാരത്തെ സഹിക്കുന്നവർക്കു മേൽപറഞ്ഞ അർത്ഥങ്ങൾ ഒക്കെയും സംഗ്രാഹ്യങ്ങളാകയുംചെയ്യും

൧൯. ജീർണ്ണംസംസ്കൃതമർക്കജേക്ഷിതിസുതേദഗ്ദ്ധംനവംശീതഗൌ
കാഷ്ഠാഢ്യംനദ്രുഢംരവൌശശിസുതേചാനേകശിൽപ്യുദ്ഭവം
രമ്യംചിത്രയുതംനവഞ്ചഭൃഗുജേജീവേദ്രുഢംമന്ദിരം
ചക്രസ്ഥൈശ്ചയഥോപദേശരചനാൻസാമന്തപൂർവ്വാൻവദേൽ

അ—അർക്കജേ വീര്യസമന്വിതേ സതി മന്ദിരം ജീർണ്ണം സംസ്കൃതം ച വദേൽ. ക്ഷിതിസുതേ വീര്യസമന്വിതേ സതി ദഗ്ദ്ധം വദേൽ ശീതഗൌ വീര്യസമന്വിതേ സതി നവം വദേൽ. രവൌ വീര്യസമന്വിതേ സതി കാഷ്ഠാഢ്യം നദ്രുഢം ച വദേൽ. ശശിസുതേ വീര്യസമന്വിതേ സതി അനേകശിൽപ്യുദ്ഭവം ച വദേൽ. ഭൃഗുജേ വീര്യസമന്വിതേ സതി രമ്യം ചിത്രയുതം നവം ച വദേൽ. ജീവേ വീര്യസമന്വിതേ സതി ദ്രുഢം വദേൽ. ചക്രസ്ഥൈഃ ഗ്രഹൈഃ യഥോപദേശരചനാൻ സാമന്തപൂർവ്വാൻ ഗ്രഹാൻ ച വദേൽ.

അന്വ—അർക്കജൻ വീര്യസമന്വിതനായിരിക്കും സമയത്തിങ്കൽ മന്ദിരത്തെ ജീർണ്ണമെന്നും സംസ്കൃതമെന്നും വദിക്കേണം. ക്ഷിതിസുതൻ വീര്യസമന്വിതനായിരിക്കുംസമയത്തിങ്കൽ ദഗ്ദ്ധമെന്നു വദിക്കേണം. ശീതഗു വീര്യസമന്വിതനായിരിക്കുംസമയത്തിങ്കൽ നവമെന്നു വദിക്കണം. രവി വീര്യസമന്വിതനായിരിക്കും സമയത്തിശൽ കാഷ്ഠാഢ്യമെന്നും നദ്രുഢമെന്നും വദിക്കണം. ശശിസുതൻ വീര്യസമന്വിതനായിരിക്കും സമയത്തിങ്കൽ അനേകശിൽപ്യുദ്ഭവമെന്നും വദിക്കണം. ഭൃഗുജൻ വീര്യസമന്വിതനായിരിക്കും സമയത്തിങ്കൽ രമ്യമെന്നും ചിത്രയുതമെന്നും നവമെന്നും വദിക്കണം. ജീവൻ വീര്യസമന്വിതനായിരിക്കും സമയത്തിങ്കൽ ദ്രുഢമെന്നു വദിക്കണം. ചക്രസ്ഥന്മാരായിരിക്കുന്ന ഗ്രഹങ്ങൾ ഹേതുവായിട്ടു യഥോപദേശരചനങ്ങളായി സാമന്തപൂർവ്വങ്ങളായിരിക്കുന്ന ഗ്രഹങ്ങളേയും വദിക്കണം.

പരി—അർക്കജൻ=ശനി, വീര്യസമന്വിതൻ=വീര്യത്തോടുകൂടിയവൻ, വീര്യം=ബലം, മന്ദിരം=ഗൃഹം, ജീർണ്ണം=പഴകിയത്, സംസ്കൃതം=സംസ്കരിക്കപ്പെട്ടത്, സംസ്കരിക്കുക=ഗുണപ്പെടുത്തുക, (വാസവയോഗ്യമാക്കിച്ചെയ്ക എന്നു സാരം) ക്ഷിതിസുതൻ=ചൊവ്വ, ദഗ്ദ്ധം=ദഹിക്കപ്പെട്ടത്, (അഗ്നിബാധ ഹേതുവായിട്ടു ഒരു ഭാഗത്തിങ്കൽ നശിച്ചത് എന്നു സാരം) ശീതഗു=ചന്ദ്രൻ, നവം=നൂതനം, ര

വി=ആദിത്യൻ, കാഷ്ഠാഢ്യം=ദാരുബഹുലം, (വളരെ മരത്തോടുകൂടിയത്) നദൃഢം=ദൃഢമല്ലാത്തത്, ദൃഢം=ചിരസ്ഥായി, (വളരെക്കാലം നില്ക്കുന്നത്) ശശിസുതൻ=ബുധൻ, അനേകശിൽപ്പദ്ഭവം=അനേകശില്പികളിൽനിന്നു ഉത്ഭവിച്ചത്, അനേകശില്പികൾ=അനേകന്മാരായിരിക്കുന്ന ശില്പികൾ, അനേകന്മാർ=ബഹുക്കൾ, ശില്പികൾ=കാരുക്കൾ, (ആശാരിമാർ) ഉത്ഭവിക്ക=ജനിക്കുക, ഭൃഗുജൻ=ശുക്രൻ, രമ്യം=മനോഹരം, ചിത്രയുതം=ചിത്രത്തോടുകൂടിയത്, ചിത്രം=ചായപ്പണി, നവം=നൂതനം, ജീവൻ=ബൃഹസ്പതി, ദൃഢം=ചിരസ്ഥായി, ചക്രസ്ഥന്മാർ=ചക്രത്തിങ്കൽ സ്ഥിതിചെയ്യുന്നവർ, ചക്രം=രാശിചക്രം, യഥോപദേശരചനങ്ങൾ=യഥോപദേശമായിരിക്കുന്ന രചനയോടു കൂടിയവ, യഥോപദേശം=ഉപദേശത്തെ അനുസരിക്കുന്നത്, രചനാ=ലക്ഷണം, സാമന്തപൂർവ്വങ്ങൾ=സാമന്തങ്ങളാകുന്ന പൂർവ്വങ്ങളോടു കൂടിയവ, സാമന്തങ്ങൾ=ചുററുമുള്ള ഗൃഹങ്ങൾ, പൂർവ്വങ്ങൾ=ആദ്യങ്ങൾ, ഗൃഹങ്ങൾ=ഭവനങ്ങൾ, വദിക്ക=പറയുക.

സാ—ജനനകാലത്തിങ്കൽ എല്ലാ ഗ്രഹങ്ങളേക്കാളും ബലമേറിയവൻ ശനിയാകിൽ സൂതികാഗൃഹം പഴയതായിട്ടും തൽകാലത്തിങ്കൽ വാസയോഗ്യമാക്കപ്പെട്ടതായിട്ടുമിരിക്കുന്നതാകുന്നു എന്നു പറയേണം. ചൊവ്വയാകിൽ അഗ്നിബാധ ഹേതുവായിട്ടു ഒട്ടേടം നശിച്ചതാകുന്നു എന്നു പറയേണം. ചന്ദ്രനാകിൽ നൂതനമാകുന്നു എന്നു പറയേണം. ആദിത്യനാകിൽ വളരെ മരങ്ങൾകൊണ്ടു നിർമ്മിക്കപ്പെട്ടതായിയും മരങ്ങളുടെ അസാരത ഹേതുവായിട്ടും ചേപ്പുകൾ ആകുന്നുപോകനിമിത്തമായിട്ടും വളരെക്കാലം നില്ക്കാത്തതായിയുമിരിക്കുന്നതാകുന്നു എന്നു പറയേണം. ബുധനാകിൽ വളരെ ആശാരിമാരിൽനിന്നു ഉത്ഭവിച്ചതാകുന്നു എന്നു പറയേണം. അല്പകാലം പണിചെയ്തവർ കാലാന്തരത്തിങ്കൽ സംഗതിവശാൽ പണിയിൽനിന്നുവേർപെട്ടു പോകനിമിത്തമായി വേറെ ചിലരെ അവരുടെസ്ഥാനത്തിങ്കലാക്കിവെച്ചാലും മേലാശാരിക്കു മാററംവന്നാലും ഗൃഹത്തിന്നു അനേകശിൽപ്പോത്ഭവത്വമുണ്ടാകും. അതിനെ ഗ്രഹിച്ചുകൊൾകയും വേണം. ശുക്രനാകിൽ മനോഹരമായിയും ചിത്രത്തോടുകൂടിയതായിയും നൂതനമായിയുമിരിക്കുന്നതാകുന്നു എന്നു പറയേണം. ബൃഹസ്പതിയാകിൽ ഉറപ്പുള്ള മരങ്ങൾകൊണ്ടു വേണ്ടുംവണ്ണം നിർമ്മിക്കപ്പെട്ടതാകയാൽ വളരെക്കാലം നില്ക്കുന്നതാകുന്നു എന്നു പറയേണം. ഇങ്ങിനെ തൃതീയപാദാവസാനംവരെ ഉള്ള പദങ്ങളാൽ സാദ്ധ്യങ്ങളായ വാക്യങ്ങളുടെ സാരം.

ശശിസുതേ അനേകശിൽപ്പദ്ഭവംച എന്നുള്ള ച ശബ്ദം നദൃഢമെന്നതിന്റെ അനുഷംഗത്തെ ബോധിപ്പിക്കുന്നതാകുന്നു എന്ന്

അറിഞ്ഞുകൊൾകയും വേണം. 'സർവ്വേഭ്യോപിബലിഷ്ടക്കേകാഷ്ഠാ ഗ്ര്യമദ്ദഗ്ധഞ്ചേതൽ ആചക്ഷ്വഗ്രഹമിന്ദ്വൗതു നവംഭൗമേഗ്നിശേഷിതം ബഹുഭിശ്ശില്പിഭിസ്സൌമ്യൈരചിതഞ്ചാദ്ദഗ്ധംവദ ജീവേദ്ദഗ്ധംഭൃഗോഃ പുത്രേ രമ്യമാലേഖ്യയോജിതം നവഞ്ചനാരദാഖ്യാഹിശനൌജീർണ്ണഞ്ചസംസ്ഥിതം സൂതികാഭവനസ്യേത്ഥം സ്വരൂപമവധാരയ', എന്നു ബൃഹൽപ്രാജാപത്യമുണ്ടാകയാൽ മേല്പറഞ്ഞതൊക്കയും യുക്തംതന്നെ. ഇനി അവശിഷ്ടമായ വാക്യത്തിന്റെ സാരത്തെ പറയുന്നു.

സൂതികാഗൃഹത്തെ സ്ഥിരമാക്കി കല്പിച്ചാൽ അതിന്റെ ഏതേതു ഭാഗങ്ങളിൽ ഗ്രഹങ്ങൾ വരുന്നുവോ ആ ഭാഗങ്ങളിൽ അടുത്തു നാലുപുറവുമുള്ള ഗ്രഹങ്ങളേയും സൂര്യാദിഗ്രഹങ്ങളെക്കൊണ്ടു പറയാം. അതുകൾക്കും ശാസ്ത്രോക്തലക്ഷണാനുരോധമുണ്ടായിരിക്കുമെന്നും ശാസ്ത്രോക്തലക്ഷണങ്ങൾ ജീർണ്ണം സംസ്ഥിതമിത്യാദി ലക്ഷണങ്ങൾതന്നെ എന്നും ധരിക്കേണം. സാമന്തപൂർവ്വാനെന്നു പൂർവ്വഗ്രഹണത്തെ ചെയ്കയാൽ അടുത്തുള്ള ദേവാലയം മുതലായതിനേയും ചക്രസ്ഥിതഗ്രഹങ്ങളെക്കൊണ്ടു തന്നെ പറയാമെന്നതും ഗ്രാഹ്യമാകുന്നു. 'തദേവസ്ഥിരചക്രഞ്ച കല്പയിത്വാഥതൽഗതൈഃ യഥാഭാഗം ഗ്രഹൈസ്സൈശ്ച സമന്താന്നന്ദിരംവദ ദേവാലയാദിന്യന്യാനിഗ്രഹാവസ്ഥാനുരോധതഃ ആഖ്യേയാനിസമന്താദ്വാതാന്യന്യൂന്യഭയാനിവാ' എന്ന ബൃഹൽപ്രാജാപത്യം മേല്പറഞ്ഞതിന്നു മൂലമാകുന്നു. ഇങ്ങിനെ ചരമവാക്യത്തിന്റെ സാരസംക്ഷേപമെന്നറിക.

൫൦. മേഷകുളീരതുലാളിഘടൈഃപ്രാ-
ഗുത്തരതോഗുരുസൌമ്യഗൃഹേഷു
പശ്ചിമതശ്ചവൃഷേണനിവാസോ
ദക്ഷിണഭാഗകരൌമൃഗസിംഹൌ.

അ—മേഷകുളീരതുലാളിഘടൈഃ ലഗ്നൈഃ നിവാസഃ പ്രാക്കു വക്തവ്യഃ ഭവതി. ഗുരുസൌമ്യഗൃഹേഷു ലഗ്നേഷു സൽസു ഉത്തരതഃ വക്തവ്യഃ ഭവതി. വൃഷേണ പശ്ചിമതഃ ച മൃഗസിംഹൌ ദക്ഷിണഭാഗകരൌ ഭവതഃ.

അന്വ—മേഷകുളീരതുലാളിഘടങ്ങളാകുന്ന ലഗ്നങ്ങൾ ഹേതുവായിട്ടു നിവാസം പ്രാഗ്ഭാഗത്തിങ്കൽ വക്തവ്യമായി ഭവിക്കുന്നു. ഗുരുസൌമ്യഗ്രഹങ്ങൾ ലഗ്നങ്ങളായിരിക്കും സമയത്തിങ്കൽ ഉത്തരഭാഗത്തിങ്കൽ വക്തവ്യമായി ഭവിക്കുന്നു. വൃഷമാകുന്ന ലഗ്നം ഹേതുവായിട്ടു പശ്ചിമഭാഗത്തിങ്കൽ വക്തവ്യമായി ഭവിക്കുന്നു. മൃഗസിംഹങ്ങളാകുന്ന ലഗ്നങ്ങൾ ദക്ഷിണഭാഗകരങ്ങളായി ഭവിക്കുന്നു.

വരി—മേഷകുളീരതുലാളിഘടങ്ങൾ=മേഷവും കുളീരവും തുലയും അളിയും ഘടവും, മേഷം=മേടം, കുളീരം=കർക്കടം, തുലാ=തുലാ

രാശി, അളി=വൃശ്ചികം, ഘടം=കുംഭം, നിവാസം=പ്രസവകാലസ്ഥിതി, പ്രാഗ്ഭാഗം=പൂർവ്വഭാഗം, (കിഴക്കെ ഭിത്തിയുടെ സമീപമെന്നു സാരം) ഗുരുസൌമ്യഗൃഹങ്ങൾ=ഗുരുസൌമ്യന്മാരുടെ ഗൃഹങ്ങൾ, ഗുരുസൌമ്യന്മാർ=ഗുരുവും സൌമ്യനും, ഗുരു=വ്യാഴം, സൌമ്യൻ=ബുധൻ, ഗൃഹങ്ങൾ = രാശികൾ, ഉത്തരഭാഗം = വടക്കെ ഭാഗം, (വടക്കെ ഭിത്തിയുടെ സമീപമെന്നു സാരം) വൃഷം = ഇടവം, പശ്ചിമഭാഗം=പടിഞ്ഞാറെ ഭാഗം, (പടിഞ്ഞാറെ ഭിത്തിയുടെ സമീപമെന്നു സാരം) വക്തവ്യം=വചിക്കപ്പെടുവാൻ യോഗ്യം, വചിക്ക=പറയുക, മൃഗസിംഹങ്ങൾ=മൃഗവും സിംഹവും, മൃഗം=മകരം, സിംഹം=ചിങ്ങം, ദക്ഷിണഭാഗകരങ്ങൾ=ദക്ഷിണഭാഗത്തെ സൂചിപ്പിക്കുന്നവ, ദക്ഷിണഭാഗം=ദക്ഷിണമായ ഭാഗം, ദക്ഷിണം=തെക്ക്, ഭാഗം=പ്രദേശം, സൂചിപ്പിക്ക=അറിയിക്കുക.

സാ__മേടം, കർക്കടകം, തുലാം, വൃശ്ചികം, കുംഭം, ഈ രാശികളിൽ ഒന്നു ലഗ്നമാകിൽ മേൽപ്രകാരമിരിക്കുന്ന ഗൃഹത്തിന്റെ കിഴക്കെ ഭിത്തിയുടെ സമീപം പ്രസവസ്ഥലമെന്നു പറയേണം. മിഥുനം, കന്നി, ധനു, മീനം, ഈ രാശികളിൽ ഒന്നു ലഗ്നമാകിൽ വടക്കെ ഭിത്തിയുടെ സമീപമെന്നു പറയേണം ഇടവം ലഗ്നമാകിൽ പടിഞ്ഞാറെ ഭിത്തിയുടെ സമീപമെന്നു പറയണം. മകരം, ചിങ്ങം, ഈ രാശികളിൽ ഒന്നു ലഗ്നമാകിൽ തെക്കെ ഭിത്തിയുടെ സമീപമെന്നു പറയേണം.

മേൽപറഞ്ഞ ശ്ലോകത്തിങ്കൽ ലഗ്നവാചകശബ്ദത്തെ പ്രയോഗിക്കായ്കയാൽ മേഷാദിരാശികളിൽ ഒന്നു ലഗ്നമായിരിക്കുകയും മേഷാദിരാശികളിൽ ഒന്നിനോടു സമാനമായ രൂപത്തോടുകൂടിയ ഒരു വസ്തുവിന്റെ ദർശനമോ അതിന്റെ ധ്വനിശ്രവണമോ അതുകളെ പറയുന്ന ശബ്ദത്തിന്റെ ശ്രവണമോ മേഷാദിപ്രതിമാദർശനമോ ഒന്ന് അതിനു സഹായമായി ഉണ്ടാകയും കൂടി വരികിലല്ലാതെ മേൽപ്രകാരംതന്നെ എന്നു ദൃഢമാകുംവണ്ണം പറഞ്ഞുകൂടാ എന്നതിനെ സൂചിപ്പിച്ചിരിക്കുന്നു.

മേഷകർക്കടകൌതൌലിവൃശ്ചികൌകലശാഹ്വയഃ
പ്രാഗ്ഭാഗസൂചകാഃപഞ്ചരാശയഃപ്രസവേമതാഃ
വീണാകന്യാധനുശ്ചാപഉത്തരംസൂചയന്ത്യമീ
വൃഷഃപശ്ചിമമാചഷ്ടേമൃഗസിംഹൌതുദക്ഷിണം
അഥൈഷാംലഗ്നഭാവേനസഹമേഷാദിദർശനം
തദ്ധ്വനിശ്രവണംയദ്വാതദ്വാചകപദശ്രുതിഃ
പ്രതിമാദർശനംവൈഷാംസംഭവേദ്യദിവൈതദ
തത്രതത്രദൃഢംതാവൽപ്രസവംബ്രൂഹിനാരദം
അഥനോലഗ്നഭാവേനകേവലേനതഥാകചിൽ

എന്നു ബൃഹൽപ്രാജാപത്യമുണ്ടാകയാൽ മേൽപ്രകാരംതന്നെ ആ ചാര്യാശയമെന്നത് ഊഹ്യമാകുന്നു. ബൃഹച്ഛൌനകഹോരയിൽ 'അഥൈഷാംലഗ്നഭാവേന ലഗ്നാംശകതയാപിവാ' എന്നാകയാൽ ലഗ്നത്തിന്നു മാററം വരികിലും ലഗ്നാംശകത്തിന്നു ബലമുള്ളപ്പോൾ അതിനെ പ്രമാണിച്ചും മേൽപ്രകാരം പറയാം. അവിടെയും 'മേഷാദിദശനധ്വാനതച്ഛബ്ദശ്രവണേപുനഃ' ഇത്യാദി വാക്യശേഷമുണ്ടാകയാൽ മേൽപറഞ്ഞതുകളിൽ ഒന്നിൻെറ സാഹായ്യത്തെ നോക്കിക്കൊൾകയും വേണം.

൨൧. പ്രാച്ച്യാദിഗൃഹേക്രിയാദയോ
ദ്വൌദ്വൌകോണഗതാദ്വിമൂർത്തയഃ
ശയ്യാസ്വപിവാസ്തുവദ്വദേൽ
പാദാഃഷൾത്രിനവാന്ത്യസംസ്ഥിതൈഃ.

അ—ഗൃഹേ ക്രിയാദയഃ രാശയഃ ദ്വൌ ദ്വൌ പ്രാച്ച്യാദി ഭവന്തി. ദ്വിമൂർത്തയഃ കോണഗതാഃ ഭവന്തി. ശയ്യാസു അപി വാസ്തുവൽ വദേൽ. പാദാഃ ഷൽ ത്രിനവാന്ത്യസംസ്ഥിതൈഃ വാച്യാഃ.

അന്വ—ഗൃഹത്തിങ്കൽ ക്രിയാദികളായിരിക്കുന്ന രാശികൾ ഈ രണ്ടായിട്ടു കിഴക്കെ ദിക്കിങ്കൽനിന്നു തുടങ്ങി സ്ഥിതങ്ങളായി ഭവിക്കുന്നു. ദ്വിമൂർത്തികൾ കോണഗതങ്ങളായി ഭവിക്കുന്നു. ശയ്യകളിലും വാസ്തുവിങ്കൽ എന്നപോലെ വദിക്കേണം. പാദങ്ങൾ ഷൾത്രിനവാന്ത്യസംസ്ഥിതന്മാരായിരിക്കുന്ന ഗ്രഹങ്ങൾ ഹേതുവായിട്ടു വാച്യങ്ങളാകുന്നു.

വി—ഗൃഹം=സൂതികാഗൃഹം, ക്രിയാദികൾ=മേഷാദികൾ, സ്ഥിതങ്ങൾ=സ്ഥിതിചെയ്യുവ, സ്ഥിതിചെയ്യ=വർത്തിക്കുക, ദ്വിമൂർത്തികൾ=ഉഭയരാശികൾ, കോണഗതങ്ങൾ=കോണങ്ങളെ ഗമിച്ചവ, കോണങ്ങൾ=കോണുകൾ, ഗമിക്കു=ആശ്രയിക്കുക, ശയ്യകൾ=ശയനങ്ങൾ, (കട്ടിൽ മുതലായവ) വാസ്തു=ഗൃഹം, വദിക്കു=പറയുക, പാദങ്ങൾ=കാലുകൾ ഷൾത്രിനവാന്ത്യസംസ്ഥിതന്മാർ= ഷൾത്രിനവാന്ത്യങ്ങളിൽ സംസ്ഥിതന്മാർ, ഷൾത്രിനവാന്ത്യങ്ങൾ=ഷഷ്ഠവും തൃതീയവും നവമവും അന്ത്യവും, ഷഷ്ഠം=ആറാമേടം, തൃതീയം=മൂന്നാമേടം, നവമം=ഒമ്പതാമേടം, അന്ത്യം=പന്ത്രണ്ടാമേടം, സംസ്ഥിതന്മാർ=സംസ്ഥിതി ചെയ്യുവർ, സംസ്ഥിതിചെയ്യ=നില്ക്കുക, വാച്യങ്ങൾ=വചിക്കപ്പെടുവാൻ യോഗ്യങ്ങൾ, വചിക്കു=പറയുക.

സാ— മേഷാദിരാശികളെ സൂതികാഗൃഹത്തിങ്കലും കല്പിച്ചുകൊൾക. എങ്ങിനെയെന്നാൽ മേടവും, ഇടവവും കിഴക്കേദിക്കിൽ. കർക്കടവും ചിങ്ങവും തെക്കേദിക്കിൽ. തുലാവൃശ്ചികങ്ങൾ പടിഞ്ഞാറെ ദിക്കിൽ. മകരകുംഭങ്ങൾ വടക്കെ ദിക്കിൽ. മിഥുനം അഗ്നികോ

ണിൽ. കന്നി നിരൃതികോണിൽ. ധനു വായുകോണിൽ. മീനം ഈ ശാനകോണിൽ ഇങ്ങിനെ എന്നറിക. ഇതുകൊണ്ടുള്ള കാര്യം 'ജീർണ്ണം സംസ്കൃതമിത്യാദി' വിധിയെ അനുസരിച്ചു വക്തവ്യമായ ജീർണ്ണത്വാദികളുടെ ദിങ്നിർണ്ണയമാകുന്നു. ജീർണ്ണത്വാദി സൂചകനായ ഗ്രഹത്താൽ ആശ്രിതമായ രാശി മേൽ പ്രകാരമുള്ള വിന്യാസത്തിങ്കൽ ഏതൊരു ഭാഗത്തിങ്കലായി വരുന്നുവോ അവിടെ ജീർണ്ണത്വത്തേയും സംസ്കൃതത്വത്തേയും പറയേണം. ഇങ്ങിനെ ദഗ്ധത്വം മുതലായതിനേയും മേൽപ്രകാരമുള്ളവിന്യാസത്തെ അനുസരിച്ചു പറഞ്ഞുകൊൾക. ഇങ്ങിനെ തത്തൽപ്രദേശമാത്രത്തിങ്കലുള്ള അവസ്ഥാവിശേഷത്തെ പറയുമ്പോൾ ചിലതിന്ന് അപേക്ഷയോടുകൂടി വരുന്ന ശുഭപാപദൃഷ്ടിയോഗാദികളെ യുക്തിയെ അനുസരിച്ചു യഥാർത്ഥമായി ഗ്രഹിച്ചുകൊൾകയും വേണം. ഗ്രഹത്തിങ്കൽ പറഞ്ഞ വിധി ശയനത്തിങ്കലും സമാനമാകുന്നു. ശയനം=കട്ടിൽ, അതിന്റെ കാലുകളെ ആറാമേടത്തും മൂന്നാമേടത്തും ഒമ്പതാമേടത്തും പന്ത്രണ്ടാമേടത്തും ഉള്ള ഗ്രഹങ്ങളെക്കൊണ്ടു പറകയും വേണം. എങ്ങിനെ എന്നാൽ പ്രസവലഗ്നത്തെ ശയനത്തിങ്കൽ തലവെക്കും പ്രദേശത്തിങ്കലാക്കി കല്പിച്ച് തൃതീയഷഷ്ഠനവമദ്വാദശരാശികളെ പാദങ്ങളാക്കിയും ഗ്രഹിച്ച് അതുകളിൽ നില്ക്കുന്ന ഗ്രഹങ്ങളെക്കൊണ്ടു പാദാവസ്ഥാവിശേഷത്തെ പറയേണമെന്നറിക.

൨൧. ചന്ദ്രലഗ്നാന്തരഗതൈർഗ്രഹൈഃ സ്യുരുപസൂതികാഃ
ബഹിരന്തശ്ച ചക്രാദ്ധേ ദൃശ്യാദൃശ്യേ പരേന്യഥാ.

അ—ഉപസൂതികാഃ ചന്ദ്രലഗ്നാന്തരഗതൈഃ ഗ്രഹൈഃ തുല്യാഃ സ്യുഃ. തഃ ദൃശ്യാദൃശ്യേ ചക്രാദ്ധേ സ്ഥിതൈഃ ഗ്രഹൈഃ ബഹിഃഅന്തഃ ച വാച്യാഃ. പരേ അന്യഥാ ആഹുഃ

അന്വ—ഉപസൂതികമാർ ചന്ദ്രലഗ്നാന്തരഗതന്മാരായിരിക്കുന്ന ഗ്രഹങ്ങളോടു തുല്യകളായി ഭവിക്കും. അവർ ദൃശ്യാദൃശ്യമായ ചക്രാദ്ധത്തിങ്കൽ സ്ഥിതന്മാരായിരിക്കുന്ന ഗ്രഹങ്ങളെക്കൊണ്ടു ബഹിർഭാഗത്തിങ്കലും അന്തർഭാഗത്തിലും ക്രമേണ വാച്യകളാകുന്നു. പരന്മാർ അന്യപ്രകാരേണ പറയുന്നു.

പരി—ഉപസൂതികമാർ=പ്രസവവേദനാരംഭശ്രവണം ഹേതുവായിട്ട് ഉപഗതകളായ പെണ്ണുങ്ങൾ, ചന്ദ്രലഗ്നാന്തരഗതന്മാർ=ചന്ദ്രലഗ്നാന്തരത്തെ ഗമിച്ചവർ, ചന്ദ്രലഗ്നാന്തരം=ചന്ദ്രലഗ്നങ്ങളുടെ അന്തരം, ചന്ദ്രലഗ്നങ്ങൾ=ചന്ദ്രനും ലഗ്നവും, അന്തരം=മദ്ധ്യം, ഗമിക്ക=പ്രാപിക്കുക, തുല്യകൾ=തുല്യമായ സംഖ്യ മുതലായതിനോടുകൂടിയവർ, അവർ=ഉപസൂതികമാർ, ദൃശ്യാദൃശ്യം=ദൃശ്യമായിയും അദൃശ്യമായിയുമിരിക്കുന്നത്, ദൃശ്യം=ദർശനയോഗ്യം, അദൃശ്യം=ദർ

നായോഗ്യം, ചക്രാദ്ധം=ചക്രത്തിൻെറ അദ്ധം, ചക്രം=രാശിമണ്ഡലം, ബഹിർഭാഗം=പുറം, അന്തർഭാഗം=ഉള്ള്, വാച്യകൾ=വചിക്കപ്പെടുവാൻ യോഗ്യകൾ, വചിക്ക=പറയുക, പരന്മാർ=അന്യന്മാർ, അന്യപ്രകാരം=അന്യമായിരിക്കുന്ന പ്രകാരം, അന്യം=അപരം.

സാ_ലഗ്നത്തിൻെറയും ചന്ദ്രാധിഷ്ഠിതരാശിയുടേയും മദ്ധ്യത്തിങ്കൽ എത്ര ഗ്രഹങ്ങൾ ഭവിക്കുന്നുവോ അത്ര ഉപസൂതികമാർ ഉണ്ടായിരുന്നു എന്നു പറയേണം. അവരുടെ ജാതിവർണ്ണവയോരൂപങ്ങളേയും മേൽപ്രകാരമുള്ള ഗ്രഹങ്ങളെക്കൊണ്ടു തന്നെ പറഞ്ഞുകൊൾക. 'വിപ്രാദിതഃശുക്രഗുരു' ഇത്യാദി പ്രമാണാനുരോധേന ജാതിയേയും 'രക്തശ്യാമോ ഭാസ്കര' ഇത്യാദി പ്രമാണാനുരോധേന വർണ്ണത്തേയും 'ആവിംശതേഃകജബുധൌഭൃഗ്വ്ദ്യയോയൌവനംകഥയതീഹ രവിദേവേഡ്യൌമദ്ധ്യംവാർദ്ധക്യംരവിസുതസ്സമാചഷ്ട' എന്നുള്ള ഗീതിഃഹാരാദികളെ അനുസരിച്ചു വയസ്സിനേയും മധുപിംഗലദൃഗിത്യാദിപ്രമാണാനുരോധേന രൂപത്തേയും പറയേണം.

ലഗ്നാദിരാശിമണ്ഡലത്തിങ്കൽ മേൽപ്രകാരം നില്ക്കുന്ന ഗ്രഹങ്ങളിൽ ദൃശ്യാർദ്ധത്തിങ്കൽ പെട്ടവരെക്കൊണ്ടു ബഹിർഭാഗത്തിങ്കലുണ്ടായിരുന്ന ഉപസൂതികമാരേയും അദൃശ്യാർദ്ധത്തിങ്കൽ പെട്ടവരെക്കൊണ്ട് അന്തർഭാഗത്തിങ്കൽ ഉണ്ടായിരുന്ന ഉപസൂതികമാരേയും പറയേണം. ലഗ്നത്തിങ്കൽ ഉദിതങ്ങളായ ഭാഗങ്ങളും ദ്വാദശം ഏകാദശം ദശമം നവമം അഷ്ടമം ഈ ഭാഗങ്ങളും സപ്തമഭാവത്തിൻെറ ലഗ്നാനുദിതഭാഗസമാനങ്ങളായ ഭാഗങ്ങളും ദൃശ്യമായ അർദ്ധമെന്നും ശേഷം അദൃശ്യാർദ്ധമെന്നുംധരിച്ചുകൊൾക.'ഭാഗോലഗ്നോദിതോരിഃഫ ആയുഃകർമ്മതഥോമൃതിഃ ദ്യൂനേലഗ്നേഷ്യതുല്യോംശഇതി ദൃശ്യാർദ്ധമുച്യതേ' എന്നു ബൃഹച്ഛൌനകഹോരയും 'ലഗ്നോദിതഭാഗദ്വാദശൈകാദശദശമനവമാഷ്ടമാസ്സപ്തമരാശൌ ലഗ്നാനുദിതതുല്യാംശാ ദൃശ്യമർദ്ധംഃശേഷമദൃശ്യം' എന്നുള്ള ഭട്ടോല്പലവാക്യവും മേൽപറഞ്ഞതിന്നു മൂലമാകുന്നു. അന്യന്മാർ ദൃശ്യാർദ്ധത്തിങ്കൽ നില്ക്കുന്ന ഗ്രഹങ്ങളെക്കൊണ്ട് അന്തർഭാഗത്തിലുണ്ടായിരുന്ന ഉപസൂതികമാരെ പറയേണമെന്നും അദൃശ്യാർദ്ധത്തിങ്കൽ നില്ക്കുന്ന ഗ്രഹങ്ങളെക്കൊണ്ടു ബഹിർഭാഗത്തിങ്കലുണ്ടായിരുന്ന ഉപസൂതികമാരെ പറയേണമെന്നും പറയുന്നു. 'ഉദയേന്ദുമദ്ധ്യവർത്തിഗ്രഹതുല്യാശ്ചോപസൂതികാവാച്യാഃ ദൃശ്യേർദ്ധഭ്യന്തരഗാബാഹ്യാസ്തുല്യാശ്ചഗ്രഹൈരദൃശ്യാർദ്ധേ' എന്നു ഗീതിഹോരയിലുണ്ടാകയാൽ ഈ അന്യന്മാർ ദേവസ്വാമിമതാനുസാരികളായ ചിലരാകുന്നു എന്നത് മിതാക്ഷരയിൽ സ്പഷ്ടമാകുന്നു. ആചാര്യസമ്മതമായിട്ടുള്ളത് മുൻപറഞ്ഞപക്ഷം തന്നെ എന്നത് 'ശശിലഗ്നാന്തരസംസ്ഥഗ്രഹതുല്യാസ്സൂതികാശ്ചവക്തവ്യാഃ ഉദഗർദ്ധഭ്യന്തരഗാ ബാഹ്യാശ്ചക്രസ്യദൃശ്യേർദ്ധേ' എന്നിപ്രകാരം സല്ലജാതകത്തി

കൽ ഈ ആചാര്യൻതന്നെ പറകകൊണ്ടു സ്പഷ്ടമാകുന്നു. ഇവിടെ സ്വതുംഗവക്രോപഗതൈരിത്യാദി വക്ഷ്യമാണവിധ്യനുരോധേന ഗുണനവശാൽ സംഭവിക്കുന്നതായ സംഖ്യാബാഹുല്യത്തേയും ശത്രുക്ഷേത്രസ്ഥിതി നീചക്ഷേത്രസ്ഥിതി ഇത്യാദികൾകൊണ്ടു ഉപസ്മൃതികമാരിൽ ഗ്രാഹ്യമായ അനുപയോഗിത്വത്തേയും ഗ്രഹിച്ചു യഥോചിതമായി പറയുന്നത് യുക്തമാകുന്നു.

൨൩. ലഗ്നനവാംശപതുല്യതനുഃസ്യാ-
ദ്വീര്യയുതഗ്രഹതുല്യതനുർവ്വാ
ചന്ദ്രസമേതനവാംശപവർണ്ണഃ
കാദിവിലഗ്നവിഭക്തഭഗാത്രഃ.

അ — ലഗ്നനവാംശകതുല്യതനുഃ വീര്യയുതഗ്രഹതുല്യതനുഃ വാ സ്യാൽ ചന്ദ്രസമേതനവാംശപവർണ്ണഃ കാദിവിഭക്തഭഗാത്രഃ ച

അന്വ — ലഗ്നനവാംശപതുല്യതനുവായിട്ടോ വീര്യയുതഗ്രഹതുല്യതനുവായിട്ടോ ഭവിക്കും. ചന്ദ്രസമേതനവാംശപവർണ്ണനായിട്ടും കാദിവിലഗ്നവിഭക്തഭഗാത്രനായിട്ടും ഭവിക്കും.

വരി — ലഗ്നനവാംശപതുല്യതനു= ലഗ്ന നവാംശപതുല്യയായിരിക്കുന്ന തനുവിനോടുകൂടിയവൻ, ലഗ്നനവാംശപതുല്യാ=ലഗ്ന നവാംശപനോടു തുല്യ, ലഗ്നനവാംശപൻ=ലഗ്നത്തിന്റെ നവാംശപൻ, ലഗ്നം=ലഗ്നരാശി, നവാംശപൻ=നവാംശാധിപതി, തുല്യാ= സദൃശി, തനു=ശരീരം, വീര്യയുതഗ്രഹതുല്യതനു=വീര്യയുതഗ്രഹതുല്യയായിരിക്കുന്ന തനുവിനോടുകൂടിയവൻ, വീര്യയുതഗ്രഹതുല്യാ=വീര്യയുതഗ്രഹത്തോടു തുല്യാ, വീര്യയുതഗ്രഹം=വീര്യയുതനായിരിക്കുന്ന ഗ്രഹം, വീര്യയുതൻ=വീര്യത്തോടുകൂടിയവൻ, വീര്യം=ബലം, ചന്ദ്രസമേതനവാംശപവർണ്ണൻ= ചന്ദ്രസമേതനവാംശപന്റെ വർണ്ണം പോലെയിരിക്കുന്ന വർണ്ണത്തോടുകൂടിയവൻ, ചന്ദ്രസമേതനവാംശപൻ=ചന്ദ്രസമേതനവാംശത്തിന്റെഅധിപതി, ചന്ദ്രസമേതനവാംശം=ചന്ദ്രസമേതമായിരിക്കുന്ന നവാംശം, ചന്ദ്രസമേതം=ചന്ദ്രനോടുചേർന്നത്, നവാംശം=നവഭാഗം, വർണ്ണം=നിറം, കാദിവിലഗ്നവിഭക്തഭഗാത്രൻ=കാദിവിലഗ്നവിഭക്തമായിരിക്കുന്ന ഭഗാത്രത്തോടുചേർന്നവൻ, കാദിവിലഗ്നവിഭക്തം=കാദിയാകുംവർണ്ണം വിലഗ്നവിഭക്തം, കാദി=കമാകുന്ന ആദിയോടുകൂടിയത്, കം=ശിംസ്സ്, വിലഗ്നവിഭക്തം=വിലഗ്നങ്ങൾകൊണ്ടു വിഭക്തം, വിലഗ്നങ്ങൾ=ലഗ്നം മുതലായ രാശികൾ, വിഭക്തം=വിഭജിക്കപ്പെട്ടത്, ഭഗാത്രം= ഭസ്വരൂപമായിരിക്കുന്ന ഗാത്രം, ഭസ്വരൂപം=രാശിസ്വരൂപം, ഗാത്രം=ശരീരം.

സാ — ലഗ്നനവാംശകാധിപന്റെ ശരീരം യാതൊരുപ്രകാരമൊ അപ്രകാരമിരിക്കുന്ന ശരീരത്തോടുകൂടിയവനായി ഭവിക്കും. ജ

നനകാലത്തിങ്കൽ യാതൊരു ഗ്രഹം ബലവാനായി ഭവിക്കുന്നുവൊ ആ ഗ്രഹത്തിന്റെ ശരീരത്തോടു തുല്യമായിരിക്കുന്ന ശരീരത്തോടു കൂടിയവനായി ഭവിക്കുകയുമാം. ചന്ദ്രനവാംശകാധിപതിയുടെ നിറത്തോടു തുല്യമായ നിറത്തോടുകൂടിവനായി ഭവിക്കും. ലഗ്നാദി രാശികളെ വരാംഗമാനനമാം ഇത്യാദി മുൻപറഞ്ഞപ്രകാരം ശിരസ്സു മുതലായ അംഗങ്ങളാക്കി കല്പിച്ചാൽ യാതൊരംഗമായിട്ടു യാതൊരുരാശി വരുന്നുവൊ, ആ അംഗത്തിന്റെ ലക്ഷണം അതിങ്കലുള്ള ഗ്രഹയോഗക്ഷണാദികൾകൊണ്ടു പറയേണം. ജാതനായിരിക്കുന്നവന്റെ ശരീരാകൃതിയെ ലഗ്നാംശകാധിപതിയെക്കൊണ്ടൊ ബലവാനായിരിക്കുന്നഗ്രഹത്തെക്കൊണ്ടൊ ഊഹിക്കുമ്പോൾ മധുപിംഗലദൃകുചതുരശ്രുതനുരിത്യാദിയായി മുൻ പറകപ്പെട്ടവയേയും നിറത്തെ ഊഹിക്കുമ്പോൾ രക്തശ്യാമ ഇത്യാദിയായി മുൻ പറകപ്പെട്ടവയേയും സ്മരിച്ച് യഥാശാസ്ത്രമായി ധരിച്ചുകൊൾകയും വേണം. ലഗ്നാദിരാശികൾകൊണ്ടു ശിരസ്സു മുതലായ അംഗങ്ങളെ കല്പിച്ചാൽ അതാത് അംഗത്തിന്ന് അതാതു രാശി പ്രമാണത്തെ അനുസരിച്ചും ആ രാശികളിൽ ഉള്ള ഗ്രഹത്തിന്റെ അവസ്ഥയെ അനുസരിച്ചും അല്ലാ എങ്കിൽ ആ രാശികളെ നോക്കുന്ന ഗ്രഹത്തിന്റെ അവസ്ഥയെ അനുസരിച്ചും ദീർഘത്വം മുതലായതിനെ പറഞ്ഞുകൊൾക. 'അംഗസ്യദീർഘത്വേദീർഘാധിപതൌഗ്രഹേചതത്രസ്ഥേ തദ്ദൃഷ്ടൌതഥവാംഗംതദാദിശേദ്ദീർഘമപിചജാതസ്യ' എന്ന ഗീതിയോടു മേൽപറഞ്ഞതിന്നു മൂലമാകുന്നു. ഹ്രസ്വരാശി രാംഗമായി വരികയും അതിങ്കൽ ഹ്രസ്വരാശ്യധിപനായ ഒരു ഗ്രഹത്തിന്റെ യോഗമൊ ദൃഷ്ടിയൊ ഉണ്ടാകയും കൂടി വരികിൽ ആ അംഗം ഹ്രസ്വമായിരിക്കുമെന്നും ദീർഘരാശ്യധിപൻ ഹ്രസ്വരാശിയിലും ഹ്രസ്വരാശ്യധിപൻ ദീർഘരാശിയിലുമായി നില്ക്കിൽ ആ രാശികൾകൊണ്ടു വാച്യങ്ങളായ അംഗങ്ങൾ മദ്ധ്യപ്രമാണങ്ങളായിരിക്കുമെന്നും മേൽ പറഞ്ഞതുകൊണ്ടുതന്നെ ഊഹ്യമാകുന്നു.

൨൪. കണ്ഠകുക്ഷ്യോത്രനസാകപോലാനനവൊ വക്ത്രഞ്ചഹോരാദയ-
സ്തേകണ്ണാംസകബാഹുപാർശ്വഹൃദയക്രോഡാനിനാഭിസ്തഥാ
വസ്തിശ്ശിശ്നഗുദേതതശ്ചവൃഷണാവൂരുത്രതോജാനുനീ
ജംഘാംഘ്രീത്യുഭയത്രവാമമുദിതൈർദ്ദ്രേക്കാണഭാഗൈസ്ത്രിധാ.

അ— ഹോരാദയഃകണ്ഠകുക്ഷ്യോത്രനസാകപോലഹനവഃവക്ത്രം ച. തേ തഥാ കണ്ണാംസകബാഹുപാർശ്വഹൃദയക്രോഡാനി നാഭിഃ ച. തേ തതഃ വസ്തിഃ ശിശ്നഗുദേ തതഃ വൃഷണൌ ഊരു ച. തതഃ ജാനുനീ ജംഘാംഘ്രീ ച. ഇതി ദ്രേക്കാണഭാഗൈഃ ത്രിധാ ഭവതി. ഉഭയത്ര വാമം ഉദിതൈഃ കൽപ്യം.

അനു— ഹോരാദികൾ കണ്ഠകുക്ഷ്യോത്രനസാകപോലഹനുക്ക

ളായിട്ടും വക്ത്രമായിട്ടും ഭവിക്കുന്നു. അതുകൾ അപ്രകാരം കണ്ഠാംസകബാഹുപാർശ്വഹൃദയക്രോഡങ്ങളായിട്ടും നാഭിയായിട്ടും ഭവിക്കുന്നു. അതുകൾ പിന്നെ വസ്തിയായിട്ടും ശിശ്നഗുദങ്ങളായിട്ടും പിന്നെ വൃഷണങ്ങളായിട്ടും ഊരുക്കളായിട്ടും പിന്നെ ജാനുക്കളായിട്ടും ജംഘാഘ്രിയായിട്ടും ഭവിക്കുന്നു. ഇങ്ങിനെ ദ്രേക്കാണഭാഗങ്ങൾ ഹേതുവായിട്ടു മൂന്നു പ്രകാരേണ വിഭാഗം കൽപ്യമായി ഭവിക്കുന്നു. ഉഭയങ്ങളിൽവെച്ചു വാമം ഉദിതങ്ങൾകൊണ്ടു കൽപ്യമാകുന്നു.

പരി—ഹോരാദികൾ=ഹോര മുതലായ രാശികൾ, ഹോരാ=ലഗ്നം, കണ്ഡകൾ=ത്രിനസാകപോലഹനുക്കൾ=കമ്പം ദൃക്കുകളും ശ്രോത്രങ്ങളും നസകളും കപോലങ്ങളും, ഹനുക്കളും, കം=ശിരസ്സ്, ദൃക്കുകൾ=കണ്ണുകൾ, ശ്രോത്രങ്ങൾ=ചെവികൾ, നസകൾ=മൂക്കുകൾ, കപോലങ്ങൾ=കവിൾത്തടങ്ങൾ, ഹനുക്കൾ=ഹനുക്കളെന്ന അവയവങ്ങൾ, വക്ത്രം=മുഖം, അതുകൾ=ഹോരാദികൾ, കണ്ഠാംസകബാഹുപാർശ്വഹൃദയക്രോഡങ്ങൾ=കണ്ഠവും അംസകങ്ങളും ബാഹുക്കളും പാർശ്വങ്ങളും ഹൃദയവും ക്രോഡവും, കണ്ഠം=കഴുത്ത്, അംസകങ്ങൾ=ചുമലുകൾ, ബാഹുക്കൾ=കൈകൾ, പാർശ്വങ്ങൾ=പാർശ്വഭാഗങ്ങൾ, (കക്ഷങ്ങളുടെ താഴെ അറ്റം ഉള്ള ഭാഗങ്ങളെന്നു സാരം) ഹൃദയം=ഹൃദയമെന്ന സ്ഥാനം, ക്രോഡം=വയർ, നാഭി=പൊക്കിൾ, വസ്തി=നാഭിയുടേയും ലിംഗത്തിന്റേയും മദ്ധ്യമായ ഭാഗം, ശിശ്നഗുദങ്ങൾ=ശിശ്നവും ഗുദവും, ശിശ്നം=ലിംഗം, ഗുദം=മലദ്വാരം, വൃഷണങ്ങൾ=മുഷ്കങ്ങൾ, (മണിത്തിരികൾ) ഊരുക്കൾ=തുടകൾ, ജാനുക്കൾ=മുട്ടുകൾ, ജംഘാംഘ്രി=ജംഘകളും അംഘ്രികളും, ജംഘകൾ=കണങ്കാലുകൾ, അംഘ്രികൾ=ചാണങ്ങൾ, ദ്രേക്കാണഭാഗങ്ങൾ=ദ്രേക്കാണങ്ങളാകുന്ന ഭാഗങ്ങൾ, ദ്രേക്കാണങ്ങൾ=ദ്രേക്കാണമെന്ന പേരോടുകൂടിയവ, ഭാഗങ്ങൾ=അംശങ്ങൾ, (ഒരു രാശിയുടെ മൂന്നിൽ ഒരു ഭാഗത്തിൽ ദ്രേക്കാണമെന്നു പേർ പറഞ്ഞിട്ടുണ്ട്.) കല്പ്യം=കല്പിക്കപ്പെടുവാൻ യോഗ്യം, ഉഭയങ്ങൾ=രണ്ടു ഭാഗങ്ങളോടൊ രണ്ടു വ്യക്തികളോടൊ കൂടിയവ, വാമം=വാമമായ ഭാഗം, (അല്ലാ എങ്കിൽ ഇടത്തേത്) ഉദിതങ്ങൾ=ഉദിച്ചവ, (ദൃശ്യങ്ങളെന്നു സാരം) കൽപ്യം=കൽപിക്കപ്പെടുവാൻ യോഗ്യം.

സാ—ലഗ്നം മുതലായ രാശികൾ ജനിച്ചവന്റെ ശിരസ്സു മുതൽ മുഖാന്തങ്ങളായ അവയങ്ങളാകുന്നു എന്നും അതുകൾതന്നെ കണ്ഠംമുതൽ നാഭ്യന്തങ്ങളായ അവയവങ്ങളാകുന്നു എന്നും അതുകൾതന്നെ വസ്തി മുതൽ പാദാന്തങ്ങളായ അവയവങ്ങളാകുന്നു എന്നും ധരിക്കണം. എന്നാൽ ലഗ്നാദിരാശികൾ എന്നും മേൽപ്ര

കാരം ധരിക്കേണമെന്നോ അല്ല. ലഗ്നം പ്രഥമദ്രേക്കാണമാകുന്നു എങ്കിൽ ശിരസ്സുമുതൽ മുഖാന്തങ്ങളായിട്ടും ലഗ്നം ദ്വിതീയദ്രേക്കാണമാകുന്നു എങ്കിൽ കഴുത്തു മുതൽ നാഭ്യന്തങ്ങളായിട്ടും ലഗ്നം തൃതീയദ്രേക്കാണമാകുന്നു എങ്കിൽ വസ്തി മുതൽ പാദാന്തങ്ങളായിട്ടും ധരിക്കേണം. ലഗ്നാദിരാശികൾ ആകെ പന്ത്രണ്ട്. ശിരസ്സു മുതൽ മുഖാന്തങ്ങളായ അവയവങ്ങൾ എത്ര എന്നാൽ അത്രകളും പന്ത്രണ്ടുതന്നെ. എങ്കിലും ഉദിനൈവ്യാമമെന്നുണ്ടാകയാൽ ലഗ്നത്തിന്റെ ഗതമായ ഭാഗം ശിരസ്സിന്റെ ഇടത്തുഭാഗമെന്നും ശിഷ്ടം വലത്തുഭാഗമെന്നും തുടങ്ങി ക്രമേണ ദൃശ്യാദൃശ്യാംശങ്ങൾകൊണ്ടുതന്നെ വാമദക്ഷിണവിഭാഗം ആവശ്യമാകുന്നു. അങ്ങിനെയാകയാൽ ലഗ്നത്തിങ്കൽ ചെന്ന തിയ്യതികൾ ശിരസ്സിന്റെ വാമഭാഗം, ചെല്ലുവാനുള്ള തിയ്യതികൾ ശിരസ്സിന്റെ ദക്ഷിണഭാഗം, ലഗ്നത്തിന്റെ പന്ത്രണ്ടാംരാശി ഇടത്തെക്കണ്ണ്, രണ്ടാംരാശി വലത്തെക്കണ്ണ്, പതിനൊന്നാം രാശി ഇടത്തെചെവി, മൂന്നാം രാശി വലത്തെ ചെവി, പത്താംരാശി ഇടത്തെ മൂക്ക്, നാലാംരാശി വലത്തെ മൂക്ക്, കമ്പതാംരാശി ഇടത്തെക്കവിൾ, അഞ്ചാംരാശി വലത്തെക്കവിൾ, എട്ടാംരാശി ഇടത്തെ ഹനു, ആറാംരാശി വലത്തെ ഹനു, സപ്തമരാശിയിൽ ലഗ്നാനുദിതതുല്യങ്ങളായ അംശങ്ങൾ മുഖത്തിന്റെ വാമഭാഗം, ലഗ്നാദിതതുല്യങ്ങളായ അംശങ്ങൾ മുഖത്തിന്റെ ദക്ഷിണഭാഗം, ഇങ്ങിനെ ധരിച്ചുകൊൾക. ലഗ്നം ദ്വിതീയദ്രേക്കാണമായിരുന്നാൽ മേൽപറഞ്ഞപ്രകാരം വാമദക്ഷിണവിഭാഗത്തോടുകൂടെ ലഗ്നാദിരാശികളെത്തന്നെ കഴുത്തു മുതൽ നാഭ്യന്തങ്ങളായ അവയവങ്ങളാക്കി കല്പിക്കേണം. എങ്ങിനെയെന്നാൽ, ലഗ്നത്തിൽ ഗതമായ ഭാഗം കഴുത്തിന്റെ വാമഭാഗം, ശിഷ്ടമായ ഭാഗം കഴുത്തിന്റെ ദക്ഷിണഭാഗം, ലഗ്നത്തിന്റെ പന്ത്രണ്ടാംരാശി ഇടത്തേച്ചുമൽ, രണ്ടാംരാശി വലത്തെ ചുമൽ, പതിനൊന്നാംരാശി ഇടത്തെക്കയ്യ്, മൂന്നാംരാശി വലത്തെ കയ്യ്, പത്താംരാശി ഇടത്തെ പാർശ്വം, നാലാംരാശി വലത്തെ പാർശ്വം, കമ്പതാംരാശി ഹൃദയത്തിന്റെ ഇടത്തെ ഭാഗം, അഞ്ചാംരാശി വലത്തെ ഭാഗം, എട്ടാംരാശി വയറിന്റെ ഇടത്തെ ഭാഗം, ആറാംരാശി വലത്തെ ഭാഗം, ഏഴാംരാശിയിൽ ലഗ്നാനുദിതതുല്യമായ അംശം നാഭിയുടെ വാമഭാഗം, ശിഷ്ടം ദക്ഷിണഭാഗം, ഇങ്ങിനെ ധരിച്ചുകൊൾക. ലഗ്നം തൃതീയദ്രേക്കാണമാകിൽ വസ്ത്യാദിയായി ഗ്രഹിക്കേണം. എങ്ങിനെയെന്നാൽ ലഗ്നത്തിൽ ഗതമായ അംശം വസ്തിയുടെ വാമഭാഗം, ശിഷ്ടം ദക്ഷിണഭാഗം, പന്ത്രണ്ടാംരാശി ലിംഗത്തിന്റെയും മലദ്വാരത്തിന്റെയും വാമഭാഗം, രണ്ടാംരാശി ദക്ഷിണഭാഗം, പതിനൊന്നാംരാശി വാമവൃഷണം, മൂന്നാം

രാശി ദക്ഷിണവൃഷണം, പത്താംരാശി ഇടത്തെ തുട, നാലാംരാശി വലത്തെ തുട, ഒമ്പതാംരാശി ഇടത്തെ മുട്ട്, അഞ്ചാംരാശി വലത്തെ മുട്ട്, എട്ടാംരാശി ഇടത്തെ കണങ്കാൽ, ആറാംരാശി വലത്തെ കണങ്കാൽ, ഏഴാംരാശിയിൽ ലഗ്നാനുദിതതുല്യമായ അംശം വാമചരണം, ശിഷ്ടം ദക്ഷിണചരണം, ഇങ്ങിനെ ധരിച്ചുകൊൾക. മേൽ പറഞ്ഞ വിഭാഗത്തിന്റെ പ്രയോജനം അനന്തരശ്ലോകംകൊണ്ടു സ്പഷ്ടമാക്കപ്പെടുകയും ചെയ്യും.

൨൪. തസ്മിൻപാപയുതേവ്രണംശുഭയുതേദുഷ്ടേചലക്ഷ്മാദിശേൽ
സ്വർക്ഷാംശേസ്ഥിരസംയുതേ സഹജഃ സ്യാദന്യഥാഗന്തുകഃ
മന്ദേശ്മാനിലജോഗ്നിശസ്ത്രവിഷജോഭൌമേബുധേഭ്രഭവഃ
സൂര്യേകാഷ്ഠചതുഷ്പദേനഹിമഗൌശൃംഗ്യബ്ജജോന്യൈഃ ശു
(ഭം

അ— പാപയുതേ തസ്മിൻ വ്രണം ആദിശൽ. ശുഭയുതേ ദുഷ്ടേ ച തസ്മിൻ ലക്ഷ്മ ച ആദിശൽ. വ്രണകർത്തരി സ്വർക്ഷാംശേ സ്ഥിരസംയുതേ ച സതി വ്രണഃ സഹജഃവാച്യഃസ്യാൽ അന്യഥാ ആഗന്തുകഃ സ്യാൽ. മന്ദേ വ്രണകർത്തരി അശ്മാനിലജഃ സ്യാൽ. ഭൌമേ വ്രണകർത്തരി അഗ്നിശസ്ത്രവിഷജഃ സ്യാൽ ബുധേ ഭ്രഭവഃ സ്യാൽ. സൂര്യേ കാഷ്ഠചതുഷ്പദേന സ്യാൽ ഹിമഗൌശൃംഗ്യബ്ജജഃ സ്യാൽ. അന്യൈഃ യുതേ തസ്മിൻ ശുഭം ആദിശേൽ.

അന്വ— പാപയുതമായിരിക്കുന്ന അതിങ്കൽ വ്രണത്തെ ആദേശിക്കേണം. ശുഭയുതമായിട്ടും ദുഷ്ടമായിട്ടുമിരിക്കുന്ന അതിങ്കൽ ലക്ഷ്മത്തെ ആദേശിക്കേണം വ്രണകർത്താവ് സ്വർക്ഷാംശത്തിങ്കൽ സ്ഥിതനായിട്ടും സ്ഥിരസംയുതനായിട്ടുമിരിക്കുംസമയത്തിങ്കൽ വ്രണം സഹജമെന്നു വാച്യമായി ഭവിക്കും. മററൊരുപ്രകാരം സ്ഥിതനായിരിക്കുംസമയത്തിങ്കൽ ആഗന്തുകമെന്നു വാച്യമായി ഭവിക്കും. മന്ദൻ വ്രണകർത്താവായിരിക്കുംസമയത്തിൽ അശ്മാനിലജമെന്നു വാച്യമായി ഭവിക്കും. ഭൌമൻ വ്രണകർത്താവായിരിക്കുംസമയത്തിങ്കൽ അഗ്നിശസ്ത്രവിഷജമെന്നു വാച്യമായി ഭവിക്കും. ബുധൻ വ്രണകർത്താവായിരിക്കുംസമയത്തിൽ ഭ്രഭവമെന്നു വാച്യമായി ഭവിക്കും. സൂര്യൻ വ്രണകർത്താവായിരിക്കുംസമയത്തിങ്കൽ കാഷ്ഠചതുഷ്പദം ഹേതുവായിട്ടുണ്ടാകുമെന്നു വാച്യമായിഭവിക്കും. ഹിമഗു വ്രണകർത്താവായിരിക്കുംസമയത്തിങ്കൽ ശൃംഗ്യബ്ജജമെന്നു വാച്യമായി ഭവിക്കും. അന്യന്മാരോടു യുതമായിരിക്കുന്ന അതിങ്കൽ ശുഭത്തെ ആദേശിക്കേണം.

പരി— പാപയുതം=പാപന്മാരോടു കൂടിയത്, പാപന്മാർ=പാപഗ്രഹങ്ങൾ, അത്=അംഗരാശി, ആദേശിക്ക=പറയുക, ശുഭയുതം=

ശുഭന്മാരോടുകൂടിയത്, ശുഭന്മാർ=ശുഭഗ്രഹങ്ങൾ, ദൃഷ്ടം=ദർശിക്കപ്പെട്ടത്, ദർശിക്ക=നോക്കുക, അത്=പറയുന്നതായിരിക്കുന്ന അംഗരാശി. ലക്ഷ്മം=അടയാളം, ആദേശിക്ക=പറയുക, വ്രണകർത്താവ്=വ്രണസൂചകൻ. സ്വർക്ഷാംശം=സ്വമായിരിക്കുന്നജൂക്ഷാംശം. സ്വം=തന്നെ സംബന്ധിച്ചത്. ജൂക്ഷാംശം=ജൂക്ഷവും അംശവും. ജൂക്ഷം=രാശി. അംശം=നവാംശകം, സ്ഥിരസംയുതൻ=സ്ഥിരത്തോടുസംയുതൻ സ്ഥിരം=സ്ഥിരരാശി, സംയുതൻ=ചേർന്നവൻ, സഹജം=കൂടെ ജനിച്ചത്, ആഗന്തുകം=പിന്നെ ഒരു ഹേതുവശാൽ ഉണ്ടാകുന്നത്, വാച്യം=വചിക്കപ്പെടുവാൻ യോഗ്യം, വചിക്ക=പറയുക, മന്ദൻ=ശനി, അശ്മാനിലജം=അശ്മാനിലന്മാരിൽനിന്ന് ഉണ്ടാകുന്നത്, അശ്മാനിലന്മാർ=അശ്മാവും അനിലനും, അശ്മാവ്=കല്ല് അനിലൻ=വാതം, ഭൌമൻ=ചൊവ്വ, അഗ്നിശസ്ത്രവിഷജം=അഗ്നിശസ്ത്രവിഷങ്ങളിൽനിന്നു ഉണ്ടാകുന്നത്, അഗ്നിശസ്ത്രവിഷങ്ങൾ=അഗ്നിയും ശസ്ത്രവും വിഷവും, അഗ്നി=തീയ്, ശസ്ത്രം=ആയുധം, ഭൂവം=ഭൂമികൾനിന്നു ഭവിക്കുന്നത്, ഭൂ=ഭൂമി, ഭവിക്ക=ഉണ്ടാക, സൂര്യൻ=ആദിത്യൻ. കാഷ്ഠചതുഷ്പദം=കാഷ്ഠവും ചതുഷ്പദവും, കാഷ്ഠം=മരം, ചതുഷ്പദം=നാൽക്കാലി, ഹിമഗു=ചന്ദ്രൻ, ശൃംഗ്യബ്ജജം=ശൃംഗ്യബ്ജങ്ങളിൽനിന്നു ജനിക്കുന്നത്. ശൃംഗ്യബ്ജങ്ങൾ=ശൃംഗികളും അബ്ജങ്ങളും, ശൃംഗികൾ=ശൃംഗമുള്ളജന്തുക്കൾ, ശൃംഗം=കൊമ്പ്, അബ്ജങ്ങൾ=ജലജങ്ങൾ, (ജലജന്തുക്കളെന്നു സാരം) അന്യന്മാർ=ശുഭന്മാർ, യുതം=കൂടിയത്, അത്=അംഗരാശി, ശുഭം=നന്ന, ആദേശിക്ക=പറയുക.

സാ—മേൽപ്രകാരം വിഭാഗത്തെ ചെയ്താൽ യാതൊരുരാശിയാതൊരംഗമായി വരുന്നുവോ, ആ രാശിയിൽ പാപൻനിന്നാൽ ആ അംഗത്തിൽ വ്രണമുണ്ടാകുമെന്നു പറയണം. ആ രാശിയിൽ ശുഭയോഗമോ ശുഭദൃഷ്ടിയോ ഉണ്ടിലൊന്നു കൂടിവരികിൽ അതിങ്കൽ വ്രണമുണ്ടാകുമെന്നു പറഞ്ഞുകൂട. വ്രണത്തിന്റെ സ്ഥാനത്തിങ്കൽ ഒരു അടയാളമുണ്ടാകുമെന്നു പറയാം. ആ അടയാളം കരുംപുള്ളി മുതലായതുകളിൽ ഒന്നായിരിക്കുകയുംചെയ്യും. വ്രണസൂചകഗ്രഹത്തിന്റെ സ്ഥിതി തന്റെ രാശിയിലോ തന്റെ നവാംശകത്തിങ്കലോ സ്ഥിരരാശിയിലോ സ്ഥിരനവാംശകത്തിലോ ആകിൽ ആ വ്രണം സഹജമായിരിക്കും. അങ്ങനെയല്ലാ എങ്കിൽ ജനനാനന്തരം ഒരു ഹേതുവാൽ വന്നു കൂടുമെന്നറിക. ഈ വിശേഷം കരുംപുള്ളി മുതലായ അടയാളത്തിനും കണ്ടുകൊൾക. വ്രണകർത്താവായ ഗ്രഹം ശനിയാകയും സ്ഥിതി അന്യക്ഷേത്രത്തിങ്കൽ അന്യനവാംശകത്തിങ്കലാകയും കൂടിവരികിൽ ആഗന്തുകമായ വ്രണം കുതിരമേൽ വീഴുകയാലോ ദേഹത്തിങ്കൽ വീഴുകയാലോ ശനിയുടെ ദശയിൽ സംഭവിക്കുമെന്നും പറയണം. വ്രണകാരഗ്രഹം ചൊവ്വയാകയും സ്ഥിതി

മേൽപ്രകാരമാകയും കൂടി വരികിൽ മേൽപറഞ്ഞ വ്രണം ചൊവ്വാ ദശയിൽ തീയ്യാ ആയുധമോ വിഷമോ നിമിത്തമായി ഉണ്ടാകുമെന്നും പറയേണം. വ്രണകാരകഗ്രഹം ബുധനാകുന്നു എങ്കിൽ ഉന്നസ്ഥലത്തിങ്കൽ നിന്നു ഭൂമിയിൽ വീണിട്ടോ ശരീരത്തിങ്കൽ മുൻകട്ടു വീണിട്ടോ മേൽപ്രകാരമുള്ള വ്രണം ബുധദശയിൽ ഉണ്ടാകുമെന്നു പറയേണം. വ്രണകാരകഗ്രഹം സൂര്യനാകുന്നു എങ്കിൽ മരം നിമിത്തമായിട്ടോ നാല്ക്കാലിയായ ജന്തു നിമിത്തമായിട്ടോ മേൽപ്രകാരമുള്ള വ്രണം ബുധദശയിൽ ഉണ്ടാകുമെന്നു പറയേണം. വ്രണകാരകഗ്രഹം ചന്ദ്രനാകുന്നു എങ്കിൽ മേൽപ്രകാരമുള്ള വ്രണം കൊമ്പുള്ള ജന്തുനിമിത്തമായിട്ടോ ജലജന്തുനിമിത്തമായിട്ടോ ഉണ്ടാകുമെന്നു പറയേണം. വ്രണകാരകന്മാരായ മന്ദാദിഗ്രഹങ്ങളാൽ അധിഷ്ഠിതമായ രാശിയ്ക്കു ശുഭയോഗമോ ശുഭദൃഷ്ടിയോ ഉണ്ടായാൽ ശിലാദികൾ നിമിത്തമായി മേൽപ്രകാരമുള്ള അടയാളം അതാതു ദശയിൽ ഉണ്ടാകുമെന്നു പറയേണം. അംഗരാശിക്കു ശുഭയോഗമുണ്ടായാൽ അംഗസൌഷ്ഠവത്തെ പറയേണം. ബുധനും ക്ഷീണചന്ദ്രനും പാപത്വമുണ്ടായാൽ ബുധഭ്രഭവഃ എന്നതും ഹിമശൌശൃംഗ്യഭ്ജഃ എന്നതും യുക്തംതന്നെ. എങ്കിലും; 'ക്ഷീണേന്ദ്വർക്കമഹീസുതാർക്കതനയാഃ പാപാബുധസ്യൈതേ' എന്ന സ്ഥലത്തിങ്കൽ ബുധന്റെ പാപത്വം ശുഭത്വാഭാവത്രുവമാകുന്നു. അതുഹേതുവായിട്ട് അത് അനർത്ഥകമല്ലാ എന്നതിനെ സപ്രമാണമാകുംവണ്ണം ഉപപാദിച്ചിരിക്കയാൽ ഇവിടെ ബുധഭ്രഭവഃ എന്നു പറഞ്ഞത് ഈ വ്യാഖ്യാനനിത്യം അയുക്തംതന്നെ എന്നു ശങ്കിക്കാം. എന്നാലും മേൽപ്രകാരം ഉപപാദിച്ചിരിക്കുന്നതു സപ്രമാണമായിരിക്കയാൽ അതിന്നു നീക്കമില്ലെന്നും ബുധഭ്രഭവഃ എന്നിപ്രകാരം പറഞ്ഞ ആചാര്യാശയത്തെ നാം ഉണ്ടായിക്കണ്ടവരാകുന്നു എന്നുംധരിച്ചുകൊൾക. ഇങ്ങിനെ പറഞ്ഞ ആചാര്യന്റെ ആശയമെന്തെന്നാൽ ബുധന്റെ പാപത്വം ശുഭത്വാഭാവമാത്രമായിരുന്നാലും ബുധന്ന് ആശ്രിതാനുവിധായിത്വമുണ്ടാകയാൽ സ്വസമേതനായിരിക്കുന്ന പാപൻ മൌഢ്യാദി ഹേതുവശാൽ ദുർബ്ബലനായിട്ടും താൻ ബലവാനായിട്ടും വരികിൽ സ്വസമേതനായ പാപന്റെ കാര്യത്തെ ബുധൻതന്നെ നിർവ്വഹിക്കും. അതുഹേതുവായിട്ടു ബുധനും ആഗന്തുകവ്രണനിർവ്വാഹകത്വത്തെ പറയാം എന്നത്രേ മേൽപ്രകാരം പറഞ്ഞ ആചാര്യാശയമെന്നറിഞ്ഞുകൊൾക. പാപസഹിതനായ ബുധൻ പാപൻ തന്നെ എന്ന് അംഗീകരിക്കരുത്. അതിന്നുവൈഷമ്യമെന്ത്? എന്നു ചോദിക്കുന്നു എങ്കിൽ പറയാം. കുട്ടുഗിത്യാദ്യുക്ത ക്രമേണ ഉള്ള വിഭാഗത്തിങ്കൽ ഒരു അംഗരാശിയിൽ സമാനബലനായ ഒരു പാപനോടുകൂടെ ബുധൻ നിന്നാൽ വ്രണകാരകത്വം പാപഗ്ര

ഹത്തിന്നോ പാപഗ്രഹത്തോടുകൂടിയ ബുധന്നോ എന്ന് ഇ വിടെത്തന്നെ ഒരു സംശയം. ബലാധിക്യത്തെ അനുസരിച്ച് ഇരി വക്കമാമെന്നത് സംഭവിക്കുകയുമില്ല. പാപത്വം സമാനമായിട്ടുമി രിക്കുന്നു.

സിന്താദ്ധം—ബുധന്നു പാപത്വം യാതൊരു പാപന്റെ യോ ഗം ഹേതുവായിട്ടു ഭവിച്ചുവോ അവൻ തന്നെ വ്രണകാരകനാകുന്നു എന്നും അവൻ ദുർബ്ബലനായാൽ താനേ നില്ക്കിൽവ്രണകാരകനായി ഭവിക്കുന്നവനല്ല എങ്കിലും പ്രബലനായ ബുധന്റെ സാഹായ്യ ത്താൽ വ്രണകർത്താവായി ഭവിക്കുമെന്നും വ്രണഹേതുക്കൾ തനിക്കു പറഞ്ഞതാകയില്ല, ഇതുതന്നെ വിശേഷമാകുന്നു. ഇതു ബൃഹൽപ്രാ ജാപത്യാദികളിൽ വിസ്പഷ്ടമായിട്ടുതന്നെപറകപ്പെട്ടിട്ടുമുണ്ട്. എങ്ങി നെ എന്നു താഴേനോക്കി ഗ്രഹിച്ചുകൊൾക.

തത്രബൃഹൽപ്രാജാപത്യേ.

അഥാന്യയോഗദുഷ്ടേന തത്രസൂര്യസമന്വയാൽ
ലക്ഷ്മാഖ്യായോഗഹീനേച വ്രണഃകാഷ്ഠാഭിഘാതജഃ
തദ്ദശായാംഭവേത്തസ്യ ചതുശ്ചരണജാപിവാ
ഭൌമസ്യയോഗാദ്വിഷജ്ജസ്സുജാഗ്നിജഏവവാ.
ശനേരശ്മ്യുഷ്ണതായദ്വാവാതഹേതുരിതിത്രിധാ
ക്ഷീണേന്ദോഃശൃംഗിണാതോയഭവാവാജന്തുനാതഥാ
ഭൃസംഭവോബുധസ്യേതിദ്വേധാചാഗന്തുകവ്രണഃ
അപാപോപിബുധഃപാപയോഗാത്തസ്മിന്നനുഷ്ഠിതേ
ഉത്ഥിതഃസ്യാത്തദീയേഥനിമിത്തംഭിദ്യതേപരം
ബലവത്ത്വേ സതുസ്വാർത്ഥേ സ്വസ്ഥാനമഹതി
ആശ്രിതാനുവിധായിത്വാ ബുധസ്യോത്ഥിതിന്യഥാ

ഇങ്ങിനെ ബൃഹൽപ്രാജാപത്യശ്ലോകങ്ങളെ കാണിച്ചു. ഇപ്ര കാരംതന്നെ അനേകഹോരാതന്ത്രങ്ങളിൽ ഇനിയും മേലെ പറഞ്ഞതി ന്നു സാധകങ്ങളായ വചനങ്ങൾ ഉണ്ട്. ആപ്തവാക്യത്തെ വിശ്വസി ക്കുന്നവർക്കു ഇതു പര്യാപ്തമായി ഭവിക്കുമെന്നറിഞ്ഞ് ഇവിടെ സമർപ്പി ക്കുന്നു.

യാതൊരംഗരാശിക്ക് പാപയുക്തനായ ബുധയോഗം ഹേതു വായിട്ടു ഭൂനിമിത്തമായ വ്രണം പറയേണമെന്നിപ്രകാരം ആപാത തഃ പ്രതീതമായി വരുന്നുവോ, അവിടെ ബുധയുക്തനായ പാപൻ ബുധനേക്കാൾ ബലമേറിയവനായാലും ബുധനോടു തുല്യബലനാ യാലും ആഗന്തുകവ്രണത്തിന്നു കാരണം മേൽപറഞ്ഞപ്രകാരം അ തായതു പാപഗ്രഹങ്ങൾക്ക് ഏതായി വരുന്നുവോ അതുതന്നെ എ ന്നും വിശേഷിച്ചു ഹീനബലനാകിലും ഏതുകൊണ്ടുതന്നെ കാര്യം നിർദ്ധമായി വരുന്നുവോ, അതുതന്നെ ബുധസമേതനായ പാപ

ന്റെ ബലമെന്നിരിക്കിലും അവൻതന്നെ കർത്താവെന്നും ബുധനോടുകൂടിയ പാപൻ തന്റെ കാര്യത്തെ നിർവ്വഹിപ്പാൻ കഴിയാത്തവനാകിൽ മാത്രമേ ബുധനെ പ്രമാണിച്ചു കാരണത്തെ പറയാവൂ എന്നും മേൽ എഴുതിയ ബൃഹൽപ്രാജാപത്യസിദ്ധമായ സിദ്ധാന്തത്തെ വിടാതെ ബുധഭൂഭവഃ എന്ന ശാസ്ത്രത്തെ ഉപയോഗിച്ചുകൊൾകയും വേണം. ഇതുകൊണ്ടു ബുധന്റെ പാപത്വം പാപാനുവിധായിത്വമാത്രമെന്നതും വ്യാഖ്യാതമായി.

൨൪. സമനുപതിതായസ്മിൻഗാത്രേത്രയസ്സബുധാഗ്രഹാ
ഭവതിനിയമാത്തസ്യാവാപ്തിശുഭേഷ്വശുഭേഷ്വവാ
വ്രണകൃദശുഭഃഷഷ്ഠേലഗ്നാത്തനൌഭസമാശ്രിതേ
തിലകമശകൃദ്ദുഷ്ടസ്സൗമ്യൈർയ്യുതശ്ചസലക്ഷ്മവാൻ

അ— ശുഭേഷു അശുഭേഷു വാ ത്രയഃ സബുധാഃ യസ്മിൻഗാത്രേ സമനുപതിതാഃ ഭവന്തി തത്ര തസ്യ അവാപ്തിഃ നിയമാൽ ഭവതി. ലഗ്നാൽ ഷഷ്ഠേ അശുഭഃ ഭസമാശ്രിതേ തനൌ വ്രണകൃൽ ഭവതി. സൌമ്യൈഃ ദുഷ്ടഃ ലഗ്നാൽ ഷഷ്ഠേ അശുഭഃ ഭസമാശ്രിതേ തനൌ തിലകമശകൃൽ ഭവതി. സൌമ്യൈഃ യുതഃ ച സഃ ലക്ഷ്മവാൻ ഭവതി.

അന്വ— ശുഭന്മാരിൽ വെച്ചോ അശുഭന്മാരിൽ വെച്ചോ മൂന്നു ഗ്രഹങ്ങൾ സബുധന്മാരായിട്ടു യാതൊരു ഗാത്രത്തിങ്കൽ സമനുപതിതന്മാരായി ഭവിക്കുന്നുവോ അതിങ്കൽ അതിന്റെ അവാപ്തി നിയമേന ഭവിക്കുന്നു. ലഗ്നാത്തിങ്കൽ നിന്നു ഷഷ്ഠത്തിങ്കലേ അശുഭൻ ഭസമാശ്രിതമായിരിക്കുന്നു. തനുവിങ്കൽ വ്രണകൃത്തായി ഭവിക്കുന്നു. സൌമ്യന്മാരാൽ ദുഷ്ടനായിരിക്കുന്ന ലഗ്നത്തിങ്കൽ നിന്നു ഷഷ്ഠത്തിങ്കലേ അശുഭൻ തിലകമശകൃത്തായി ഭവിക്കുന്നു. സൌമ്യന്മാരോടു യുതനായിരിക്കുന്ന അവനും ലക്ഷ്മവാനായി ഭവിക്കുന്നു.

പരി— ശുഭന്മാർ = ശുഭഗ്രഹങ്ങൾ, അശുഭന്മാർ = അശുഭഗ്രഹങ്ങൾ, സബുധന്മാർ=ബുധനോടു കൂടിയവർ, ഗാത്രം=അവയവം, സമനുപതിതന്മാർ = സമനുപതിച്ചവർ, സമനുപതിതം= സംഗതന്മാരായി ഘടിതചെയ്ത, അത്=ആ ഗാത്രം, അത്=വ്രണാദി, അവാപ്തി=പ്രാപ്തി, ഷഷ്ഠം=ആറാംഭാവി, അശുഭഃ=പാപൻ, ഭസമാശ്രിതം=ഭത്താൽ സമാശ്രിതം, ഭം=രാശി, സമാശ്രിതം= സമാശ്രയിക്കപ്പെട്ടത്, സമാശ്രയിക്കുക=അദ്ധ്യാസമൂലകമായ ഐക്യത്തെ പ്രാപിപ്പിക്കുക, തനു=ശരീരാവയവം, വ്രണകൃത്=വ്രണത്തെ ഉണ്ടാക്കുന്നവൻ, സൌമ്യന്മാർ=ശുഭഗ്രഹങ്ങൾ, ദുഷ്ടൻ=ദശ കെട്ടവൻ, ദശി=ദശകെടുക്കുക, തിലകമശകൃത്=തിലകമശകങ്ങളെ ഉണ്ടാക്കുന്നവൻ, തിലകമശകങ്ങൾ=തിലകവും മശകവും, തിലകം=പുള്ളി, മശകം=മറു, യുതൻ=കൂടിയവൻ, അവൻ=ലഗ്നാൽ ഷഷ്ഠത്തി

ങ്കൽ നില്ക്കുന്ന ഗ്രഹവൻ. ലക്ഷ്മവാൻ=ലക്ഷ്മമുള്ളവൻ. ലക്ഷ്മം=തിലകാദിശുഭ ചിഹ്നം.

സാ— മൂന്നു ശുഭന്മാരൊ മൂന്ന് അശുഭന്മാരൊ ബുധനോടുകൂടെ യാതൊരു രാശിയിൽ നില്ക്കുന്നുവൊ, ആ രാശികൊണ്ടു മേൽപ്രകാരം ഉള്ള വിഭാഗത്തിങ്കൽ യാതൊരംഗം ഗ്രാഹ്യമായി വരുന്നുവൊ അതിങ്കൽ വ്രണാദികളെ നിസ്സംശയമായി പറയാം. അവർ അശുഭന്മാരാകിൽ വ്രണത്തെയും ശുഭന്മാരാകുന്നു എങ്കിൽ നന്മയയും മിശ്രന്മാരായിരുന്നു എങ്കിൽ പുള്ളിമുതലായ അടയാളങ്ങളേയും പറഞ്ഞുകൊൾക. ലഗ്നത്തിന്റെ ആറാംരാശിയിൽ നില്ക്കുന്ന പാപൻ ആ രാശികൊണ്ടു കാലാംഗാനീത്യാദി ശ്ലോകംകൊണ്ടു പറഞ്ഞപ്രകാരം മേഷാദിയായ അംഗകല്പനയിൽ യാതൊരംഗം ഗ്രാഹ്യമായി വരുന്നുവൊ അതിങ്കൽ വ്രണത്തെ ഉണ്ടാക്കും. അതിന്റെ സഹജത്വവും ആഗന്തുകത്വവും മേൽപറഞ്ഞപ്രകാരം ഗ്രാഹ്യമാകുന്നു. ലഗ്നാൽ ഷഷ്ഠത്തിങ്കൽ നില്ക്കുന്ന പാപന്നു ശുഭദൃഷ്ടിയുണ്ടാകിൽ വ്രണത്തെ ഉണ്ടാക്കുകയില്ല. അവിടെ പുള്ളി, മറു ഇത്യാദിയായ അടയാളത്തെ ജനിപ്പിക്കും ശുഭയോഗമുണ്ടായാലും ഫലം മേൽപ്രകാരം തന്നെ എന്ന് അറിഞ്ഞുകൊൾക.

ഇതി പഞ്ചമോദ്ധ്യായഃ

UNIVERSITY LIBRARY 25 JUL 1945 MADRAS
MUL 041941

Indic Digital Archive Foundation
gpura.org
A:864
32F4.1